NATALIA TĂUTU–MARIA ADRUŞCA

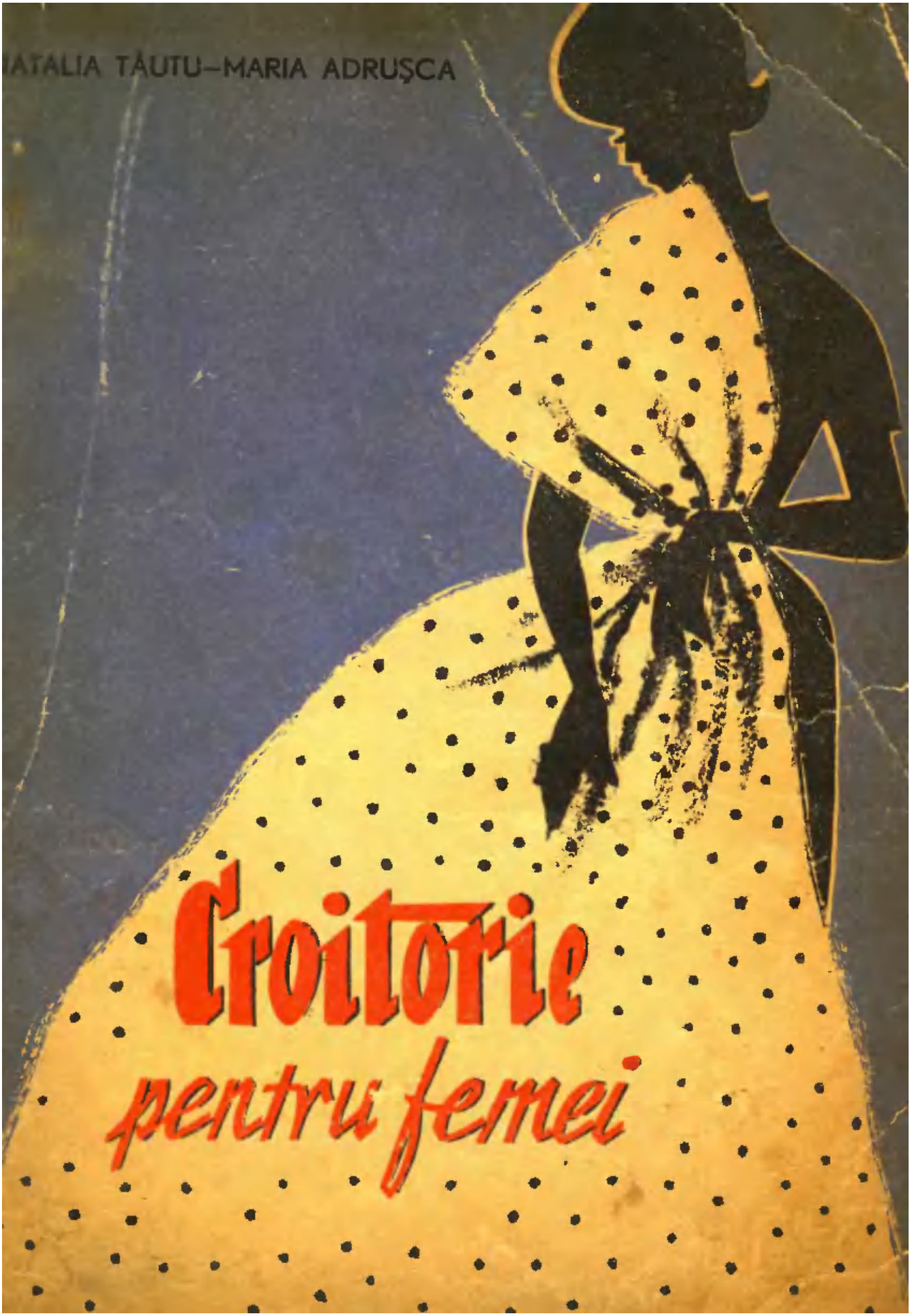

Croitorie pentru femei

NATALIA TĂUTU ★ MARIA ANDRUŞCA

CROITORIE PENTRU FEMEI

EDIŢIA A TREIA
REVĂZUTĂ ŞI COMPLETATĂ

EDITURA TEHNICĂ
Bucureşti — 1962

Cartea „Croitorie pentru femei“ cuprinde două părți din care prima prezintă noțiuni elementare de croitorie (luarea măsurilor pe corp, desenarea tiparelor etc.), adresîndu-se începătoarelor, iar a doua cuprinde transformarea tiparelor de bază în diferite modele de îmbrăcăminte în concordanță cu moda.

Ediția de față a fost revăzută și completată cu modele moderne de rochii, mantouri, îmbrăcăminte de plajă etc., iar cele depășite de modă cuprinse în vechea ediție, au fost eliminate.

Cartea se adresează marei mase de femei care doresc să învețe să croiască și să confecționeze îmbrăcăminte pentru femei, atît celor începătoare, cît și celor care doresc să-și însușească noțiuni mai complicate din acest domeniu.

PREFAȚĂ

Croitoria este una dintre cele mai necesare îndeletniciri, de aceea fiecare femeie ar trebui să o cunoască, căci fiecare a dorit să-şi lucreze uneori singură o bluză, o rochie, un capod. Fără îndoială că acest lucru este uşor de realizat dacă ne gîndim la priceperea şi îndemînarea de care dau dovadă femeile în atîtea alte preocupări. Dorința femeii de a-şi lucra singură unele obiecte de îmbrăcăminte decurge din împletirea armonioasă a acestor deprinderi cu spiritul practic, adică cu nevoia de a cunoaşte arta croitoriei pentru a se îmbrăca corect şi ieftin.

Cîtă satisfacție ai cînd, admirîndu-ți-se o bluză sau o rochie, poți spune cu mîndrie că ai lucrat-o singură.

Citind aceste îndemnuri s-ar putea ca unele gospodine să creadă că ele se adresează numai acelora ce au talent. Noi ştim însă că priceperea şi îndemînarea nu sînt înnăscute şi că ele se capătă prin exerciții şi muncă, prin nevoile crescînde ale oamenilor muncii, nevoi ce decurg din necontenitul progres al societății noastre socialiste. Astfel orice femeie care este dornică să-şi confecționeze singură unele lucruri, sau să-şi valorifice altele mai vechi, se poate folosi de îndrumările din această carte, care cuprinde date precise, bazate pe reguli matematice în formarea tiparelor, astfel încît materialul să fie calculat şi croit cu toată siguranța.

Nevoia de a învăța arta croitoriei mai decurge şi din dorința proprie fiecărei femei de a se îmbrăca cît mai frumos şi mai corect.

Orice gospodină doreşte, pe cît este posibil, să fie în pas cu moda; de aceea multe lucruri mai vechi, care sînt încă în bună stare, pot fi transformate, după cerințele modei, realizînd astfel în bugetul casnic o economie simțitoare.

O altă problemă importantă legată de confecționarea îmbrăcămințiii este aceea de a şti ce se potriveşte fiecăreia ca model şi material.

În alegerea modelului nu trebuie să ne conducem însă numai de ceea ce este frumos în general, ci trebuie să ținem seama în primul rînd de ceea ce convine siluetei noastre la mascarea unor defecte ale ținutei şi conformației. Astfel, a te ține în pas cu moda nu înseamnă să pierzi din vedere ceea ce te avantajează, pentru motivul că „aşa se poartă". De exemplu, jupoanele au fost şi continuă să fie în atenția creatorilor de modele. Ele convin persoanelor slabe şi mai ales înalte, căci acestea pot îmbrăca rochii şi fuste cît mai largi, cum sînt de exemplu fustele cloş umbrele, cloş crețe. De asemenea le avantajează materialele cu carouri şi buline mari, cu dungi late pe orizontal, imprimeuri cu desene mari, culori deschise.

Dimpotrivă, persoanelor mici de statură și mai pline li se potrivesc stofele pepit și buline mici, linii înguste pe vertical, diferite linii în lungimea corpului care înalță și subțiază, desene mici, uni și culori mai închise.

După cum am văzut, pentru îmbrăcămintea femeii, alegerea modelului este tot atît de importantă ca și alegerea materialului.

Dacă vom dori, de pildă, să ne alegem o stofă mai groasă, trebuie să ținem seamă tot de silueta noastră. Astfel persoanele slabe pot purta stofe plușate, cu păr lung, în timp ce pe cele mai pline le avantajează stofele netede, fără păr.

Tot legat de ceea ce ne avantajează, trebuie amintit și faptul că pe persoanele cu gîtul lung le îmbracă bine gulere înalte, iar pe cele cu gîtul scurt, gulere joase, decolteuri mai mari.

Îmbrăcămintea trebuie pusă de asemenea în armonie cu tenul și cu culoarea părului, căci oricît de reușită ar fi o bluză sau o rochie, ea poate pierde mult prin nuanța nepotrivită cu tenul (închis sau alb), sau cu părul (blond sau negru).

Am încercat să schițăm cîteva sugestii și sfaturi cu privire la îmbrăcăminte, din dorința de a stimula cît mai mult pe gospodinele noastre să învețe croitoria, pentru a se putea îmbrăca cum le convine și cît mai ieftin.

Cartea de față se adresează tuturor femeilor: celor care nu cunosc de loc arta croitoriei le pune la îndemînă metode simple, iar celor care și-au dobîndit deja primele noțiuni, le oferă posibilitatea de a o cunoaște mai bine și chiar de a se perfecționa.

Am dori ca indicațiile cuprinse atît în prima parte a cărții, cît și în cea de a doua, să fie un îndreptar practic și un bun sfătuitor în dobîndirea cunoștințelor legate de arta croitoriei, în așa fel încît tot mai multe gospodine să găsească în această carte un ajutor prețios în confecționarea îmbrăcămintii lor.

AUTOARELE

1. NOȚIUNI ELEMENTARE DE CROITORIE

I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE, UNELTELE NECESARE CROITORIEI, MAȘINA DE CUSUT

A. UNELTELE

Pentru a învăța tehnica croitoriei este nevoie de anumite unelte necesare acestei meserii. De asemenea este bine să se amenajeze un colț de cameră cu o masă pe care să cadă lumina direct. În acest colț se păstrează următoarele unelte necesare:

Centimetrul este o panglică din pînză sau material plastic, gradată în centimetri. El ajută la aplicarea măsurilor necesare desenării unui tipar. Centimetrul din material plastic este mai bun deoarece cel din pînză se întinde. Centimetrul are o lungime de 1,50 m și se mai numește și panglică metrică.

Foarfeca ocupă un rol deosebit în croitorie. Ea trebuie să fie de mărime potrivită, cu lame nu prea groase și cu cele două inele unde se introduc degetele destul de mari, pentru a nu obosi mîna în timpul croitului. Lamele foarfecelor, atît cea rotundă cît și cea cu vîrf, trebuie să fie bine ascuțite pentru a tăia fără colțuri, în linii drepte, amîndouă suprafețele materialului așezat dublu. Ascuțitul foarfecelor este bine să se facă numai de către specialiști, care ascut lamele pe toată lungimea pînă în vîrf. Vîrfurile trebuie ascuțite bine, pentru a ne ajuta la tăiatul firelor de ață, crestatul cusăturilor, tăiatul butonierelor etc. Este de preferat ca foarfeca să fie nichelată, ca să nu ruginească, deoarece în acest caz lasă urme de rugină pe material.

Linia gradată, lungă de 0,80—1 m, ajută la desenarea tiparelor, la trasarea liniilor după forma tiparului pe material, corectatul cusăturilor după probă și la fixarea lungimii fustei, rochiei etc.

Ruleta este o unealtă necesară cu care se dau semne după liniile tiparului și se folosește la țesăturile de bumbac subțiri. Semnele de ruletă se transmit în același timp pe amîndouă părțile materialului, economisind astfel timp și ață. Ea trebuie aleasă cu colții lungi, pentru ca să nu rupă firele materialului.

Degetarul este un mic instrument cu suprafața acoperită cu adînciturи mici în care se sprijină acul. El trebuie să fie pe mărimea degetului pentru a-l ocroti de împunsăturile acului.

Acele de cusut trebuie alese de calitate bună și în raport cu grosimea firului de ață și a materialului. La stofă groasă se folosește un ac mai mare (nr. 6), la material subțire un ac mai mic (nr. 7—8). Sînt de preferat acele lungi, care dau mai mult spor în timpul lucrului, deoarece lungimea lor permite să se facă mai multe împunsături deodată.

Acele cu gămălie. În afară de acele de cusut, se folosesc și ace cu gămălie la fixarea tiparelor pe material pentru croit, la unirea a două suprafețe de material ce urmează a fi însăilate. Uneori înlocuiesc în mod provizoriu însăilatul. Sînt mai bune cele cu vîrful bine ascuțit pentru a nu lăsa urme pe material; acele ruginite nu se folosesc. La mătăsuri este bine să întrebuințăm acele cu gămălie colorată, care nu lasă urme, fiind foarte subțiri.

Creta de croitorie se folosește pentru conturarea liniilor de tipar pe țesătură, corectarea liniilor după probă, fixarea tivului, buzunarelor, butonierelor și a diferitelor garnituri. O cretă bună trebuie să lase urme la cea mai mică apăsare, altfel zgîrie materialul fără a produce un semn vizibil. Pentru a putea desena cît mai exact liniile după tipar, creta se ascute cu un briceag. Ea trebuie păstrată la loc uscat căci umezită nu mai desenează. După ce ne-am folosit de cretă, înlăturăm semnele de pe stofă cu peria.

Ața de însăilat și cusut. La datul semnelor și însăilat se folosește ață nu prea răsucită, a cărei grosime să fie în raport cu grosimea materialului și de culori deschise sau chiar albă, pentru ca semnele să fie cît mai vizibile. Nu se întrebuințează ața prea răsucită căci la scosul firului de însăilat s-ar putea să rămînă urme sau să se rupă materialul.

La tighelitul cusăturilor pe față se întrebuințează întotdeauna ață de culoarea materialului, de preferat ibrișinul. La stofele groase cusăturile interioare se trag cu ață de mosor pentru a fi mai rezistente, iar la cusăturile aplicate unde se trage tighelul la o anumită distanță, se întrebuințează ibrișinul cu firul dublu pentru ca tighelul să fie mai vizibil. Butonierele festonate se lucrează de asemenea cu firul dublu sau cu fir de ibrișin mai gros. Surfilatul cusăturilor se face cu ibrișin sau cu ață de batir subțire.

Fierul de călcat, folosirea și întreținerea lui. Fierul este o unealtă foarte necesară în croitorie, deoarece este nevoie de el chiar de la primele operații, adică de la pregătitul stofei pentru croit. Astăzi, cînd există la îndemîna fiecăruia fierul de călcat electric, operația călcatului nu mai constituie o problemă. În croitorie călcatul se face treptat, paralel cu executarea fiecărei cusături. Acolo unde nu se poate folosi fierul electric, se folosește fierul de călcat cu cărbuni sau un fier pe care îl putem încinge pe o lampă de petrol sau mașină de gătit. Călcatul se face întotdeauna cu fierul bine încins, căci altfel prin mișcarea mașinii neîncinse suficient, stofa se întinde făcînd diferite umflături. Fierul de călcat trebuie bine păstrat, ferit de rugină, iar cel electric nu suportă lovituri (șocuri), placa de rezistență din interior plesnind ușor și astfel chiar prin reparații nu mai putem obține un fier bine încins.

Masa și scîndura de călcat. Stofa, înainte de a fi croită, trebuie călcată pe masă; această operație se poate face chiar pe masa de lucru peste care se așază o pătură în două dacă este groasă, sau în patru, dacă este mai subțire. Pentru a nu se prinde de stofă unele scame, se îmbracă pătura pe toată suprafața cu o pînză curată, de preferat albă, fără cusături (cusăturile de pe pînză se imprimă pe stofă). Grosimea păturii și a pînzei feresc stofa să capete luciu.

Scîndura de călcat se folosește după ce s-a început montarea obiectului croit. Rochia sau fusta fiind încheiate se pot călca fără să se imprime cusăturile de pe o parte pe cealaltă, dacă se introduc pe scîndura de călcat. Aceasta trebuie să fie făcută din scîndură de brad, pentru a nu fi greu de

mînuit şi să aibă forma dreptunghiulară, cu lungimea de 1,20 — 1,40 m, iar lăţimea 0,22—0,25 m. La unul din capete trebuie să fie îngustă pentru ca rochia să se poată îmbrăca cu mai multă uşurinţă, fără a fi forţată la gît. Scîndura, ca şi masa de călcat, se îmbracă mai întîi cu pătura care se fixează printr-o cusătură la partea de dedesubt. Peste pătură se face o îmbrăcăminte de pînză care se croieşte după forma scîndurii şi se leagă dedesubt cu 6—8 şireturi pentru a fi scoasă cu uşurinţă atunci cînd trebuie spălată (fig. 1).

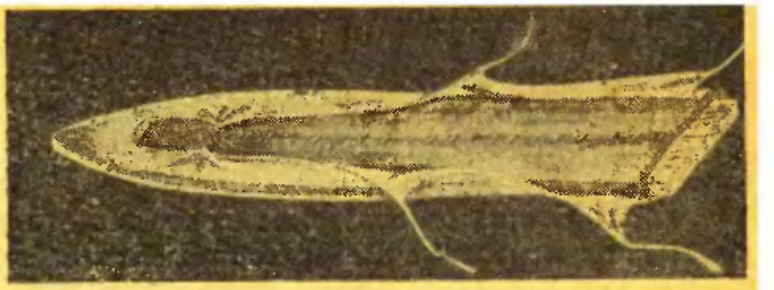

Fig. 1. Scîndură de călcat.

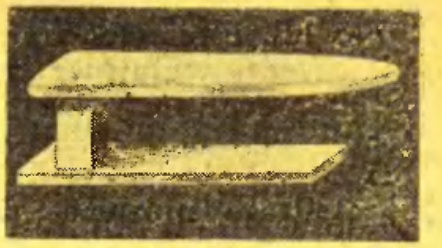

Fig. 2. Mînecarul

Fig. 3. Perna de călcat.

Mînecarul ajută la călcatul mînecilor, umerilor şi cusăturilor mai mici, rotunde. El se face din două scînduri montate la un capăt pe un picior, una deasupra celeilalte. Scîndura de deasupra care se foloseşte la călcat trebuie să aibă lungimea de 50—60 cm, capătul de pe picior să fie lat de 11—12 cm, iar celălalt capăt, de 8—9 cm. Ambele capete sînt rotunde. Partea mînecarului pe care se calcă se îmbracă cu o bucată de pătură sau molton şi se face la fel ca la scîndura de călcat, îmbrăcăminte de pînză demontabilă (fig. 2).

Perna de călcat se foloseşte la călcatul penselor, umerilor şi diferitelor cusături care trebuie să ia forma bustului, reverelor etc. Ea trebuie să aibă lungimea de 25—30 cm, lăţimea 14—16 cm şi înălţimea 4—6 cm. Capetele pernei trebuie să fie rotunde, iar unul din ele mai mic. Perna se poate executa din două bucăţi ovale de pînză, cusute între ele, şi se umple cu scame de lînă sau resturi de stofă tăiate mărunt şi îndesate bine ca să iasă destul de tare. Se îngustează la unul din capete pentru a se putea călca cusături şi garnituri mai mici (fig. 3).

Cîrpa de călcat este necesară la călcatul stofelor, presatul cusăturilor, tivurilor, cutelor etc., ferind stofa de a prinde luciu. Se poate face din orice pînză de bumbac, de preferat de culoare albă, care să aibă lungimea de 60—70 cm şi lăţimea de 40 cm. La stofa groasă se întrebuinţează o cîrpă mai groasă, iar la stofa subţire o cîrpă subţire.

B. MAŞINA DE CUSUT

Maşina de cusut se întrebuinţează pentru confecţionarea obiectelor de îmbrăcăminte.

Este bine să cunoaştem condiţiile necesare pentru a obţine o cusătură corectă la maşina de cusut.

Acul şi aţa. În confecţionarea corectă a maşinii un rol important îl are alegerea acului şi a aţei, precum şi fixarea acului la maşină. Acul trebuie să fie de bună calitate şi pe cît se poate să nu se folosească de la un sistem de maşină la altul.

Potrivirea acului trebuie să se facă ţinînd seama de şanţul şi de pilitura ce sînt săpate pe lungimea lui. Fiecare ac are de-a lungul porţiunii subţiri un şanţ ce porneşte de la urechea acului, iar în partea opusă, pe porţiunea îngroşată, o pilitură. Se introduce acul pînă în fundul şanţului observînd ca pilitura să cadă spre volan.

Grosimea acului de maşină, la fel ca şi la acul de cusut, depinde de grosimea stofei. Nu se poate trage la maşină o stofă groasă cu un ac subţire, deoarece acesta se rupe. De asemenea nu se poate trage la maşină o stofă subţire cu un ac gros, căci taie stofa şi astfel după cîteva spălări, obiectul se rupe pe direcţia tighelului. Trebuie să se observe ca acul să fie drept şi cu vîrful ascuţit; un ac strîmb face tighelul neregulat, iar un ac fără vîrf (bont) rupe firele materialului la cusut.

Aţa cu care se lucrează trebuie să fie în raport cu grosimea acului. Aţa groasă întrebuinţată la un ac subţire face un tighel neregulat şi se rupe mereu, uneori mai rupe şi acul, deranjîndu-se buna funcţionare a maşinii. Aţa subţire întrebuinţată la un ac gros nu dă un tighel frumos, deoarece acul face găurile mai mari, iar aţa fiind subţire nu le astupă. Firul de aţă întrebuinţat la ac nu trebuie să fie niciodată mai gros decît cel de la suveică. Este de dorit ca atît la ac, cît şi la suveică, firul de aţă să aibă aceeaşi grosime.

Cînd se trage la maşină o mătase subţire, voal, nailon, tul, atunci se pune sub cusătura materialului, pe partea care vine aşezată direct pe maşină, o fîşie de hîrtie pentru ca maşina să nu încreţească materialul. După ce s-a tras la maşină, fîşia de hîrtie se rupe rămînînd cusătura întinsă.

Îndrumări pentru a evita defectarea maşinii de cusut

Volanul maşinii trebuie să se învîrtească numai spre persoana care lucrează.

Piciorusul trebuie să fie ridicat dacă nu se coase cu maşina.

Înainte de a se începe să se tragă tighelul, firul inferior de la suveică trebuie scos deasupra plăcuţei.

Nu se pedalează cu firul de aţă introdus în ac şi suveică.

Nu se deapănă aţa pe mosorel cu mîna pentru că firul nu are regularitate în timpul lucrului. Depănarea aţei pe mosorel se face oprind de la volan funcţionarea maşinii cu suveica şi acul.

Plăcuţa care acoperă spaţiul de introducere a suveicii trebuie să fie întotdeauna închisă.

Cînd maşina nu este folosită, piciorul se lasă coborît şi cu acul înfipt într-o bucată de material.

Pentru a obține o cusătură bună, lărgimea firului superior (de la ac) trebuie întotdeauna să fie egală cu lărgimea firului inferior (de la suveică). În acest caz, cele două fire se împletesc la mijlocul materialului ce se coase.

Cînd lărgimea firului superior este prea mare, tighelul se face neregulat, lăsînd laţe pe dos. La fel se prezintă şi în cazul cînd lărgimea firului este prea mică. Dacă lărgimea firului superior este prea mică sau lărgimea firului inferior prea mare, firele se împletesc la partea de dedesubt a cusăturii (maşina înşiră).

Lărgirea firului inferior se produce mai rar, obişnuit apare lărgirea firului superior. În aceste cazuri se procedează în felul următor. Lărgirea firului superior se face prin învîrtirea şurubului de la arc înspre persoana care lucrează la maşină, iar pentru strîngerea firului se învîrteşte şurubul în direcţie opusă. În cazul cînd este necesară şi reglarea firului inferior (de la suveică) aceasta se face cu ajutorul şurubului de la suveică. Pentru a lărgi firul învîrtim şurubul spre dreapta, iar pentru a-l strînge îl învîrtim spre stînga cu ajutorul unei şurubelniţe mici.

Reglarea lărgirii firului trebuie întotdeauna aranjată şi în raport cu grosimea materialului. Punctul de tighel se potriveşte după grosimea stofei şi a aţei. Pentru un material subţire şi aţa corespunzătoare, punctul de tighel trebuie să fie mai mic, iar pentru o stofă şi aţă groasă punctul trebuie să fie mai mare.

De multe ori aţa sau acul se rup în timpul lucrului. Aceasta se produce din următoarele motive:

a) acul nu este bine aşezat, deci trebuie controlat imediat, pilitura să fie spre volan;

b) acul este prea gros sau prea subţire în comparaţie cu stofa, vîrful tocit sau îndoit — deci trebuie schimbat acul;

c) aţa nu este de bună calitate — trebuie înlocuită;

d) aţa nu este corect introdusă în ac. Introducerea firului trebuie să se facă din exterior spre volanul maşinii;

e) aţa nu este potrivită pentru grosimea acului — deci se va schimba aţa sau acul;

f) maşina este plină de scame — trebuie curăţită imediat.

Curăţitul maşinii de cusut trebuie făcut săptămînal în cazul cînd maşina este folosită zilnic. Cine lucrează ocazional o va curăţa o dată pe lună. Se şterge mai întîi praful ce s-a adunat în maşină, apoi cu ajutorul pompei speciale în care se pune petrol sau benzină, se spală prin pompare la toate încheieturile vizibile şi orificii, întîi la capul maşinii, apoi prin întoarcerea acestuia, dedesubt la toate piesele.

Se pune apoi maşina în mişcare, pentru a pătrunde petrolul sau benzina în interior. Se şterge cu o cîrpă peste tot unde a fost unsă şi se repetă operaţia spălatului pînă cînd petrolul sau benzina ce se scurge din maşină este curat. Se şterge din nou cu multă atenţie şi se unge cu ulei special de maşină, în toate punctele unde a fost spălată.

Este de preferat ca această operaţie să se facă seara, pentru ca maşina să rămînă unsă toată noaptea. A doua zi trebuie ştearsă bine pentru a nu risca să păteze obiectul la care se lucrează.

II. TESĂTURI DIN LÎNĂ, BUMBAC, IN, CÎNEPĂ, MĂTASE NATURALĂ, MĂTASE VEGETALĂ ŞI ŢESĂTURI SINTETICE (NAILON)

Orişice ţesătură are trei sensuri: lungimea în direcţia urzelii, lăţimea în direcţia bătăturii şi veriful sau bieul, linia oblică care se obţine în diagonala unui pătrat punînd firele de lungime pe cele de lăţime (fig. 4).

La o ţesătură sensul lungimii se cunoaşte după margini. În cazul cînd marginile lipsesc, se întinde stofa între degete şi partea la care firele nu sînt elastice, deci nu cedează la întins, este lungimea.

Fig. 4. Bieul (desenarea liniei diagonale).

La unele stofe se mai cunoaşte lungimea şi după fire căci la urzeală (lungime) firele sînt mai răsucite, deci mai rezistente, de aceea se aşază la croit întotdeauna tiparele cu lungimea lor pe firul de urzeală (lungime) al ţesăturii.

1. Ţesături din lînă

Ţesăturile din lînă care se întrebuinţează pentru obiecte de îmbrăcăminte: fuste, rochii, jachete, haine etc., sînt de mai multe feluri: groase sau subţiri, pluşate sau simple, cu model din ţesătură, cu lăţimea dublă sau simplă, din lînă pură sau din lînă amestecată cu alte fibre etc.

Lîna se poate amesteca în ţesături cu toate celelalte fibre textile: bumbac, in, cînepă, mătase, fibre sintetice etc.

La unele stofe urzeala se face din lînă, iar bătătura din alte fibre; la altele bătătura se face din lînă.

Pentru a se deosebi stofa din lînă pură de stofele din lînă cu fibre textile amestecate, se destramă cîteva fire de la capătul stofei şi dacă la flacăra unui chibrit ard puţin, fără flacără, dînd scrum şi miros specific de lînă arsă, de copită sau corn ars, atunci stofa este din lînă pură. Dacă lasă cenuşă, atunci stofa are şi alte fibre (bumbac sau alte fibre vegetale).

Din ţesăturile de lînă se fac veşminte de iarnă, toamnă şi primăvară, deoarece ele sînt călduroase.

2. Ţesături din bumbac, in şi cînepă

Ţesăturile din bumbac, la fel cu cele din lînă, se pot face din bumbac simplu sau amestecat cu fire de in sau cînepă.

Deşi ţesăturile din bumbac sînt mai puţin rezistente decît cele din cînepă şi in, totuşi sînt cele mai întrebuinţate pentru proprietăţile igienice ce le posedă.

Aceste ţesături, mai ales cele de in, absorb mai puţin razele soarelui şi mai mult umiditatea, adică transpiraţia corpului; în felul acesta ele feresc corpul de căldură.

Țesăturile din bumbac cele mai des folosite sînt stamba, poplinul, pichetul, zefirul, cretonul, șantungul etc.

Din țesăturile de in cea mai mult folosită în îmbrăcăminte este olanda.

3. Mătasea naturală

Prin mătase naturală se înțeleg țesăturile obținute din mătasea produsă de viermii de mătase.

Mătasea naturală este țesătura cea mai fină; ea este moale la pipăit, suplă și foarte plăcută la purtat. Țesăturile din mătase naturală sînt foarte variate: taftaua, faiul, crepe de Chine etc.

Din mătase naturală se fac rochii, bluze, rufărie etc. deoarece se lucrează frumos, este plăcută la purtat și nu se șifonează.

4. Mătasea vegetală

Mătasea vegetală este frumoasă ca aspect, însă nu este la fel de durabilă ca mătasea naturală.

Pentru a deosebi o țesătură din mătase naturală de una din mătase vegetală este suficient de a muia în apă o margine a mătăsii. Dacă tragem de partea udă, mătasea naturală nu cedează în timp ce mătasea vegetală se rupe imediat. Mătasea vegetală se folosește ca și cea naturală pentru rochii, bluze etc.

5. Țesături sintetice — relon, perlon nailon

Țesăturile din fibre sintetice sînt frumoase ca aspect, foarte rezistente la purtat, ușor de spălat și de călcat. Unele din aceste țesături sînt transparente, netede sau creponate și se întrebuințează pentru rochii de vară, bluze și rufărie de corp, care imită ca aspect pe cele de lînă, de bumbac sau de mătase. Toate prezintă o rezistență excepțională la acțiunea agenților fizici și chimici și se pot vopsi frumos. Ele se lucrează frumos și se poartă tot atît de bine ca și celelalte țesături.

O mare atenție trebuie însă dată la călcatul acestor țesături, deoarece, mai ales cele subțiri și transparente, nu se pot călca cu un fier prea încins, căci se lipesc de mașină și se ard repede.

6. Pregătirea țesăturilor în vederea croitului

Pentru a obține un obiect care să stea bine pe corp este nevoie de următoarele pregătiri:

a) *Îndreptarea materialului la capete*

Se obține scoțînd din margine un fir din țesătură pe lățime (bătătura) și apoi tăind cu foarfeca pentru a îndepărta astfel capătul ce a fost tăiat strîmb (fig. 5).

b) *Îndreptarea materialului strimb din țesătură (scoaterea piscului)*

Sînt cazuri cînd deși stofa cumpărată de la magazin are firul drept la ambele capete, totuși ea nu formează un dreptunghi. Pentru corectarea

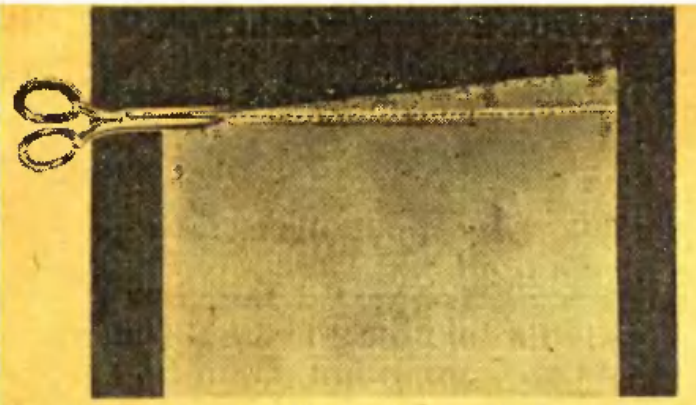

Fig. 5. Îndreptarea firelor la capetele materialului.

acestui defect, țesătura trebuie întinsă de colțurile mai puțin ascuțite, de două persoane, în așa fel încît să obținem la cele două capete ale stofei patru unghiuri drepte, iar atunci cînd așezăm stofa pe masă, să avem un dreptunghi. Stofa astfel întinsă se așază pe masă și se calcă cu cîrpa udă pentru fixarea firelor (fig. 6).

c) *Luarea materialului la apă (decatatul)*

Materialele, înainte de a fi croite, trebuie luate la apă (decatate), exceptînd unele țesături din mătase.

Stofele de lînă se iau la apă prin călcat cu cîrpă udă, deoarece în timpul confecționării fiecare cusătură trebuie călcată cu cîrpa udă. Dacă stofa nu ar fi luată la apă înainte de croit, obiectul respectiv și-ar schimba simțitor dimensiunile la purtat, riscînd astfel să fie prea mic. Stofele de lățime dublă se așază pe masa de călcat așa cum vin strînse din fabrică (adică în două). Se udă cîrpa, se stoarce bine și se întinde pe suprafața stofei. Se calcă apoi cu mașina de călcat foarte încinsă pînă se usucă cîrpa. Îndoitura stofei nu se presează prea mult. Această operație se face pe ambele părți în toată lungimea și întotdeauna pe dos, călcînd la sfîrșit și îndoitura stofei desfăcută.

Țesăturile de bumbac, in și cînepă se introduc într-un vas cu apă caldă timp de 24 ore. Se scot, se storc și după ce s-au svîntat puțin, se calcă în direcția firului de lungime în așa fel, încît să nu se întindă sau să nu se strîmbe marginile țesăturii.

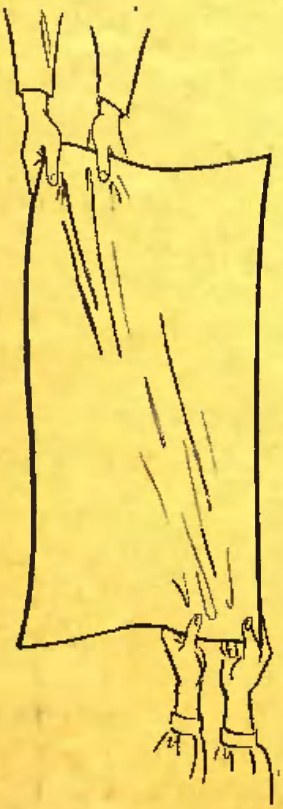

Fig. 6. Scoaterea piscului.

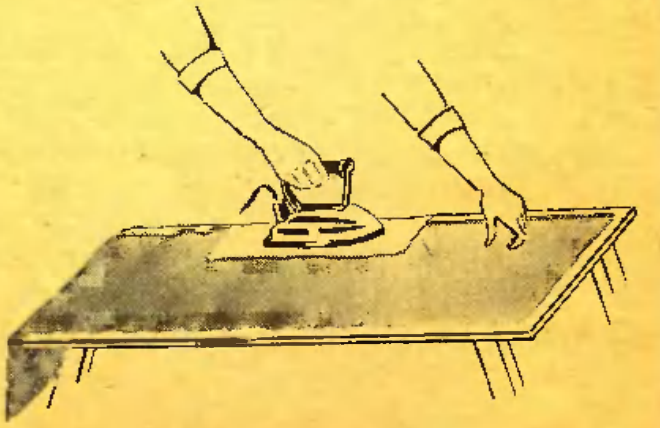

Fig. 7. Susținerea marginilor.

d) *Susținerea marginilor prin călcat în cazul cînd sînt întinse*

Cînd materialul vine din fabrică cu marginile întinse, trebuie corectat înainte de croit în felul următor:

Se așază stofa pe masa de călcat observînd ca toată suprafața să fie bine întinsă, iar marginile se susțin în așa fel, încît capetele stofei să cadă pe linie dreaptă. Stofa astfel așezată se calcă cu cîrpa udă pînă ce se usucă (fig.7).

Înainte de așezarea tiparelor pentru croit, trebuie observat ca materialul să nu aibă defecte din țesătură sau din desen. Pentru aceasta se desface materialul pe masă și se controlează cu multă atenție.

Defectele observate se marchează prin înconjurarea lor cu semne date cu ață sau cu cretă. Această precauție scutește de a croi un obiect de îmbrăcăminte cu defecte vizibile în părțile principale ale sale.

III. NOȚIUNI PRELIMINARE ÎN VEDEREA LUĂRII MĂSURILOR

1. Observarea ținutei persoanei

Înainte de a se lua măsuri trebuie să se examineze cu atenție corpul și ținuta persoanei pentru care se lucrează, pentru a se putea ști ce modele trebuie să se aleagă ca eventual să se mascheze prin îmbrăcăminte defectele ce le-ar avea corpul.

2. Conformația corpului

Ținuta corpului poate fi de mai multe feluri:

Ținuta normală cu un corp bine proporționat. Pentru aceste persoane se poate lucra foarte ușor, deoarece orice model vine bine.

Ținuta greșită adusă de spate, cu omoplați ieșiți și cu bustul nedezvoltat. În cazul cînd o persoană este mult adusă de spate și cu bustul nedezvoltat, se ține seama la luarea măsurilor ca lățimea spatelui să fie luată mai mare, în așa fel încît din diferența între lungimea umărului din spate și față să se facă o pensă în mijlocul umărului din spate, pentru ca bluza să aibă lărgimea necesară în direcția omoplaților și totodată grosimea bustului să fie luată mai lejer.

Ținuta înclinată spre spate, bustul dezvoltat, spatele îngust și prea drept, șoldurile dezvoltate. La persoanele cu șoldurile dezvoltate și spatele îngust, se ține seama că atît lățimea spatelui, cît și lățimea feței să fie luate mai mari, pentru a face partea de sus a veșmîntului mai largă peste umeri, mascînd astfel grosimea șoldurilor exagerată.

Persoane care nu au corpul simetric. Sînt persoane al căror corp prezintă diferențe între o parte și cealaltă, de exemplu un sîn mai mare decît celălalt, un umăr mai coborît, un șold mai dezvoltat. În toate aceste cazuri măsurile nu se mai pot lua în mod obișnuit pe o singură parte, după care să se facă tiparul pe jumătate și să se croiască așezîndu-se pînza dublă. În asemenea situații este necesar să se ia măsuri pe ambele părți ale corpului, după care se vor face două tipare, croindu-se astfel separat fiecare parte.

3. Îndreptarea defectelor prin îmbrăcăminte

Măiestria celor care știu să lucreze este ca prin îmbrăcăminte să se scoată în evidență părțile frumoase ale corpului și să se mascheze eventualele defecte. Prin diferite tăieturi ale modelelor întotdeauna în lung pentru persoanele cu șoldurile prea dezvoltate, în lat pentru persoanele slabe, cu platcă și crețuri pentru persoanele cu bustul nedezvoltat, cu pense pentru cele cu bustul prea dezvoltat, ținîndu-se seama totodată și de felul cum trebuie să se ia măsurile pentru persoanele cu defecte de conformație, se va reuși să se mascheze aceste defecte.

4. Despre măsuri și importanța lor în formarea unui tipar

La formarea unui tipar, pentru a se putea croi după un mulaj, pentru a se transforma o rochie, bluză etc. se folosesc măsuri. Aceste măsuri trebuie luate cu multă atenție, deoarece reușita unui tipar depinde în mare parte de modul corect cum au fost luate. Măsurile se iau întotdeauna pe partea dreaptă a corpului de către o a doua persoană.

Măsurile necesare pentru orice fel de tipar care îmbracă partea de sus a corpului sînt aceleași, la fel și pentru tiparul care îmbracă partea de jos a corpului, cu deosebirea că dacă se face o rochie, o bluză, o fustă, măsurile pe persoană se iau peste combinezon. Dacă se face o jachetă, măsurile se iau peste bluză sau rochie, iar dacă se lucrează o haină, aceste măsuri se iau și peste un jerseu.

Controlul măsurilor trebuie să se facă anual sau chiar mai des, deoarece corpul suferă transformări în conformație, de exemplu: persoanele tinere se înalță, se formează, persoanele mai mature se îngrașă sau slăbesc, iar cele în vîrstă scad și se aduc de spate, deci măsurile vor suferi și ele schimbări.

5. Împărțirea măsurilor pe categorii

Măsurile necesare unui tipar care îmbracă partea de sus a corpului sînt de trei feluri și anume:

Măsuri de lungime.
Măsuri de lățimi.
Măsuri de grosimi.

Pentru un tipar care îmbracă partea de jos a corpului, este nevoie numai de două feluri de măsuri:

Măsuri de lungimi.
Măsuri de grosimi.

Pentru tiparele de mîneci se folosesc tot aceste două feluri de măsuri.

La formarea unui tipar măsurile trebuie să se ia în ordinea următoare: întîi lungimile, apoi lățimile și la sfîrșit grosimile.

6. Luarea măsurilor

Prima operație care se face înainte de a se lua măsurile este înconjurarea taliei persoanei cu un șiret.

Marginea de jos a șiretului indică exact talia și trebuie să se observe ca acest șiret să fie ceva mai jos în față decît în spate, astfel ca obiectul confecționat după aceste măsuri să aibă o linie de talie corectă.

a) *Măsuri pentru bluză*

Măsurile necesare unui tipar de bluză sînt următoarele:

Prima măsură de lungime este lungimea spatelui, care se măsoară de la osul cefei pînă în talie, sub șiret.

A doua măsură de lungime este lungimea feței, se măsoară din umăr de lîngă gît pînă în mijlocul feței, în talie, sub șiret.

A treia măsură de lungime este lungimea subrațului care se ia punînd persoana să țină brațul formînd un unghi drept, din vîrful căruia se coboară cu 2—3 cm. Distanța cuprinsă între acest punct și partea de jos a șiretului de pe linia de talie reprezintă lungimea subrațului. Trebuie știut că lungimea subrațului reprezintă aproximativ jumătate din lungimea spatelui.

A patra măsură este lățimea spatelui care se măsoară de la o mișcare la cealaltă a brațelor, cam la 1/3 din lungimea spatelui.

A cincea măsură este lățimea feței, ce se măsoară tot de la o mișcare la cealaltă a brațelor, cu circa 2 cm mai jos decît se măsoară lățimea spatelui.

A șasea măsură este grosimea bustului. Această măsură se ia înconjurînd bustul persoanei cu panglica metrică în partea cea mai dezvoltată, lăsînd-o lejer.

A șaptea măsură este grosimea taliei care se măsoară înconjurînd talia cu panglica metrică peste șiret.

A opta măsură este grosimea șoldurilor, ce se măsoară înconjurînd șoldurile cu panglica metrică, la o distanță de 14—16 cm din talie, bluza făcîndu-se cu 14—15 cm mai lungă din talie, partea care se introduce în fustă.

A noua măsură este grosimea gîtului. Această măsură se ia înconjurînd gîtul persoanei cu panglica metrică în partea de sus, la care se adaugă 2 cm. Este nevoie de grosimea gîtului măsurată la bază unde se coase gulerul, dar din experiență se observă că această măsură nu se poate lua cu precizie în partea de jos. Diferența între grosimea gîtului măsurată la partea de sus și la baza gîtului este de 2 cm atît la persoanele slabe, cît și la persoanele grase, deci exact plusul care s-a dat.

Măsurile necesare unui tipar de bluză se scriu în următoarea ordine:

— lungimea spatelui (*1*)
— lungimea feței (*2*)
— lungimea subrațului (*3*)
— lățimea spatelui (*4*)
— lățimea feței (*5*)
— grosimea bustului (*6*)
— grosimea taliei (*7*)
— grosimea șoldurilor (*8*)
— grosimea gîtului (*9*)

(Vezi fig. 8, *a* și *b*, bluză spate și față, unde numărul măsurii este fixat și pe figuri).

b) *Măsurile necesare pentru tiparul mînecii de bluză*

Prima măsură de lungime este *lungimea totală a mînecii* care se ia măsurînd brațul din umăr, de la încheietură pînă jos la încheietura mîinii, ținîndu-l îndoit.

A doua măsură este *lungimea mînecii în față*, care se măsoară de la încheietura brațului, cu 3—4 cm mai spre față decît linia de subraț, pînă jos la încheietura mîinii.

A treia măsură este *grosimea brațului* care se ia înconjurînd brațul cu panglica metrică la o distanță de 6 cm mai jos de încheietura brațului.

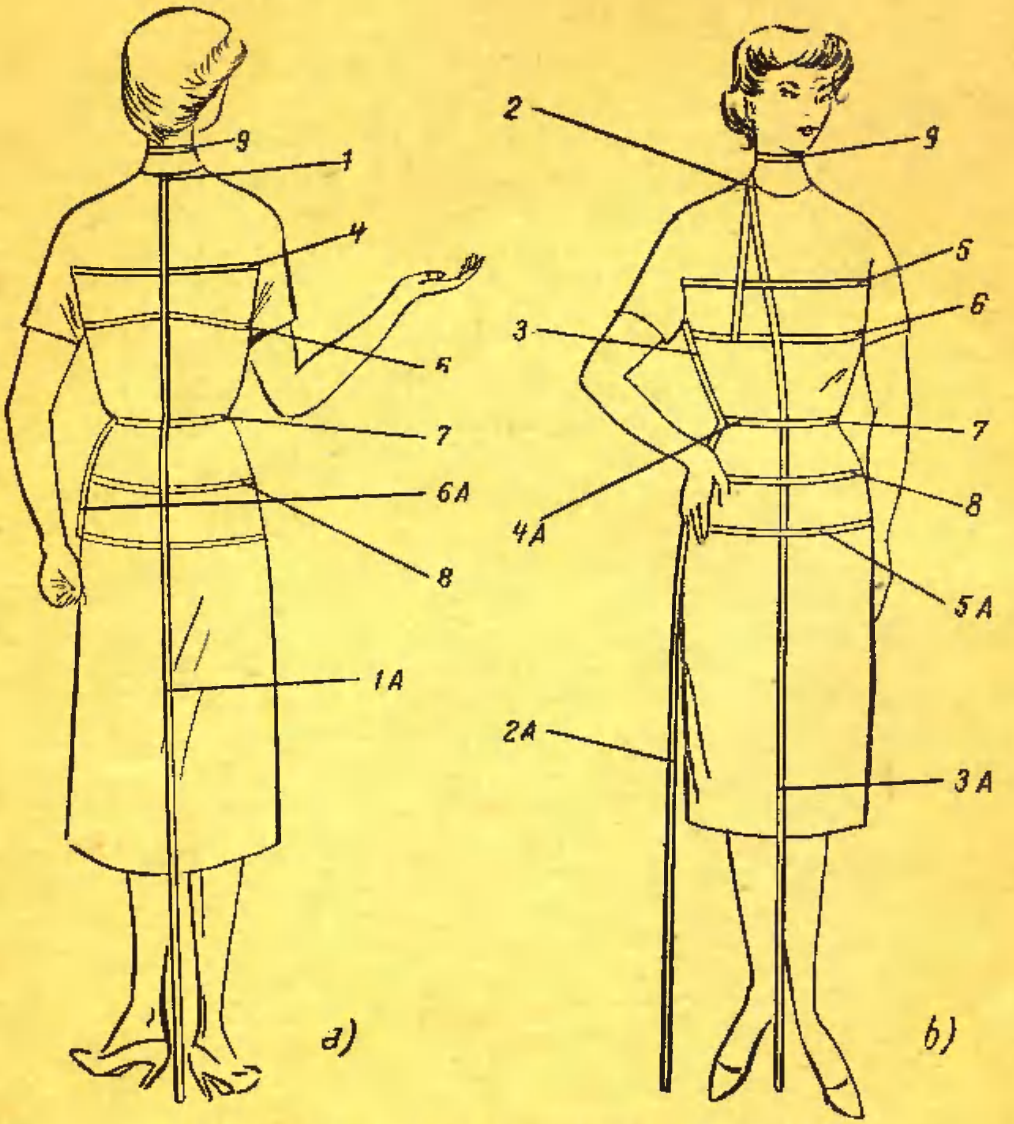

Fig. 8. Luarea măsurilor pentru bluze și fuste:
a — la partea din spate; *b* — la partea din față.

A patra măsură este *grosimea mîinii* care se ia înconjurînd mîna la încheietură cu panglica metrică.

Pentru mîneca trei sferturi lungimea mînecii se măsoară cu 8—10 cm mai jos de cot în care direcție se măsoară și grosimea brațului.

Pentru mîneca scurtă lungimea se ia cu 15—20 cm mai sus de cot, după cît se cere să se facă mîneca de lungă. Deci măsurile necesare unui tipar de mînecă de bluză se vor scrie în următoarea ordine:

— lungimea totală a mînecii lungă, trei sferturi și scurtă (*I*)

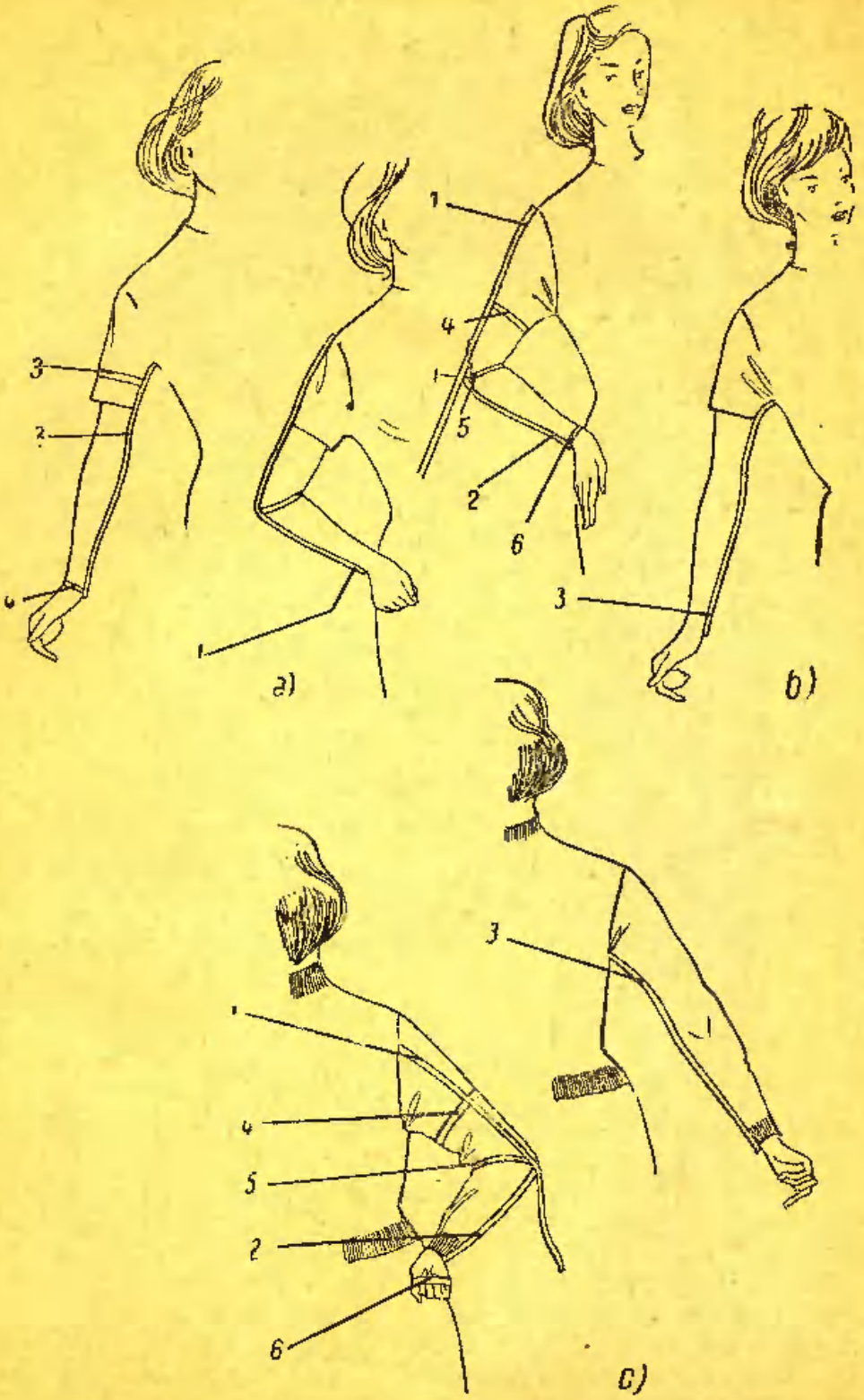

Fig. 9. Luarea măsurilor pentru mîneci:
a — pentru mîneca de bluză; *b* — pentru mîneca de rochie pe cot;
c — pentru mîneca de jachetă.

— lungimea mînecii în față (*2*)

— grosimea brațului (grosimea brațului mai jos de cot pentru mîneca trei sferturi) (*3*).

— grosimea mîinii la încheietură sau mai jos de cot pentru mîneci trei sferturi (fig. 9, *a*.)

c) *Măsuri pentru fustă*

Măsurile necesare unui tipar de fustă sînt următoarele:

Prima măsură de lungime este *lungimea fustei în spate*, care se măsoară din talie (partea de jos a șiretului), pînă în punctul unde panglica metrică atinge pămîntul. Din această măsură se scade un număr de centimetri în raport cu lungimea fustei.

A doua măsură de lungime este *lungimea fustei pe șold*.

A treia măsură de lungime este *lungimea fustei în față*. Aceste două măsuri se iau la fel cu cea din spate scăzîndu-se același număr de centimetri, încît fusta croită după acest tipar să fie rotundă.

A patra măsură este *grosimea taliei*, care se măsoară la fel ca la bluză, adică înconjurînd talia persoanei cu panglica metrică, peste șiret.

A cincea măsură este *grosimea șoldurilor*. Această măsură se ia înconjurînd șoldurile persoanei cu panglica metrică în partea cea mai dezvoltată (lăsîndu-se panglica metrică lejer), iar cu capătul celălalt se măsoară distanța din talie pînă la șold. *Lungimea din talie pînă la șolduri* reprezintă măsura a șasea.

Deci măsurile necesare unui tipar de fustă se vor scrie în următoarea ordine:

— lungimea fustei în spate (*1A*)
— lungimea fustei pe șold (*2A*)
— lungimea fustei în față (*3A*)
— grosimea taliei (*4A*)
— grosimea șoldurilor (*5A*)
— lungimea din talie pînă la șold (*6A*)

(vezi fig. 8, *a* și *b*, fusta spate și față, unde numărul măsurii este fixat și pe figuri).

IV. BLUZE (TIPARE)

A. BLUZĂ SIMPLĂ CU PENSĂ LA SUBRAȚ

Bluza este un veșmînt care îmbracă partea de sus a corpului. După anotimpuri bluza se poate confecționa din stofă mai plină sau subțire, din stofă nouă sau transformată dintr-o rochie sau alt veșmînt. Bluza poate fi sport, din pînză de bumbac, de in, și se îmbracă dimineața, din stofă sau mătase pentru după amiază, sau din voile, dantelă, lame pentru seară în diferite ocazii.

Pentru a confecționa una din aceste bluze se folosește un tipar de bluză simplă, tipar de bază.

Tiparul de bluză simplă, cu pensă la subraț, se folosește mai mult în cazul cînd se lucrează pe o persoană cu bustul mai puțin dezvoltat sau cînd modelul ales indică fața fără nici o cusătură.

Reușita unei bluze depinde în primul rînd de modul corect cum au fost luate măsurile și de exactitatea cu care a fost desenat tiparul.

Confecționarea unei bluze după tipar dă siguranța croitului fără riscuri.

Tiparul reprezintă dimensiunile precise ale corpului; la croit se așază în așa fel, încît se lasă numai rezervele necesare cusăturilor, făcîndu-se astfel economie de material.

1. Măsurile necesare unui tipar de bluză

După cum am văzut în cap. III, măsurile necesare unui tipar de bluză sînt în număr de nouă și anume:

— lungimea spatelui
— lungimea feței
— lungimea subrațului
— lățimea spatelui
— lățimea feței
— grosimea bustului
— grosimea taliei
— grosimea șoldurilor
— grosimea gîtului.

La desenarea unui tipar de bluză se folosește o coală de hîrtie albă, lungă de 1 m și lată de 0,70 m; se iau măsurile după indicațiile date și se notează în partea stîngă a hîrtiei, pentru a le avea la îndemînă. La orice tipar de bluză, spatele se face mai mic decît fața, deoarece linia de subraț corectă trebuie să cadă mai spre spate. La desenarea tiparului plusurile necesare se dau întotdeauna la partea din față.

Tiparul de bluză se desenează pe jumătate deoarece cele două părți ale corpului, dreapta și stînga, sînt la fel, iar la croit tiparul se așază pe pînza dublă pentru a obține astfel bluza întreagă.

2. Tiparul de bluză simplă cu pensă la subraț și guler drept

Tiparul de bluză se compune din cinci părți și anume: spate, față, guler, mînecă și manșetă.

a) *Tiparul de spate al bluzei*

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei, care se înseamnă cu *A*. Din acest unghi se desenează două linii: una orizontală și una verticală, cu lungimi nedefinite. Se desenează întîi liniile ajutătoare (linii de construcții).

Liniile ajutătoare se desenează întotdeauna subțiri, în timp ce liniile de tipar se întăresc, pentru a ieși în evidență conturul tiparului după care se va croi.

Linia de lățime. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui și se înseamnă punctul *B*.

Linia de talie. Tot din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea spatelui plus 1 cm (care se răscroiește la gît) și se înseamnă punctul *C*.

Linia de bust. Din punctul *C* se aplică pe linia verticală lungimea subrațului și se înseamnă punctul *D*.

Linia de lungime a bluzei. Tot din punctul *C* se coboară pe linia verticală cu 14 cm (lungimea bluzei din talie) și se fixează punctul *E*. Din toate aceste patru puncte *B C D* și *E* se desenează linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului drept *A* și se termină astfel de desenat liniile ajutătoare necesare formării unui tipar de spate.

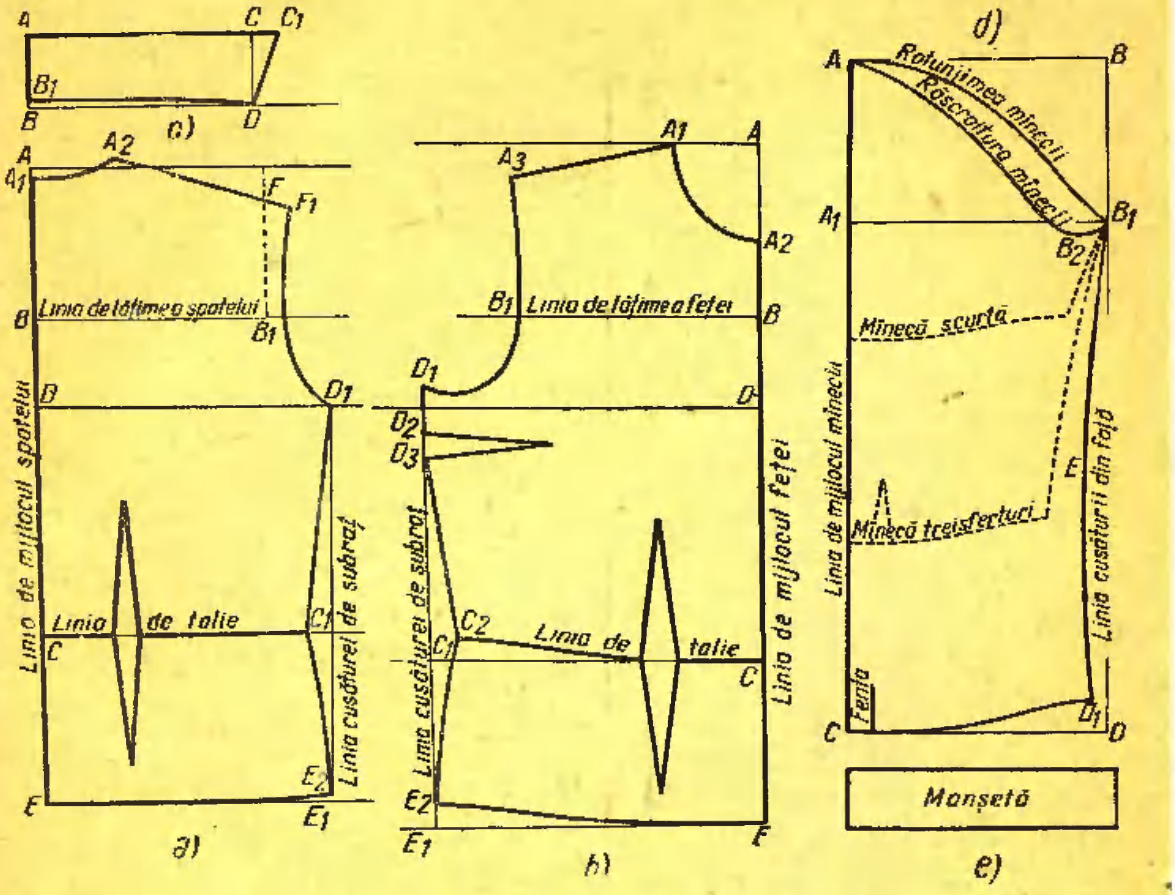

Fig. 10. Tipar de bluză cu pensă la subraț:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — gulerul; *d* — mîneca; *e* — manșeta.

Liniile de tipar. Cu ajutorul liniilor de construcție sau ajutătoare se trece la desenarea tiparului.

Răscroitura gîtului. Din unghiul drept *A* se măsoară pe linia verticală 1 cm notînd punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/6 din grosimea gîtului plus 1 cm și se înseamnă punctul A_2 cu o jumătate centimetru deasupra liniei orizontale. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă, formînd astfel răscroitura gîtului la partea din spate (fig. 10 *a*).

AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 1 cm.

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală a cadrului din punctul A_1 pînă în punctul *E*.

Linia de umăr. Pentru formarea liniei de umăr se măsoară pe linia de lățime a spatelui, din punctul *B*, 1/2 din lățimea spatelui fixînd punctul B_1. Din acest punct se desenează o linie punctată pînă în linia orizontală a unghiului *A*.

Pe această linie se aplică din punctul B_1 distanța A_1A_2 (răscroitura gîtului) plus 3—4 cm (după înălțimea umerilor persoanei pentru care se lucrează, 3 cm pentru persoane cu umerii coborîți, 4 cm pentru persoane cu umerii înalți) și se fixează punctul F. Se unește punctul A_2 cu punctul F printr-o linie oblică prelungită cu 2 cm și se notează cu F_1, desenîndu-se astfel umărul la partea din spate a bluzei.

Se prelungește linia cu 2 cm, deoarece umărul la partea din spate se susține pentru lărgime suficientă în dreptul omoplaților (vezi tiparul din fig. 10, *a*).

$$FB_1 = A_1A_2 \text{ plus } 3—4 \text{ cm}$$

$$FF_1 = 2 \text{ cm}.$$

Răscroitura brațului. Se măsoară pe linia de bust, din punctul D, 1/4 grosimea bustului și se înseamnă punctul D_1. Se unește punctul D_1 și cu F_1 printr-o linie ușor curbă, depărtată pe linia de lățime, din punctul B_1, cu 1 cm. Această linie curbă reprezintă răscroitura brațului la partea din spate.

$$BB_1 = 1/2 \text{ lățimea spatelui}$$

$$DD_1 = 1/4 \text{ grosimea bustului.}$$

Linia de subraț. Pe linia de lungime a bluzei se măsoară din punctul E, 1/4 grosimea șoldurilor minus 1 cm și se înseamnă punctul E_1 (se scade 1 cm pentru ca linia de subraț să cadă mai spre spate). Se unește punctul D_1 cu punctul E_1 printr-o linie dreaptă ușoară. Pe linia de talie se măsoară în interiorul tiparului 2 cm și se notează punctul C_1. Se unește punctul D_1 cu C_1 printr-o linie oblică, iar punctul C_1 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și se desenează astfel linia de subraț a părții din spate.

$EE_1 = 1/4$ grosimea șoldurilor minus 1 cm.

Linia de rotunjire a bluzei. Pe linia de subraț se măsoară din punctul E_1 1/2 cm și se notează litera E_2. Se unește punctul E cu E_2 printr-o linie ușor curbată.

Pensa din talie. Pe linia de talie din punctul C se măsoară 6 cm. Adîncimea pensei se face de 2 cm, iar lungimea în sus și în jos de talie cîte 12 cm. Vîrfurile pensei trebuie să fie depărtate de linia de mijlocul spatelui cu 7 cm, în așa fel încît mijlocul pensei să cadă pe linie dreaptă. Se unesc cele două puncte de adîncime a pensei din talie cu vîrfurile pensei prin linii oblice, așa cum se vede pe tipar.

b) *Tiparul de față al bluzei*

La partea din față, deși sînt aceleași linii ajutătoare, totuși nu se desenează în aceeași ordine, ci se desenează întîi linia de bust, fiind mai ușor de controlat exactitatea tiparului în comparație cu partea din spate, avînd liniile de bust în continuare.

Linia de bust se desenează prin prelungirea liniei de bust D din spate pînă la o distanță de 6—8 cm din marginea hîrtiei, notînd punctul D. Din acest punct se desenează în sus și în jos o linie verticală pe toată lungimea hîrtiei.

Linia de talie. Se măsoară din punctul D, pe linia verticală, lungimea subrațului plus 2 cm, pentru că în față bluza se ridică pe bust, și se notează punctul C.

Linia de cadru sau unghiul drept. Din linia de talie, din punctul C, se măsoară în sus pe linia verticală lungimea feței, notînd punctul A, din care se desenează o linie orizontală formînd unghiul drept sau cadrul la partea din față, în interiorul căruia se va desena tiparul.

Linia de lățime. Din unghiul drept A se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui plus 2 cm și se notează punctul B.

Linia de lungime a bluzei se desenează măsurînd din punctul C în jos, pe linia verticală, 14 cm (lungimea bluzei fixată la spate) și se notează punctul E. Din punctele BCE se desenează trei linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar. După desenarea liniilor ajutătoare, se trece la formarea tiparului.

Răscroitura gîtului. Din unghiul drept A se măsoară pe linia orizontală 1/6 din grosimea gîtului plus 1,5 cm, notînd punctul A_1, iar pe linia verticală, 1/6 din grosimea gîtului plus 2,5 cm, notînd punctul A_2. Se unesc aceste două puncte A_1 cu A_2, printr-o linie curbă bine rotunjită (fig. 10*b*).

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm

AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 2,5 cm.

Linia de mijlocul feței se formează prin întărirea liniei verticale a unghiului drept din punctul A_2 pînă în punctul E.

Linia de umăr. Pentru a desena umărul la partea din față, se aplică de la răscroitura gîtului, din punctul A_1, lungimea umărului de la partea din spate minus 1,5—2 cm și se notează punctul A_3, coborît de linia orizontală a unghiului cu 3 cm. Se unește punctul A_1 cu punctul A_3 printr-o linie oblică, plină. Diferența dintre lungimea umărului din spate și umărul din față se susține la călcat.

$A_1A_3 = A_2F_1$ de la partea din spate minus 1,5—2 cm.

Cînd persoana pentru care se lucrează este adusă de spate, această diferență poate să fie chiar de 3 cm. În acest caz, dacă stofa nu intră la călcat, se face o pensă în mijlocul umărului din spate.

Răscroitura brațului. Pe linia de lățime se măsoară din punctul B, 1/2 lățimea feței plus 1 cm și se fixează punctul B_1. Pe linia de bust se măsoară din punctul D, 1/4 grosimea bustului plus 4 cm și se fixează punctul D_1, deasupra liniei de bust cu 2—3 cm, după grosimea bustului persoanei pentru care se face tiparul. Se unesc punctele A_3 cu D_1, trecînd prin punctul B_1, printr-o linie curbă, mult mai accentuată în partea de jos pe distanța B_1D_1 decît linia de răscroitură a brațului de la partea din spate.

BB_1 = 1/2 lățimea feței plus 1 cm

DD_1 = 1/4 grosimea bustului plus 4 cm.

Linia de subraț. Se măsoară pe linia de șolduri, din punctul E, 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se fixează punctul E_1. Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie subțire. Linia de talie la partea din față, din cauza bustului, nu rămîne niciodată pe fir drept, deci se ridică din linia de talie pe linia ușor desenată cu 2 cm și se notează punctul C_1, din care se desenează o linie șerpuită pierdută în linia orizontală a taliei pînă în punctul C. Această linie este adevărata linie de talie a tiparului, cealaltă a fost numai linia ajutătoare (fig. 10, *b*).

EE_1 = 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm.

Pensa de la subraț. Pe linia de subraț se face o pensă în care se va strînge lărgimea ce se formează din cauza proeminenței bustului. Această pensă se desenează astfel: din punctul de răscroitură a brațului D_1 se coboară pe linia de subraț cu 4 cm și se notează cu D_2. Se dă adîncimea pensei 2—3 cm și se notează cu D_3 (distanța cu care s-a ridicat linia de subraț). Lungimea pensei se face de 8—10 cm, în raport cu adîncimea ei, avînd grijă ca vîrful pensei să cadă în mijlocul adîncimii, în așa fel încît liniile pensei să fie egal de oblice. Se unesc apoi punctele D_2 și D_3 cu vîrful pensei prin linii oblice. Pe linia de talie se intră cu 3 cm și se notează punctul C_2. Se unește punctul D_1 cu C_2 printr-o linie oblică plină.

Se unește de asemenea punctul C_2 cu punctul E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și se desenează astfel linia de subraț a părții din față.

$$C_1C_2 = 3 \text{ cm.}$$

Linia de rotunjime a bluzei se face aplicînd lungimea subrațului din spate pe linia de subraț a feței din punctul D_1, scoțînd în afară adîncimea pensei D_2D_3, și se notează punctul E_2. Se unește punctul E cu E_2 printr-o linie ușor curbă, paralelă cu linia de talie.

$$D_1D_2D_3C_2E_2 = D_1E_2 \text{ din spate.}$$

Pensa din talie. Pe linia de talie din punctul C se măsoară 7 cm. Se dă adîncimea pensei 3—4 cm, după cît este bustul de dezvoltat. Lungimea pensei în sus și în jos de talie se face de cîte 12 cm. Ca și la partea din spate trebuie să se observe ca vîrfurile pensei să cadă în mijlocul adîncimii pe linie dreaptă. Se unesc vîrfurile pensei cu punctele de adîncime din talie prin linii oblice.

c) *Gulerul*

Pentru a se desena gulerul drept care se aplică la această bluză se desenează un dreptunghi care trebuie să aibă ca lungime răscroitura gîtului din spate (A_1A_2) plus răscroitura gîtului din față (A_1A_3) minus 1/2 cm. Se scade 1/2 cm deoarece răscroitura gîtului la partea din spate a bluzei se susține întotdeauna pe guler cu această distanță. Lățimea dreptunghiului va fi de 6—8 cm, după cum este necesar să se facă gulerul de lat. Se notează unghiul de sus din stînga cu A, cel de jos cu B — unghiul de sus din dreapta cu C, cel de jos cu D. Din punctul B se ridică cu 1 cm și se notează punctul B_1. Se unește punctul B_1 cu D printr-o linie ușor curbă, formînd răscroitura gulerului ce se coase de bluză.

Se întărește linia dintre punctele $A—B_1$ care indică mijlocul gulerului. De asemenea se întărește linia dintre punctele $A—C$, prelungind-o din punctul C cu 2—3 cm, și se notează punctul C_1. Se unește punctul C_1 cu D printr-o linie oblică, formînd astfel tiparul de guler (fig. 10, *c*).

Se recomandă ca desenarea tiparelor de bluză — spate și față —să se facă pe aceeași coală de hîrtie, cu linia de bust de la partea din spate prelungită și pentru partea din față, pentru a obține răscroiturile brațelor, spate și față în aceeași linie. Se face această recomandare deoarece avînd tiparele unul lîngă celălalt în continuare, se poate observa mai bine diferența absolut necesară între liniile de răscroitură ale tiparului — spate și față. De exemplu, linia răscroiturii gîtului din spate trebuie să fie mai puțin

accentuată decît în față deoarece un umăr corect așezat împarte răscroitura gîtului în trei părți. O parte răscroitura gîtului din spate întreagă și două părți răscroitura gîtului din față, dreapta și stînga. Răscroitura gîtului la partea din față cuprinzînd două părți din grosimea gîtului, este normal ca această linie să fie mult mai curbă. De asemenea linia răscroiturii brațului la spate este foarte puțin curbă în timp ce în față este mult mai rotunjită, pentru a nu incomoda ridicarea brațelor, mai ales cînd veșmîntul are mîneci lungi.

B. MÎNECA DE BLUZĂ

1. Măsurile necesare unui tipar de mîneca de bluză

La desenarea unui tipar de mînecă sînt necesare două feluri de măsuri: măsuri de lungime și măsuri de grosime; deci măsurile necesare unui tipar de mînecă se vor scrie în ordinea următoare:

— lungimea totală a mînecii (lungă, trei sferturi, scurtă)
— lungimea mînecii în față
— grosimea brațului
— grosimea brațului mai jos de cot (pentru mîneca trei sferturi)
— grosimea mîinii la încheietură (fig. 9).

2. Tiparul de mînecă

Pe o coală de hîrtie se desenează un dreptunghi a cărui lungime să fie egală cu lungimea totală a mînecii plus 3 cm pentru buf[1], minus 5 cm lățimea manșetei. Lățimea dreptunghiului se face egală cu 1/2 grosimea brațului plus 2 cm.

Acest dreptunghi formează cadrul în interiorul căruia se desenează atît partea de deasupra cît și partea de dedesubt a mînecii, și se înseamnă *ABCD*.

AB = 1/2 grosimea brațului plus 2 cm.

AC = lungimea totală a mînecii minus lățimea manșetei, plus 3 cm pentru buf.

Liniile ajutătoare. Linia pentru rotunjimea și răscroitura brațului se desenează măsurînd din unghiul *A* jumătate din lățimea dreptunghiului plus 4 cm și fixînd punctul A_1 din care se desenează o linie orizontală paralelă cu linia orizontală a dreptunghiului AB. Capătul acestei linii orizontale se înseamnă cu B_1.

AA_1 = 1/2 distanță AB plus 4 cm.

Liniile de tipar. Rotunjirea și *răscroitura brațului.*

Pentru a desena rotunjimea la partea de deasupra a mînecii, din unghiul *A* se duce o linie curbă pînă în punctul B_1.

Răscroitura părții de dedesubt a mînecii se formează intrînd din punctul B_1 pe linia orizontală cu 3 cm și notînd punctul B_2 coborît de linia orizontală cu 1 cm. Se unește punctul *A* cu punctul B_1 trecînd prin punctul B_2, printr-o linie șerpuită (fig. 10, *d*).

[1] Buf — lungimea în plus pentru îndoitura brațului.

Linia cusăturii din față. Din punctul B_1 se măsoară pe linia verticală din dreapta 1/2 lungimea din față a mînecii și se fixează punctul E înăuntrul liniei verticale cu 2 cm. Din punctul D se măsoară în interior, pe linia orizontală, 1 cm și se ridică cu 3 cm notîndu-se punctul D_1 (se ridică cu 3 cm deoarece buful este necesar numai în dreptul cotului). Se unește punctul B_1 cu punctul D_1, trecînd prin punctul E, printr-o linie ușor curbă.

B_1E = 1/2 lungimea din față a mînecii.

Linia de lungime a mînecii. Se unește punctul C cu punctul D_1 printr-o linie șerpuită.

Linia de îndoitură a mînecii se formează întărind linia verticală din punctul A pînă în punctul C.

Fenta. Din punctul C se măsoară pe linia de lungime a mînecii 2 cm, de unde se desenează în sus o linie lungă de 4—5 cm la partea de dedesubt a mînecii.

Manșeta. Se desenează un dreptunghi cu lungimea egală cu grosimea mîinii la încheietură plus 3 cm, iar ca lățime 5 cm (fig. 10, *e*). Măsura de 5 cm nu este o măsură fixă, ci depinde de lățimea ce trebuie să aibă manșeta și care trebuie să corespundă cu lățimea manșetei scăzută din lungimea mînecii la formarea dreptunghiului. Manșeta poate să difere ca lățime sau model. Ea se poate face mai lată sau mai îngustă, simplă sau dublă ca manșeta bărbătească, dreaptă sau evazată, cu colțurile drepte sau rotunde.

Mîneca trei sferturi. Pentru această formă de mînecă se folosește tiparul de mînecă lungă, căruia i se aplică pe linia de mijlocul mînecii (din punctul A), lungimea care s-a luat pentru mîneca trei sferturi. Din acest punct se duce o linie șerpuită paralelă cu linia de lungime de la mîneca lungă, ca în fig. 10, *d*.

Manșeta se desenează la fel ca manșeta de la mîneca lungă, cu deosebire că lungimea dreptunghiului va fi egală cu grosimea brațului luată mai jos de cot plus 3 cm (măsura a 4-a). Mîneca trei sferturi se poate face și mai strîmtă, intrînd pe linia de lungime din linia cusăturii din față, cu 2—3 cm. La această mînecă, cînd se aplică manșeta, diferența de lărgime se ia în crețuri, cute sau într-o pensă în direcția cotului.

Mîneca scurtă se croiește folosindu-se același tipar la care se aplică lungimea ce trebuie să o aibă mîneca, mai strîmtă cu 3 cm pe noua linie de lungime, pierdut pînă în lina de rotunjime și răscroitură a mînecii.

3. Adaptarea unui model simplu de bluză cu mînecă

Tiparul unei bluze simple cu pensă la subraț este un tipar de bază la care se pot adapta diferite modele.

La alegerea modelului trebuie să se țină seamă de materialul din care se execută bluza. Pentru bluzele din material de bumbac care se spală des, se recomandă modele simple, cu buzunare aplicate, evitînd buzunarele butonieră sau alte tăieturi complicate, care prin spălat nu-și mai pot păstra forma.

Modelul din fig. 11, *b* reprezintă o bluză închisă în nasturi pînă la gît, cu două buzunare aplicate cu clape. Gulerul cu colțurile drepte, iar mînecile trei sferturi. În general, la bluzele simple tiparul de spate nu se schimbă. Pentru acest model partea din față a tiparului va suferi următoarele modifi-

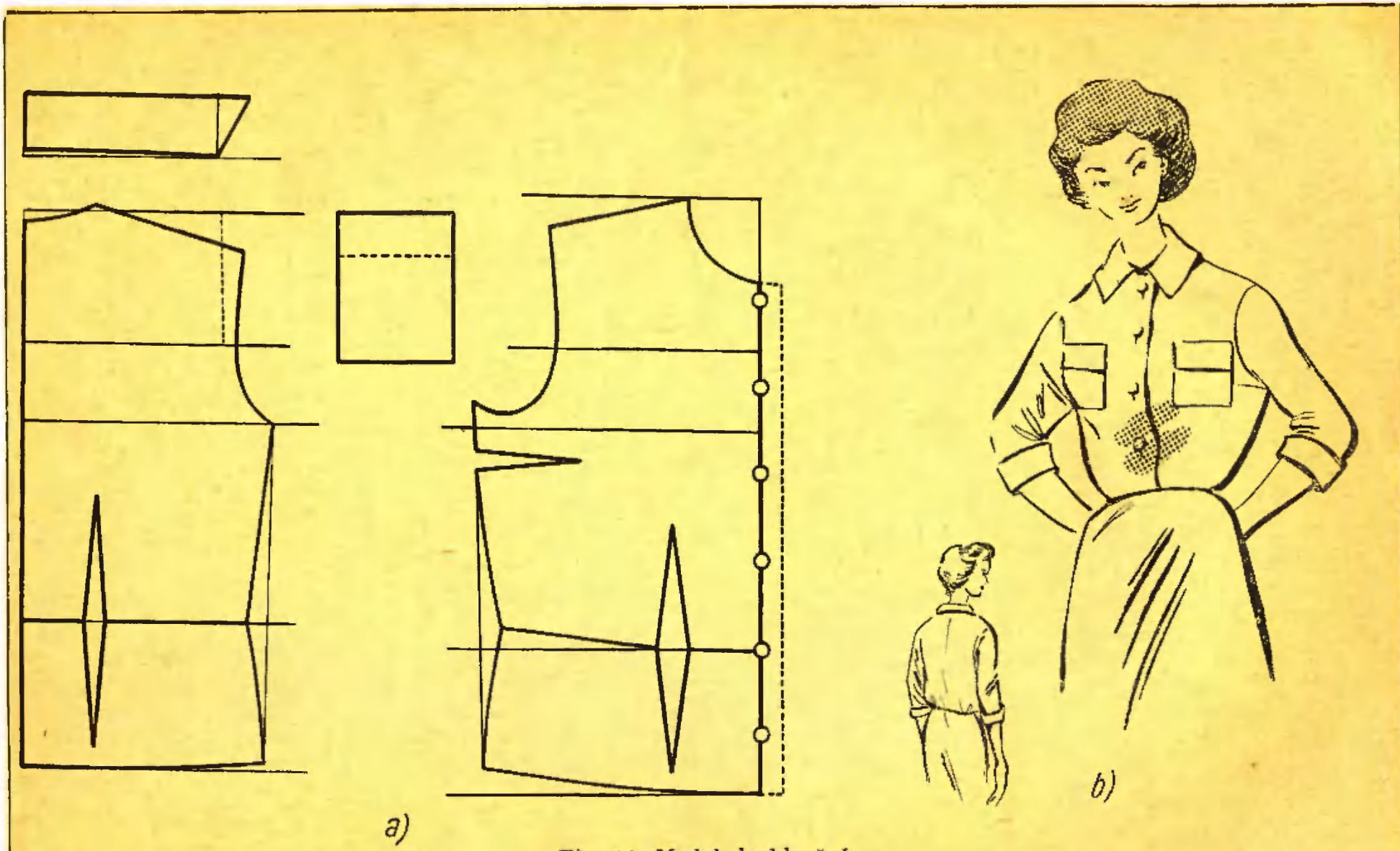

Fig. 11. Model de bluză I
a — tiparul; *b* — schița.

cări: pentru ca bluza să se închidă cu nasturi și butoniere trebuie petrecută în față, ieșind în afară de la linia de mijlocul feței cu 1,5—2 cm, pe toată lungimea ei.

Distanța cu care se petrece o bluză depinde de mărimea nasturilor, deoarece din margine pînă la nasture trebuie să fie 1 cm. Cînd nasturii sînt mici se adaugă 1,5 cm, cînd nasturii sînt mai mari, 2 cm sau chiar mai mult. Această depășire de 1,5—2 cm în afara liniei de mijlocul feței formează fenta. Pentru guler se folosește același tipar îndreptînd colțurile după cum indică modelul.

Buzunarele sînt drepte și în partea de sus au clape. Pentru a desena acest tipar se formează un dreptunghi lung de 14 cm și lat de 11 cm. Din lungimea buzunarului se îndoaie o clapă lată de 4 cm (fig. 11, *a*).

Modelul II (fig. 12, *b*) reprezintă o bluză petrecută în față, închisă la patru nasturi, cu guler și rever. Mîneca este lungă cu manșetă. La transformarea tiparului pentru acest model se lasă din linia de mijlocul feței, de la răscroitura gîtului pînă la linia de lungime a bluzei, 7 cm, în așa fel încît după ce croim bluza, să fie petrecută 14 cm pentru a se putea închide la două rînduri de nasturi (fig. 12, *a*).

Modelul III (fig. 13, *b*) prezintă o bluză care are în față 3 cute sau cerculețe, cu guler drept, colțurile rotunde. Se închide în spate cu nasturi și butoniere, iar mîneca este scurtă. La această bluză care se închide în spate vom proceda ca la modelul *A*, ieșind în afară de linia de mijlocul spatelui cu 2 cm. Pentru lărgimea necesară a cutelor sau cerculețelor se croiesc două lungimi de față a bluzei în toată lățimea materialului; din această lățime se execută cerculețele sau cutele la distanța indicată de model, apoi se așază tiparele pentru croit. La guler se rotunjesc colțurile și din față și din spate (fig. 13, *a*).

C. BLUZĂ CU PENSA LA UMĂR

1. Explicarea pensei de la umăr și necesitatea ei

Tiparul bluzei cu pensă la umăr este un tipar de bază care îmbracă mai bine persoanele cu bustul dezvoltat, întrucît dă posibilitatea de a strînge în adîncimea pensei toată lărgimea ce se formează din cauza bustului. De asemenea cînd o bluză are tăieturi în lungimea ei nu se face cu pensă la subraț, ci la umăr, introducînd adîncimea pensei în tăietură.

2. Despre cambrură (diferența între 1/2 grosimea bustului și 1/2 grosimea taliei)

Adîncimea pensei de la umăr se face mai mare sau mai mică după diferența dintre talie și bust. Sînt cazuri cînd la o persoană deși foarte grasă, adîncimea pensei se cere mică, aceasta din cauză că diferența între grosimea taliei și grosimea bustului nu este mare. Nu același lucru se întîmplă cu o persoană, care, deși slabă, are un bust format și o talie foarte subțire, unde din cauza diferenței mari dintre talie și bust adîncimea pensei va fi mare. Calcularea adîncimii pensei se face scăzînd jumătate

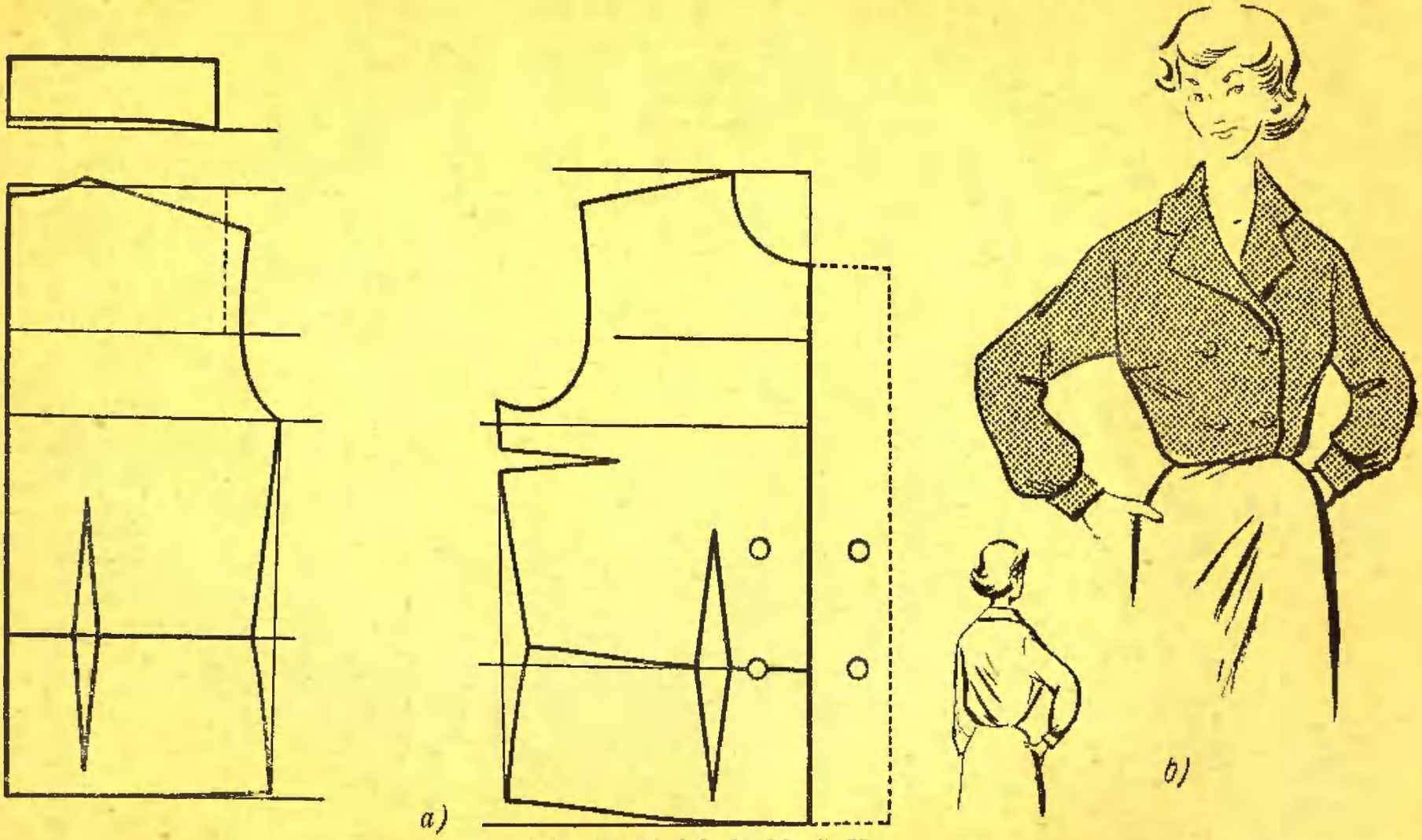

Fig. 12. Model de bluză II
a — tiparul; *b* — schița.

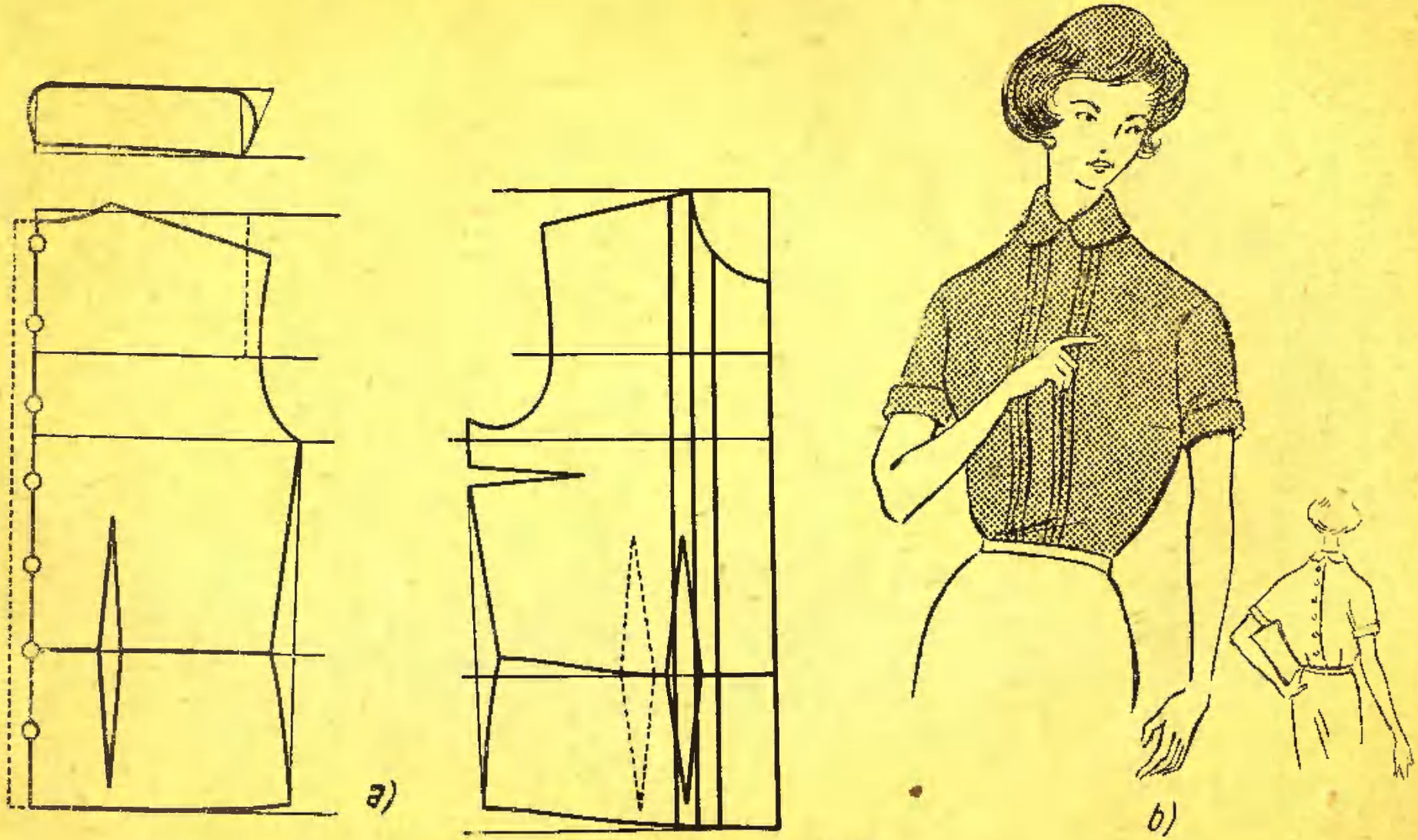

Fig. 13. Model de bluză III
a — tiparul; *b* — schița.

din grosimea taliei din jumătate din grosimea bustului. Această diferență se numește cambrură.

Adîncimea pensei este egală cu 2/3 din cambrură.

De exemplu la o persoană care are grosimea bustului de 96 cm, iar grosimea taliei de 72 cm se face socoteala adîncimii pensei în felul următor:

1/2 din grosimea bustului	= 48 cm
1/2 din grosimea taliei	= 36 cm
deci cambrura este de	= 12 cm

Pentru a afla adîncimea pensei care este de 2/3 din cambrură, împărțim pe 12 la 3 și rezultatul obținut îl înmulțim cu 2, deci 12 : 3 = 4 × 2 = 8 cm (adîncimea pensei).

3. Folosirea măsurilor luate la bluza simplă cu pensă la subraț și măsura nouă necesară în plus pentru desenarea tiparului de bluză cu pensă la umăr

La desenarea acestui tipar se folosesc aceleași măsuri ca și la bluza simplă cu pensă la subraț, avînd însă nevoie de o măsură în plus și anume: lungimea pensei.

Această măsură se ia tot din umăr, de lîngă gît, de unde s-a măsurat și lungimea feței, ducînd panglica metrică pînă în punctul cel mai dezvoltat al bustului. Deci măsurile necesare pentru desenarea acestui tipar de bluză se notează în felul următor:

— lungimea bluzei în spate
— lungimea pensei (măsură nouă)
— lungimea bluzei în față
— lungimea subrațului
— lățimea spatelui
— lățimea feței
— grosimea bustului
— grosimea taliei
— grosimea șoldurilor la 14 cm din talie
— grosimea gîtului.

4. Tiparul de bluză cu pensă la umăr și guler rotund

Această bluză este formată din cinci părți: spate, față, guler, mînecă și manșetă.

După notarea măsurilor în partea stîngă a hîrtiei, se trece la formarea tiparelor.

a) *Tiparul de spate*

Tiparul părții din spate fiind același ca și la bluza simplă cu pensă la subraț se desenează la fel și pentru această formă de bluză.

b) *Tiparul de față al bluzei*

După desenarea liniilor ajutătoare care sînt aceleași ca și la bluza simplă cu pensă la subraț, se va adăuga o linie ajutătoare nouă, linia de

pensă. Această linie se desenează măsurînd din unghiul drept A, pe linia verticală, lungimea pensei; se notează punctul E din care se desenează o linie orizontală.

Liniile de tipar. Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/6 din grosimea gîtului plus 1,5 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia verticală, 1/6 grosimea gîtului plus 2,5 cm, notînd punctul A_2. Se unesc aceste două puncte A_1 cu A_2 printr-o linie curbă bine rotunjită.

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm

AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 2,5 cm.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală din punctul A_2 pînă în punctul F.

Linia de umăr. Pentru a se desena umărul la partea din față, se aplică din punctul A_1 lungimea umărului de la partea din spate A_2F_1, minus 1,5—2 cm și se fixează punctul A_3, care se notează mai jos decît linia orizontală a cadrului cu 3 cm. Se unesc punctul A_3 cu A_1 printr-o linie oblică ușoară.

Pensa de la umăr. Pe linia de umăr se măsoară din punctul A_1, 2 cm și se fixează litera G. Se întărește linia de umăr pe distanța $A_1 - G$. Pentru a se fixa vîrful pensei, se măsoară distanța cuprinsă între punctele $G—A$ minus 1/2 centimetru și se aplică pe linia de pensă E fixînd litera G_1 cu 5 cm mai sus de linia de pensă. Se unește punctul G cu G_1 printr-o linie dreaptă formînd prima linie a pensei.

$G_1 - E = G - A$

minus 1/2 cm.

Se dă adîncimea pensei din punctul G, 2/3 din cambrură, punînd punctul G_2, care se unește cu vîrful pensei printr-o linie oblică plină, controlînd-o să fie egală cu prima linie a pensei (fig. 14, *b*).

Completarea umărului. Din punctul G_2 se așază linia în formă de unghi drept și se desenează o linie ușoară pe care se completează lungimea umărului din spate A_2F_1 minus 1,5—2 cm, scăzînd și distanța $G—A_1$, și se fixează punctul G_3 mai jos de linia unghiu-

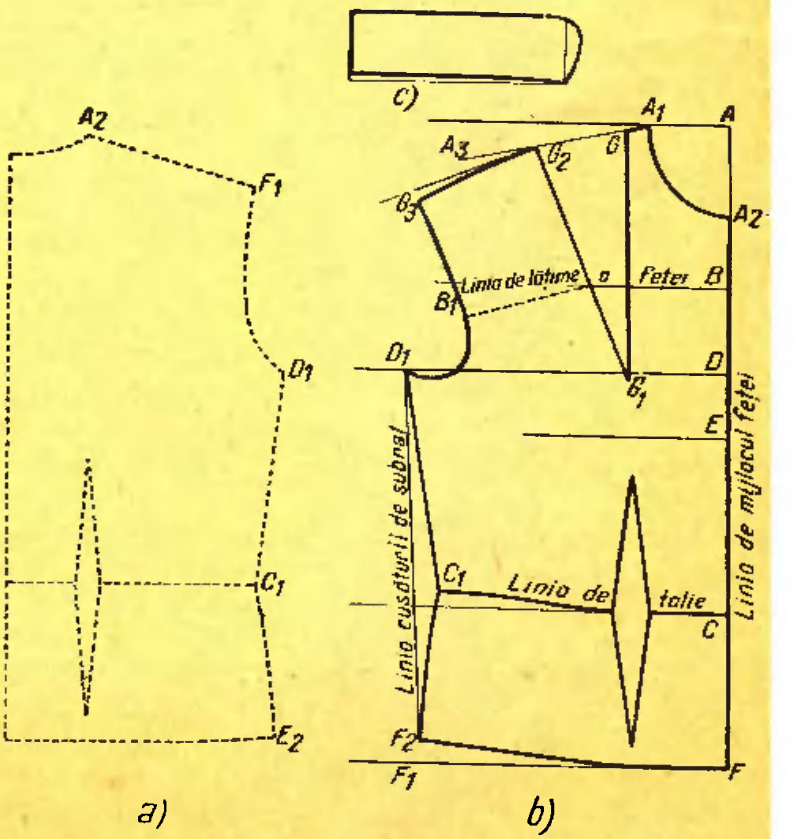

Fig. 14. Tipar de bluză cu pense la umăr:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — gulerul.

lui cu 1 cm. Se unesc punctele G_2 cu G_3 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, terminîndu-se astfel linia de umăr la partea din față.

$A_1G + G_2G_3 = A_2F_1$ din spate minus 1,5—2 cm.

Răscroitura brațului. Pe linia de lățime, din punctul B, se măsoară 1/2 lățimea feței plus 1 cm, scoțînd în afară adîncimea pensei și se fixează punctul B_1. De la linia a doua a pensei această măsură se aplică paralel cu linia de umăr G_2G_3. Pe linia de bust, din punctul D, se măsoară 1/4 din grosimea bustului plus 4 cm și se notează punctul D_1.

În cazul cînd vîrful pensei trece de linia de bust, se ține seama cînd se aplică grosimea bustului să se scoată în afară această distanță. Se unesc punctele G_3 cu D_1, trecînd prin punctul B_1, printr-o linie curbă foarte accentuată în partea de jos pe distanța B_1D_1 și se formează răscroitura brațului.

BB_1 = 1/2 lățimea feței plus 1 cm, minus distanța dintre liniile pensei;

DD_1 = 1/4 grosimea bustului plus 4 cm.

Linia de subraț. Se măsoară pe linia de lungime a bluzei din punctul F, 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se înseamnă punctul F_1. Se unesc punctele D_1 cu F_1 printr-o linie ușoară.

FF_1 = 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm.

Linia din talie a tiparului la partea din față se desenează șerpuită, la fel ca și la bluza simplă, ridicată din linia ajutătoare de talie cu 2 cm. Pentru a se întări linia de subraț se măsoară pe linia de talie 3 cm și se fixează punctul C_1. Se unesc punctele D_1 cu C_1 printr-o linie oblică, iar din punctul C_1 în jos, ușor rotunjită în afara tiparului.

Linia de rotunjime a bluzei. Pentru a definitiva rotunjimea bluzei se aplică din punctul D_1 în jos pe linia de subraț, lungimea subrațului din spate D_1E_2 și se fixează punctul F_2. Se unesc punctele F cu F_2 printr-o linie ușor curbată, paralelă cu linia de talie. Pensa din talie se face la fel cu cea de la bluza cu pensă la subraț

$D_1F_2 = D_1E_2$ din spate.

Gulerul se desenează într-un dreptunghi care are ca lungime răscroitura gîtului din spate plus răscroitura gîtului din față minus 0,5 cm, iar lățimea de 6—8 cm. Partea care se coase de bluză se răscroiește 1 cm, iar colțul de sus din dreapta se rotunjește prin desen așa cum se vede în fig. 14, *c*.

5. Aplicarea unui model de bluză cu tăietura în care să intre pensa

Acestui tipar de bluză i se pot aplica diferite modele. De exemplu la modelul din fig. 15 pensa rămîne la locul ei. Cu 2—4 cm mai sus de vîrf se face un buzunar butonieră care se fixează după model, gulerul are colțurile ascuțite, iar mînecile trei sferturi. La acest model se recomandă un material care nu se spală (stofă subțire, mătase) pentru ca buzunarele să-și păstreze forma (fig. 15, *a* și *b*).

Modelul II (fig. 16, *b*) prezintă o bluză în care pensa intră în tăietură, gulerul este cu rever rotund, iar mîneca lungă cu manșetă dublă. Pentru a muta pensa după tăietură, care este situată la mijlocul umărului, se pro-

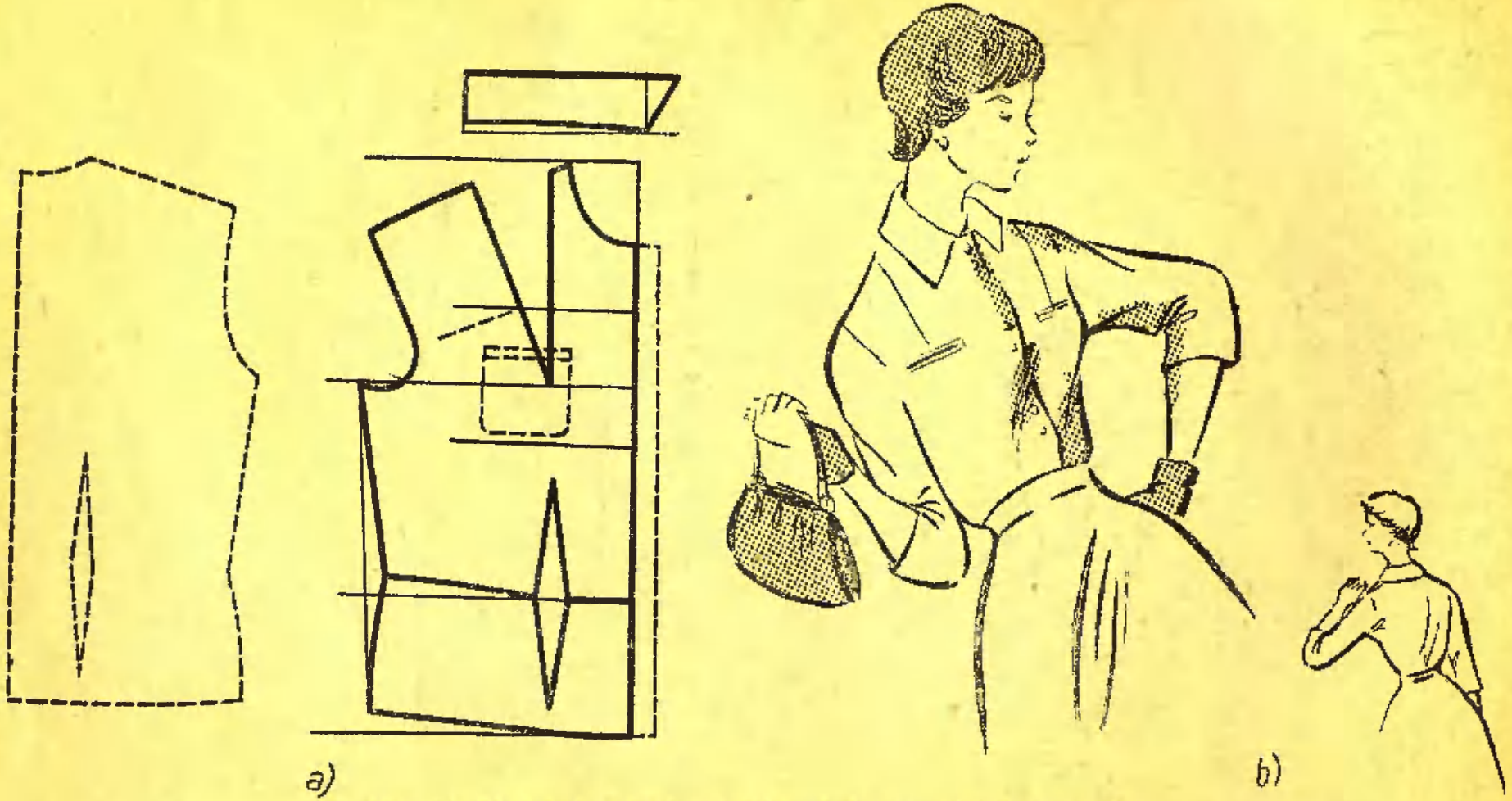

Fig. 15. Model de bluză cu tăietură în care intră pensa I:
a — tiparul; *b* — schița.

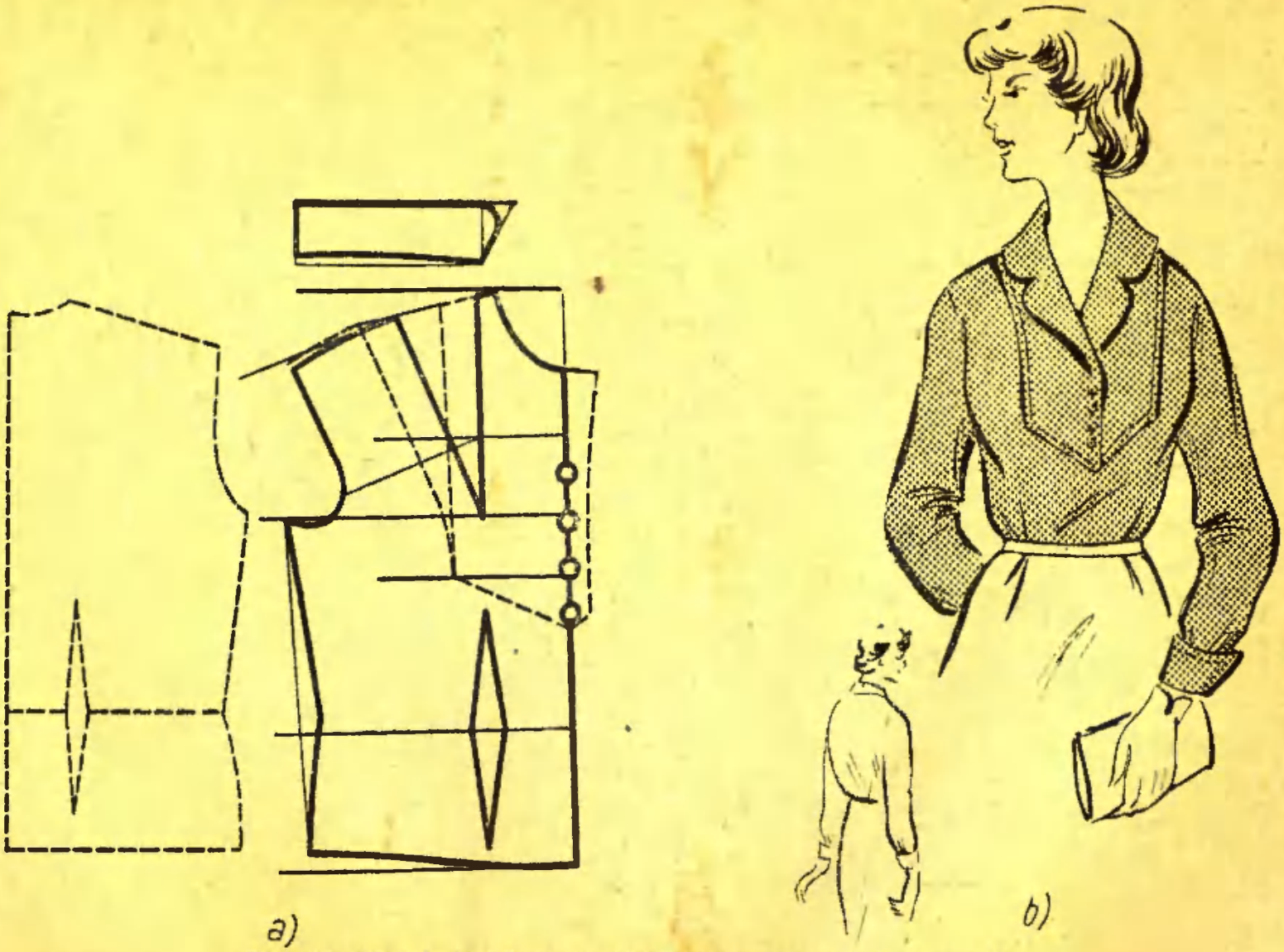

Fig. 16. Model de bluză cu tăietură în care intră pensa II:
a — tiparul; *b* — schița.

cedează în felul următor: se împarte lungimea umărului cu adîncimea pensei în două părți, apoi se împarte adîncimea pensei jumătate în dreapta și jumătate în stînga. Din aceste două puncte se desenează din nou liniile pensei prelungindu-le pînă în linia ajutătoare de pense. Din vîrful pensei astfel mutat se duce o linie oblică, depășind linia de mijlocul feței cu 1—2 cm deasupra liniei de talie cu 8—10 cm. Această bluză are guler și rever, de aceea se va măsura paralel cu linia de mijlocul feței 2—3 cm numai de la cusătura oblică pînă în dreptul răscroiturii gîtului. Deoarece de la tăietură în jos bluza nu are fentă, tiparul va rămîne pe linia de mijlocul feței (fig. 16, *a* și *b*).

D. BLUZĂ CHIMONO CU PAVĂ

La tiparul bluzei chimono, spre deosebire de tiparul bluzei simple, se desenează atît partea din spate, cît și partea din față o dată cu mîneca. Deci această formă de bluză are două cusături: una la umăr și alta la subraț, cusături ce se prelungesc și pe mîneci.

1. Măsurile necesare tiparului de bluză chimono

Pentru a se desena tiparul bluzei chimono se ține seamă de măsurile bluzei simple. Pentru mînecă se mai iau încă două măsuri și anume:

a) lungimea umărului care se măsoară de la răscroitura gîtului pînă la încheietura brațului,

b) lungimea totală a mînecii care se măsoară tot de la răscroitura gîtului, trecînd panglica metrică peste umăr de-a lungul brațului, pînă jos la încheietura mîinii, ținînd mîna îndoită spre față.

Deci măsurile necesare tiparului de bluză chimono se vor scrie în ordinea următoare:

— lungimea spatelui
— lungimea pensei
— lungimea feței
— lățimea spatelui
— lățimea feței
— grosimea bustului
— grosimea șoldurilor la 14 cm mai jos de talie
— grosimea gîtului.

Mîneca

— lungimea umărului (măsură nouă)
— lungimea totală a mînecii de pe umeri (măsură nouă)
— grosimea brațului
— grosimea mîinii la încheietură.

Măsurile se vor nota în partea stîngă a hîrtiei în ordinea în care au fost luate.

Pentru bluza chimono se fac două feluri de tipare:

— tiparul de bluză chimono cu pavă (rombul care se introduce în tăietura făcută bluzei în partea de sus a subrațului, care permite ca mișcările brațului să se facă în voie),

— tiparul de bluză chimono cu linia rotunjită la subraț.

La bluza chimono nu mai poate fi aceeași diferență de lărgime între partea din spate și partea din față ca la bluza simplă, deoarece acest tiparfiind dintr-o bucată cu mîneca, o diferență prea mare ar face mîneca să se răsucească.

Deci diferența între partea din spate și partea din față nu poate fi mai mare decît 1—2 cm pe linia de bust.

Ca și la celelalte bluze, tiparele se vor desena pe jumătate.

2. Tiparul bluzei chimono cu pavă

Acest tipar se compune din trei părți: partea din spate cu mîneca, partea din față cu mîneca și pava.

a) *Tiparul de spate al bluzei*

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei care se înseamnă cu A. Din acest unghi se desenează două linii: una orizontală și una verticală cu lungimi nedefinite, stabilind astfel locul unde se va desena tiparul.

Liniile ajutătoare:

Linia de lățime. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui și se notează punctul B.

Linia de bust. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/2 lungimea spatelui plus 1 cm și se notează punctul C.

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea bluzei în spate plus 2 cm și se notează punctul D.

Linia de lungime a bluzei. Din linia de talie, punctul D, se coboară pe linia verticală cu lungimea bluzei (14 cm) și se notează punctul E. Din toate aceste patru puncte B C D și E se desenează linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului drept.

Liniile de tipar. Cu ajutorul acestor linii se va trece la desenarea tiparului.

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 2 cm, notînd punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/6 grosimea gîtului plus 1 cm și se notează punctul A_2, cu 1 cm deasupra liniei orizontale a unghiului drept. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă formînd răscroitura gîtului la partea din spate (fig. 17, *a*).

$AA_1 = 2$ cm.

$AA_2 =$ 1/6 grosimea gîtului plus 1 cm.

La bluza chimono răscroitura gîtului din spate se adînceşte cu 2 cm, deoarece linia de umăr la această formă de bluză trebuie să vină mai spre față; în felul acesta mîneca la purtat nu se răsucește.

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală a unghiului din punctul A_1 pînă în punctul E.

Linia de umăr. Pentru a forma linia de umăr se măsoară din punctul A_2 spre dreapta lungimea umărului plus 3 cm și se notează punctul A_3, cu 3,5 cm mai jos decît linia orizontală a unghiului. Se unește punctul A_2 cu A_3 printr-o linie oblică.

Pensa de la umăr. La o distanță de 6 cm din punctul A_2 se desenează o pensă adîncă de 1,5 cm și lungă de 6—7 cm.

$A_2A_3 =$ lungimea umărului plus 3 cm.

Linia de subraț. Pe linia de bust, din punctul C, se măsoară 1/4 grosimea bustului plus 2 cm și se notează punctul C_1, iar pe linia de lungime a bluzei din punctul E, se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul E_1. Se unește punctul C_1 cu E_1 printr-o linie verticală ușoară. Pe linia de talie se măsoară spre stînga 2 cm și se notează punctul D_1. Din acest punct se măsoară spre linia ușoară cu 14—15 cm (lungimea subrațului) și se notează punctul C_2. Se unește punctul C_2 cu D_1 printr-o linie oblică și D_1 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, formînd linia de subrat.

$CC_1 = 1/4$ grosimea bustului plus 2 cm

$EE_1 = 1/4$ grosimea șoldurilor

$D_1C_2 = 14 - 15$ cm.

Linia de rotunjime. Această linie se desenează măsurînd din punctul E_1 1/2 cm și se notează litera E_2. Se unesc punctele E cu E_2 printr-o linie ușor curbă.

Pensa din talie. Pe linia de talie, din punctul C, se măsoară 6 cm. Se dă adîncimea pensei 2 cm, iar lungimea în sus și în jos de talie cîte 12 cm. Vîrfurile pensei să fie depărtate de linia de mijlocul spatelui cu 7 cm în așa fel, încît mijlocul pensei să cadă pe linie dreaptă. Se unesc cele două puncte de adîncime ale pensei din talie cu vîrfurile, prin linii oblice.

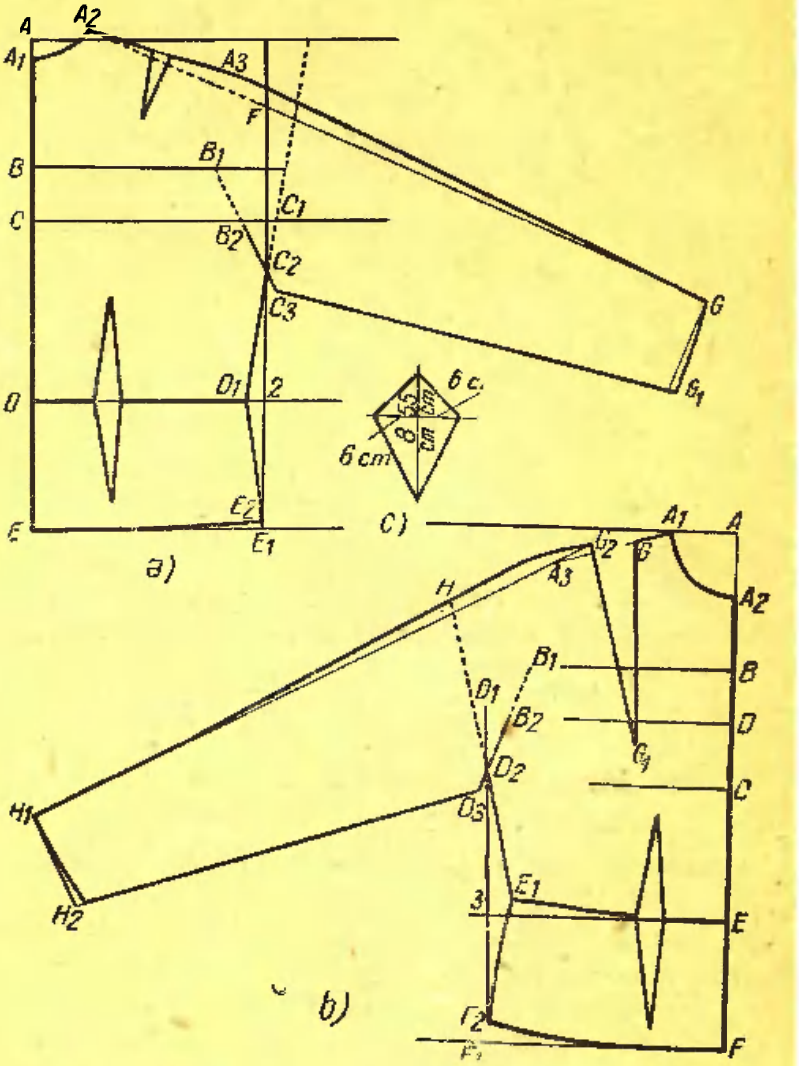

Fig. 17. Tipar de bluză chimono cu pavă:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — pava.

Linia cusăturii de pe mînecă. Din punctul C_2 se desenează o linie punctată, prelungită din linia de subraț, pînă în linia orizontală a unghiului. Pe această linie se măsoară din punctul C_2, 1/2 grosimea brațului plus 3,5 cm și se notează punctul F. Se unesc punctele A_2 cu F printr-o linie oblică ușoară, prelungită spre dreapta; pe această linie se măsoară din punctul A_2 lungimea totală a mînecii de pe umăr, scăzînd adîncimea pensei, și se fixează litera G. Se unesc apoi punctele A_3 cu G printr-o linie oblică plină,

rotunjind-o ușor în punctul A_3, și se formează linia cusăturii de pe umăr a mînecii.

C_2F = 1/2 grosimea brațului plus 3,5 cm

A_2A_3G = lungimea totală a mînecii de pe umăr, minus adîncimea pensei.

Linia de lungime a mînecii. Din punctul G se așază linia în formă de unghi drept pe linia de lungime a mînecii și se desenează o linie ușoară. Se aplică pe această linie din punctul G, 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm și se notează punctul G_1 coborît cu 1/2 cm de linie. Se unesc punctele G cu G_1 printr-o linie ușor rotunjită în afara tiparului.

GG_1 = 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm.

Linia de tăietură pentru pavă. Pe linia de lățime se măsoară din punctul B, 1/2 lățimea spatelui plus 2 cm și se fixează punctul B_1. Se unesc punctele B_1 cu C_2 printr-o linie oblică punctată, prelungită cu 2 cm din punctul C_2 și se notează punctul C_3. Din punctul C_2 se întărește această linie pe o distanță de 8 cm în sus și se fixează punctul B_2.

BB_1 = 1/2 lățimea spatelui plus 2 cm
C_2B_2 = 8 cm
C_2C_3 = 2 cm.

Linia mînecii de la subraț se formează unind punctele C_3 cu G_1 printr-o linie oblică, terminînd astfel partea din spate a bluzei chimono cu pavă.

b) *Tiparul de față al bluzei*

Pentru partea din față a acestei bluze se desenează, la fel ca la partea din spate, un unghi drept în partea dreaptă a hîrtiei care se înseamnă cu A.

Liniile ajutătoare:

Linia de lățime. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui plus 2 cm și se notează punctul B.

Linia de pense. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea pensei și se notează punctul C.

Linia de bust. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/2 lungimea spatelui plus 2 cm și se notează punctul D.

Linia de talie. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea bluzei în față și se notează punctul E.

Linia de lungime a bluzei. Din linia de talie, din punctul E, se coboară pe linia verticală cu 14 cm, lungime ce s-a dat bluzei la partea din spate, și se notează punctul F. Din toate aceste cinci puncte $B\ C\ D\ E$ și F se desenează linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului drept.

Liniile de tipar. După desenarea liniilor ajutătoare se trece la desenarea tiparului.

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară atît pe linia orizontală cît și pe linia verticală 1/6 din grosimea gîtului plus 1,5 cm și se notează pe linia orizontală punctul A_1, iar pe linia verticală punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă, formînd răscroitura gîtului la partea din față (fig. 17, *b*).

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm
AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului drept din punctul A_2 pînă în punctul F.

Linia de umăr. Din punctul A_1 se măsoară spre stînga lungimea umărului din spate minus 1,5 cm și se notează punctul A_3, coborît din linia orizontală a unghiului cu 4,5 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_3 printr-o linie ușoară.

Pe linia de umăr, din punctul A_1, se măsoară 4 cm și se notează litera G. Se întărește linia pe distanța A_1G formînd linia umărului pînă la pensă.

$$A_1A_3 = \text{lungimea umărului din spate minus 1,5 cm}$$
$$A_1G = 4 \text{ cm}.$$

Pensa de la umăr. Se măsoară ca și la bluza cu pensă la umăr distanța AG minus 0,5 cm și se aplică pe linia de pense din punctul C, notînd punctul G_1 deasupra liniei de pense cu 5 cm. Se dă adîncimea pensei măsurînd din punctul G 5—6 cm, și se notează punctul G_2. Se unesc punctele G cu G_1 printr-o linie dreaptă, formînd prima linie a pensei, și punctele G_2 cu G_1 printr-o linie oblică care se controlează să fie egală cu linia GG_1.

$$GG_2 = 5 - 6 \text{ cm}$$
$$G_2G_1 = GG_1.$$

Linia de subraț. Pe linia de bust din punctul D se măsoară 1/4 grosimea bustului plus 3 cm și se notează punctul D_1. Pe linia de lungime a bluzei din punctul F se măsoară 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se notează punctul F_1. Se unesc punctele D_1 cu F_1 printr-o linie ușoară. Pe linia de talie se măsoară în interior 3 cm și se notează punctul E_1, deasupra liniei de talie cu 2 cm. Se unesc punctele E_1 cu E printr-o linie șerpuită formînd linia de talie a tiparului.

Din punctul E_1 se măsoară spre linia ușoară 14—15 cm, cît s-a aplicat și la partea din spate, și se notează punctul D_2. Se unesc punctele D_2 cu E_1 printr-o linie oblică și E_1 cu F_1 printr-o linie ușor curbată în afara tiparului, formînd astfel linia de subraț.

$$DD_1 = 1/4 \text{ grosimea bustului plus 3 cm}$$
$$FF_1 = 1/4 \text{ grosimea șoldurilor plus 2 cm}.$$

Linia de rotunjime. Din punctul D_2 se aplică pe linia de subraț lungimea subrațului din spate $C_2D_1E_2$ și se notează punctul F_2.

Se unesc punctele F_2 cu F printr-o linie curbă, paralelă cu linia de talie.

$$D_2E_1F_2 = C_2D_1E_2 \text{ din spate}.$$

Pensa din talie. Pe linia de talie, din punctul E, se măsoară 7 cm. Se dă adîncimea pensei 3—4 cm, după cum este bustul de dezvoltat.

Lungimea pensei în sus și în jos de talie se face de 12 cm. Ca și la partea din spate trebuie să se observe ca vîrfurile pensei să cadă în mijlocul adîncimii pe linie dreaptă. Se unesc vîrfurile pensei cu punctele de adîncime din talie prin linii oblice.

Linia cusăturii de pe mînecă. Din punctul D_2 se desenează o linie punctată, prelungită din linia de subraț pînă în linia orizontală a unghiului drept. Pe această linie se măsoară, din punctul D_2, 1/2 grosimea brațului plus 2,5 cm, și se notează punctul H. Se unesc punctele G_2 cu H printr-o linie oblică ușoară, prelungită spre stînga, pe care se măsoară din punc-

tul A_1 lungimea totală a mînecii de pe umăr, scăzînd 5—6 cm adîncimea pensei, și se notează punctul H_1. Se întărește distanța G_2A_3, apoi se unesc A_3 cu H_1 printr-o linie oblică, plină și rotunjită ușor în punctul A_3, formînd astfel linia de pe umăr a mînecii.

D_2H = 1/2 grosimea brațului plus 2,5 cm
$A_1GG_2HH_1$ = lungimea totală a mînecii de pe umăr.

Linia de lungime a mînecii. Din punctul H_1, pe linia de lungime a mînecii, se așază linia în formă de unghi drept și se desenează o linie ușoară. Se aplică pe această linie, din punctul H_1, 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm și se notează punctul H_2.

H_1H_2 = 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm.

Linia de tăietură pentru pavă. Ca și la partea din spate se măsoară pe linia de lățime, din punctul B, 1/2 lățimea feței plus 2 cm și se notează punctul B_1 (scăzînd adîncimea pensei). Se unesc punctele B_1 cu D_2 printr-o linie oblică punctată, prelungită în jos cu 2 cm, și se notează punctul D_3. Din punctul D_2 se întărește linia în sus pe o distanță de 8 cm și se notează punctul B_2.

BB_1 = 1/2 lățimea feței plus 2 cm (scăzînd adîncimea pensei)
D_2B_2 = 8 cm
D_2D_3 = 2 cm.

Linia mînecii de la subraț se formează unind punctele H_2 cu D_3 printr-o linie oblică plină, pe care se aplică lungimea aceleiași liinii din spate C_3G_1. Se întărește și linia de lungime unind punctele H_1 cu H_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, terminînd partea din față a bluzei chimono cu pavă.

H_2D_3 = C_3G_1 din spate.

c) *Pava*

Se face în formă de romb, desenînd o linie verticală întretăiată de o linie orizontală. Se măsoară din punctul unde se întretaie aceste două linii în sus pe linia verticală 6 cm, iar în jos 8 cm, pe linia orizontală în dreapta și în stînga cîte 6 cm. Se unesc cele patru puncte între ele prin linii oblice, două cîte două egale (fig. 17, *c*).

E. BLUZA CHIMONO CU LINIA ROTUNDĂ LA SUBRAȚ

1. Tiparul de bluză chimono cu linia rotundă la subraț

Tiparul bluzei chimono cu linia rotundă la subraț se aseamănă cu tiparul bluzei chimono cu pavă, cu deosebire că linia de pe umăr se face mai puțin oblică pentru a nu ține mîneca la mișcările brațelor, neavînd pavă.

Dacă persoana pentru care se lucrează dorește o bluză chimono fără pavă, trebuie să se folosească tiparul bluzei chimono cu linia rotundă la subraț.

În acest caz tiparul suferă modificări la linia de pe umăr.

Măsurile necesare la această formă de bluză sînt aceleași și ele se notează în partea stîngă a hîrtiei în ordinea în care au fost luate.

La fel ca și la bluza chimono cu pavă, diferența între partea din spate și partea din față pe linia de bust nu poate fi mai mare decît 1—2 cm.

Acest tipar se compune din două părți: partea din spate cu mîneca și partea din față cu mîneca.

a) *Tiparul de spate al bluzei*

Liniile ajutătoare fiind aceleași, se desenează după indicațiile date la bluza chimono cu pavă.

Liniile de tipar

— Răscroitura gîtului

— Linia de mijlocul spatelui

— Linia de umăr

— Linia de subraț

— Linia de rotunjime

— Pensa din talie.

Linia cusăturii de pe mînecă. După cum s-a mai spus, această linie de bluză chimono fără pavă trebuie făcută mai puțin oblică, deci din punctul F se măsoară în sus 2 cm și se notează punctul F_1.

Se unește punctul A_2 cu F_1 printr-o linie oblică ușoară, prelungită spre dreapta. Pe această linie se aplică din punctul A_2 lungimea totală a mînecii de pe umăr scăzînd 1,5 cm adîncimea pensei și se notează punctul G_1. Se întărește această linie unind punctul A_3 cu G_1, și se rotunjește ușor în afara tiparului în punctul A_3 (fig. 18).

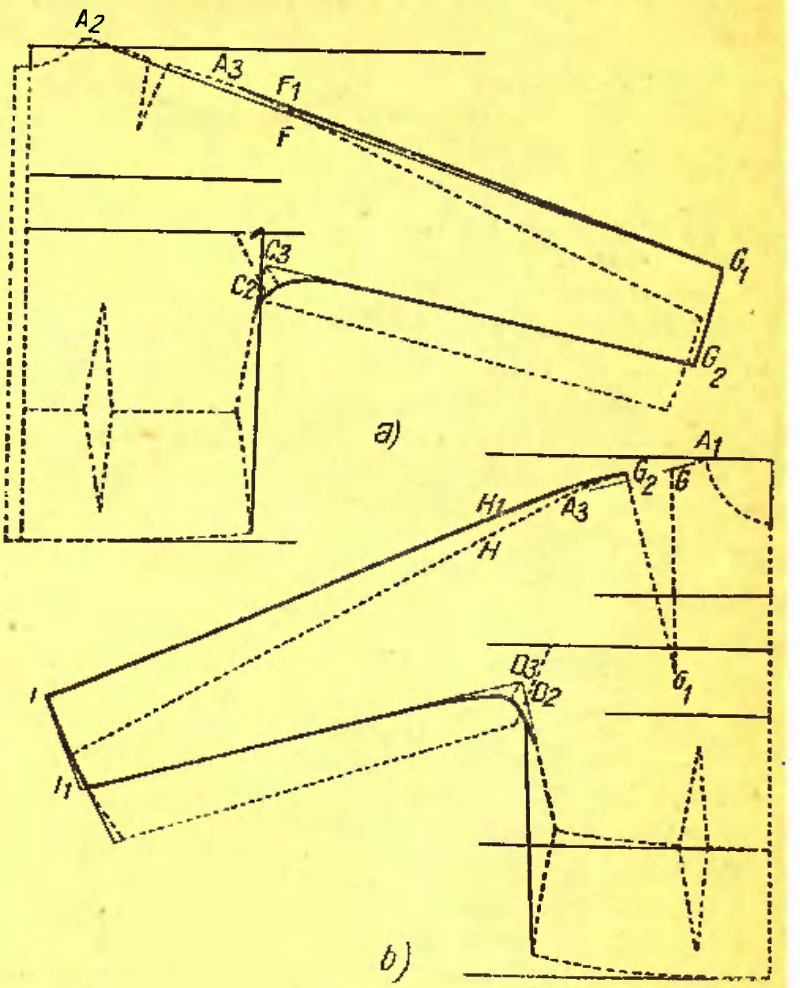

Fig. 18. Tipar de bluză chimono cu linie rotundă:
a — partea din spate; *b* — partea din față.

$$FF_1 = 2 \text{ cm}.$$

Linia de lungime a mînecii. Din punctul G_1, pe linia de lungime a mînecii, se așază linia din formă de unghi drept desenînd o linie ușoară. Se aplică pe această linie din punctul G_1 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm și se notează punctul G_2 coborît cu 1/2 cm de linie. Se unesc punctele G_1 cu G_2 printr-o linie ușor rotunjită în afara tiparului.

Linia mînecii de la subraț. Din punctul C_2 se prelungește linia de subraț cu 2 cm și se notează punctul C_3. Se unesc punctele C_3 cu G_2 printr-o linie oblică plină. Se împarte unghiul C_2 în două printr-o linie punctată lungă de 2 cm și se rotunjește linia de subraț pierdută în linia mînecii trecînd prin acest punct.

b) *Tiparul de față al bluzei*

Pentru partea din față se procedează la fel ca la partea din spate. Se desenează aceleași linii ajutătoare de la bluze chimono cu pavă.

Linii de tipar:

— Răscroitura gîtului
— Linia de mijlocul feței
— Linia de umăr
— Pensa de la umăr
— Linia de subraț
— Linia de rotunjime
— Pensa din talie.

Linia cusăturii de pe mînecă. Procedînd ca și la partea din spate, din punctul H se măsoară 2 cm și se notează litera H_1. Se unește punctul G_2 cu H_1 printr-o linie oblică ușoară, prelungită spre stînga.

Pe această linie se măsoară din punctul A_1 lungimea totală a mînecii de pe umăr, scăzînd 5—6 cm adîncimea pensei, și se notează litera I. Se întărește această linie unind punctele G_2 cu I printr-o linie oblică plină, rotunjind-o ușor în afara tiparului în punctul A_3 (fig. 18, *b*).

$$HH_1 = 2 \text{ cm}$$

$A_1GG_2H_1I$ = lungimea totală a mînecii de pe umăr.

Linia de lungime a mînecii. Din punctul I pe linia de lungime a mînecii se așază linia în formă de unghi drept și se desenează o linie ușoară pe care se aplică 1/2 din grosimea mîinii plus 1 cm, notînd punctul I_1.

Linia mînecii de la subraț. Din punctul D_2 se prelungește linia de subraț cu 2 cm și se notează punctul D_3. Se unește punctul I_1 cu D_3 printr-o linie oblică plină. Ca și la partea din spate se împarte unghiul D_3 în două printr-o linie punctată lungă de 2 cm și se rotunjește linia de subraț pierdută în linia mînecii, trecînd prin acest punct; se controlează apoi ca lungimea acestei linii să fie egală cu lungimea aceleiași linii de la partea din spate.

Pensa se desenează la fel ca la tiparul bluzei chimono cu pavă.

După terminarea tiparelor de bluze chimono se aplică modelul ales, procedîndu-se la fel ca și la bluzele simple. Bluza chimono cu mîneci lungi însă are o croială frumoasă, constituie un model, deci nu mai este atît de necesar să se intercaleze alte tăieturi. Aceste bluze se închid în față sau în spate, se fac cu guler, pe gît sau decoltate. Dacă se închide în față, se va proceda ca și la celelalte bluze, ieșind din linia de mijlocul feței cu 1,5—2 cm pentru nasturi și butoniere. În caz că se închide în spate, se procedează la fel.

Modelul din fig. 19 reprezintă o bluză chimono cu mîneci lungi, închisă în spate, cu guler rotund.

Fig. 19. Model de bluză chimono I.

Fig. 20. Model de bluză chimono II.

Modelul din fig. 20 este o bluză cu mîneci lungi și pavă, închisă în față, cu guler și revere.

Pentru aceste modele se procedează la fel ca și la modelele de la bluza simplă.

F. CONTROLUL TIPARELOR PRIN PROBĂ — MULAJUL

Se recomandă începătoarelor, pentru mai multă siguranță, ca înainte de a croi să facă un control al tiparelor printr-o probă pe corp.

Această probă se poate face fie cu tiparul decupat în afara liniilor, cu rezervă de hîrtie, și prins în ace cu gămălie, fie cu un mulaj de foiță din hîrtie pergament bine mototolită și apoi călcată, sau din tifon, care sînt mai suple și se mulează mai bine pe corp.

1. Executarea mulajului

Mulajul, fie de bluză, de fustă etc., se face tot pe jumătate de corp ca și tiparele și se formează copiind mai întîi toate părțile componente ale bluzei, lăsînd rezerve la fiecare cusătură, pentru a nu se strîmta cînd se prinde în ace cu gămălie și pentru a-l putea lărgi la nevoie.

Mulajul de mînecă se face copiind întîi partea de deasupra a mînecii, apoi partea de dedesubt, în așa fel, încît să fie mîneca întreagă, deoarece tiparul a fost desenat în același cadru și partea de deasupra și partea de dedesubt a mînecii. Mulajul de bluză se montează prinzînd în ace cu gămălie întîi pensele, apoi umărul și subrațul, iar la mînecă se prinde cusătura. Montatul mînecii și al gulerului pe bluză se face pe persoană, la probă.

La bluza chimono, după prinderea pensei, se prinde cusătura de pe umăr a mînecii, apoi subrațul.

2. Proba mulajului

Se îmbracă persoana cu mulajul pe combinezon și pentru a putea face corecturile necesare, se prinde cu două ace de gămălie mijlocul spatelui; se procedează la fel și cu fața. Prin controlul făcut tiparului pe corp, se face totodată și controlul măsurilor și al felului cum se prezintă modelul.

Dacă măsurile au fost bine luate pe persoană și tiparul a fost executat corect, atunci mulajul vine bine la probă.

În cazul cînd talia nu este la locul ei, lățimea mulajului în spate sau în față este prea mare sau prea mică, peste bust este larg sau strîmt, se lărgește mulajul din rezervele care s-au lăsat de la liniile tiparelor, sau se strîmtează, corectînd totodată și măsurile. Se îmbracă și mulajul de mînecă pentru a controla lungimea și lărgimea ei. După probă, dacă nu a fost nimic de corectat, se decupează tiparul sau mulajul pe liniile inițiale.

În cazul cînd mulajul s-a lărgit sau s-a strîmtat, se corectează întîi liniile, păstrînd forma tiparului, apoi se decupează pe noile linii.

G. CROITUL ȘI CONFECȚIONAREA

Croitul și confecționarea unui obiect de îmbrăcăminte constituie o preocupare plăcută și care aduce importante economii fiecărei femei. O bună gospodină nu trebuie să știe numai să întrețină prin reparații obiectele de îmbrăcăminte, ci este necesar să le reînnoiască la timp, dîndu-le o formă practică și corectă. Prin croit și confecționat se înțelege arta de a face un obiect de îmbrăcăminte care să fie întotdeauna în avantajul corpului, prin scoaterea în evidență a părților frumoase și prin mascarea eventualelor defecte.

Croitul și confecționarea cuprind:

— croitul după tipar sau după mulaj,
— datul semnelor,
— însăilatul părților componente ale obiectului,
— proba cu modificările necesare,
— executarea și aplicarea diferitelor garnituri.

Înainte de a se așeza tiparele pentru croit trebuie să se observe firul de lungime și de lățime al materialului.

Nu trebuie să se uite că stofa înainte de croit trebuie pregătită în felul următor: luată la apă, îndreptate firele la capete și în caz că stofa are pisc, scoaterea lui. Pentru toate aceste operații, care trebuie făcute înainte de croit, se urmăresc indicațiile date în Cap. II.

1. Modul de așezare a tiparelor pentru croit

Pe materialul astfel pregătit se așază tiparele pe stofa dublă, ținînd seama ca mijlocul spatelui sau al feței (liniile de lungime ale bluzei), unde nu sînt cusături, să fie fixate pe firul de îndoitură al stofei (firul de lungime sau urzeală), apoi se așază celelalte tipare, spate sau fața, mîneca, manșeta, guler, buzunare, prinzîndu-le în continuare cu liniile de lungime tot pe firul de urzeală al stofei.

Tiparele se așază pe material începînd cu părțile mai mari, intercalîndu-le în așa fel încît în spațiile rămase libere să se poată fixa tiparele mai mici: guler, rever, buzunare, manșete etc. În cazul cînd materialul este mai lat decît tiparele, se îndoaie materialul în lungime după lățimea tiparelor pentru ca să rămînă o șuviță lată de material în loc de două șuvițe înguste (fig. 21, *a*).

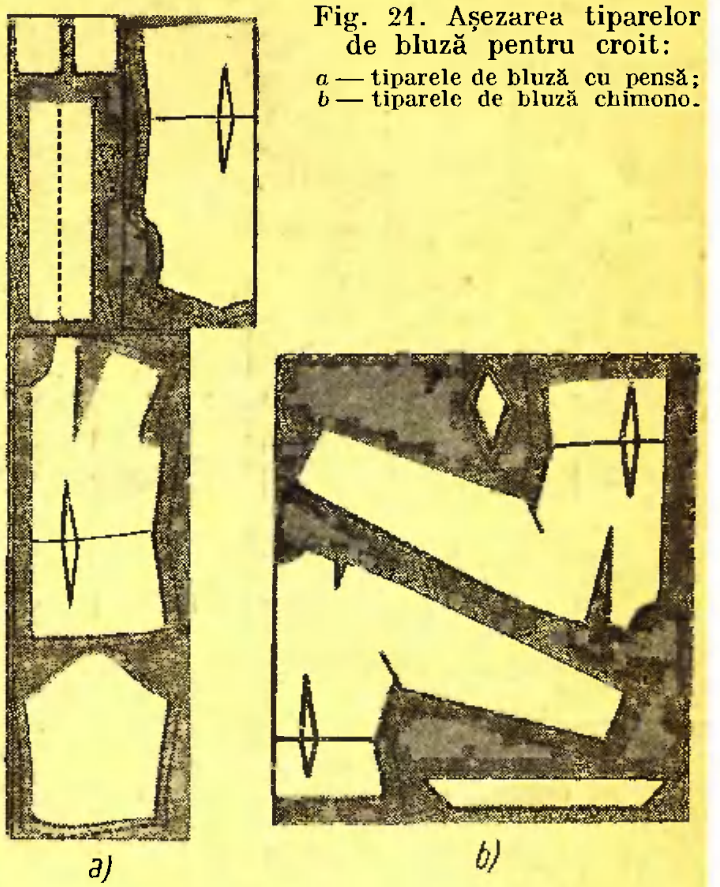

Fig. 21. Așezarea tiparelor de bluză pentru croit:
a — tiparele de bluză cu pensă;
b — tiparele de bluză chimono.

La așezarea tiparelor de bluză chimono se va ține seama, la fel ca și la bluza simplă, ca liniile de mijlocul spatelui sau al feței, dacă nu au cusătură, să fie așezate cu linia de lungime pe firul de îndoitură al stofei (firul de lungime) și cu linia de rotunjime a bluzei la marginea materialului, iar cealaltă parte a bluzei — față sau spate — se va așeza la fel cu linia de rotunjime în celălalt capăt al materialului, fără a lăsa rezerve inutile între tipare, pentru a se face cît mai multă economie de material (fig. 21, *b*).

În cazul cînd stofa este îngustă, la bluza chimono va trebui să se facă cusătură în mijlocul spatelui, iar în față fenta.

Cu ajutorul acelor cu gămălie se prind tiparele de ambele părți ale materialului, pentru ca atît tiparele cît și materialul să nu se deplaseze în timpul croitului.

2. Fixarea rezervelor necesare cusăturilor

În jurul fiecărui tipar se lasă o rezervă de material care variază după felul cusăturii. Astfel: la linia de umăr 3 cm, la răscroitura gîtului 1,5 cm, la răscroitura mînecii se lasă sus la umăr 3 cm pierdut în așa fel încît în partea de jos, unde răscroitura este mai accentuată, să rămînă 1,5 cm, la linia de subraț 3—4 cm, la linia de lungime a bluzei 2 cm, la cusătură, la rotunjime și răscroitura mînecii cîte 2 cm. La guler și manșete se lasă de jur împrejur cîte 1,5—2 cm. La bluzele care sînt închise în nasturi pînă sus se lasă din linia de îndoitură 5 cm; la bluza cu rever se lasă numai 1 cm, deoarece reverul se dublează cu altă bucată de stofă. La cusăturile provenite din diferite tăieturi ale modelelor se lasă cîte 2—3 cm.

La bluza chimono care are cusături pe umăr și la subraț se lasă cîte 3 cm pentru fiecare cusătură. Toate aceste rezerve lăsate din liniile tiparelor vor fi folosite la diferitele schimbări ce se vor face la probă. După fixarea tiparelor se marchează cu creta de croitorie sau cu ruleta rezervele necesare fiecărui fel de cusătură și se taie cu foarfecele pe semnele de cretă, avînd grijă ca partea rotundă a foarfecelui să fie sub material, iar partea ascuțită deasupra, pentru a nu agăța stofa cu vîrful foarfecelui.

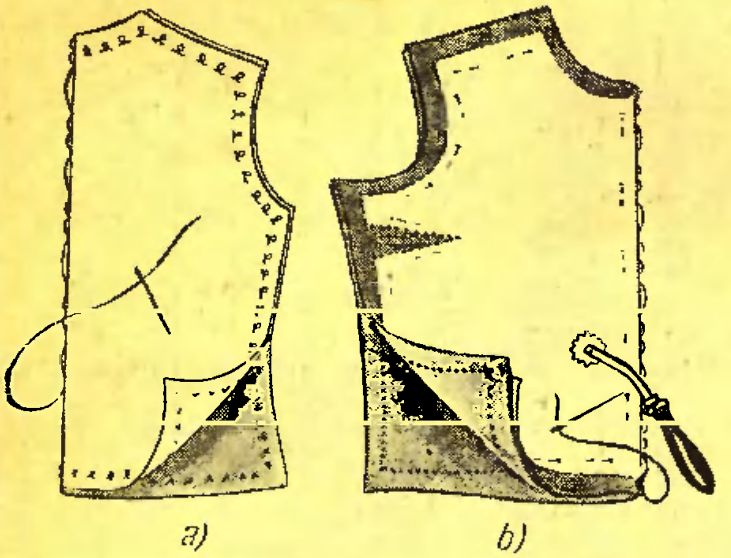

Fig. 22. Darea semnelor
a — semne cu lațe; *b* — semne cu ruleta.

Semnele după tipar. După ce s-a terminat de croit, se dau semne cu lațe după cretă, la bluzele de stofă sau mătase. La materiale din bumbac aceste semne se pot da cu ruleta. Mijlocul spatelui sau al feței, cînd modelul nu are cusătură, se marchează prin semne simple, adică puncte regulate înaintea acului, două mici și unul mare (fig. 22).

Semnele cu lațe se dau cu firul de ață dublu, înfigînd acul prin ambele părți ale materialului, cu puncte regulate înaintea acului, lăsînd din două în două împunsături un laț lung de 2—3 cm. Se despart apoi suprafețele materialului atît cît este lungimea lațelor și se taie prin mijlocul lor rămînînd astfel conturul tiparelor pe ambele părți ale stofei.

3. Pregătirea bluzei pentru probă

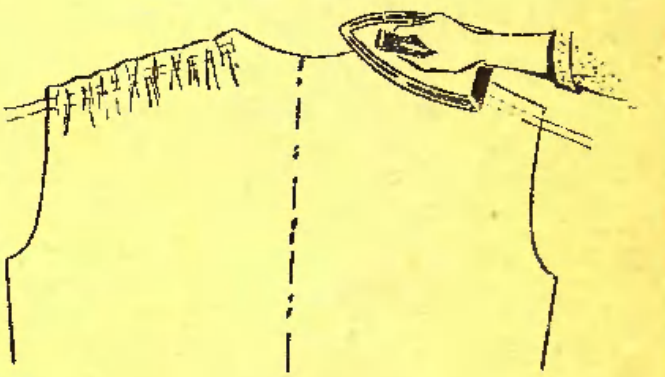
Fig. 23. Luarea umerilor la apă (călcatul).

Înainte de a însăila umerii, se dau două rînduri de crețuri pe linia umărului din spate, unul pe semn și unul în afară la 1/2 cm. Se strîng creții după lungimea umărului din față, se înnoadă firele și se calcă cu cîrpă udă în cazul stofelor de lînă (fig. 23).

Spatele astfel călcat ia o formă rotundă, forma omoplaților.

La bluza cu pensă la umăr, se prind întîi în ace cu gămălie cele două linii ale pensei și apoi se însăilează. La fel se procedează dacă bluza are alte tăieturi în față. Se însăilează pensele de la subraț și cele din talie după ce s-au prins

înainte în ace cu gămălie; se procedează la fel cu liniile de subraț și linia de îndoitură din față a bluzei.

Pentru probă se pregătește întotdeauna mîneca dreaptă însăilînd cusătura din față. Pe linia de lungime a mînecii de la linia de îndoitură, se măsoară 2—3 cm înspre partea din spate și se taie mîneca în lungime pe o distanță de 4—5 cm după semnul tiparului. Pe această tăietură se face fenta. Se încrețește apoi partea de jos a mînecii prin două rînduri de crețuri, unul pe semn și altul în afară cu 1/2 cm, strîngîndu-i cît lungimea manșetei. Se aplică apoi manșeta (după ce s-au însăilat întîi capetele) potrivind în așa fel creții, încît să cadă mai mulți în direcția cotului, adică de o parte și de alta a fentei. La partea de sus a mînecii, pe linia de rotunjime (partea de deasupra a mînecii) se dau două rînduri de crețuri, începînd cu 2—3 cm mai sus de cusătură pînă în punctul unde începe răscroitura mînecii (8—10 cm de la cusătură) (fig. 24).

Fig. 24. Darea creșturilor de la rotunjimea mînecilor.

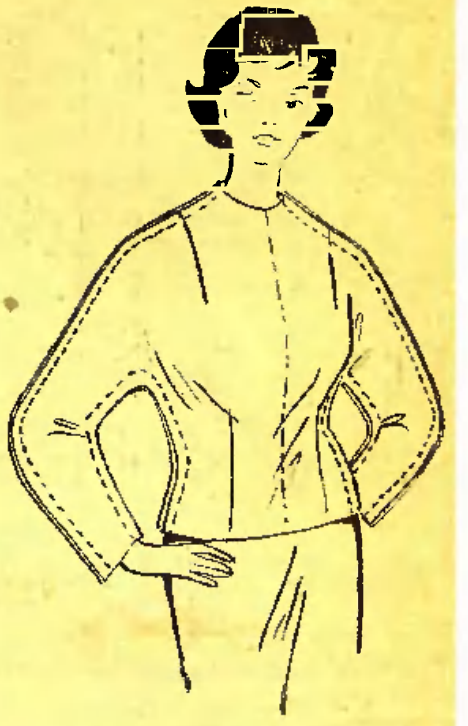

Fig. 25. Însăilarea cusăturilor de subraț la bluza chimono.

La bluzele chimono se însăilează întîi pensele de la umăr, din spate și față, și apoi umerii. Cusăturile de subraț pentru prima probă se însăilează cu rezervele pe față, iar la bluza chimono cu pavă nu se introduce pava decît după prima probă. Este necesar să se facă proba cu rezervele cusăturilor de subraț pe față, pentru a nu trebui să se cresteze rezervele înainte de proba I (fig. 25).

4. Proba I

Bluza și mîneca astfel pregătite se îmbracă pe persoană pentru a se face corecturile ce eventual s-ar ivi, aceasta numai în cazul cînd măsurile nu au fost luate exact și tiparul nu a fost corect executat.

Se încheie bluza în față, prinzînd partea dreaptă peste cea stîngă, suprapunînd semnele de mijlocul feței unul peste altul. Corecturile necesare se fac întotdeauna pe partea dreaptă. La bluza astfel îmbrăcată trebuie să se observe dacă lărgimea de pe bust este suficientă. În cazul cînd este strîmtă, se desface cusătura de subraț și se lărgește bluza din rezervele lăsate la cusături; dacă este prea largă, se prinde lărgimea care prisosește în ace cu gămălie apucînd în mod egal atît de la față cît și de la spate. Această lărgime care

s-a prins în dreptul bustului se continuă să se prindă pierdut pînă în talie. Dacă bluza este largă și pe șolduri, atunci se prinde lărgimea pînă în linia de lungime a bluzei (fig. 26, *a* și 27, *a*).

După ce s-a corectat cusătura de subraț (dacă a fost necesar) se observă dacă în dreptul pensei de la subraț sau de la umăr bluza nu face lărgimi. În acest caz se adîncește pensa prinzînd lărgimea necesară în ace cu gămălie și se pierde pînă în vîrf (fig. 26, *b* și 27, *b*).

Dacă bluza în spate, la răscroitura brațului, face lărgimi în linii orizontale, înseamnă că umărul nu a fost suficient susținut. În acest caz se desface umărul din însăilătură și se ridică partea din spate în dreptul răscroiturii brațului pînă ce se formează o cută pe vertical. Se prinde din nou linia de umăr în ace cu gămălie, împrăștiind în mod egal, de la răscroitura gîtului pînă în punctul de lungime al umărului, diferența de lărgime dintre partea din față și cea din spate a umărului. Această operație se face pe partea din spate a umărului pentru a susține lărgimea necesară în dreptul omoplaților. Totdeauna bluza trebuie să formeze în spate o cută lîngă răscroitura brațului, pentru ca să aibă lărgime la mișcarea brațelor. Această cută se formează din susținerea corectă a umărului (fig. 28, *a*). Mai sînt cazuri cînd una din măsurile de lungime a fost luată prea mare, cum ar fi de exemplu lungimea spatelui. În acest caz bluza îmbrăcată pe corp face lărgimi în dreptul lățimii spatelui.

La probă se va ridica această lărgime în linia de umăr pe care se susține din nou după explicațiile date, iar linia de răscroitură a gîtului va fi desenată din nou (fig. 28, *b*).

Din aceleași motive s-ar putea să fie partea din față mai lungă; atunci corectura se va face tot la umăr, rămînînd cu spatele neschimbat și ridicînd numai partea din față. Prin ridicarea părții din față vîrful pensei de la umăr va trebui prelungit pînă în punctul unde se cere, iar dacă bluza corectată este cu pense la subraț, se mută pensele mai jos cu distanța cu care s-a ridicat partea din față. Aceste corecturi se fac numai pe linia de umăr, linia de talie rămînînd la locul ei (fig. 28, *c*).

În cazul cînd se lucrează pe un corp asimetric, după cum tiparul s-a făcut separat pentru fiecare parte, la fel și proba se va face pe amîndouă părțile.

a) *Fixarea gulerului*

După ce s-au făcut corecturile necesare bluzei, se prinde gulerul pentru a determina lungimea lui exactă și răscroitura gîtului pe care urmează să fie cusut. Cu ace cu gămălie se fixează mijlocul gulerului în mijlocul spatelui, susținînd răscroitura gîtului din spate cu 1/2 cm. Se prinde gulerul pînă în mijlocul feței, observînd ca după ce a fost prins să nu cadă depărtat de gît. După fixarea gulerului pe bluză se observă dacă forma și lățimea lui corespund cu modelul ales (fig. 29).

b) *Prinderea mînecii la probă*

Înainte de a se prinde mîneca de bluză este bine să se cunoască deosebirea între mîneca dreaptă și cea stîngă pentru a nu se prinde greșit; se așază pe masă mîneca îndoită pe cusătură și se observă o mare diferență între cele două părți: rotunjimea și răscroitura mînecii. Partea rotundă (rotunjimea) îmbracă brațul spre față, iar partea răscroită îmbracă brațul dedesubt trecînd spre spate.

Fig. 26. Corectarea bluzei cu pense la subraț la pense:
a — lărgirea bluzei;
b — corectarea pensei.

Fig. 27. Corectarea bluzei cu pense la umăr:
a — strîmtarea bluzei;
b — corectarea pensei.

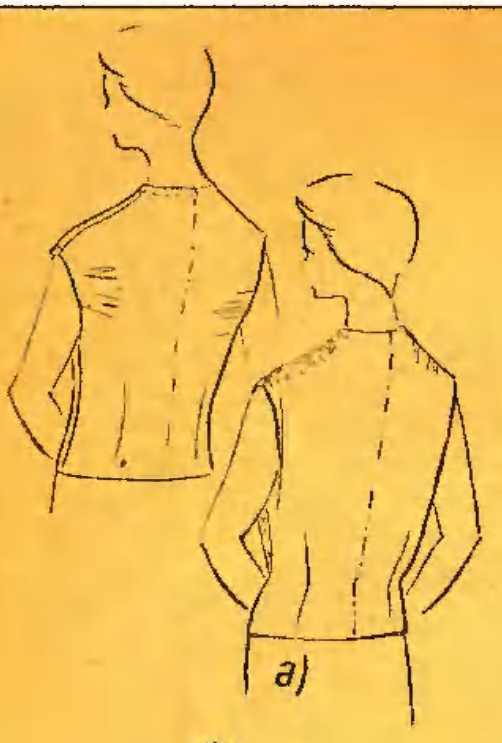

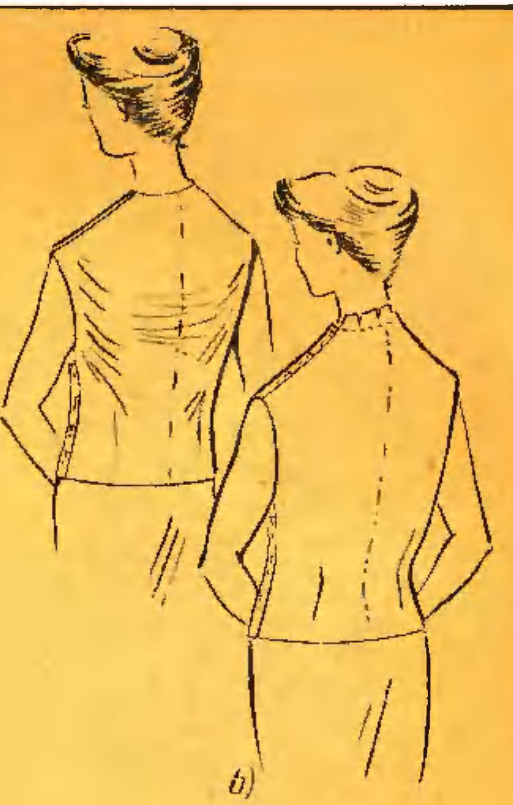

Fig. 28 Corectarea umerilor la probă: *a* — susținerea umerilor; *b* — ridicarea bluzei în partea din spate a bluzei; *c* — ridicarea bluzei în partea din față cu corectarea pensei.

Fig. 29. Prinderea gulerului de probă.

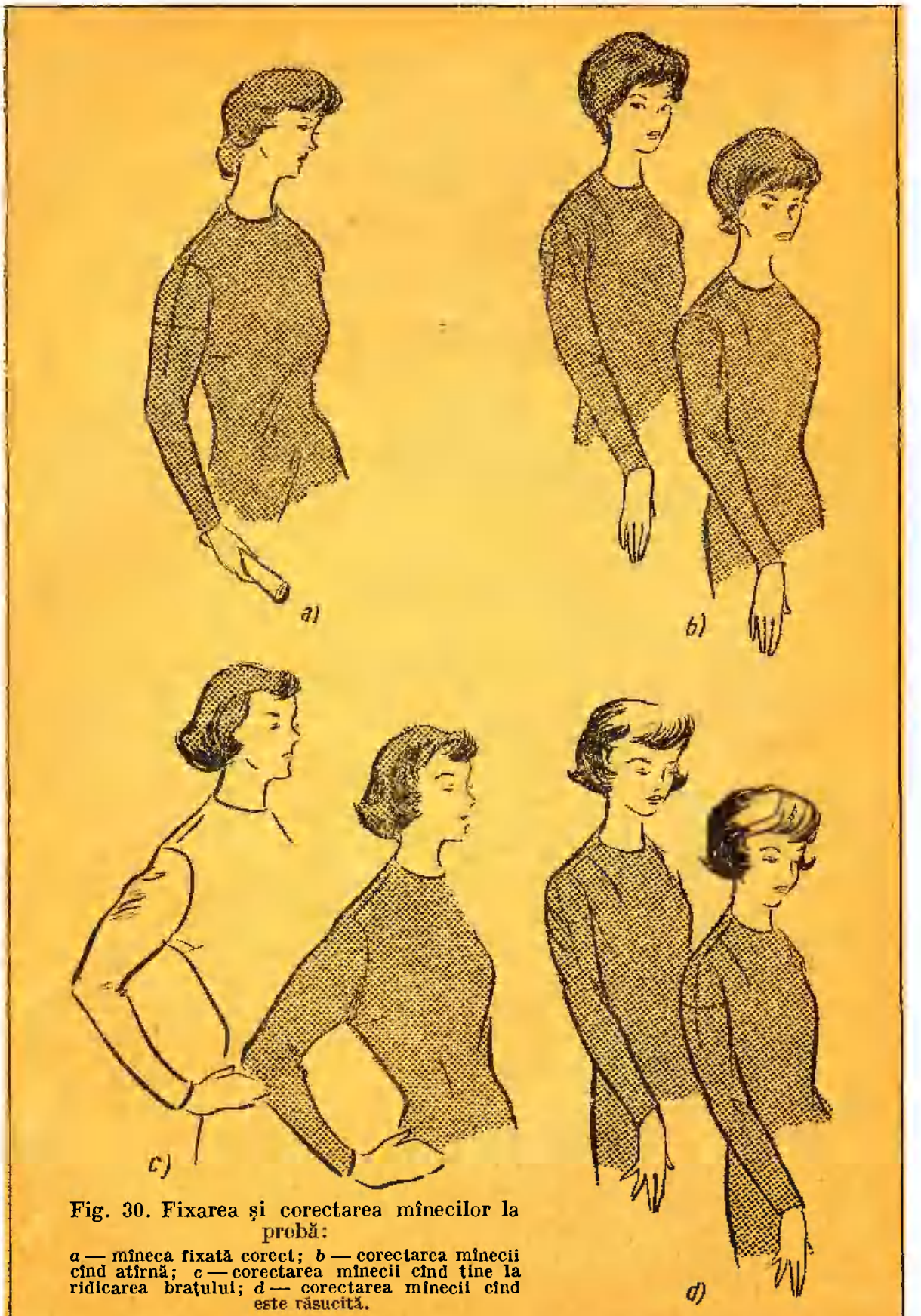

Fig. 30. Fixarea și corectarea mînecilor la probă:

a — mîneca fixată corect; *b* — corectarea mînecii cînd atîrnă; *c* — corectarea mînecii cînd ține la ridicarea brațului; *d* — corectarea mînecii cînd este răsucită.

Se introduce mîneca pe brațul drept al persoanei, prinzînd cusătura mînecii pe răscroitura bluzei cu 3—4 cm mai spre față decît cusătura subrațului. Se lasă brațul persoanei în jos pentru a se prinde rotunjimea mînecii, se strîng crețurile și se împrăștie în mod egal de o parte și de cealaltă a umărului, observînd ca direcția firelor după linia orizontală a materialului să cadă paralel cu direcția unde s-a luat grosimea brațului, iar direcția firelor de lungime ale mînecii să cadă pe lungimea brațului, fixînd astfel în ace cu gămălie rotunjimea mînecii. Se prinde și partea de dedesubt a mînecii fără crețuri, cu grijă atît la față cît și la spate să dea posibilitate brațului să facă mișcări în voie (fig. 30, *a*). În timp ce se prinde mîneca, se observă ca la partea din spate, unde prin susținerea corectă a umărului s-a obținut o cută în dreptul răscroiturii brațului, această cută să nu dispară după prinderea mînecii, deoarece este foarte necesară mișcării brațelor. Dacă după prinderea mînecii în ace cu gămălie se observă că nu se poate mișca brațul în voie și că ține în dreptul cotului, atunci se va da drumul atît din rezerva de la răscroitura brațului a bluzei, cît și de la rezerva mînecii. Dacă mîneca trage în sus (spînzură) făcînd cute orizontale, trebuie să se înalțe rotunjimea mînecii în dreptul umărului, scoțînd din rezerva mînecii (fig. 30, *b*). Cînd mîneca ține la ridicarea brațului se va da drumul atît de la rezerva răscroiturii mînecii, cît și de la rezerva răscroiturii bluzei pe distanța care ține mîneca (fig. 30, *c*).

Uneori mîneca este prinsă răsucit spre față sau spre spate; în acest caz se întoarce în partea care se cere (fig. 30, *d*).

Fig. 31. Corectarea mînecii la manșetă.

Fig. 32. Corectarea bluzei chimono.

După prinderea mînecii de bluză, se observă dacă manşeta cade bine şi dacă buful, cînd se îndoaie mîna spre faţă, este suficient de lung. Cînd mîneca ţine, se desface manşeta pe distanţa care se cere şi se scoate din rezerva lăsată la lungimea mînecii, atît cît este necesar (fig. 31). Dacă bluza are buzunare aplicate, se prind pe bluză, iar dacă buzunarele sînt butonieră, se înseamnă cu ace cu gămălie direcţia lor.

Pentru ca bluza chimono să cadă bine la probă, trebuie să formeze cînd se ţine braţul în jos cîte o cută verticală atît la partea din faţă, cît şi la partea din spate în dreptul răscroiturii braţului; deci trebuie să se dea o mare atenţie la probă.

Trebuie să se observe dacă mîneca nu ţine cînd se îndoaie braţul. În acest caz se dă drumul din rezervele cusăturii de deasupra mînecii. Se controlează apoi rotunjimea bluzei (fig. 32).

5. Corectatul după probă

După ce s-a făcut proba se dau semne simple după acele cu gămălie puse la încercat, cu aţă de altă culoare decît materialul pe care îl lucrăm. Se dau întîi semne la mînecă, unul în vîrful îndoiturii mînecii şi altul pe bluză, unde cade mîneca. În dreptul umărului se dă pe mînecă un semn vertical lung de 2—3 cm; în dreptul cusăturii mînecii se dă la fel un semn vertical pe bluză.

În direcţia lăţimii spatelui şi a feţei se dau pe bluză şi pe mînecă la fel cîte un semn orizontal, unul în faţa celuilalt, la fiecare parte separat (mînecă şi bluză) pentru a nu se trage unul pe celălalt atunci cînd se desface mîneca pentru corectat. Aceste semne se numesc semne de întîlnire şi ajută să se prindă mîneca de bluză exact după ce s-a corectat, prinzînd semn de întîlnire în semn de întîlnire (fig. 33). Se procedează la fel cu toate cusăturile şi liniile corectate. Se scot acele de gămălie, se desfac cusăturile bluzei, se aşază din nou parte peste parte, întîi spatele, apoi faţa, prinzînd atît mijlocul spatelui cît şi al feţei în ace cu gămălie. Dacă pensele de la umăr sau de la subraţ nu au suferit modificări, nu se desfac, prinzîndu-se parte peste parte cu ele însăilate. Semnele noi se corectează cu cretă sau cu ruletă pe lîngă semnele cu aţă date după probă, urmărind liniile tiparului, linia de subraţ să fie oblică pînă în talie, iar din talie uşor rotunjită. Liniile de umăr şi pensele se desenează cu linii oblice, liniile răscroiturilor rotunjite ca pe tipar. Pe noile linii corectate se dau semne cu aţă de altă culoare, pentru a nu se confunda semnele noi cu cele vechi care

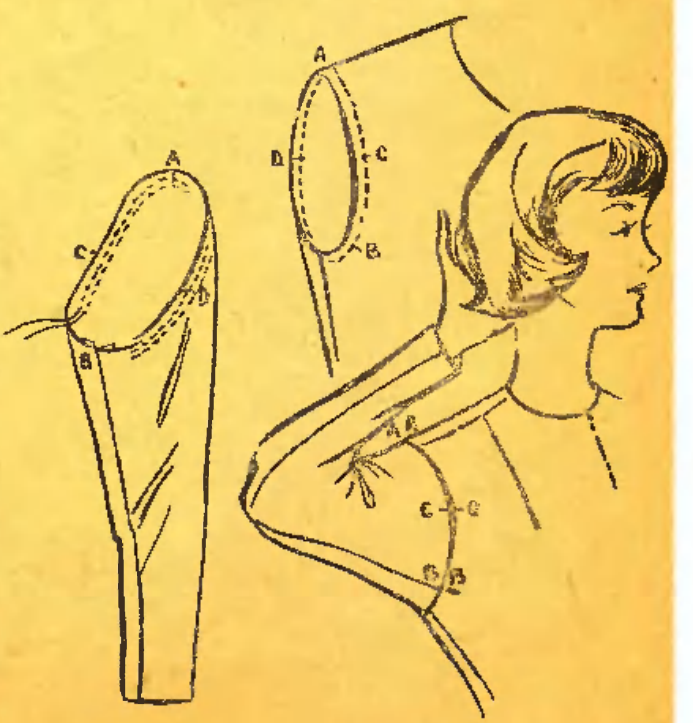

Fig. 33. Darea semnelor la mîneci de la încercat şi semnele de întîlnire.

se scot. Mîneca se așază la fel una peste alta cu cusătura desfăcută, se corectează ca și bluza după semnele date.

În cazul cînd se ivesc corecturi la bluza chimono pe liniile de umăr sau la lărgimea mînecii, se va desface la fel însăilătura și se va așeza parte peste parte cu semnele vechi în semnele vechi, prinzînd de-a lungul liniilor de cusătură ace cu gămălie. Se corectează cu cretă semnele noi de la probă, ținînd seama de forma liniilor de la tipar. Se însăilează din nou pensele atît la bluza simplă cît și la bluza chimono (dacă au fost desfăcute), liniile de subraț și umărul; la fel și cusătura mînecii.

Se însăilează cusătura de subraț de la bluza chimono cu rezervele tot pe fața bluzei.

6. Proba de control

Înainte de a se trage bluza la mașină este bine să se facă o probă de control, pentru a se observa dacă pensele, cusăturile de subraț și umăr cad corect și dacă mîneca este suficient de largă. În cazul că nu este nimic de corectat, se poate trage bluza la mașină.

7. Confecționarea

Înainte de a se trage cusăturile la mașină, se scot mai întîi lațele, pentru a nu se prinde în tighel, căci se scot mai greu, iar după ce s-a tras la mașină, se scoate și firul de însăilat. Ordinea în care se trag cusăturile la mașină este următoarea: întîi pensele sau cusătura din față, dacă modelul are cusătură. Pentru a se trage la mașină pensele sau cusătura din față cît mai corect, se desface umărul pe distanța necesară și se trage pensa începînd de la umăr. Se scoate firul de însăilat și se calcă.

În lucrările de croitorie călcatul are o mare importanță căci prin călcat se poate repara sau strica un veșmînt, de aceea trebuie să se țină seama la așezarea obiectelor pe masă pentru călcat, să se urmărească firul drept pentru a nu întinde cusăturile. Cusăturile care după executare au luat o formă rotundă se calcă pe perna de călcat sau pe mînecar.

Fiecare cusătură executată se calcă cu cîrpa udă, pe dos, cu rezervele desfăcute (în cazul stofelor de lînă), pentru a se putea continua executarea obiectului. Greșit este procedeul de a călca obiectul numai la terminarea lui.

Pensa se calcă pe dos pe mînecar, cu vîrful așezat în capătul mai îngust, împărțind adîncimea într-o parte și cealaltă, se presează bine cu cîrpă udă și stoarsă bine.

Se însăilează partea umărului desfăcut și se trage la mașină pe partea din spate, se trag apoi liniile de subraț și cusăturile mînecilor. După aceea se scot firele de însăilat și se calcă umărul pe mînecar cu cîrpa udă, apoi se trece cu vîrful mașinii de călcat pe sub rezervele de stofă de la cusături, pentru a nu se imprima pe față. La fel se calcă și cusătura de la subraț după ce mai întîi se face o crestătură rezervei în dreptul taliei pînă la 1 cm de tighel.

Cusăturile mînecilor se calcă tot pe mînecar, crestînd înainte rezervele cusăturii din față din distanță în distanță, pe toată lungimea, pentru ca mîneca să nu țină.

La mîneca chimono linia de subraţ se crestează des, din doi în doi centimetri, pe toată distanţa liniei curbe. Se calcă apoi mîneca tot pe mînecar, după indicaţiile de mai sus, la fel şi cusătura de pe umăr, avînd grijă să nu se întindă la călcat.

a) *Introducerea pavei sau rombului în linia de subraţ*

La bluza chimono cu pavă, pentru a avea mai multă uşurinţă în mişcări, se introduce pe linia tăieturii pentru pavă, desenată pe tipar, atît la partea din spate cît şi la partea din faţă, o pavă în formă de romb, în felul următor: se taie linia tăieturii pentru pavă pe toată lungimea ei — spate şi faţă — (8 cm), se surfilează cu punct de feston pentru a nu se destrăma şi se introduce pava observînd ca liniile lungi ale rombului să fie fixate de mînecă, iar liniile mai scurte pe bluză. Se trage la maşină şi pava, apoi se calcă cu cusăturile desfăcute (fig. 34).

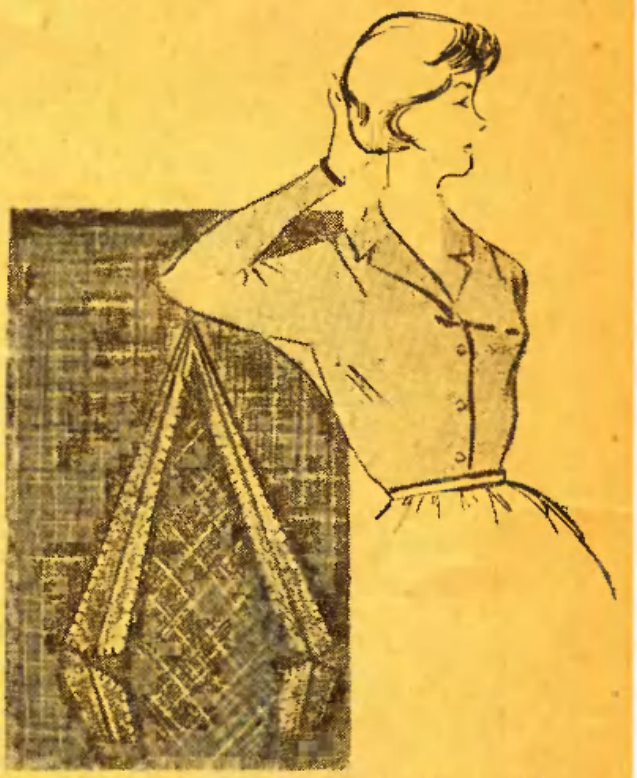

Fig. 34. Introducerea pavei la bluza chimono.

b) *Surfilatul cusăturilor*

La cusăturile astfel călcate se egalează rezervele şi se surfilează cu punctul oblic sau feston.

Rotunjimea bluzei se face formînd un tiv lat de 1 cm îndoind pe semnul de lungime. Dacă stofa este groasă, atunci se îndoaie numai o dată, se tigheleşte în vîrf şi se surfilează pe dos.

c) *Gulerul*

După prima probă se dublează din materialul bluzei, ţinîndu-se seama la croit să fie în acelaşi fir cu faţa. Se însăilează, se trage la maşină de jurîmprejur lăsînd liberă linia gulerului ce se coase de bluză. Se taie rezerva la 1/2 cm de la tighel, se întoarce pe faţă şi se însăilează în marginea cusăturii pentru a se putea călca corect. Se prinde apoi gulerul de bluză după indicaţiile date mai sus şi se însăilează. Partea din faţă care trece de mijlocul feţei cu 2 cm se dublează în partea de sus trăgînd un tighel pe dos. La bluzele fără guler, decolteul se termină cu un tiv din material tăiat în verif (bie), fie pe dosul bluzei, fie terminat pe faţă în formă de burlet (fig. 35 *a*, şi 35, *b*).

в)

с)

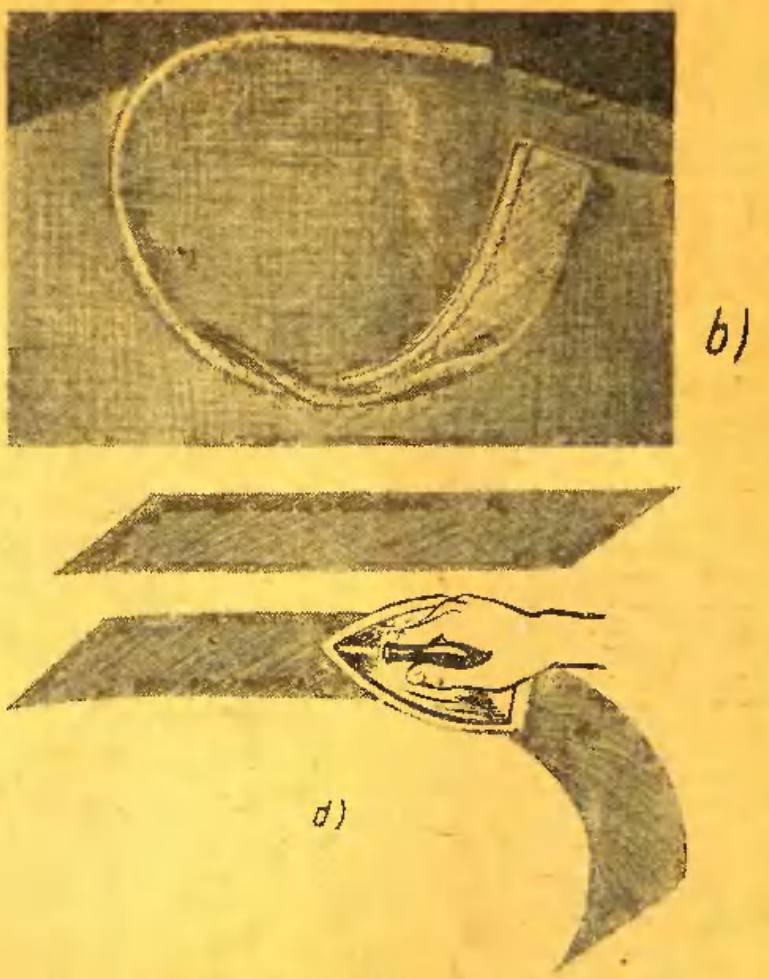

Fig. 35. Aplicarea bicului la decolteu:
a — tivirea decolteului cu bicul pe dos; *b* — tivirea decolteului cu hurleu *c* — îndoirea bicului; *d* — călcarea bicului în formă rotundă.

Se întrebuinţează bieul deoarece fiind elastic ia uşor forma dorită pentru orice tăietură. Bieul se taie din resturile de material aşezînd firul de lăţime care mai întîi a fost îndreptat la capăt, pe firul de lungime al materialului. Linia diagonală care s-a format reprezintă firul bie. Paralel cu această diagonală se desenează la distanţe egale, cu creta sau cu creionul , şi apoi se taie mai multe şuviţe late de 2—3 cm care se unesc între ele pe fir drept (fig. 35,*c*), ca să se obţină astfel lungimea necesară decolteului. Se trag la maşină,se calcă şi se taie colţurile care ies în afară. La însăilarea bieului se ţine seama să se întindă uşor, în aşa fel încît după ce s-a tras la maşină şi întors pe dos, marginea să nu se mai întindă.

Pentru formarea burleului se taie rezerva la 4 mm din tighel, se taie şi din lăţimea bieului lăsîndu-l de 1,5 cm. Apoi se îndoaie din marginea lui 4—5 mm, se însăilează şi se coase cu punctul oblic.

Înainte de a aplica bieul pe decolteuri cu linii prea curbe, trebuie să se întindă prin călcat marginea de jos a bieului pentru a lua forma decolteului (fig. 35, *d*).

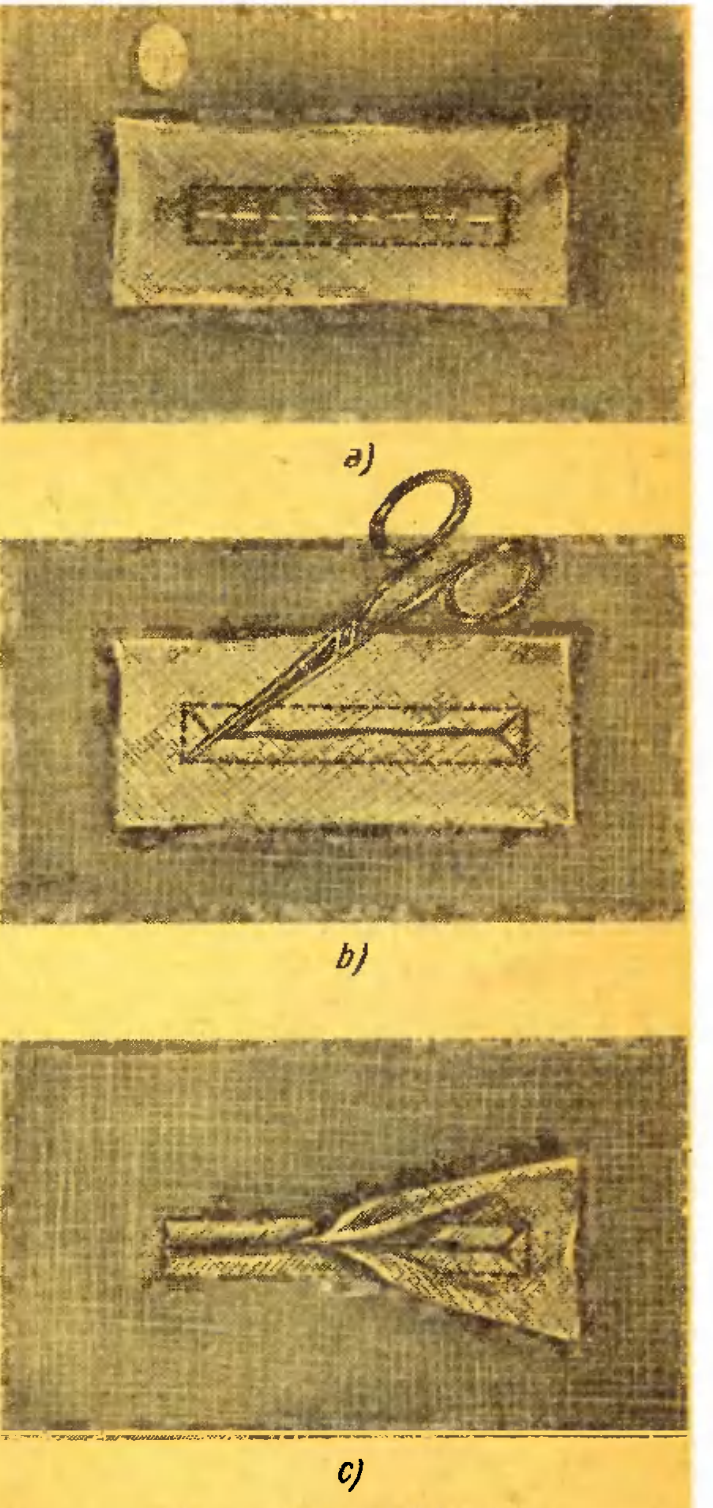

Fig. 36. Buzunarul bordat:
a — însăilarea bieului; *b* — tăierea butonierei buzunarului; *c* — întoarcerea bieului pe dos şi coaserea lui.

d) *Buzunarele*

La bluză, după cum s-a văzut şi în modelele alăturate, buzunarele se pot face aplicate, în formă de butonieră sau introduse în diferite tăieturi verticale sau orizontale ale modelului.

La buzunarul aplicat cu clapă se dublează numai clapa, iar buzunarul se îndoieşte de jur-împrejur pe semne, se tigheleşte clapa pe faţă cu unul sau două tighele, la distanţă de 1/2 cm, apoi se însăilează pe bluză pe semnele fixate de la încercat.

Buzunarele bordate sau butonieră care se fac la bluzele de stofe subțiri, uneori și la mătăsuri, se lucrează astfel: pe semnul fixat de la prima probă se așază un dreptunghi din stofă tăiat pe fir bie, cu o lungime care să întreacă semnul de lungime al buzunarului cu 4 cm, iar ca lățime să aibă 5 cm. Trebuie să se aibă în vedere ca bieul să fie așezat cu fața stofei pe fața bluzei, cu mijlocul pe semnul buzunarului, iar la capete să treacă în mod egal peste semnele de lungime a buzunarului cu cîte 2 cm (fig. 36, *a*). Se însăilează bieul pe bluză pe semnul buzunarului și se trage la mașină, la o distanță de 3—4 mm de jur-împrejurul semnului. Se scoate semnul de însăilat și se taie buzunarul prin mijlocul distanței trase la mașină, crestînd în același timp cele patru colțuri pînă aproape de tighel (fig. 36, *b*). Apoi se întoarce bieul pe dos, se însăilează lăsînd în afară pe față stofa lată de 3—4 mm, în așa fel încît atunci cînd sînt însăilate ambele părți ale butonierei, stofa să vină margine în margine. Se coase ascuns cu mîna sau la mașină prin șanțul care s-a format între bie și bluză și se calcă cu cîrpă udă (fig. 36, *c*).

Punga buzunarului se face cu o singură parte de căptușeală. Se taie un dreptunghi din materialul bluzei, lung de 12 cm și lat cît lungimea butonierei buzunarului. Pe fața bluzei, de la butonieră în jos, se dau semne în forma pe care trebuie să o aibă buzunarul, dreptunghiulară, ovală, cu colțuri rotunde etc. Se coase dreptunghiul de marginea de sus a butonierei, pe dosul bluzei, așezîndu-l cu fața stofei pe dosul bluzei. Apoi se însăilează bluza pe față prinzînd-o de acest dreptunghi care formează punga buzunarului, urmărind semnul după forma pe care am dat-o și apoi se trage la mașină.

e) *Confecționarea mînecii*

Fenta. Pe semnul fixat pentru fentă, se aplică pe fața mînecii un dreptunghi tăiat pe fir bie din același material cu bluza, care să fie mai lung decît semnul în partea de sus cu 2 cm, iar ca lățimea cu 4 cm. La însăilarea dreptunghiului trebuie să se aibă în vedere ca stofa să fie așezată față la față. De-a lungul fentei se trag două tighele la o distanță de 3—4 mm, de o parte și de cealaltă a semnului, în așa fel încît distanța dintre ele să fie de 6—8 mm, iar la vîrf să se întîlnească într-un singur punct. Fenta astfel trasă la mașină se taie prin mijlocul celor două tighele, crestînd cu atenție pînă în vîrf (fig. 37, *a*). Se întoarce bieul pe dosul mînecii, se însăilează, se calcă, apoi se trage un tighel pe față în margine (fig. 37, *b*). Pe dos se însăilează un tiv, îndoind din rezervă 1/2 cm, apoi se coase ascuns, sau dacă bluza este din material de bumbac care se spală mai des, se trage un al doilea tighel.

Fixarea manșetei. Se dau două rînduri de creți, unul pe semn și unul în afara semnului, la o distanță de 1/2 cm, începînd de la fentă de jur-împrejurul mînecii. Se prinde apoi manșeta dublată la fel cu gulerul, după indicațiile date mai sus. Se trage la mașină pe partea creților, se scot șularurile, se taie din rezervă rămînînd numai 1/2 cm din tighel. Se calcă și se face curată cusătura, îndoind 1/2 cm din fața manșetei, se coase cu punctul oblic și se tighelește de jur-împrejur (fig. 37, *c* și *d*).

Mîneca trei sferturi. La mîneca trei sferturi cu manșetă, se procedează la fel, iar dacă în model nu se arată creți, din diferența de lărgime între mînecă și manșetă se formează o pensă în dreptul cotului. La mîneca trei sferturi fără manșetă sau la mîneca scurtă, se face un tiv de 1,5—2 cm, se calcă bine, apoi se coase ascuns. Dacă materialul este subțire, se îndoaie înăuntru 1/2 cm; dacă este mai gros, se festonează. Mîneca terminată se așază

pe mînecar sau pe perna de călcat pentru a se lua la apă creţii de la rotunjime. Această operaţie se face în felul următor. Se prinde mîneca în ace cu gămălie pe bluză în semnele de întîlnire, strîngînd creţii şi înodîndu-i cît

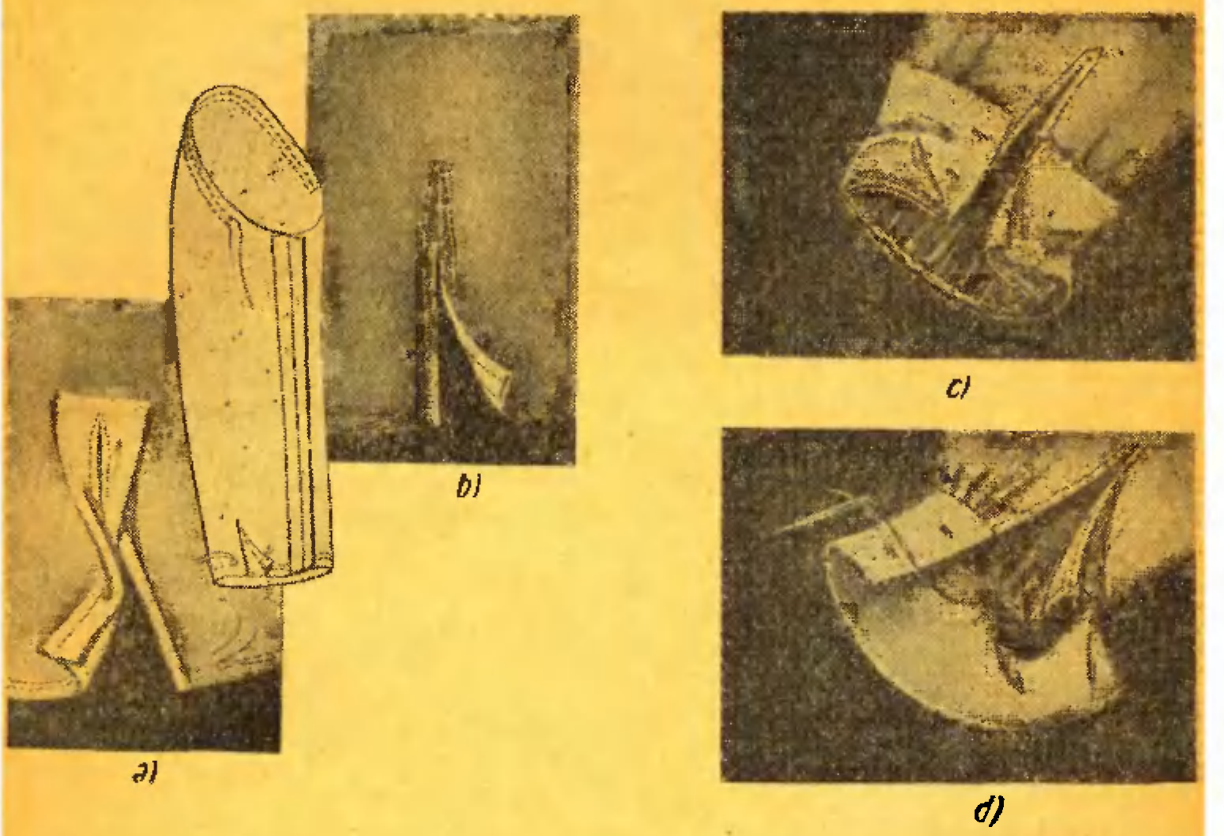

Fig. 37. Confecţionarea fentei şi aplicarea manşetei la mînecă:
a — aşezarea dreptunghiului la fentă; *b* — întorsul dreptunghiului: *c* — însăilatul şi trasul la maşină a manşetei la mînecă; *d* — întoarcerea manşetei cu care se face curat.

răscroitura mînecii. Se aşază pe pernă şi se calcă apoi peste creţii mînecii cu o cîrpă udă, pînă ce dispar.

Prinderea mînecilor de bluză. După ce s-au luat creţii la apă, se prind mînecile de bluză în ace cu gămălie, fixînd întîi cusătura mînecii în semnul de întîlnire dat pe bluză cu 3—4 cm mai spre faţă decît cusătura de subraţ, apoi semnul de întîlnire al mînecii de sus, în punctul de umăr, urmînd să se potrivească şi celelalte semne unul în faţa celuilalt.

Se prinde apoi mîneca de jur-împrejur, împrăştiind lărgimea în partea de sus între semnele de întîlnire. Se însăilează pe lîngă acele cu gămălie. întotdeauna pe partea mînecii, pentru a nu se forma cute (fig. 38).

8. Proba a II-a

Bluza, cu mîneca şi gulerul însăilat, se îmbracă pentru proba a doua. La această probă trebuie să se observe dacă gulerul şi mînecile cad bine, fixînd totodată locul butonierelor şi nasturilor. Defectele observate se corectează ţinînd seama de indicaţiile date la primul încercat. Se trece apoi

la ultimele operații, astfel: se trage gulerul la mașină, se taie rezervele la 1/2 cm, iar cu partea de deasupra a gulerului se face curat, îndoind înăuntru 1/2 cm, apoi se însăilează și se coase cu punct oblic (fig. 39).

Fig. 38. Însăilarea mînecilor.

Se trag la mașină buzunarele, apoi mînecile, întotdeauna pe partea mînecii, se scot șularurile, se taie din rezervele cusăturii la 1,5 cm și se surfilează. Se fac butonierele și se cos nasturii.

a) *Butonierele*

Butonierele cu care se poate încheia o bluză sînt de două feluri: butoniere dublate cu stofă, care se numesc butoniere bordate, și butoniere lucrate cu ață, care se numesc butoniere festonate.

La bluze se folosesc butonierele festonate, deoarece la spălat și călcat își păstrează forma fiind mult mai rezistente. Aceste butoniere se fac pe linie verticală sau pe linie orizontală — cele făcute în direcție orizontală sînt mai des folosite deoarece încheie mai bine bluza.

Butonierele se lucrează pe material dublu după ce s-a făcut fenta, în felul următor: dacă bluza se închide în nasturi pînă sus, se fixează prin ace cu gămălie primul semn de butonieră la distanță de 1 cm din marginea de sus de la răscroitura gîtului, iar dacă bluza are rever, se fixează primul semn de unde începe reverul. Butonierele următoare se fixează măsurînd de la primul ac în jos la 6—8 cm, după cum trebuie să fie nasturii de deși, pînă în punctul de lungime al bluzei. Pe acele fixate se dau semne orizontale cu ață. Lungimea butonierei se fixează măsurînd din linia de mijlocul feței, spre marginea fentei, 2 mm, și se dă un semn cu ață, vertical; se măsoară apoi din acest semn diametrul nasturelui plus 2—3 mm pentrucă butoniera în timp ce se lucrează se mai strînge și se micșorează. Aceste semne de lungime se dau la toate butonierele (fig. 40, *a*).

Fig. 39. Cusutul gulerului.

În cazul cînd materialul din care s-a confecționat bluza are o țesătură mai rară, este bine să se fixeze cele două suprafețe ale materialului urzind forma butonierei cu punct mărunt înaintea acului, de jur-împrejurul semnului de butonieră, la o distanță de 2 mm. Se taie butoniera cu un foarfece bine ascuțit pe linie prin mijlocul urzelei, dela un semn vertical la celălalt, apucînd cu foar-

fecele ambele părți ale bluzei — fața și dublura. După ce s-a tăiat butoniera, se surfilează de jur-împrejur, prinzînd ambele părți ale materialului, aceasta pentru a nu se destrăma sau lărgi în timpul lucrului (fig.40,*b*).

Se începe punctul de butonieră, care se face de la stînga la dreapta, împungînd acul în material pe dedesubt, apucînd cîte 3—4 fire mai înăuntrul tăieturii pe lîngă urzeală, se ia apoi firul de la urechea acului și se dă peste vîrful lui de sus în jos înainte de a trage acul afară. În felul acesta se formează la fiecare punct un nod care dă rezistență la închisul și deschisul nasturilor, pentru a nu se roade firul de ață. Punctele de butoniere trebuie făcute regulat, executate cu cea mai mare atenție pentru ca toate să fie unul

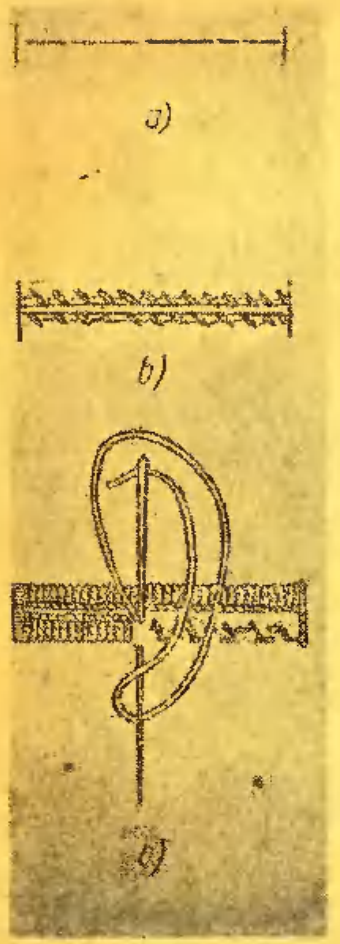

Fig. 40. Butoniere festonate:
a — darea semnelor pentru butonieră; *b* — surfilarea butonierei; *c* — confecționarea butonierei.

Fig. 41. Coaserea nasturilor.

după altul, astfel ca șirul lor să formeze o linie dreaptă, să nu fie un punct mai în afară și unul mai înăuntru. Butonierele festonate se fac cu cheițe la ambele capete; întîi la un capăt cînd s-a făcut o parte a butonierei și apoi la celălalt capăt, cînd s-a terminat butoniera. Cheițele se fac trecînd cu acul peste lățimea butonierei de 3—4 ori, apoi se festonează aceste fire (fig.40,*c*).

b) *Cusutul nasturilor*

După ce s-au terminat butonierele, pe semnul de mijlocul feței la partea stîngă se cos nasturii, fixînd locul lor după butoniere. Nasturii se cos întot-

deauna cu picioruș, adică se lasă firele cu care s-au cusut puțin mai lungi între nasture și bluză , în așa fel, încît prin răsucirea firelor de ață de cîteva ori pe sub nasture să se formeze picioruşul. Lungimea picioruşului la nasturi depinde de grosimea stofei, adică cu cît stofa este mai groasă cu atît acesta se face mai lung (fig. 41).

V. FUSTE

A. FUSTA SIMPLĂ

Fusta îmbracă partea de jos a corpului și se poate confecționa din stofă groasă, subțire, din țesături de bumbac etc.

Cu o singură fustă se pot schimba mai multe bluze, avînd întotdeauna un aspect curat și nou, deoarece nefiind în contact direct cu corpul, fusta nu trebuie spălată atît de des.

Fusta poate fi adaptată la o bluză sport care se îmbracă dimineața, poate fi executată dintr-o stofă închisă sau din mătase și se îmbracă după amiază, se mai poate face lungă sau trei sferturi, din tafta, catifea sau alte materiale care se poartă seara la diferite ocazii.

Pentru confecționarea fustei este nevoie de un tipar.

Așa cum s-a arătat în capitolul IV „Bluze", o mare importanță are executarea corectă a tiparului, de care depinde reușita fustei. Înainte însă de a învăța desenarea tiparului, trebuie să se cunoască măsurile necesare și felul corect cum se pot lua pe persoană, lucru despre care s-a mai vorbit și în capitolul II „Despre măsuri".

Măsurile necesare unui tipar de fustă sînt următoarele:

— lungimea fustei în spate
— lungimea fustei pe șold
— lungimea fustei în față
— grosimea taliei
— grosimea șoldurilor
— lungimea fustei pînă la șolduri.

1. Tiparul fustei simple

Acest tipar este format din două părți: spatele și fața, care se desenează ca și la celelalte tipare, pe jumătate. Măsurile se înseamnă în partea stîngă a hîrtiei pe care se va desena tiparul.

a) *Tiparul de spate al fustei*

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei și se înseamnă cu *A*. Laturile unghiului, o linie orizontală și una verticală, se prelungesc.

Liniile ajutătoare

Linia de șolduri. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la șolduri plus 1 cm (1 cm se răscroiește fusta în talie) și se înseamnă punctul *B*. Din acest punct se duce o linie orizontală paralel cu linia orizontală a unghiului *A*.

Linia de lungime a fustei. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea fustei în spate, plus 1 cm, și se înseamnă punctul C. Din acest punct se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte linii orizontale.

Liniile de tipar

Cu ajutorul acestor linii se va trece la desenarea tiparului.

Linia de talie Din punctul A se măsoară pe linia verticală 1 cm notînd punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei și se înseamnă punctul A_2. Se unesc aceste două puncte A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă, formînd astfel linia de talie la partea din spate (fig. 42 *a*).

$AA_2 = 1/4$ din grosimea taliei.

Linia din mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală din punctul A_1 pînă în punctul C.

Linia de pe șold. Din punctul B, se desenează o linie punctată paralelă cu linia de talie pe care se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor minus 1—2 cm și se notează punctul B_1. Se scade 1 cm pentru că linia corectă a șoldurilor trebuie să cadă spre spate.

Pe linia de lungime a fustei, din punctul C, se măsoară distanța care s-a aplicat la șolduri BB_1 plus 2—3 cm și se înseamnă punctul C_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și punctele B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină, formînd linia de pe șold a tiparului.

$BB_1 = 1/4$ din grosimea șoldurilor minus 1 cm

$CC_1 = BB_1$ plus 2—3 cm.

Linia de rotunjime a fustei. Pe linia de pe șold, din punctul A_2, se aplică lungimea fustei de pe șold și se notează punctul C_2 Se unește punctul C_2 cu punctul C printr-o linie curbă pierdută în felul următor: din punctul C se duce linia dreaptă pînă la 1/3 din această distanță, apoi ușor rotunjită pînă în punctul C_2, formîndu-se astfel linia de rotunjime a fustei.

$A_2B_1C_2$ = lungimea fustei de pe șold.

Pensa. Pe linia de talie se măsoară, din punctul A_1, 6 cm, se dă adîncime pensei 1,5—2 cm și se pune un punct. Se coboară din talie 12 cm, observînd ca punctul unde s-a coborît să fie depărtat de linia de mijlocul spatelui cu 7 cm. Se unește acest punct cu cele două din talie prin linii oblice pline, formînd pensa și terminînd totodată partea din spate a fustei.

b) *Tiparul de față al fustei*

Se prelungește linia orizontală a unghiului A din spate și se desenează un unghi drept în partea dreaptă a hîrtiei, cu linia verticală nedefinită. Se înseamnă acest unghi cu litera A formînd un cadru opus celui din spate.

Liniile ajutătoare

Linia de șolduri. Din unghiul A se coboară pe linia verticală cu lungimea pînă la șolduri plus 2 cm, și se înseamnă cu litera B, din care se duce o linie orizontală paralelă cu linia orizontală a unghiului Se adaugă 2 cm la lungimea pînă la șolduri pentru răscroiala ce se face fustei în talie.

Linia de lungime a fustei. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea fustei în față plus 2 cm și se înseamnă cu punctul C, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte linii. Ca și la spate, cu ajutorul acestor linii se va trece la desenarea tiparului.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din punctul A se măsoară pe linia verticală 2 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 4—5 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctul A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă, formînd linia de talie la partea din față (fig. 42 *b*). Se adaugă 4—5 cm deoarece 3—4 cm sînt necesari pentru adîncimea penselor, iar 1 cm se susține pe rejansă.

$$AA_1 = 2 \text{ cm}$$

$$AA_2 = 1/4 \text{ grosimea taliei plus } 4—5 \text{ cm.}$$

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului A_1 pînă în punctul C.

Linia de pe șold. Din punctul B se desenează o linie punctată paralelă cu linia de talie pe care se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 3 cm și se notează punctul B_1.

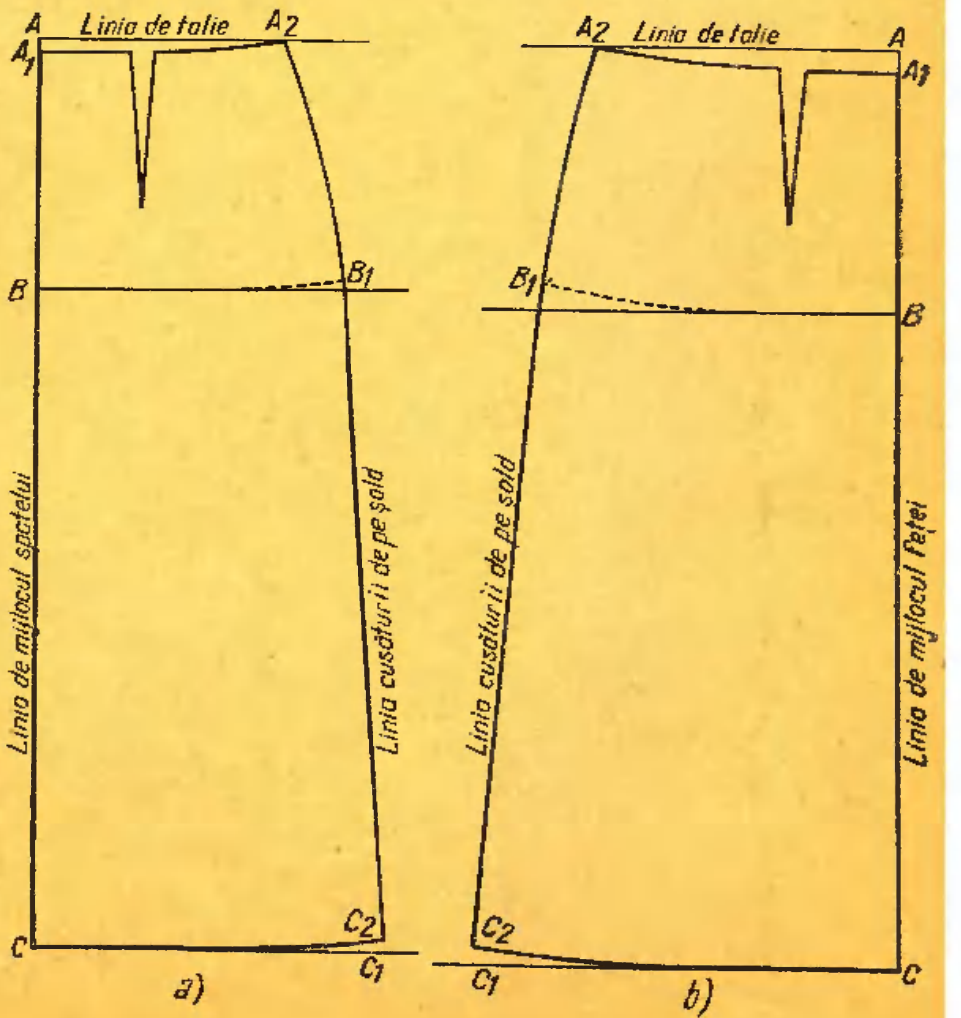

Fig. 42. Fusta simplă model I: *a* — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față;

Pe linia de lungime a fustei, din punctul C, se măsoară distanța care s-a aplicat la șolduri BB_1 plus 4—5 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_2 din talie cu B_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină, formînd linia de pe șold

$BB_1 = 1/4$ grosimea șoldurilor plus 3 cm

$CC_1 = BB_1$ plus 4—5 cm.

Linia de rotunjime a fustei. Pe linia de pe șold se măsoară din punctul A_2 lungimea fustei de pe șold și se notează punctul C_2. Se unește punctul C_2 cu punctul C printr-o linie curbă, pierdută la fel ca la spate.

$A_2B_1C_2$ = lungimea fustei de pe șold.

Pensa. Pe linia de talie se măsoară din punctul A_1 7 cm. Se dă adîncimea pensei de 1,5 — 2 cm și se pune un punct. Se coboară din talie 12 cm, observînd ca punctul fixat să fie depărtat de linia de mijlocul feței cu 8 cm. Se unește acest punct cu cele două puncte din talie prin linii oblice pline, formînd pensa și terminînd tiparul părții din față.

După cum s-a văzut, tiparul de spate se face mai îngust decît cel din față, deoarece cusătura de pe șold trebuie să cadă spre spate. Linia de talie a tiparului, spate și față, este mai mare decît jumătate din grosimea taliei cu 1 cm care se susține pe rejansă și se ia la apă prin călcat.

Dacă persoana pe care se lucrează are grosimea șoldurilor mult prea dezvoltată în com-

Fig. 42 Fusta simplă model I: c — schița

parație cu grosimea taliei, atunci se fac cîte două pense în talie, atît la partea din spate, cît și la partea din față. În acest caz trebuie să se țină seama de aplicarea grosimii taliei la partea din față, să se dea plusul necesar care să cuprindă adîncimea acestor pense de la partea din spate și partea din față, plus 1 cm care se susține pe rejansă.

2. Aplicarea diferitelor modele de fuste pe tipar

Tiparul fustei simple este un tipar de bază după care, prin diferite modificări, se poate croi orice model de fustă, de exemplu: fusta dreaptă, fusta creață, fusta evazată, fusta cu diferite tăieturi etc.

După terminarea tiparului de fustă se pot aplica diferite modele, la care întotdeauna trebuie să se țină seama de material. Nu se poate alege același model pentru o stofă groasă și pentru una subțire, o stofă uni sau una în careuri etc.

După cum s-a observat în modelele alăturate, pensele care se fac la fuste au forme și adîncimi diferite. De asemenea buzunarele se pot aplica pe

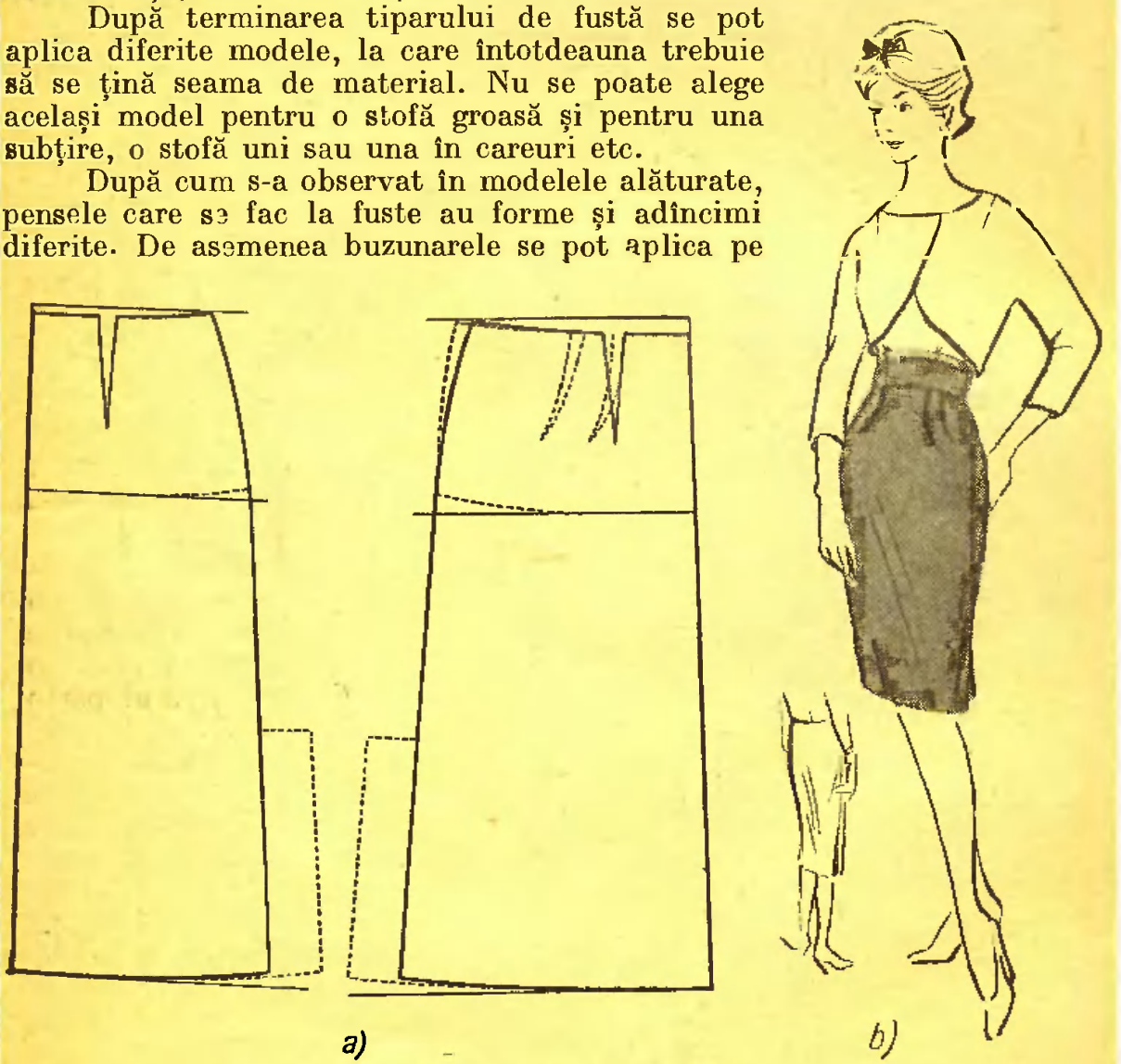

Fig. 43. Fusta simplă model II:
a — tiparul; *b* — schița.

deasupra, sau sînt tăiate în formă de butoniere, cu clape sau fără clape etc.

Modelul I (fig. 42, *c*) arată o fustă cu o cută în spate, cu două pense în față și cu două buzunare. Pentru a forma această cută dublă trebuie să se lase peste linia de mijlocul spatelui 14 cm, așa fel încît cuta fiind dublă să fie adîncă de 7 cm.

Buzunarele sînt drepte, cu colţurile rotunjite, iar în partea de sus au clape. Pentru a forma tiparul de buzunar, se desenează un dreptunghi cu lăţimea de 17 cm, şi cu lungimea de 24,5 cm, din care 6,5 cm se îndoaie pentru clapă, rămînînd lungimea buzunarului de 18 cm.

Modelul II (fig. 43, *b*) arată o fustă cu două pense rotunde în faţă şi cute pe şolduri.

Pentru a se forma aceste pense, care fiind adînci de cîte 1,7 cm fiecare, deci în total 3,5 cm în loc de 1,5—2 cm cum este pensa tiparului nostru, trebuie măsurat pe linia de talie din punctul A_2 2—3 cm (fig. 43, *a*).

Se prelungesc astfel linia de talie şi linia de pe şold pînă în acest punct, apoi se desenează cele două pense în linii curbe, pornind de la prima linie a pensei tiparului.

Cutele. Pe liniile de pe şolduri se lasă atît la

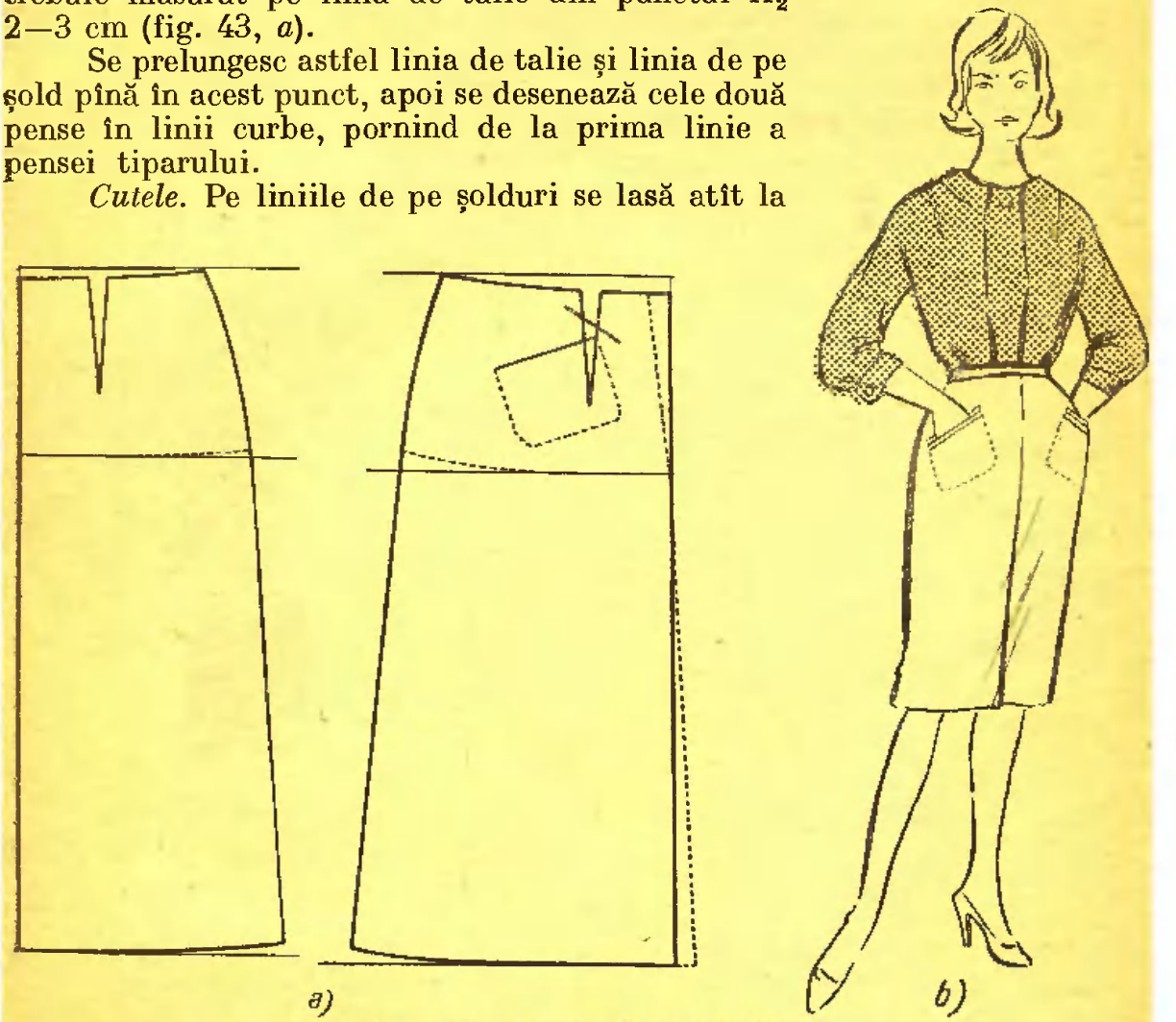

Fig. 44. Fusta simplă model III:
a — tiparul; *b* — schiţa.

partea din spate, cît şi la partea din faţă, cîte 7 cm pe o lungime de la îndoitura tivului în sus de 25—30 cm.

Modelul III (fig. 44, *b*) arată o fustă cu o cută simplă în faţă şi cu buzunare în formă de butonieră. Pentru acest model, spatele rămîne pe fir drept fără cusătură, iar în faţă este necesar să se desfiinţeze pensa în felul următor: pe linia de talie, în mijlocul feţei, se măsoară adîncimea pensei, iar pe linia de lungime a fustei din mijlocul feţei, se măsoară în afara tiparului 2 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică trecînd prin punctul unde se uneşte linia de şolduri cu linia de mijlocul feţei.

Se desenează buzunarele ca pe modelul alăturat și se lucrează în formă de butonieră (fig. 44, *a*).

B. FUSTA CLOȘ

Fusta cloș este o fustă largă, care îmbracă bine persoanele subțiri și înalte. La această fustă lărgimea pornește din talie, deci nu mai este necesar să se facă pense.

Pentru a se desena tiparul acestei fuste se folosesc unele din măsurile de la fustă simplă și anume:

— lungimea fustei în spate
— lungimea fustei pe șold
— lungimea fustei în față
— grosimea taliei.

Măsurile de grosimea șoldurilor și lungimea pînă la șolduri nu se folosesc, deoarece la această fustă lărgimea pornind din talie, nu se aplică grosimea șoldurilor.

1. Tiparul fustei cloș

Tiparul fustei cloș se desenează în întregime (dreapta și stînga), iar la croit se folosește același tipar atît pentru partea din spate, cît și pentru partea din față, aplicînd lungimile respective.

Liniile ajutătoare

Se desenează pe o coală mare de hîrtie, la o distanță de 6 cm din marginea de sus, o linie orizontală. Din mijlocul acestei linii, care se notează cu litera A, se desenează o linie verticală, formînd un T. La această fustă nu mai sînt necesare alte linii ajutătoare.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din punctul A se măsoară, în formă de rază, începînd cu linia orizontală din stînga, 12 cm, și se notează punctul A_1; pe linia orizontală din dreapta se notează punctul A_2, iar pe linia verticală punctul A_3. Se unesc punctele A_1, A_3 și A_2 printr-o linie curbă formînd un semicerc, care indică linia de talie. Se controlează această linie măsurînd cu panglica metrică în interiorul semicercului, ca să fie egală cu 1/2 grosimea taliei. În cazul cînd este mai mare sau mai mică se desenează în sus sau în jos o nouă linie de talie paralelă cu aceasta, pînă ce se obține 1/2 grosimea taliei.

$$\left.\begin{matrix} AA_1 \\ AA_2 \\ AA_3 \end{matrix}\right\} = 12 \text{ cm}$$

$$A_1A_3A_2 = 1/2 \text{ grosimea taliei.}$$

Linia de rotunjime. Din punctul A_1 se măsoară pe linia orizontală, spre stînga, lungimea fustei de pe șold și se notează punctul B; se măsoară la fel și partea dreaptă din punctul A_2 fixînd punctul C. Din punctul A_3 se măsoară pe linia verticală lungimea fustei în spate sau în față, și se notează

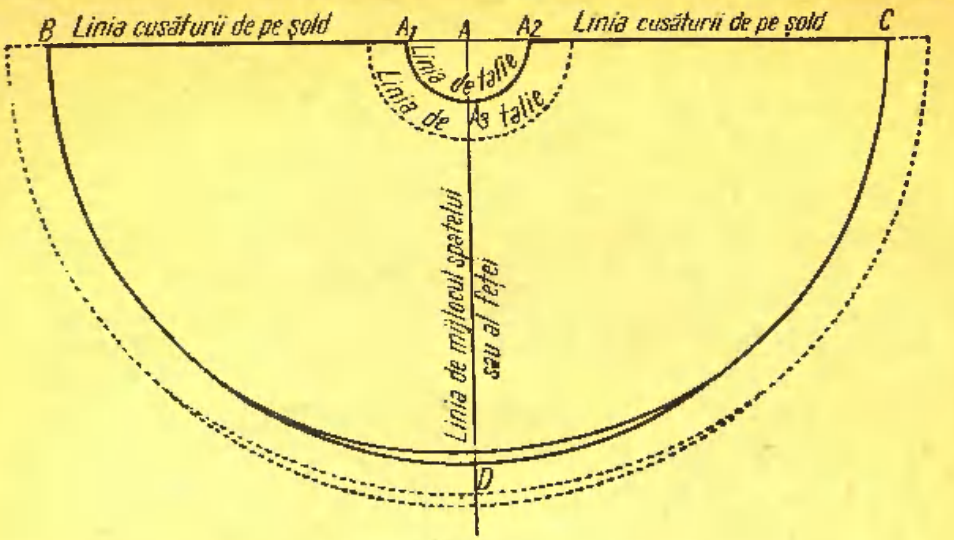

a)

b)

c)

Fig. 45. Fusta cloș:
a — tiparul; b — schița fustei cloș; c — schița fustei cloș creață.

punctul D. Se unesc punctele B cu C trecînd prin punctul D, printr-o linie curbă paralelă cu linia de talie, formînd astfel linia de rotunjime a fustei.

A_1B, A_2C = lungimea fustei de pe șold

A_3D — lungimea fustei în spate sau în față.

În cazul cînd persoana pentru care se lucrează are lungimea spatelui mai mare sau mai mică decît lungimea feței, se aplică pe linia verticală, din punctul A_3, fiecare lungime separat (spate și fața) și se desenează două linii curbe, una pentru partea din spate și una pentru partea din față (fig. 45, *a*).

Liniile de pe șold se formează întărind liniile orizontale din dreapta și din stînga liniei de talie pînă în linia de rotunjime a fustei, terminînd totodată tiparul fustei cloș.

C. FUSTA CLOȘ-CREAȚĂ

Fusta cloș-creață se face după un tipar de fustă cloș modificat în felul următor:

Se coboară linia de talie cu 6—8 cm, desenîndu-se o nouă linie de talie punctată. Se lungește și fusta cu aceeași distanță, coborînd din punctele BDC cu 6—8 cm și desenînd linia punctată de rotunjime. Diferența de lărgime ce rezultă în talie se încrețește de jur-împrejur și se fixează pe cordon (fig. 45, *c*).

D. FUSTA SEMICLOȘ

1. Tiparul fustei semicloș

După cum s-a arătat mai sus, fusta cloș fiind foarte largă se confecționează din materiale mai subțiri și îmbracă mai bine persoanele slabe și înalte. Pentru persoanele mai puțin înalte și mai pline se recomandă fusta semicloș. La această formă de fustă se întrebuințează materiale mai pline, în carouri etc.

Măsurile necesare pentru formarea tiparului de fustă semicloș sînt aceleași ca și pentru fusta cloș, deci se vor nota în partea stîngă a hîrtiei. Tiparele fustei semicloș, ca și la fusta cloș, se desenează în întregime, cu deosebire că la această fustă se desenează tiparul atît pentru partea din spate, cît și pentru partea din față. Este nevoie să se facă două tipare avînd în vedere că se îmbracă de persoane mai pline, deci lungimea spatelui nu va mai fi egală cu a feței, iar ca lărgime tiparul părții din spate va fi mai mic decît tiparul părții din față, aceasta pentru ca liniile de subraț să cadă corect și totodată este mai ușor la croit.

a) *Tiparul de spate al fustei*

Liniile ajutătoare

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei și se notează cu litera A. Din acest punct se desenează o linie orizontală și una verticală nedefinite.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară atît pe linia orizontală, cît și pe linia verticală, 22—24 cm și se fixează pe linia orizontală litera A_2, iar pe linia verticală A_1. Se împarte unghiul drept în două printr-o linie punctată pe care din unghiul A se aplică 20—22 cm și se notează

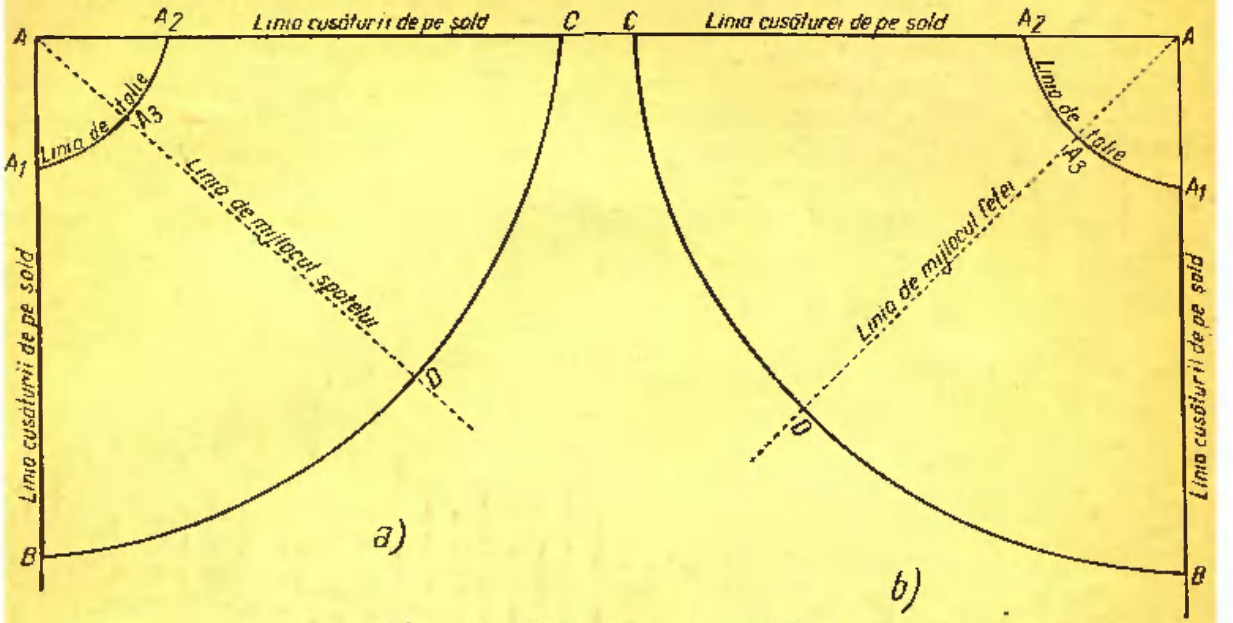

Fig. 46. Tiparul fustei semicloș:
a — partea din spate; *b* — partea din față.

litera A_3. Se unesc punctele A_1 cu A_2, trecînd prin punctul A_3, printr-o linie curbă, care se controlează, la fel ca și la fusta cloș, să aibă 1/2 grosimea taliei minus 2 cm (fig. 46, *a*)

$$\left.\begin{matrix} AA_1 \\ AA_2 \end{matrix}\right\} = 22—24 \text{ cm}$$

$$AA_3 = 20—22 \text{ cm}$$

$$A_1A_3A_2 = 1/2 \text{ grosimea taliei minus 2 cm.}$$

Linia de rotunjime. Din punctul A_1 se măsoară pe linia verticală lungimea fustei de pe șold și se notează punctul B; la fel se măsoară din punctul A_2 pe linia orizontală și se notează litera C. Din punctul A_3 se măsoară pe linia punctată lungimea fustei din spate și se fixează punctul D. Se unesc punctele B și C, trecînd prin mijlocul D, printr-o linie curbă, paralelă cu linia de talie, și se formează linia de rotunjime a fustei.

Liniile de pe șold se formează întărind linia verticală din punctul A_1 pînă în punctul B și linia orizontală din punctul A_2 pînă în punctul C, terminînd astfel tiparul părții din spate.

$$\left.\begin{matrix} A_1B \\ A_2C \end{matrix}\right\} = \text{lungimea fustei de pe șold}$$

$$A_3D = \text{lungimea fustei în spate.}$$

b) *Tiparul de față al fustei*

Tiparele părților din spate și din față ale fustei semicloș fiind prea mari nu se pot desena pe aceeași coală de hîrtie.

Liniile ajutătoare. Pe altă coală, se desenează deci în partea dreaptă un unghi drept, care se notează cu litera A. Din acest unghi se desenează, la fel ca și la partea din spate, o linie orizontală și o linie verticală nedefinite.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 26—28 cm și se notează punctul A_1. Tot din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 26—28 cm și se fixează punctul A_2. Se împarte unghiul drept în două printr-o linie punctată pe care, din unghiul A, se aplică 24—26 cm și se notează punctul A_3. Se unesc punctele A_1 cu A_2, trecînd prin punctul A_3, printr-o linie curbă și s-a format linia de talie care se controlează să fie egală cu 1/2 grosimea taliei plus 2 cm (fig. 46, *b*).

$$\left.\begin{matrix} AA_1 \\ AA_2 \end{matrix}\right\} = 26—28 \text{ cm}$$

$$AA_3 = 24—26 \text{ cm}$$

$$A_1A_3A_2 = 1/2 \text{ grosimea taliei plus 2 cm.}$$

Linia de rotunjime. Din punctul A_1 se măsoară pe linia verticală lungimea fustei pe șold și se notează litera B, la fel se măsoară și din punctul A_2 pe linia orizontală și se notează litera C. Din punctul A_3 se măsoară pe linia punctată lungimea fustei în față și se notează litera D. Se unesc punctele B cu C, trecînd prin punctul D, printr-o linie curbă, formînd linia de rotunjime a fustei la partea din față.

Liniile de pe șold se formează întărind linia verticală din punctul A_1 pînă în punctul B, și linia orizontală din punctul A_2 pînă în punctul C, terminînd totodată și tiparul părții din față.

$$\left.\begin{matrix} A_1B \\ A_2C \end{matrix}\right\} = \text{lungimea fustei pe șold}$$

$$A_3D = \text{lungimea fustei în față.}$$

E. CONTROLUL TIPARELOR PRIN PROBĂ — MULAJUL

După ce s-a terminat tiparul, se procedează ca și la bluză făcînd proba, iar în cazul cînd sînt modele mai complicate, se execută un mulaj după indicațiile date în capitolul IV „Bluze"-mulaj.

Tiparul sau mulajul prins în ace cu gămălie se încearcă pe persoană, observînd dacă în direcția șoldurilor și taliei nu este strîmt sau larg și dacă lungimea fustei este bună. Este bine de știut că aceste defecte nu apar decît în cazul cînd măsurile nu au fost bine luate sau tiparul nu a fost corect executat. În acest caz se corectează tiparul sau mulajul la cusătura de pe șold, scoțînd din rezervele cusăturilor, în cazul cînd fusta este strîmtă, sau prinzînd plusul de lărgime în ace cu gămălie, pe distanța unde fusta este largă.

La fusta cloș este bine să se fixeze rotunjimea cu multă atenție, pentru a nu face risipă de material croind fusta în unele puncte prea lungă. Tiparul sau mulajul astfel încercat se corectează ținînd seama de liniile inițiale ale tiparului de bază.

Înainte de a se aşeza tiparele pentru croit trebuie să se observe dacă ţesătura stofei are sens. Dacă materialul este plușat, sau postav etc., atunci se fixează toate tiparele în acelaşi sens (fig. 47, *a*). Cînd nu se ţine seama de acest lucru, se riscă să se croiască o fustă care să facă diferenţa de culoare între partea din spate şi partea din faţă, sau între partea din faţă şi buzunare.

Pentru ca fusta să nu rămînă strîmtă sau scurtă după ce s-a confecţionat, materialul trebuie să fie luat la apă înainte de croit, de asemenea îndreptat la capete, scos piscul; toate aceste operaţii se fac după indicaţiile date în capitolul II.

După proba tiparului sau mulajului, se decupează atît partea din spate cît şi partea din faţă pe liniile desenului, apoi se aşază tiparele pe stofa dublă, deoarece după cum s-a explicat mai înainte, tiparele sînt lucrate pe jumătate.

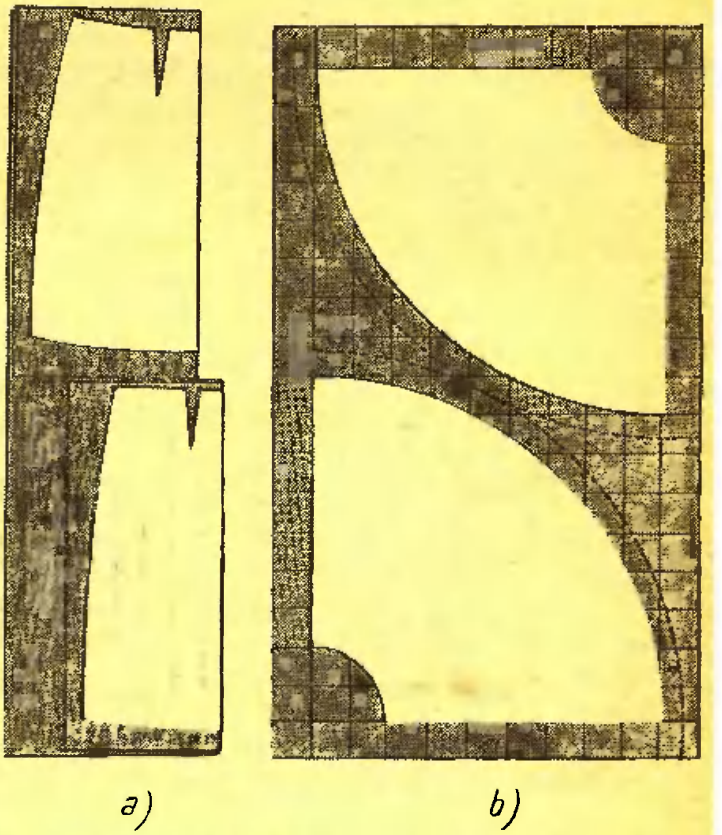

Fig. 47. Aşezarea tiparelor de fustă pentru croit:
a — aşezarea tiparelor pe material cu sens.
b — aşezarea tiparelor de fustă simplă pe stofă în carouri.

1. Modul de aşezare a tiparelor pentru croit

La aşezarea tiparelor pe stofă trebuie să se ţină seama ca mijlocul spatelui sau al feţei (liniile de lungime a fustei), unde nu există cusătură, să fie fixate pe firul de îndoitură al stofei (firul de lungime), apoi se aşază celelalte tipare (spatele sau faţa, buzunare, clape) prinzînd în continuare cu liniile de lungime ale tiparului tot pe firul de lungime al stofei. În cazul cînd se croieşte o fustă în carouri sau în dungi, se va ţine seama ca liniile cusăturilor de pe şold, la partea din spate şi partea din faţă, să fie aşezate în aşa fel, încît la însăilarea cusăturilor carourilor sau dungilor să corespundă. Tiparele se prind pe stofă în ace cu gămălie.

Pentru cusături se lasă, din semnele tiparului, rezervele necesare fiecărui fel de cusătură în felul următor: de la linia de talie atît la partea din spate, cît şi la partea din faţă, cîte 2 cm; de la liniile de pe şolduri, 3—4 cm, iar pentru tiv, 6—8 cm.

Dacă fusta are cute în spate, de exemplu *modelul I*, trebuie să se lase la croit 14 cm pentru adîncimea cutei duble, paralel cu linia de mijlocul spatelui. Buzunarele se croiesc tot pe firul de lungime al stofei.

La modelul II, fusta neavînd cusătură în spate și în față, tiparele se așază cu liniile de mijlocul spatelui și al feței pe firul drept și dublu al stofei (firul de lungime). La cusăturile de pe șold, atît la spate, cît și la față, se lasă de la linia de tiv în sus, pe o lungime de 30 cm, cîte 7 cm pentru adîncimea cutei simple.

La modelul III, care are cuta în față, se așază tiparul de mijlocul spatelui pe firul drept și dublu al stofei (firul de lungime), iar la tiparul de față, paralel cu linia de mijloc, se lasă 7 cm pentru adîncimea cutei simple.

Rezervele de stofă lăsate din liniile tiparelor se marchează cu cretă de croitorie, apoi se taie cu foarfecele pe aceste semne (fig. 47, *b*).

Tiparul fustei cloș se așază pentru croit îndoind stofa în lungime și prinzînd-o de jur-împrejur, margine în margine, în ace cu gămălie. Pe stofa astfel îndoită se fixează tiparul cu liniile de pe șold pe marginea stofei și se prinde în ace cu gămălie de ambele părți ale materialului. Dacă materialul este mai îngust decît lungimea fustei, se înnădește în partea de jos o bucată care să completeze lungimea, ținîndu-se seama să fie în același fir pentru ca să nu se observe cusătura. În cazul cînd materialul este în dungi sau carouri, acestea se potrivesc în așa fel ca să fie în continuare perfectă.

Fusta cloș creață se așază pentru croit la fel ca și fusta cloș.

Fusta semicloș se croiește așezînd tiparele pe materialul într-o singură bucată. Se așază întîi tiparul părții din spate fixînd liniile de pe șold, unul pe firul de lungime al materialului, iar celălalt pe firul de lățime (capătul materialului din stînga); urmează tiparul părții din față, care se fixează ca și partea din spate, însă în direcția opusă. Linia de talie de la partea din spate trebuie să cadă pe unghiul din stînga de jos, iar linia de talie de la partea din față pe unghiul din dreapta de sus, observînd să se lase între tipare rezervele necesare pentru tiv (fig. 47, *b*).

Această formă de fustă are mijlocul spatelui și mijlocul feței pe fir bie. Se procedează la fel ca și la fusta cloș, desenînd cu creta rezervele necesare la liniile de talie și tiv, apoi se taie cu foarfecele.

Se recomandă ca toate formele de fuste cloș, după ce s-au croit, să se atîrne, prinzîndu-se în ace cu gămălie linia de talie pe un umerar, timp de 24 de ore. În felul acesta se întind părțile pe fir bie înainte de a se da rotunjimea. Procedînd astfel fusta, nu se va mai lăsa în timpul purtatului.

Datul semnelor. După ce s-a terminat de croit, se dau semne cu lațe după liniile tiparelor la fusta de stofă sau mătase. La materialele din bumbac aceste semne se pot da cu ruleta.

Cînd modelul nu are cusătură, mijlocul spatelui și al feței se marchează prin semne simple, adică puncte regulate înaintea acului, două mici și unul mare.

2. Pregătitul fustei pentru probă

Se prinde spatele de față prin unirea liniilor de pe șolduri, întîi cu ace cu gămălie, apoi se însăilează cu punctul înaintea acului, lăsînd desfăcut în partea stîngă pe o distanță de 15 cm din talie, pentru fentă. Dacă există cută în spate sau în față, se însăilează fusta pe linia de mijloc, lăsînd în partea de jos cuta desfăcută pe o distanță de 25—30 cm de la linia de lungime în sus. Se însăilează de asemenea și pensele începînd de la vîrf. Dacă cuta este dublă, se împarte adîncimea ei într-o parte și alta în mod egal; la

cuta simplă se va da rezerva numai într-o singură parte. Se însăilează tivul îndoind fusta pe semnul de rotunjime.

La fel se pregătesc pentru probă și fustele cloș, semicloș și cloș creață.

Rejansa

Fusta se fixează în talie pe elastic sau rejansă. Pentru a fixa lungimea rejansei se înconjoară talia îndoind capetele, se trag cîte două tighele la fiecare capăt la o distanță de 1/2 cm, pentru a se coase mai solid copcile care se prind în felul următor: cîrligul se coase cu 3—4 mm mai înăuntru decît capătul rejansei. Perechea cîrligului se coase la celălalt capăt în afară de marginea rejansei tot cu 3—4 mm, în așa fel încît cînd se închid copcile, rejansa să vină margine în margine (fig. 48).

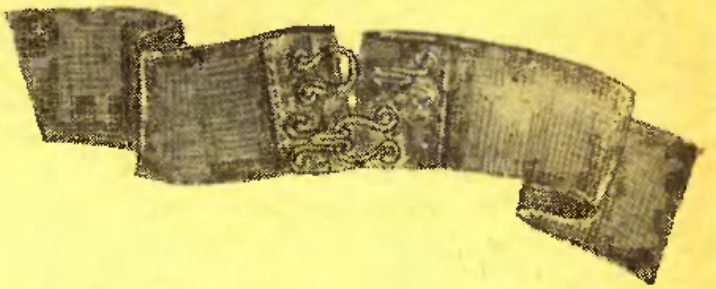

Fig. 48. Coaserea copcilor pe rejansă.

Se aplică fusta pe rejansă prinzînd în ace cu gămălie marginea rejansei pe semnul de talie, susținînd de jur-împrejur în mod egal cei 2 cm ce sînt în plus, apoi se însăilează cu punct mărunt înaintea acului pe fața fustei.

Fusta cloș creață se fixează în talie pe un cordon lung cît grosimea taliei plus 2 cm, pentru ca astfel capetele cordonului să se petreacă unul peste altul. Lățimea acestui cordon trebuie să fie de 3—4 cm. Această fustă se prinde pe cordon din cauza crețurilor din talie care nu se pot trage la mașină pe rejansă.

La fusta cloș creață se dau în talie două rînduri de creți, unul pe semnul de talie și unul mai sus la 1/2 cm, se strîng apoi cît lungimea cordonului, se prind de cordon și se însăilează. Se întoarce apoi rezerva tivului și se însăilează.

3. Proba I

Se îmbracă fusta pe persoană, pentru a face corecturile ce eventual s-ar ivi. Se fixează mijlocul feței și al spatelui de combinezonul persoanei în ace cu gămălie, pentru a se putea da seama mai bine dacă fusta este strîmtă sau largă.

În cazul cînd fusta este bună ca lărgime în talie, dar largă la șolduri și în jos pînă la tiv, se va prinde lărgimea care prisosește din dreptul șoldurilor în ace cu gămălie, apucînd în mod egal atît de la partea din față, cît și de la partea din spate. Această lărgime care s-a prins în dreptul șoldurilor se continuă să se prindă pierdut pînă în talie (fig. 49, *a*).

Dacă fusta pare largă și de la șolduri în jos, atunci se va merge cu plusul de material prins în dreptul șoldurilor pînă în linia de tiv. În cazul cînd lărgimea de jos pare convenabilă, se va prinde pierdut pînă în linia de tiv (lărgimea care este de prisos în dreptul șoldurilor).

Cînd fusta este strîmtă, se va desface firul de însăilat pe distanța care trebuie să se lărgească, scoțînd material din rezerva lăsată la croit de la

Fig. 49. Corectarea fustei la probă:
a — strîmtarea fustei; *b* — lărgirea fustei; *c* —fixarea rotunjimii.

ambele părți (spate și față), atît cît este necesar să se lărgească fusta. Se prinde în ace cu gămălie apucînd marginile distanțelor cu care s-a lărgit fusta (fig. 49, *b*).

Cînd fusta prezintă lărgime în talie, se va proceda ca la șolduri, adică se prinde în ace cu gămălie materialul care prisosește din dreptul taliei, pierdut pînă în punctul unde se pare că trebuie strîmtată (șold). La fusta

cloș creață se observă ca în talie creții să fie răspîndiți de jur-împrejur în mod egal.

După ce s-a corectat linia de subraț, în cazul cînd a fost necesar, se controlează rotunjimea fustei în felul următor: se așază linia vertical pe podea apropiată de corp și se dă semn cu creta pe linie în punctul preferat ca lungime. Se marchează semnul de pe linie de jur-împrejurul fustei și apoi se îndoiește pe semn, observînd de la distanță dacă rotunjimea este corectă (fig. 49, *c*). La fustele cloș semnele de rotunjime se dau mult mai dese și cu atenție deosebită.

La modelul I se vor prinde și buzunarele, la modelul II se va da linia buzunarului butonieră prinzînd acele cu gămălie după forma prezentată pe model.

a) *Corectatul după proba I*

Se dau semne simple după acele puse la încercat, întîi la partea din spate apoi la cea din față.

În dreptul șoldurilor se dau două semne de întîlnire lungi de 2—3 cm, unul în fața celuilalt, la fiecare parte separat (spate și față).

Se scot acele cu gămălie, se desfac cusăturile fustei corectate, așezîndu-se din nou parte peste parte, întîi spatele apoi fața. Dacă pensele și cutele nu au suferit modificări, nu se desfac, prinzîndu-se parte peste parte cu ele însăilate.

Semnele noi se corectează cu creta pe lîngă semnele cu ață date după acele cu gămălie prinse la încercat, așa cum s-au desenat liniile tiparelor — linia de pe șold de la talie pînă la șolduri ușor rotunjită în afară, de la șolduri pînă la tiv oblică. Se corectează la fel linia tivului cu creta și liniile buzunarului. Pe noile linii corectate se dau semne cu lațe, cu altă culoare de ață, pentru a nu se confunda semnele noi cu cele vechi. Nu se taie lațele pînă ce nu se scot toate semnele vechi. Se însăilează din nou pensele, cutele și cusăturile de pe șolduri (cusături care au fost corectate), ținînd seama de semnele de întîlnire.

După ce s-a însăilat fusta din nou, este bine să se facă *o probă de control* pentru a se observa dacă cusăturile de pe șold cad corect. În cazul cînd nu mai este necesar să se facă o corectură, se poate trage fusta la mașină.

Înainte de a trage la mașină, se scot semnele largi, iar după ce s-au terminat de tras toate cusăturile, se scot firele de însăilat și se calcă și fusta.

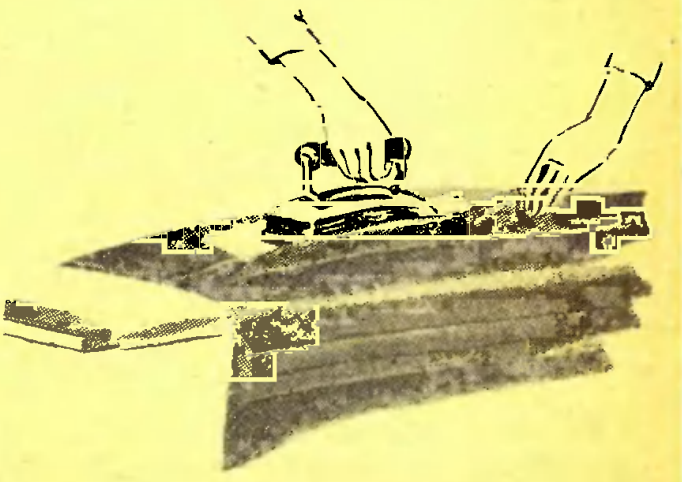

Fig. 50. Călcarea fustei pe sub rezervele cusăturilor

b) *Călcatul fustei*

Se îmbracă fusta pe scîndura de călcat, se desfac cu mașina încinsă rezervele de la cusături, apoi cu cîrpa udă stoarsă bine se calcă cusătura.

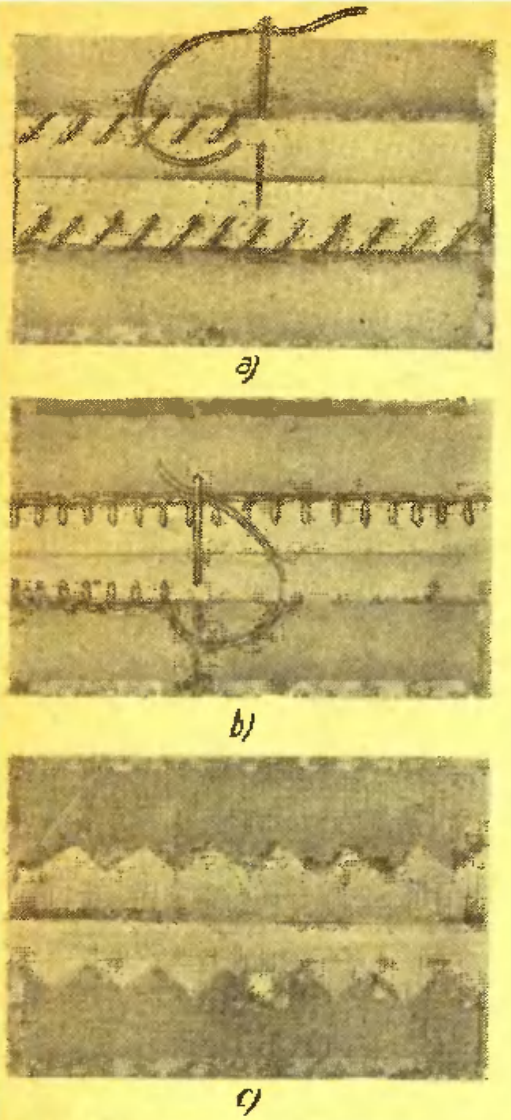

Fig. 51. Finisarea marginilor cusăturilor:
a — surfilarea cu punct oblic; *b* — surfilarea cu punct de reston; *c* — crestarea pe margine.

Se trece cu vîrful maşinii pe sub rezervele de stofă de la cusături ca să nu se imprime pe faţă (fig. 50). Pensele se vor călca dînd rezerva într-o parte, iar la vîrf se ţine seama ca lărgimea să intre toată la apă, călcînd cu cîrpa udă — la fel se plimbă vîrful maşinii pe sub rezervele penselor pentru a evita imprimarea lor. Cutele se calcă aplicînd cîrpa udă, insistînd asupra acestei operaţii chiar de mai multe ori, pentru a se presa atît marginea cutelor, cît şi adîncimea lor.

c) *Surfilarea marginelor cusăturilor*

Rezervele la cusăturile astfel călcate se taie egal şi se surfilează cu punctul oblic sau feston, în cazul cînd stofa se destramă. La mătăsuri şi stofe cu ţesătură deasă (postavul) nemaifiind necesar surfilatul, se crestează pe margine rezervele cusăturii formînd nişte colţişori ascuţiţi (fig. 51).

d) *Buzunarele*

Buzunarele din modelul I sînt buzunare aplicate cu clape în partea de sus. În cazul cînd stofa din care se execută fusta este subţire, buzunarul se dublează în întregime cu un material apretat, se tigheleşte pe deasupra, se îndoaie clapa, apoi se fixează pe fustă. Cînd stofa este groasă se dublează numai clapele, se îndoaie buzunarul pe semne, se calcă, se tigheleşte şi se aplică pe fustă.

Buzunarul bordat sau butonieră din modelul III se lucrează ca şi la bluză: pe semnul fixat de la prima probă se aşază dreptunghiul de stofă tăiat pe fir bie (verif), cu o lungime care să întreacă semnul de lungime a buzunarului cu 5 cm, iar ca lăţime să aibe 6 cm. Trebuie să se ţină seama ca bieul să fie aşezat cu faţa stofei pe faţa fustei, mijlocul acestuia peste semnul buzunarului iar la capete să treacă în mod egal peste semnul de lungime al buzunarului cu cîte 2,5 cm. Se însăilează bieul pe semnul buzunarului şi se trage la maşină la o distanţă de 5 mm de jur-împrejul semnului. Se scoate firul de însăilat şi se taie buzunarul pe semn, crestînd în acelaşi timp cele patru colţuri pînă aproape de tighel (fig. 36, *a*, *b*, *c* bluză).

Se întoarce bieul pe dos, se însăilează, lăsînd în afară pe faţă stofa lată de 5 mm, în aşa fel, încît cînd sînt însăilate, ambele părţi ale buzunarului să vină margine în margine. Se coase ascuns mărunt prin şanţul care s-a format între bie şi fustă şi se calcă cu cîrpa udă. Pe dos se aplică punga buzunarului care se face în felul următor: se taie un dreptunghi din căptu-

șeală, cu lungimea de 20 cm și lățimea cît lungimea buzunarului. Bucata astfel tăiată se îndoaie pe lungime și se trage la capete la mașină rămînînd astfel buzunarul lung de 10 cm. Pentru a nu se vedea căptușeala cînd se desface buzunarul prin diferite mișcări, pe dosul fustei, peste butonieră se aplică o bucată de stofă din materialul fustei pe toată lungimea buzunarului care să fie lată de 6—7 cm. Această bucată de stofă se coase cu punct mărunt și des în partea de sus a butonierei. De bucata de stofă și de partea de jos a rezervei butonierei se prinde punga (fig. 52, *a*).

Buzunarul butonieră se mai poate face și cu o singură parte de căptușeală ca și la bluză (fig. 52, *b*).

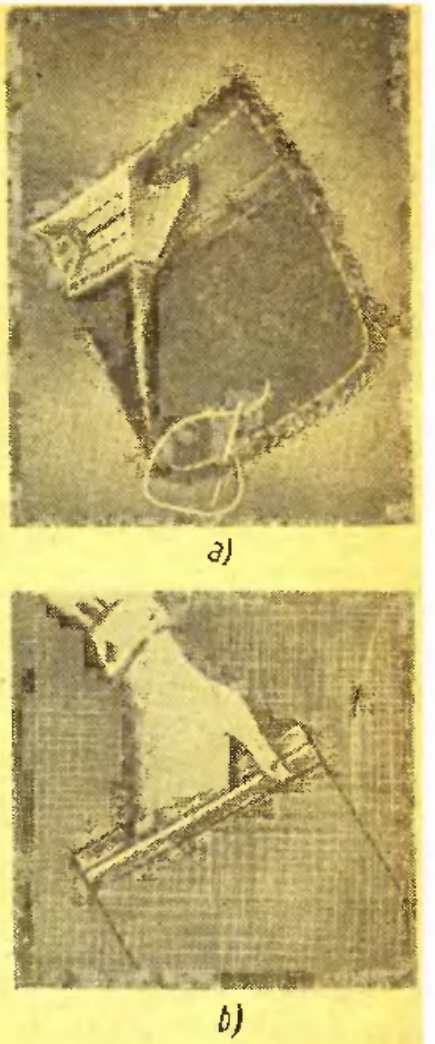

Fig. 52. Buzunarul bordat:
a — aplicarea pungii buzunarului;
b — buzunarul cu o singură parte de căptușeală fixată de fustă prin tighel.

4. Proba a II-a

Fusta trasă la mașină, surfilată și călcată, se pregătește pentru proba a II-a. Se însăilează tivul, se aplică buzunarele, se desface tighelul pe o distanță de 15—18 cm de la talie în jos pe linia de pe șoldul stîng pentru fentă și se însăilează pe rejansă.

La această probă trebuie să se observe dacă în talie nu este nimic de corectat și dacă rotunjimea este exactă. Defectele observate se corectează și se trece la ultimele operații.

a) *Tivul*

După ce se însăilează tivul, se taie egal și se surfilează cu punct de feston, se calcă cu cîrpa udă. Se scot semnele și firele de însăilat, apoi se calcă din nou introducînd vîrful fierului sub lățimea tivului pentru a nu se observa pe față. O fustă întinsă la tiv se prezintă în mod neplăcut și pentru a se evita acest inconvenient trebuie să se dea o mare atenție la așezarea fustei pe scîndură corect (drept), pentru a nu se strîmba și întinde tivul (fig. 53, *a*).

După ce tivul s-a călcat și însăilat din nou, se coase ascuns la o distanță de 6—7 mm de margine, lăsînd firul larg înăuntrul tivului și apucînd foarte puțin din stofă pentru a nu se cunoaște pe față. La tivul astfel cusut se scoate ultima însăilătură și nu se mai calcă pentru a nu se imprima pe față.

La fustele cloș, după ce s-a egalat tivul, se dă în marginea rezervei tivului un creț care se strînge după fața fustei și se întărește. Se calcă apoi bine cu cîrpa udă pentru a intra toată lărgimea tivului la apă, apoi sub rezerva tivului, după care se coase (fig. 53, *b*).

b) *Fenta*

Înainte de a prinde fusta în talie, trebuie să se studieze cu ce se închide pe şold. Se poate face o fentă cu capse, cu nasturi, cu fermoar, întotdeauna în partea stîngă a fustei pentru a se putea închide cu mai multă uşurinţă. Fenta cu capse trebuie să aibă o lungime de 15—17 cm, ca să se poată îmbrăca fusta uşor fără a se forţa. Executarea fentei se face în felul

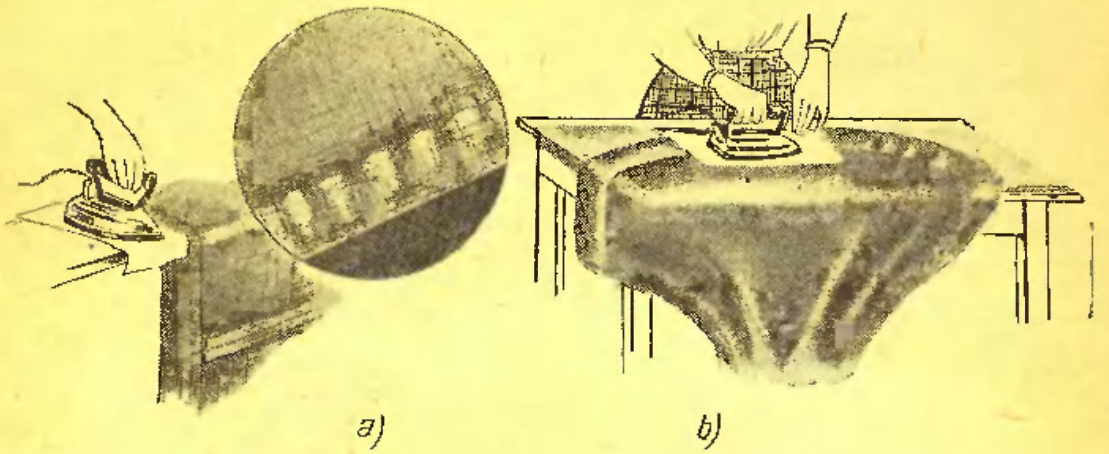

Fig. 53. Călcarea tivului:
a — la fusta dreaptă; *b* — la fusta cloş.

următor: după ce s-a desfăcut cusătura de pe şoldul stîng pe o distanţă de 15—17 cm (cît s-a fixat lungimea fentei), se trage un tighel la partea din faţă a fustei, la 1/2 cm din margine, pe toată lungimea fentei. Fenta se suprapune partea din faţă pe partea din spate. Pentru aceasta se iese la partea din spate de la semnul de cusătură al şoldului cu 2 cm şi se trage în vîrf un tighel. Dacă partea care se petrece nu este dublă, atunci se dublează cu o bucată de material pe fir drept ca să nu se întindă. Se cos apoi capsele, partea ascuţită a capsei pe fenta din faţă a fustei, fixîndu-le pe tighelul fentei, iar perechea ei pe fenta din spate. Capătul fentei se întăreşte cu o cheiţă pentru a da mai mare rezistenţă cusăturii de pe şold la îmbrăcat şi dezbrăcat (fig. 54, *a*).

c) *Fermoarul*

Dacă fusta se închide cu fermoar, acesta trebuie să se aleagă în culoarea stofei şi de mărime potrivită. Se măsoară pe cusătura de şold din talie în jos lungimea fermoarului şi se pune un semn. Se tigheleşte pe această porţiune de jur-împrejur la o distanţă de 7 mm din margine, observînd ca la capătul de jos al fermoarului să formeze un colţ unde se face pe dos şi o cheiţă pentru întăritură (fig. 54, *b*).

Se calcă frumos cu cîrpa umedă, apoi se însăilează fermoarul dedesubt cu mare atenţie, cusîndu-l des cu mîna prin tighel. Fermoarul trebuie să fie complet acoperit, astfel ca atunci cînd este închis, fenta să vină margine în margine.

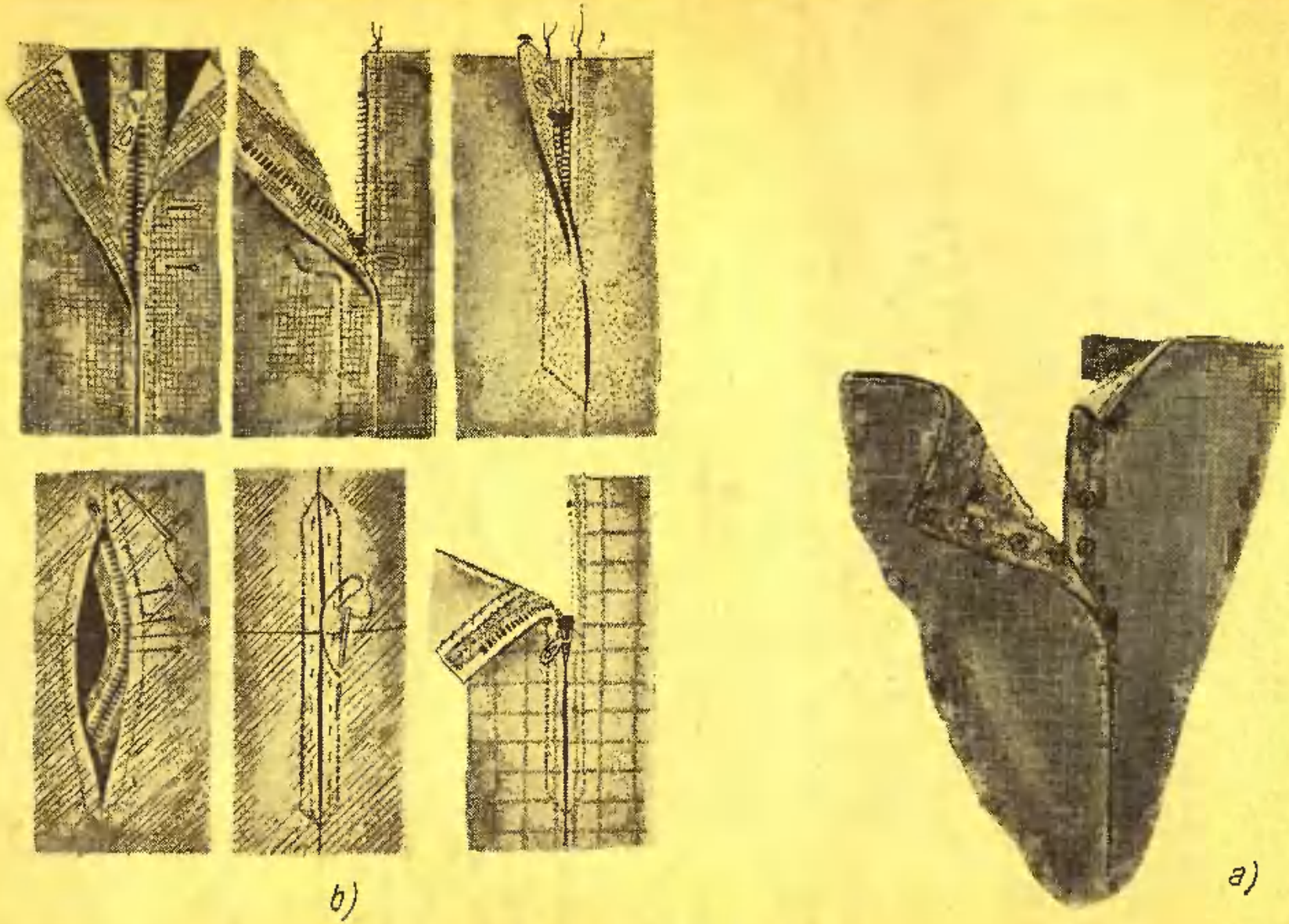

Fig. 54. Confecționarea fentei la fustă:
a — fenta cu capse; *b* — fenta cu fermoar.

d) *Aplicarea fustei pe rejansă*

După ce s-a terminat fusta, se însăilează pe rejansă, susținînd diferența de lărgime în mod egal pe toată lungimea rejansei. Trebuie ca marginea rejansei să fie aplicată pe dosul fustei cu 2 mm mai înăuntru decît semnul de talie, în așa fel încît atunci cînd se trage la mașină să nu se vadă rejansa.

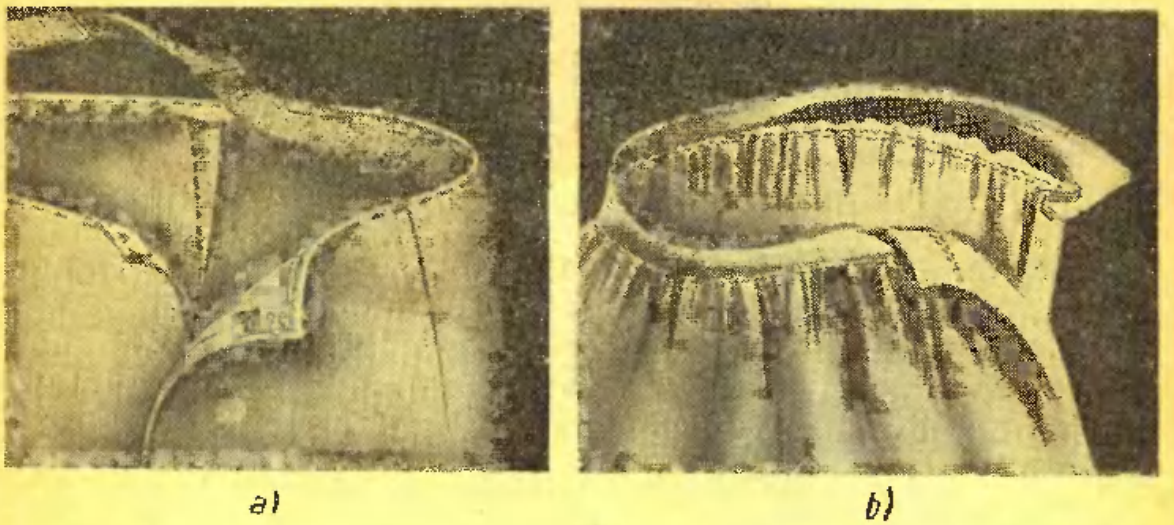

Fig. 55. Confecționarea fustei în talie:
a — aplicarea rejansei la fustă; *b* — aplicarea cordonului la fusta creață.

Se trage la mașină fusta de rejansă la distanța de 3—4 mm din margine, observînd ca fața tighelului să fie pe fața fustei, iar rezerva de pe dos se taie la 1 cm și se surfilează. În talie la fentă, din cauza copcilor sau a fermoarului, mașina neputînd merge pînă la capăt pe o porțiune de 2—3 cm, fusta se coase pe rejansă cu punctul în urma acului (fig. 55, *a*).

La fusta cloș creață se fixează cordonul însăilînd pe partea fustei pentru a răspîndi mai bine creții, iar partea care se petrece cu 2 cm trebuie să nu aibă creți. Se trage apoi la mașină peste creți și se face curată fusta în talie îndoind cealaltă parte a cordonului. Se însăilează și se coase pe dos cu punctul pe muchie sau se trage un tighel pe fața cordonului (fig. 55, *b*).

e) *Agățătorile*

Pentru a menține fusta întotdeauna călcată, ea trebuie păstrată pe umeraș cu ajutorul a două agățători care se fac din stofă (dacă stofa este subțire) sau din ață împletită.

Aceste agățători se fac lungi de 6—8 cm și se aplică în direcția cusăturii de pe șolduri (la marginea de jos a rejansei) cînd fusta se închide în spate, sau se aplică în mijlocul spatelui și al feței cînd fusta se închide pe șold.

În acest capitol s-au învățat *tiparele fustei simple, fustei cloș și confecționatul lor.*

După cum s-a văzut, cu ajutorul tiparului de fustă simplă, care formează un tipar de bază, se pot croi mai multe tipuri de fustă prin diferite modificări aduse acestui tipar.

VI. ROCHII

A. ROCHIA SIMPLĂ

Rochia îmbracă corpul în întregime, deci tiparul ei se poate obține prin unirea bluzei de fustă pe linia de talie.

Rochiile se pot confecționa din stofă de lînă mai pline pentru iarnă, din materiale mai subțiri pentru primăvară și din țesături de mătase, bumbac etc, pentru vară.

Orice femeie trebuie să știe să-și aranjeze îmbrăcămintea în așa fel, încît să aibă o rochie de dimineață și una de după amiază.

Rochia de dimineață, care este și rochia pentru serviciu, pentru piață etc., trebuie să fie o rochie simplă, cu linii drepte, din materiale ușoare, fie într-o singură culoare, fie în dungi, pepit sau ecosez etc.

Rochia de după amiază, care se îmbracă la un spectacol, o vizită, va fi cu un model mai pretențios, avînd diferite tăieturi și garnituri, iar ca material se va alege o stofă de lînă, mătase, nailon etc.

Cu puțină pricepere și cunoștințe de croitorie, această rochie se poate transforma schimbîndu-i un guler, un cordon, adăugîndu-i o bască, o cravată, o fundă etc. și dîndu-i astfel întotdeauna un aspect de rochie nouă.

Pentru a croi una din aceste rochii este nevoie de un tipar de rochie simplă, care se poate obține unind pe linia de talie tiparul de bluză cu pensă la subraț sau la umăr, cu tiparul de fustă la care se fac unele modificări.

Tiparul de rochie simplă este un tipar de bază cu ajutorul căruia se poate obține prin transformare orice model de rochie după capriciile modei.

La fel ca și la bluză se poate face tiparul de rochie cu pensă la subraț sau tiparul de rochie cu pensă la umăr. Se va face tiparul cu pensa la umăr cînd persoana pe care se lucrează are bustul mai dezvoltat, sau cînd rochia are o tăietură la partea din față pe lungime, și cu pensa la subraț cînd bustul este mai puțin dezvoltat sau cînd modelul nu indică nici o cusătură în față.

1. Măsurile necesare unui tipar de rochie simplă

Sînt măsurile de bluză și de fustă.

Pentru a se desena tiparul de rochie simplă se folosește o coală de hîrtie lungă de 1,30 m și lată de 1 m. În cazul cînd coala de hîrtie nu are dimensiunile indicate, se lipesc două coli în lungimea lor pentru a putea avea spațiul necesar.

2. Tiparul de rochie simplă

După cum s-a procedat și la celelalte tipare, se notează în partea stîngă a hîrtiei măsurile, apoi se desenează partea din spate a tiparului, iar în dreapta hîrtiei, partea din față.

a) *Tiparul de spate*

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei care se înseamnă cu litera *A*. Din acest unghi se desenează o linie verticală și una orizontală cu lungimi nedefinite, formînd astfel cadrul în interiorul căruia se desenează tiparul.

Liniile ajutătoare

Pentru a se desena tiparul părții din spate a rochiei se desenează liniile ajutătoare de la partea din spate a bluzei pînă în linia de talie și anume:

linia de lățime
linie de talie
linia de bust

Toate aceste linii se desenează la fel ca la bluză, după indicațiile date în capitolul IV.

Se continuă apoi de la linia de talie în jos cu liniile ajutătoare ale fustei:

linia de talie care rămîne aceeași de la bluză

linia de șolduri
linia de lungime a fustei

Aceste linii se desenează la fel ca la fustă, după explicațiile date în cap. V, însă fără nici un plus.

Liniile de tipar

răscroitura gîtului
linia de umăr
răscroitura brațului
linia de subraț

Aceste linii ale tiparului se desenează la fel ca și la bluză.

Pentru a se desena linia de subraț se măsoară, ca și la fustă, pe linia de șolduri 1/4 grosimea șoldurilor minus 1 cm și se fixează punctul E_1. Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie ușoară, iar pe linia de talie se intră din această linie cu 2 cm și se fixează punctul C_1. Se unesc punctele D_1 cu C_1 printr-o oblică plină și C_1 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului. Pe linia de lungime a rochiei se aplică din punctul F distanța de la șolduri EE_1, plus 3 cm, și se fixează punctul F_1. Se unesc punctele E_1 cu F_1 printr-o linie oblică plină (fig. 56, *a*).

Linia de rotunjime a rochiei. Pe linia de subraț se ridică din punctul F_1 cu 1 cm și se notează litera F_2. Se unește punctul F cu F_2 printr-o linie ușor curbă, formînd linia de rotunjime a rochiei.

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală a unghiului din punctul A_1 pînă în punctul F.

Pensa din talie. Pe linia de talie, din punctul C, se măsoară spre dreapta 6—7 cm. Se dă adîncime pensei 2 cm, iar ca lungime în sus și în jos de linia de talie cîte 12 cm și se fixează atît vîrful de sus, cît și vîrful de jos al pensei aplicînd distanța din talie plus 1 cm, adică 7—8 cm din linia de mijlocul spatelui, în așa fel încît mijlocul pensei să cadă pe linia dreaptă. Se unesc cele două puncte din talie cu vîrfurile pensei prin linii oblice, formînd astfel pensa și terminînd totodată tiparul părții din spate al rochiei.

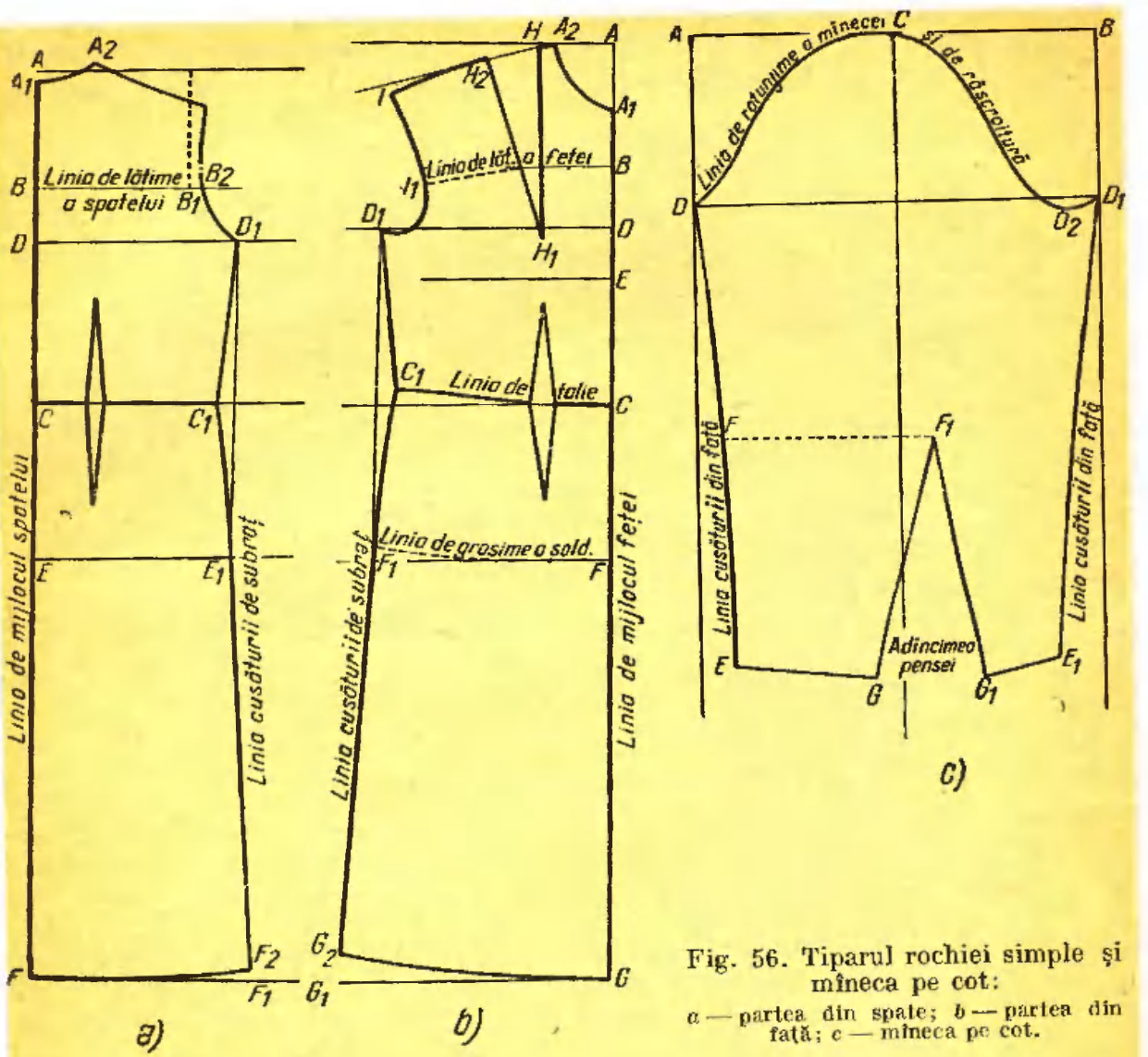

Fig. 56. Tiparul rochiei simple și mîneca pe cot:

a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — mîneca pe cot.

b) *Tiparul de față*

Liniile ajutătoare

Pentru tiparul de față al rochiei se procedează ca și la tiparul de spate desenînd liniile ajutătoare de la bluză pînă în talie după cum urmeaza:

linia de bust
linia de talie
unghiul drept
linia de lățime
linia de pense

} Se desenează la fel ca la bluză după indicațiile date în capitolul IV.

De la linia de talie în jos se desenează liniile ajutătoare ale fustei la fel ca și la partea din spate fără nici un plus;

linia de talie rămîne aceeași de la bluză.

Linia de șolduri. Din linia de talie, din punctul *C*, se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la șolduri și se fixează punctul *F*.

Linia de lungime a rochiei. La fel se va coborî din punctul C cu lungimea fustei în față și se va nota punctul G. Din aceste puncte se desenează două linii orizontale paralele cu celelalte linii.

Liniile de tipar

răscroitura gitului
linia de umăr
pensa de la umăr
sau de la subraț
răscroitura brațului

} Toate aceste linii ale tiparului se desenează la fel ca la bluză.

Linia de subraț. Pe linia de șolduri, din punctul F, se aplică 1/4 din grosimea șoldurilor plus 3 cm și se fixează punctul F_1. Se unește punctul D_1 cu F_1 printr-o linie ușoară, iar din linia de talie se măsoară pe această linie 2 cm, fixînd punctul C_1, cu 3 cm în interiorul tiparului. Se unesc punctele C cu C_1 printr-o linie șerpuită formînd linia de talie a tiparului (fig. 56, *b*). Pe linia de lungime a rochiei, din punctul G, se măsoară distanța de la șolduri FF_1 plus 5—6 cm și se fixează litera G_1. Se unesc punctele F_1 cu G_1 printr-o linie oblică. În cazul cînd această linie este prea curbă în direcția șoldurilor, se intră înăuntru cu 1/2 cm în punctul F_1, se desenează linia pierdută în sus pînă în linia de talie și apoi în continuare în jos pînă în linia de lungime a rochiei.

Linia de rotunjime se desenează aplicînd pe linia de subraț, din punctul D_1, lungimea liniei D_1F_2 din spate și se fixează litera G_2. Se unește punctul G cu G_2 printr-o linie curbă paralelă cu linia de talie.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului din punctul A_1 pînă în punctul F.

Pensa din talie. Pe linia de talie, din punctul C, se măsoară spre stînga 7—8 cm. Se dă adîncime pensei 3 cm, iar ca lungime în sus și în jos de talie cîte 12 cm și se fixează atît vîrful de sus, cît și cel de jos al pensei depărtat de linia de mijlocul feței cu distanța din talie plus 1,5 cm (8,5—9,5 cm) în așa fel, încît mijlocul pensei să cadă pe linie dreaptă. Se unesc cele două puncte din talie cu vîrfurile pensei prin linii oblice, formînd astfel pensa din talie și terminînd tiparul de față al rochiei.

Tiparele de guler și mînecă se desenează la fel ca la bluză.

B. MÎNECA PE COT

În afară de mîneca de bluză, care este o mînecă largă, încrețită pe manșetă, se mai poate folosi, atît la bluze cît și la rochii, mîneca pe cot, care fiind o mînecă ajustată dă o notă elegantă și se execută de obicei la rochiile de stofă sau din mătase mai plină.

Această mînecă este formată dintr-o singură bucată, iar în partea de sub cot are o pensă cu ajutorul căreia se face ajustarea ei.

Spre deosebire de celelalte mîneci, tiparul se face desfăcut, deci se desenează în întregime.

1. Măsurile necesare tiparului de mînecă pe cot

Pentru tiparul acestei mînec se folosesc măsurile mînecii de bluză, avînd nevoie în plus de încă 3 măsuri și anume: *lungimea mînecii pînă la cot*, care se măsoară de la încheietura brațului din umăr pînă la cot, ținînd brațul îndoit (pentru fixarea precisă a cotului), *lungimea totală a mînecii* care se măsoară în continuare de la cot pînă jos la încheietura mîinii, și *grosimea cotului* care se măsoară înconjurînd brațul întins în direcția cotului, apoi se închide brațul trecînd panglica metrică peste cot.

Deci măsurile necesare pentru acest tipar de mînecă sînt următoarele:

— lungimea mînecii pînă la cot (*1*)
— lungimea totală a mînecii (*2*)
— lungimea din față a mînecii (*3*)
— grosimea brațului (*4*)
— grosimea cotului (*5*)
— grosimea mîinii (*6*) (v. fig. 9, *b*.)

2. Tiparul de mînecă pe cot

Liniile ajutătoare

Se formează un dreptunghi, care are ca lățime grosimea brațului plus 4 cm, iar lungimea nedefinită, și se înseamnă cu AB. Distanța AB se împarte în două fixînd la mijloc punctul C, din care se desenează o linie verticală. Din punctul A se măsoară pe linia verticală distanța AC minus 3 cm și se notează cu D. Din punctul D se desenează o linie orizontală pînă în linia verticală B fixînd punctul D_1.

AB = grosimea brațului plus 4 cm
$AC = 1/2\ AB$
$AD = AC$ minus 3 cm.

Linia de rotunjime și răscroitură a mînecii. Din punctul D_1 se măsoară pe linia orizontală 3 cm și se fixează litera D_2 mai jos de linia orizontală cu 1 cm. Se unesc punctele D cu D_1 trecînd prin punctele CD_2 printr-o linie șerpuită (fig. 56, *c*).

$$D_1D_2 = 3 \text{ cm}.$$

Linia cusăturii din față la partea de deasupra. Din punctul D se măsoară pe linia verticală lungimea mînecii din față și se notează punctul E, cu 3—4 cm depărtată de linia verticală. Se unesc punctele D cu E printr-o linie ușor curbă în interiorul tiparului.

DE = lungimea mînecii din față.

Linia cusăturii din față la partea de dedesubt. Din punctul D_1 se măsoară pe linia verticală lungimea mînecii în față și se fixează punctul E_1 depărtat de linia verticală cu 4—5 cm. Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în interiorul tiparului.

D_1E_1 = lungimea mînecii din față.

Pensa. Din punctul A se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la cot plus 2 cm și se fixează litera F pe linia cusăturii din față. Din punctul F,

se măsoară în linie orizontală, în interiorul tiparului, 2/3 din grosimea cotului plus 1—2 cm și se fixează punctul F_1 care ne indică vîrful pensei. Din punctul C se măsoară pe linia verticală, trecînd prin punctul F_1, lungimea mînecii plus 1—2 cm și se fixează punctul G, depărtat de punctul E cu 2/3 din grosimea mîinii plus 1/2 cm. Se unesc punctele F_1 cu G printr-o linie oblică ușoară care se rotunjește în partea de jos cu 0,5 cm, formînd astfel prima linie a pensei. Din punctul E_1 se măsoară în interiorul tiparului 1/3 din grosimea mîinii plus 1/2 cm și fixează punctul G_1, controlînd ca distanța F_1G_1 să fie egală cu F_1G. Se unesc punctele F_1G_1 printr-o linie ușoară care se rotunjește la fel ca pe prima linie a pensei.

AF = lungimea pînă la cot plus 2 cm.
CF_1G = lungimea totală a mînecii plus 1—2 cm.
F_1G = F_1G_1.
FF_1 = 2/3 din grosimea cotului plus 1—2 cm.
EG = 2/3 din grosimea mîinii plus 1/2 cm.
G_1E_1 = 1/3 din grosimea mîinii plus 1/2 cm.

Linia de lungime a mînecii se desenează unind punctele E cu G și G_1 cu E_1 prin linii oblice, formînd astfel tiparul mînecii pe cot.

C. APLICAREA PE TIPAR A DIFERITELOR MODELE DE ROCHII UȘOARE CU DIFERITE FORME DE GULERE

Tiparul acestei rochii fiind un tipar de bază poate fi folosit la executarea diferitelor modele, atît pentru rochiile strîmte cît și pentru rochiile largi.

La alegerea modelelor trebuie să se țină seama și de materialul din care se confecționează rochia, de exemplu: la o stofă mai groasă se va alege un model cu linii drepte, la un material mai subțire se pot alege modele cu diferite lărgimi, iar la o țesătură nailon subțire se recomandă modele cu multă lărgime, evitînd totodată tăieturile pe corsaj, fiindcă se văd urît din cauza transparenței materialului.

Modelul I (fig. 57, *b*) reprezintă o rochie dreaptă, cu cusătură în talie și cordon, care se poate confecționa din material uni, cu dungi sau în carouri. În partea din spate fusta are o cusătură terminată cu o cută jos. În față are o fentă lată de 6 cm, introdusă printr-o tăietură prelungită din talie pe fustă cu 14—16 cm, se termină cu un guler drept cu nasturi și butoniere, iar rochia este aplicată pe această fentă în dreapta și în stînga printr-un tighel tras la o distanță de 1,5—2 cm. Gulerul drept și mai lat (8—10 cm) este prins de rever, avînd forma unui guler bărbătesc; mîneca trei sferturi se termină printr-o manșetă anform.

Pentru acest model care are tăietură în talie, tiparul de spate al rochiei va suferi următoarele modificări. Pe linia de talie se aplică 1/4 grosimea taliei minus 1 cm, scoțînd în afară adîncimea pensei, și din punctul aflat se desenează o linie oblică, pierdută în sus pînă în linia de răscroitură a brațului, iar în jos de talie o linie ușor rotunjită, pierdută pînă în linia de șolduri (fig. 57, *a*). Fusta se răscroiește în talie pe linia de mijlocul spatelui, coborînd 1 cm din punctul C, și se unește punctul aflat cu punctul C_1 printr-o linie ușor curbă. Se aplică apoi din noua linie de talie în jos pe

linia de mijlocul spatelui lungimea fustei în spate, iar pe linia de subraţ lungimea fustei de pe şold. Se unesc cele două puncte noi aflate printr-o linie curbă formînd linia de rotunjime a rochiei. Linia de talie pentru partea de sus a rochiei rămîne pe linia dreaptă. Pentru cută se măsoară din

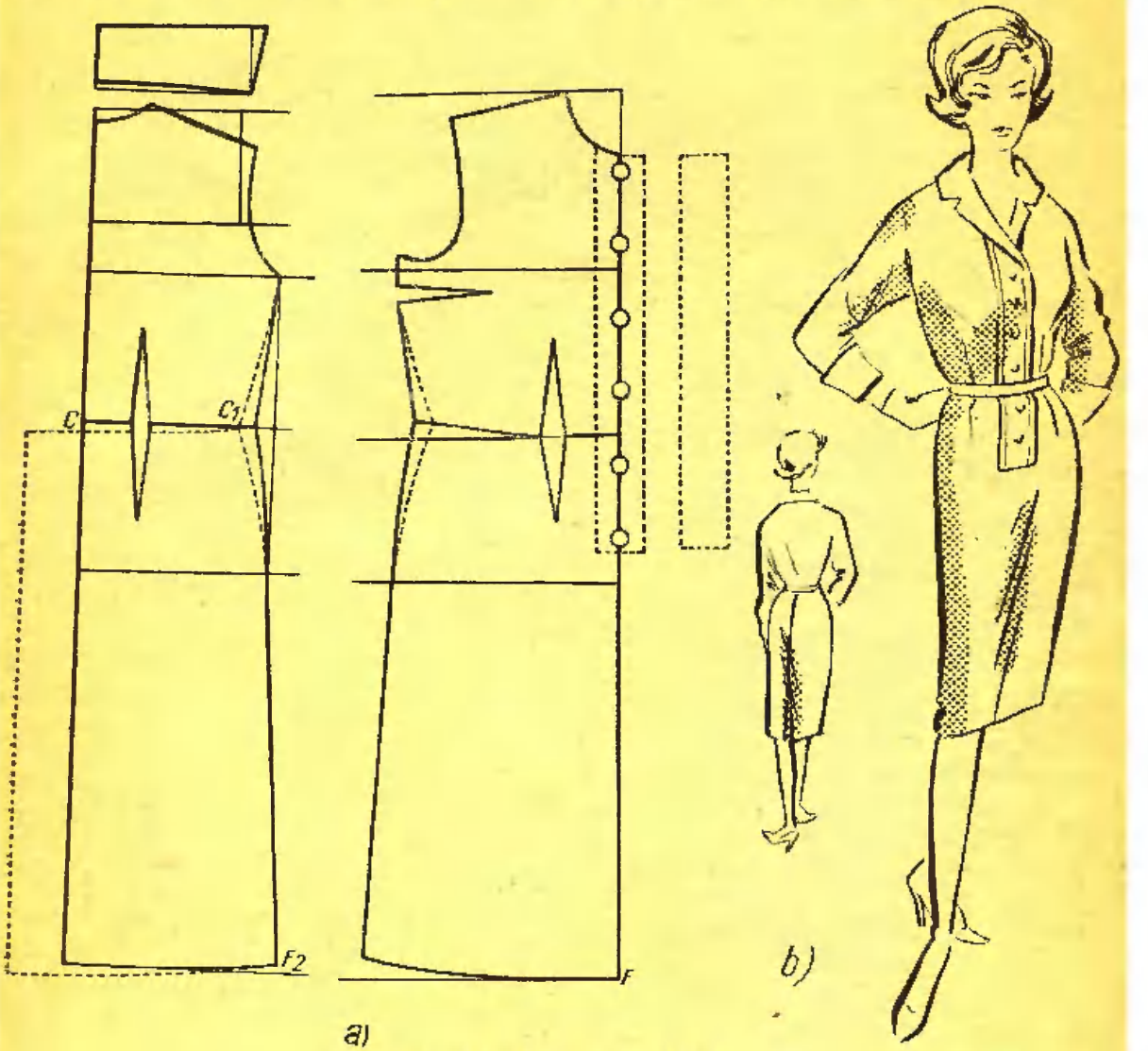

Fig. 57. Rochie model I:
a — tiparul; *b* — schiţa.

linia de mijlocul spatelui 7 cm, pe toată lungimea fustei. Corsajul la partea din faţă, neavînd nici o cusătură, se foloseşte tiparul rochiei cu pensă la subraţ. La partea din faţă rochia are cusături în talie ca şi la partea din spate, deci nu se va aduce nici o modificare tiparului, deoarece prin forma liniei de talie fusta este răscroită cu 2 cm. Pe linia de talie se aplică, din punctul C, 1/4 grosimea taliei plus 2—3 cm şi se desenează liniile în sus şi în jos, la fel ca şi la partea din spate.

Pentru rotunjimea rochiei, pe linia de subraţ se aplică din talie lungimea liniei C_1F_2 din spate şi se uneşte punctul aflat cu punctul F din mijlocul feţei printr-o linie uşor curbată.

Pentru a se desena linia de fentă, se măsoară 3 cm înăuntrul tiparului, de-a lungul liniei de mijlocul feţei, din linia de răscroitură a gîtului pînă

mai jos de talie pe fustă, cu 14—16 cm; din acest punct se desenează o linie orizontală pînă în linia de mijlocul feței. Această linie indică capătul fentei.

În mijlocul feței se taie fenta pe toată lungimea ei, crestîndu-se la colțuri pe lîngă linia orizontală. Pentru golul rămas se desenează un dreptunghi lat de 6 cm și lung cît semnul vertical pînă în linia orizontală. Acest dreptunghi reprezintă fenta (fig. 57, *a*, *b*).

Pentru mînecă se folosește tiparul mînecii trei sferturi de la bluză, la care se aplică o manșetă cu lungimea egală cu grosimea brațului de sub cot plus 2 cm, iar lățimea de 8 cm.

Modelul II (fig. 58, *b*) reprezintă o rochie largă, dintr-un material de bumbac (olandină) sau de in (olandă) uni, cu garnitură de broderie pe fustă, pe guler și pe manșete. Corsajul este drept, cu mîneci scurte, închis cu nasturi pînă la gît, iar fenta se prelungește pe fustă cu 10—12 cm. Fusta

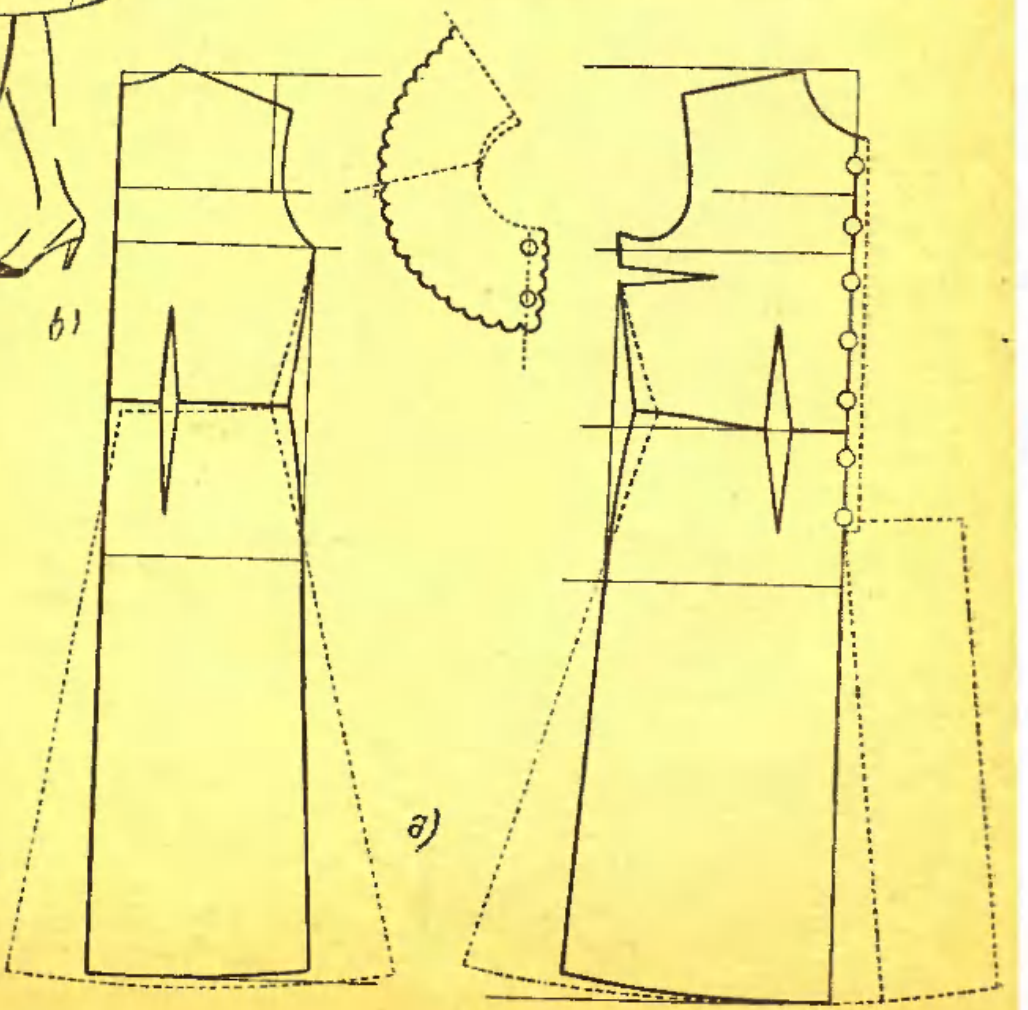

Fig. 58. Rochie model II:
a — tiparul;
b — schița.

este largă, cu o cusătură în mijlocul spatelui, iar în față de sub fentă pornește o cută dublă. Pentru această rochie se va folosi tiparul rochiei cu pensă la subraț, deoarece modelul nu arată nici o cusătură în față. Această rochie are tăietură în talie.

În parte de sus a rochiei, spatele rămîne neschimbat. La partea din față se depărtează din mijlocul feței 1,5 cm pe toată lungimea fentei pentru butoniere și nasturi.

Pe linia de talie, atît la partea din spate cît și la partea din față, se aplică grosimea taliei, se desenează din nou liniile de subraț, se răscroiește fusta în talie la partea din spate cu 1 cm, aplicîndu-se din nou lungimile și se procedează la fel ca și la modelul I (fig. 57).

La acest model, fusta fiind largă, din linia de mijloc a spatelui pe linia de lungime, din punctul F, la 6—10 cm în afara tiparului, la fel și din linia de șolduri din punctul F_2, se desenează linii oblice pierdute pînă în linia de talie (fig. 58, *a*). Pentru a da lărgimea necesară fustei, și în partea din față se depărtează din linia de mijlocul feței 4—6 cm iar din linia de șolduri, pe linia de lungime a rochiei, cu 8—12 cm, pierzînd liniile ca și la partea din spate, pînă în linia de talie. Fenta fiind prelungită pe fustă, se depărtează din linia de mijlocul feței tot cu 1,5 cm, pe o distanță de 10—12 cm mai jos de talie, iar pentru adîncimea cutei se lasă de la fentă în jos 14—16 cm pe toată lungimea fustei.

Pensele de la fustă la partea din față sînt lăsate libere, necusute.

Gulerul acestei rochii este „anform" (după forma rochiei). Tiparul lui se obține în felul următor: se unește partea din spate a tiparului de rochie cu partea din față pe liniile de umăr. Cu ajutorul unei foițe care s-a pus deasupra, se copiază răscroitura gîtului din spate și față, mijlocul spatelui și al feței. De la răscroitura gîtului, pe o distanță de 6—7 cm de jur-împrejur, se desenează o linie care indică lățimea gulerului (fig. 58, *a*). Se scoate apoi foița, se decupează pe liniile desenate, formînd astfel tiparul gulerului anform. Ca acest guler să fie mai ridicat pe gît, se iese în afară pe linia de mijlocul spatelui cu 1—2 cm și din acest punct se pierde linia pînă unde se termină răscroitura gîtului din spate (pînă în linia de umăr).

Mîneca este scurtă, cu manșetă. Pentru această mînecă se va folosi tiparul de mînecă scurtă de la bluză, la care se aplică lungimea ce o are mîneca, plus lățimea manșetei, care vine îndoită din mînecă.

Modelul III (fig. 59) reprezintă o rochie asimetrică (o parte nefiind la fel cu cealaltă), închisă în nasturi și butoniere pe umăr și în față în partea stîngă. Această rochie are cusătură în talie. La corsaj are două buzunare, iar în partea de sus se termină printr-un guler drept, îngust, ridicat pe gît. În partea stîngă, unde se închide rochia, are o tăietură paralelă cu linia de subraț. Fusta este croită pe fir bie, atît partea din spate cît și partea din față, iar mînecile sînt lungi, cu manșeta dreaptă.

Pentru a croi această rochie se fac următoarele modificări tiparelor: se aplică pe linia de talie 1/4 grosimea taliei minus 1 cm la partea din spate și 1/4 grosimea taliei plus 2—3 cm la partea din față, procedînd ca și la modelele I și II, fig. 57 și 58. Partea de sus din spate a rochiei rămîne neschimbată, iar la fustă, în mijlocul spatelui, se lărgește numai pe linia de subraț, ieșind pe linia de lungime a fustei cu 6—8 cm și desenînd din acest punct o linie pierdută pînă în linia de șolduri (fig. 59, *a*).

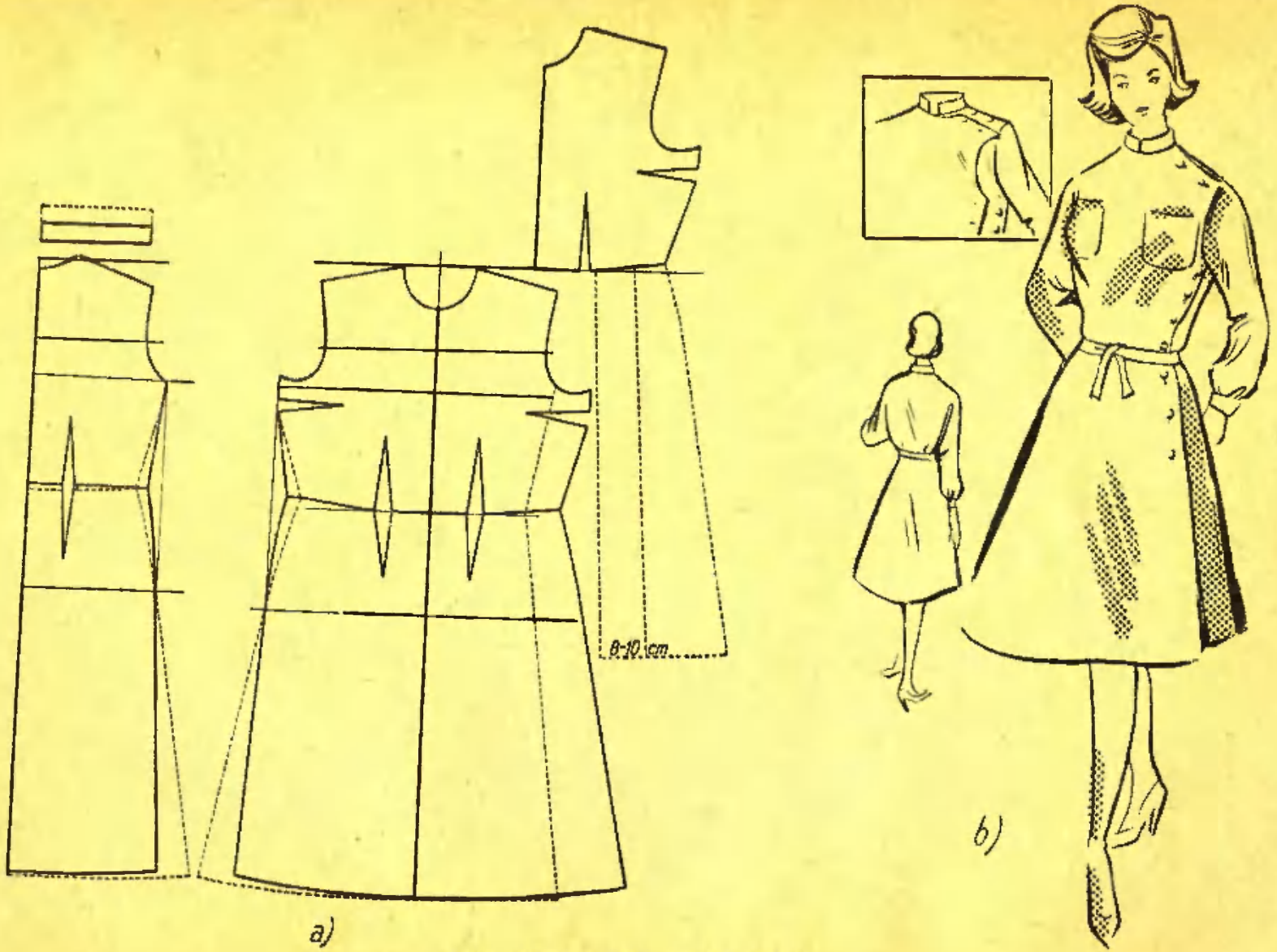

Fig. 59. Rochie modelul III:
a — tiparul; *b* — schița.

La această rochie care, după cum s-a mai spus, este asimetrică, se va desena tiparul de față întreg atît al corsajului cît și al fustei. La partea stîngă modelul indică o tăietură paralelă cu linia de subraț care se va desena spre față, din linia de talie pînă în linia de răscroitură a brațului, cu 7—8 cm, iar la fustă cu aceeași distanță în talie, lărgind-o în jos pînă se ajunge pe linia de lungime cu 12—14 cm.

Pentru a completa partea stîngă de la marginea liniei cu nasturi pînă în linia de subraț, se va copia după tipar distanța rămasă prin mutarea liniei lărgind la fel și această fîșie în partea de jos. În partea dreaptă, pe linia de lungime, se măsoară din linia de subraț 6—8 cm și se desenează din acest punct o linie pierdută pînă în linia de șolduri, obținînd astfel lărgimea.

La închiderca rochiei în nasturi, așa cum arată modelul, este necesar să se copieze partea de sus a rochiei pînă în mijlocul feței, iar la fustă se va adăuga la fîșia copiată 8 cm pe toată lungimea fustei, pentru petrecut fusta și cusut nasturii. În partea de sus, rochia are două buzunare pătrate de 7—8 cm și un guler drept pe gît.

Gulerul se va desena într-un dreptunghi lung cît răscroitura gîtului din spate, plus răscroitura gîtului din față, minus 1/2 cm (1/2 cm se susține răscroitura gîtului din spate pe guler), iar lățimea de 3 cm. Gulerul acestei rochii se poate croi pe fir drept sau pe fir bie. În cazul cînd se croiește pe fir bie, lățimea gulerului va fi dublă adică de 6 cm, pentru a se putea răsfrînge (fig. 59, *a*).

La mînecă se va folosi atît tiparul de mînecă, cît și tiparul de manșetă de la bluză.

În modelul IV (fig. 60, *b*) rochia este dreaptă, în talie fără cusătură și fără pense. Lărgimea din talie este strînsă într-un cordon trasat pe dedesubt, care apare în față pe o distanță de 10—12 cm trecînd prin două butoniere.

La gît are un guler în formă de pelerină, care cade pe linia de umăr, pînă în cusătura mînecii, iar în partea din față se termină cu o clapă fixată pe rochie, printr-un nasture. Gulerul are pe margini o bantă din material de culoare mai închisă decît rochia, care se termină cu o fundă trecută pe sub clapă.

Mînecile sînt trei sferturi, iar în partea de jos sînt drepte. La această rochie se poate folosi unul din tiparele de rochie cunoscute, cu pensă la umăr, pe care pelerina o acoperă, sau cu pensă la subraț. Pentru gulerul în formă de pelerină, se va proceda ca și la gulerul anform de la rochia model II (fig. 58), unind tiparele părților din spate și față pe linia de umăr și copiind linia de răscroitură a gîtului din spate și față pînă în linia de mijlocul feței. Se desenează apoi linia de lățime a gulerului, măsurînd pe linia de mijlocul spatelui, din răscroitura gîtului, 14—16 cm și unind acest punct cu punctul de lungime al umărului. Se continuă desenarea liniei gulerului, coborîtă în față cu 20 cm de la răscroitura gîtului. În partea de jos a gulerului se desenează o clapă lungă de 4 cm și lată de 3 cm, depășind linia de mijlocul feței cu 1,5 cm pentru ca această clapă să cadă pe mijloc (fig. 60, *a*, *b*).

Modelul V (fig. 61, *b*) reprezintă o rochie dreaptă fără cusătură în talie, care se strîmtează în partea de jos și are un guler lat și încrețit pe revers.

Partea din spate a rochiei are o cusătură care se termină cu o cută în mijlocul spatelui. La partea din față lărgimea rochiei este strînsă în talie

printr-un cordon care formează în dreapta și în stînga cîte trei cute; mînecile sînt trei sferturi, drepte, fără manșete.

Pentru această formă de rochie se folosește tiparul rochiei cu pensă la subraț, la care nu se vor mai desena penseledin talie. Cusătura din mijlocul spatelui se desenează intrînd pe linia de talie, din punctul C, cu 1,5—2 cm. Se unește acest punct cu punctul A_1 de la răscroitura gîtului printr-o linie oblică, care se continuă în jos din punctul C, rotunjind-o ușor în afara

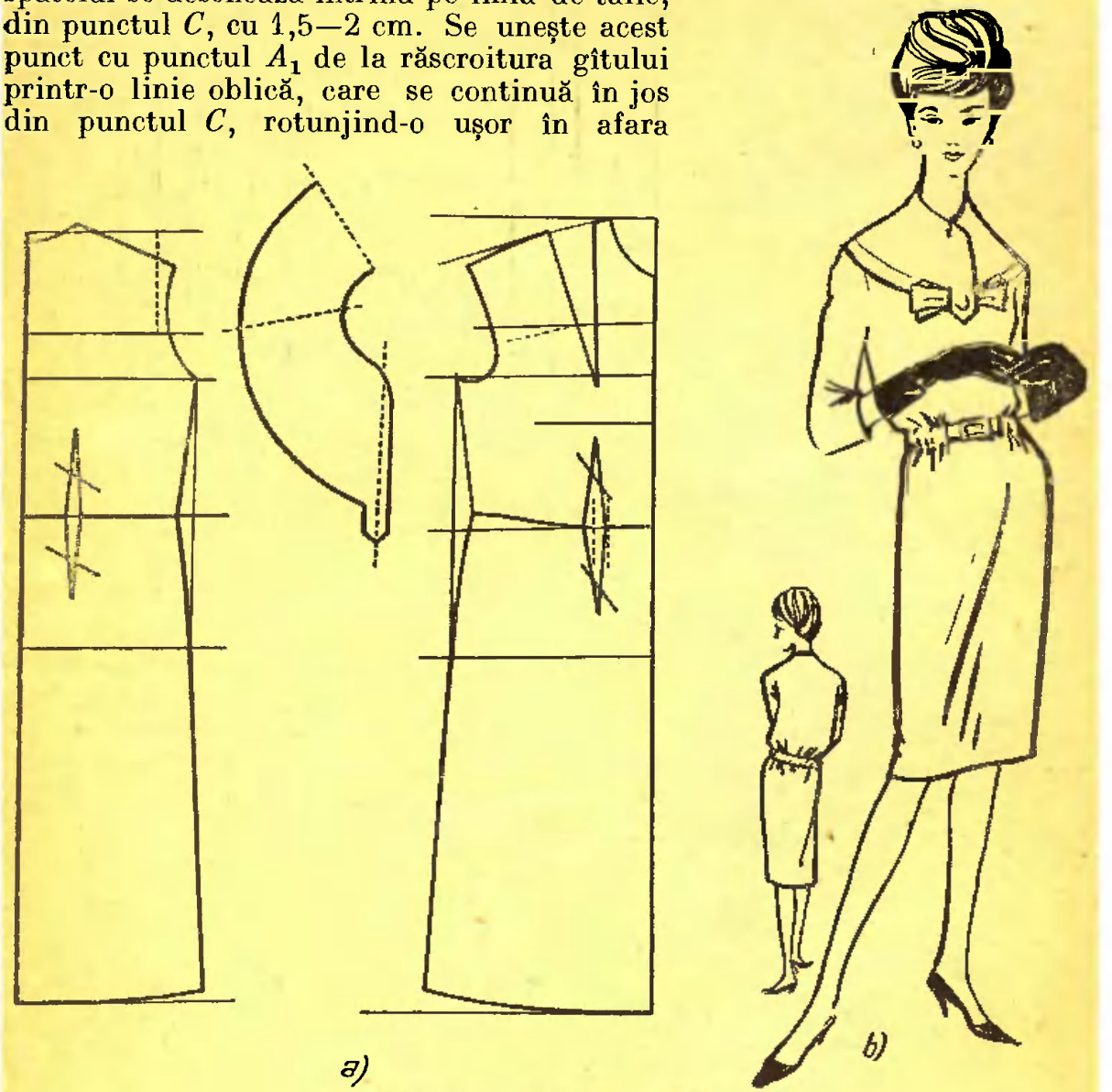

Fig. 60. Rochie model IV:
a — tiparul; *b* — schița.

tiparului, pierdută pînă în linia de șolduri. La partea din față, rochia are o cusătură pe toată lungimea ei; lărgimea din talie la partea din față se strînge pe corp printr-un cordon lat de 5 cm și lung de 14 cm, care se fixează sub una din cele trei cute și anume sub prima, desenată la 8—10 cm de la linia de subraț pe linia din talie. Cordonul se încheie în față petrecîndu-se la doi nasturi. Pe linia din lungime, atît la partea din spate, cît și la partea din față, rochia se strîmtează intrînd din linia de subraț la partea din spate cu 3 cm, iar la partea din față cu 5—6 cm (fig. 61, *a*).

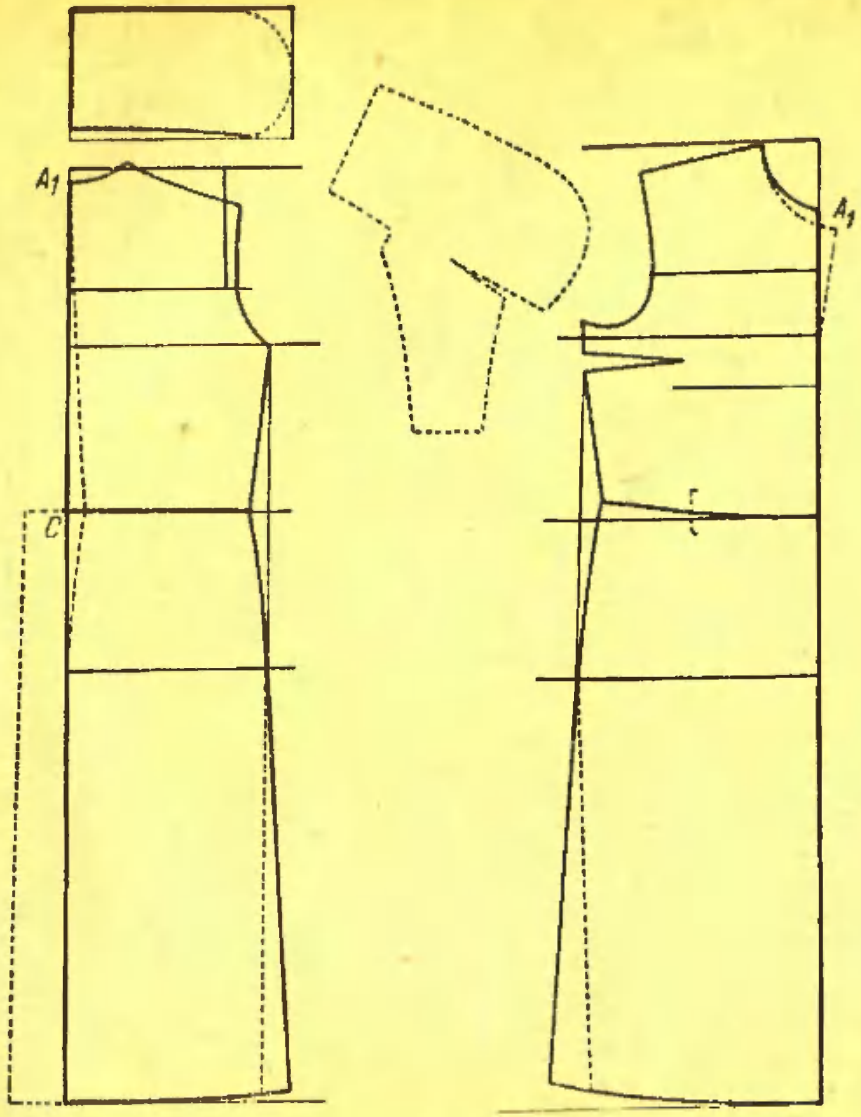

a)

b)

Fig. 61. Rochie modelul V:
a — tiparul; *b* — schița.

Din punctele aflate se desenează linii drepte pînă în direcţia şoldurilor. În partea din spate, unde are o cută, se lasă la croit cîte 7 cm pentru adîncimea ei.

Gulerul. Pentru acest guler se notează întîi lungimea reverului pe tipar, se coboară răscroitura gîtului în mijlocul feţei cu 2 cm şi se desenează o linie curbă pierdută pînă în linia de umăr. Se lăţeşte reverul ieşind din punctul A_1 cu 2 cm şi se desenează o linie pînă în punctul unde s-a notat lungimea reverului.

Pentru a forma tiparul de dos al gulerului se desenează un dreptunghi lung cît răscroitura gîtului din spate şi răscroitura gîtului din faţă, plus 5 cm (pentru rotunjimea gulerului), iar lăţimea de 15 cm. Partea gulerului care se coase de rochie se răscroieşte în mijlocul spatelui cu 1 cm, pierdut pînă în mijlocul feţei. Se rotunjesc colţurile gulerului urmărind modelul. Faţa gulerului se croieşte din aceeaşi bucată cu reverul.

Modelul VI (fig. 62, *b*) este o rochie ajustată pînă în linia de talie, unde are cusătură, iar în jos, atît partea din spate, cît şi partea din faţă, se lărgesc prin cusăturile prelungite de la corsaj şi liniile de subraţ. Rochia este fără guler, ridicată pe gît, formînd — începînd de la umăr — un decolteu ascuţit, terminat din linia de mijlocul feţei cu 2 cm spre dreapta, pentru fenta cu nasturi, care continuă şi pe fustă cu 13—15 cm mai jos de talie.

Cusăturile sînt ascunse, iar în mijlocul feţei, de la fentă în jos, are o cută simplă. În partea de sus rochia are două buzunare introduse în cusătura din faţă a corsajului.

În contrast cu linia largă a rochiei, mîneca este ajustată pe mînă.

Pentru acest model de rochie se foloseşte tiparul rochiei cu pensa la umăr şi tiparul mînecii pe cot.

La partea din spate corsajul rămîne neschimbat, aplicînd numai pe linia de talie 1/4 grosimea taliei minus 1 cm.

Partea de jos a rochiei se răscroieşte în talie cu 1 cm în mijlocul spatelui, iar din liniile de pensă se lărgeşte măsurînd din linia de mijlocul spatelui pe linia de lungime, de două sau de trei ori distanţa din talie. Din a doua linie a pensei se lărgeşte rochia prelungind această linie pînă în mijlocul spatelui pe linia de lungime. Se lărgeşte rochia şi pe linia de subraţ cu 7—8 cm (fig. 62, *a*). Pe toate aceste linii se aplică lungimile din spate şi de pe şold.

Pe linia de răscroitură a gîtului, care la acest model este ridicată, se prelungeşte linia de mijlocul spatelui şi linia de umăr cu cîte 2 cm, unindu-se între ele printr-o linie uşor curbă.

La partea din faţă se unesc pensele între ele, se prelungeşte prima linie a pensei de la umăr cu prima linie a pensei din talie printr-o linie oblică. Se unesc de asemenea şi celelalte linii ale penselor printr-o linie uşor curbă, pe linia ajutătoare de pense. La acest model diferenţa de lărgime din talie ce rezultă prin aplicarea 1/4 grosimea taliei plus 2—3 cm, în loc să se scoată pe linia de subraţ, se formează o a doua pensă la o distanţă de 6 cm de prima pensă avînd aceeaşi lungime.

Se lărgeşte partea de jos a rochiei prin prelungirea liniilor de la ambele pense aşa cum s-a procedat şi la partea din spate, la fel şi la linia de subraţ.

Ca și la partea din spate se ridică linia de umăr cu 2 cm. Din acest punct se desenează linia decolteului ascuțit care se prelungește mai jos de talie cu 12—15 cm. ieșind din linia de mijlocul feței cu 2 cm.

La fustă, din punctul unde se termină fenta se va lăsa din această cusătură 7 cm, pentru adîncimea cutei.

Mîneca fiind ajustată, așa cum s-a arătat, se croiește după tiparul mînecii pe cot (fig. 56, *c*).

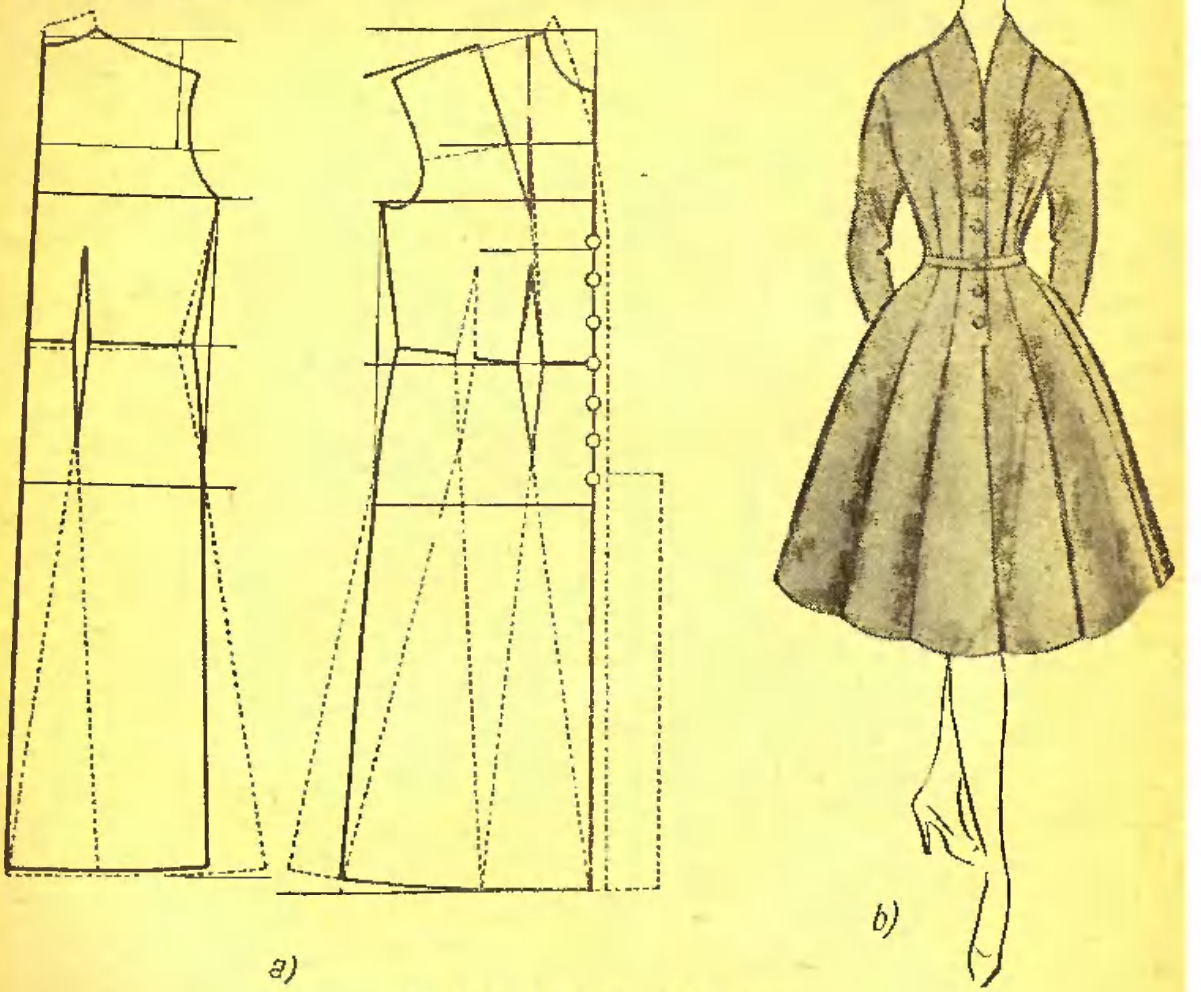

Fig. 62. Rochie model VI:
a — tiparul; *b* — schița.

D. CONTROLUL TIPARELOR SAU AL MULAJELOR PRIN PROBĂ

La modelele de rochii mai simple acest control se poate face folosind chiar tiparul: la modelele mai complicate, se recomandă executarea unui mulaj din foiță pentru a se da mai bine seama de exactitatea și proporția modelului. Mulajul, după cum s-a arătat la bluze și la fuste, se execută copiind toate părțile componente ale tiparului de rochie, după ce s-au aplicat liniile modelului ales. Se prind apoi cusăturile în ace cu gămălie și se face proba.

Mulajul, ca şi tiparul, se lucrează pe jumătate, afară de modelele asimetrice, la care pentru partea din faţă se va executa mulajul în întregime, iar partea din spate pe jumătate.

Se face proba tiparului sau mulajului, îmbrăcînd persoana pe combinezon şi se observă dacă lărgimea şi lungimea rochiei sînt bune şi dacă proporţiile liniilor după model sînt bine fixate. În cazul cînd tiparul sau mulajul este larg sau strîmt, se fac corecturile necesare după indicaţiile date la bluze şi fuste.

O dată tiparul sau mulajul încercat, se desfac cusăturile, se corectează, urmărind liniile tiparului şi se decupează pe aceste linii.

E. CROITUL ŞI CONFECŢIONAREA ROCHIEI

La rochii, mai mult decît la bluze şi fuste, trebuie să se observe dacă materialul are sens din ţesătură sau desen. În cazul cînd se lucrează un material care face diferenţă de culoare, din cauza desenului cu anumite direcţii, se aşază toate tiparele în aceeaşi parte (sens) (fig. 63). Neţinînd seama de aceste amănunte se poate croi greşit, făcînd diferenţă de culoare între o parte şi cealaltă a rochiei, sau desenul stofei poate să fie în spate într-o direcţie şi în faţă în altă direcţie, de exemplu: la partea din spate florile să aibă cozile în sus, iar la partea din faţă cozile în jos, (la fel: barcă, animale, casă etc.). Dacă materialul din care se croieşte rochia are dungi sau carouri de culori diferite, trebuie să se observe ca tiparele să fie aşezate toate în aceeaşi direcţie, precum şi cusăturile de subraţ, dungile sau carourile de la partea din spate să corespundă cu cele de la partea din faţă.

Înainte de a croi, unele materiale se dau la apă adică se decatează, de exemplu cele de bumbac şi de in, se îndreaptă firele la capete, se scoate piscul (dacă materialul are pisc); toate aceste operaţii se fac după indicaţiile date în cap. II. „Pregătirea materialului înainte de a se croi".

1. Croitul

Pe materialul astfel pregătit, se aşază tiparele sau mulajul decupat după cum arată fiecare model. Unde există cusătură, se prinde tiparul la marginea materialului, unde nu există cusătură, se aşază pe îndoitura materialului, lăsînd întotdeauna rezerva necesară de cută acolo unde modelul o cere. Se începe întotdeauna cu tiparele mari, aşezîndu-le cu lungimea lor pe firul de lungime al stofei, avînd grijă ca pe golurile rămase să se aşeze tiparele mai mici (gulere, revere, buzunare, clape, manşete etc.) aceasta pentru a face cît mai multă economie de material. În cazul cînd materialul este mai lat decît tiparul, se îndoaie stofa după lăţimea tiparului.

Cînd rochia se confecţionează dintr-un material în dungi sau în carouri şi are cusătură în talie, la croit se ţine seama ca dungile ţesăturii să cadă orizontal ca pe model, iar dunga pe care cade linia de talie la partea din spate să cadă la fel şi în partea din faţă a corsajului, în aşa fel, încît la unirea liniei de subraţ să se potrivească dungă în dungă; se procedează la fel şi la fustă. Mînecile se vor aşeza tot pe linia de lungime a materialului cu dungile pe linia orizontală.

Tiparele părților, care pe model sînt desenate cu linii oblice (fenta, guler, manșeta etc.) se vor așeza pe fir verif (bie).

În cazul cînd se croiește o rochie largă, se vor așeza tiparele de fustă, atît partea din spate, cît și partea din față, observînd ca mijlocul tiparului să fie așezat pe firul drept al stofei, aceasta pentru ca lărgimea rochiei să cadă în mod egal de jur-împrejur.

La un model cu fusta pe fir bie, se așază mai întîi bieul, care se obține, după cum s-a arătat în cap. II, prin îndoirea unui pătrat în linie diagonală. Acest bie se formează la ambele capete ale materialului în direcție opusă.

Se așază mijlocul spatelui și al feței de la fustă pe îndoiturile ce s-au format pe linia diagonală, iar în spațiile rămase între bieuri se fixează celelalte tipare.

Dacă se lucrează un model în care corsajul și fusta sînt dintr-o bucată (fără cusătură în talie), se va ține seama la croit să se așeze tiparele atît la spate, cît și la față, cu corsajul unit de fustă pe linia de talie, ținînd seama la fel ca liniile de lungime ale tiparelor să fie fixate pe firul de lungime al stofei.

Gulerul drept se așază pentru croit cu mijlocul pe firul de lungime al materialului.

Gulerul anform se așază la fel cu linia de mijloc pe firul dublu de lungime al stofei.

Fig. 63. Așezarea tiparelor pe material cu sens din desen

Gulerul gen bărbătesc se poate așeza pentru croit cu mijlocul atît pe firul de lungime, cît și pe fir bie.

Gulerul formă pelerină se așază la fel ca gulerul drept.

Gulerul cu diferite tăieturi și crețuri se așază întotdeauna mai bine pe gît cînd este croit pe fir bie, de aceea se va așeza mijlocul gulerului pe firul bie al materialului.

Reverele, în cazul cînd sînt dintr-o bucată cu gulerul, se așază pentru croit mijlocul gulerului pe fir bie, în așa fel încît marginea reverului să cadă pe fir drept, firul de lungime. Cînd reverul are cusătură în partea care se unește cu gulerul, se așază cu marginea pe firul drept de lungime al materialului.

Mînecile se așază întotdeauna pe materialul dublu, niciodată nu trebuie croite pe rînd, pentru a nu risca în cazul cînd materialul are față și dos să se croiască amîndouă mînecile pe o mînă.

Tiparul de mînecă se așază desfăcut, cu linia de mijloc pe firul drept de lungime al stofei. Manșetele se pot croi pe fir drept sau bie după model.

Rezervele necesare cusăturilor. Înainte de a croi se controlează dacă în jurul fiecărui tipar s-a lăsat rezerva necesară fiecărui fel de cusătură: la liniile de umăr și talie 3 cm, la liniile de subraț 3—4 cm, la răscroitura gîtului 1,5 cm, la răscroitura brațului sus la umăr 3 cm pierdut în jos

pînă la 1,5 cm, la fustă linia de pe șold 3—4 cm, la tiv 6—8 cm, la celelalte cusături 2—3 cm, la cute simple 7—8 cm, la cute duble 14—16 cm, la mîneci de jur-împrejur cîte 2 cm, la guler și manșete cîte 1,5 cm. Dacă rochia are fentă fără rever, se lasă 5 cm, dacă are rever, se lasă cîte 1 cm. Pentru persoanele al căror corp este asimetric, nu se aseamănă o parte cu cealaltă (un umăr mai sus, un șold mai dezvoltat etc.), se ține seama la croit să se lase rezerve mai mari pentru a avea de unde corecta la probă.

Semnele după tipar. După cum s-a explicat la bluză și fustă, după croit se dau semne cu lațe pentru a copia liniile tiparului pe ambele părți ale stofei. La materialele din bumbac aceste semne se dau cu ruleta. Mijlocul spatelui și al feței, dacă modelul nu are cusătură, se marchează prin semne simple.

2. Confecționarea rochiei

Pregătirea rochiei pentru probă. Ca și la bluză, prima operație care se face este susținerea umărului din spate prin încrețire și luare la apă cu cîrpă udă. Se însăilează apoi pensa de la umăr sau subraț, se unește partea din spate cu partea din față însăilînd liniile de umăr și de subraț. La fel se procedează și la fustă, însăilînd mai întîi pensele, apoi cusăturile de pe șold și tivul. Pentru mai multă exactitate toate aceste cusături se prind mai întîi în ace cu gămălie și apoi se însăilează. La rochiile cu cute se însăilează întîi fundul cutei, apoi partea de deasupra. La rochiile cu cusătură în talie, după ce s-au însăilat cusăturile corsajului și ale fustei, se unesc pe linia de talie. La toate rochiile se lasă deschisă în partea stîngă sau în mijlocul spatelui, depinde unde se notează fenta, o distanță de 8 cm în sus de talie și 10 cm în jos. Se însăilează și tivul, apoi se pregătește întotdeauna mîneca dreaptă, deoarece proba se face pe partea dreaptă. Se însăilează cusătura mînecii, iar la partea de sus a mînecii, pe linia de rotunjime, se dau două rînduri de creți, ca și la mîneca de bluză. Se însăilează manșeta pe semne și se prinde de mînecă, apoi se însăilează și gulerul care se prinde pe persoană la încercat.

3. Proba I

Rochia astfel pregătită se îmbracă pe persoană, prinzînd fenta de la subraț sau din spate în ace cu gămălie, la fel în mijlocul feței, dacă rochia se închide în nasturi. Se fac corecturile necesare după cum s-a arătat la bluze și fuste (v. cap. IV „Bluze“ și cap. V „Fuste“ — proba I). După ce s-au făcut corecturile la corsaj și fustă, se observă dacă linia de talie este bine fixată. În cazul cînd talia este prea lungă, se va scurta corsajul, dînd în schimb drumul din rezerva din talie de la fustă; dacă dimpotrivă talia este prea scurtă, se va lungi din rezerva corsajului luînd în schimb din fustă. Dacă la fustă linia de mijlocul spatelui nu cade drept, ci intră în partea de jos, atunci se ridică fusta în talie, răscroind-o mai mult.

Pentru rochiile cu linia de subraț intrată în partea de jos, se controlează dacă linia cade dreaptă și dacă a fost suficient strîmtată după model. La rochiile largi, se observă dacă lărgimea fustei este suficientă și împărțită în mod egal de jur-împrejur. Dacă fusta este prea largă se ia din lărgimea ei, dacă nu are lărgime suficientă se lărgește din rezervele cusăturilor. Dacă se observă că lărgimea fustei este mai accentuată pe linia de șolduri,

atunci se ridică ușor fusta în mijlocul spatelui și al feței; de asemenea, dacă fusta are tendința de a depărta lărgimea de corp, în față sau în spate (fusta spînzură), atunci se coboară mijlocul spatelui sau al feței dînd drumul din rezerva din talie de la fustă.

Dacă modelul este asimetric, trebuie făcută proba pe ambele părți, controlînd exactitatea liniilor după model.

La rochiile dintr-o bucată, fără tăietură în talie, se dă toată atenția la notarea liniei de talie, deoarece trebuie să se știe locul exact unde trebuie cambrată linia de subraț și pensele.

Fixarea gulerului. După ce s-au făcut corecturile necesare rochiei, se prinde gulerul pe răscroitura gîtului, notînd mijlocul gulerului în mijlocul spatelui și susținînd răscroitura gîtului din spate cu 1/2 cm, ca și la bluză.

— *Gulerul „formă bărbătească"* se prinde pînă în linia de mijlocul feței, rămînînd liberă partea care se petrece peste rever, se controlează dacă lățimea gulerului este la fel ca pe model.

— *Gulerul „anform"* se prinde pînă în marginea corsajului și se controlează lățimea.

— *Gulerul „pelerină"* se însăilează linia de răscroitură a gîtului, controlînd dacă are forma ca pe model.

— *Gulerul cu creți* se va fixa la rochie prinzînd mijlocul bieului în mijlocul spatelui pînă în marginea reverului. Se stabilește cu atenție lățimea și rotunjimea gulerului față de rever.

— *Proba mînecii.* La această probă se observă dacă lungimea și lărgimea sînt suficiente. La mîneca pe cot se va controla dacă pensa pornește de la cot, dacă nu este prea spre față și dacă persoana ținînd mîna în jos, mîneca nu face lărgimi în direcția cotului.

În cazul cînd lărgimea nu este suficientă sau este prea mare, se lărgește sau se strîmtează de la liniile cusăturii din față pe distanța unde este necesar. Dacă pensa este prea spre față sau prea spre spate, se dă o linie corectă cu ace cu gămălie și după această linie se corectează pensa. Dacă mîneca face lărgimi în direcția cotului, se va micșora adîncimea pensei scoțînd această diferență de lărgime, la cusătura din față.

Se urmărește de asemenea la această probă ca linia de lungime la mîneca pe cot să cadă cu 1—2 cm peste încheietura mîinii, așa cum s-a desenat și tiparul.

După cum s-a arătat și la bluză, fixarea mînecilor pe rochie fiind partea cea mai dificilă, trebuie făcută cu multă atenție. În primul rînd trebuie să se aibă în vedere stabilirea mînecii drepte și mînecii stîngi, apoi prinderea lor pe rochie care se face după indicațiile date în cap. IV — „Bluze".

După ce s-a prins mîneca, se controlează rotunjimea rochiei la fel ca la fustă (v. cap. V „Fuste").

a) *Corectatul după probă*

Se recomandă ca primele semne după încercat să fie date la mînecă (aceasta se va executa cu multă atenție) în special semnele de întîlnire care ajută să se fixeze mînecile una la fel cu cealaltă. La guler, după ce s-au dat semne și pe rochie, se va contura prin semne și lățimea lui.

O mare atenție trebuie să se dea și liniei de talie, deoarece proporția unei rochii depinde în mare parte de exactitatea fixării acestei linii pe rochie.

Semnele se dau în vîrful îndoiturii fustei și unde cade fusta pe corsaj. Se procedează la fel și cu celelalte cusături corectate.

Se desface rochia, se așază parte peste parte, adică partea dreaptă peste cea stîngă la fiecare bucată de rochie și se dau semne din nou, însăi-

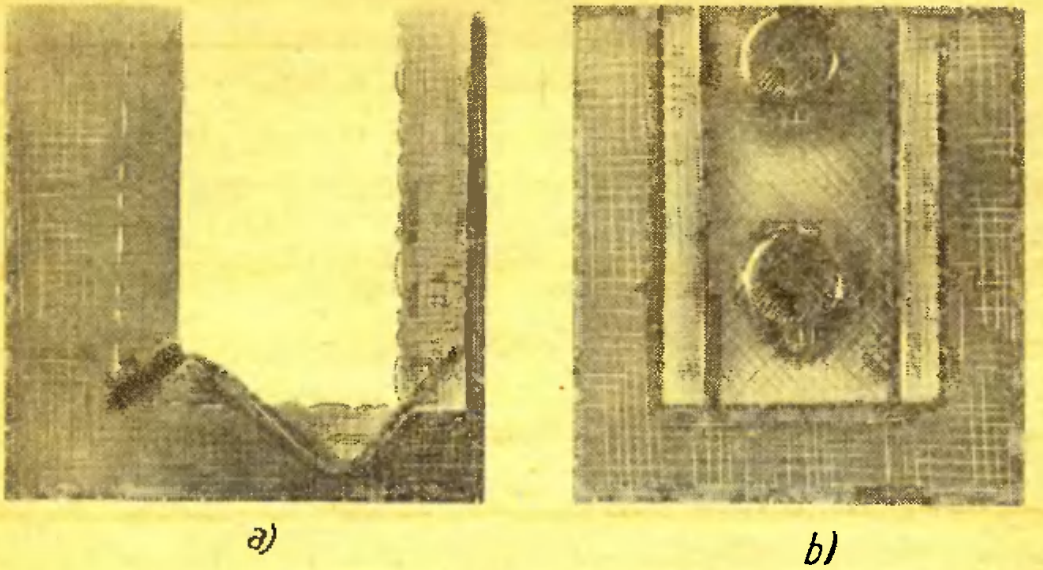

Fig. 64. Executarea fentei aplicate:
a — festonarea și crestarea la colțuri; *b* — aplicarea și tighelirea fentei.

lînd apoi rochia. Toate aceste operații se fac după indicațiile date în cap. IV „Bluze" și cap. V — „Fuste".

b) *Proba de control*

Rochia corectată și însăilată se îmbracă pe persoană și se observă dacă liniile de subraț cad la locul lor, dacă talia este bine fixată, dacă mînecile și gulerul vin bine, dacă buzunarele au fost prinse după model și dacă rochia este rotundă.

c) *Tragerea la mașină*

Se scot lațele, iar cusăturile însăilate se trag la mașină în felul următor: în cazul cînd materialul din care se confecționează rochia este o țesătură subțire (mătase, voal, nailon), se vor trage la mașină cusăturile aplicate pe o bucată de hîrtie, pentru a nu se încreți. Tot după grosimea materialului se potrivesc mărimea tighelului și grosimea acului; la materiale mai groase se vor folosi ace mai groase și tighelul va fi mai mare; la materiale subțiri, ace subțiri și tighel mic. Ordinea în care se trag la mașină cusăturile este următoarea: întîi pensele de la umăr, subraț sau din talie și se calcă; apoi umărul, subrațul la corsaj și cusăturile fustei. La rochiile fără cusătură în talie se trag cusăturile în întregime. Se scot șularurile, se surfilează și se calcă.

Modelele care indică cusături aplicate cu colțuri se execută în felul următor: deschizătura unghiului se împarte în două printr-un semn lung de 1—2 cm. De o parte și de alta a acestui semn se lucrează un feston îngust de 2—3 mm, la o distanță de 1 mm unul de celălalt (fig. 64, *a*). Se taie cu

foarfecele printre ele pînă în semnul de îndoitură al cusăturii. Se îndoaie cusătura pe semn şi se însăilează în vîrf. Pe dosul rochiei prin îndoirea rezervelor de la cusătură, colţurile rămînînd într-o singură parte de material, va trebui să se adauge un triunghi din material care se ţese prinzîndu-se de marginea festonului, aceasta pentru ca tighelul să fie tras la maşină peste tot pe materialul dublu, ca să iasă uniform (fig. 64, a). După ce colţul este astfel pregătit, se însăilează cusătura aplicată, se dă un semn la distanţa care se doreşte şi se trage la maşină. Pentru ca tighelul să iasă în relief dacă stofa este mai groasă, se tigheleşte cu firul de ibrişin dublu.

Fig. 65. Prinderea gulerului şi reverului.

Cutele se execută trăgînd mai întîi fundul cutei la maşină, apoi se însăilează adîncimea lor pe faţă.

Buzunarele aplicate se dublează în întregime dacă stofa este subţire, sau se îndoaie numai rezerva de jur-împrejur şi se surfilează, cînd stofa este mai groasă. Se aplică pe rochie în locul fixat şi se trag la maşină în margine sau la distanţă, după cum arată modelul.

Gulerul se execută trăgînd la maşină întîi partea de dedesubt de rochie. Gulerul gen bărbătesc se dublează înainte de a fi prins pe rochie, la fel şi reverul. Se prinde apoi faţa gulerului de rever şi dosul de rochie. Gulerul cu rever trebuie să cadă lipit de gît; pentru aceasta se trage la maşină întîi dosul gulerului de rochie, apoi faţa de rever, niciodată nu se prinde gulerul de rochie şi rever o dată, deoarece cusătura de unire a gulerului cu rochia ar ieşi groasă (fig. 65).

Gulerul anform şi *gulerul pelerină* se execută dublînd gulerul separat, apoi se prinde pe rochie. Se trage la maşină faţa gulerului de rochie, pe urmă se îndoieşte pe cusătură şi se coase cu punctul oblic.

La gulerul cu creţi se fixează dosul de rochie fără lărgimi (creţi sau cute), acestea se fac întotdeauna pe faţa gulerului, se dublează apoi prinzîndu-se faţa gulerului pe dos.

În cazul cînd modelul arată un *guler cu reverul dintr-o bucată*, după ce s-a tras la maşină dosul gulerului de rochie, este necesar să se scoată un tipar pentru a se croi mai exact faţa gulerului. Acest tipar se scoate în felul următor: se aşază rochia pe masă cu o coală de hîrtie dedesubt, se prinde în ace cu gămălie marginea reverului în linie dreaptă pe marginea mesei. Se întinde gulerul avînd grijă ca mijlocul lui să cadă în linie oblică. Se ruletează semnul care indică forma exactă a gulerului şi a reverului (marginea), se ruletează de asemenea mijlocul gulerului, răscroitura gîtului din spate, linia de umăr, pe o distanţă de 3 cm, coborînd apoi cu o linie oblică pînă în talie, depărtată de marginea reverului cu 6 cm. Dacă gulerul are creţi, se ruletează semnul din punctul de unde pornesc creţii, apoi se taie tiparul şi se trage lărgimea pentru creţi din lăţimea gulerului.

Nu trebuie să se uite, să se completeze din nou cu o bucată de hîrtie lățimea gulerului (fig. 66). Tiparul astfel scos se așază pe materialul dublu cu linia de mijlocul gulerului pe firul bie al stofei, iar marginea reverului pe firul drept de lungime al materialului. Se dau semne, se însăilează pe

Fig. 66. Scoaterea tiparului de guler cu reverul dintr-o bucată.

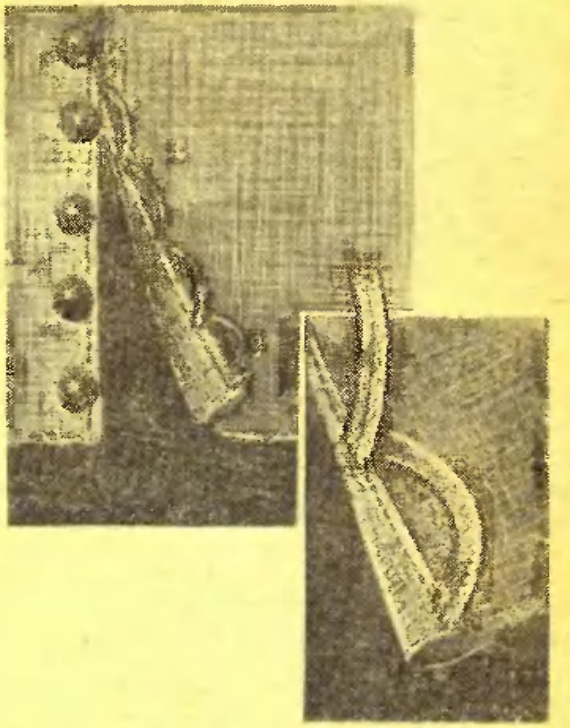

Fig. 67. Fenta de la mînecă cu cheițe și nasturi.

rochie, fața la față, se trage la mașină, se însăilează din nou pe față și se calcă cu cîrpa udă. Se scot firele de ață și se calcă. Fața gulerului cu rever, la marginea care vine pe dosul rochiei, se surfilează și se coase ascuns.

La rochiile ridicate pe gît, pentru a se menține o linie corectă care să nu se întindă prin purtare, este necesară dublarea acestei porțiuni prelungită pînă în talie. Pentru aceasta trebuie să se scoată un tipar în felul următor: se așază partea din spate a rochiei pe o coală de hîrtie și se ruletează linia de mijlocul spatelui pe o distanță de 5—6 cm, răscroitura gîtului și linia de umăr pe aceeași distanță. Se procedează la fel și la față, ruletînd linia de umăr, răscroitura gîtului cu prelungirea decolteului, pînă în linia de talie, dînd aceeași lățime care s-a aplicat la umărul din spate pe toată lungimea acestei fîșii.

Tiparele desenate se decupează și se așază pe material pentru croit, ținînd seama să fie același fir cu cel de pe rochie (firul de lungime în mijlocul spatelui și al feței). După croit se dau semne, se însăilează pe liniile de umăr, se trage la mașină, se crestează rezervele din loc în loc și se calcă cu cîrpă udă. Această dublură se așază pe rochie fața la față în mijlocul spatelui, linia de umăr și mijlocul feței. Se însăilează, se trage la mașină, se taie rezervele la 0,5 cm, se descalcă și se întoarce dublura pe dosul rochiei. Se însăilează apoi în margine menținînd conturul liniei, ținînd seama ca această dublură să fie mai înăuntru cu 1—2 mm pentru a nu se

vedea cusătura pe față. Se calcă bine cu cîrpa udă (materialele care permit) apoi se surfilează marginea rezervei și se fixează de rochie pe linia de umăr, în butoniere și nasturi.

Mînecile după ce s-au corectat se însăilează cusăturile, se trag la mașină, se surfilează și se calcă.

La mîneca cu pensă se lasă pensa desfăcută pe o distanță de 7—8 cm, pentru fentă. Accastă fentă se închide cu capse sau cu nasturi mici, îmbrăcați din același material, și cheițe (fig. 67).

Tivul de pe linia de lungime a mînecii se surfilează cu puncte de feston și se coase ascuns la fel cu tivul de la fustă.

Mînecile care au manșete se aplică după ce acestea au fost executate. La partea de sus a mînecii se dau creții, se iau la apă, apoi se prinde mîneca pe rochie, ținînd seama de semnele de întîlnire.

Se însăilează și tivul pentru a definitiva lungimea rochiei.

La proba a II-a rochia se prezintă cu linia de talie, mînecile și tivul însăilat.

4. Proba a II-a

După ce s-a pregătit rochia în felul mai sus arătat, se desface cusătura de subraț din partea stîngă pe o distanță de 16—18 cm (8 cm pe corsaj și 10 cm pe fustă) și se îmbracă pe persoană pentru a face proba. La această probă trebuie să se observe dacă talia este la locul ei, dacă mînecile cad bine, se controlează apoi rotunjimea rochiei și se notează locul butonierelor.

Defectele observate se corectează ținînd seama de indicațiile date la primul încercat, se trece apoi la ultimele cusături. Mînecile, oricît ar fi de bine prinse la prima probă, nu se poate să nu se mai ivească corecturi la proba a II-a, deci se dau semne din nou după corecturile făcute și se scot mînecile pentru a se corecta. Se trage linia de talie la mașină, ascunsă sau aplicată, se surfilează rezervele apoi se calcă.

Fenta se execută cu fermoar sau capse, apoi se coase tivul la fel ca și la fustă. Se prind mînecile din nou, ținînd seama de semnele de întîlnire, se însăilează și se trag la mașină întotdeauna pe partea mînecii. Rezervele se surfilează.

Butonierele la rochii se pot face festonate sau bordate. La materialele din bumbac care se spală des se recomandă butonierele festonate, la materialele mai pline, din stofă de lînă, butonierele se fac bordate.

Fig. 68. Fixarea dublurii reverului în dreptul butonierelor.

Butoniera bordată. Pentru a lucra butonierele bordate trebuie mai întîi să se noteze locul și lungimea lor. Dacă rochia se închide în nasturi pînă sus, se notează primul semn de butonieră la distanța de 1,5 cm din margine. Dacă rochia are rever, se notează prima butonieră la începutul reverului. Se notează restul butonierelor după model, observînd să se păstreze distanța egală între ele.

Lungimea butonierei se face după diametrul nasturelui. Se dă un semn cu 2 mm spre dreapta din mijlocul feței, de la care se aplică spre stînga diametrul nasturelui plus 2—3 mm, după forma nasturelui (plat, bombat), și se dă alt semn. Pe aceste semne de butonieră se aplică un dreptunghi tăiat pe fir bie, lung cît diametrul nasturelui plus 3 cm și lat de 2,5—3,5 cm.

Acest dreptunghi se însăilează cu fața materialului pe fața rochiei prinzînd numai de rochie nu și de rever. Se trage la mașină pe partea rochiei, la o distanță de 2—3 mm (această distanță depinde de grosimea stofei și de mărimea nasturelui) de o parte și de cealaltă a semnului, formînd un dreptunghi lat de 5—6 mm și lung cît semnele date.

Se taie cu vîrful foarfecelui prin mijlocul dreptunghiului, crestînd cele patru colțuri pînă aproape de tighel.

Se întoarce bieul pe dos, se însăilează lăsînd în afară pe fața rochiei o margine din stofă lată de 2—3 mm, în așa fel încît atunci cînd sînt însăilate ambele părți ale butonierei, să vină margine în margine. Se coase ascuns prin șanțul care s-a format între bie și rochie și se calcă cu cîrpa udă. Pe dos se face curat cu fața reverului, tăind în dreptul butonierei, îndoind într-o parte și în alta cîte 2—3 mm și se coase cu punct ascuns (fig. 68).

După ce s-au terminat butonierele se cos nasturii pe semnul de mijlocul feței în partea stîngă, notînd locul lor după butonieră, apoi se calcă rochia.

VII. CAPOATE

A. CAPOTUL GEN HALAT CU REVER ȘI GULER ȘAL

Pentru a se îmbrăca și dezbrăca cu ușurință, capotul se face deschis în față pînă jos, și se închide în nasturi sau petrecut o parte peste alta și legat în talie cu un cordon.

Capoatele se pot confecționa drepte, lungi, cu două buzunare mari, cu un guler șal și cu cordon în talie și se numesc halate. Acest fel de capot se poate executa din sibir, molton etc. și constituie o îmbrăcăminte foarte călduroasă pentru casă iarna. Se mai poate face din materiale plușate folosindu-se la baie, de asemenea din pînză albită sau doc colorat cum sînt halatele de protecție.

Capoatele cele mai obișnuite sînt cele pe talie, care se fac lungi, cu 5—15 cm mai scurte de la pămînt, închise cu nasturi sau petrecute în față. La capoatele sau halatele de iarnă care se fac din materiale groase, zenana, barchet, molton, catifea, diftină, stofă etc., obișnuit se fac gulere șal sau bărbătești mai late, ca să țină cald, și mîneci lungi.

Capoatele de vară se confecționează din materiale subțiri: stambă, creton, olandină, mătase imprimată etc., cu gulere înguste sau decoltate, cu mîneci scurte sau fără mîneci.

Ca și la celelalte obiecte de îmbrăcăminte, pentru a croi un capot este nevoie de un tipar care este la fel cu tiparul de rochie, cu deosebirea că la partea de jos, în loc să se aplice din talie lungimea fustei, se va măsura lungimea capotului, iar la partea din față fiind petrecut, trebuie desenată lățimea reverului, de sus pînă în linia de lungime.

Pentru mînecă, tiparul este același, ca la bluză cu deosebirea că nu se mai scade lățimea manșetei.

1. Folosirea măsurilor de bluză și fustă, aplicînd lungimile necesare unui tipar de capot

Măsurile necesare tiparului de capot sînt aceleași de la rochie, afară de măsurile de lungime de la fustă, care pentru tiparul de capot se iau pînă în pămînt, apoi se scad de la 5 pînă la 15 cm, după folosirea lui. În casă se poartă capotul mai lung, iar la bucătărie, ceva mai scurt ca să nu fie incomod.

2. Tiparul de capot

Se ia o coală mare de hîrtie și se notează în partea stîngă măsurile de la rochie, schimbînd măsurile de lungime ale părții de jos cu lungimile capotului.

La fel ca și rochia, capotul este format din spate, față, guler și mînecă.

a) *Tiparul de spate*

Se formează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei care se înseamnă cu *A*. Din acest unghi se desenează o linie orizontală și una verticală cu lungimi nedefinite, formînd un cadru în interiorul căruia se desenează tiparul de spate al capotului, după indicațiile date la rochia cu pensă la umăr. Se desenează *liniile ajutătoare*:

— linia de lățime
— linia de talie
— linia de bust
— linia de șolduri
— linia de lungime a capotului

} Aceste linii se desenează după indicațiile date la rochie.

Din punctul *C* se măsoară pe linia verticală lungimea capotului în spate și se notează punctul *F*, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte.

Liniile de tipar:

— răscroitura gîtului
— linia de umăr
— linia de răscroitură a brațului

} Aceste linii ale tiparului se denează la fel ca și la rochie.

— linia de bust se desenează ținîndu-se seama ca pe linia de lungime a capotului să se aplice distanța de la șolduri EE_1, plus 6—8 cm, și se

notează punctul F_1. Se unesc punctele E_1 cu F_1 printr-o linie oblică plină (fig. 69, *a*).

Linia de rotunjime. Din punctul F_1 se ridică cu 1 cm și se notează punctul F_2. Se unesc punctele F cu F_2 printr-o linie ușor curbă.

$$FF_1 = EE_1 + 6 - 8 \text{ cm}.$$

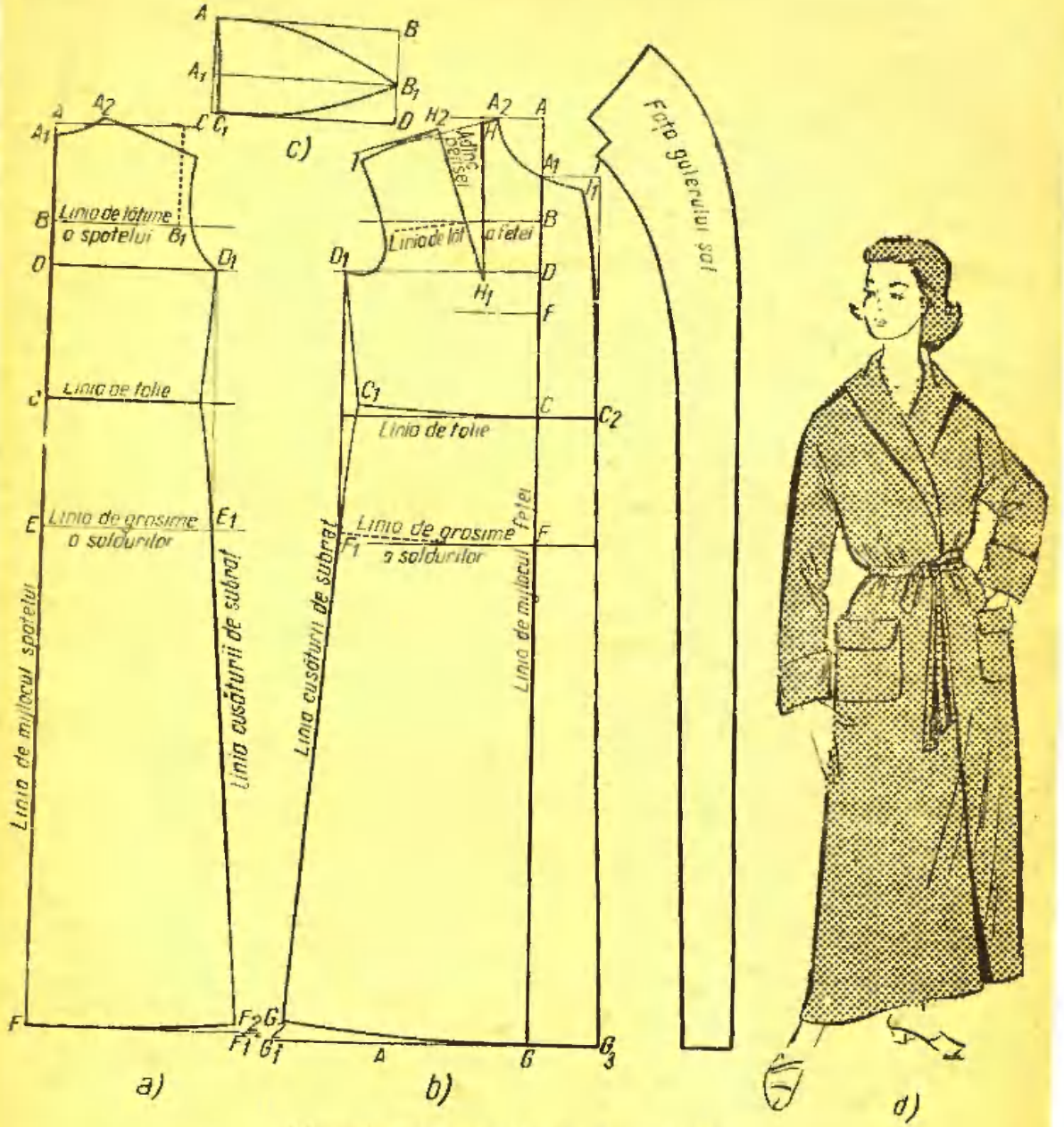

Fig. 69. Tiparul de capot gen halat:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — gulerul; *d* — schița.

b) *Tiparul de față*

Pentru tiparul de față al capotului se procedează ca și la tiparul de spate, avînd grijă să se lase din marginea hîrtiei 15 cm pentru spațiul necesar desenării reverului.

Se desenează *liniile ajutătoare* ale capotului după cum urmează:

— linia de bust
— linia de talie
— unghiul drept
— linia de lățime
— linia de pense
— linia de șolduri
— linia de lungime a capotului.

} Aceste linii se desenează după indicațiile date la rochie.

Din linia de talie se măsoară pe linia verticală, din punctul C, lungimea capotului în față și se notează punctul G, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte.

Liniile de tipar

— răscroitura gîtului
— linia de umăr
— pensa de la umăr
— răscroitura brațului

} Aceste linii se desenează ca și la rochie.

— linia de subraț se desenează la fel, cu deosebirea că pe linia de lungime a capotului se aplică distanța de la șolduri FF_1, plus 8—10 cm, și se notează punctul G_1. Se unesc punctele F_1 cu G_1 printr-o linie oblică plină.

Linia de rotunjime. Din punctul D_1 se aplică lungimea liniei D_1F_2 din spate și se notează punctul G_2. Se unesc punctele GG_2 printr-o linie ușor curbă.

$$GG_1 = FF_1 + 8\text{—}10 \text{ cm}$$
$$D_1G_2 = D_1F_2 \text{ din spate.}$$

c) *Reverul*

Se prelungește linia de talie din punctul C spre dreapta cu 8 cm și se notează punctul C_2. La fel se prelungește și linia de lungime din punctul G cu 10—12 cm și se notează punctul G_3. Se unesc punctele C_2 cu G_3 printr-o linie oblică plină. Din linia de răscroitură a gîtului, punctul A_1, se desenează o linie orizontală ușoară, lungă de 8 cm, și se notează punctul I. Se unesc punctele A_1 cu I și I cu C_2 prin linii drepte ușoare. Din punctul I se măsoară pe linia verticală 2 cm și se notează punctul I_1 mai înăuntru de linia verticală cu 2,5 cm. Se prelungește linia de răscroitură a gîtului pînă în punctul I_1, apoi se unesc punctele I_1 cu C_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, formînd astfel reverul capotului (fig. 69, *b*).

$$CC_2 = 8 \text{ cm}$$
$$GG_3 = 10\text{—}12 \text{ cm}$$
$$A_1I = 8 \text{ cm.}$$

d) *Gulerul șal*

Liniile ajutătoare

Se desenează un dreptunghi a cărui lungime va fi egală cu răscroitura gîtului din spate, plus răscroitura gîtului din față cu rever, minus 1,5 cm (0,5 cm se susține răscroitura gîtului din spate pe guler, iar 1 cm se

întinde gulerul în partea din față pentru a se aranja mai bine pe gît). Lățimea dreptunghiului va fi de 10—12 cm. Se înseamnă acest dreptunghi cu *A B C D*.

$AB = A_1A_2$ din spate, plus $A_1A_2I_1$ din față, minus 1,5 cm

$AC = 10—12$ cm.

Linia de îndoitură a gulerului se desenează măsurînd din unghiul din stînga *A*, 1/2 lățimea dreptunghiului, plus 1 cm, și se notează punctul A_1 pe linia verticală *AC*, iar pe linia verticală *BD* se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie ușoară. Se adaugă 1 cm pentru ca atunci cînd se îndoaie gulerul să acopere cusătura răscroiturii gîtului (fig. 69, *c*).

$AA_1 = 1/2AC$ plus 1 cm.

Liniile de tipar

Linia de mijlocul gulerului se formează măsurînd din punctul *C* pe linia orizontală 1/2 cm și fixînd punctul C_1. Se unesc punctele *A* cu C_1 printr-o linie ușor curbă înăuntrul tiparului.

Linia gulerului care se coase pe capod. Se unesc punctele B_1 cu C_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, mergînd din punctul C_1 în linie dreaptă pe o distanță de 1/3 din distanța C_1D. Se unesc de asemenea punctele *A* cu B_1 printr-o linie ușor curbă, formînd astfel gulerul șal.

Tiparul de mînecă la capod se face la fel ca și la bluză însă larg, fără manșetă, deci la formarea tiparului nu se mai scade manșeta din lungimea mînecii.

Buzunarele se fac mari, cu lățimea de 15—16 cm, iar lungimea de 21—22 cm; din lungime se întoarce și clapa (fig. 69, *d*).

Pentru un halat de baie sau un halat de lucru tiparele se fac mai largi, de aceea pe linia de subraț, atît la partea din spate, cît și la partea din față, se mărește cu cîte 2 cm pe toată lungimea acestor linii.

B. CAPOTUL PE TALIE

Capoatele pe talie sînt cele mai obișnuite, deoarece prin croiala lor sînt în avantajul corpului.

Pentru a se croi un capot pe talie, se folosește tiparul capotului halat la care se fac următoarele modificări: la corsaj în partea din spate se folosește pensa, se ajustează talia, la fustă se scoate adîncimea pensei la cusătura din mijlocul spatelui, se răscroiește talia și se lărgește capotul pe linia de lungime la ambele cusături. La partea din față se folosește la fel pensa, iar la fustă se scoate în tăietura din dreptul pensei, se ajustează talia, lărgind capotul pe linia de lungime la toate cusăturile.

1. Tiparul de capot pe talie

a) *Tiparul de spate*

Se desenează partea din spate a capotului halat la care se formează și pensa din talie.

Linia de subraț. Din punctul C se măsoară pe linia de talie 1/4 grosimea taliei minus 1 cm, scăzînd adîncimea pensei, și se notează punctul C_1. Se unesc punctele C_1 cu D_1 printr-o linie oblică plină.

Linia de talie la partea de jos a capotului. Din punctul C pe linia de talie se intră cu 2 cm și se notează punctul C_2, coborînd de linia de talie cu 1 cm. Se unesc punctele C_1 cu C_2 printr-o linie ușor curbă (fig. 70, *a*).

Linia de mijlocul spatelui. Pe linia de lungime se măsoară din punctul F spre stînga 9—11 cm și se notează punctul G. Se unesc punctele C_2 cu G trecînd prin punctul E printr-o linie oblică. Se controlează ca această linie să fie egală cu lungimea capotului în spate. Pe linia de lungime, din punctul F_2, se măsoară spre dreapta 9—11 cm și se notează punctul G_1. Se unește punctul G_1 cu punctul de la șold E_1 printr-o linie oblică plină pe care se aplică lungimea capotului de pe șold din punctul C_1, notînd punctul G_2.

Linia de rotunjime se formează unind punctele G cu G_2 printr-o linie ușor curbă, terminînd astfel tiparul de spate.

$$CC_2 = 2 \text{ cm}$$
$$FG \text{ și } F_1G_1 = 9—11 \text{ cm}.$$

b) *Tiparul de față*

În partea dreaptă opusă tiparului de spate, se desenează tiparul de față al capotului halat.

Linia de subraț. Ca și la partea din spate se desenează pensa, se ajustează talia, din punctul C se aplică pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm, scăzînd adîncimea pensei, și se notează punctul C_1. Se unesc punctele C_1 cu D_1 printr-o linie oblică.

Cusătura din față. La fustă se face o cusătură din prima linie a pensei. Pe linia de lungime a capotului se măsoară din punctul G distanța din talie, din punctul C pînă în prima linie a pensei, luată de 3 ori, și se notează punctul J. Se unește punctul de la prima linie a pensei din talie cu punctul J printr-o linie oblică plină, care se controlează să fie egală cu linia din mijlocul feței CG. Se unesc punctele J cu G printr-o linie ușor curbă. Din punctul G se măsoară spre stînga pe linia de lungime 3—5 cm și se notează punctul J_1. Se unește punctul din talie de la a doua linie a pensei, cu punctul J_1, printr-o linie oblică plină care se controlează să fie egală cu prima linie desenată a acestei cusături. Tot pe linia de lungime din punctul G_1 se lărgește capotul măsurînd spre stînga 10—12 cm și se notează un punct. Se unește acest punct cu C_1 printr-o linie rotunjită în afară pînă în punctul F_1 apoi oblică plină, pe care se aplică lungimea liniei din spate C_1G_2 (fig. 70, *b*).

Linia de rotunjime. Se unesc punctele J_1 cu J_2 printr-o linie ușor curbată.

GJ = de trei ori distanța din punctul C pînă la prima linie a pensei

$$GJ_1 = 3—5 \text{ cm}$$
$$G_1J_2 = 10—12 \text{ cm}$$
$$C_1J_2 = C_1G_2 \text{ din spate}.$$

Pentru a obține o linie ajustată, acest capot se îngustează în talie și la partea care se petrece în mijlocul feței. Se măsoară 7 cm din punctul *C* și se desenează din acest punct în jos o linie oblică. Se continuă această linie în sus pînă în linia de răscroitură a gîtului.

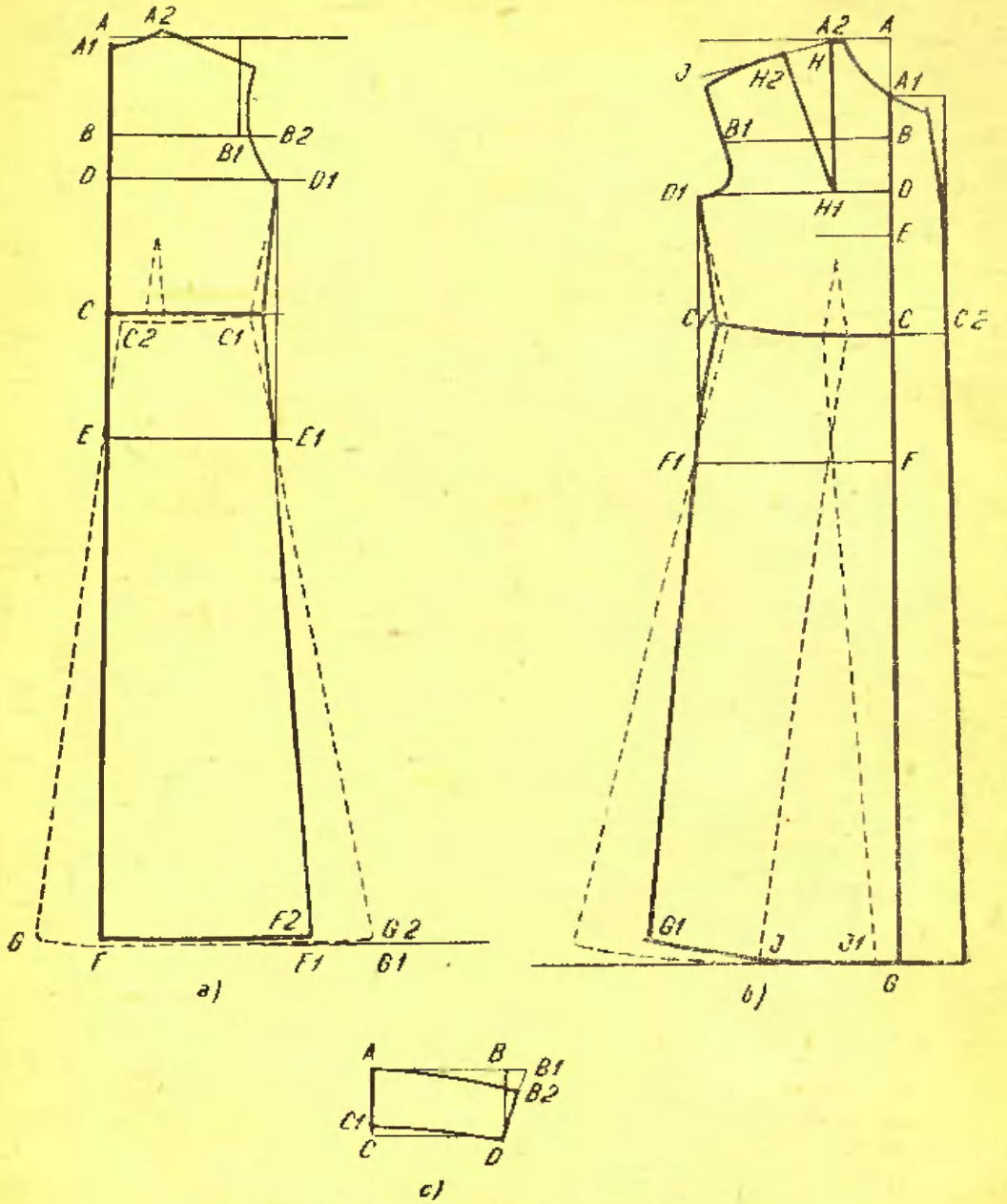

Fig. 70. Tiparul de capot pe talie:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — gulerul.

c) *Gulerul*

La acest capot gulerul poate fi șal, drept, guler bărbătesc etc. Deoarece la capotul gen halat s-a făcut gulerul șal, la acest capot se va face gulerul gen bărbătesc. Se desenează un dreptunghi cu lungimea egală cu răscroitura gîtului din spate, plus răscroitura gîtului din față pînă în linia de mijlocul feței, minus 1,5 cm, iar ca lățime 10 cm. Se înseamnă dreptunghiul cu *A B C D*.

Răscroitura gulerului. Din punctul C se ridică cu 1 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele C_1 cu D printr-o linie ușor curbă.

Colțul gulerului. Din punctul B se măsoară spre dreapta 3—4 cm și se notează punctul B_1. Se unesc punctele D cu B_1 printr-o linie oblică. Din punctul B_1 se coboară pe această linie cu 3 cm și se notează punctul B_2. Se unesc punctele A cu B_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și s-a terminat gulerul (fig. 70, *c*).

Fig. 70 d,e. Schițe pentru capoate pe talie.

Mîneca la acest capot se poate face lungă, trei sferturi sau scurtă, depinde de grosimea materialului și de modelul ales (fig. 70 *d*,*e*). Tiparul se face la fel cu tiparul mînecii de la capotul halat.

2. Aplicarea unui model pe tipar

Cu ajutorul tiparului de capot pe talie se poate executa orice model.

Modelul din fig. 70 *e*, arată un capot închis în mijlocul feței cu nasturi, în talie avînd creți care pornesc de la cusătura din față pînă în mijlocul spatelui, iar la gît un guler drept prins pe decolteu. Mînecile sînt scurte.

Pentru a se croi acest capot, se fac tiparului următoarele modificări: corsajul atît la partea din spate, cît și la partea din față, rămîne neschimbat. La fustă, pe linia de talie, se măsoară din linia de subraț 12 cm la partea din spate și 15 cm la partea din față și se desenează linii paralele pînă la linia de lungime, atît la partea din spate, cît și la partea din față. În mijlocul feței capotul ne mai fiind petrecut, se iese din linia de mijloc cu 2 cm și se desenează o linie paralelă pe toată lungimea capotului. În partea de sus se desenează linia decolteului după model. Gulerul se croiește după tiparul de guler drept, iar mîneca este cea de la rochie.

C. CONTROLUL TIPARELOR SAU A MULAJULUI PRIN PROBĂ

Capotul halat fiind drept se poate face proba cu tiparul, în timp ce pentru capotul pe talie este bine să se facă un mulaj.

Mulajul se execută, ca și pentru celelalte obiecte, pe jumătate și se încearcă pe persoană făcînd corecturile necesare.

La capotul gen halat se observă dacă pensa de la umăr este suficient de adîncă, dacă umărul din spate este susținut atît cît trebuie ca să formeze lărgimea verticală de lîngă braț, dacă liniile de subraț cad corect, dacă lungimea este bună și dacă mîneca este potrivit de largă și de lungă.

La capotul pe talie se observă dacă talia este fixată la locul ei, dacă este suficient de ajustat, dacă se petrece îndeajuns în față și dacă partea de jos este destul de largă.

În cazul cînd este necesar să se facă corecturi, ele se fac după indicațiile date la celelalte obiecte (v. cap. IV „Bluze“ și cap. V „Fuste“).

La cealaltă probă se notează și lungimea buzunarului de pe cusătura din față, prinzînd pe clinul capotului o bucată de foiță avînd forma buzunarului, pentru a croi cu aceasta rezerva care servește drept o parte din punga buzunarului.

Tiparul sau mulajul încercat se corectează, urmărind liniile inițiale ale tiparului și se decupează pe aceste linii.

D. CROITUL

Materialele cele mai des întrebuințate pentru capoate fiind catifeaua, diftina, mătăsurile imprimate, deci care au sens, trebuie mai mult ca la celelalte obiecte să se observe sensul materialului, deoarece prin inversare acesta schimbă culoarea și direcția desenului. De exemplu: la catifea și diftină se așază tiparele avînd grijă ca părul să cadă în sus, căci prin periere face să fie culoarea mai închisă.

Moltonul sau sibirul se croiesc cu puful în jos pentru a nu se scămoșa la purtat.

De asemenea trebuie să se pregătească materialul prin îndreptarea firului la capete și să se ia la apă dacă este cazul, după cum s-a arătat în cap. II.

Pe materialul astfel pregătit se așază tiparele decupate, începînd cu părțile mari, ținîndu-se seama ca liniile de lungime ale tiparelor să fie așezate pe firul de lungime al materialului.

Capotul halat care nu are cusătură la partea din spate, se va așeza deci cu linia de mijlocul spatelui pe îndoitura materialului, iar partea din

față, cu marginea reverului la marginea stofei, observînd ca linia de mijlocul feței să cadă pe firul drept de lungime.

Dosul gulerului șal se așază cu linia de mijloc pe fir bie, iar fața gulerului care este dintr-o bucată cu reverul se așază pentru croit în continuare tot cu mijlocul pe fir bie.

Pentru a croi exact fața gulerului se scoate un tipar așa cum s-a arătat la rochie, așezînd marginea reverului la marginea unei coli de hîrtie (după ce s-a prins mai întîi dosul gulerului de capot) începînd din marginea reverului. Se conturează linia gulerului și a reverului pînă în talie scoțînd tiparul cu lățimea necesară.

Acest tipar se așază pe material cu firul de lungime al reverului pe firul de lungime al stofei, observînd ca mijlocul gulerului să fie pe fir bie.

În spațiile dintre tipare se va desena cu creta o fîșie din material lungă cît lungimea capotului din talie în jos, și lată de 6 cm, aceasta pentru a completa dublura reverului. La capotul pe talie corsajul se croiește separat de fustă. Partea din spate a corsajului neavînd cusătură pe mijloc se așază pe firul dublu de lungime al materialului, iar partea din față cu rever se va fixa cu linia de mijlocul feței pe firul de lungime al materialului, în margine. Fusta capotului fiind largă, partea din spate se va așeza cu mijlocul tiparului pe firul drept de lungime al materialului, iar partea din față, cu linia de mijlocul feței pe firul de lungime.

În cazul cînd lățimea materialului este suficientă, se lasă din margine 4—6 cm pentru dublat. Se prinde în continuare clinul capotului tot cu mijlocul tiparului pe firul de lungime. Fața gulerului se fixează cu mijlocul pe fir bie. Se așază în continuare buzunarele și manșetele cum s-a explicat și la celelalte obiecte.

Mîneca desfăcută se așază cu linia de mijloc pe firul de lungime al materialului. Se controlează să fie rezervele necesare între tipare, apoi se prind tiparele de ambele părți ale materialului și se desenează cu creta rezervele în jurul cusăturilor. Se taie pe semnele desenate cu creta.

Conturarea tiparelor. Se desenează cu creta conturul fiecărui tipar. apoi se dau semne cu lațe. Pe materialele de bumbac se dau semne cu ruleta.

E. CONFECȚIONAREA

1. Pregătirea capotului pentru probă

După ce s-a susținut umărul din spate, se însăilează pensele, linia de umăr, linia de subraț și tivul la halat. La capotul pe talie se însăilează întîi corsajul, apoi cusăturile fustei, unind corsajul de fustă pe liniile de talie.

La mînecă se însăilează cusătura și se dau în partea de sus, pe linia de rotunjime, două rînduri de creți. Gulerul se însăilează pe linia de mijlocul spatelui, întrucît fiind așezat pe fir bie are cusătură.

2. Proba I

Se îmbracă capotul, se prinde în mijlocul feței parte peste parte cu reverul petrecut, făcîndu-se corecturile ca la rochie.

Capotul gen halat are linia dreaptă, dar pentru lărgime se recomandă să se dea tiparului un plus de 2 cm pe linia de subraț la ambele părți.

Capotul pe talie trebuie să fie ajustat, pînă în direcția șoldurilor. Din acest punct se lărgește partea de jos. La ambele tipuri de capoate se ține seama să se noteze la această probă punctul de unde începe să se închidă capotul (lungimea reverului) și buzunarele.

Gulerul șal se prinde fixînd mijlocul lui în mijlocul spatelui, susținînd răscroitura spatelui cu 1/2 cm, iar din acest punct se întinde gulerul pînă în marginea reverului cu 1 cm. Gulerul întors trebuie să cadă lîngă gît, în punctul unde se unește cu reverul, să nu formeze unghi; se controlează ca linia gulerului în continuare cu reverul să fie o linie frumoasă.

Gulerul gen bărbătesc se prinde la fel, apoi cu ajutorul acelor cu gămălie se dă forma liniilor de la rever și guler, care formează cele două colțuri. De asemenea se controlcază și linia din marginea capotului care se petrece să cadă dreaptă.

Mîneca se prinde pe capot după indicațiile date la bluză și rochie. Deoarece mîneca nu are manșetă, rămînînd largă, trebuie să se observe rotunjimea. Se poate aplica însă o bandă largă, care se întoarce peste mînecă.

Corectatul după probă. La cusăturile corectate se dau semne ca și la rochie în ordinea următoare: întîi la mîneci, apoi la talie, guler, rever, umeri, subraț, fustă, tiv. Se desfac cusăturile, se așază parte peste parte și se corectează ținînd seama de liniile tiparului. Se dau semne din nou, se însăilează și se face proba de control.

3. Confecționarea capotului

Se execută la fel ca și la rochie, trăgînd la mașină cusăturile în ordinea în care s-a arătat, se surfilează, apoi se calcă, afară de halatul de baie și de protecție unde toate cusăturile se fac cu refec pe dos și se trag din nou la mașină, pentru mai multă rezistență la spălat.

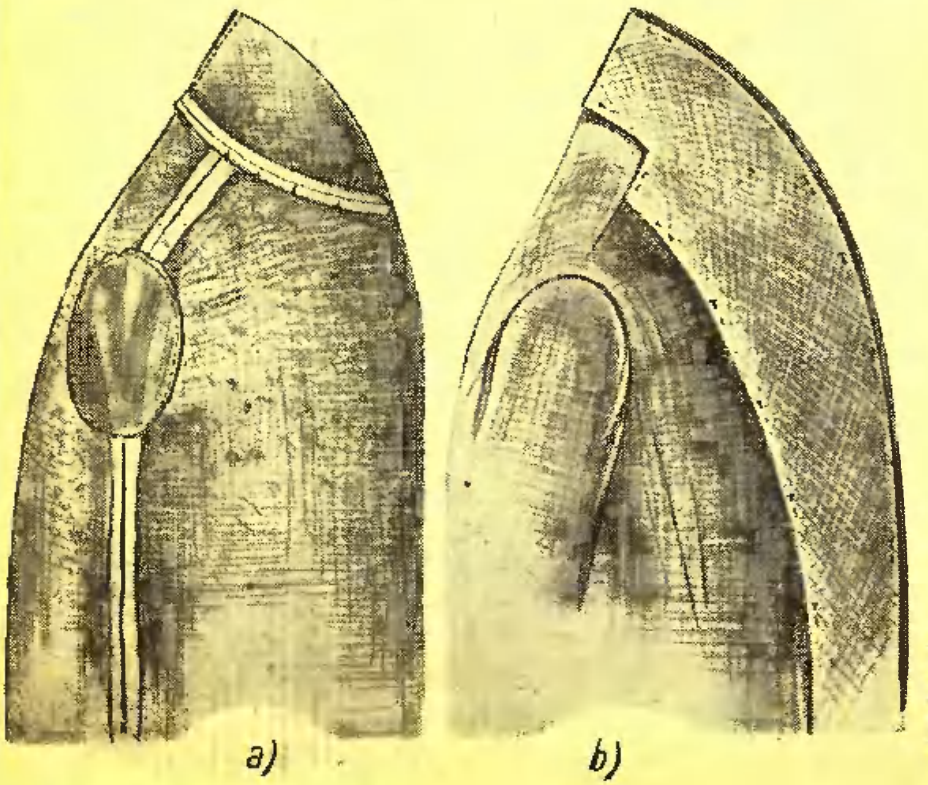

Fig. 71. Confecționarea gulerului șal:
a — fixarea gulerului de capot; *b* — fixarea părții de deasupra a gulerului.

a) *Gulerul șal*

Se însăilează întîi dosul, ținîndu-se seama să se întindă bine în față. Se trage la mașină, se taie rezervele la o distanță de 5—6 mm din tighel, apoi se crestează și se calcă cu cusătura desfăcută, aplicînd cîrpa udă (fig. 71, *a*).

Fața gulerului, croită după tiparul scos prin unirea gulerului de rever, se trage la mașină pe linia de mijloc, se calcă, apoi se prinde în ace cu gămălie de capot, fixînd cusăturile de mijloc una peste alta, fața la față. Se întinde capotul pe masă și se prinde mai departe fața gulerului pe capot pînă jos. Se însăilează pe semnul de margine al gulerului și se trage la mașină (fig. 71, *b*). Se taie rezerva la 5—6 mm din tighel, se descalcă, se întoarce pe față și se însăilează în vîrf. Călcatul gulerului definitiv se face cu cîrpă udă pe dosul gulerului, pînă în punctul fixat la probă, unde se termină reverul; din acest punct se calcă pe dosul capotului. Această recomandație se face pentru a nu se lustrui gulerul și reverul pe față.

b) *Gulerul gen bărbătesc*

Se confecționează dublînd întîi gulerul, apoi reverul pînă în mijlocul feței. Se calcă cu cîrpa udă așa cum s-a arătat la gulerul șal și apoi se unește gulerul de rever în felul următor: se prinde cu ace de gămălie dosul gulerului de capot, fixînd mijlocul lui în mijlocul spatelui, și se continuă să se prindă (susținînd ca și la celelalte gulere răscroitura gîtului din spate) pînă în mijlocul feței. Din acest punct se întoarce și se prinde în continuare fața gulerului de dublura reverului. Se însăilează, se trage la mașină, se taie rezervele ca și la gulerul șal și se calcă. Marginea lățimii reverului atît la acest guler, cît și la cel șal, se surfilează și se fixează de capot pe linia de răscroitură a gîtului din spate, pe o distanță de 3—4 cm pe umăr și prin nasturi și butoniere. La halatele de baie și de protecție lățimea reverului se îndoaie pe margine și se trage la mașină pe capot.

La capoate este practic ca gulerele să fie tighelite pe față la o distanță de 1—1,5 cm.

c) *Buzunarele*

La capotul gen halat fiind aplicate, buzunarele se trag la mașină; la capotul pe talie se introduc în cusături și se fac în felul următor: se trage un tighel la o distanță de 1 cm din marginea cusăturii, atît cît ține lungimea buzunarului fixat la probă (fig. 72, *a*). Punga buzunarului de pe dosul capotului se face cu o parte care a fost lăsată de la croit și o parte care se prinde de acest tighel avînd aceleași dimensiuni ca prima. Se prinde o parte a pungii de cealaltă printr-un tighel tras de jur-împrejur la 1/2 cm de margine, apoi se surfilează cusătura (fig. 72, *b*).

Se însăilează mînecile, linia de talie și tivul.

4. Proba a II-a

Capotul executat după indicațiile date trebuie să cadă frumos, gulerul bine potrivit, bine petrecut parte peste parte, linia din față dreaptă și buzunarele fixate la locul lor. Se observă dacă linia de talie la capotul ajustat este fixată la locul ei, dacă mîneca și rotunjimea nu mai necesită

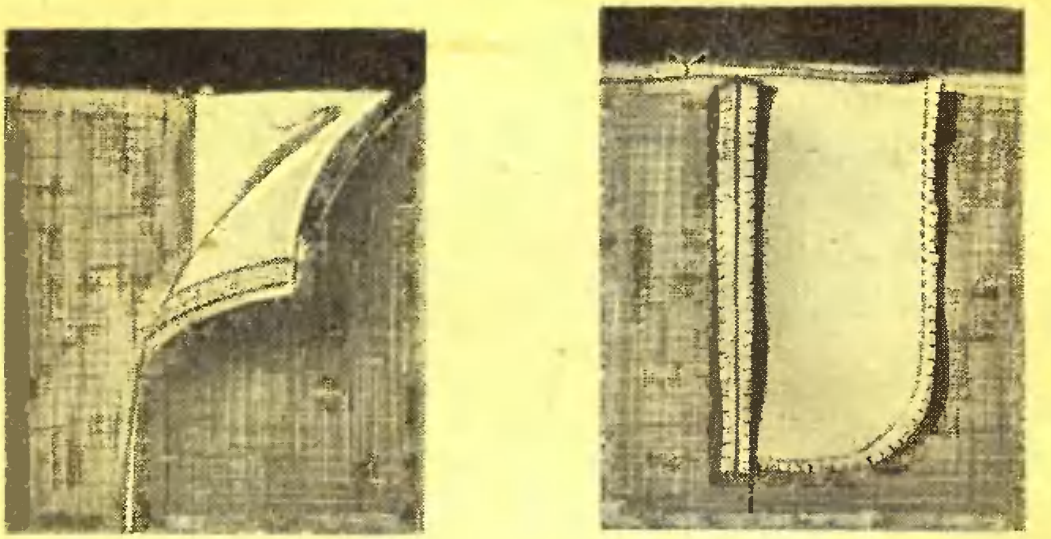

a) b)

Fig. 72. Confecţionarea buzunarului în tăietură:
a — tighelirea părţii de deasupra a buzunarului; *b* — aplicarea pungii.

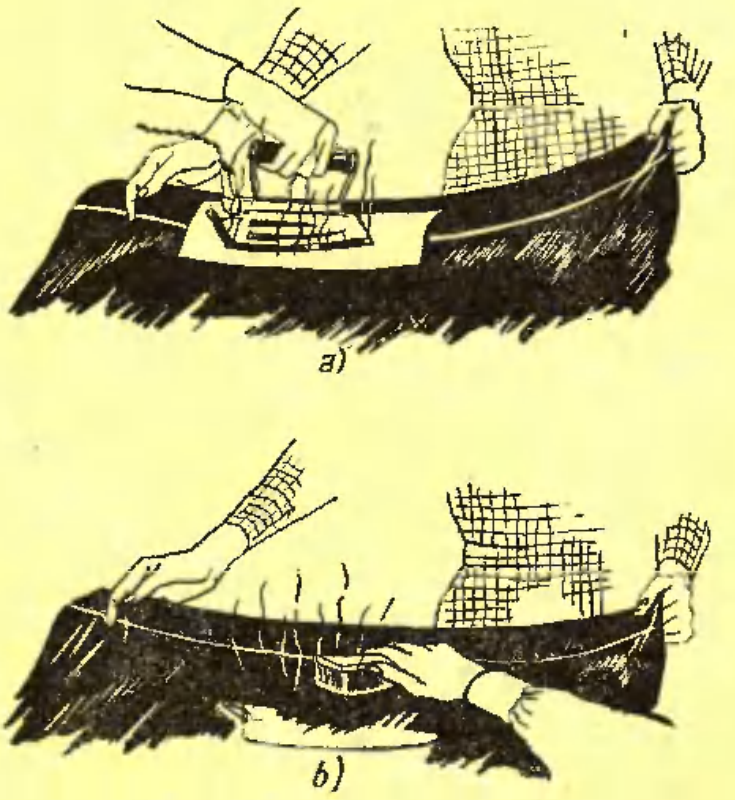

a) b)

Fig. 73. Călcarea catifelei:
a — călcatul cu cîrpa umedă; *b* — călcatul la abur.

vreo corectură. Tot la această probă se notează și locul nasturilor și al butonierelor. Se termină ultimele cusături, se execută apoi butonierele cu notarea nasturilor după cum s-a explicat la rochie.

La capoatele petrecute, pentru ca partea dinăuntru să nu atîrne, se face o cheiță în marginea reverului cu 5—6 cm mai jos de linia de talie, iar la partea dreaptă se prind două șuvițe lungi de 20—25 cm și late de 1 cm fiecare, de rezervele capotului din talie pe linia de subraț pe dos. Una din aceste șuvițe se trece prin cheiță și se leagă, fixînd astfel partea de dedesubt a capotului. Se face o agățătoare la gît în spate.

5. Călcatul capotului

Capotul ca și rochia se calcă la sfîrșit, după indicațiile date la rochie.

Călcatul catifelei. Capotul făcut din catifea se calcă ca și orice alt veșmînt de catifea astfel: trebuie să se dea o atenție deosebită la călcatul catifelei. Catifeaua avînd părul perpendicular pe suprafața țesăturii nu se poate călca pe masă, deoarece părul prin presare își schimbă aspectul, apărînd pete albicioase pe spațiul călcat.

De aceea călcatul catifelei se face pe o pernă de puf sau în mînă în felul următor. Se încinge bine fierul de călcat, se întoarce cu partea lată în sus, se aplică pe deasupra o cîrpă udă pe care se așază cusăturile cu fața rochiei în sus, după ce s-au desfăcut bine rezervele cusăturilor cu mîna.

Cusăturile sau tivul astfel așezate pe fierul de călcat se perie tot timpul cît continuă să iasă aburii din cîrpă. Cînd cîrpa s-a uscat se udă din nou.

Această periere se face întotdaeuna în direcția în care se observă că apare culoarea catifelei mai închisă (sensul invers al părului).

Catifeaua mai groasă se poate călca pe o pernă de puf, așezînd-o cu părul pe pernă și cu cîrpa udă pe dos. Astfel călcatul catifelei se face numai prin aburi și periere.

În cazul cînd catifeaua s-a presat, apărînd pete fie din călcat, fie la purtat, acestea pot dispare revenindu-și complet tot prin aburi. Se așază partea catifelei presate deasupra unui vas cu apă clocotită cu părul în sus periind continuu în sensul invers al părului (fig. 73).

VIII. JACHETE

A. JACHETA DREAPTĂ CU GULER GEN BĂRBĂTESC

Primăvara și vara, în zilele răcoroase, este necesar să se îmbrace o jachetă peste rochiile subțiri sau peste bluze.

Jacheta se poate confecționa din stofe mai groase sau mai subțiri.

Jachetele pentru primăvară, sau chiar pentru toamnă, se fac din stofă de lînă sau din material impermeabil.

Pentru vară se pot confecționa din materiale de in, bumbac sau mătase. La rochiile de după amiază mai elegante sînt practice și frumoase jachetele din același material cu rochia. Aceste jachete au gulere drepte, șal sau gen bărbătesc.

Cele din stofă se fac dublate, iar cele din material impermeabil, cu două fețe sau căptușite cu o mătase în dungi sau în carouri.

După cum s-a explicat și în celelalte capitole, la jachetă ca și la celelalte obiecte de îmbrăcăminte, este necesar să se facă un tipar.

1. Măsurile necesare unui tipar de jachetă

Măsurile sînt aceleași de la bluză, cu deosebirea că trebuie să fie luate pe persoana îmbrăcată cu rochie, bluză sau pulover.

Pentru o jachetă mai lungă se va lua grosimea șoldurilor și lungimea pînă la șolduri ca la fustă, în partea cea mai dezvoltată. Bineînțeles că și aceste măsuri se iau peste fustă sau rochie.

Măsurile pentru mînecă însă nu sînt aceleași de la mîneca de bluză, deoarece mîneca de jachetă fiind formată din două părți și avînd o cusătură în dreptul cotului, se vor lua măsurile de lungime în această direcție. Deci măsurile necesare pentru această formă de mînecă sînt următoarele:

Lungimea mînecii pînă la cot se măsoară de la încheietura brațului cu 6 cm coborît de linia de umăr spre spate, pînă la cot.

Lungimea totală a mînecii se măsoară în continuare de la cot pînă la încheietura mîinii.

Lungimea mînecii în față se măsoară de la încheietura brațului, cu 3—4 cm mai spre față decît linia de subraț, trecînd cu panglica metrică de-a lungul brațului, pînă la încheietura mîinii.

Grosimea brațului se măsoară înconjurînd brațul cu 6 cm mai jos de la încheietura brațului.

Grosimea cotului se măsoară înconjurînd cotul cu brațul întins, apoi se explică persoanei să îndoaie brațul și se trece cu panglica metrică peste cot.

Grosimea pumnului se măsoară înconjurînd pumnul cu panglica metrică.

2. Tiparul de jachetă cu rever, guler gen bărbătesc și mînecă

Tiparul de jachetă este format din: spate, fața cu rever, guler și mînecă.

Pentru a se desena acest tipar, se procedează ca și la celelalte obiecte de îmbrăcăminte, luînd o coală de hîrtie pe care se notează în partea stîngă măsurile.

a) *Tiparul de spate*

În partea stîngă a hîrtiei se formează un unghi drept în interiorul căruia se desenează tiparul.

Liniile ajutătoare:

— linia de lățime
— linia de talie
— linia de bust

} Aceste linii ajutătoare se desenează la fel ca la tiparul de bluză.

— *linia de șolduri* se desenează la fel cu linia de lungime a bluzei, iar în cazul cînd se desenează un tipar pentru o jachetă mai lungă, se aplică lungimea pînă la șolduri așa cum s-a procedat la fustă.

Linia de lungime a jachetei. Se măsoară din linia de talie, punctul *C*, lungimea ce trebuie să o aibă jacheta și se notează punctul *F* din care se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/6 din grosimea gîtului plus 1,5 cm și se înseamnă punctul A_2, deasupra liniei orizontale cu 1 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

A_1A_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm.

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind distanța A_1F.

Linia de umăr. Se măsoară pe linia de lățime 1/2 lățimea spatelui și se notează punctul B_1, din care se desenează o linie punctată pînă în linia orizontală a unghiului A. Din punctul B_1 se măsoară pe linia punctată distanța A_1A_2 plus 4 cm și se notează punctul G. Se unesc punctele A_2 G printr-o linie oblică, prelungită cu 3 cm, și se notează punctul G_1.

BB_1 = 1/2 lățimea spatelui

$B_1G = A_1A_2$ plus 4 cm

GG_1 = 3 cm.

Răscroitura brațului. Din punctul D se măsoară 1/4 grosimea bustului plus 1—2 cm și se notează punctul D_1. Se unesc punctele G_1 cu D_1 printr-o linie curbă depărtată pe linia de lățime, din punctul B_1, cu 2 cm.

DD_1 = 1/4 grosimea bustului plus 1—2 cm.

Linia de subraț. Pe linia de șolduri se măsoară din punctul E 1/4 grosimea șoldurilor plus 1 cm și se notează punctul E_1. Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie plină, prelungită pînă în linia de lungime a jachetei, și se notează punctul F_1 (fig. 74, *a*).

EE_1 = 1/4 grosimea șoldurilor plus 1 cm.

Linia de rotunjime. Din punctul F_1 se ridică cu 1/2 cm și se notează punctul F_2. Se unesc punctele F cu F_2 printr-o linie curbă.

b) *Tiparul de față*

Pentru tiparul părții din față al jachetei se procedează ca și la celelalte obiecte, desenîndu-se în partea dreaptă a hîrtiei.

Liniile ajutătoare

— linia de bust
— linia de talie
— unghiul drept
— linia de lățime
— linia de pense

} Aceste linii ajutătoare se desenează ca și la tiparul de bluză

— *linia de șolduri* se desenează la fel cu linia de lungime a bluzei, iar în cazul cînd se desenează un tipar de jachetă lungă, se procedează ca la partea din spate a jachetei.

— *linia de lungime a jachetei.* Se măsoară din linia de talie din punctul C lungimea ce s-a dat jachetei la partea din spate și se notează cu G, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu celelalte.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm şi se notează punctul A_1, iar pe linia verticală 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm şi se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm
AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm.

Linia de mijlocul feţei se formează întărind linia verticală pe distanţa A_2G.

Linia de umăr, Pensa de la umăr şi, Completarea liniei de umăr } Se desenează la fel cu tiparul bluzei cu pensa la umăr.

Răscroitura braţului. Din punctul B se măsoară 1/2 lăţimea feţei plus 2 cm (procedînd ca la tiparul de bluză) şi se notează punctul I_1, iar pe linia de bust, din punctul D, se măsoară 1/4 grosimea bustului plus 5—6 cm şi se notează punctul D_1. Se unesc punctele II_1 şi D_1 printr-o linie curbă.

DD_1 = 1/4 grosimea bustului plus 5—6 cm.

Linia de subraţ. Din punctul F se măsoară 1/4 grosimea şoldurilor plus 4—5 cm şi se notează punctul F_1. Se unesc punctele D_1 cu F_1 printr-o linie plină, prelungită pînă în linia de lungime, şi se notează punctul G_1.

FF_1 = 1/4 grosimea şoldurilor plus 4—5 cm.

Linia de rotunjime. Din punctul D_1 se aplică pe linia de subraţ distanţa D_1F_2 din spate însemnînd punctul G_2, care se uneşte cu punctul G printr-o linie uşor curbă.

$D_1G_2 = D_1F_2$ de la partea din spate.

c. *Reverul*

Se desenează ieşind cu 4—5 cm din linia de mijlocul feţei de la răscroitura gîtului pînă în linia de lungime a jachetei şi se formează astfel un dreptunghi. Din unghiul de sus din dreapta dreptunghiului se coboară cu 1,5—2 cm şi se notează punctul B_1 intrat înăuntru de linia verticală cu 2 cm. Se prelungeşte linia răscroiturii gîtului pînă în acest punct. Se uneşte B_1 cu C_2 din talie printr-o linie uşor curbată ca pe tipar (fig. 74, *b*).

d. *Gulerul gen bărbătesc*

Se desenează un dreptunghi care are ca lungime răscroitura gîtului din spate, plus răscroitura gîtului din faţă pînă în linia de mijlocul feţei, minus 1,5 cm, iar ca lăţimea 8—10 cm şi se înseamnă cu $A\ B\ C\ D$.

Liniile ajutătoare

Linia de îndoitură a gulerului se desenează măsurînd din unghiul A 5—6 cm şi notînd A_1 pe linia orizontală AC, iar pe linia verticală BD, punctul B_1. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie orizontală.

AA_1 = 5—6 cm.

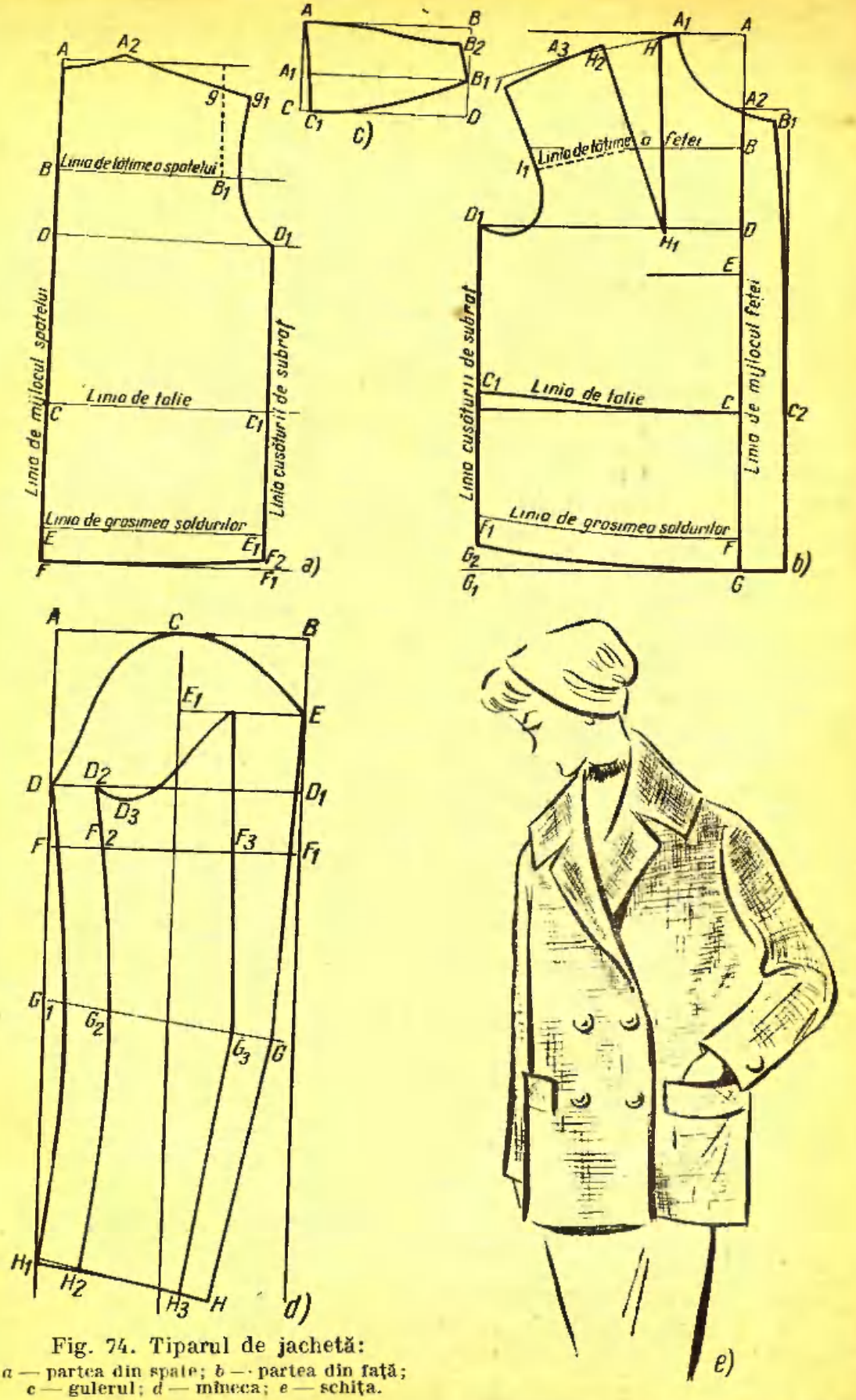

Fig. 74. Tiparul de jachetă:
a — partea din spate; *b* — partea din față;
c — gulerul; *d* — mîneca; *e* — schița.

Linia de mijlocul gulerului se desenează intrînd din punctul C pe linia orizontală cu 0,5 cm și notînd punctul C_1. Se unesc punctele A cu C_1 printr-o linie ușor curbă înăuntrul tiparului.

$$CC_1 = 1/2 \text{ cm.}$$

Linia gulerului care se coase pe jachetă. Se unesc punctele B_1 cu C_1 printr-o linie curbă mergînd din punctul C_1 în linie dreaptă pe o distanță de 1/3 din linia C_1D (fig. 74, *c*).

Colțul gulerului. Din punctul B_1 se ridică cu 4 cm și se notează B_2 mai înăuntru de linia verticală cu 1 cm. Se unesc punctele B_1 cu B_2 printr-o linie oblică plină și B_2 cu A printr-o linie șerpuită.

$$B_1B_2 = 4 \text{ cm.}$$

B. MÎNECA DE JACHETĂ

Mîneca de jachetă este formată din două părți: partea de deasupra sau partea mare care cuprinde 2/3 din mînecă și partea de dedesubt sau partea mică, egală cu 1/3 din lărgimea mînecii.

Atît partea mare, cît și partea mică, se desenează în același cadru.

1. Tiparul mînecii de jachetă

Liniile ajutătoare

Se desenează un dreptunghi a cărui lățime să fie egală cu 2/3 din grosimea brațului plus 3 cm, iar lungimea nedefinită, și se înseamnă cu AB. Distanța AB se împarte în două notînd punctul C din care se desenează o linie verticală. Din punctul A se măsoară pe linia verticală distanța AC plus 3 cm și se notează punctul D, din care se desenează o linie orizontală pînă în linia verticală B, unde se notează cu D_1. Se împarte distanța BD_1 în două și se notează punctul E, desenîndu-se o linie orizontală pînă la linia C. Din punctul D se măsoară pe linia verticală 6 cm și se notează cu F, din care se desenează o linie orizontală pînă în linia verticală B unde se notează punctul F_1. Această linie indică linia de grosime a brațului.

$$AB = 2/3 \text{ din grosimea brațului plus 3 cm.}$$
$$AC = 1/2\ AB$$
$$AD = AC \text{ plus 3 cm}$$
$$BE = 1/2\ BD_1$$
$$D_1F_1 = 6 \text{ cm.}$$

a) *Partea de deasupra a mînecii*

Liniile de tipar

Linia de rotunjire a mînecii se desenează unind punctele $D\ C\ E$ printr-o linie curbă.

Linia cusăturii de la cot. Din punctul E se măsoară pe linia verticală lungimea mînecii pînă la cot și se notează cu G, înăuntrul liniei cu 2 cm. Se unesc punctele E cu G printr-o linie oblică plină.

$$EG = \text{lungimea mînecii pînă la cot.}$$

Linia cusăturii din față. Din punctul D se măsoară pe linia verticală 1/2 lungimea din față a mînecii și se notează punctul G_1, înăuntrul cadrului cu 2 cm. Se unesc punctele D cu G_1 printr-o linie ușor curbă, de asemenea punctele G_1 cu G printr-o linie ușoară, formînd linia pe care se aplică grosimea cotului.

DG_1 = 1/2 lungimea din față a mînecii.

Din punctul E trecînd prin punctul G se măsoară lungimea totală a mînecii și se notează punctul H depărtat de linia verticală A cu 2/3 din grosimea pumnului plus 1 cm. Se unesc punctele G cu H printr-o linie oblică plină, rotunjind-o în direcția cotului, în punctul G, formînd astfel linia cusăturii de la cot (fig. 74, *d*).

EGH = lungimea totală a mînecii

HH_1 = 2/3 din grosimea pumnului plus 1 cm.

Linia de lungime a mînecii. Din punctul H se așază linia în formă de unghi drept și se desenează o linie ușoară pînă în linia verticală A, notînd punctul H_1 coborît de această linie cu 1/2 cm. Se unesc punctele H_1 cu H printr-o linie oblică plină, formînd linia de lungime a mînecii. Se unesc de asemenea punctele G_1 cu H_1 printr-o linie ușor curbă, completînd linia cusăturii din față și terminînd astfel partea de deasupra a mînecii.

b) *Partea de dedesubt a mînecii*

Linia cusăturii din față. Din punctul D se măsoară pe linia orizontală 4 cm și se notează punctul D_2 din care se desenează o linie curbă paralelă cu linia DH_1. Această linie se notează pe linia F cu F_2, pe linia G cu G_2 și pe linia H cu H_2.

DD_2 = 4 cm.

Linia cusăturii de la cot. Pe linia de grosime a brațului F se măsoară mai întîi partea de deasupra FF_1, apoi în continuare din punctul F_2 se completează grosimea brațului plus 3 cm și se notează punctul F_3. Se procedează la fel și pe linia de grosime a cotului, unde se completează grosimea cotului plus 3 cm, și se notează punctul G_3, iar pe linia de lungime se completează grosimea pumnului plus 3 cm și se notează cu H_3. Se unesc punctele G_3 cu F_3 printr-o linie oblică prelungită pînă în linia orizontală E, și se notează punctul E_1. Se unesc de asemenea punctele G_3 cu H_3 printr-o linie oblică plină, ținîndu-se seama să se rotunjească în direcția cotului în punctul G_3, formînd astfel linia cusăturii de la cot a părții de dedesubt a mînecii.

FF_1 și F_2F_3 = grosimea brațului plus 3 cm
G_1G și G_2G_3 = grosimea cotului plus 3 cm
H_1H și H_2H_3 = grosimea pumnului plus 3 cm.

Răscroitura brațului. Din punctul D_2 se măsoară pe linia orizontală 3 cm și se notează litera D_3 mai jos de linia orizontală cu 1 cm. Se unesc punctele E_1D_3 și D_2 printr-o linie șerpuită terminînd tiparul părții de dedesubt a mînecii.

C. APLICAREA PE TIPAR A DIFERITELOR MODELE DE JACHETE

Acest tipar este un tipar de jachetă dreaptă, tipar de bază, la care prin mici modificări se pot obține diferite modele, de exemplu: jacheta petrecută în față, jacheta sport din material impermeabil, jacheta din stofă subțire de vară, după variațiile modei.

Tiparul de mînecă nu suferă modificări, căci fiind o mînecă clasică este întotdeauna modernă.

Modelul I (fig. 74, *e*) reprezintă o jachetă din stofă mai plină, petrecută în față, închisă la două rînduri de nasturi, cu guler și rever lat, cu buzunare tăiate și mîneca clasică.

Pentru acest model tiparul părții din spate rămîne neschimbat, iar la partea din față, se lățește reverul, ieșind din linia de mijlocul feței cu 7 cm pînă în linia de talie, iar pe linia de lungime a jachetei cu 8 cm.

Gulerul se fixează la o distanță de 4 cm din marginea reverului, deci depășind linia de mijlocul feței cu 3 cm, trebuie să fie lungit cu această distanță (3 cm). Colțul gulerului la acest model rămîne pe linie dreaptă, atît pe linia orizontală, cît și pe linia verticală (fig. 74, *e*).

Modelul II (fig. 75, *b*) arată o jachetă dintr-un material impermeabil, închisă pînă sus în nasturi și butoniere. Atît în partea din spate, cît și în partea din față are cîte o platcă aplicată pe jachetă prin două tighele. În față are două buzunare mari care în partea de sus se termină cu o clapă prelungită și se fixează pe partea din spate cu un nasture. Pe linia de subraț, de la clapa buzunarului în jos, se formează o cută. Gulerul este drept, cu colțurile rotunde, mîneca tip de jachetă are o clapă în partea de jos, care iese din cusătura din față și se fixează printr-un nasture. Platca din spate se desenează pe tipar coborîndu-se cu 1 cm din linia de lățime. Pentru a se desena platca la partea din față, nu se poate să rămînă pensa la umăr, de aceea este necesar să se facă tiparului următoarea modificare: cu ajutorul acelor cu gămălie se închide adîncimea pensei prin suprapunerea primei linii peste cea de a doua. Din linia de lățime se coboară cu 2 cm în marginea reverului și se unește acest punct cu cel de la răscroitura brațului, după linia de lățime, printr-o linie ușor curbă înspre partea de jos a jachetei (fig. 75, *a*). Se taie tiparul pe această linie de la răscroitura brațului pînă la 5—6 cm depărtat de mijlocul feței. Vîrful pensei la partea de jos rămîne prins în ace, distanța care se formează între linia de platcă și jachetă reprezintă adîncimea pensei de la umăr mutată în linia plătcii.

Pentru adîncimea cutei de la subraț se măsoară cu 7 cm pe o distanță de 10—12 cm din linia de lungime, atît la partea din spate, cît și la partea din față (fig. 75, *a* și *b*).

Buzunarul se desenează într-un dreptunghi lung de 22 cm și lat de 18 cm. Din linia de lungime se măsoară, în partea de sus a dreptunghiului, lățimea clapei care este de 5 cm și se desenează clapa în afara buzunarului, lungă de 7 cm.

Gulerul se croiește după tiparul de guler drept, care se rotunjește la capete.

Mînecile atît la acest model, cît și la modelul *I* se croiesc după tiparul mînecii de jachetă.

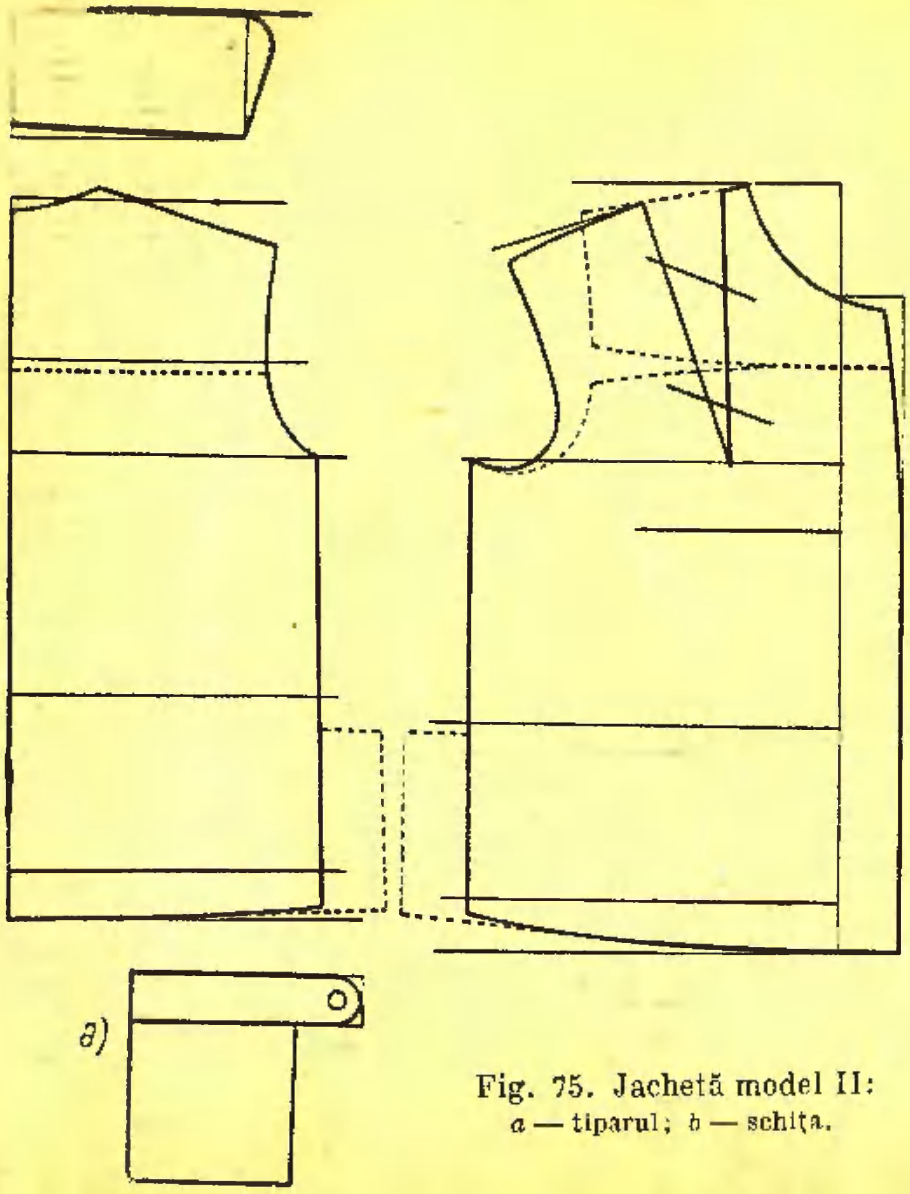

Fig. 75. Jachetă model II:
a — tiparul; *b* — schița.

Modelul III se potrivește pentru o jachetă de vară dintr-un material imprimat sau șantung. După cum arată și modelul acesta (fig. 76), jacheta se execută din același material cu rochia. Mîneca este trei sferturi, cu o manșetă largă, iar în partea de sus jacheta se termină cu un guler anform.

Fig. 76. Jachetă model III.

Jacheta este mai scurtă și în față nu se petrece.

Tiparul se scurtează cu 5—8 cm, iar partea din față neavînd rever se croiește numai pînă în mijlocul feței.

Pentru gulerul anform se desenează tiparul după indicațiile date la rochia model II (fig. 58, *b*) la care se va da lățime de 10—12 cm.

Tiparul mînecii se formează după tiparul mînecii de bluză, trei sferturi. Manșeta este aplicată pe toată lărgimea mînecii și se croiește pe fir bie, dublu, avînd ca lățime cînd este terminată 7—8 cm.

D. PROBA TIPARULUI SAU MULAJULUI

La jachetele drepte, fără tăieturi, proba se poate face direct cu tiparul. Pentru mai multă siguranță la croit se recomandă ca la jachetele la care au intervenit modificări la tipar din cauza modelului, să se execute un mulaj.

Această probă se face ținînd seama de toate îndrumările date la bluze și rochii cu deosebirea că tiparul sau mulajul se probează peste rochie, așa cum de altfel s-au luat și măsurile, deoarece trebuie să cadă mai larg, avînd în vedere că jacheta se căptușește.

E. CROITUL ȘI CONFECȚIONAREA

1. Croitul jachetei

La croit se va avea în vedere pregătirea materialului și așezarea tiparelor așa cum s-a arătat și la celelalte obiecte, fără a uita să se fixeze dublura reverului în același fir cu jacheta și fața gulerului cu mijlocul lui pe fir bie.

Mîneca se așază pe stofă pentru croit fiecare parte separat, după ce mai întîi s-a copiat partea mică pe o bucată de foiță. Partea mare se va fixa cu linia verticală din mijlocul ei pe firul drept de lungime al stofei, la fel și partea mică, ținînd seama să se păstreze între tipare rezervele necesare cusăturilor. La liniile cusăturii din față se lasă 2 cm, la liniile cusăturii de la cot 2—4 cm (deoarece mîneca se lărgește numai de la această cusătură), pe liniile de rotunjime și răscroitură cîte 2 cm, iar la linia de lungime 4—5 cm.

2. Confecționarea jachetei

Se dau semne și se însăilează pentru probă. La mîneci nu trebuie să se uite să se dea semne de întîlnire în direcția cotului la ambele părți.

Însăilatul cusăturilor la mîneci se face în felul următor: cusătura din față la partea de deasupra a mînecii se crestează din loc în loc pe toată lungimea ei. Se întinde această linie prin călcat cu cîrpa udă pînă ce se obține lungimea aceleiași linii de la partea de dedesubt a mînecii (fig. 77). Se însăilează această cusătură pe dosul mînecii, se unește astfel partea de deasupra cu partea de dedesubt a mînecii. Se însăilează și cusătura de la cot, prinzînd în ace cu gămălie punctele de la rotunjime de la partea de deasupra cu partea de dedesubt, de la lungime, apoi semnele de întîlnire de la cot. Această linie fiind mai lungă la partea de deasupra se susține de o parte și de alta a semnului de cot, pe o distanță de 6 cm. Se dau apoi creții la rotunjimea mînecii și se calcă cu cîrpă udă.

La jachetele din stofă se aplică de o parte și de alta a umărului o bucată de pînză tare după forma lui, pe care se cos cîteva straturi subțiri de vată.

Forma acestei bucăți de pînză care constituie umărul se obține în felul următor: peste jacheta însăilată se prinde o foiță pe care se desenează răscroitura mînecii din spate și din față, pe o distanță de 8—10 cm de la umăr, într-o parte și în alta, cu lățimea de 10—12 cm. Se desenează din punctul de lățime al acestui umăr, din mijloc, două linii curbe în afară pînă în punctele de lungime (fig. 78, *a*).

Pe această bucată de pînză, croită după forma desenată după jachetă, se aplică straturi subțiri de vată a căror suprafață se micșorează treptat, așa cum reiese din fig. 78, *b*. De reținut este că straturile de vată de la răscroitura brațului trebuie să fie mai pline, iar către margini vata să fie din ce în ce mai subțiată.

Această vată se coase ținînd pînza în formă rotundă, după forma umerilor, în așa fel încît așezată pe masă să nu mai poată lua o formă dreaptă. Se calcă cu cîrpă udă pe mînecar, păstrîndu-și forma.

Acești umeri se execută subțiri, de maximum 1—1,5 cm în marginea de la răscroitura brațului. La persoanele cu umerii căzuți se croiesc mai mari și mai groși, pentru a se corecta astfel acest defect al corpului, iar la cele care au un umăr mai sus și unul mai jos, se face unul mai gros și altul mai subțire, în așa fel încît jacheta îmbrăcată să nu se cunoască acest defect.

3. Proba I

Jacheta însăilată se îmbracă pe persoană, potrivind pe dedesubt acești umeri din pînză, și se prinde în față partea dreaptă peste cea stîngă.

Defectele ivite se corectează după indicațiile date la bluză și rochie. La jachetă trebuie să se observe să fie suficient de largă, în față linia din margine să cadă în linie dreaptă, linia reverului să corespundă cu modelul, iar în partea din față să nu se desfacă la mișcări.

Jacheta se desface trăgîndu-se marginile ei spre subraț din următoarele motive: nu are lărgime suficientă de la linia de subraț pe distanța care trage, sau partea din față este prea largă. În primul caz se lărgește din rezervele liniei de subraț, iar dacă jacheta continuă să se deschidă la mișcări, se corectează ridicînd partea din față la umăr.

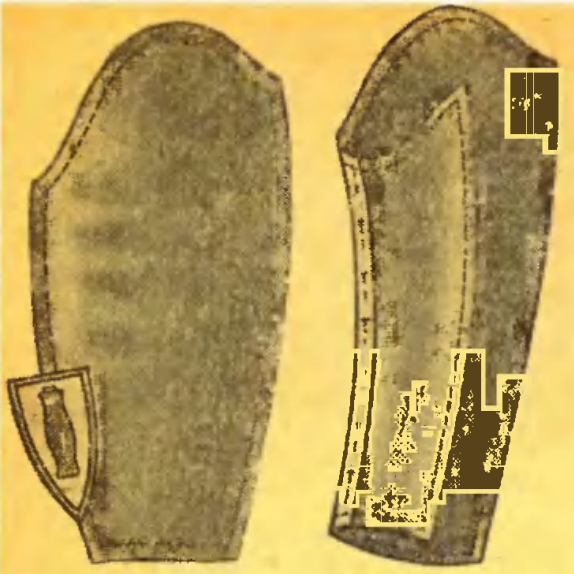

Fig. 77. Călcarea mînecii de jachetă, întinsul liniei din faţa la partea mare.

Cînd jacheta are platcă, se controlează dacă linia de lungime a plătcii este în proporţie cu lungimea jachetei, la fel se procedează şi cu alte tăieturi.

Se aplică gulerul observînd dacă are aceeaşi formă cu modelul.

La jachetele care au buzunare se vor nota locul şi dimensiunile lor în raport cu restul jachetei.

Mînecile se prind ca şi la celelalte obiecte (bluze, rochii), ţinîndu-se seama să se aşeze umerii din pînză în afară cu 1 cm de linia de răscroitură a braţului.

La jachetele din material impermeabil ca şi la cele din materiale subţiri de vară, care se spală, nu se aplică umeri.

La mîneci se controlează dacă lungimea şi lărgimea nu trebuie corectate, ţinînd seamă că şi mîneca se căptuşeşte.

Cînd măsurile, tiparul şi însăilatul au fost executate corect, cusătura de la cot trebuie să pornească de sus în linie dreaptă pe sub cot, iar lărgimea susţinută, necesară, să ia forma cotului, să cadă chiar în dreptul lui.

În cazul cînd mîneca este prea largă sau prea strîmtă, se strîmtează sau se lărgeşte întotdeauna numai de la cusătura cotului. Dacă mîneca s-a corectat nu trebuie să se uite să se dea din nou semnele de întîlnire de la cot, punînd persoana să ţină braţul îndoit. Aceste semne se folosesc la corectatul şi însăilatul mînecii din nou.

Se notează şi locul primei butoniere pentru a se şti pînă unde se deschide jacheta.

a) *Corectatul după probă*

Jacheta probată se desface la cusăturile corectate, aşezîndu-se parte peste parte, se corectează semnele după cum s-a arătat şi la celelalte obiecte.

La corectat se desenează şi linia de

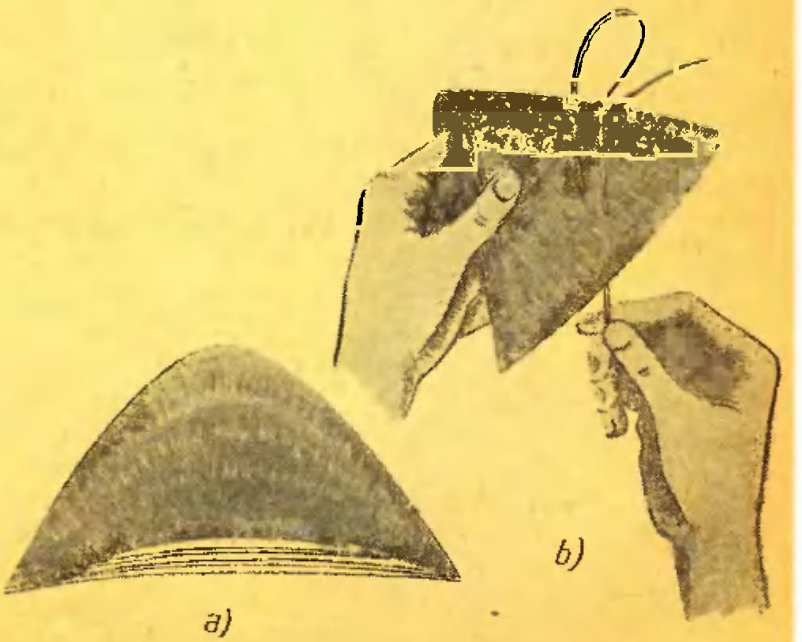

Fig. 78. Confecţionarea umerilor din pînză şi vată:
a — croitul umărului şi aşezarea straturilor de vată; *b* — cusutul straturilor de vată.

îndoitură a reverului, se unește punctul de la răscroitura gîtului de pe linia de umăr cu semnul primei butoniere. Acest semn este necesar în cazul că se pichetează reverul. Se procedează la fel și cu mînecile pentru a se putea corecta semnele noi. Dacă la probă cusătura de la cot a fost corectată și semnele de întîlnire din direcția cotului nu mai corespund cu cele vechi, se desenează din nou liniile ținînd seama de forma tiparului; se procedează la fel cu linia de rotunjime și de lungime a mînecii.

La jachetele căptușite, după încercat și corectat se croiește și căptușeala care se face întotdeauna din material mai subțire, de preferat din mătase, care alunecînd peste rochie sau bluză nu face să tragă fața jachetei niciodată.

Căptușelile obișnuite sînt: serj, crepsaten, crep de Chine etc.

Se așază materialul în două pe lungime și se fixează toate bucățile începînd cu părțile mari, respectînd ca și la croitul jachetei direcția firului. În partea din față, căptușeala se croiește numai pînă în mijlocul feței și nu se face pensa de la umăr, deoarece lărgimea ei se trage spre față pe linia oblică de la umăr în jos, pe unde se coase căptușeala. Rezervele se lasă mai mici la toate cusăturile, cîte 2 cm, afară de linia de lungime unde vor fi de 4—5 cm.

Semnele după jachetă se transmit pe căptușeală prinzînd toate liniile în ace cu gămălie, apoi se desenează pe partea cealaltă cu creta, după care se dau semne cu lațe.

La jachetele din material impermeabil, cu două fețe, după încercat și corectat se croiesc încă o dată toate bucățile care formează jacheta. Dacă jacheta este dublată cu o tafta în carouri sau în dungi, se croiesc și se aplică la fel cu căptușeala.

Jachetele care se fac din același material cu rochia nu se căptușesc.

b) *Proba de control*

Înainte de a trage cusăturile jachetei la mașină este bine să se facă o probă de control, la care să se observe dacă liniile jachetei cad corect, dacă lungimea plătcii sau celelalte tăieturi sînt conform cu modelul și dacă buzunarele sînt bine fixate pentru a se putea executa. După această probă, se trag la mașină pensele de la umăr, care se calcă cu cîrpa udă, apoi se trag la mașină umerii și subrațul (la jacheta cu cute pe linia de subraț se trage la mașină pînă unde începe cuta). La jacheta cu platcă, se însăilează întîi platca, se calcă, apoi se aplică pe jachetă și se trag două tighele, unul în vîrf și unul la o distanță de 1,5 cm din margine.

c) *Cum se aplică pînza tare la jachetele din stofă*

Pentru ca o jachetă să aibă o linie corectă, pentru a-și menține forma, este necesar ca între jachetă și dublura reverului să se introducă o pînză tare. La jachetele din materiale impermeabile, care se spală, în loc de pînză tare se poate aplica pînză albită sau nealbită. La jachetele din materiale mai subțiri, la fel cu rochiile, care trebuie să fie ușoare, nu se pune nici un fel de pînză.

Această pînză se croiește după forma jachetei, pornind de la răscroitura gîtului, linia de umăr, răscroitura brațului, linia de subraț pe o distanță de 4—5 cm, de unde se duce o linie rotunjită pînă în față, de

Fig. 79. Fixarea pînzei tari pe jachetă.

părtată de marginea jachetei cu 7—8 cm, continuînd cu această distanță pînă la linia de lungime.

Pînza tare se croiește urmărind același fir cu al jachetei, se însăilează, se fixează sub rezervele cusăturilor de la umăr și subraț, care se cos de această pînză (fig. 79).

La guler, la fel ca și la jachetă, se aplică pînza tare croită după firul gulerului, care se fixează la gulerul bie sub rezervele cusăturii din mijlocul gulerului, iar la celelalte gulere care nu au cusătură, se însăilează de jur-împrejur pe semne. Se însăilează gulerul de jachetă susținîndu-se răscroitura gîtului din spate și întinzînd gulerul în partea din față. Se trage la mașină, se taie rezervele la o distanță de 5—6 mm, se crestează, iar pînza tare se taie pe lîngă tighel la 2—3 mm, apoi se calcă cu cîrpă udă cu rezervele desfăcute.

d) *Buzunarele cu clapă introdusă în jachetă*

Se croiește un dreptunghi din material lung cît lungimea semnului de buzunar fixat pe jachetă, plus 2 cm pentru cusăturile de la capete, și lat de 10 cm, socotind să rămînă clapa pe față lată de 4 cm. Se recomandă ca buzunarul să aibă întotdeauna același fir cu al jachetei, din locul unde se fixează.

Se trag capetele dreptunghiului la mașină, se întorc pe față și se calcă.

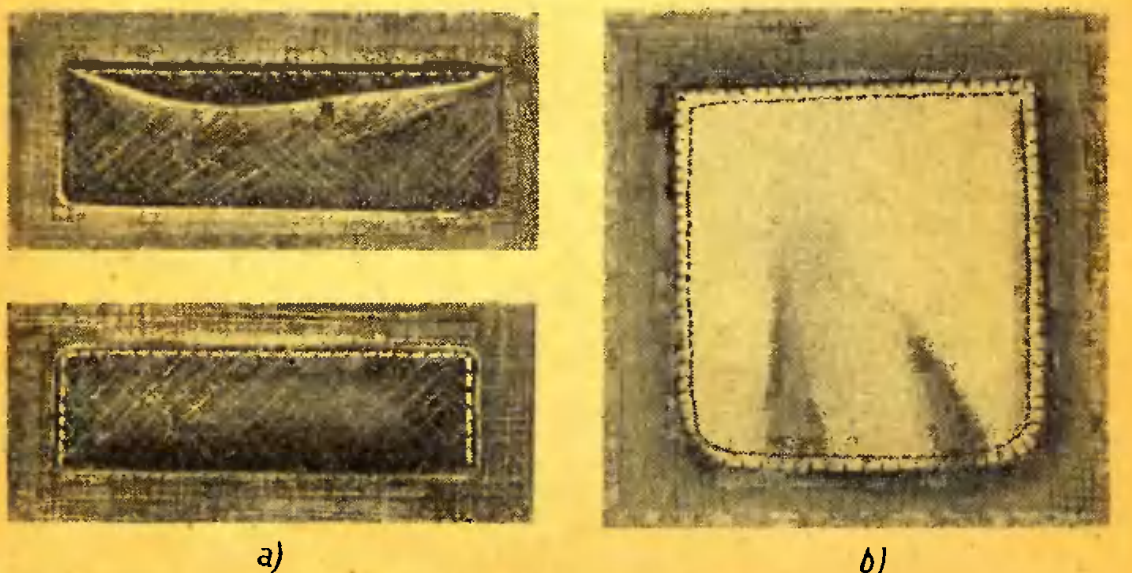

Fig. 80. Buzunarul cu clapă:
a — fixarea clapei pe jachetă; *b* — fixarea pungii pe dosul buzunarului.

Se însăilează clapa pe jachetă și pentru a nu fi cusătura groasă, se prinde numai partea de deasupra clapei. Se trage la mașină, se descalcă cusătura și se fixează cealaltă parte a clapei pe dosul cusăturii (fig. 80, *a*).

Clapa astfel prinsă de jachetă se calcă cu cîrpa udă, apoi se fixează și capetele cosîndu-le pe dos cu punctul în urma acului, apucînd numai de dosul clapei. Se aplică apoi pe dosul jachetei și punga buzunarului (fig. 80, *b*).

Buzunarele aplicate se execută ca și la celelalte obiecte, la jachetă însă se dublează întotdeauna cu material din căptușeală; de asemenea dacă are o clapă se dublează înainte de a fi aplicat buzunarul.

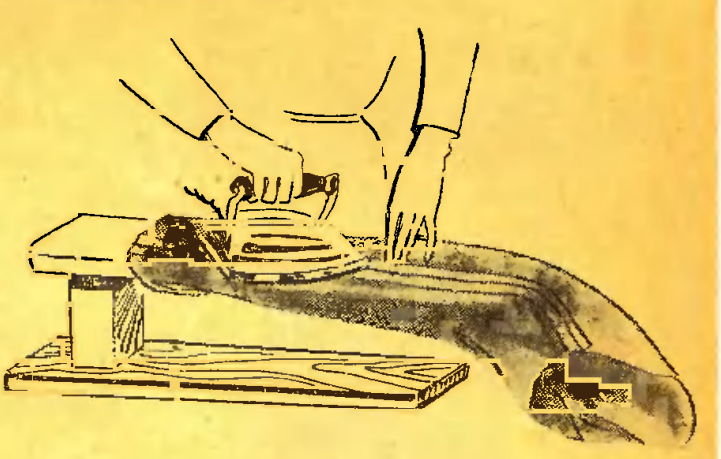

Fig. 81. Călcatul mînecii în direcția cotului

Mîneca se trage la mașină, se egalează cusăturile, iar cea din față se crestează din loc în loc pe toată lungimea ei, apoi se calcă cu cîrpa udă pe mînecar, se observă să intre toată lărgimea din direcția cotului (fig. 81). La jacheta din stofă, în partea de jos a mînecii, pe linia de lungime se aplică o fîșie din pînză tare croită pe fir bie, lată de 5—6 cm. Această fîșie se prinde separat la partea de deasupra și partea de dedesubt a mînecii, fixîndu-se cu marginea pînzei pe linia de lungime și susținînd ușor mîneca, se prind capetele pînzei sub rezervele cusăturilor. Se susține mîneca pe această fîșie de pînză, pentru ca întorcînd-o pe față să nu facă lărgimi (fig. 82, *a*). Se coase în marginea pînzei cu punct oblic și se însăilează rezerva mînecii întoarsă peste pînza tare, se calcă și se coase cu punctul în cruci apucînd de pînza tare (fig. 82, *b*).

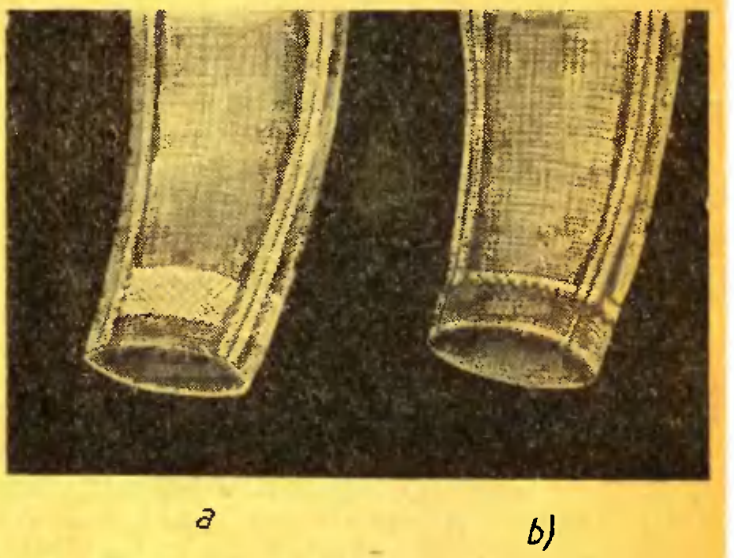

Fig. 82. Așezarea pînzei tari la mînecă:
a — fixarea pînzei tari pe linia de lungime a mînecii;
b — fixarea rezervei (tivul) pe pînza tare.

Mîneca trei sferturi, care are o singură cusătură, se trage la mașină și se calcă. La manșeta în fir bie se face cusătura de unire pe fir drept, așa cum s-a arătat în capitolul IV „Bluze". Se fixează manșeta de mînecă, prinzînd cusătura manșetei în cusătura mînecii. Se trage la mașină, se taie rezervele la 1 cm, se calcă și se face curat cu cealaltă parte a manșetei.

Se recomandă ca mîneca să fie călcată pe linia de lungime numai pe mînecar, cu mare atenție ca să nu se întindă partea de jos și să nu se lustruiască.

Pe linia de rotunjime a mînecii se dau creții și se iau la apă așa cum s-a arătat la capitolele bluze și rochii. Se însăilează mîneca ținînd seama de semnele de întîlnire, apoi se însăilează și tivul jachetei.

4. Proba a II-a

Se va face proba a doua la jachetă după ce s-a tras la mașină, s-a fixat pînza tare, s-a prins dosul gulerului, s-au terminat buzunarele și s-au însăilat mînecile și tivul.

La această probă se observă ca gulerul să se îmbrace bine pe gît și să nu se depărteze, să aibă forma exactă după model, pînza să fie bine fixată fără să tragă fața jachetei, rotunjimea să fie corectă, iar mînecile să cadă bine. La proba a doua apar de obicei corecturi la forma gulerului, la rotunjime și la aplicarea mînecilor.

În cazul cînd este necesar, se desenează din nou linia gulerului și a reverului urmărind modelul.

Pentru o orientare mai precisă, se recomandă ca această corectură să se facă îndoind marginea gulerului și a reverului cu ajutorul acelor de gămălie după model. Rotunjimea, de asemenea, dacă este necesar se corectează după cum se cere. Mînecile astfel însăilate trebuie controlate cu multă atenție, deoarece după tragerea lor la mașină și aplicarea căptușelii, orice corectură ce eventual ar mai apărea ar fi mult mai greu de făcut.

La mîneca de jachetă trebuie mai întîi să se observe dacă umărul de vată este fixat la locul lui, și numai după aceasta se fac corecturile necesare, urmînd indicațiile date la celelalte obiecte. După ce umerii de vată au fost fixați corect la acest încercat, se dau semne de jur-împrejurul lor, pentru a avea locul indicat unde trebuie fixați definitiv.

Tot la această probă se notează și locul butonierelor după model. Corecturile făcute se transmit și pe partea cealaltă, punînd din nou jacheta parte peste parte și îndreptînd cu creta liniile; se trece apoi la ultimele operații.

Înainte de a dubla gulerul este bine să se execute butonierele după semnele notate la probă. La jachetele din stofă se recomandă butoniere bordate, iar la jachetele din materiale impermeabile, sau din alte materiale subțiri care se spală, se recomandă butoniere festonate. La jacheta din material impermeabil care are două fețe se fac butoniere și se fixează nasturi pe ambele părți, în așa fel încît jacheta să se poată purta și închide pe amîndouă părțile.

a) *Dublarea gulerului și a reverului*

Atît fața gulerului, cît și fața reverului trebuie să aibă semne de răscroitură a gîtului și de margine a reverului sau a gulerului, semne care să fie identice cu cele de la jachetă. Pentru aceasta se prinde reverul de jachetă transmițînd semnele cu ajutorul acelor de gămălie; se procedează la fel și cu gulerul. Se însăilează fața gulerului de fața reverului, așa cum s-a fixat și dosul gulerului de jachetă.

Se trage la mașină, se taie rezervele la 5—6 mm, se crestează și se calcă. Se așază fața gulerului și a reverului astfel unite pe fața jachetei,

fixînd din mijlocul gulerului, se prind gulerul și reverul de jur-împrejur, ținîndu-se seama ca la răscroitura gîtului, în punctul de unde începe gulerul, să se cresteze rezervele. Se însăilează, se trage la mașină, se taie rezervele la 5—6 mm, iar pînza tare la 2—3 mm, se descalcă cusătura și se întoarce pe față (fig. 83). Pentru a menține cît mai corect linia de margine a gule-

Fig. 83. Fixarea fetei de guler și rever pe jachetă.

Fig. 84. Întoarcerea gulerului și reverului pe față.

rului și a reverului se însăilează în vîrf, se observă ca fața gulerului și a reverului pînă la prima butonieră să treacă peste dosul gulerului cu 1—2 mm, iar de la prima butonieră pînă la linia de lungime a jachetei să se treacă jacheta peste dublura reverului (fig. 84). Se calcă bine cu cîrpa udă, se scot firele de însăilat și se calcă definitiv. Marginea de lățime a gulerului și a reverului se fixează de pînza tare prin puncte în cruci. Se taie dublura reverului în dreptul butonierelor, se surfilează și se fixează de jur-împrejurul butonierelor. Dacă stofa este mai subțire se îndoaie și se coase cu punct ascuns.

Tivul însăilat se calcă cu cîrpa udă, se scot firele de șular, se calcă din nou, apoi se coase cu punct ascuns. Pentru a nu se vedea îndoitura tivului cînd se deschide jacheta, se îndoaie întotdeauna reverul peste tiv. Se calcă apoi jacheta în întregime.

Mînecile corectate după a doua probă se însăilează din nou și se îmbracă pentru a se face ultimul control.

Se trag la mașină, se calcă presînd ușor cusăturile în josul mînecii, fixîndu-se apoi umerii de vată în locul notat după semnele date. Se coase marginea umărului de rezerva cusăturii mînecii, întărind punctele de lungime a acestor umeri. Se fixează de asemenea și capătul de sus de rezerva cusăturii de la umerii jachetei (fig. 85).

b) *Căptușeala de la jachetă și mîneci*

Se însăilează după semne, se trage la mașină și se calcă cu cîrpa umedă. Nu trebuie să se calce căptușeala cu cîrpa udă, căci apa din cîrpa nestoarsă bine trece pe căptușeală și o pătează. În cazul cînd după ce s-a călcat căptușeala apar pete de apă, ele se pot scoate călcînd această porțiune cu o cîrpă umedă. Deci, pentru mai multă siguranță, este bine să se aplice mai întîi de două-trei ori mașina încinsă peste cîrpa udă.

Căptușeala astfel călcată se așază pe jachetă în felul următor: se întoarce jacheta pe dos, se îmbracă căptușeala cu fața ei în afară și se prinde în

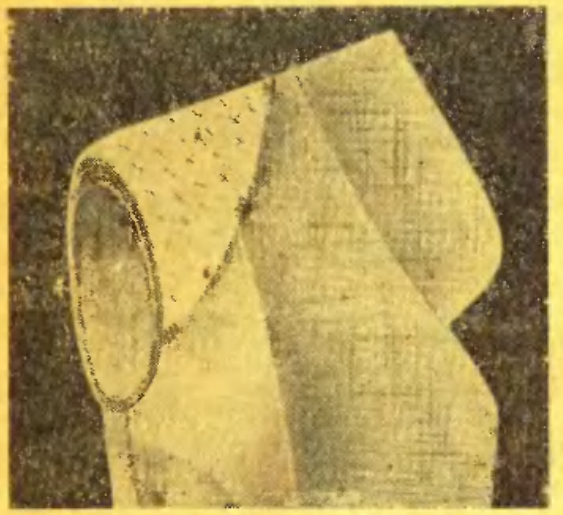

Fig. 85. Fixarea umerilor de vată pe jachetă.

Fig. 86. Prinderea căptușelii pe jachetă.

ace cu gămălie de jachetă începînd cu mijlocul spatelui, apoi se continuă cu răscroitura gîtului, coborînd de la umăr spre față pe marginea reverului pînă în linia de lungime și susținînd ușor de la linia de umăr pînă în linia de lungime (fig. 86).

Se prinde căptușeala în ace la răscroitura brațului, iar dacă este nevoie se mai răscroiește în partea de dedesubt, pentru a nu ține cînd se aplică căptușeala mînecii, și se coase de rezervele mînecii cu punct mărunt înaintea acului.

La însăilarea căptușelii pe tiv se ține seama să se lase un plus din lungimea ei, care se ia pe corp la îmbrăcat. Altfel căptușeala trage.

Pentru a prinde mai corect căptușeala, se întinde jacheta pe masă și se prinde în ace cu gămălie pe toată lărgimea jachetei, la o distanță de 15—20 cm din marginea tivului. Se dă apoi plusul de lungime formînd o cută lată de 3—4 cm și se prinde căptușeala îndoită în marginea tivului.

Se însăilează susținînd ușor căptușeala pe toată distanța, avînd grijă să nu se prindă de fața jachetei. La marginea reverului se formează o cută care dă lărgime suficientă la îmbrăcat. Se prinde căptușeala la mîneci, se

îmbracă mînecile întoarse pe dos cu mînecile din căptușeală, se observă să vină dos la dos. Se fixează în ace cu gămălie căptușeala îndoită pe rezerva tivului de la mînecă și se însăilează. La fel se lasă lărgime în jos și se însăilează la o distanță de 6—8 cm de la răscroitura mînecii. Se însăilează căptușeala mînecii prinzînd cusătura din față a căptușelii în aceeași cusătură a mînecii de la jachetă; se procedează la fel și cu cusătura de la cot. Lărgimea care există la partea de deasupra se susține pe toată rotunjimea mînecii și se însăilează.

Jacheta cu căptușeala însăilată se probează, observîndu-se dacă s-a lăsat peste tot lărgimea și lungimea necesară pentru a nu ține. Dacă jacheta trage sau mînecile fac cute în linie orizontală, înseamnă că s-a prins căptușeala fără să se dea plusul de rezervă necesar. În acest caz se desface pe distanța unde trage și se dă drumul din rezervă.

Se întîmplă uneori ca această căptușeală să facă lărgimi prea mari și să umfle din aceeași cauză partea de deasupra a jachetei. Atunci se desface și se scoate din lărgimea ei, însăilînd-o din nou. Se coase căptușeala de jur-împrejur, la fel și la mîneci, cu punct ascuns, și se calcă aplicînd deasupra o bucată de foiță.

La jachetele din material impermeabil, care au două fețe, se execută ambele părți; buzunarele, cînd sînt mari, aplicate, se fixează pe o singură parte și se tighelesc cu două rînduri de tighele. Se prind mînecile și se trag la mașină pe fiecare parte separat, continuînd cele două tighele de la platcă și pe mîneci, cît ține platca.

Se introduc o parte a jachetei în cealaltă, așezîndu-se față la față, avînd grijă să se fixeze între ele gulerul care s-a dublat, se prinde în ace cu gămălie de jur-împrejur, se însăilează urmărind semnele de margine ale jachetei, lăsînd pe linia de tiv o distanță de 15—20 cm pe unde se va întoarce.

Liniile însăilate se trag la mașină, se scot șularurile, se taie la o distanță de 1/2 cm, se întoarce, se însăilează și se calcă, cosîndu-se cu mîna distanța de la tiv pe unde s-a întors jacheta. Se îndoiesc mînecile pe semnul de lungime și se însăilează una de alta față la față. Se trag atît la mîneci, cît și de jur-împrejur cîte două tighele, unul în vîrf și unul la o distanță de 1—1,5 cm.

Se calcă, se fac butoniere festonate pe ambele fețe ale jachetei, după care se cos nasturii.

La jachetele din material imprimat sau uni, care nu se căptușesc, rezervele cusăturilor se egalează și se surfilează cu punct de feston. De-a lungul lățimii reverului și a tivului se îndoaie la 1/2 cm, se trage cu tighel la mașină și apoi se coase de jachetă după ce înainte s-au călcat.

În cazul cînd materialul din care se lucrează jacheta se destramă, se recomandă aceeași operație pentru toate cusăturile.

c) *Agățătoarea*

Se face pe bie din trei șuvițe trase la mașină și întoarse cu acul de cusut. Se împletesc apoi și se cos de jachetă într-o parte și alta de mijlocul spatelui, prinzîndu-se bine de cusătura răscroiturii gîtului. Lățimea acestor bieuri trebuie să fie de 4—5 mm, iar lungimea de 9—10 cm.

La gulerul gen bărbătesc cu o linie mai clasică, ca și la cel șal, se obișnuiește să se fixeze pînza tare de jachetă prin puncte oblice regulate. Această operație se numește pichetat. Punctele care formează pichetatul se lucrează în linie oblică, cu împunsături orizontale, pentru ca firul de ață să apară pe pînză în linie oblică (fig. 87, *a*). Prima linie se execută începînd de la 2 cm depărtare de răscroitura gîtului pe linia de umăr, urmărind semnul desenat la îndoitura reverului pînă în primul semn de butonieră.

a)

b)

Fig. 87. Pichetarea reverului și a gulerului:
a — pichetarea reverului; *b* — pichetarea și călcarea gulerului.

După ce s-a lucrat primul rînd, se întoarce lucrînd mai departe pe rever la o distanță de 1/2 cm între rînduri, pînă ce se lucrează toată suprafața reverului. Gulerul se pichetează la fel, începînd din linia de mijloc și urmărind firul drept al pînzei. La executarea pichetatului se va ține seama să se apuce cu acul foarte puțin din stofă pentru ca aceste puncte să nu fie vizibile pe fața veșmîntului.

De asemenea ața cu care se pichetează trebuie să fie de culoarea stofei. După ce s-a terminat de pichetat, atît reverul, cît și gulerul se calcă cu cîrpa udă. Pentru călcatul reverului se așază jacheta pe masă ținînd seama de direcția firului. Gulerul se întinde la călcat pe linia pe care se coase pe jachetă, pînă în linia de îndoitură (fig. 87, *b*).

IX. PELERINA DE PLOAIE ŞI PĂLĂRIA

A. PELERINA

Îmbrăcămintea practică pentru vreme de ploaie este pelerina care se confecţionează din material plastic sau din ţesături impermeabile.

Se îmbracă peste rochie, jachetă sau chiar peste o haină şi se face ceva mai lungă decît haina peste care se îmbracă.

De obicei pelerina se face cu guler-glugă care acoperă capul, apărîndu-l de ploaie. Este bine ca pelerina să se facă din material plastic convenabil şi frumos, de toate culorile. Cu o mică cheltuială care reprezintă costul materialului se poate obţine o haină frumoasă şi practică.

La confecţionarea pelerinei este nevoie de un tipar.

1. Măsurile necesare unui tipar de pelerină

Aceste măsuri sînt următoarele:

— *lungimea spatelui pînă în talie* (aceeaşi ca şi la bluză);

— *lungimea pelerinei în spate* se măsoară din osul cefei pînă în pămînt, scăzînd atîţia centimetri cît trebuie să fie pelerina de lungă;

— *lungimea pelerinei pe umăr* se măsoară din punctul unde se desparte gîtul de umăr, trecînd cu panglica metrică peste lungimea umărului pînă în pămînt, scăzînd acelaşi număr de centimetri ca şi la spate;

— *lungimea pelerinei în faţă* se măsoară tot de la umăr, de lîngă gît, trecînd panglica metrică peste bust pînă în pămînt, scăzînd acelaşi număr de centimetri ca şi la celelalte lungimi;

— *lăţimea spatelui* (aceeaşi ca şi la bluză);

— *grosimea gîtului* se măsoară în partea de sus a gîtului şi se adaugă 5 cm;

— *conturul umerilor* se măsoară înconjurînd umerii persoanei cu panglica metrică în direcţia unde s-a luat lăţimea spatelui.

Pentru desenarea tiparului de pelerină se folosesc două coli de hîrtie lipite pe toată lungimea lor, notîndu-se în partea stîngă măsurile.

2. Tiparul de pelerină cu guler-glugă

Tiparul de pelerină se compune din: spate, faţă şi guler.

a) *Tiparul de spate*

Se formează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei şi se înseamnă cu *A*. Din acest unghi se desenează două linii — una orizontală şi una verticală cu lungimi nedefinite, formînd astfel cadrul în interiorul căruia se va desena tiparul.

Liniile ajutătoare

Linia de lăţime. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui şi se notează cu *B*.

Linia de lungime a pelerinei. Tot din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea pelerinei în spate plus 1 cm şi se notează cu *C*. Din punctele *B* şi *C* se desenează două linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului *A*.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1 cm și se notează cu A_1, iar pe linia orizontală 1/6 grosimea gîtului plus 1,5 cm și se notează cu A_2, deasupra liniei orizontale cu 2 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă.

$$AA_2 = 1/6 \text{ grosimea gîtului plus } 1,5 \text{ cm.}$$

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală a unghiului între punctele A_1C.

Linia de umăr. Pe linia de lățime, din punctul B, se măsoară 1/2 lățimea spatelui și se notează cu B_1.

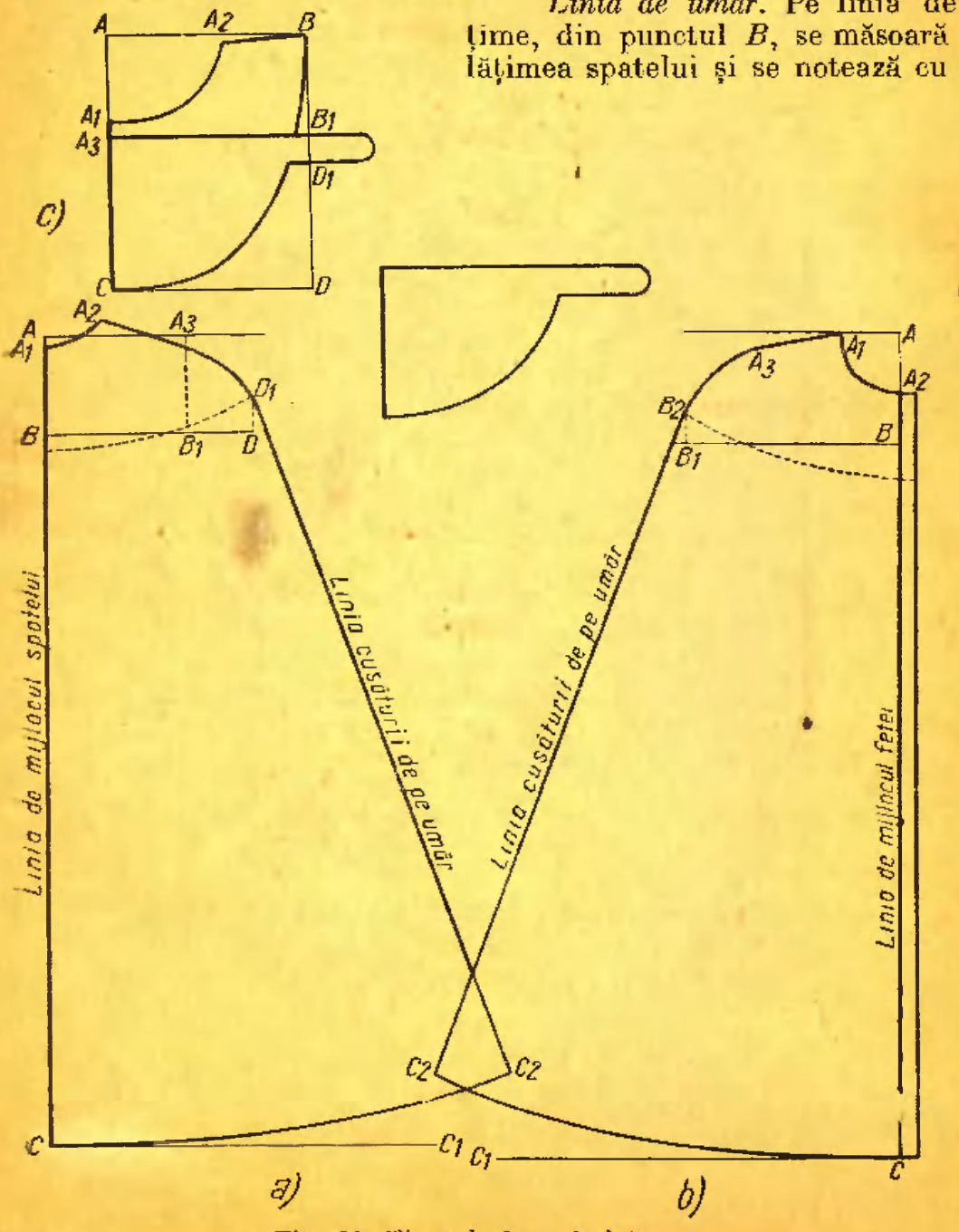

Fig. 88. Tiparul de pelerină:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — gulerul în formă de glugă;

Din acest punct se desenează o linie punctată pînă în linia orizontală a unghiului A. Pe această linie se ridică din punctul B_1 cu distanța A_1A_2 (răscroitura gîtului) plus 4—5 cm, după înălțimea umerilor persoanei pentru care se lucrează și se notează cu A_3. Se unesc punctele A_2 cu A_3 printr-o linie oblică plină (fig. 88, *a*).

BB_1 = 1/2 lățimea spatelui

$B_1A_3 = A_1A_2$ plus 4—5 cm.

Linia cusăturii de pe umăr. Din punctul B se măsoară pe linia de lățime 1/4 conturul umerilor plus 1 cm și se notează cu D. Din acest punct se ridică cu o linie punctată, lungă de 4 cm, și se notează cu D_1. Se prelungește linia de umăr din punctul A_3 pînă în acest punct printr-o linie ușor rotunjită. Se fixează lărgimea pelerinei 2,40—2,60 m. Pe linia de lungime din punctul C, se măsoară 1/4 din lărgimea ce s-a fixat să se dea pelerinei (minus 2 cm) și se notează punctul C_1. Se unesc punctele D_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină. Din punctul A_2 se

d)

e)

Fig. 88.
d — croitul pelerinei; *e* — schița.

măsoară pe această linie, trecînd prin punctele A_3 și D_1, lungimea pelerinei de pe umăr și se notează punctul C_2.

BD = 1/4 conturul umerilor plus 1 cm

DD_1 = 4 cm

CC_1 = 1/4 lărgimea pelerinei (minus 2 cm).

Linia de rotunjime. Se unesc punctele C cu C_2 printr-o linie ușor curbă, terminînd partea din spate a pelerinei.

b) *Tiparul de față*

În partea dreaptă a hîrtiei se formează un unghi drept care se înseamnă cu A. Din acest unghi se desenează o linie orizontală și una verticală cu lungimi nedefinite.

Liniile ajutătoare

Linia de lățime. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui plus 2 cm și se notează cu B.

Linia de lungime a pelerinei. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea pelerinei din față, și se notează cu C. Din punctele B și C se desenează două linii orizontale, paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară atît pe linia verticală, cît și pe linia orizontală, 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm și se notează cu A_1 pe orizontală și A_2 pe linia verticală. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

AA_1, AA_2 } 1/6 din grosimea gîtului plus 2 cm.

După cum s-a văzut, se aplică pe linia verticală și orizontală aceeași măsură, spre deosebire de celelalte obiecte de îmbrăcăminte unde măsura aplicată pe linia verticală este întotdeauna mai mare. La pelerină, unde există linia de umăr prelungită pînă în linia de lungime, această linie se cere întotdeauna să fie în mijlocul umărului și nu spre spate ca la celelalte obiecte. De aceea și punctul unde se unește răscroitura gîtului cu umărul la partea din spate s-a ridicat din linia orizontală cu 2 cm, în loc de 0,5—1 cm cu cît s-a ridicat la celelalte obiecte.

Lărgimea necesară răscroiturii gîtului se obține de la acești 2 cm ridicați și de la plusul mai mare ce se dă măsurii grosimii gîtului.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului drept între punctele A_2 și C.

Linia cusăturii de pe umăr. De la răscroitura gîtului, din punctul A_1, se măsoară lungimea umărului din spate A_2A_3 și se notează punctul A_3 coborît de linia orizontală a unghiului A cu 2 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_3 printr-o linie oblică plină.

Pe linia de lățime, din punctul B, se măsoară 1/4 conturul umerilor plus 2 cm și se notează punctul B_1. Din acest punct se ridică o linie punctată lungă de 5 cm și se notează punctul B_2. Se unesc punc-

tele A_3 cu B_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului (fig. 88, *b*). Pe linia de lungime, din punctul C, se aplică lărgimea pelerinei din spate plus 5 cm și se notează litera C_1. Se unesc punctele B_2 cu C_1 printr-o linie oblică. Din punctul A_1, trecînd prin punctele A_3, B_2 se măsoară lungimea pelerinei de pe umăr și se notează punctul C_2.

$A_1A_3 = A_1A_3$ din spate

$BB_1 = 1/4$ conturul umerilor plus 2 cm

$B_1B_2 = 5$ cm

$CC_2 = CC_2$ din spate plus 5 cm

$A_1A_3B_2$ și C_2 = lungimea pelerinei de pe umăr.

Linia de rotunjime. Se unesc punctele C cu C_2 printr-o linie ușor curbată.

Partea care se petrece în mijlocul feței se desenează prelungind linia de răscroitură a gîtului printr-o linie orizontală, lungă de 2,5 cm, de la capătul căreia se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime a pelerinei.

c) *Gulerul-glugă*

Acest guler este format din două părți: gulerul și dublura lui. Gulerul este pe lîngă gît, în față are un colț care se lățește înspre spate și este dublat pînă la 2 cm mai jos de răscroitura gîtului din spate. Această dublură, care în partea de sus de lîngă gît este liberă, se ridică peste cap formînd gluga care se fixează prin două clape sub bărbie (fig. 88, *c*).

Liniile ajutătoare

Pentru a forma tiparul acestui guler se desenează un dreptunghi cu lungimea de 32—35 cm, iar ca lățime 1/2 grosimea gîtului plus 9 cm și se notează cu *A B C D*.

$AC = 32 - 35$ cm

$AB = 1/2$ grosimea gîtului plus 9 cm.

Răscroitura gulerului. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 10 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/2 grosimea gîtului minus 2 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă formînd răscroitura gulerului, care se controlează să fie egală cu răscroitura gîtului din spate plus răscroitura gîtului din față, pînă în mijlocul feței. Punctul aflat se unește cu punctul B printr-o linie oblică plină, formînd colțul din față al gulerului.

$AA_1 = 10$ cm

$AA_2 = 1/2$ grosimea gîtului minus 2 cm

A_1A_2 = răscroitura gîtului din spate plus răscroitura gîtului din față.

Linia de mijlocul gulerului se formează întărind linia verticală între punctele A_1 și C.

Linia de rotunjire a gulerului. Se unesc punctele B cu C printr-o linie rotundă, mergînd din punctul C pe o distanță de 5—6 cm pe linia dreaptă.

Dublarea gulerului. Din punctul A_1 se coboară pe linia verticală cu 2 cm și se notează punctul A_3, din care se desenează o linie orizontală pînă în linia de rotunjime a gulerului și se notează punctul B_1. Din acest punct se desenează o clapă lungă de 10 cm și lată de 3—4 cm, iar la capăt se rotunjește.

$$A_1A_3 = 2 \text{ cm}.$$

În cazul cînd pelerina se lucrează din material plastic, cu o lățime destul de mare, dar lungime insuficientă, se poate face pelerina cu platcă, procedîndu-se în felul următor: pentru a se forma platca la partea din spate, se coboară din punctul B pe linia verticală a unghiului cu 2 cm și se unește acest punct cu punctul D_1 printr-o linie ușor curbată. La partea din față se coboară din punctul B pe linia verticală a unghiului cu 5 cm și se unește acest punct cu punctul B_2 printr-o linie curbă, formînd astfel linia de platcă la partea din față.

3. Proba tiparului

Pelerina avînd numai cusăturile de pe umăr, se poate face proba direct cu tiparul.

La pelerină trebuie să se observe ca linia de pe umăr să cadă chiar în mijlocul umărului, lărgimea să fie suficientă, iar lungimea corect aplicată. De asemenea se controlează dacă mărimea gulerului formează adîncimea suficientă pentru glugă. Se fixează linia unde trebuie tăiată pelerina pentru mișcarea mîinilor. La pelerină proba tiparului trebuie făcută cu cea mai mare atenție, deoarece materialul plastic nu se poate însăila și încerca, deci încercatul tiparului este singura probă.

4. Croitul și confecționarea

a) *Croitul pelerinei*

Tiparul încercat se corectează, se decupează și se așază pentru croit pe material. La tiparul de guler-glugă se copiază și dublura, pentru a se așeza la croit ambele bucăți care unite între ele formează gluga. În cazul cînd materialul din care se croiesc este plastic, nu se mai ține seama de fir, așezînd tiparele cu cît mai multă economie unul lîngă altul. Cînd însă materialul este o țesătură cauciucată atunci se vor fixa liniile de lungime ale pelerinei pe firul de lungime al materialului. Dacă lățimea nu permite, se poate face cusătură în mijlocul spatelui. Tiparele așezate pe material cu rezervele necesare între ele de 1,5 cm la fiecare cusătură, la partea din față 6 cm din margine, iar la tiv 2—3 cm, nu se prind în ace cu gămălie care lasă urme, ci se fixează cu diferite obiecte mai grele (foarfeci, cărți, linii de metal etc.) din distanță în distanță, pe liniile de lungime ale pelerinei (fig. 88, *d*).

Pentru că liniile tiparelor nu pot fi conturate pe material cu ață, se desenează cu creionul. Se desenează și liniile rezervelor și apoi se croiește. La guler și dublura lui nu se lasă decît cîte 1 cm pe toate liniile.

b) *Confecționarea pelerinei*

Se prind cusăturile de pe umăr ale pelerinei în ace cu gămălie, prinzînd de rezerve, deoarece altfel se înțeapă materialul și rămîn urme. De obicei materialul plastic din care se confecționează aceste pelerine are față și dos. Fața materialului este netedă, iar pe dos are niște dințișori imperceptibili care ușurează trasul la mașină.

Cusăturile astfel prinse se trag la mașină mai întîi pe dos, apoi dînd rezervele cusăturilor într-o parte se trage un nou tighel pe față, la o distanță de 1/2 cm. Se trage și tivul la mașină la o distanță de 2 cm, apoi se face fentă, se îndoaie rezerva de 6 cm pe toată lungimea pelerinei și se trage un tighel la o distanță de 0,5 cm din margine.

Tăieturile făcute în față, pentru a se putea scoate mîinile, se trag la mașină pe o bucată din material dublu cu o margine ieșită în afară de 0,5 cm de jur-împrejur, iar la capete se face cîte o cheiță pe dos pentru a nu se rupe datorită mișcării mîinilor (fig. 88, *e*).

Gulerul-glugă. Se dublează întîi partea de dedesubt care formează gluga, se trage la mașină linia orizontală cu conturul clapelor, se întoarce pe față și se trage la mașină la o distanță de 0,5 cm din margine. Gulerul se dublează introducînd între față și dosul gulerului partea glugii, fixînd mijlocul ei în mijlocul gulerului. Se trage la mașină linia de rotunjime a gulerului cu colț cu tot, avînd grijă să nu se prindă clapele, se întoarce și se trage un tighel pe față la o distanță de 0,5 cm din margine. Gulerul terminat se prinde de pelerină, trăgînd întîi fața gulerului, apoi se îndoaie dosul la 0,5 cm, se aplică peste cusături și se trage un tighel.

Pelerina se închide cu doi sau trei nasturi. Prima butonieră se fixează la 2 cm de la răscroitura gîtului, iar distanța dintre ele va fi de 8—9 cm; de asemenea se va nota cîte o butonieră la clapele de la glugă, pe mijlocul clapei, la o distanță de 1,5—2 cm din margine.

Butonierele se lucrează festonate sau dublate cu o bucată din material și se trag la mașină.

După butoniere se fixează și nasturii întîi la pelerină, apoi la gulerul-glugă, iar la partea de dedesubt se introduce o bucată din material pentru mai multă rezistență.

Nu trebuie să se uite că în mijlocul spatelui se fixează o agățătoare care se prinde de pelerină o dată cu gulerul.

B. PĂLĂRIA

Cînd această pelerină se face dintr-un material cauciucat sau dintr-o țesătură impermeabilă, din resturile de material se poate executa și o pălărie.

Această pălărie este formată dintr-o singură bucată, are o cusătură în față și una în spate. În cusătura de la spate se strîng cîte trei pense în fiecare parte, a căror adîncime formează rotunjimea capului.

1. Tiparul de pălărie

Pentru a forma tiparul acestei pălării se desenează un dreptunghi cu lungimea de 40 cm, iar lățimea de 27—28 cm care se notează A, B, C, D.

$$AC = 40 \text{ cm.}$$

$$AB = 27 - 28 \text{ cm.}$$

Linia din față. Din vîrful unghiului A, pe linia verticală, se măsoară 19 cm și se notează punctul A_1. Tot din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 13 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie oblică ușoară, apoi curbată în mijloc cu 1 cm (fig. 89, *a*)

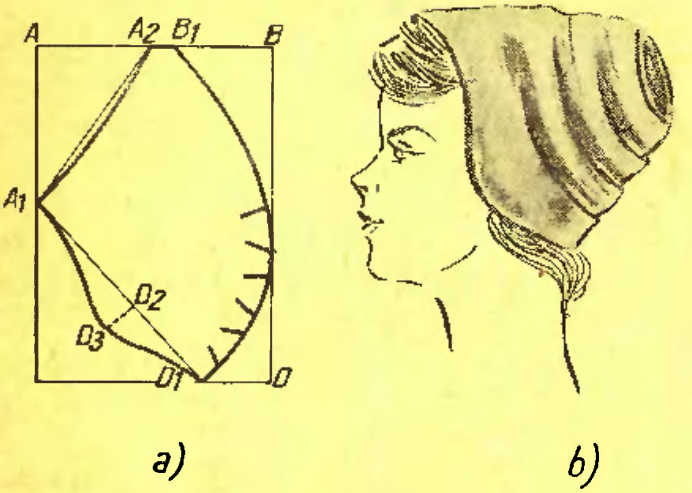

Fig. 89. Pălărie
a — tiparul; *b* — schița.

$$AA_1 = 19 \text{ cm}$$

$$AA_2 = 13 \text{ cm.}$$

Linia care acoperă urechea. Din punctul D se măsoară spre stînga, pe linia orizontală, 8 cm, și se notează punctul D_1. Se unesc punctele D_1 cu A_1 printr-o linie ușoară. Pe această linie din punctul D_1 se măsoară 12 cm și se notează punctul D_2, din care se duce o linie punctată lungă de 4 cm și se notează cu D_3. Se unesc punctele A_1 cu D_1 trecînd prin punctul D_3, printr-o linie șerpuită.

$$DD_1 = 8 \text{ cm}$$

$$D_1D_2 = 12 \text{ cm}$$

$$D_2D_3 = 4 \text{ cm.}$$

Cusătura de la spate. Din punctul A_2 se măsoară pe linia orizontală 3 cm și se notează punctul B_1. Se unesc punctele B_1 cu D_1 printr-o linie curbă, atingînd linia verticală la jumătatea ei și coborînd 7—8 cm.

$$A_2B_1 = 3 \text{ cm.}$$

Pensele se desenează pe linia cusăturii din spate, se măsoară 2,5 cm din punctul D_1, apoi se formează adîncimea de 5 cm. Se continuă la aceleași distanțe și aceleași adîncimi se să deseneze 2—3 pense, după cum trebuie să fie pălăria de fixă pe cap. Din punctele notate se formează liniile penselor lungi de 2—3 cm; aceste linii merg micșorînd adîncimea penselor pentru a lua forma capului (fig. 89, *a*).

2. Croitul şi confecţionarea pălăriei

Această pălărie se croieşte cu firul bie la cusătura din faţă. Se lasă rezerve de jur-împrejur cîte 2 cm.

Se dau semne, se însăilează întîi pensele, apoi cusăturile din faţă şi din spate. Se încearcă pe cap şi se lărgeşte sau se strîmtează la nevoie de la cusătura din spate. Se trag pensele la maşină, se calcă cu adîncimile în jos, apoi se trage şi cusătura din spate peste pense. Partea pălăriei care înconjoară capul, pentru a nu se depărta de urechi, se îndoaie pe semn şi se introduce un leton (sîrmă care se îndoieşte uşor) sau în lipsa acestuia o sîrmă groasă de 1—2 mm, care se strînge după mărimea capului. Se însăilează şi se trage la maşină pe lîngă sîrmă (fig. 89, *b*).

Această pălărie se poate purta şi nedublată, iar în cazul unui material cauciucat se poate dubla cu o căptuşeală subţire.

2. TRANSFORMAREA TIPARELOR ÎN DIFERITE MODELE

Prima parte a cărţii cuprinde noţiuni pentru începătoare pornind de la măsuri, tipare de bază, croitul şi confecţionarea lor, cu adaptarea modelelor mai simple.

Partea a doua se recomandă persoanelor ce au noţiuni de croitorie, cum şi celor care au parcurs şi au executat partea întîi a acestei cărţi. În partea a doua vor găsi tipare mai grele, tipare transformate, cu explicaţii, care le vor ajuta la lărgirea şi aprofundarea cunoştinţelor din prima parte.

În această parte se vor trata mărirea şi micşorarea tiparelor, cum şi transformarea acestor tipare în tipare pentru veşminte asemănătoare.

Tiparul de bluză se va transforma în tipar de vestă, bolerou, sarafan etc.; tiparul de mînecă, în tipare de mînecă evazată, bie, jigot, trei sferturi, bufante etc.; tiparul de fustă în tipare de fustă în clini, bie, fus etc.; tiparul de rochie în tipare de rochie strîmtă, largă, montantă, rochie de seară, două piese etc.; tiparul de bluză chimono, în tipar de rochie chimono cu mîneci lungi, trei sferturi, scurte; tiparele de jachetă şi haină, în tipare de jachetă şi haine pe talie, drepte sau largi.

În partea a doua a cărţii sînt date şi tipare pentru îmbrăcăminte de sport: fusta sport, şortul etc. cum şi pentru îmbrăcăminte de plajă.

În această parte a cărţii unde tiparele de bază au fost transformate în diferite forme şi modele mai complicate, tiparele sînt redate prin linii punctate, iar transformarea lor în linii pline.

I. MĂRIREA ŞI MICŞORAREA TIPARELOR

A. ÎNDRUMĂRI PENTRU MĂRIREA ŞI MICŞORAREA TIPARELOR DUPĂ DIFERITE MĂSURI ŞI CONFORMAŢII

1. Modificarea liniilor de tipar folosind liniile ajutătoare existente (cu schimbarea unora dintre ele)

După ce s-a învăţat desenarea tiparelor de bluză, mînecă şi fustă, ochiul s-a obişnuit cu fiecare linie în parte, deci va putea să observe diferenţa dintre diferite forme de răscroituri, deosebirile dintre liniile părţilor din spate şi din faţă, cum şi proporţia ce trebuie să existe între aceste două părţi; se poate deci trece la modificarea unui tipar după alte măsuri.

Această metodă de a se mări sau micșora un tipar se folosește pentru a economisi timpul necesar formării unui nou tipar.

În cazul cînd măsurile de lungimi, lățimi sau grosimi sînt mai mici decît cele cu care s-a desenat tiparul, micșorarea se face în felul următor:

a) *Bluză cu pensă la umăr*

Tiparul de spate

Modificarea liniilor ajutătoare. Linia de talie. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea spatelui plus 1 cm.

Linia de lungime a bluzei. Din linia de talie se măsoară în jos lungimea ce trebuie să aibă bluza (14 cm).

Modificarea liniilor de tipar. Linia de subraț. Din linia de talie se ridică cu lungimea subrațului și se notează un punct depărtat de linia de mijlocul spatelui cu 1/4 grosimea bustului. Pe linia de lungime a bluzei se măsoară din linia de mijlocul spatelui 1/4 din grosimea șoldurilor minus 1 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie ușoară, apoi se cambrează în talie cu 2 cm. Linia de rotunjime se formează ridicîndu-se cu 0,5 cm pe linia de subraț (fig. 90, *a*).

Răscroitura brațului. Pe linia de lățime se măsoară din linia de mijlocul spatelui 1/2 din lățimea spatelui plus 1 cm. Se desenează linia de răscroitură a brațului, măsurînd în interiorul tiparului pe linia de umăr aceeași distanță cu care s-a intrat pe linia de lățime.

Tiparul de față

Pentru partea din față se folosește aceeași metodă de micșorare a tiparului.

Modificarea liniilor ajutătoare. Linia de talie. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea feței pînă în talie.

Linia de lungime a bluzei. Din linia de talie se coboară o distanță egală cu lungimea bluzei (14 cm).

Modificarea liniilor de tipar. Dacă grosimea gîtului este mai mică cu 1 cm, nu se face nici o modificare; dacă diferența este de 2—3 cm, atunci se ridică atît linia de răscroitură a gîtului din spate, cît și cea din față, cu 2—3 mm.

Linia de subraț. Din linia de talie se măsoară lungimea subrațului plus 2 cm și se notează un punct depărtat de linia de mijlocul feței cu 1/4 din grosimea bustului, plus 4 cm. Pe linia de lungime se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2 cm. Se unesc punctele aflate printr-o linie ușoară. Se desenează și linia de talie ridicîndu-se cu 2 cm, se cambrează apoi linia de subraț pe linia de talie cu 3 cm.

Se desenează linia de rotunjime, aplicînd lungimea subrațului de la partea din spate, ca în fig. 90, *a*.

Răscroitura brațului. Pe linia de lățime se măsoară 1/2 din lățimea feței plus 1 cm. Se desenează linia de răscroitură a brațului măsurînd pe linia de umăr în interiorul tiparului aceeași distanță cu care s-a intrat pe linia de lățime.

Dacă diferența între cambrura folosită la tipar și cambrura noilor măsuri este mai mare decît 2—3 cm, se corectează și pensa prin mutarea liniei a doua.

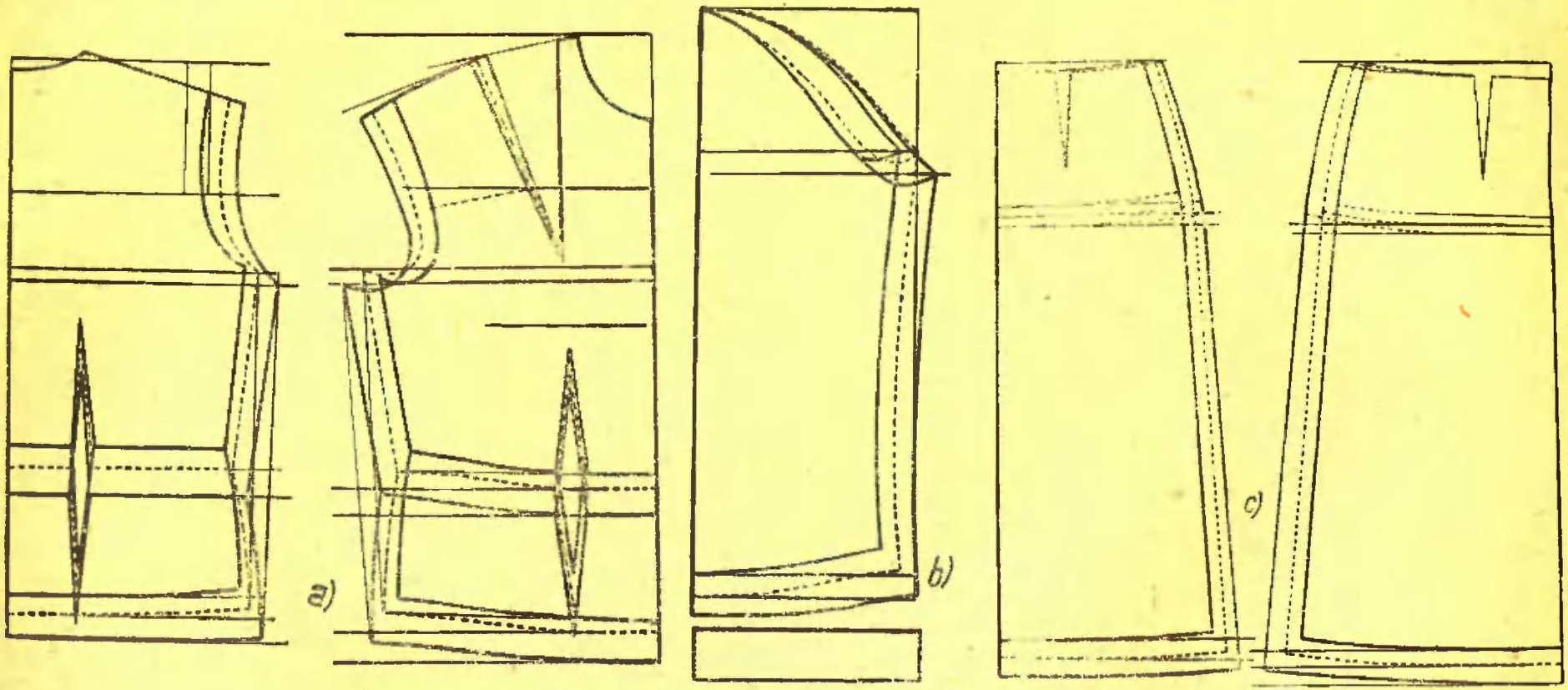

Fig. 90. Mărirea și micșorarea tiparelor

a — tiparul de bluză; *b* — tiparul de mînecă; *c* — tiparul de fustă.

Mărirea tiparelor se face cînd măsurile de lungimi, lăţimi sau grosimi sînt mai mari decît tiparul, procedînd ca şi la micşorarea tiparului. Se aplică atît la partea din spate cît şi la partea din faţă, lungimea spatelui sau a feţei, lungimea bluzei, lungimea subraţului, grosimea bustului, grosimea taliei şi lăţimea spatelui sau a feţei. În cazul cînd la grosimea gîtului şi la cambrura diferenţa este mai mare decît 2—3 cm, se corectează atît răscroiturile gîtului coborîndu-se cu 2—3 mm cît şi pensa mutînd a doua linie.

b) *Mîneca*

Procedeul folosit la micşorarea tiparului de bluza se poate aplica şi la tiparul de mînecă în felul următor:

Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea totală a mînecii plus 3 cm, scăzînd lăţimea manşetei, şi se desenează noua linie de lungime a mînecii, paralelă cu linia de lungime a tiparului.

Pe linia de rotunjime şi răscroitură a mînecii, se măsoară 1/2 grosimea braţului plus 3 cm şi se notează un punct din care se desenează o linie paralelă cu linia cusăturii din faţă a tiparului.

Se completează linia de rotunjime şi răscroitura în noul punct al cusăturii din faţă a mînecii (fig. 90, *b*).

Pentru mărirea tiparului de mînecă se procedează la fel, aplicînd lungimea totală a mînecii, grosimea braţului, desenîndu-se liniile în afara tiparului.

Lungimea manşetei se desenează măsurînd grosimea mîinii plus 3 cm, iar lăţimea este cea fixată la formarea tiparului de mînecă.

c) *Fusta*

Tiparul de spate

Modificarea liniilor ajutătoare. Pentru micşorarea tiparului de spate al fustei se măsoară din unghiul *A*, pe linia verticală, lungimea fustei în spate plus 1 cm.

Tot din unghiul *A* se măsoară lungimea pînă la şolduri.

Modificarea liniilor de tipar

Linia de talie. Se măsoară din unghiul *A* pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei.

Linia de pe şold. Pe linia de şolduri se măsoară 1/4 din grosimea şoldurilor minus 1 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie uşor curbă, prelungită pînă în linia de lungime a fustei, paralelă cu linia tiparului. Se desenează şi linia de rotunjime aplicîndu-se din linia de talie lungimea fustei de pe şold (fig. 90, *c*).

Tiparul de faţă

La fel ca şi la partea din spate, se măsoară lungimea fustei în faţă, lungimea pînă la şolduri, apoi se aplică 1/4 din grosimea taliei plus 4—5 cm, 1/4 din grosimea şoldurilor plus 3 cm şi se formează liniile noului tipar, controlîndu-se ca linia de pe şold de la partea din faţă să fie egală cu cea de la partea din spate.

Pentru mărirea tiparului de fustă se procedează la fel, aplicînd lungimea pînă la şolduri, lungimea totală, grosimea taliei şi grosimea şoldurilor şi se desenează apoi liniile în afara tiparului.

Metodele expuse mai sus pentru micşorarea şi mărirea tiparelor se pot aplica şi la celelalte tipare: rochie, capod, jachetă, pelerină.

Tiparul de pelerină la care nu există linie de talie, linie de bust, pense, se poate micșora aplicînd măsurile chiar și pentru fete tinere, desenîndu-se în interiorul tiparului: linia de răscroitură a gîtului, linia cusăturii de pe umăr și linia de rotunjime, atît la partea din spate, cît și la partea din față.

B. DIFERITE SCHIMBĂRI ALE TIPARULUI PENTRU PERSOANE A CĂROR ȚINUTĂ ESTE DEFECTUOASĂ

După cum s-a arătat și în cap. III „Despre măsuri" ținuta este de mai multe feluri și anume:

— ținuta normală
— ținuta greșită, adusă de spate
— ținuta înclinată spre spate
— corpuri asimetrice.

Ținuta normală este ținuta corpurilor pentru care s-a învățat să se deseneze tiparele.

Ținuta adusă de spate este ținuta cu omoplații ieșiți în afară din care cauză spatele ia o formă rotundă.

La formarea tiparului pentru persoanele cu astfel de ținută, la partea din spate se desenează o pensă în mijlocul umărului care are ca adîncime 3—4 cm, iar ca lungime 6—7 cm. Pentru ca acest defect al corpului să fie mascat prin îmbrăcăminte, este nevoie ca rochia pe linia de talie să fie mai largă și chiar se recomandă ca pensele de la partea din spate să fie transformate în creți susținuți pe linia de talie a fustei, ascunzîndu-se astfel linia rotunjită a spatelui. De asemenea, la partea din față, care din cauza spatelui adus spre față face să dispară rotunjimea normală a feței din dreptul bustului, adîncimea penselor de la umăr se transformă în creți sau cutulițe care dau lărgime, mascînd astfel acest defect.

Ținuta înclinată spre spate. Partea din spate este mai scurtă și mai îngustă, iar partea din față mult mai lungă și mai lată decît a persoanelor cu un corp normal.

Aceste corpuri au mai întotdeauna șoldurile foarte dezvoltate. Pentru ca prin îmbrăcăminte să nu iasă în evidență aceste defecte, se desenează tiparul cu linia de lățime a spatelui mai mare, cu umerii mai lați, pentru a masca proeminența șoldurilor.

La aceste corpuri, tiparul părții din față trebuie să fie mult mai lung decît al părții din spate.

Persoanele cu corp asimetric sînt persoane care prezintă diferențe între o parte și cealaltă a corpului, așa cum s-a arătat în cap. III „Modul de a se lua măsuri pe corpurile asimetrice". În cazurile acestea, tiparul se va desena așa cum s-au luat măsurile pentru fiecare parte separat.

Înainte de a începe să se deseneze tiparul, se observă care parte a corpului are defecte (umăr mai coborît, bust sau șold mai dezvoltat). Pentru partea corpului care are dimensiuni normale se desenează tiparul normal, iar la cealaltă parte, dacă de exemplu umărul este mai coborît, linia de umăr se va face mai coborîtă decît la partea normală cu 1—2 cm. La partea unde bustul sau șoldul sînt mai dezvoltate se va ține seama ca pe tipar să se dea un plus de cîțiva centimetri. Acest plus poate fi strîns în talie printr-o pensă mai adîncă, sau crețuri.

II. TRANSFORMAREA TIPARELOR DE BLUZĂ

A. BLUZA CU PLATCĂ

Pentru desenarea tiparului de bluză cu platcă se folosește tiparul bluzei cu pensă la umăr. Tiparul de spate fiind la fel, se fac transformări numai tiparului de față în felul următor:

Platca. Pe linia de umăr se măsoară din răscroitura gîtului lungimea umărului din spate minus 1,5—2 cm, și se notează un punct coborît de linia orizontală a unghiului cu 3 cm. Se unește acest punct cu cel de la răscroitura gîtului printr-o linie oblică plină.

Pe linia de lățime, din linia de mijlocul feței, se măsoară 1/2 din lățimea feței plus 1 cm și se notează punctul deasupra liniei de lățime cu 1 cm; din acest punct se desenează o linie ușor rotunjită, pierdută în linia de lățime pînă la 5—6 cm din mijlocul feței, formîndu-se astfel platca.

Se unește și punctul de lungime al umărului cu linia de platcă printr-o linie ușor curbată, formînd linia de răscroitură a brațului (fig. 91, *a*).

Linia bluzei pe care se aplică platca. Din linia de lățime se coboară pe linia de răscroitură a brațului cu 2 cm și se unește acest punct cu punctul unde se desparte platca de linia de lățime, printr-o linie ușor curbă înspre platcă.

Diferența de lungime între această linie și linia de lungime a plătcii se încrețește.

În cazul cînd bluza este mai creață, se prelungește această linie cu 2—3 cm în afară, ieșind totodată și pe linia de subraț cu aceeași distanță, care se pierde pînă în linia de talie.

Lungimea plătcii nu este întotdeauna aceeași, depinzînd de model și de corpul persoanei, avînd în vedere că plătcile prea lungi scurtează.

Persoanele mai scunde le convine mai bine bluza cu platcă îngustă, formată de obicei prin prelungirea părții din spate la care se desființează linia de umăr. Pentru formarea acestui tipar se procedează în felul următor:

La partea din față se desenează linia de platcă paralel cu linia de umăr mai jos cu 4—5 cm. Se fixează lungimea plătcii după lungimea umărului din spate. Pentru a se desena linia bluzei pe care se aplică platca, se ridică din linia de lățime cu 4,5—5 cm pe linia de răscroitură a brațului.

Din acest punct se desenează o linie ușor curbă, pierdută în linia de platcă pînă aproape de răscroitura gîtului (fig. 91, *b*).

La croitul acestei bluze, platca fiind o continuare a părții din spate, se copiază platca de la partea din față și se aplică pe linia de umăr, croindu-se astfel ambele părți (spate și platcă), într-o singură bucată (fig. 91, *c*).

Bluzele cu platcă se pot confecționa înlocuind creții prin cute duble, cute simple sau cerculețe, de asemenea plătcile se pot face în diferite forme: rotunde, ascuțite, cu colți din care să apară buzunare etc. Toate aceste modele se pot obține prin transformarea tiparului, după explicațiile de mai sus. Trebuie însă reținut că oricare ar fi lungimea plătcii, pentru a avea o linie corectă, care să cadă dreaptă pe corp și pentru a se înlocui adîncimea pensei, trebuie ridicată pe linia de răscroitură a brațului cu 1 cm, în comparație cu punctul de lungime al plătcii notat pe linia de mijlocul feței. Linia de la partea de jos a bluzei pe care se aplică platca se coboară de la linia plătcii cu 2—3 cm. De asemenea, oricare ar fi forma plătcii, bluza nu poate să cadă corect pe corp fără aceste modificări aduse tiparului.

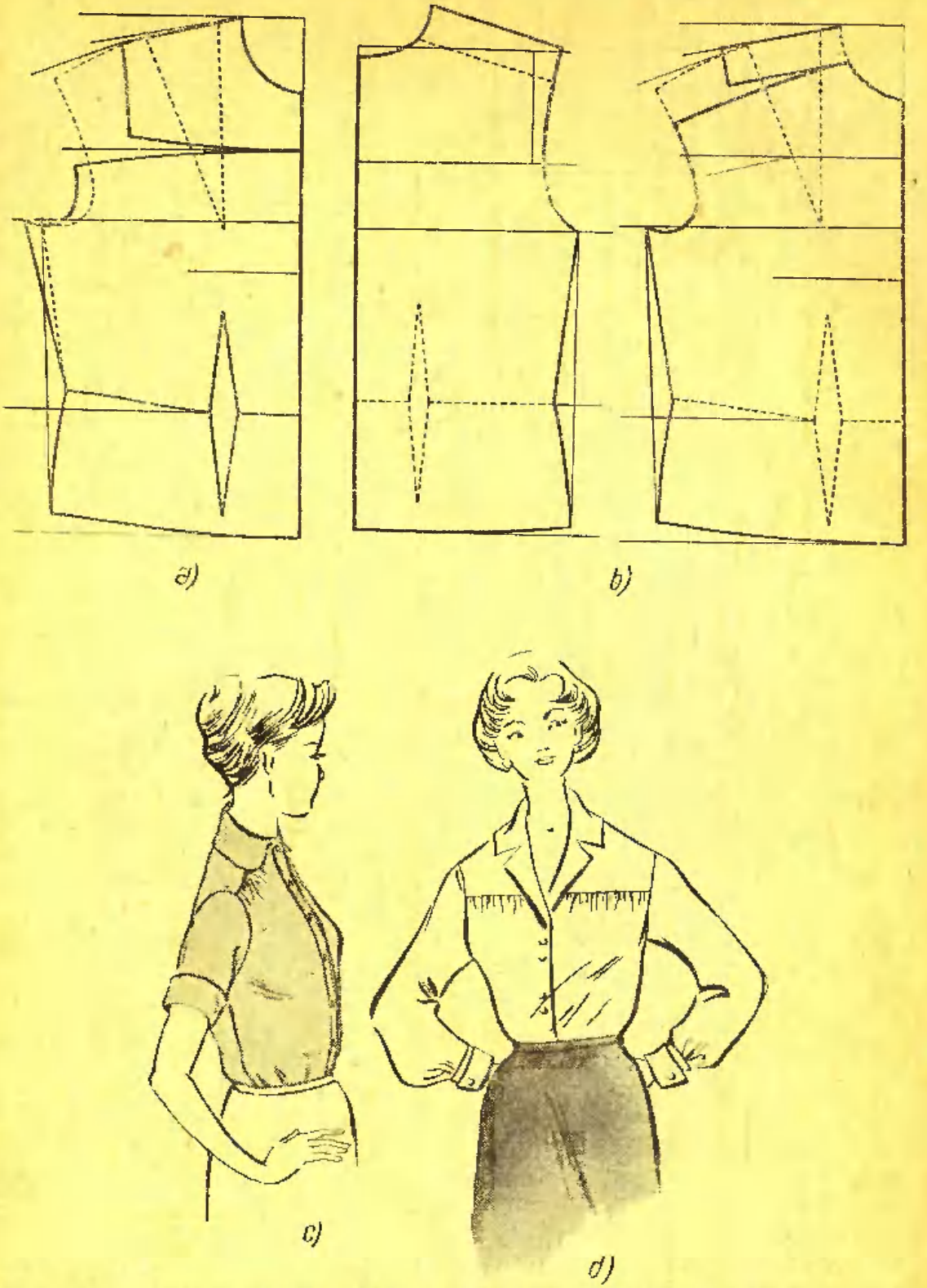

Fig. 91. Tiparul de bluză cu platcă:

a — tipar de bluză cu platcă obișnuită; *b* — tipar de bluză cu platcă în continuare cu partea din spate; *c* — schița modelului de bluză cu platcă în continuare cu partea din spate; *d* — schița modelului de bluză cu platcă obișnuită.

La bluza cu platcă se poate face guler cu rever sau guler închis pînă sus, iar mîneca lungă cu manşetă sau scurtă (fig. 91, *d*).

Bluzele cu platcă se pot confecţiona din ţesături uni, în dungi sau carouri. În aceste cazuri se poate obţine un joc de dungi sau de carouri, croind platca cu dungile pe lăţime, iar carourile pe bie. Partea de jos a bluzei atît la spate cît şi la faţă va rămîne cu dungile şi carourile în lungime. Se poate obţine un model frumos de bluză inversînd croitul, adică platca rămînînd cu dungile sau carourile în lungime, iar partea de jos a bluzei cu dungile sau carourile în bie.

B. BLUZA CAZACĂ

Această bluză este dreaptă şi se poartă pe deasupra fustei. Pentru a se obţine un tipar de bluză cazacă, se foloseşte tiparul bluzei cu pensă la umăr, la care liniile de subraţ, atît la partea din spate, cît şi la partea din faţă, nu se mai cambrează, rămînînd drepte, desfiinţîndu-se totodată şi pensele din talie (fig. 92). Bluza cazacă purtîndu-se peste fustă, pe linia de grosime a şoldurilor, se face mai largă (1/4 grosimea şoldurilor plus 2—3 cm).

În unele cazuri această bluză nu are cusătură în partea din faţă, închizîndu-se pe umăr sau în partea din spate. Gulerul se face drept, ridicat pe gît.

Cînd bluza cazacă se execută din acelaşi material cu fusta, formînd un complet, gulerul poate să aibă şi alte forme. Mînecile pot fi lungi sau trei sferturi, dar strîmte, pentru ca în contrast cu linia dreaptă a bluzei, să dea o notă de eleganţă.

La această bluză trebuie să se dea atenţie deosebită liniei de rotunjime, căci purtîndu-se pe deasupra fustei şi fiind simplă, această linie constituie unul din punctele principale pentru reuşita bluzei. Rotunjimea se termină de multe ori cu o bantă aplicată pe deasupra sau cu un bie întors pe faţă şi lăsat liber.

Cînd însă nu se aplică alt material, tivul, pe linia de rotunjime se face îndoind din materialul cazacei.

Fig. 92. Model de bluză cazacă.

C. VESTA

Cînd din materialul din care s-a confecţionat o fustă a rămas o bucată care nu este suficientă pentru a croi şi un corsaj cu mînecă, deci o rochie întreagă, se foloseşte acest rest la confecţionarea unei veste.

Acest veşmînt este ajustat pe corp, decoltat, petrecut în faţă mai scurt decît bluza şi fără mîneci.

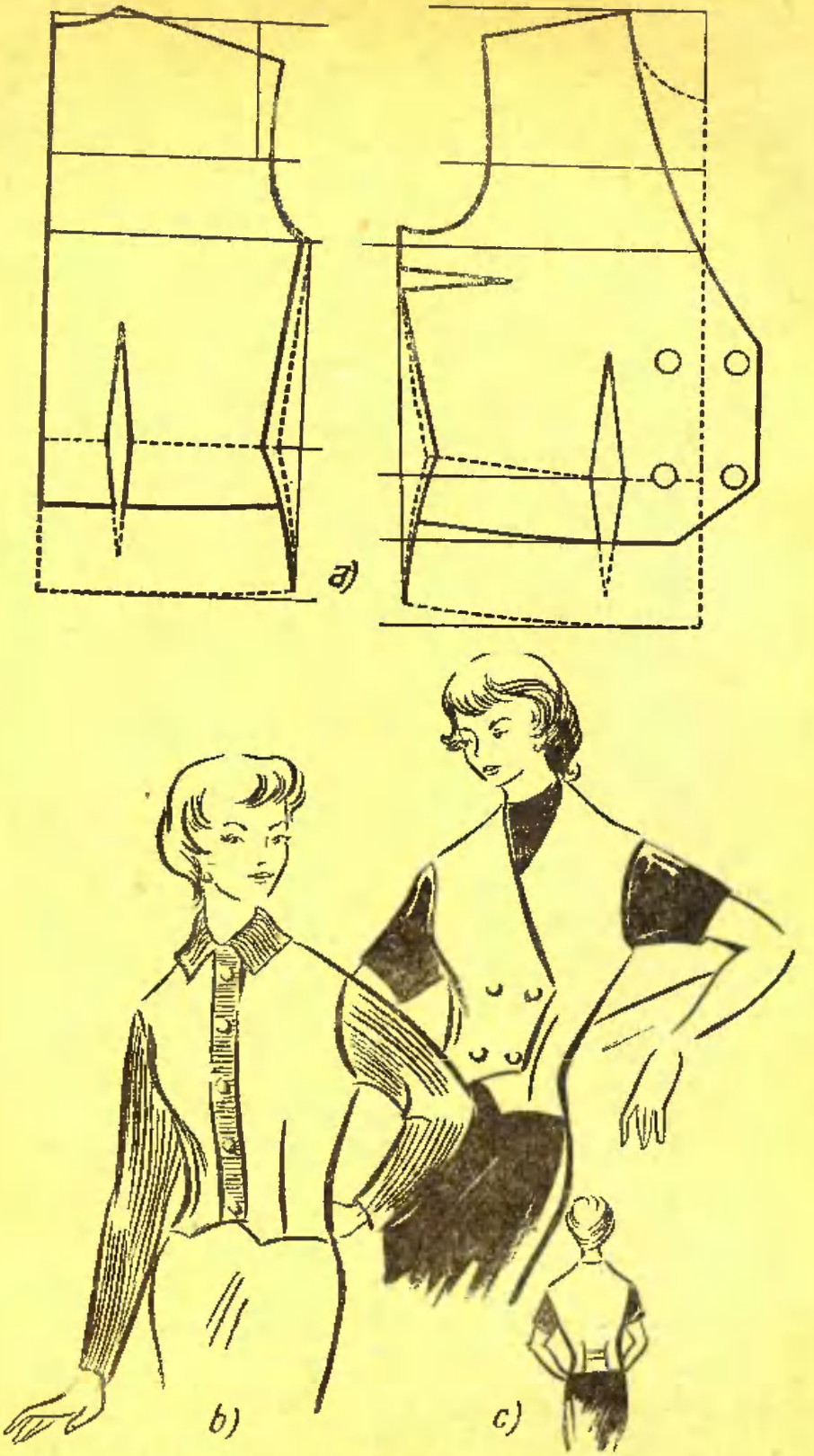

Fig. 93. Vesta:
a — tipare; *b* — model de vestă completată cu împletitură;
c — model de vestă la două rînduri.

Vesta se poartă peste bluză și se folosește în zilele mai răcoroase.

Pentru a se desena un tipar de vestă, se folosește tiparul de bluză cu pensă la subraț, căruia i se aduc următoarele modificări:

Partea din spate pe linia de subraț se ajustează măsurîndu-se atît pe linia de bust, cît și pe linia de lungime a bluzei, 1/4 din grosimea bustului și 1/4 din grosimea șoldurilor minus 1 cm. Se unesc printr-o linie ușoară aceste două puncte. Se măsoară apoi pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm, după ce s-a scăzut adîncimea pensei. Se unește acest punct cu cel de la bust și cu cel de la lungimea bluzei, desenîndu-se linia de subraț. Se scurtează apoi tiparul de bluză, măsurîndu-se din linia de talie 6—8 cm și se desenează linia de lungime a vestei (fig. 93, *a*).

La partea din față se desenează linia decolteului din răscroitura gîtului, de la umăr pînă în direcția vîrfului pensei din talie, ieșind în afară în linie orizontală, din mijlocul feței, cu 5—6 cm. Din acest punct se coboară o linie dreaptă pînă în linia de lungime. Se ajustează tiparul și la partea din față, măsurînd pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 4 cm, iar pe linia de lungime a bluzei, 1/4 din grosimea șoldurilor plus 3 cm.

Se unesc aceste puncte printr-o linie ușoară, care se cambrează în talie, măsurînd 1/4 din grosimea taliei plus 3 cm, scăzînd adîncimea pensei.

Se desenează apoi linia de lungime a vestei, măsurînd din talie 6—8 cm, aceeași distanță care s-a aplicat și la partea din spate.

Pe linia de lungime, această vestă poate să rămînă pe linie dreaptă sau se formează doi colți, intrînd pe linia de lungime din linia de mijlocul feței cu 4—5 cm și desenînd o linie oblică pînă în linia de talie.

Vesta se închide în față la două rînduri de nasturi și se poate executa căptușită cu o mătase subțire sau necăptușită (fig. 93, *c*).

În cazul cînd se execută vesta necăptușită, răscroitura brațului, a gîtului cu decolteul, linia din față și de lungime, se termină cu un bieu întors pe dos și cusut ascuns. La însăilatul acestui bieu pe vestă se ține seama să se întindă, pentru ca la întoarcerea lui pe dos să se obțină o linie frumos conturată.

În partea din spate această vestă are un cordon lat de 2—3 cm, introdus din linia de subraț sau numai de la o pensă la cealaltă.

La această vestă se pot face, tricotate din lînă, mîneci lungi, un guler și o bantă în față pentru a se închide. În acest caz, tiparul nu se mai decoltează și nu se mai petrece în față. Vesta astfel completată cu mîneci, guler și închisă în față, poate înlocui jacheta (fig. 93, *b*).

D. BOLEROUL

Boleroul este un gen de jachetică mai scurtă din linia de talie, cu mîneci sau fără, decoltat sau cu revere și se îmbracă la rochiile elegante de după amiază sau seară și la rochiile de vară. Boleroul se folosește și la rochiile de plajă.

Pentru rochiile de după amiază sau de seară, unde boleroul se îmbracă pentru a acoperi decolteurile, poate fi dublat cu mătase, tafta, lamé sau alt material fin, la care pot să apară din linia pensei sau din tăieturi, eșarfe dublate din același material cu căptușeala. Aceste bolerouri elegante au mîneci lungi, sau trei sferturi, de obicei strimte.

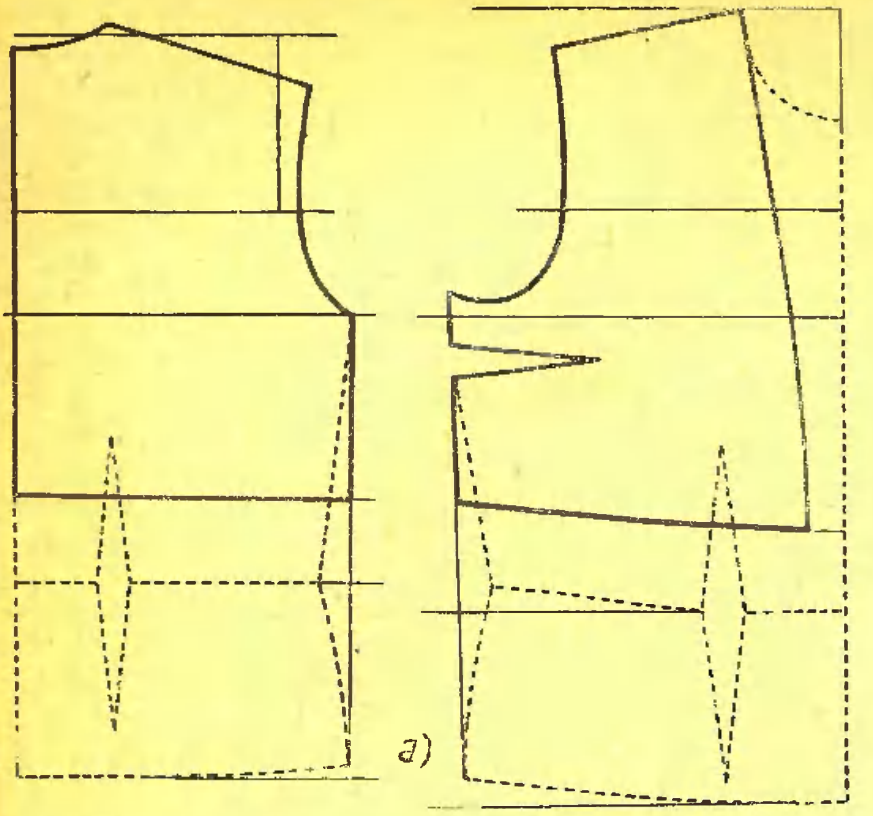

Fig. 94. Bolerou:
a — tipar; *b* — model de bolerou elegant; *c* — model de bolerou simplu:

La rochiile de vară sau de plajă, bolerourile se fac decoltate și fără mîneci, pentru ca să nu țină cald.

Pentru a se desena un tipar de bolerou simplu, se folosește tiparul de bluză cu pensă la subraț, sau cu pensă la umăr, la care se fac următoarele modificări: boleroul fiind scurt se ridică din linia de talie atît la partea din spate, cît și la partea din față cu 6—8 cm (fig. 94, *a*).

Pe linia de subraț, unde este mai larg decît bluza, se întărește linia ușoară pe distanța care reprezintă lungimea subrațului la bolerou.

Decolteul se formează desenîndu-se o linie oblică de la răscroitura gîtului, din linia de umăr pînă în linia de lungime, depărtată de mijlocul feței cu 3—4 cm. Această linie se curbează în afară cu 1 cm în mijlocul ei, iar colțurile de jos se lasă drepte sau se rotunjesc.

Pentru bolerourile elegante se poate folosi și tiparul bluzei cu pensă la umăr, căruia i se aplică aceleași modificări pe linia de subraț, lungime și linia din față (fig. 94,*b*).

La boleroul cu rever, se folosește linia de mijlocul feței, iar dacă acest rever este mai lat, se măsoară în afară de această linie atîția centimetri, cît arată modelul, desenîndu-se noua linie a reverului (fig. 94, *c*).

Dacă modelul se face cu mîneci lungi, trei sferturi, ajustate pe mînă, se folosește tiparul mînecii pe cot.

La bolerourile subțiri care se poartă vara și se fac cu mîneci scurte, se va folosi tiparul mînecii de bluză.

La executarea acestui bolerou, liniile din față ale decolteului și lungimea se termină cu un bie aplicat și întors pe dos.

E. SARAFANUL

Sarafanul are aspectul unei rochii fără mîneci și se compune din partea de sus (sarafanul propriu-zis) și fusta. Sarafanul constituie o îmbrăcăminte comodă și practică, căci dă posibilitatea să fie purtat primăvara și toamna peste bluze, iar iarna peste pulovere. El se confecționează unit de fustă pe linia de talie, sau liber ca și bluza purtîndu-se introdus în fustă. Cînd se face o fustă largă la care sînt necesare două lungimi de material, iar bucățile rămase din lățimea materialului nu sînt suficiente pentru a executa o bluză cu mîneci, atunci se confecționează un sarafan.

De asemenea cînd o rochie s-a uzat prin purtat, la gît și pe linia de subraț, se transformă în rochie sarafan.

Pentru a forma un tipar de sarafan se folosește tiparul de bluză cu pensă la subraț, căruia i se aduc următoarele modificări.

Partea din spate. Pe linia de umăr se măsoară din răscroitura brațului 10 cm, iar pe linia din mijlocul spatelui se coboară din răscroitura gîtului cu 5 cm. Se unesc aceste puncte printr-o linie curbă ce formează decolteul. Se coboară apoi și răscroitura brațului pe linia de subraț cu 3—4 cm și se desenează din acest punct o linie curbă pierdută în răscroitura brațului pînă în linia de lățime a spatelui (fig. 95, *a*).

Partea din față. Pe linia de umăr se măsoară, din răscroitura brațului, lungimea umărului din spate minus 1 cm, iar pe linia de mijlocul feței se

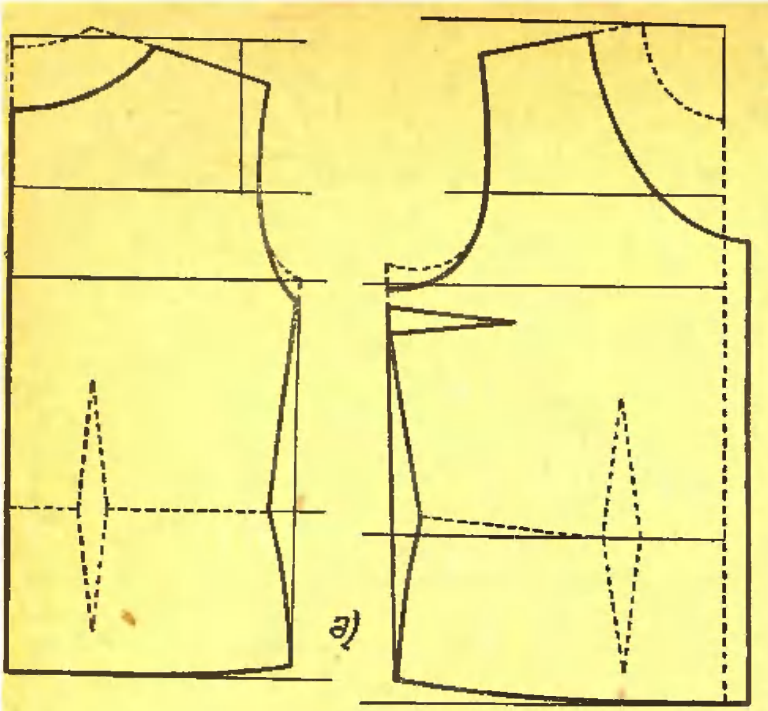

Fig. 95. Sarafan:
a — tiparul; *b* — schița.

coboară din răscroitura gîtului cu 10 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie curbă și se formează decolteul părții din față. Pe linia de subraț, se coboară răscroitura brațului cu 3—4 cm și se desenează o linie curbă, pierdută în răscroitura brațului pînă în linia de lățime a feței. Din linia de mijlocul feței se depărtează din linia decolteului cu 2 cm și se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime. Această porțiune este necesară pentru fixarea butonierelor și nasturilor.

La confecționarea acestui sarafan, la decolteu și răscroitura mînecii se poate aplica o bantă din material drept garnitură, croită anform în felul următor: se fixează în ace cu gămălie o bucată de foiță pe fața sarafanului și se conturează cu creionul întîi partea din spate începînd cu linia de mijlocul spatelui, decolteul, linia de umăr și linia de lățime a acestei fîșii (3—4 cm), apoi partea din față. Banta astfel desenată se croiește în același fir cu sarafanul, se însăilează liniile de umăr, se trag la mașină și se calcă. Se aplică pe decolteu așezînd fața bantei pe fața sarafanului atunci cînd se execută cusută ascuns, și pe dosul sarafanului, cînd se termină decolteul cu banta din bie sau anform întoarsă pe față și se trage un tighel de jur-împrejur, la o distanță de 1/2—1 cm. La

răscroitura brațului se procedează la fel ca și la decolteu, aplicîndu-se o bantă de aceeași lățime (fig. 95, *b*).

În cazul cînd modelul arată sarafanul unit de fustă, această operație se face la fel ca și la rochie.

III. TRANSFORMAREA TIPARELOR DE MÎNECĂ SIMPLĂ ȘI MÎNECĂ PE COT

A. MÎNECA EVAZATĂ

Mîneca evazată este formată dintr-o singură bucată, iar cusăturile pensei de la cot și ale cusăturii din față se prelungesc pe mînă formîndu-se evazeul.

La desenarea acestui tipar se va folosi tiparul mînecii cu pensă la care se vor face următoarele modificări:

În partea de sus mîneca rămîne neschimbată, iar de la cot în jos se mută pensa spre față, deoarece din cauza evazeului nu se mai poate păstra proporția de 2/3 din grosimea mînecii pentru partea de deasupra și 1/3 partea de dedesubt.

Evazeul trebuie să ia forma palmei, deci pensa se mută la 1/2 grosimea mîinii (fig. 96, *a*).

Partea de deasupra mînecii. Din punctul E se măsoară pe linia de lungime a mînecii 1/2 grosimea mîinii plus 1 cm și se notează punctul G_1. Se unește punctul F_1 cu G_1 printr-o linie oblică, formîndu-se prima linie a pensei.

$$EG_1 = 1/2 \text{ grosimea mîinii plus 1 cm.}$$

Evazeul. Se prelungește linia cusăturii din față din punctul E cu 2 cm și se notează litera E_2 depărtată spre stînga cu 1—1,5 cm.

Se desenează în continuare linia cusăturii din față, unind punctele E cu E_2 printr-o linie curbă. Se prelungește de asemenea și prima linie a pensei cu 3—4 cm și se notează punctul H, depărtat spre dreapta cu 2—2,5 cm. Se desenează în continuare linia pensei unind punctele G_1 cu H printr-o linie curbă.

$$EE_2 = 2 \text{ cm}$$

$$G_1H = 3—4 \text{ cm.}$$

Linia de lungime a evazeului se formează unind punctele E_2 cu H printr-o linie ușor curbă.

Partea de dedesubt a mînecii. Din punctul E_1 se măsoară pe linia de lungime 1/2 grosimea mîinii minus 1 cm și se notează punctul G_2. Se unesc punctele F_1 cu G_2 printr-o linie oblică formîndu-se pensa.

$$E_1G_2 = 1/2 \text{ grosimea mîinii minus 1 cm.}$$

Evazeul. Se prelungește linia cusăturii din față din punctul E_1 cu 2 cm și se notează punctul E_3 depărtat de linie spre dreapta cu 1—1,5 cm. Se unesc punctele E_1 cu E_3 printr-o linie curbă. Se desenează în continuare și linia a doua a pensei, măsurîndu-se 3—4 cm din punctul G_2, adică același număr de centimetri care s-a măsurat la partea de deasupra mînecii, și

se notează punctul H_1 depărtat de linie spre stînga cu 2—2,5 cm. Se unesc punctele G_2 cu H_1 printr-o linie curbă.

$$E_1E_3 = 2 \text{ cm.}$$

$$G_2H_1 = 3—4 \text{ cm.}$$

Linia de lungime a evazeului se formează ca şi la partea de deasupra mînecii, unindu-se punctele E_3 cu H_1 printr-o linie curbă.

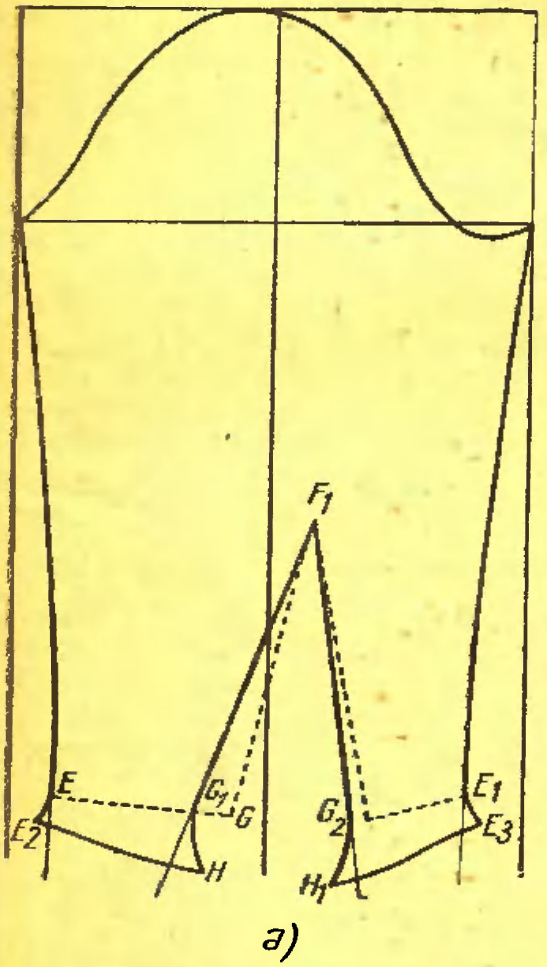

Fig. 96. Mînecă evazată:
a — tiparul; *b* — schiţa.

Această mînecă se croieşte la fel cu mîneca cu pensă, ţinîndu-se seama de evazeul la care se lasă rezerva pe linia de lungime 1—2 cm. Se însăilează mîneca şi se face proba, prinzîndu-se de rochie. Se controlează linia evazeului, se notează adîncimea lui la încheietura mîinii.

Se trage la maşină, lăsînd cusătura pensei desfăcute pe o distanţă de 7—8 cm pentru fentă. În direcţia adîncimii evazeului, se crestează din distanţă în distanţă şi se dublează de obicei cu o mătase subţire în culoarea materialului. Fenta se închide cu capse sau nasturi mici îmbrăcaţi (fig. 96, *b*).

B. MÎNECA PE FIR BIE CU PENSE LA PARTEA DE DEDESUBT

Este o mînecă ajustată pe mînă, la care lărgimea necesară din dreptul cotului se strînge în 3 pense. Această mînecă se croieşte pe fir bie, care permite să fie ajustată pe mînă fără să jeneze la mişcări.

La formarea acestui tipar se foloseşte tiparul mînecii pe cot care se transformă în felul următor:

Se închide pensa de la cot prinzînd-o în ace cu gămălie, iar pentru ca tiparul să-şi ia din noua forma plană, se crestează linia cusăturii din faţă a părţii de dedesubt în direcţia cotului, pînă în vîrful pensei.

Se aşază tiparul astfel crestat pe o coală de hîrtie şi se conturează forma lui de jur-împrejur, cu 1 cm mai înăuntrul liniilor cusăturii din faţă şi al liniei de lungime a mînecii, deci se strîmtează mîneca pe toată lungimea ei

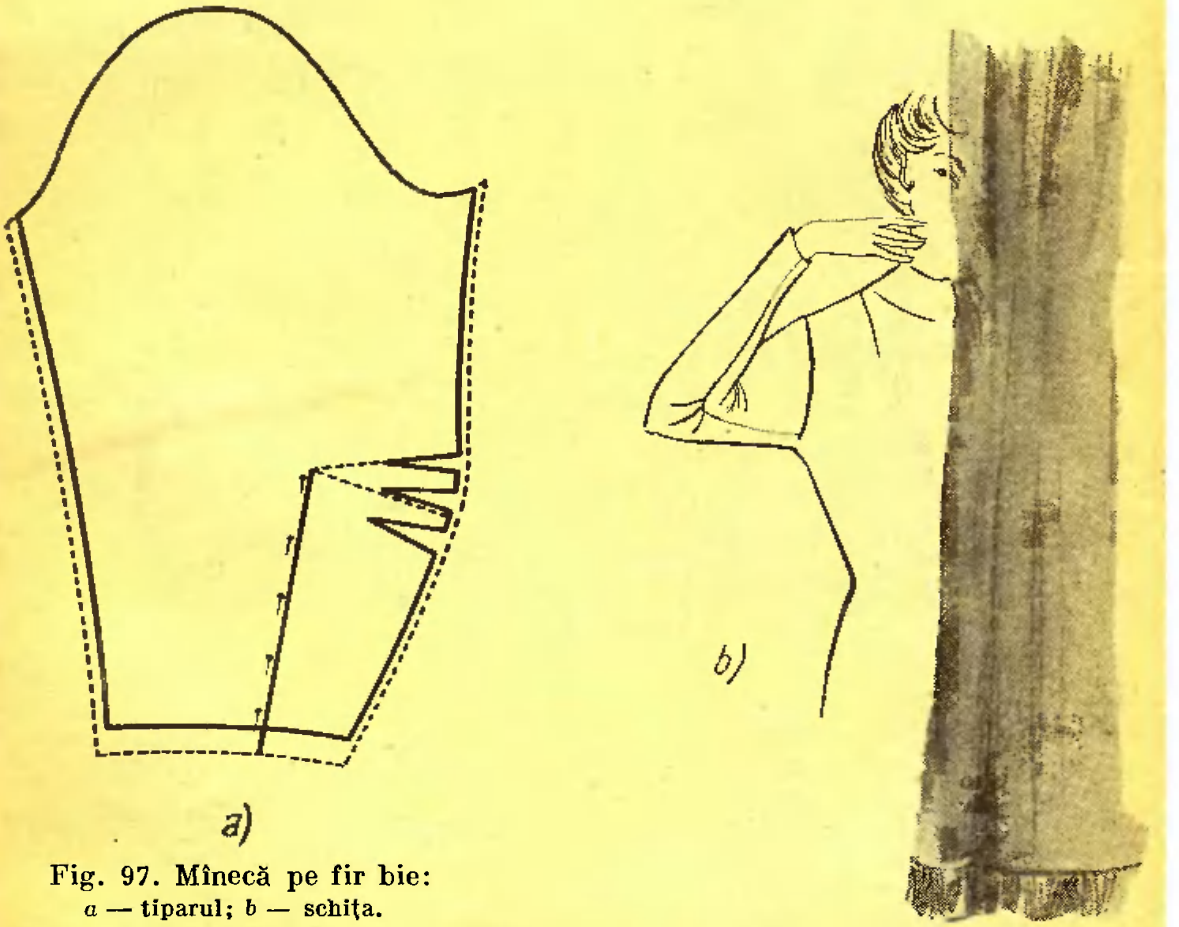

Fig. 97. Mînecă pe fir bie:
a — tiparul; *b* — schiţa.

cu 2 cm, deoarece mînecile pe fir bie se fac mai ajustate. Bieul cedînd întotdeauna, mîneca oricît de strîmtă ar fi nu ţine la mişcările braţelor. Linia de rotunjime şi cea de răscroitură a mînecii rămîn neschimbate.

Se măsoară adîncimea deschizăturii ce s-a format prin crestarea cusăturii din faţă a părţii de dedesubt şi se împarte egal în trei pense, care se

desenează începînd cu prima pensă de la linia de sus a deschizăturii. Lungimea penselor se desenează de 6—7 cm, iar distanța dintre ele de 1,5—2 cm (fig. 97, *a*).

Pentru mai multă siguranță este necesar să se facă mulajul acestei mîneci, apoi o probă la care se va observa ca linia de lungime să nu depășească încheietura mîinii, ținîndu-se seama că această mînecă fiind croită pe fir bie cedează întotdeauna în lungime. La așezarea ei pentru croit, o mare atenție trebuie să se dea la formarea firului bie.

Pe materialul dublu se desenează cu creta linia firului bie, după indicațiile date în Cap. II „Despre țesături" și se prinde în ace cu gămălie mijlocul tiparului pe această linie. Se croiește, ținîndu-se seama să se lase la cusătura din față a mînecii 2—3 cm, iar pe linia de lungime numai 1 cm (deoarece firul bie cedează întotdeauna pe linia de lungime).

Se dau semnele, se însăilează pensele, apoi cusătura din față, lăsînd-o desfăcută pentru fentă pe o distanță de 6—7 cm. Se face apoi proba acestei mîneci, prinzînd-o pe rochie și se observă dacă pensele sînt în direcția cotului, dacă lungimea și distanța dintre ele centrează suficient lărgimea necesară cotului. În cazul cînd pensele sînt mai jos de cot, se pune persoana să îndoaie brațul și se marchează cu ace cu gămălie linia corectă a cotului. Aceste pense nu rămîn întotdeauna în direcția cotului, din cauza elasticității bieului. Se observă de asemenea dacă lungimea și lărgimea mînecii sînt proporționate.

În cazul cînd survin modificări, se corectează mîneca și se desenează din nou pensele, păstrînd distanța egală între ele. Se însăilează, se trage la mașină, se calcă pe mînecar cu cîrpa udă, ținîndu-se seama să intre toată lărgimea din vîrful penselor, în așa fel încît să se formeze o linie rotundă în direcția cotului.

Se trage la mașină cusătura din față lăsînd deschis pentru fentă, care se execută la fel ca și la fustă, cu deosebire că la ambele părți se introduce cîte o fîșie de material pe fir drept (margine de mătase), peste care se trage în vîrf la mașină. Se procedează în felul acesta pentru a nu se întinde fenta care este pe fir bie. În partea de jos și în partea de sus la rotunjime, această mînecă se execută la fel cu celelalte mîneci (fig. 97, *b*).

C. MÎNECA JIGOT

Mîneca jigot este o mînecă foarte largă în partea de sus, iar de la cot în jos ajustată pe mînă.

Această formă de mînecă se folosește la rochii de mireasă, la capoate din tafta sau catifea în dungi, care avînd țesătură aspră, pliurile rămîn așa cum au fost fixate pe răscroitura brațului.

Pentru a se putea obține lărgimea necesară în partea de sus a mînecii este nevoie să se facă o cusătură în direcția cotului, deci mîneca va fi formată din două părți: partea mare sau partea de deasupra și partea mică sau partea de dedesubt.

La formarea tiparului de mînecă jigot se va folosi tiparul mînecii cu pensă la cot, prelungindu-se din vîrful pensei o linie pînă sus în linia de răscroitură a mînecii, partea de jos a tiparului rămînînd neschimbată.

Tiparul de mînecă jigot

Partea de deasupra sau partea mare a mînecii. Se măsoară pe linia de rotunjime a mînecii din punctul C spre dreapta 12 cm și se notează punctul B_1. Se unesc punctele B_1 cu F_1 din direcția cotului, printr-o linie oblică.

$$CB_1 = 12 \text{ cm.}$$

Linia cusăturii de la cot. Din punctul B_1 se desenează spre dreapta o linie orizontală, lungă de 12—14 cm, și se notează punctul B_2. Se unesc

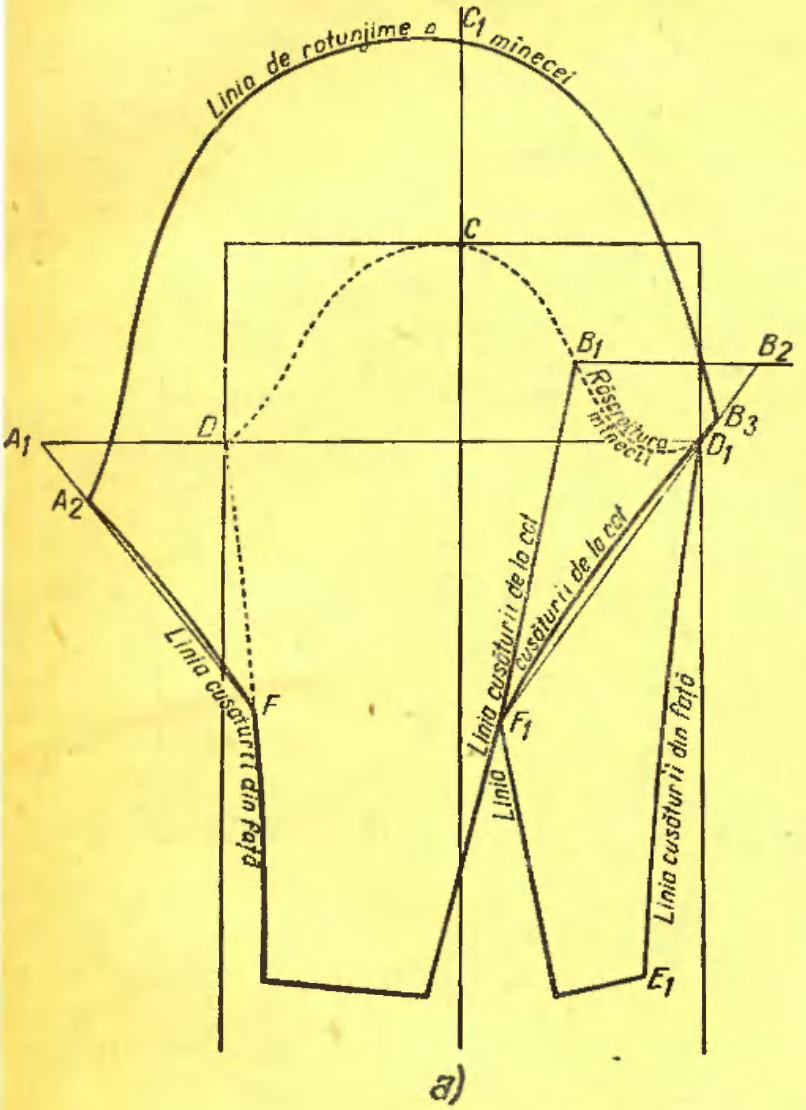

Fig. 98. Mînecă jigot:
a — tiparul; *b* — schița.

punctele B_2 cu F_1 printr-o linie ușoară, pe care se aplică din punctul F_1 lungimea liniei F_1B_1 de la partea mică și se notează punctul B_3. Se unesc punctele B_3 cu F_1 printr-o linie curbă (cu 1/2 cm în mijlocul ei) înăuntrul tiparului, completîndu-se linia cusăturii de cot de la pensă în sus (fig. 98, *a*).

$$B_1B_2 = 12—14 \text{ cm}$$

$$F_1B_3 = F_1B_1$$

Linia cusăturii din față. Din punctul D se desenează spre stînga o linie orizontală lungă de 12—14 cm și se notează punctul A_1. Se unesc punctele F cu A_1 printr-o linie ușoară, pe care se aplică din punctul F distanța FD și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_2 cu F printr-o linie curbă la jumătatea ei cu 1/2 cm) în interiorul tiparului, completîndu-se astfel linia cusăturii din față.

$$DA_1 = 12—14 \text{ cm}$$

$$A_2F = FD.$$

Rotunjimea mînecii. Din punctul C se ridică o linie verticală lungă de 14—16 cm și se notează punctul C_1.

Se unesc punctele A_2 cu B_3 trecînd prin punctul C_1 printr-o linie curbă bine rotunjită.

$$CC_1 = 14—16 \text{ cm}.$$

Partea de dedesubt a mînecii se formează prin întărirea liniei B_1F_1. Cusătura din față D_1E_1 și răscroitura mînecii B_1D_1, rămîn neschimbate.

Fiecare parte a mînecii jigot se croiește separat, ținîndu-se seama, ca și la celelalte mîneci, să se așeze linia de mijlocul tiparului al ambele părți pe firul drept de lungime al materialului.

La însăilatul mînecii nu trebuie să se uite semnele de întîlnire de la cot. Lărgimea mînecii din partea de sus se fixează pe răscroitura brațului, prinzînd în ace cu gămălie cîte 3 cute în spre spate și față, în așa fel încît să se formeze trei pliuri pe braț (fig. 98, *b*).

În partea de jos a mînecii se lasă deschisă cusătura de la cot pe o distanță de 7—8 cm pentru fentă, care se închide cu capse sau năsturași mici îmbrăcați și cheițe din ață sau dintr-un bie subțire din același material.

D. MÎNECA TREI SFERTURI CU PENSĂ ȘI MANȘETĂ

Această formă de mînecă îmbracă brațul mai jos de cot, unde are o pensă. În partea de jos se termină cu un tiv lat de 1,5—2 cm, sau cu o manșetă.

Pentru mîneca trei sferturi se folosește tiparul mînecii de bluză sau al mînecii cu pensă, pe care se desenează noua linie de lungime cu 8—10 cm mai jos decît linia de cot, sau se aplică din umăr lungimea mînecii trei sferturi.

Din adîncimea pensei se poate forma o pensă mai scurtă, mai multe pense mai puțin adînci, sau se poate încreți de jur-împrejur aplicîndu-se o manșetă.

Manșeta poate avea diferite forme: manșeta dreaptă, pe fir bie, anform, cu colți ascuțiți, cu colți rotunzi, evazată în sus sau în jos etc.

Se mai poate face o manșetă care acoperă numai partea de deasupra a mînecii.

Manșeta dreaptă se execută așa cum s-a arătat în capitolul VI „Rochii".

Manșeta pe fir bie se croiește așezînd tiparul pe firul bie al materialului.

Pentru manşeta anform se scoate un tipar, aşezîndu-se o foiţă deasupra mînecii, observînd ca atît în partea de jos, cît şi în partea de sus, conturul desenat cu creionul să urmărească forma mînecii.

Este de preferat ca această operaţie să se facă înainte de a se trage mîneca la maşină, scoţînd tiparul cu cusătura mînecii desfăcută, pentru mai multă exactitate (fig. 99).

Manşetele cu colţii ascuţiţi sau rotunzi se confecţionează cu capetele libere la care se desenează colţii ascuţiţi sau rotunzi după model. Aceşti colţi se aşază în dreptul cotului în linie de pensă.

Manşeta evazată în sus sau în jos se croieşte după ce s-a scos un tipar, aşezînd foiţa în josul sau în susul mînecii, după model. La conturarea desenului, se lărgesc liniile manşetei în dreptul cusăturii din faţă şi de la cot, luînd astfel forma evazată.

Manşetele, orice formă ar avea, se fac dublate de obicei cu aceeaşi stofă, sau în cazul cînd stofa este prea groasă se dublează cu mătase din aceeaşi culoare. Cînd stofa este subţire se introduce între faţa şi dosul manşetei o pînză tare, croită tot în acelaşi fir, pentru ca manşeta să se aranjeze bine deasupra mînecii.

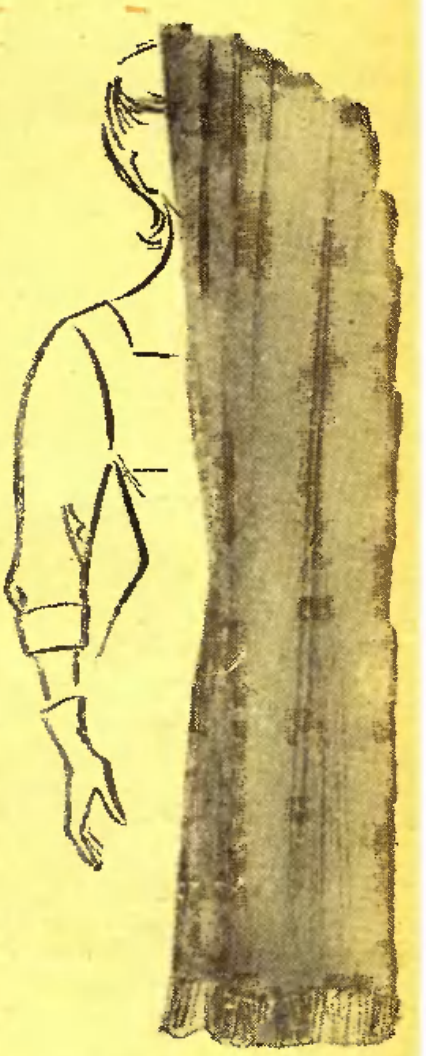

Fig. 99. Model de mînecă trei sferturi.

E. MÎNECA SCURTĂ BUFANTĂ

La rochiile de vară din materiale subţiri, mătăsuri, materiale nylon, o mînecă scurtă bufantă dă o linie armonioasă modelului.

Această mînecă, spre deosebire de celelalte, este foarte largă în partea de sus, iar jos vine exact pe braţ.

Mîneca bufantă, avînd o formă diferită de celelalte mîneci, nu se poate folosi nici un tipar din cele învăţate.

Pentru a se desena acest tipar sînt necesare două măsuri:

lungimea mînecii, care se măsoară de la umăr pînă unde trebuie să se facă mîneca de lungă, şi

grosimea braţului, care se măsoară înconjurînd braţul cu panglica metrică în punctul unde s-a fixat lungimea mînecii.

Această mînecă este formată dintr-o singură bucată şi se desenează desfăcută.

Tiparul de mînecă bufantă. Pentru a se forma acest tipar, se desenează un dreptunghi care să aibă ca lungime măsura de lungime a mînecii plus 12—14 cm, iar ca lăţime măsura de grosimea braţului. Acest dreptunghi se înseamnă cu *A*, *B*, *C*, *D*.

AB = grosimea braţului
AC = lungimea mînecii plus 12—14 cm.

Liniile ajutătoare

Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/2 din distanța AB și se notează punctul E, din care se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime a mînecii unde se notează punctul E_1.

$$AE = 1/2\ AB.$$

Liniile de tipar

Linia de rotunjime și răscroitură a mînecii. Din punctul C se măsoară în sus pe verticală 1 cm și se notează punctul C_1.

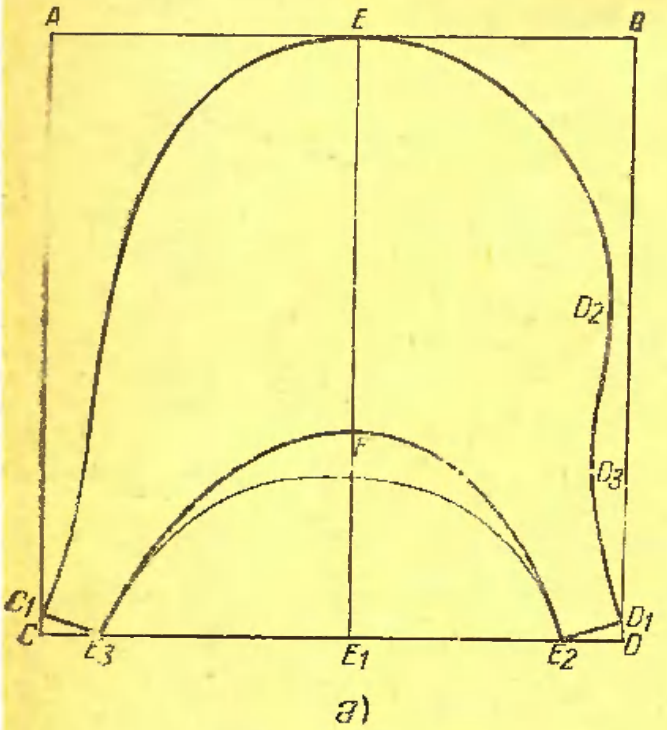

Fig. 100. Mînecă scurtă bufantă:
a — tiparul; *b* — schița.

Din punctul D se măsoară în sus pe verticală tot 1 cm și se notează punctul D_1.

Se împarte distanța BD_1 în două și se notează punctul D_2 cu 1 cm în interiorul dreptunghiului. Se împarte și distanța D_1D_2 în două și se notează punctul D_3 în interiorul dreptunghiului cu 2 cm. Se unesc punctele C_1 cu D_1 trecîndu-se prin punctele ED_2 și D_3 printr-o linie șerpuită (fig. 100, *a*).

$$\left.\begin{matrix} CC_1 \\ DD_1 \end{matrix}\right\} = 1 \text{ cm}$$

$$BD_2 = 1/2\ BD_1$$

$$D_1D_3 = 1/2\ D_1D_2$$

Linia de lungime a mînecii. Din punctul E_1 se măsoară într-o parte și cealaltă cîte 10—12 cm și se notează în partea dreaptă punctul E_2, iar în

partea stîngă punctul E_3. Tot din punctul E_1 se măsoară pe linia verticală cu 8—10 cm şi se notează punctul F. Se unesc punctele E_3F şi E_2 printr-o linie curbă, care se controlează să fie egală cu grosimea braţului. În cazul cînd este mai mare sau mai mică, se coboară sau se ridică această linie cu 3—5 mm, pînă ce se obţine grosimea exactă a braţului.

$$\left.\begin{matrix} E_1E_3 \\ E_1E_2 \end{matrix}\right| = 10—12 \text{ cm.}$$

$$E_1F = 8—10 \text{ cm.}$$

Liniile cusăturii din faţă a mînecii. Se unesc punctele C_1 cu E_3 şi E_2 cu D_1 prin linii oblice, terminîndu-se astfel tiparul mînecii bufante.

Această mînecă se croieşte la fel ca şi celelalte mîneci, aşezînd linia de mijloc a tiparului pe firul drept de lungime al materialului. La linia de rotunjime şi liniile cusăturii din faţă se lasă aceleaşi rezerve. La linia de lungime se va lăsa numai 1 cm, deoarece se pune un tiv fals.

Se însăilează cusătura din faţă, se trage la maşină şi se calcă.

Pe linia de lungime a mînecii se aplică o fîşie din material tăiat pe fir bie şi se face un tiv fals lat de 1—1,5 cm.

Se trage apoi pe faţă un tighel în margine la 2—3 mm.

În partea de sus se dau două rînduri de creţi care se strîng cît răscroitura braţului şi se fixează pe bluză sau pe rochie, avînd grijă ca dedesubtul mînecii să nu existe creţi fig. 100, *b*).

F. MÎNECA CLOPOT

Această mînecă, în partea de sus, are o lărgime normală, iar în partea de jos este foarte largă.

Mîneca clopot se obişnuieşte la capoade şi în special la cele ajustate, căci în contrast cu linia strîmtă a capotului, lărgimea mînecii dă o notă mai deosebită.

Mîneca clopot este formată dintr-o singură bucată, avînd o cusătură în partea din faţă.

La desenarea tiparului de mînecă clopot se va folosi tiparul mînecii de bluză, căruia i se vor aduce următoarele modificări:

Pe linia cusăturii din faţă a mînecii se măsoară din punctul D_1 spre dreapta 7 cm şi se notează punctul D_2.

Se unesc punctele B_1 cu D_2 printr-o linie uşor curbă. Se aplică pe această linie din punctul B_1 distanţa B_1D_1 minus 1—2 cm.

$$D_1D_2 = 7 \text{ cm.}$$

$$B_1D_2 = B_1D_1 \text{ minus } 1—2 \text{ cm.}$$

Linia de lungime a mînecii se formează unind punctele C şi D_2 printr-o linie uşor curbă (fig. 101, *a*).

Această mînecă se croieşte la fel ca şi mîneca de bluză, cu tiparul desfăcut, ţinîndu-se seama ca linia de mijloc să fie aşezată pe firul drept

de lungime al materialului. Cusătura mînecii și fixarea ei pe capot se face ca și la celelalte mîneci. În partea de jos, pentru ca mîneca să aibă o terminație și pentru ca să cadă mai frumos pe mînă, se aplică o manșetă dreaptă.

Această manșetă se poate croi pe firul de lățime sau bie al materialului și se face dublă, cu lățimea cînd este gata de 5—6 cm. Se croiește cu 1—2 cm mai lungă decît lărgimea mînecii pentru ca să nu se încrețească mîneca cînd se aplică. Diferența de lungime a manșetei de 1—2 cm variază după grosimea materialului din care se confecționează capotul (fig. 101, *b*).

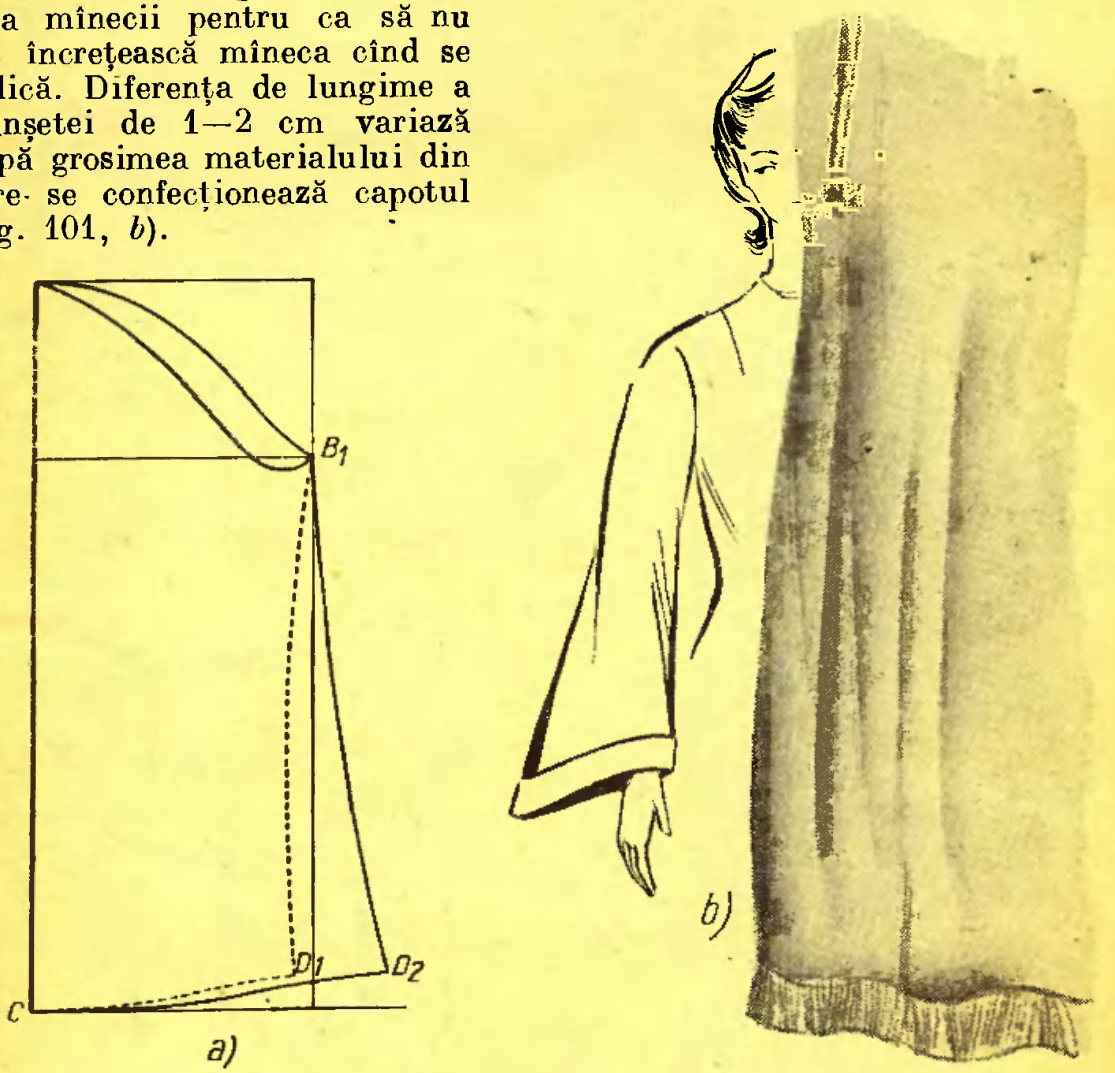

Fig. 101. Mînecă clopot:
a — tiparul; *b* — schița.

Dacă materialul rămas nu este suficient pentru manșetă, atunci mîneca se termină cu un tiv lat de 2—3 cm, care se execută la fel ca și la celelalte mîneci.

Această formă de mînecă se poate face și trei sferturi, aplicînd tiparului lungimea ce trebuie să o aibă mîneca.

Se lărgește la fel tiparul ca și la mîneca lungă, măsurînd din noua linie de lungime 5—7 cm. Din acest punct se desenează linia cusăturii din față și linia de lungime a mînecii.

G. MÎNECA CU CREȚI

Mîneca cu creți este largă în partea de sus, iar de la răscroitura brațului, linia cusăturii este dreaptă pe toată lungimea ei. Lărgimea de sus se strînge în creți, care formează linia de rotunjime a mînecii. În partea de jos se introduce un elastic.

Această formă de mînecă se folosește la bluze subțiri, în special din material nailon, la capoatele de vară etc.

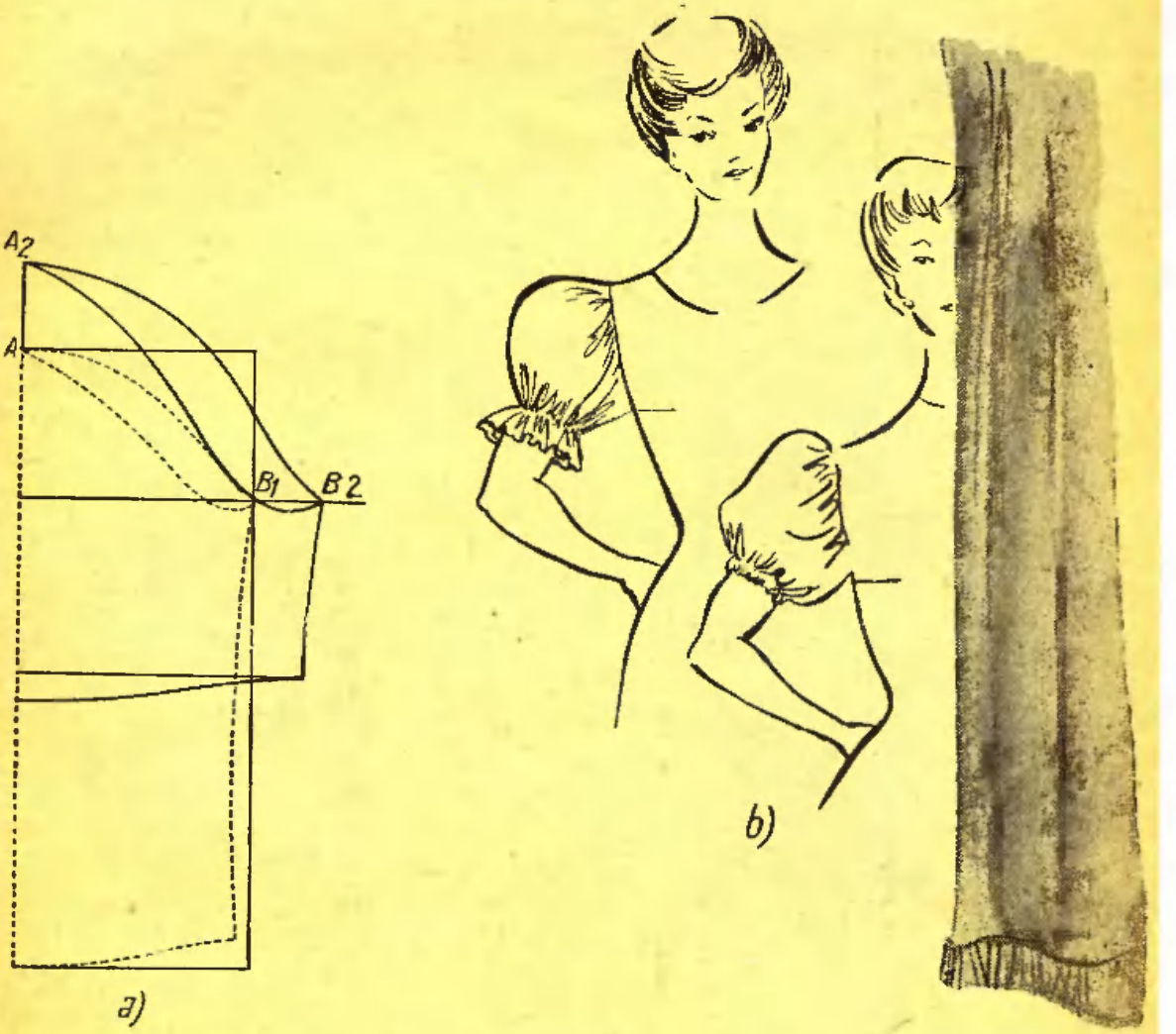

Fig. 102. Mînecă cu creți:
a—tiparul; *b*—schița.

Pentru a se desena acest tipar se modifică tiparul mînecii de bluză în felul următor:

Se aplică lungimea de mînecă trei sferturi sau scurtă și se desenează o linie dreaptă. Se lărgește mîneca măsurînd din punctul B_1 spre dreapta 6—7 cm și se notează punctul B_2, din care se desenează o linie paralelă cu linia cusăturii din față a mînecii. Din punctul A se desenează o linie verticală lungă de 7—8 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_2 cu B_2 printr-o linie șerpuită, formîndu-se linia de rotunjime și răscroitură a mînecii (fig. 102, *a*).

Linia de lungime se desenează paralel cu linia de lungime totală a mînecii.

$$B_1B_2 = 6—7 \text{ cm}$$
$$AA_2 = 7—8 \text{ cm}.$$

Această mînecă se croiește și se confecționează la fel cu mîneca de bluză, cu deosebire că la partea de sus fiind foarte largă, creții se dau cu mare atenție, cu puncte mici, pentru a se putea împrăștia în mod egal toată lărgimea ei, fără a se forma cute. În cazul cînd se face mîneca scurtă pentru bluză, în partea de jos se face un tiv lat de 1 cm și se trag două tighele, unul în vîrf și altul în marginea tivului, apoi se introduce elasticul care se fixează după grosimea brațului.

La mîneca trei sferturi sau scurtă se poate face un tiv îngust în margine care se coase cu punct ascuns, iar la o distanță de 6—7 cm se aplică pe dosul mînecii un tiv fals, lat de 1 cm, se trag două tighele și se introduce elasticul, formînd astfel o mînecă bufantă cu un volan în partea de jos (fig. 102, *b*).

IV. DIFERITE MODELE DE FUSTE TRANSFORMATE DIN TIPARUL FUSTEI SIMPLE

A. FUSTA DREAPTĂ

Fusta dreaptă este formată dintr-o bucată cu o singură cusătură care se poate plasa în mijlocul spatelui, în mijlocul feței sau într-o parte.

Această fustă fiind strîmtă, pentru a se obține lărgimea necesară pasului, trebuie să se facă o cută în aceeași parte unde s-a fixat cusătura. Spre deosebire de fusta simplă, fusta dreaptă nu are cusături pe linia de șolduri, iar diferența de lărgime dintre grosimea șoldurilor și a taliei se strînge prin pense în partea din spate, în partea din față și pe linia de pe șold. Pensele pe linia de pe șold fiind mai adînci, se pierde această adîncime pînă în linia de grosime a șoldurilor, deci se fac mai lungi decît celelalte pense.

Fusta dreaptă se confecționează din stofă de lînă mai plină sau perlon, pentru a nu lua forma corpului și a nu se șifona.

Pentru această formă de fustă se va folosi tiparul fustei simple, căruia i se vor aduce următoarele modificări:

Tiparul de fustă dreaptă

Spatele și fața se desenează pe o coală mare de hîrtie pe care se așază tiparele fustei simple decupate (spate și față), unindu-se pe linia de grosime a șoldurilor margine în margine, iar din acest punct suprapunîndu-se în așa fel, încît să se obțină pe linia de lungime, distanța de pe linia de grosime a șoldurilor plus 3—4 cm, dînd astfel tiparului de fustă o linie dreaptă.

Prin această suprapunere a tiparelor de spate și față rămîne adîncimea pensei de pe șold mult prea mare, care la executarea ei ar da o lărgime în direcția șoldurilor.

Pentru a se evita acest inconvenient, se va fixa adîncimea pensei de 5—6 cm pornind de la linia din spre față. Diferența de adîncime se introduce în linia de mijlocul spatelui unde este fixată cusătura și cuta.

Această diferență de lărgime se pierde printr-o linie ușor curbă pînă în direcția șoldurilor. Pensa rămînînd prea apropiată de linia cusăturii din mijlocul spatelui se va muta spre dreapta cu distanța care s-a luat în cusătură (fig. 103, *a*).

În cazul cînd se fixează cuta în mijlocul feței sau într-o parte, 1/2 din diferența de adîncime a pensei se introduce în adîncimea cutei, iar restul se împarte între pensele de la partea din spate și partea din față.

Adîncimea cutei variază după lățimea stofei, din rezerva căreia nu trebuie să se taie, căci fusta fiind dreaptă, fără tăieturi, poate permite să fie transformată în orice model. Deci la stofele late se poate face cuta dublă, sau se poate face fusta petrecută o parte peste cealaltă.

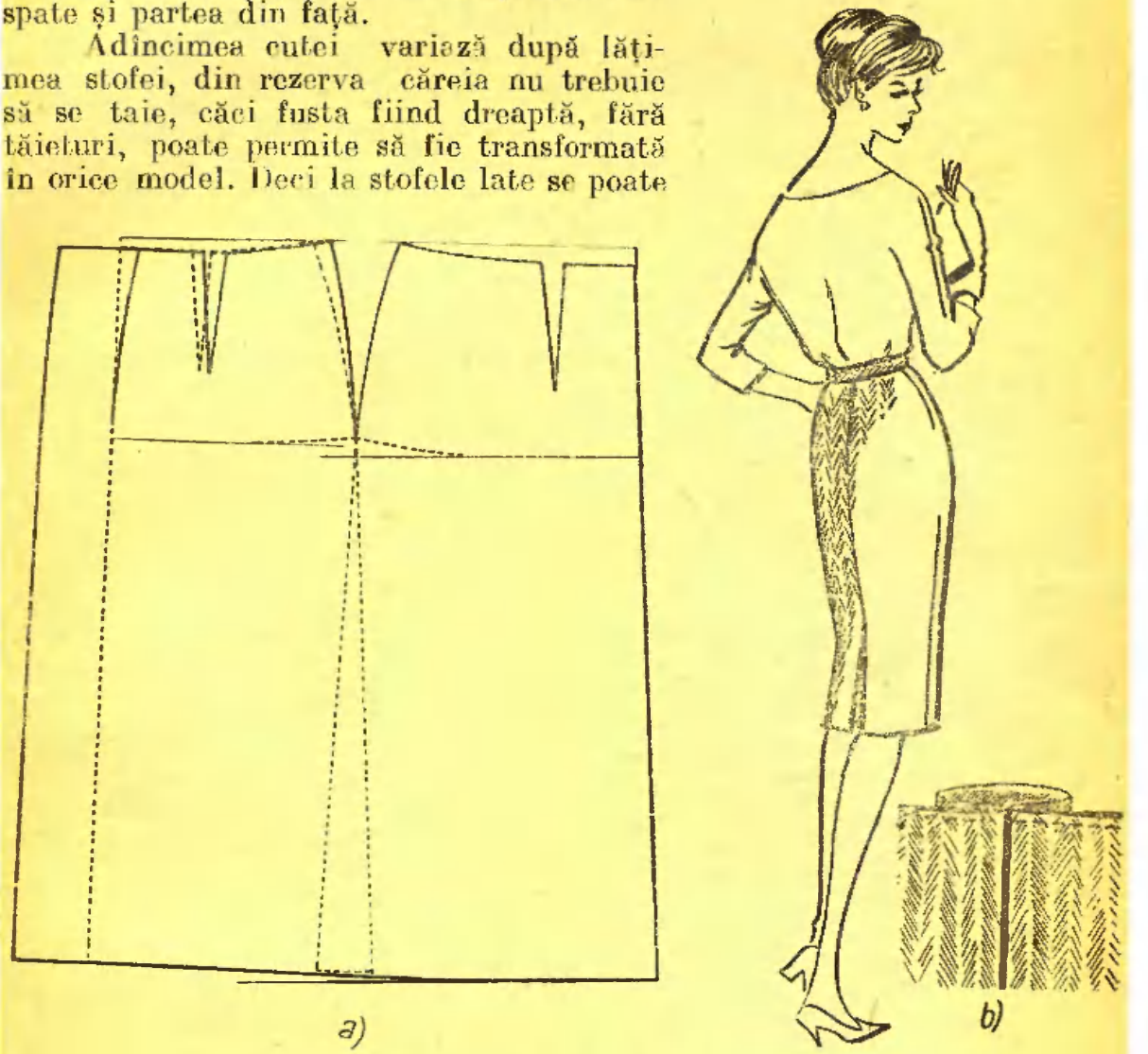

Fig. 103. Fusta dreaptă:
a — tiparul; *b* — schița.

De asemenea, pentru același motiv, cînd stofa este de bună calitate și deci permite să fie transformată, se ferește introducerea fermoarului în pensa de pe șold, pentru a nu se face o nouă tăietură. În asemenea cazuri fermoarul se introduce în cusătura cutei care este fixată chiar în mijlocul ei. Cînd cuta este simplă, adîncimea ei fiind într-o singură parte, fermoarul se așază în fundul cutei, pe cusătură.

La confecționatul acestei fuste trebuie să se fixeze corect adîncimea cutei pe linia de talie, deoarece lățimea ei fiind mare trebuie fixată pe rejansă în felul următor: se așază fusta pe masă cu cuta închisă și se prinde adîncimea cutei pe linia de talie în așa fel, încît jos la tiv să nu se vadă; se recomandă ca punctul de adîncime a cutei să fie mai ridicat de la linia de lungime cu 1/2 cm, observîndu-se însă ca fața fustei să nu tragă, apoi se coase de rejansă (fig. 103,*b*).

Fig. 104. Fusta dreaptă potrivită direct pe corp.

Ținîndu-se seama că s-au confecționat mai multe forme de fuste, din care s-au putut însuși toate liniile acestui tipar, precum și proporția dintre partea din spate și partea din față, această fustă fiind dreaptă și fără nici o croială se mai poate executa prinzîndu-o direct pe corp în felul următor:

Pe bucata din materialul din care se confecționează fusta se marchează cu ață mijlocul lui. Se măsoară corpul persoanei cu materialul observînd ca mijlocul lui să cadă în mijlocul feței. Se prinde apoi fusta în ace cu gămălie pe toată lungimea ei, ținîndu-se seama ca în direcția șoldurilor să aibă lărgimea necesară, iar din acest punct pînă în linia de lungime să se formeze o linie dreaptă.

Se înconjoară talia persoanei cu rejansa care se închide în mijlocul spatelui și se fixează mijlocul materialului în mijlocul rejansei. Se va ține seama ca din marginea de sus a rejansei să rămînă 3 cm din material (2 cm pentru răscroiala fustei și 1 cm pentru cusătură).

La distanța de 7—8 cm, ca și la fusta simplă, se formează pensa din față adîncă de 2 cm și lungă de 12 cm, se prinde apoi și pensa din dreptul subrațului adîncă de 5—6 cm și lungă pînă în direcția șoldurilor, care trebuie să cadă mai spre spate la fel ca și cusătura de pe șold a fustei simple. Diferența de lărgime ce a mai rămas în talie se introduce în adîncimea cutei din spate. La corpurile unde diferența dintre grosimea taliei și grosimea șoldurilor este prea mare, se fac pense și în partea din spate, iar la partea din față se pot face cîte două pense în dreapta și stînga. Se prinde astfel fusta de rejansă de jur împrejur, ridicîndu-se în mijlocul spatelui cu 2 cm (1 cm pentru răscroitura fustei și 1 cm pentru cusătură) (fig. 104).

Se îndoaie și rezerva pentru tiv care se fixează în ace cu gămălie, controlîndu-se de la distanță să se obțină o rotunjime corectă.

Se scoate fusta, se dau semne după ace și se corectează după liniile inițiale ale tiparului (linia de talie ușor curbă, liniile penselor să fie drepte atît la partea din spate, cît și la partea din față, iar pensa de pe linia de șold ușor rotunjită). Se așază parte peste parte, se dau semne, se însăilează, se face proba, apoi se confecționează după toate explicațiile date.

Fusta strîmtă fus este o fustă ajustată pe corp, iar în partea de jos cusăturile sînt intrate luînd o formă conică. Această fustă se poate executa și dintr-o bucată, dîndu-i forma de la cusătura din spate. La fel ca și fusta dreaptă se recomandă confecționarea ei dintr-o stofă din lînă mai plină sau perlon. Pentru a se desena tiparul acestei fuste, se folosește tiparul fustei simple căruia i se vor face următoarele modificări:

Tiparul fustei fus

Spate și față. Pe linia de lungime a fustei, din linia de pe șold, se măsoară în

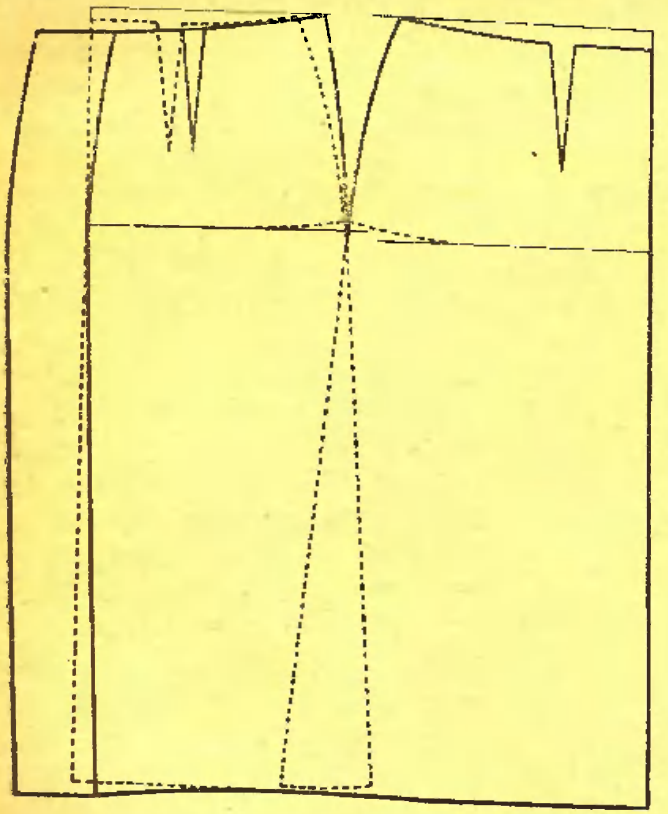

a)

b)

Fig. 105. Fusta fus:
a — tiparul; *b* — schița.

interiorul tiparului la partea din spate 3—4 cm, iar la partea din față 5—6 cm. Din aceste puncte se desenează linii drepte pînă în linia de grosime a șoldurilor.

Se procedează la fel și pe linia de mijlocul spatelui măsurînd 1—2 cm tot în interiorul tiparului.

Cînd se execută această fustă dintr-o bucată, fără cusături pe linia de pe șold, se aplică pe linia de lungime, din linia de mijlocul feței, distanța de pe linia de grosimea șoldurilor minus 1—2 cm. În partea de sus se procedează la fel ca și la fusta dreaptă. Se desenează din acest punct o linie oblică

pînă în linia de grosime a șoldurilor. De asemenea se coboară linia de talie pe linia din mijlocul spatelui, răscroindu-se cu 2—3 cm, apoi se aplică lungimea fustei în spate corectînd linia de rotunjime (fig. 105, *a*).

Linia acestei fuste avînd o formă conică, deci foarte strîmtă pe linia de lungime, trebuie făcută întotdeauna o cută care de obicei se fixează în mijlocul spatelui (fig. 105, *b*).

C. FUSTA PE FIR BIE

Fusta pe fir bie este o fustă largă în partea de jos, care are în mijlocul spatelui și al feței firul bie, iar pe liniile de pe șold firul drept. Este o fustă mai puțin largă decît fustele cloș și are avantajul că poate fi purtată și de persoanele mai pline, neavînd lărgimi pe linia de șolduri.

Fusta pe fir bie se poate confecționa și din stofe de lînă și din materiale mai subțiri cum sînt: docul, olandina, poplinul, cretonul, stamba etc.

La această formă de fustă nu se poate folosi nici unul din tiparele învățate, deoarece spre deosebire de celelalte fuste este răscroită în talie pe linia de pe șold și se desenează cu tiparul inversat, începînd cu această linie.

Tiparul fustei pe fir bie în mijlocul spatelui și al feței

Spatele. Se formează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei, care se înseamnă cu *A*. Din acest punct se desenează o linie orizontală și una verticală nedefinite.

Liniile ajutătoare

Linia de lungime a fustei. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea fustei de pe șold, plus 4—6 cm și se notează punctul *B*, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu linia orizontală a unghiului. *AB* = lungimea fustei de pe șold plus 4—6 cm.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală 4—6 cm și se notează punctul A_1 cu 5—6 cm în interiorul tiparului. Din punctul A_1 se măsoară spre linia orizontală 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

$$AA_1 = 4—6 \text{ cm.}$$

$$A_1A_2 = 1/4 \text{ grosimea taliei minus 1 cm.}$$

Linia de pe șold se formează unind punctele A_1 cu *B* printr-o linie oblică.

Linia de mijlocul spatelui. Din punctul *B* se măsoară pe linia orizontală lărgimea ce trebuie să se dea fustei în spate (45—55 cm) și se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie oblică pe care se măsoară din punctul A_2 lungimea fustei în spate minus 1 cm și se notează punctul B_2. Se scade 1 cm din lungimea fustei în spate, deoarece această linie croindu-se pe fir bie se lungește.

$$BB_1 = 45—55 \text{ cm}$$

A_2B_2 = lungimea fustei în spate minus 1 cm.

Linia de rotunjime a fustei se formează unind punctele B cu B_2 printr-o linie curbă (fig. 106, *a*).

Partea din față

Se prelungește linia orizontală de la partea din spate și se formează un unghi drept, opus celui din spate, în partea dreaptă a hîrtiei, care se înseamnă cu A.

Din unghiul A se desenează o linie verticală nedefinită.

Liniile ajutătoare

Linia de lungime a fustei. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea fustei de pe șold plus 10—12 cm și se notează punctul B, din care se desenează o linie orizontală paralelă cu linia orizontală a unghiului.

AB = lungimea fustei de pe șold plus 10—12 cm.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 10—12 cm și se notează

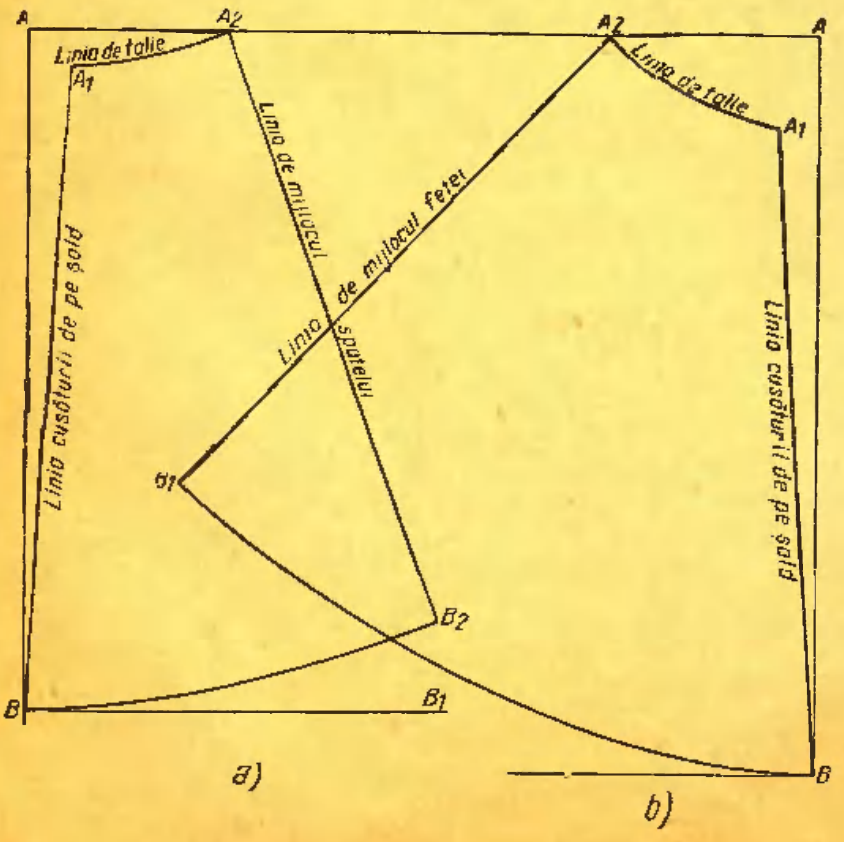

Fig. 106. Fusta pe fir bie
a — tiparul părții din spate;
b — tiparul părții din față;
c — schița.

punctul A_1 cu 5—6 cm în interiorul tiparului. Din punctul A_1 se măsoară spre linia orizontală 1/4 din grosimea taliei, plus 2 cm, și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

$$AA_1 = 10—12 \text{ cm}$$
$$A_1A_2 = 1/4 \text{ grosimea taliei plus } 2 \text{ cm.}$$

Linia de pe șold se formează unind punctele A_1 cu B printr-o linie oblică.

Linia de mijlocul feței. Din punctul B se măsoară pe linia orizontală lărgimea ce trebuie să se dea fustei în față (75—85 cm) și se notează punctul B_1 depărtat de punctul A_2 cu lungimea feței, minus 2 cm. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie oblică. Se scad 2 cm pentru că fusta are în mijlocul feței firul bie perfect, care cedează mai mult decît în partea din spate, unde firul este numai biezat.

$$BB_1 = \text{lărgimea fustei } 75—85 \text{ cm}$$
$$A_2B_1 = \text{lungimea fustei în față minus } 2 \text{ cm.}$$

Linia de rotunjime a fustei se formează unind punctele B cu B_1 printr-o linie curbă, terminînd astfel tiparul fustei pe fir bie (fig. 106, *b*).

Această fustă se croiește, atît partea din spate, cît și partea din față, așezînd tiparele pe material cu liniile de pe șold pe firul drept și de lungime, în așa fel încît linia de mijlocul spatelui și al feței să cadă pe fir bie. Dacă materialul este mai subțire și lățimea permite, se poate croi cu creți în talie de jur-împrejur. Pentru aceasta se mărește tiparul de la linia de mijlocul spatelui și al feței, ieșind în afară cu 10—15 cm pe toată lungimea acestor linii. Fusta cu creți se fixează în talie pe un cordon îngust din același material, iar pe față se fac cîte două cheițe la fiecare parte, prin care se trasează un cordon ceva mai lat decît cordonul fix, care se termină cu o cataramă.

Tivul la această fustă se execută la fel ca și la fustele cloș.

Fusta pe fir bie se croiește din materiale uni, în carouri, de asemenea și în dungi, care la biezarea liniilor din mijlocul spatelui și al feței formează un joc de linii (fig. 106, *c*).

Această fustă convine persoanelor subțiri și înalte chiar și celor mai pline, însă fără creți în talie.

D. FUSTA BIEZATĂ ÎN FAȚĂ FĂRĂ CUSĂTURI PE ȘOLDURI

Această fustă fiind dreaptă în partea din spate și pe linia de pe șold, toată lărgimea căzînd în godeuri bogate în partea din față, are avantajul de a putea fi purtată de orice siluetă slabă sau grasă.

Fusta biezată are cusătură în mijlocul spatelui și al feței și este formată dintr-o singură bucată spatele cu fața, iar pe linia de pe șold are pense.

Tiparul de fustă biezată

Spate și fața. Se formează un unghi în partea stîngă a hîrtiei care se înseamnă cu A. Din acest unghi se desenează o linie orizontală și una verticală cu lungimi nedefinite.

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 14—16 cm și se notează punctul A_1. Din punctul A_1 se măsoară în interiorul unghiului 6—7 cm și se notează punctul A_2, din care se aplică spre linia orizontală 1/2 din grosimea taliei plus 3—4 cm (adîncimea pensei) și se notează punctul A_3. Se unesc punctele A_2 cu A_3 printr-o linie curbă, care se controlează să fie egală cu 1/2 din grosimea taliei plus 3—4 cm.

În cazul cînd această linie este mai mare sau mai mică, se ridică sau se coboară din linia orizontală cu 1—2 cm pînă ce se obține măsura exactă (fig. 107, *a*).

$$AA_1 = 14—16 \text{ cm}$$
$$A_1A_2 = 6—7 \text{ cm}$$
$$A_2A_3 = 1/2 \text{ grosimea taliei plus } 3—4 \text{ cm.}$$

Pensa. Din linia de mijlocul spatelui, punctul A_2, se măsoară pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm și se notează punctul B. Se dă adîncime pensei măsurînd din punctul B 3—4 cm și se notează punctul B_1. Din punctul B se coboară cu 16—18 cm și se notează punctul B_2, depărtat de linia de mijlocul spatelui cu 1/4 din grosimea șoldurilor.

Se unesc punctele B cu B_2 și B_1 cu B_2 prin două linii ușor curbe în afara tiparului.

$$BB_1 = 3—4 \text{ cm}$$
$$BB_2 = 16—18 \text{ cm}$$
$$B_3B_2 = 1/4 \text{ din grosimea șoldurilor.}$$

Linia de mijlocul spatelui. Din punctul A_2 se măsoară spre linia verticală lungimea fustei în spate și se notează punctul C. Se unesc punctele A_2 cu C printr-o linie oblică plină.

$$A_2C = \text{lungimea fustei în spate.}$$

Linia de mijlocul feței. Din punctul A_3 se măsoară pe linia orizontală lungimea fustei în față și se notează punctul D. Din acest punct se coboară în linie verticală cu 35—45 cm și se notează punctul D_1. Se unesc punctele A_3 cu D_1 printr-o linie oblică plină, pe care se măsoară din punctul A_3 lungimea fustei în față minus 1—2 cm și se notează punctul D_2. Diferența între 35—45 cm depinde de lățimea materialului și de lărgimea ce trebuie să o aibă fusta.

$$A_3D = \text{lungimea fustei în față}$$
$$DD_1 = 35—45 \text{ cm}$$
$$A_3D_2 = \text{lungimea fustei în față minus } 1—2 \text{ cm.}$$

Linia de rotunjime a fustei. Din punctul B se măsoară în jos trecînd prin punctul B_2 (vîrful pensei) lungimea fustei de pe șold și se notează punctul C_1. Se unesc punctele C cu D_2 tredînd prin punctul C_1 printr-o linie curbă paralelă cu linia de talie și s-a format tiparul fustei biezată.

$$BB_2C_1 = \text{lungimea fustei de pe șold.}$$

Această fustă se croiește așezînd tiparul cu linia de mijlocul spatelui pe firul drept de lungime al materialului.

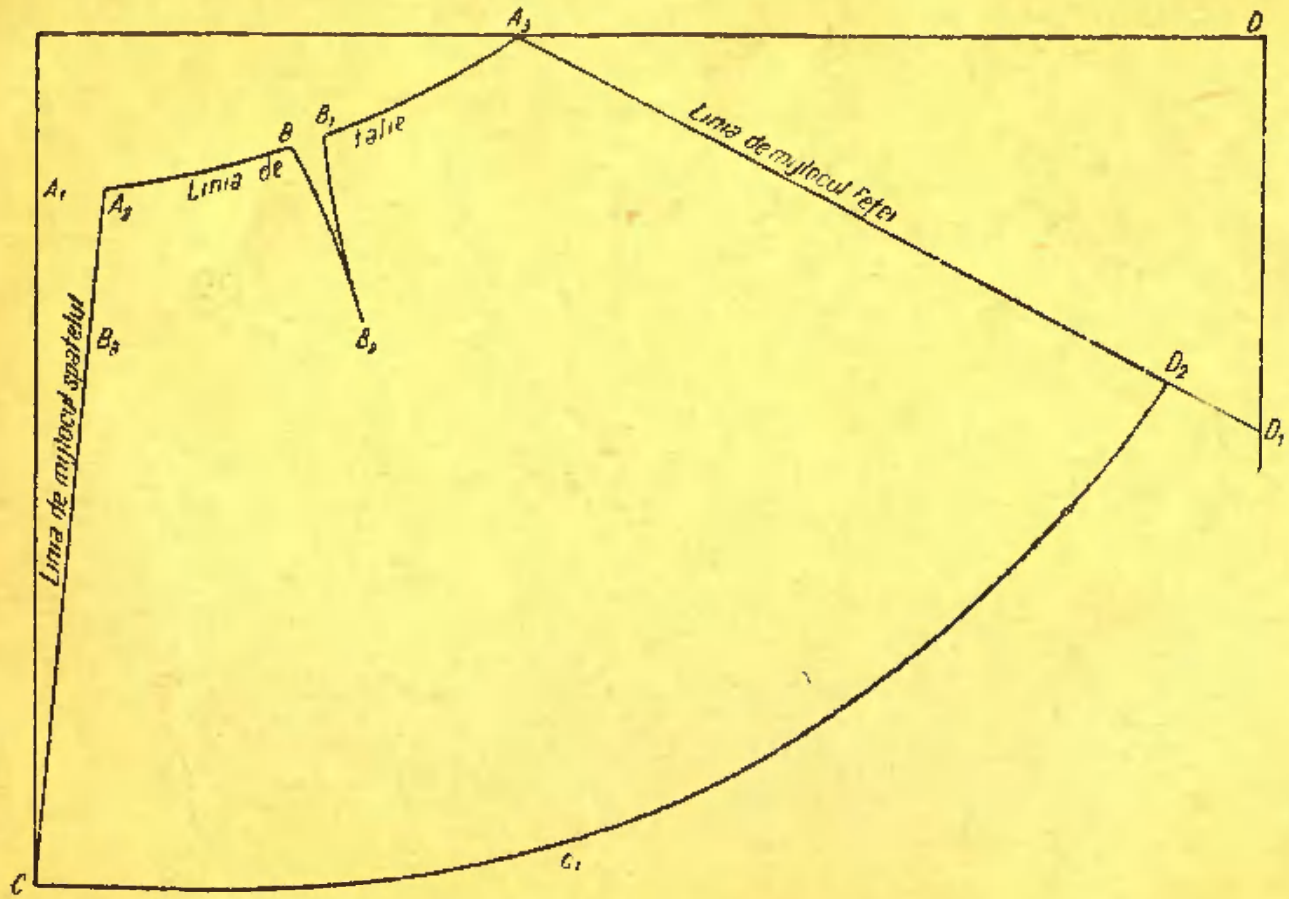

a)

b)

Fig. 107. Fusta biezată fără cusături pe șold:
a — tiparul; *b* — schița.

Cînd se întîmplă însă ca materialul să fie mai îngust decît lărgimea tiparului, fusta se poate croi și pe firul de lățime. Dacă modelul indică linia de talie încrețită atunci se lărgește tiparul ieșind din linia de mijlocul feței cu 10—20 cm pe toată lungimea ei. Această diferență de lărgime se poate fixa în talie și în cute.

Fusta biezată se poate croi din material uni sau în carouri; de asemenea se obișnuiește mult acest tipar pentru croitul rochiilor imprimate de vară, deoarece se poate da lărgime suficientă fără a fi necesare prea multe tăieturi (fig. 107, *b*).

E. FUSTA ÎN CLINI

Fusta în clini este o fustă largă, formată din 6—8 sau 10 clini, care cad în godeuri mai mult sau mai puțin bogate, depinzînd de numărul și lățimea lor.

Pe linia de talie pînă în linia de grosime a șoldurilor fusta este ajustată, lărgimea clinilor pornind din această direcție în jos. Fusta în clini poate fi confecționată și din materiale mai pline sau mai subțiri. Se va evita confecționarea ei dintr-un material transparent deoarece se văd cusăturile clinilor.

Pentru a se forma tiparul acestor clini se pot folosi două procedee; primul desenînd clini după tiparul fustei simple, al doilea formînd un clin prin aplicarea măsurilor direct. La formarea clinilor după tiparul fustei simple, se scoate adîncimea penselor în liniile de mijlocul spatelui și al feței. Se împarte apoi linia de talie și linia de lungime a fustei în două părți egale, atît la partea din spate, cît și la partea din față, dacă trebuie să se facă fusta în opt clini, sau în mai multe părți, după numărul clinilor.

Pentru a se obține lărgimea necesară în partea de jos se măsoară din linia care conturează clinii într-o parte și alta 5—7 cm pe linia de lungime a fustei. Se desenează din punctele aflate linii oblice pline, pierdute mai sus de linia de grosime a șoldurilor cu 2—3 cm. Prin acest procedeu clinii de la partea din față au ieșit mai mari decît cei de la partea din spate cu 0,8 cm sau chiar 1 cm, acesta pentru a se putea menține linia de pe șold a fustei în linia de subraț de la corsaj (fig. 108, *a*).

În cazul cînd fusta se face separat aplicată pe rejansă și cusătura de pe șold a fustei nu trebuie să corespundă cu cusătura de subraț a bluzei se folosește al doilea procedeu, desenînd un clin după măsuri în felul următor: întîi se fixează numărul clinilor, apoi se împarte atît grosimea taliei, cît și grosimea șoldurilor, la acest număr de clini, pentru a se afla lățimea lor pe linia de talie și pe linia de grosime a șoldurilor.

Se desenează o linie verticală egală cu lungimea fustei, iar în capătul de sus al liniei se desenează o linie orizontală care reprezintă linia de talie. Din această linie se măsoară lungimea pînă la șolduri, desenînd o nouă linie orizontală. Pe linia de talie se măsoară 1/8 din grosimea taliei care se aplică de o parte și de alta a liniei verticale. Pe linia de grosimea șoldurilor se aplică la fel 1/8 din grosimea șoldurilor, iar pe linia de lungime a clinului se măsoară de două ori sau de două ori și jumătate distanța de la șolduri, aplicînd-o la fel ca și pe linia de talie și șolduri, adică de o parte și de alta a liniei verticale.

Liniile cusăturilor clinului fiind oblice își schimbă lungimea, deci trebuie să se aplice pe fiecare linie lungimea fustei, apoi să se unească printr-o linie ușor curbă formînd astfel linia de rotunjime (fig. 108, *b*).

Procedeul folosit pentru fusta în opt clini se aplică și la fustele cu mai mulți sau mai puțini clini.

Această fustă se poate face și creață în talie, mărind lățimea fiecărui clin cu 3—5 cm pe toată lungimea lor.

Pentru a se croi cu mai multă ușurință, este bine să se scoată tiparele clinilor de la jumătate din fustă.

În general această formă de fustă nu se croiește din material cu sens, deoarece s-ar face mare risipă de material. La așezarea pentru croit, se procedează fixînd mijlocul fiecărui clin pe firul drept de lungime al materialului. După fixarea primului clin, se continuă să se prindă și ceilalți, intercalîndu-i cu partea îngustă lîngă partea lată. Se lasă rezervă între ei de 1,5—2 cm, iar pentru tiv 5—6 cm. Așezînd clinii astfel se face mare economie de material, deoarece nu sînt pierderi (fig. 108, *c*).

După croit se dau semne, se însăilează și se face apoi proba.

Dacă grosimea taliei sau grosimea șoldurilor nu au fost corect măsurate și fusta este largă sau strîmtă, corectarea ei nu se mai face la fel ca la celelalte fuste pe linia de pe șold, deoarece s-ar schimba forma fustei, clinii rămînînd neegali între ei. Lărgirea sau strîmtarea se face din toate cusăturile clinilor, fapt care ar da mult de lucru.

Se recomandă deci o atenție deosebită la luarea măsurilor de grosimi și la aplicarea lor pe tipar.

După probă și corecturile necesare, fusta se trage la mașină după firul de însăilat, din linia de talie pînă în linia de îndoitură a tivului, iar pe rezerva de lățime, se trage înăuntru semnului, începînd de la linia de îndoitură pînă se ajunge în marginea tivului la 0,5 cm distanță de cusătură. Aceasta se face pentru ca tivul să ia forma fustei, și la întoarcerea lui să nu se facă prea multă lărgime, care ar intra cu greutate la călcat. Se desface cu fierul fiecare cusătură în parte, apoi se procedează la fel ca și la celelalte fuste (fermoarul, aplicarea pe rejansă și tivul).

Această fustă se poate purta cu cusăturile clinilor desfăcute, formînd godeuri de jur-împrejurul corpului, sau de la șolduri în jos cu cusăturile călcate înăuntru pentru a sta mai strîns pe lîngă corp (fig. 108, *d*).

F. FUSTA CREAȚĂ PE FIR DREPT SAU BIE

Această fustă este largă de sus pînă jos, avînd totuși în partea de jos o formă evazată care se obține prin plusul de lărgime dat din liniile cusăturilor pe linia de lungime a fustei.

Fusta creață se confecționează din materiale subțiri care mențin suplețea corpului cu toată bogăția de lărgime ce o caracterizează.

Pentru a se forma tiparul acestei fuste, se folosește tiparul fustei simple care se lărgește în felul următor:

La partea din spate, pe linia de talie, se măsoară în dreapta și în stînga liniilor de mijlocul spatelui și de pe șold cîte 5—7 cm, iar pe linia de lungime a fustei, cîte 10—14 cm.

Fig. 108. Fusta în clini:
a — tiparul fustei drepte transformată în clini; *b* — tiparul de clin; *c* — așezarea tiparelor de clin pe stofă pentru croit; *d* — model de fustă în clini.

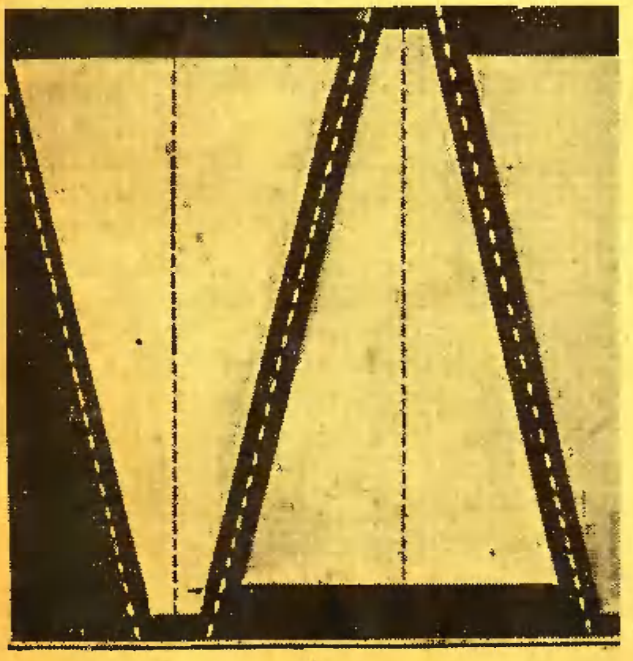

c)

d)

Se unesc apoi punctele din talie cu cele de la linia de lungime, prin linii oblice. La partea din față se lărgește tiparul la fel, măsurînd pe linia de talie 7—9 cm, iar pe linia de lungime 14—18 cm.

Este bine de știut că lărgimea necesară pentru încreţit se calculează odată și jumătate sau cel mult de două ori distanța care are creți. De exemplu dacă grosimea taliei este de 70 cm, lărgimea fustei în talie va fi 105 cm.

Această lărgime depinde întotdeauna de suplețea materialului din care se confecționează fusta.

Dacă fusta care se execută este din creton, poplin etc., atunci nu se dă o lărgime exagerată, deoarece materialul fiind deja apretat, fusta cade destul de largă; dacă însă se confecționează din materiale mai subțiri neapretate: mătase, voal, nailon, atunci se dă o lărgime mai mare.

Fig. 109. Model de fustă creață.

Fusta creață se poate croi pe fir drept, așezînd partea din spate și față cu mijlocul tiparului pe firul drept de lungime al materialului. Se mai poate croi și pe fir bie, așezînd mijlocul tiparelor pe firul perfect bie al materialului. Se insistă asupra așezării perfecte a firului bie așa cum s-a arătat în cap. II, căci presupunînd că s-a deplasat una din părți cu 1—2 cm într-o parte sau în alta, nu va fi firul perfect bie și atunci fusta va cădea în partea dreaptă într-un fel și în stînga altfel.

Această fustă se execută la fel cu celelalte, ținîndu-se seama să se împartă creții din talie în mod egal de jur-împrejur (fig. 109).

G. FUSTELE CU CUTE

Fustele cu cute se fac de obicei din stofe mai subțiri, iar cutele sînt de mai multe feluri: cute simple, cute duble, plisate (cute foarte înguste, pornite din linia de talie sau din linia de grosimea șoldurilor) și cute călcate sau lăsate libere. Ele se pot executa pe fir drept sau pe fir bie din fustele semicloș.

Fustele cu cute pe fir drept avantajează corpurile înalte și subțiri, persoanele mai pline însă nu le pot îmbrăca, deoarece materialul triplu suprapus care formează fața și adîncimea cutelor face să mărească silueta. Pentru aceste corpuri se recomandă fustele în cute pe fir bie sau mai bine fustele din clini-cute.

Aceste fuste fiind tăiate în clini cu cusăturile în lungime, care subțiază, fără adîncimea cutelor pornite din talie, sînt în avantajul corpului.

1. Fusta cu cute simple

Această fustă, deși cu foarte multă lărgime, are un aspect de fustă dreaptă, deoarece lărgimea ei este strînsă în cute călcate. Se execută din materiale mai pline, de calitate mai bună, pentru a se menține cutele călcate și a nu se șifona cînd se așază.

Pentru această formă de fustă nu se folosește tipar, deoarece se croiește pe firul drept al materialului, pe toată lățimea lui, fără nici un fel de răscroială. Materialul necesar se calculează măsurînd de trei ori grosimea șoldurilor, deci dacă lățimea stofei din care se execută fusta este dublă și persoana pe care se lucrează este subțire, va necesita două lungimi de fustă, în caz contrariu va fi nevoie de trei lungimi. Se calculează de trei ori grosimea șoldurilor, deoarece odată trebuie pentru fața cutelor, iar de două ori pentru adîncimea lor, aceasta la o fustă corect executată. În caz contrar, cînd nu se aplică lărgimea necesară, se desfac pliurile.

Lungimile de fustă croite se însăilează între ele, se trag la mașină și se calcă. Apoi se însăilează, se calcă și se coase tivul. Se fixează lățimea cutelor, împărțind grosimea șoldurilor la lățimea cutei, pentru a ști cîte cute sînt de jur-împrejurul fustei. Se dă un semn pe fustă aplicînd din linia de talie (care este 1 cm din marginea de sus) lungimea pînă la șolduri. Pe această linie se înseamnă cu creta sau cu ață lățimea cutei de pe față și adîncimea ei. Se continuă această operație pe toată lărgimea fustei, ținînd seama, la împărțirea cutelor, de cusături care trebuie să cadă în interiorul adîncimii cutelor, în așa fel încît să nu se vadă la mișcări.

Din semnele fixate pe linia de grosime a șoldurilor se desenează linii drepte pînă în marginea tivului. Se însăilează cutele cu puncte mărunte pe toată lungimea semnelor (fig. 110, *a*).

Se recomandă să se facă o probă cu fusta astfel însăilată, pentru a se stabili dacă lărgimea ei din dreptul șoldurilor este exactă, acest control fiind important la fusta în pliuri. După ce s-a controlat această măsură, se trece la fixarea cutelor în talie. Se împarte grosimea taliei la numărul cutelor ce s-au stabilit de jur-împrejurul fustei și se înseamnă prin aceleași semne, cu cretă sau cu ață, lățimea cutei de pe față și adîncimea ei.

Se continuă această operație pe toată lărgimea materialului și se însăilează cutele de la șold spre talie (fig. 110, *b*).

Fusta astfel însăilată se calcă cu cîrpa udă pe scîndură și se face apoi proba a doua, la care se va observa dacă diferența de lărgime dintre grosimea taliei și grosimea șoldurilor a fost bine strînsă în adîncimea cutelor. La această fustă mai mult decît la toate celelalte, trebuie să se ia mă-

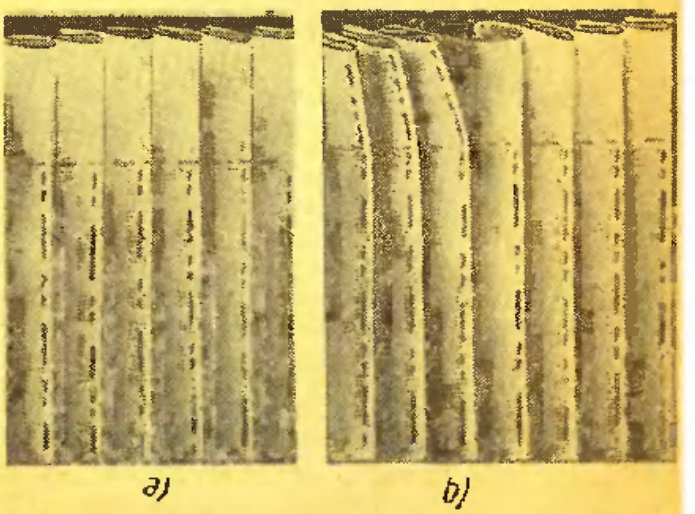

Fig. 110. Modul de însăilare a fustei în cute:
a — însăilarea cutelor de la șold în jos; *b* — însăilarea cutelor de la șold în talie.

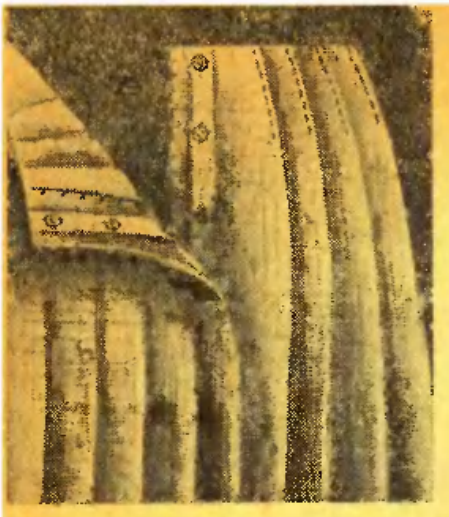

Fig. 111. Fenta cu capse la fusta în cute.

surile de grosimi cu cea mai mare exactitate, căci în cazul cînd la probă este strîmtă sau largă, trebuie desfăcută toată fusta și operația luată de la început.

Cutele astfel definitivate se trag la mașină în margine, sau pe dos, pe o distanță de 14—15 cm din linia de talie.

În cazul cînd cutele se trag la mașină pe dos, se însăilează din nou în margine cu punct ascuns, în așa fel încît fusta întoarsă pe dos să se poată trage la mașină pe semne.

Călcatul fustei cu cute în timpul confecționatului se face în repetate rînduri, întîi cu șularurile și semnele de cute, apoi fără semne, iar la ultimul călcat se scot și șularurile. În tot timpul călcatului se folosește cîrpa udată și bine stoarsă. Cînd stofa este mai groasă se insistă și de cîte două trei ori pentru ca presarea cutelor să se facă definitiv.

Această fustă se fixează în talie pe rejansă sau pe un cordon îngust. Dacă se fixează pe rejansă, atunci se aplică aceasta peste fustă, deoarece din cauza grosimii cutelor din talie nu se poate aplica fusta pe rajansă.

Fenta se execută cu capse, deoarece, tot din cauza adîncimii cutelor, nu se poate introduce fermoarul (fig. 111).

La fustele în cute simple cînd diferența între grosimea taliei și grosimea șoldurilor este mai mare, pentru a nu avea în talie prea multă grosime din cauza adîncimii cutelor, se poate face cîte o pensă călcată în mijlocul fiecărei cute, pierdută mai jos de linia de grosime a șoldurilor (fig. 112).

2. Fusta cu cute duble

Fusta cu cute duble are aceeași linie ca și fusta cu cute simple, cu deosebire că în loc să vină cutele una după alta, vin cîte două cute față în față, formînd astfel cute duble.

Atît la fustele cu cute simple, cît și la cele cu cute duble, materialul se socotește de trei ori grosimea șoldurilor, deoarece forma și lățimea cutelor nu schimbă metrajul necesar, ci numai numărul cutelor, deci indiferent dacă sînt mai înguste sau mai late, ele necesită aceeași lărgime.

Aceste fuste se mai pot confecționa și cu o distanță fără cute, de exemplu pe o porțiune în mijlocul spatelui și al feței sau pe linia de șolduri, cînd corpul este cu șoldurile mai dezvoltate. De asemenea se folosește de acest model cînd lățimea stofei nu permite să se facă fustă cu cute de jur-împrejurul corpului (fig. 113).

Croitul, unirea cusăturilor și executarea tivului înainte de formarea cutelor se fac, la fel pentru toate fustele în cute, pe fir drept. Marcarea semnelor de cute la aceste fuste diferă după lățimea și forma lor simplă sau dublă. Datul semnelor pentru cutele duble se face începînd tot din linia de grosime a șoldurilor, ținînd seama de cusăturile de unire ale materialului să nu cadă pe față, ci în interiorul cutei. Se însăilează, apoi se probează și se confecționează la fel ca fusta cu cute simple.

Cutele pot fi călcate sau necălcate, tighelite pînă la o distanță sau libere din talie.

Cînd materialul din care se execută fusta este mai subțire și nu de prea bună calitate, deci călcatul și presatul cutelor nu se poate face în bune

Fig. 112. Model de fustă în cute cu pense între ele.

Fig. 113. Model de fustă cu cute în spate și în față.

condiții, în loc de a avea o fustă cu cutele umflate în jurul corpului, este de preferat să fie lăsate libere din talie, necălcate.

Dacă există o fustă cu cutele foarte înguste (pliseuri) și care nu pot fi executate corect cu mîna fiind prea dese, se dă la plisat cu mașina. Înainte de a se da la mașina de plisat, se unesc cele două lungimi de fustă, se face tivul și se calcă.

3. Fusta în clini-cute

Această fustă, deşi este croită în clini, are aspectul celorlalte fuste în cute, cu deosebire că neavînd adîncimea cutelor pornite din talie, avantajează orice siluetă.

Adîncimea cutelor porneşte mai jos de talie, la distanţă de 13—16 cm, ajungînd ca pe linia de lungime a fustei să aibă o adîncime de 8—13 cm.

Cutele se pot face, ca şi la celelalte fuste, simple sau duble.

Pentru croit se desenează tiparul unui clin, după care se croieşte numărul de clini care formează fusta.

a) *Tiparul clinului cu cute*

Liniile ajutătoare. Se desenează o linie orizontală întretăiată de o linie verticală, notînd la întretăierea lor punctul A.

Din linia orizontală care reprezintă linia de talie se măsoară din punctul A, pe linia verticală, lungimea pînă la şolduri şi se notează punctul B. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea fustei şi se notează punctul C. Din punctele B şi C se desenează două linii orizontale.

AB = lungimea pînă la şolduri

AC = lungimea fustei.

Liniile de tipar

Înainte de a începe desenarea tiparului, se fixează lăţimea cutelor pe linia de talie, împărţind grosimea taliei la lăţimea cutei pentru a se afla numărul de cute ce-l are fusta. În cazul cînd din această împărţire rămîn 1—2 cm, se împarte mai departe la numărul cutelor, încît fiecare cută va fi de 6—7 cm şi 1—2 mm. De exemplu grosimea taliei este de 72 cm, iar lăţimea cutei fixate de 6 cm. Se împarte 74:6 = 12 cute late de 6,3 cm.

Pentru a se obţine lăţimea cutei pe linia de grosime a şoldurilor se împarte la fel această măsură la 12 cute, presupunînd că este de 96 cm, deci 96:12=8 cm.

Se aplică apoi pe linia de talie lăţimea cutei care este de 6,3 cm de o parte şi de alta a punctului A şi se notează în partea dreaptă punctul A_1, iar în partea stîngă A_2. Se aplică şi pe linia de grosime a şoldurilor lăţimea cutei pe şold 8 cm într-o parte şi în cealaltă a punctului B, notînd în partea dreaptă punctul B_1 şi în partea stîngă B_2.

$A_1A_2 = 6{,}3$ cm

$B_1B_2 = 8$ cm.

Linia de talie se formează întărind linia orizontală pe distanţa A_1A_2.

Liniile cusăturilor. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie oblică prelungită pînă în linia de lungime a fustei şi se notează punctul C_1. Se unesc şi punctele A_2 cu B_2 tot printr-o linie oblică prelungită pînă în linia de lungime şi se notează punctul C_2. Pentru ca lăţimea cutelor pe linia de lungime a fustei să nu fie prea mare în raport cu lăţimea lor după linia de grosimea şoldurilor şi totodată cutele să nu se suprapună cînd fusta este

terminată, se intră din punctul C_1 cu 1—2 cm și se notează punctul D; la fel și din punctul C_2 și se fixează punctul D_1. Se unesc punctele A_2 cu B_2 și D_1 prin linii oblice pline, la fel și punctele A_1B_1 și D.

Se unesc de asemenea și punctele D_1 cu D printr-o linie plină și s-a format astfel fața cutei.

$$\left.\begin{matrix} C_1D = \\ C_2D_1 = \end{matrix}\right\} 1—2 \text{ cm.}$$

Adîncimile cutei. Din punctul D se măsoară spre dreapta 8—10 cm, cît trebuie să fie adîncimea cutei care depinde de lățimea ei, deoarece această adîncime nu trebuie să depășească 1/2 din lățimea cutei de pe față și se fixează punctul D_2. Se măsoară și din punctul D_1 spre stînga 8—10 cm și se fixează punctul D_3. Vîrful cutelor se fixează la o distanță de 13—16 cm din linia de talie în proporție cu înălțimea corpului.

Se unesc punctele D_3 și D_2 cu vîrfurile cutelor prin linii oblice.

Pentru ca adîncimea cutei să nu atîrne pe linia de lungime a fustei, se aplică din linia de talie, pe liniile $A_2B_2D_3$ și $A_1B_1D_2$, lungimea fustei. Punctele aflate se unesc între ele printr-o linie curbă, mergînd pe distanța D_1D în linie dreaptă, și s-a format astfel tiparul de clin cută (fig. 114, *a*).

$$\left.\begin{matrix} DD_2 \\ D_1D_3 \end{matrix}\right\} = 8—10 \text{ cm}$$

$$\left.\begin{matrix} A_2B_2D_3 \\ A_1B_1D_2 \end{matrix}\right\} = \text{lungimea fustei.}$$

Pentru mai multă ușurință la croit este bine să se scoată tiparele pentru jumătate din numărul clinilor necesari fustei.

Croitul se face fixînd mijlocul fiecărui clin pe firul drept de lungime al stofei.

La această formă de fustă, la fel ca și la fusta în clini, nu se întrebuințează material cu sens, căci ar fi necesar un metraj prea mare. Deoarece trebuie să se respecte sensul, s-ar face risipă mare de material. Tiparele clinilor se așază pe material inversat, intercalîndu-le unele în altele și lăsînd ca rezervă cîte 2 cm pentru fiecare linie de cusătură, iar pentru tiv 5—6 cm (fig. 108).

După croit se dau semne, se însăilează fundul și fețele cutelor făcîndu-se apoi proba fustei. Așa cum s-a arătat și la fusta în cute, dacă măsurile de grosimi nu au fost luate corect și tiparul clinului nu a fost executat cu precizie, fusta va fi largă sau strîmtă, iar corectatul ei este mai dificil, trebuind să se facă la fiecare cusătură a clinului-cută.

Fusta corectată se trage la mașină pe liniile din fundul cutelor pînă în linia de lungime, de unde se intră înăuntru firului de însăilat cu 0,5 cm, din semnul de rotunjime pînă în marginea rezervei tivului. Înainte de a se călca cusăturile, se crestează în dreptul vîrfului adîncimii cutei pînă la 2—3 mm din tighel. După călcat se face tivul potrivit indicațiilor ca și la celelalte fuste, se însăilează din nou cutele întîi în vîrful lor prin puncte de însăilat mărunte, apoi aplicate și însăilate peste cusătură.

Se calcă presîndu-se bine cu fierul de călcat, întotdeauna peste o cîrpă udă mai groasă, se scot șularurile și se calcă din nou. Se introduce fermoarul și se aplică pe rejansă (fig. 114, *b*).

4. Fusta semicloș cu cute

Fusta semicloș se poate face cu cute de mînă sau cu pliseuri de mașină. Cutele făcute cu mîna se fac mai late și pornesc mai jos de linia de talie. Pentru formarea lor, se măsoară din linia de talie 10—12 cm și se desenează o linie paralelă cu linia de talie de unde încep cutele. Se măsoară apoi lărgimea acestei linii și se împarte la lățimea cutei de pe față, proce-

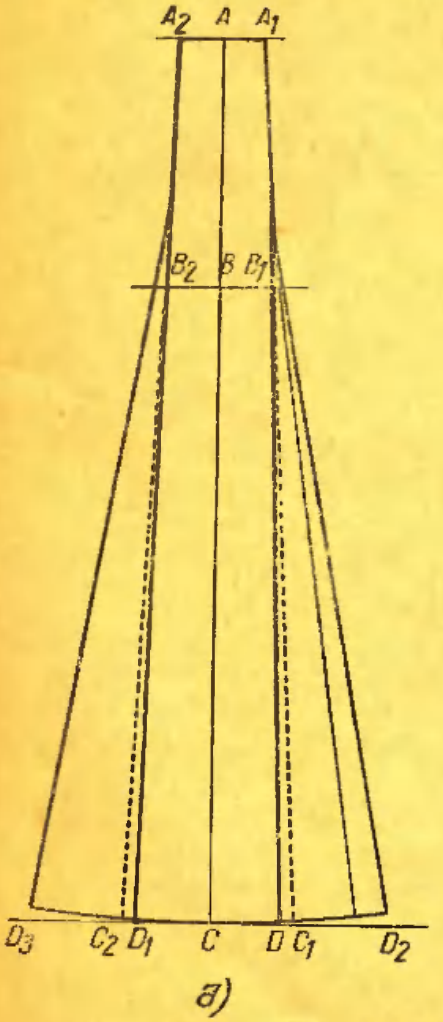

Fig. 114. Fusta în clini și cute:
a — tiparul de clini; *b* — schița.

dînd ca și la celelalte fuste în pliuri, în cazul cînd împărțirea nu se poate face exact. Aceeași operație se face și pe linia de lungime a fustei, împărțind lărgimea la numărul de cute ce îl are fusta de jur-împrejur, pentru a afla lățimea cutei pe linia de lungime a fustei.

Se unește vîrful cutelor cu punctele de pe linia de lungime a fustei prin linii oblice care reprezintă mijlocul cutelor. Pe linia de lungime se aplică lățimea cutei de la vîrf plus 3—6 cm, observînd să se împartă această distanță în mod egal de o parte și de alta a mijlocului cutei. Pe liniile de șolduri nu trebuie să se uite să se deseneze aceleași cute care maschează cusăturile (fig. 115, *a*).

După ce s-a împărțit fusta în cute, se dau semne cu cretă sau cu ață, se însăilează și apoi se calcă după indicațiile date la celelalte fuste în cute (fig. 115, *b*).

Afară de cutele simple și duble care sînt culcate, această fustă se mai poate face și în cute în formă de ondulații presate în picioare. Pentru aceasta se dau semne, împărțind atît lărgimea fustei de pe linia de talie, cît și de pe linia de lungime, în distanțe egale. Se însăilează cutele pe aceste

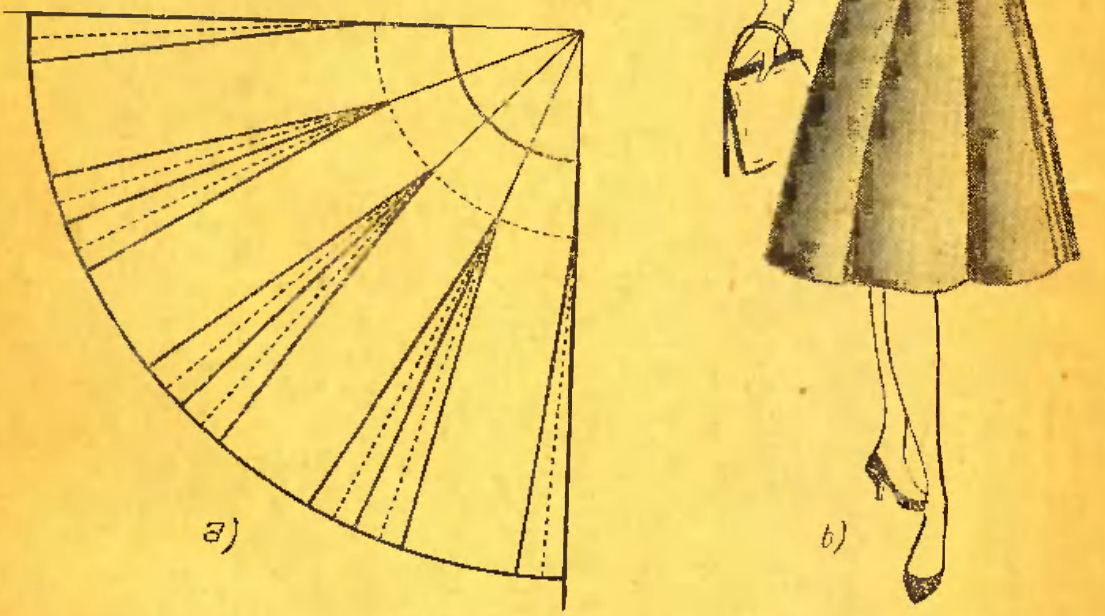

Fig. 115. Modul de a se da semne pentru cute la fusta semicloș:
a — tiparul; *b* — schița.

semne, una pe față și una pe dos, de jur-împrejurul fustei. Se calcă așa cum s-au însăilat, fiecare vîrf de cută separat (una pe față, una pe dos) încît după ce s-au călcat cutele, fusta să ia forma unui evantai (fig. 116).

Spre deosebire de celelalte fuste, aranjarea cutelor la această formă de fustă se poate face după ce este complet gata.

Fustele în pliuri sau cute simple, duble, în cloș, în clini, se pot confecționa pe rejansă sau pe cordon, sau se prind în talie pe un corsaj, completînd astfel o rochie în pliuri.

5. Fusta cu două cute duble în partea din spate și în partea din față

Această formă de fustă dă o linie frumoasă corpului și poate fi purtată de orice persoană, chiar și de cele cu corpuri mai pline, căci liniile acestor cute subțiază. Cutele pot fi tighelite pe o distanță de la talie în jos, sau lăsate libere în special pentru corpurile înalte și subțiri. Pentru a se forma tiparul acestei fuste se folosește tiparul fustei simple, după care se execută mai întîi cutele, apoi se aplică tiparul și croește. Executarea acestor cute se face în felul următor: se fixează lățimea cutelor pe linia de talie, de grosimea șoldurilor și de lungime, în raport cu modelul.

Fig. 116. Model de fustă semicloș cu cutele călcate în picioare.

Se desenează pe hîrtie o linie verticală care să fie egală cu lungimea fustei din spate sau din față, pe această linie se desenează și linia de grosime a șoldurilor. Se măsoară într-o parte și alta a liniei verticale, în partea de sus, lățimea cutei din talie, pe linia de șolduri lățimea cutei de pe această linie, iar la capătul de jos a liniei verticale, lățimea cutei de pe linia de lungime a fustei.

Se desenează fața cutei unind aceste puncte, apoi se desenează și adîncimile în dreapta și stînga, care vor fi egale cu jumătate lățimea cutei de pe linia de lungime, în așa fel încît pe această linie cuta pe dos să cadă margine în margine, fără să se petreacă. De exemplu, dacă cuta pe față este lată de 12 cm, pe linia de lungime a fustei adîncimea ei va fi de 12 cm, încît îndoindu-se cuta să rămînă lată de 6 cm. Se procedează la fel și pentru tiparul părții din spate. Pentru ca aceste cute să cadă bine, fără să se desfacă sau să tragă într-o parte, este necesar ca atît mijlocul cutei pe față, cît și mijlocul adîncimii să aibă fir perfect drept, de aceea adîncimea cutei pe linia de talie este mai mare (fig. 117, *a*).

După cele explicate se execută cutele, se așază stofa în două și se aplică tiparul croindu-se astfel fusta. Adîncimea penselor de la partea din spate și de la partea din față se introduce în adîncimea ultimei cute. În cazul cînd lățimea materialului nu permite să se execute cutele și clinul din aceeași buacată, se pot croi cutele separat și se unesc printr-o cusătură în adîncimea ultimei cute. Se croiește, se însăilează și apoi se confecționează procedînd ca și la celelalte fuste (fig. 117, *b*).

H. FUSTA CU PLATCĂ ŞI CORSELETĂ

Cînd materialul din care se confecţionează fusta nu are lungimea suficientă, se alege un model de fustă cu platcă. La fel se poate lungi şi o fustă rămasă scurtă.

Platca poate fi dreaptă, rotundă, cu colţi încrustaţi printr-o cusătură pe dosul fustei, sau aplicată pe faţă printr-un tighel lat. Partea de jos a fustei se poate executa dreaptă, în cute, cu creţuri etc. Pentru formarea tiparului acestei fuste se foloseşte tiparul fustei simple căruia i se aduc următoarele modificări:

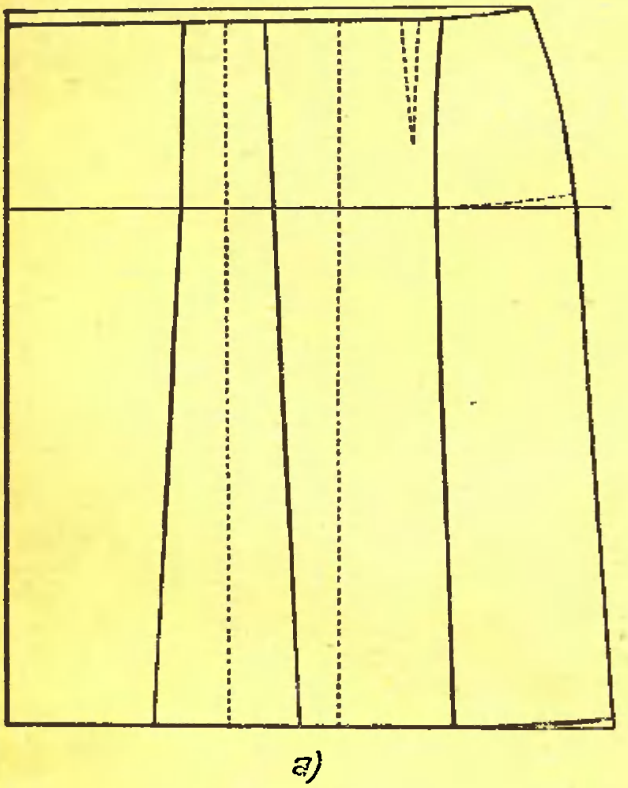

a)

b)

Fig. 117. Fusta cu două cute la spate şi două cute în faţă:
a — tiparul; *b* — schiţa.

Se desenează pe tipar forma plătcii şi a corseletei după model, ţinînd seama să se facă o proporţie între lungimea plătcii şi lungimea fustei. Platca din modelul alăturat formează o corseletă care se petrece în faţă şi se închide cu un nasture. Atît la partea din spate, cît şi la partea din faţă această platcă formează cîte un unghi ridicat în mijloc. Partea de jos are formă de fustă dreaptă, iar în mijlocul fustei o cută simplă. La partea din spate se coboară în mijlocul spatelui, din linia de talie, 4 cm, iar pe linia de pe şold, cu 10—12 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie

ușor curbată în interiorul tiparului. Pentru corseletă se ridică pe linia de mijlocul spatelui, din linia de talie cu 5—6 cm, iar pe linia de subraț cu 6—7 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie ușor curbată, paralelă cu linia de talie, și se prelungește apoi linia de pe șold pînă în această linie, lărgind-o în partea de sus cu 1—2 cm.

Pe linia de lungime se măsoară în interiorul tiparului, din linia de pe șold, 1—2 cm și se desenează o linie pierdută pînă în linia de grosime a șoldurilor (fig. 118, *a*). La partea din față, pentru a se desena platca, se pre-

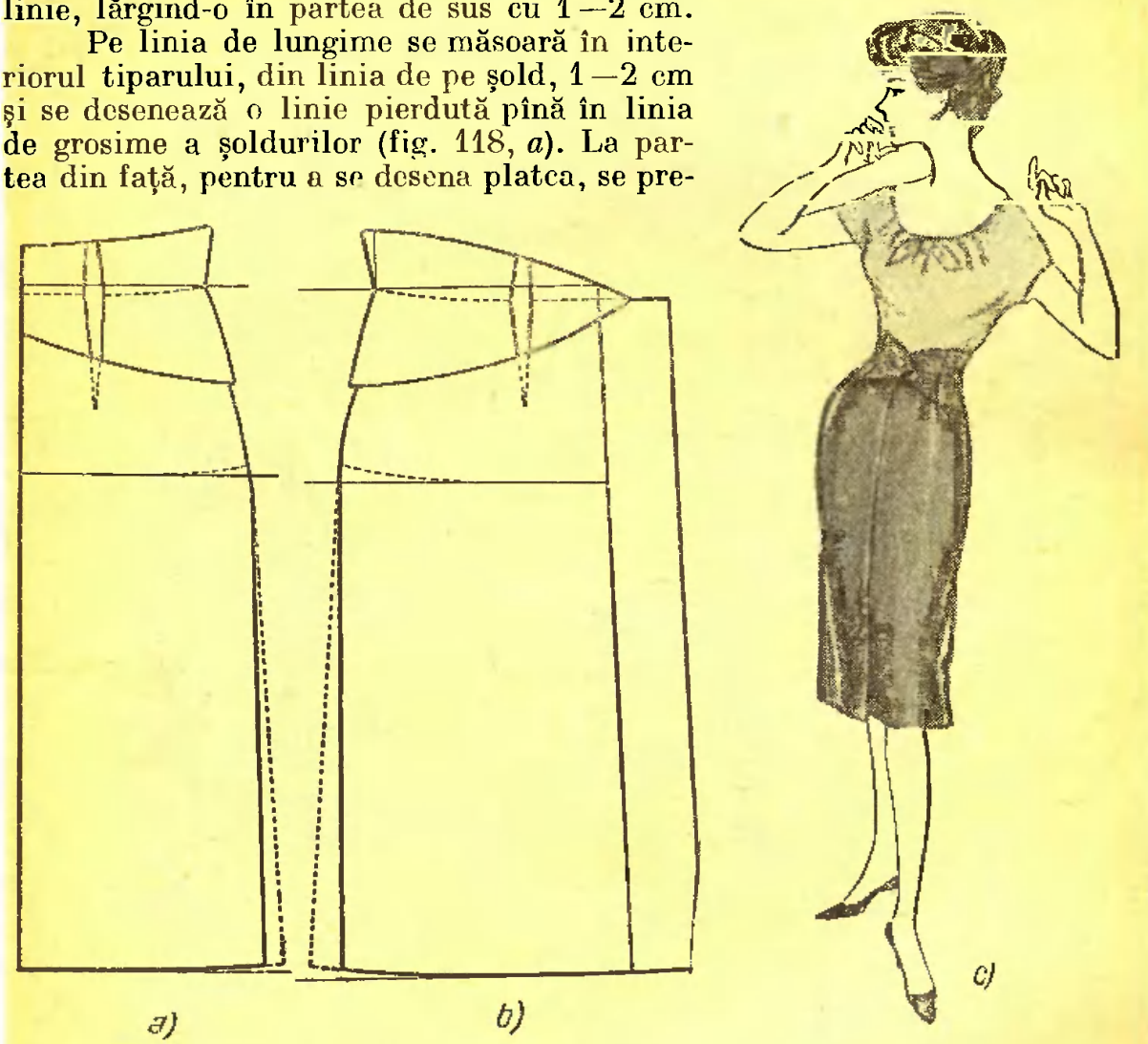

Fig. 118. Fusta cu platcă și corseletă:
a — partea din spate; *b* — partea din față; *c* — schița.

lungește linia de talie dine mijlocul feței cu 2—3 cm, iar pe linia de pe șold se coboară din linia de talie cu 10—12 cm și se unesc aceste două puncte printr-o linie ușor curbă, la fel ca și la partea din spate, în interiorul tiparului. Pentru corseletă se ridică din linia de talie pe linia de subraț cu 6—7 cm și se prelungește linia cusăturii de pe șold, lărgind-o în punctul de lungime al corseletei cu 1—2 cm.

Se unește acest punct cu colțul din mijlocul feței printr-o linie ușor curbă în afara tiparului (fig. 118, *b*).

Pe linia de lungime se măsoară în interiorul tiparului din linia de pe șold 3—5 cm și se desenează o linie oblică pînă în linia de grosime a șol-

durilor. Se prelungesc apoi și pensele din talie în sus pînă în linia de lățime a corseletei atît la partea din spate, cît și la partea din față, iar adîncimea lor de la corseletă în jos se scoate pe linia de pe șold.

Pentru cuta din față se desenează la o distanță de 7 cm o linie verticală paralelă cu linia de mijlocul feței.

La croitul acestei fuste se așază plătcile-corselete cu firul drept de lungime în mijlocul spatelui și al feței.

Această platcă se poate croi și pe fir bie, cînd stofa este mai plină și nu are sens sau desen în țesătură.

Platca-corseletă trebuie să stea bine întinsă pe corp fără a face creți sau cute în talie. De aceea este bine să se dubleze corseleta cu o tafta sau cu un material mai apretat în culoarea fustei (fig. 118, *c*).

Această fustă se închide cu fermoar care se prinde din capătul corseletei. Pentru a se marca mai bine pe linia de talie, se aplică o rejansă îngustă care se fixează numai în cîteva puncte (pe cusătura de la subraț și pense).

I. FUSTA CU TĂIETURĂ ÎN FORMĂ DE PLATCĂ LA PARTEA DIN FAȚĂ

La unele modele platca poate fi și dintr-o tăietură fără să contureze corpul pînă în linia de șolduri. Modelul alăturat (fig. 119, *b*) arată o fustă dreaptă, îngustată în partea de jos în formă de fus, avînd în partea din față trei pense duble care se formează de sub tăietura plătcii și se pierd mai jos de linia de grosime a șoldurilor.

Această linie de platcă se aplică pe partea de jos a fustei printr-un tighel lat și se închide în față cu doi nasturi.

Fusta se face dintr-un material mai plin: stofă, perlon etc.

Tiparul acestei fuste se formează folosind tiparul fustei simple. Se desenează pe tipar linia tăieturii și a formei de platcă, după proporția modelului, apoi se fixează adîncimea penselor începînd cu prima din colțul tăieturii. Adîncimea acestor pense se fixează pentru fiecare pensă dublă. Se măsoară din colțul tăieturii adîncimea primei pense, apoi

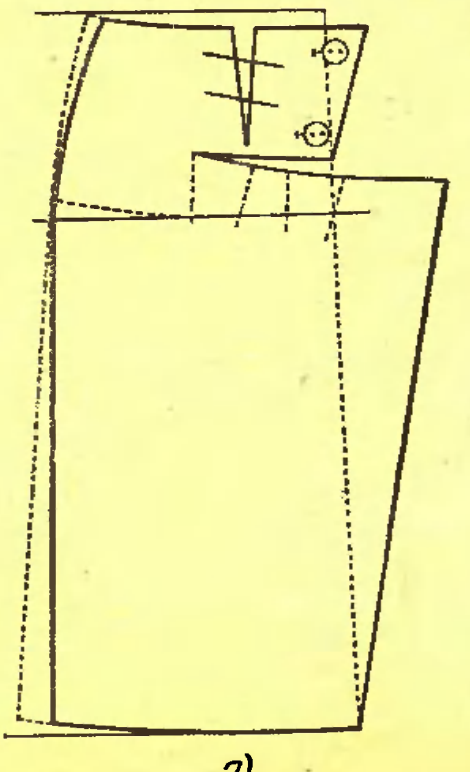

Fig. 119. Fusta cu tăietură în formă de platcă:
a — tiparul; *b* — schița.

distanța dintre ele de 4 cm, după care măsurăm din nou adîncimea pensei a doua. Neavînd spațiul necesar pe hîrtie pentru a se face această modificare tiparului, se adaugă o altă bucată de hîrtie pe toată lungimea lui. Marginea pensei din mijlocul feței se unește cu linia din mijlocul tiparului de pe linia de lungime a fustei, printr-o linie oblică, care va reprezenta linia de mijlocul feței la acest model. Pe linia de lungime fusta se strîmtează la partea din spate cu 2—3 cm, iar la partea din față cu 3—5 cm (fig. 119, *a*).

Se formează și linia plătcii pe unde se închide fusta, măsurînd pe linia de talie 4—5 cm din linia de mijlocul feței și desenînd o linie oblică pînă în linia de platcă.

Linia plătcii la acest model nu permite pensă în talie, de aceea adîncimea ei va di scoasă pe linia de șold pierdută, pînă în direcția șoldurilor.

Pentru croit, partea din spate fiind dreaptă fără nici o tăietură se fixează pe material la fel ca și celelalte fuste, partea din față se va așeza cu linia de mijlocul feței a părții de jos pe firul dublu de lungime, iar platca va cădea pe fir bie. Se dau semne, se însăilează și se probează, apoi se confecționează la fel cu celelalte fuste. Linia plătcii din față se dublează cu rezerva de material îndoită înăuntru.

Partea de jos a cutelor se fixează pe linia plătcii, ridicîndu-se în mijlocul feței cu 2—3 cm pierdut pînă în prima pensă.

Se tighelește linia plătcii separat și se coase de fustă prin tighel cu puncte ascunse (fig. 119, *b*).

J. FUSTA CU CUTE ÎN FORMĂ DE EVANTAI

Fusta se poate confecționa cu o singură cută care dă posibilitatea mișcării pasului, sau cu mai multe grupe de cute în formă de evantai, după cum arată modelul din fig. 120, c.

Acest model are cîte un tablieu în spate și în față, care se termină cu un grup de cute în partea de jos, iar pe liniile de pe șold, fusta nu are cusături.

Pentru a se putea executa cutele în bune condiții, trebuie să se aleagă la acest model o stofă din lînă nu prea groasă sau o mătase mai plină.

La formarea acestui tipar, se folosește tiparul fustei fus, pe care se desenează din vîrful pensolor (la partea din spate și față) cîte o linie dreaptă, paralelă cu linia de mijlocul spatelui și al feței, pînă în linia de lungime a fustei. Aceste linii indică tablieurile. Mijlocul spatelui neavînd cusătură rămîne pe fir drept, iar din distanța cu care se lărgește fusta pe linia de lungime se ia cîte 1 cm din clinul fustei la cusăturile din partea din spate și față (fig. 120, *a*).

De asemenea, distanța cu care se lărgește fusta pe linia de talie în mijlocul spatelui formează pensa ce o arată modelul. Avînd aceeași pensă și la partea din față, se procedează la fel.

Pentru cutele intercalate la tablieuri (spate și față) care se croiesc separat, se va face tiparul în felul următor: se desenează o linie verticală lungă de 20—30 cm care variază după lungimea cutelor, în proporție cu înălțimea persoanei pentru care se lucrează fusta.

În partea de jos a acestei linii se desenează o linie orizontală lungă, într-o parte și alta, de 9 cm, în așa fel încît lungimea totală a liniei orizontale să fie de 18 cm. Se unesc capetele liniei orizontale cu punctul de sus al liniei verticale prin două linii oblice, formînd un triunghi. Pe linia orizontală a triunghiului se va fixa adîncimea cutelor. Linia verticală indică

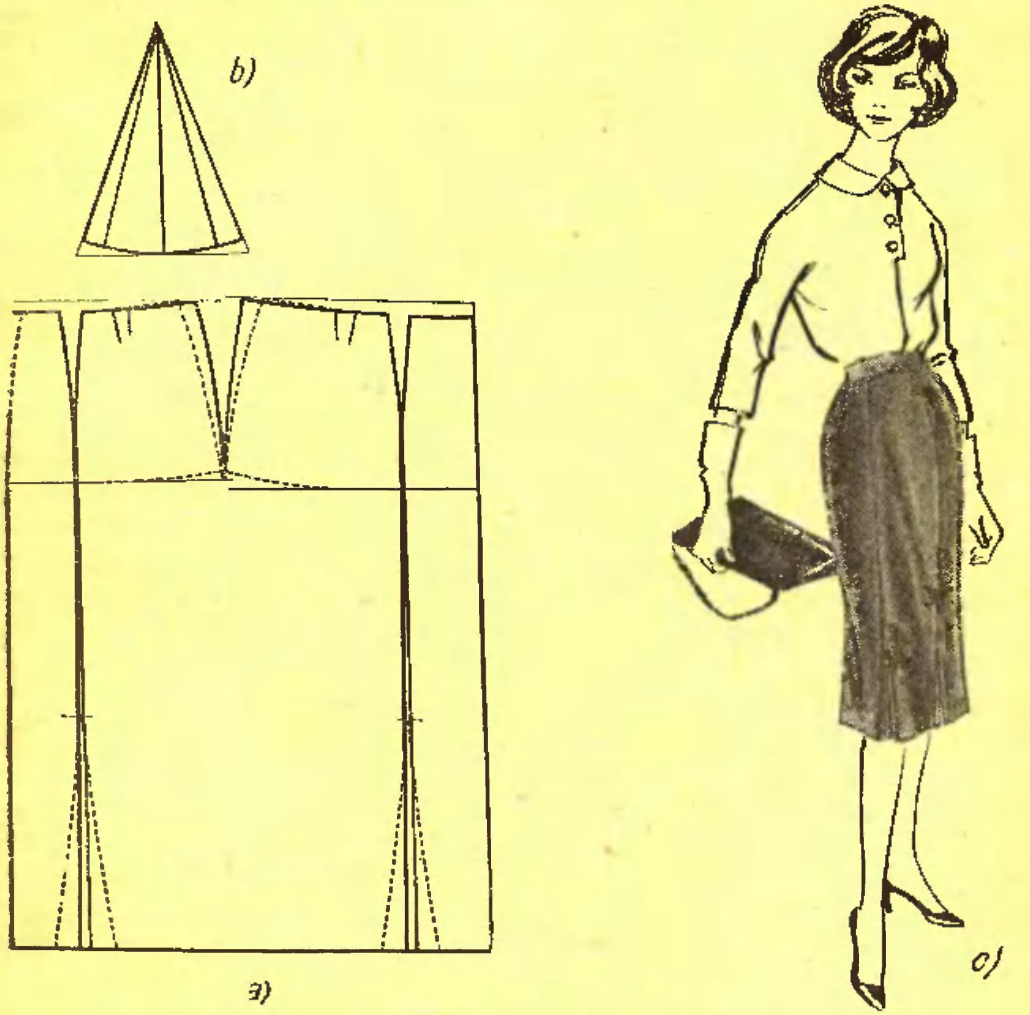

Fig. 120. Fusta cu cute în formă de evantai:
a — tiparul de fustă; *b* — tiparul pentru cute în formă de evantai; *c* — schița.

vîrful cutei din mijloc, deci se măsoară în dreapta și în stînga cîte 6 cm, din care se desenează două linii oblice pînă în vîrful triunghiului. Din aceste linii se măsoară pe linia orizontală cîte 3 cm, reprezentînd 1/2 din adîncimea cutelor, care se completează cu 1/2 adîncimea de la fustă. Se desenează la fel două linii oblice pînă în vîrful triunghiului.

Pentru linia de rotunjime a cutelor se măsoară din vîrful triunghiului în rază, lungimea de pe linia verticală (20—30 cm) (fig. 120, *b*).

Se desenează apoi și pe tiparul fustei, atît la partea din spate, cît și la partea din față, jumătate din adîncimea unei cute (3 cm) pe linia de lungime de o parte și de alta a tablieului, precum și pe liniile clinilor, desenîndu-se linii pînă în punctul de lungime a cutelor (20—30 cm).

Croitul acestei fuste nu este deosebit față de celelalte, iar cutele se așază pe material cu mijlocul tiparului pe firul drept de lungime, lăsîndu-se rezervă pentru tiv aceeași distanță care s-a lăsat și la fustă.

La confecționat se execută cusăturile tablieului lăsîndu-se desfăcute în partea de jos, unde se introduce materialul pe care s-au dat semnele de cute. Se trage la mașină, se descalcă cusăturile și după ce s-a executat tivul, se însăilează și se calcă cutele (fig. 120, *c*).

K. FUSTĂ TREI SFERTURI (DE SEARĂ)

Pînă în prezent s-a învățat să se confecționeze fuste mai simple din materiale ușoare pentru dimineața, fuste plisate, fuste cu tăieturi mai complicate pentru după amiază. Din modelul alăturat se poate învăța cum să se execute o fustă pentru seară, care se îmbracă la diferite ocazii (fig. 121).

Fustele de seară se fac lungi sau trei sferturi, largi, din materiale fine: tafta, catifea, fai, dantelă etc.

Modelul alăturat arată o fustă din tafta, foarte largă, care are cîte două cusături în partea din spate și din față, iar distanța de pe șold dintre aceste două cusături este încrețită sau prinsă în cutulițe mici, ceea ce o face să fie atît de largă.

Din linia de talie în sus fusta are un cordon care se petrece în față, iar capetele lui sînt introduse în cusături.

Pentru formarea tiparului acestei fuste se folosește tiparul fustei simple, căruia i se va aplica lungimile fustei trei sferturi ce se măsoară cu 15—20 cm mai sus de la pămînt.

Tablieurile de la partea din spate și față se desenează din primele linii ale penselor, dînd lărgime în partea de jos, de trei sau de patru ori distanța de la talie. Din linia a doua a pensei se desenează linia clinului ieșind la ambele părți din liniile de mijlocul spatelui și al feței cu 2—4 cm, pe liniile de lungime. Deoarece fusta este creată pe linia de pe șolduri, se lărgește partea din spate pe linia de talie cu 7—10 cm, iar pe linia de lungime a fustei, cu 13—15 cm (fig. 121, *a*).

La partea din față, pe linia de talie, se lărgește cu 10—14 cm, iar pe linia de lungime cu 16—20 cm. Pe liniile noi desenate se aplică lungimea fustei din spate, de pe șold si din față, desenîndu-se apoi rotunjimea fustei (fig. 121, *b*).

Cordonul se croiește pe fir drept în partea din spate, cu cusătură pe linia de subraț, iar în partea din față, anform. Pentru mai multă precizie la croit, trebuie să se deseneze un tipar după linia de talie, care din dreptul tablieului se coboară formînd o linie șerpuită.

Croitul acestei fuste se face după cum s-a mai arătat, așezînd tiparul de mijlocul spatelui și al feței cu linia de lungime pe firul drept de îndoitură al materialului, deoarece tablieurile nu au cusături în mijloc.

Clinii se așază cu mijlocul tiparului pe firul drept de lungime, aceasta pentru ca lărgimea fustei să cadă de jur-împrejur. Lărgimea fustei din talie se strînge în crețuri sau cutulițe libere din talie. Fusta se închide pe linia de pe sold mergînd cu fermoarul și pe linia de lățime a cordonului care este fix (fig. 121, *c*).

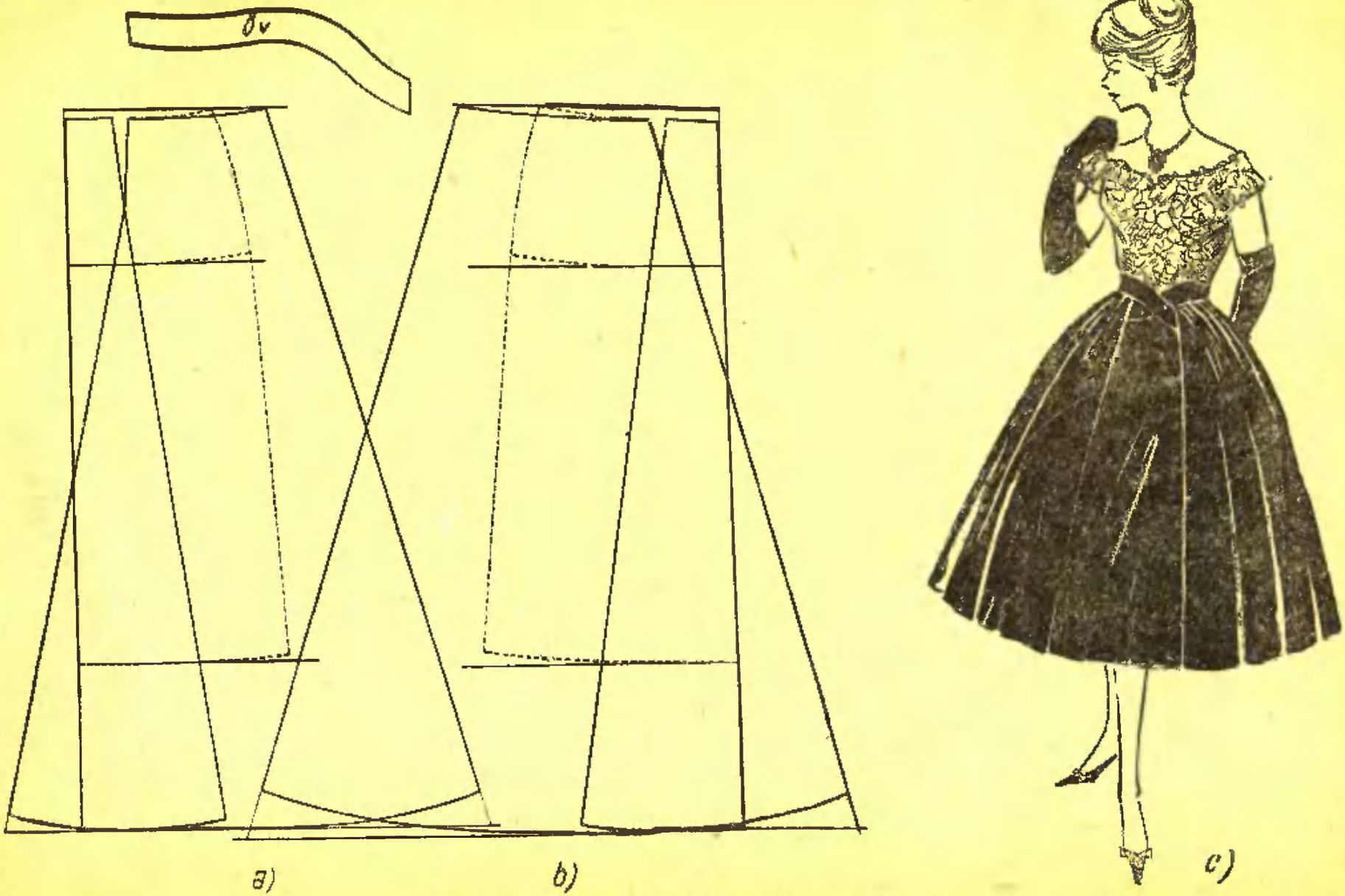

Fig. 121. Fusta cu lungimea de trei sferturi:
a — tiparul de spate; *b* — tiparul de față; *c* — schița.

Acest cordon care reprezintă garnitura fustei se execută dublat, iar pe distanța care conturează talia se introduce o panglică ripsată sau o rejansă, pentru ca să nu se îndoaie la purtat. Se fixează pe fustă, de la linia de talie în sus, iar capetele lui se coboară în partea din față pe fustă și se încrucișează, fixîndu-se în cusăturile tablieului.

V. DIFERITE MODELE DE ROCHII TRANSFORMATE DIN TIPARUL ROCHIEI SIMPLE

A. ROCHIA DREAPTĂ CU TALIA PRELUNGITĂ ȘI CU BLUZEU

Această formă de rochie are talia mai coborîtă decît talia normală cu 4—6 cm, de unde pornește bluzeul în partea din spate sau de jur împrejur.

Partea de jos a rochiei (fusta) se face dreaptă, pentru a ieși în relief corsajul bluzat, și scurtă cu 35—40 cm de la pămînt.

Rochia bluzată necesită o cusătură pe linia de talie, iar la fustă în mijlocul spatelui sau al feței o cută, pentru lărgimea necesară mersului.

În această rochie se potrivesc mai bine mînecile ajustate pe braț, dînd o linie elegantă rochiei. Ele se fac lungi sau trei sferturi, cu manșetă sau fără manșetă și se pot fixa de rochie, pe linia de răscroitură a brațului sau coborîtă atît pe linia de umăr cît și pe linia de subraț. Răscroitura mînecii coborîtă avantajează persoanele cu umerii înguști.

Rochia cu această linie îmbracă bine persoanele înalte și nu prea pline.

Modelul din fig. 122 *c* reprezintă o rochie dreaptă cu linia de talie coborîtă, iar în partea din spate corsajul este bluzat, avînd pe linia de mijlocul spatelui o cută dublă.

În partea din față pe linia de răscroitură a gîtului începînd din spate are o bantă anform, care se prelungește pînă în linia de talie în mijlocul feței.

La o distanță de 7—8 cm de la linia de umăr, această bantă are o tăietură formînd un unghi ascuțit din vîrful căruia pornește și pensa în linie oblică.

Fusta este dreaptă avînd în mijlocul spatelui, aceeași cută dublă ca și la corsaj, deschisă în partea de jos pe o distanță de 20—25 cm din linia de lungime a rochiei.

Pe linia de talie la partea din față atît corsajul cît și fusta au cîte două pense peste care pornește din linia bluzeului un cordon lat care se termină cu o cataramă.

Mîneca este trei sferturi, ușor ajustată pe braț și se termină cu aceeași bantă anform ca și la gît care pornește de sub mînecă.

a) *Transformarea tiparelor*

Pe tiparul de rochie simplă se desenează la partea din spate linia de talie mai jos cu 4—6 cm.

Linia de mijlocul spatelui la corsaj rămîne dreaptă și paralel cu această linie se desenează și linia de adîncime a cutei la o distanță de 10—12 cm.

Pentru a obține lărgimea necesară bluzeului se măsoară pe noua linie de talie din linia de subraț 2—3 cm în afara tiparului. Se unește acest punct cu punctul de la răscroitura brațului printr-o linie oblică, formînd astfel noua linie de subraț.

Pentru lungimea necesară bluzeului se coboară noua linie de talie pe linia de mijlocul spatelui cu 5—7 cm și se unește acest punct cu punctul

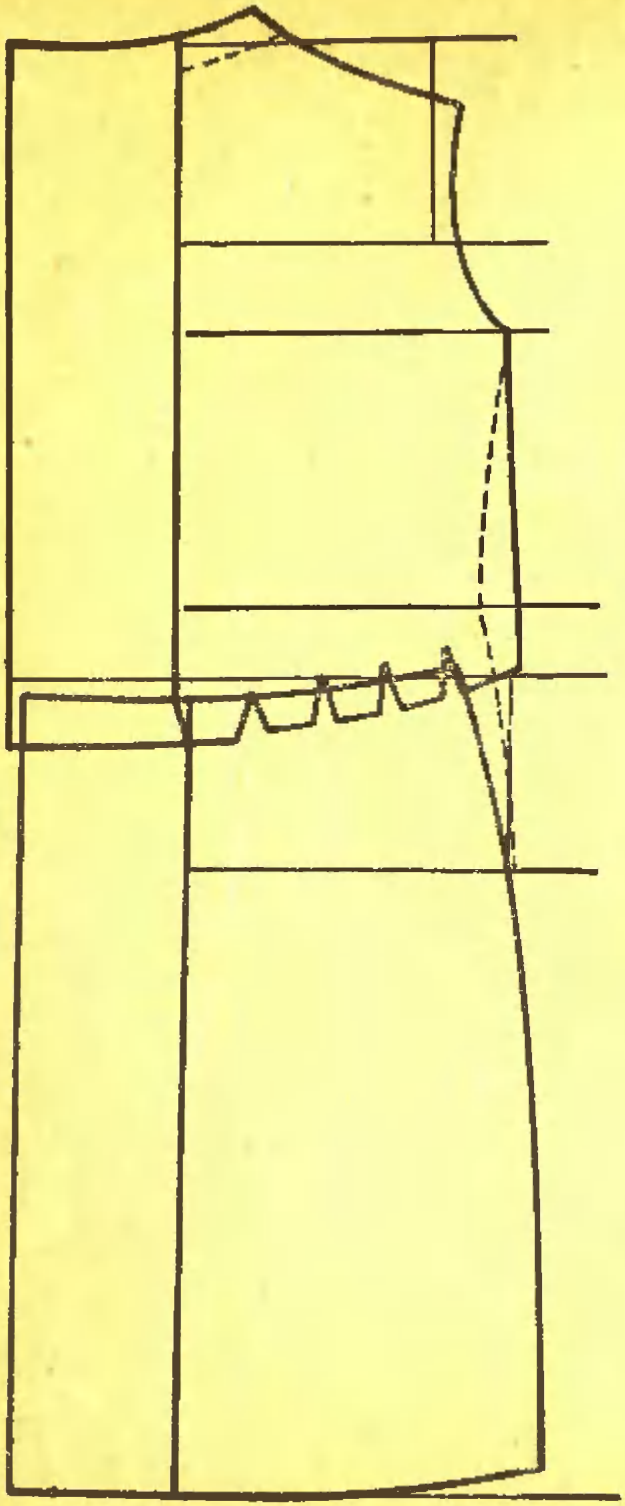

a)

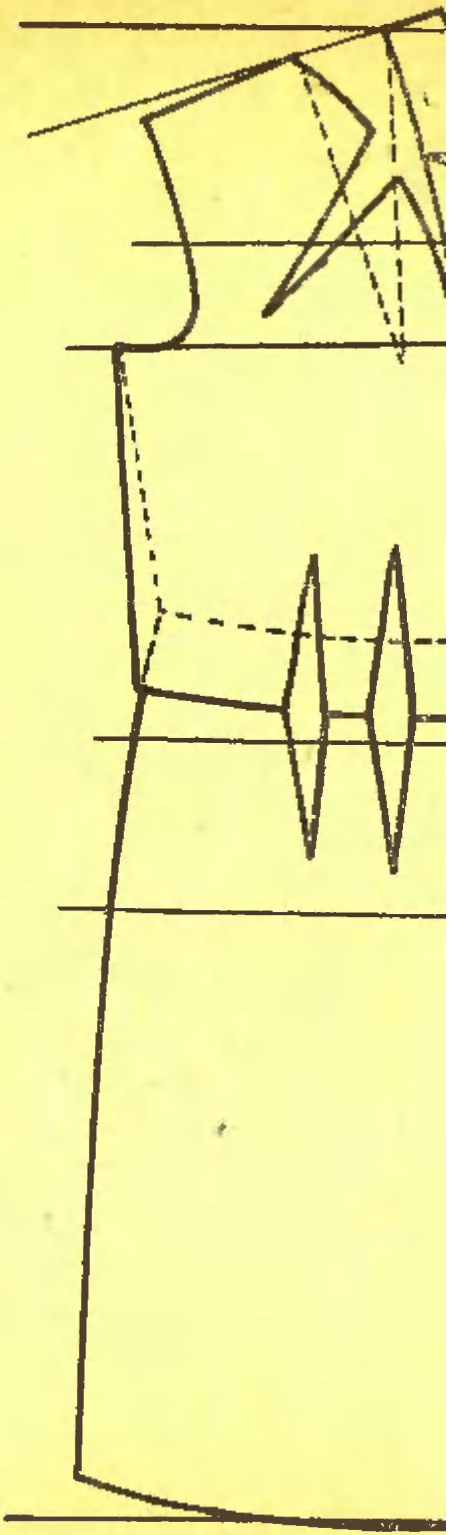

b)

Fig. 122. Rochia dreaptă cu talia prelungită și cu bluzeu:

a — tiparul părții din față; *b* — tiparul părții din spate; *c* — schița.

de la subraț din talie, printr-o linie ușor curbă așa cum se vede pe tipar (fig. 122 *a*).

La fustă, pe linia de talie din linia de mijlocul spatelui se biezează linia apoi se măsoară în afara tiparului 12—14 cm (pentru cuta dublă) și se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime a rochiei.

La gît se formează și linia bantei prelungind atît linia de mijlocul spatelui cît și linia de umăr în sus cu 2 cm.

Pe linia de talie a fustei se aplică 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm. Măsura de grosime a taliei pentru această rochie se măsoară cu 4—6 cm mai jos de talia normală.

Aplicarea modelului la partea din față se face desenînd linia de talie care se coboară la fel ca și la partea din spate cu 4—6 cm. Banta anform de la gît se formează prelungind în afară linia de umăr cu 2 cm, desenînd o linie ușor curbă pînă în linia de talie depărtată din mijlocul feței cu 2 cm în afara tiparului. Se desenează și linia de lățime a acestei benți la o distanță de 4 cm de prima linie.

Din linia de umăr la o distanță de 7—8 cm, se desenează pe bantă un unghi ascuțit cu o deschizătură de 1 cm, din vîrful căruia se formează și linia pensei oblică așa cum se vede pe modelul (fig. 122 *c*).

Linia de subraț a corsajului se desenează unind punctul de răscroitură a brațului cu punctul de la subraț din talie printr-o linie dreaptă.

Se desenează și pensele din talie atît pe corsaj cît și pe fustă, lungi de 11—12 cm și adînci de 2—3 cm.

Pe linia de talie se măsoară 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm bineînțeles din grosimea taliei măsurată mai jos cu 4—6 cm.

Pentru mînecă se folosește tiparul mînecii trei sferturi care se strîmtează pe linia de lungime cu 2—3 cm.

Din linia de lungime se desenează manșeta care are aceeași lățime cu banta anform de la gît.

La acest model este necesar să se execută un mulaj pentru a se observa dacă lungimea și lărgimea bluzeului sînt suficiente și dacă linia de talie este fixată în proporție cu modelul.

b) *Croitul rochiei*

Se decupează mulajul cu pensa închisă în ace cu gămălie, tăind noua linie a pensei care pornește din banta de la gît.

Mulajele decupate se așază pe material ținîndu-se seama că părțile unde nu sînt cusături ca linia de mijlocul spatelui la corsaj și mijlocul feței la fustă să fie așezate pe linia de îndoitură a materialului pe firul de lungime, apoi în continuare se așază și celelalte tipare. Banta de la gît se croiește anform, asezînd linia din mijlocul feței pe firul drept de lungime al materialului.

La croit se lasă aceleași rezerve ca și la celelalte obiecte asemănătoare la corsaj pe linia de talie o rezervă va fi de 4—5 cm necesară în cazul cînd bluzeul se cere mărit.

c) *Confecționarea rochiei*

Înainte de a se însăila această rochie se formează bluzeul, strîngînd toată lărgimea din talie prin două rînduri de creți sau prin pense adînci de 1 cm și lungi de 2—3 cm la distanțe egale între ele. Se controlează ca

această linie a bluzeului să fie egală cu linia de talie a părții de jos a rochiei. Se unește de fustă întîi partea din spate, partea din față, apoi liniile de subraț. La confecționarea acestei rochii se va da o mare atenție la formarea bluzeului, care după ce s-a unit de fustă, trebuie fixat pe un tul sau un voal subțire pentru a nu se lăsa rochia în spate. Banta de la gît se dublează cu materialul rochiei dacă este subțire sau cu o mătase de aceeași culoare cînd materialul este gros. Cordonul dublat se introduce în liniile subrațului fixînd lățimea lui în mod egal pe corsaj și fustă.

Partea de sus a acestei rochii se mai poate executa cu linia de subraț dreapta sau ușor ajustată, fără a se mai aplica grosimea taliei. În acest caz pentru a obține noua linie de subraț se întărește linia ajutătoare pe distanța de la răscroitura brațului la linia de lungime.

B. ROCHIE LARGĂ CU BULINE MARI, CAROURI ETC.

Rochia largă îmbracă bine persoanele subțiri și înalte; se poate executa din materiale ușoare sau mai pline, uni, imprimate, în dungi sau carouri.

Partea de jos a acestei rochii fiind largă necesită cusătură în talie și se poate croi în clini, pe fir drept sau cloș, după unul din tiparele prezentate anterior.

Modelul alăturat (fig. 123) arată o rochie largă în buline mari, cu adîncimea penselor strînsă în cute pe decolteu, iar umărul prelungit înlocuiește mîneca. Corsajul este ajustat pe corp și fusta croită pe fir bie, cu lărgimea necesară care se strînge în cute pe linia de talie.

Pentru executarea acestei rochii se va folosi tiparul rochiei cu pensă la umăr, pentru partea de sus, și tiparul fustei pe fir bie, pentru partea de jos.

a) *Transformarea tiparelor*

Se ajustează rochia la partea din spate aplicînd 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm. La partea din față, pentru formarea cutelor pe decolteu, adîncimea pensei de la umăr nefiind suficientă, se va muta răscroitura brațului, prelungindu-se linia de umăr în așa fel, încît prin mărirea decolteului să se obțină adîncimea necesară acestor cute (fig. 123, *a*).

Pentru precizarea lungimii liniei de umăr și formarea răscroiturii brațului, se ajustează rochia pe linia de talie, măsurîndu-se 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm și se desenează linia de subraț prelungind-o pînă în linia de umăr. Se unește punctul de la umăr cu cel de la subraț printr-o linie curbă, intrînd în interiorul tiparului la mijlocul acestei distanțe cu 2 cm, și se formează răscroitura brațului. Se ridică apoi linia de umăr cu 1—2 cm pe linia de răscroitură a brațului și se unește acest punct cu linia a doua a pensei. Se aplică pe această linie lungimea umărului 9—10 cm. Decolteul se formează coborîndu-se pe linia de mijlocul feței, din linia răscroiturii gîtului, cu 4—6 cm și se unește acest punct cu cel de la umăr printr-o linie curbă. După decolteul părții din față se formează și cel din spate, coborînd cu 3—4 cm din linia de răscroitură a gîtului în mijlocul spatelui; de asemenea se completează lungimea umărului la partea din spate. Pentru partea de jos a acestei rochii se lărgește tiparul fustei pe fir bie, prelungind linia de talie pînă ce se obține 1/4 din grosimea taliei plus 7—9 cm, și se desenează o nouă linie de mijlocul spatelui paralelă cu cealaltă, pe care se aplică lungi-

mea fustei, formîndu-se linia de rotunjime. Această operație se face și la partea din față, aplicînd pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei plus 10—12 cm. Se face apoi un mulaj la care se observă dacă adîncimea penselor pe linia decolteului este suficientă și dacă godeurile de la fustă, cad corect în mijlocul spatelui și al feței, dînd aspectul unei fuste cloș în cute (fig. 123, *b*).

b) *Croitul rochiei*

Această rochie se poate croi pe fir bie sau pe fir drept. Avîndu-se în vedere lărgimea strînsă pe decolteu precum și lărgimea fustei, se poate obține o linie mult mai frumoasă, cu godeuri bogate, fără să îngrașe, croind toată rochia pe fir bie.

Mulajele corsajului decupate după liniile modelului, neavînd cusături, se așază pentru croit, fixîndu-se cu liniile de mijloc ale părților din spate și din față pe îndoitura bieului. Fusta se fixează cu liniile de pe șold pe firul drept al materialului, în așa fel încît linia de mijlocul spatelui și al feței să cadă pe fir bie.

Rezervele necesare sînt aceleași ca și la celelalte rochii, afară de cele de la lungimea fustei, care sînt mai mici (2—3 cm) pe liniile de mijlocul spatelui și al feței, unde fiind bie cedează întotdeauna în lungime.

c) *Confecționarea rochiei*

După croit se însăilează, iar plusul de lărgime de la decolteu se împarte în cîte 3 cute, în fiecare parte, și se fixează formînd linia decolteului; la fel se procedează cu lărgimea fustei pe linia de talie (fig. 123, *c*).

Modul de confecționare a acestei rochii este același ca și al celorlalte.

La decolteu, după însăilarea cutelor definitiv, se aplică pe fața rochiei o fîșie din material pe fir bie, ținîndu-se seama să se întindă puțin la însăilat, pentru ca la întoarcerea ei pe dosul rochiei să nu se întindă decolteul. Se trage la mașină, se întoarce și se fixează pe dos de adîncimea cutelor și rezervele cusăturilor de la umăr. Cu vîrful mașinii de călcat se presează adîncimea cutelor pe decolteu, restul cutelor rămînînd necălcate pentru a cădea liber pe bust.

C. ROCHIA „DOUĂ PIESE"

Această rochie, spre deosebire de celelalte, este formată din două bucăți: partea de jos, fusta, și partea de sus, bluza care este mai lungă din talie și se poartă peste fustă.

Partea de sus are aspectul unei jachete mai scurte, ajustată pe corp, cu mînecă lungă, trei sferturi sau scurtă, cu guler sau decoltată.

La aceste jachete se poate adapta un jabou sau un plastron alb sau altă culoare deschisă, care dă o notă de eleganță pentru după amiază, sau chiar pentru seară.

Pentru a căpăta o linie mai elegantă, fusta se poate face strîmtă, cu cute în partea de jos, în așa fel încît în ansamblu, această rochie să formeze o linie dreaptă.

Partea de sus poate fi închisă pînă în linia de talie sau pînă în linia de lungime, la un rînd sau la două rînduri de nasturi.

Această formă de rochie se poate executa din stofă, mătase mai plină, tafta etc.

Vara se poate face din șantung, olandă, olandină sau mătăsuri imprimate mai pline.

Modelul alăturat (fig. 124) arată o rochie „două piese" la care fusta este strîmtă, cu cîte un tablieu în partea din spate și față terminat prin cute.

Jacheta este mai scurtă din linia de șolduri cu 6—8 cm și ajustată pe corp prin pense. În partea de sus linia de umăr se prelungește pe gît, pensa este mutată pînă aproape de răscroitura gîtului, iar pe corsaj formează o linie oblică dînd aspectul unui guler. În față se petrece la două rînduri de nasturi și are mîneci trei sferturi.

a) *Transformarea tiparului*

Pentru a se obține tiparul acestei rochii se folosește tiparul rochiei simple cu pensă la umăr, la care se vor aduce următoarele modificări: la partea din spate se fixează linia de lungime a jachetei, coborînd din linia de talie cu 10—12 cm.

Se ajustează talia adîncind pensele cu 1—1,5 cm și prelungindu-le pînă în linia de bust, se aplică apoi 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm, scăzînd adîncimea pensei (fig. 124, *a*).

Linia de lungime la partea din față se formează coborînd din linia de talie cu aceeași distanță cu care s-a coborît și la partea din spate (10—12 cm), apoi se desenează o linie paralelă cu linia de talie.

Se desenează o linie de margine a jachetei, ieșind din linia de mijlocul feței, pe linia de pense cu 5 cm, pe linia de talie cu 4 cm, iar pe linia de lungime cu 5 cm. Se unesc acestei trei puncte prin linii oblice între ele, formîndu-se partea cu care se petrece jacheta, adică reverul.

Pensa de pe linia de umăr se mută cu 1 cm spre mijlocul feței, iar vîrful ei cu 2—3 cm spre linia de subraț, pentru a se forma astfel o linie oblică, din care se prelungește în continuare, la partea de sus, linia de lățime a gulerului. Pentru a se desena partea care se ridică pe gît, din care se formează gulerul, pînă în linia de mijlocul spatelui, se prelungește linia verticală a unghiului din punctul *A* cu 7 cm. Din acest punct se desenează spre dreapta o linie orizontală, lungă de 3 cm.

Din capătul liniei orizontale se desenează o linie curbă pînă în linia de margine a jachetei, depărtată de linia orizontală a unghiului *A* cu 2—2,5 cm (fig. 124, *b*). Se așază linia în formă de unghi drept, în punctul unde s-au măsurat 3 cm, și se desenează linia de mijlocul gulerului și linia de lățime a lui, care trebuie să fie egală cu aceeași distanță de pe linia de umăr.

La acest model pensele fiind mai adînci și mai apropiate, se adîncesc pe linia de talie cu 1—2 cm, micșorîndu-se astfel distanța din față, lungindu-se totodată în sus pînă în linia de bust, iar în jos pînă în linia de lungime a jachetei.

Pentru a se putea face modificările fustei, se va copia partea de sus a jachetei astfel transformate pînă în linia de lungime.

La acest model fusta fiind dreaptă, cu cîte un tablieu la partea din spate și față, fără cusături pe linia de șolduri, la formarea acestui tipar se va proceda ca și la fusta dreaptă. Se prind tiparele margine în margine pe linia

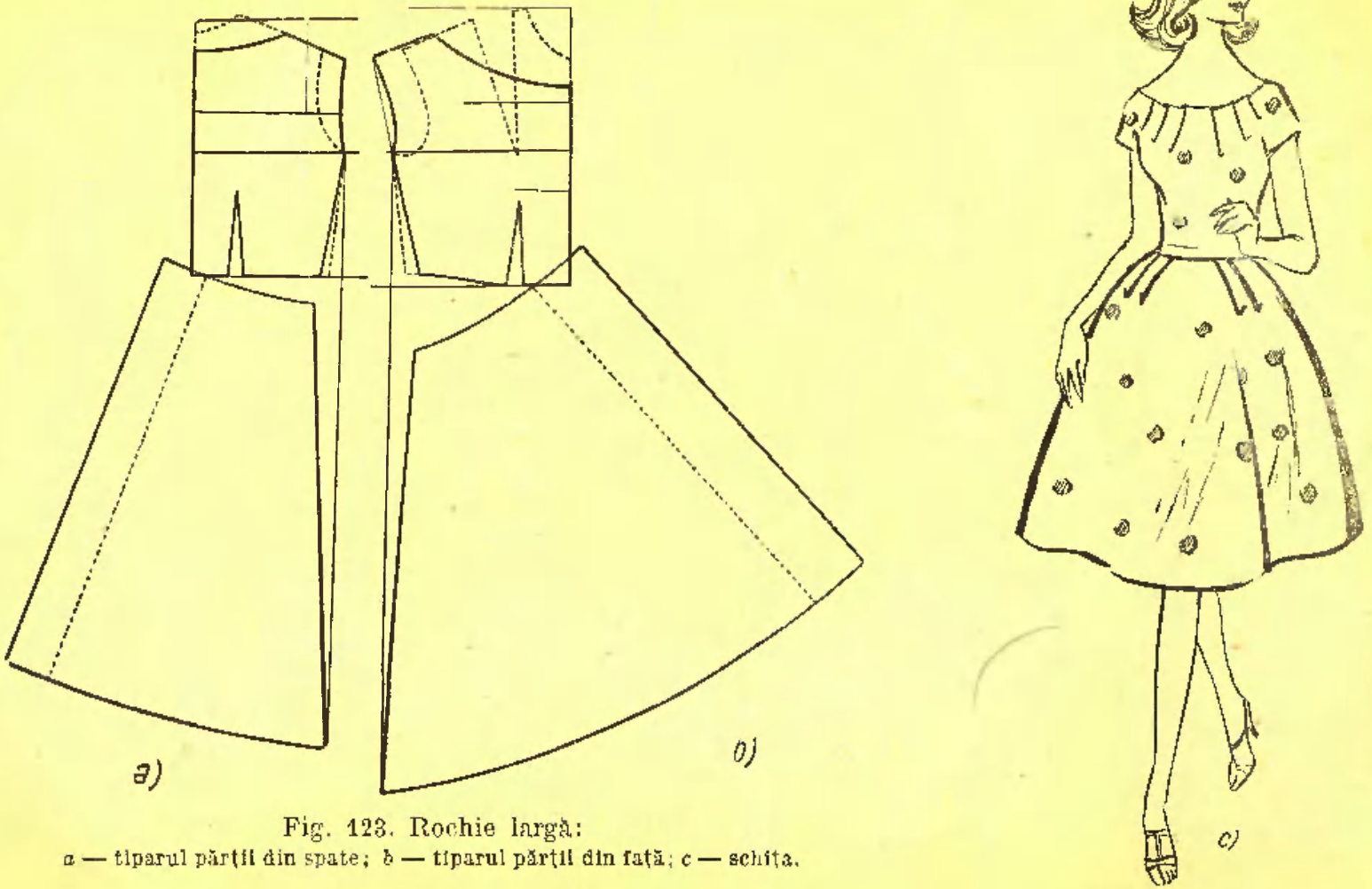

Fig. 123. Rochie largă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

de grosime a șoldurilor, suprapunîndu-se în partea de jos pînă ce se obține pe linia de lungime a fustei 1/2 grosimea șoldurilor plus 2—4 cm.

Procedînd în acest fel, fusta va lua forma unei fuste drepte. Nu trebuie să se uite că fusta se răscroiește în mijlocul spatelui, coborînd linia cu 1 cm (fig. 124, *c*).

Tablierurile se formează, atît la partea din spate, cît și la partea din față, desenînd din vîrfurile penselor linii verticale pînă în linia de lungime, lărgindu-le cu 1 cm.

Tiparele astfel transformate se decupează, iar la fustă se adaugă pentru adîncimea cutelor, atît la tablieuri cît și la clini, cîte o fîșie din hîrtie lată de 7 cm pe o lungime de 20—25 cm din marginea tivului.

Pentru mînecă se folosește tiparul mînecii cu pensă la cot, la care se aplică lungimea respectivă.

Fig. 124. Rochia din două piese: (jachetă și fustă):
a — tiparul părții din spate a jachetei *b* — tiparul părții din față a jachetei;
c — tiparul de fustă; *d* — schița.

Se controlează transformările făcute tiparului printr-un mulaj, la care se fixează lungimea gulerului pînă în mijlocul spatelui.

b) *Croitul și confecționarea*

Așezarea mulajelor pentru croit, precum și celelalte operații se fac la fel ca și la celelalte rochii prezentate pînă acum.

La gît se fixează pensa pe linia de umăr, de unde se lasă liberă pe toată lungimea ei, apoi în continuare se prinde gulerul pe răscroitura gîtului (fig. 124, *b* și *d*).

D. ROCHIA CU CUSĂTURI MONTANTE

Rochia cu cusături montante este o rochie ajustată pe corp în partea de sus, iar jos lărgită. Această ajustare se obține prin unirea penselor de la umăr cu cele din talie, printr-o cusătură numită montantă, care prelungindu-se pînă în linia de lungime a rochiei formează cîte un tablieu în partea din spate și în partea din față, care îi dă lărgimea necesară. Prin linia ei ajustată, cu o croială bogată în partea de jos și fără cusături în talie, această rochie are o formă deosebită, care se poate îmbrăca la orice ocazii.

Dacă se lungește această rochie, făcînd-o trei sferturi sau chiar lungă, se mărește decolteul și se înlocuiesc mînecile printr-un șal sau bolerou, obținîndu-se astfel o rochie elegantă de seară în cazul cînd se execută dintr-un material fin.

Avînd liniile cusăturilor în lungime, avantajează corpurile mai pline căci lungește și subțiază.

Aceste forme de rochii nu sînt indicate însă persoanelor aduse de spate, deoarece prin linia lor ajustată scot în evidență rotunjimea spatelui.

Rochia cu cusături montante se poate executa din orice material: pentru rochiile de dimineață din șantung, olandină, perlon etc., pentru după amiază din stofă subțire, din mătase, seara la ocazii din catifea, tafta, fai etc.

Pentru a forma tiparul rochiei cu cusături montante se folosește tiparul rochiei simple cu pensă la umăr.

a) *Transformarea tiparului*

În partea din spate se desenează linia cusăturii montante, care pornește de la jumătatea umărului trecînd pe linia de talie prin prima linie de pensă, pînă în linia de lungime a rochiei. Această linie va fi depărtată din linia de mijlocul spatelui (pe linia de lungime a rochiei) cu distanța din talie a tablieului, luată de două sau trei ori (depinde de model și de materialul din care se execută rochia). Partea tiparului de la tablieu pînă în linia de subraț, clinul, se va desena măsurînd pe linia de umăr, din linia tablieului 1,5 cm, distanța cu care se susține întotdeauna umărul din spate în direcția omoplaților. Această distanță se introduce în cusătura montantă, înlocuindu-se susținerea umărului. Pe linia de talie se adîncește pensa făcînd-o de 3 cm, rochia cu cusături montante fiind mai ajustată. Se unește punctul de la umăr cu cel din talie printr-o linie ușor curbă, care se prelungește pînă în linia de lungime, ieșind din linia de mijlocul spatelui cu 2—4 cm (fig. 125, *a*).

Pentru ajustarea precisă a rochiei, se aplică pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm, ținînd seama să se scadă distanța dintre liniile cusăturii montante. Se lărgește clinul și pe linia de pe șold, măsurînd pe linia de lungime în afara tiparului 8—10 cm. Se controlează linia cusăturii montante să fie egale între ele, iar pe linia de șold se aplică lungimea respectivă.

Pentru formarea cusăturii montante la partea din față, se aplică pe linia

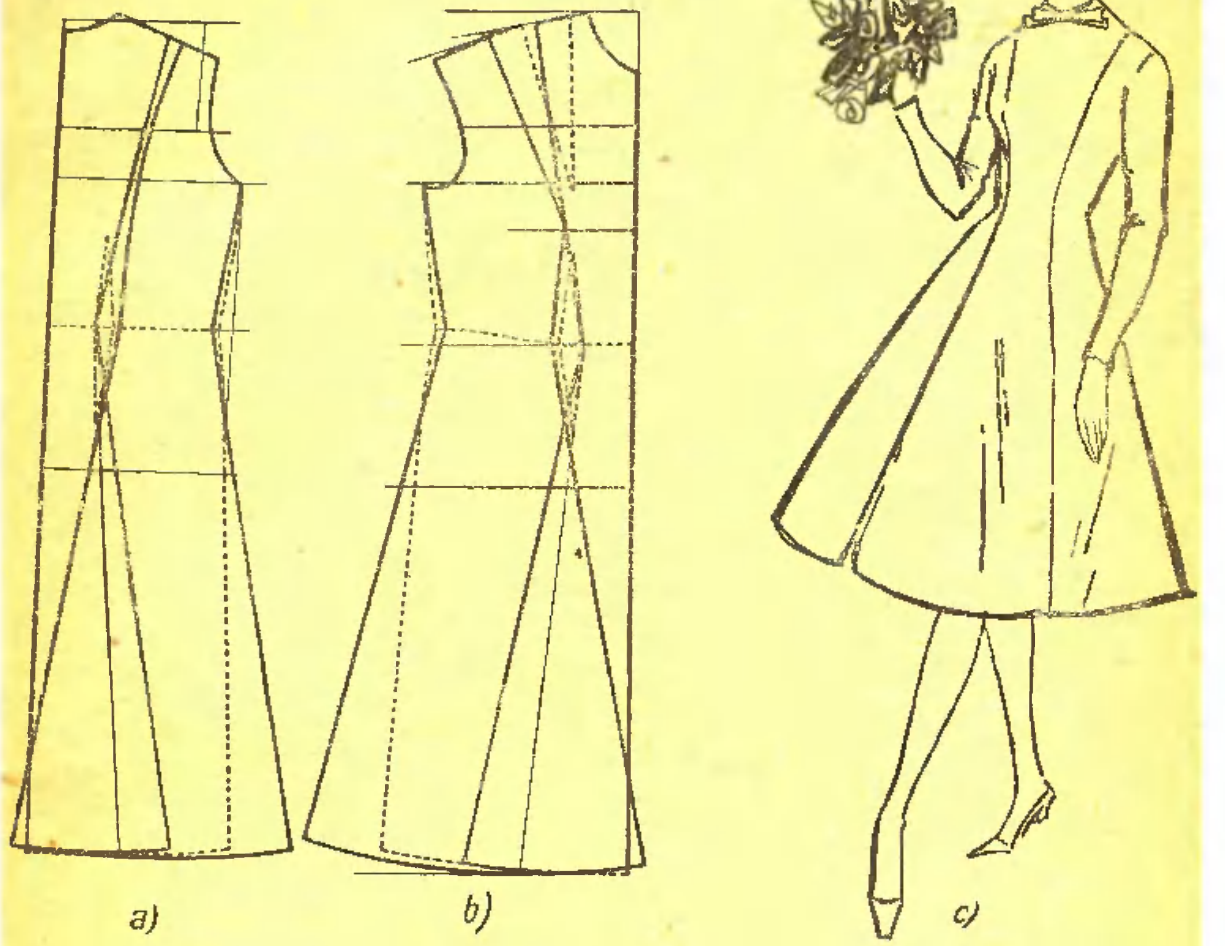

Fig. 125. Rochie montantă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

de umăr, de la răscroitura gîtului, lungimea umărului tablieului din spate. Punctul aflat se unește cu prima linie a pensei din talie printr-o linie oblică, și se prelungește pînă în linia de lungime unde se măsoară, la fel ca și la partea din spate, distanța tablieului în talie luată de două sau de trei ori. Pentru a se desena clinul, se măsoară pe linia de umăr, din linia de răscroitură a brațului, lungimea umărului de la clinul din spate, mutînd astfel adîncimea pensei în cusătura montantă. Pe linia de talie din linia tablieului se aplică adîncimea pensei, 4 cm. Se unește punctul de la umăr cu prima linie a cusăturii montante pe linia de pensă și acest punct cu cel din talie prin două linii oblice, care se rotunjesc unde se întîlnesc, luînd forma bustului.

Se prelungește linia clinului pînă în linia de lungime, ieșind spre dreapta din linia de mijlocul feței cu 2—4 cm. Se ajustează și partea din față, aplicîndu-se pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și scoțînd în afară distanța dintre liniile cusăturii montante, apoi se lărgește clinul pe linia de lungime cu 10—12 cm din linia de subraț. Se controlează liniile cusăturii montante să fie egale între ele, iar pe linia de pe șold, se aplică lungimea aceleiași linii de la partea din spate. La gît, dacă modelul indică un decolteu, se mărește răscroitura gîtului, coborînd după linia decolteului. În cazul cînd este închisă pe gît cu un guler sau cu o bentiță terminată printr-o cravată, răscroitura gîtului rămîne neschimbată (fig. 125, *b*).

b) *Croitul rochiei*

Prin transformarea tiparului de rochie simplă în tipar de rochie cu cusături montante, linia tablieului la partea din spate și din față se suprapune cu linia clinului. Pentru a nu se face greșeli la croit, se vor copia tiparele tablieurilor, rămînînd să se decupeze tiparele clinilor, după care se va face un mulaj pentru a se controla lărgimea rochiei. La așezarea acestor tipare pe material se va ține seama ca tablieurile să fie fixate cu liniile de mijlocul spatelui și al feței care nu au cusături, pe linia de îndoitură și de lungime a materialului. Clinii se așază cu linia de bust pe firul drept de lățime, iar mîneca cu linia de mijloc pe firul drept de lungime.

c) *Confecționarea rochiei*

Se începe cu liniile cusăturilor montante, care se crestează pe linia de talie, apoi se calcă, continuînd operațiile ca și la celelalte rochii.

Cînd rochia se termină printr-un guler sau o bantă pe gît, deschizătura necesară la îmbrăcat se va face în mijlocul spatelui, aplicînd un fermoar lung de 15—16 cm. Gulerul, în acest caz, se face deschis și în partea din spate, sau dacă este dintr-o bentiță dreaptă, se continuă cu fermoarul pînă în capătul ei, constituind astfel și o garnitură (fig. 125, *c*).

Această formă de rochie se poate face și strîmtă dacă se pornesc liniile cusăturilor montante din talie în jos în linie dreaptă, iar liniile tablieurilor se termină printr-o cută sau un grup de cute evantai.

E. ROCHIA DE SEARĂ

Rochiile de seară, care se îmbracă la ocazii, sînt cu fustele lungi pînă la gleznă sau trei sferturi, cu lărgimi și decolteuri mari, fără mîneci, cu șaluri sau bolerouri care acoperă decolteurile. Lărgimile exagerate la aceste rochii se obțin din croieli în formă cloș sau diferite tăieturi din care pot ieși drapeuri, cute, băști, funde, care dau eleganța rochiei. Ele se fac cu lărgimi de jur-împrejur sau numai în partea din spate, în partea din față rămînînd cu o linie mai puțin largă.

Rochiile de seară executate din materiale foarte fine (tul, organdi, nailon) se pot face din volane bogate, suprapuse, cele din mătăsuri mai pline, din gofreuri acoperit în parte prin panouri sau tunici drepte. Unele modele, în special cele trei sferturi, se mai pot executa cu toată lărgimea strînsă pe linia de lungime.

Materialele din care se confecționează aceste rochii sînt: mătăsuri mate, lucioase, tafta, fai, catifea, nailon, tul, voal, lamé, dantelă etc.

Pentru a se forma tiparul rochiei de seară se va folosi tiparul rochiei simple.

Modelul alăturat (fig. 126) arată o rochie lungă de seară, din tafta sau fai, cu toată lărgimea fustei în partea din spate, care apare dintr-o tăietură mai jos de linia de talie, de sub un nod. Linia deosebită a acestui model o formează nodul, care este croit dintr-o bucată cu clinul rochiei de la partea din spate și care pornește din linia de răscroitura brațului. La partea din față se face aceeași tăietură pornită din răscoritura brațului, însă din talie nu se mai continuă, terminîndu-se printr-o pensă liberă. În mijlocul feței are o tăietură pornită din linia decolteului pe toată lungimea, care dă lărgimea necesară părții din față a rochiei, neavînd cusătură în talie. Decolteul este oval și se termină în mijlocul feței printr-un unghi. Rochia fiind foarte decoltată și fără mîneci are un șal din același material, care este dublat cu o altă culoare mai vie sau cu lamé.

a) *Transformarea tiparului*

Pe tiparul rochiei simple cu pensă la subraț se desenează noile linii de lungime pentru rochia de seară. La partea din spate se formează linia cusăturii, coborîtă din linia de umăr pe linia răscroiturii brațului cu 10—12 cm, și se unește pe linia de talie cu prima linie a pensei, introducîndu-se și adîncimea ei mărită cu 1—2 cm în această tăietură (fig. 126, *a*). Se unesc vîrfurile de jos ale pensei printr-o linie orizontală, care formează cusătura ce unește partea de sus a rochiei cu lărgimea introdusă în mijlocul spatelui. Pentru această lărgime se formează un tipar separat, desenîndu-se un unghi în partea stîngă a hîrtiei, a cărui linie orizontală să fie lungă de 12—14 cm, iar linia verticală egală cu lungimea fustei de la tăietură pînă în pămînt, scăzînd 2—3 cm. Linia verticală reprezintă mijlocul spatelui. Pe linia de lungime se măsoară, din linia de mijlocul spatelui, 0,75—0,90 m (care reprezintă lărgimea godeurilor părții din spate). Se unește acest punct cu cel de pe linia orizontală printr-o linie oblică și se controlează să fie egală cu linia din mijlocul spatelui. Se desenează și linia de rotunjime, unindu-se cele două puncte de pe linia de lungime.

În cazul cînd lărgimea acestei bucăți cade strînsă prin godeuri mai multe în mijlocul spatelui, se răscroiește în partea de sus cu 2—3 cm pierdut pînă în linia de lățime a acestei bucăți.

Clinul se lărgește în partea de jos desenînd din vîrful pensei o linie oblică, în afara liniei de mijlocul spatelui cu 14—16 cm, iar pe linia de pe șold, cu 16—20 cm. Se controlează și linia de talie care trebuie să aibă 1/4 din grosimea taliei minus 1 cm.

La acest clin, pentru a se forma lățimea fundei pentru nod, este necesar să se adauge o bucată de hîrtie pe care se desenează forma ei. Se coboară din linia de talie cu 5—7 cm, se dă lățime acestei funde 15—20 cm, iar lungime 30—35 cm; capetele se desenează în linie oblică.

La partea din față, pe linia de mijlocul feței, se ajustează rochia în talie cu 2—2,5 cm iar pe linia de lungime se biezează această cusătură, lărgindu-se cu 5—8 cm din linia de mijlocul feței. Pentru a se desena linia cusăturii de pe model, se prelungește a doua linie a pensei din talie pînă în linia de răscroitură a brațului, coborîtă de la linia de umăr cu 10—12 cm. În această tăietură se introduce și adîncimea pensei din talie care se mărește

cu 2—3 cm și care în partea de jos rămîne liberă, formînd o cută din linia de talie.

Adîncimea pensei de la subraț se mută tot în linia acestei cusături, prin închiderea pensei în ace cu gămălie și crestarea tiparului pe linia cusă-

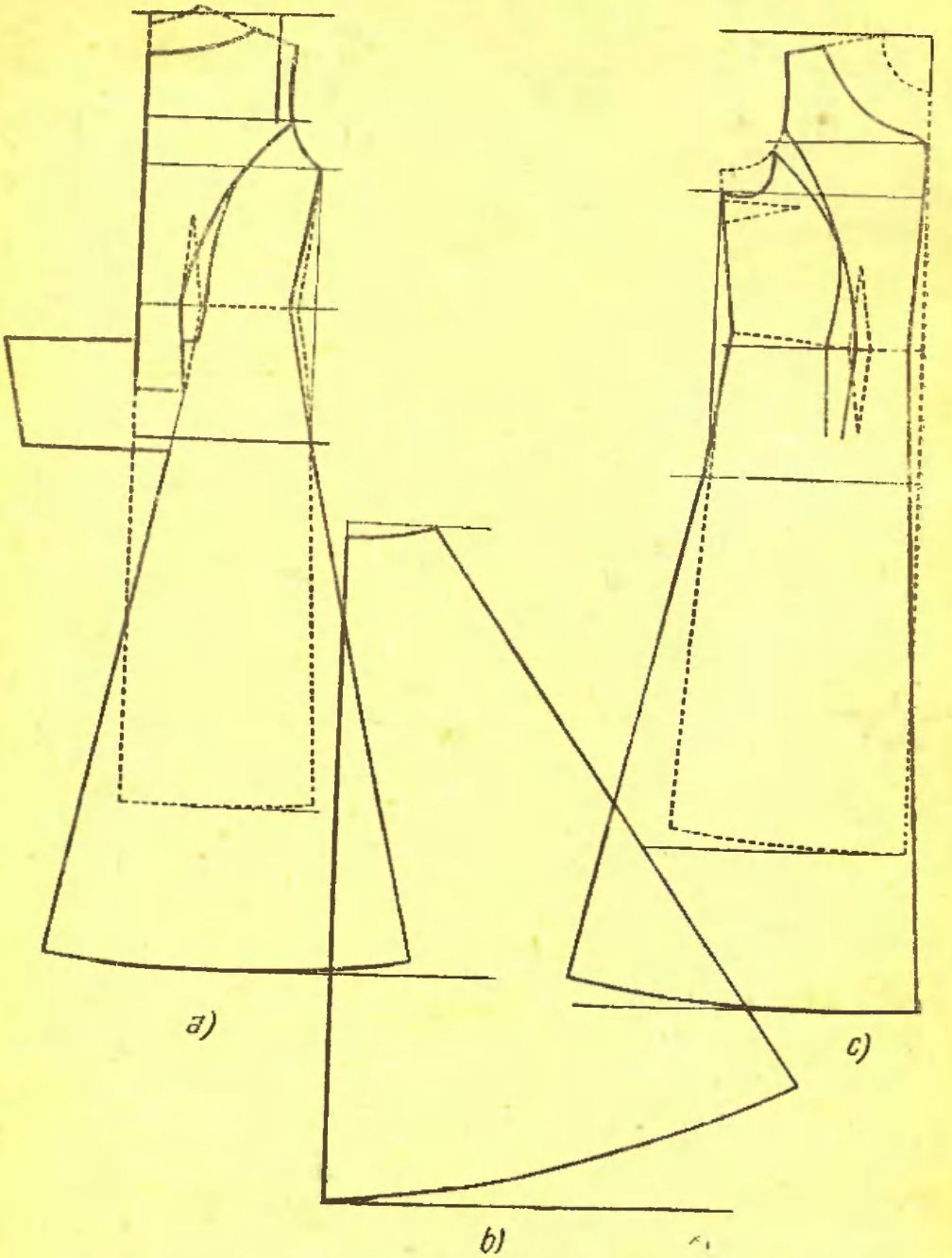

Fig. 126. Rochie de seară:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul clinului din spate; *c* — tiparul părții din față;

turii desenate. Distanța ce se formează prin această crestare reprezintă adîncimea pensei (fig. 126, *c*).

Pe linia de talie se măsoară 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm, scoțînd în afară adîncimea pensei, iar pe linia de pe șold se lărgește cu 18—20 cm pe linia de lungime. Decolteul oval se formează depărtîndu-se de la răscroi-

tura gîtului pe linia de umăr cu 8—10 cm, pe linia de mijlocul feței cu 6—8 cm, iar pe linia de mijlocul spatelui cu 4—6 cm. Din aceste puncte se desenează linia decolteului, formînd în mijlocul feței un unghi cu colțurile ușor rotunjite care dau o linie frumoasă. Liniile de răscroitură a brațului rămînd neschimbate. Șalul de la această rochie se face lung de 1,50 m și lat de 35—45 cm. Pentru mai multă siguranță și controlul exact al tăieturilor și lungimii rochiei, trebuie să se execute un mulaj.

b) *Croitul rochiei de seară*

Pentru croit se așază mijlocul spatelui, care nu are cusătură, pe firul drept și dublu al materialului, iar clinul cu linia de talie, pe firul drept de lățime. Partea din față se fixează la fel cu linia de bust pe firul drept de lățime, obținîndu-se astfel linii de mijlocul feței biezată în partea de jos.

Fig. 126.
d — schița.

Lărgimea intercalată în mijlocul spatelui se poate croi pe firul bie, sau linia de mijlocul tiparului pe firul drept de lungime, formîndu-se astfel o cusătură în mijlocul spatelui pentru a se obține ambele linii biezate. Se așază și șalul cu mijlocul lui pe firul dublu de lungime sau de lățime al materialului după cum se poate realiza mai multă economie.

c) *Confecționarea rochiei de seară*

Lungimea și lărgimea rochiei obligă de multe ori, atunci cînd materialul nu este prea lat, să se facă adaosuri de lungime sau la lățime. În acest cazuri se va ține seama ca adaosurile să fie aplicate cu același sens de fir, pentru a nu face diferență de țesătură sau nuanță. De asemenea la însăilat trebuie să se dea o deosebită atenție pentru a nu prinde o parte mai largă decît cealaltă, obținînd astfel o cusătură încrețită.

Rochia însăilată se probează făcînd observațiile necesare, după care urmează corecturile. Cînd rochia este strîmtă sau largă pe linia de bust, se lărgește sau se strîmtează din linia de subraț. Dacă pe linia de talie nu

este suficient de ajustată, se strîmtează împărțind lărgimea care prisosește la toate cusăturile și pensele rochiei în mod egal. La cusătura de la partea din față, unde s-a introdus adîncimea pensei, trebuie să se observe dacă această adîncime este suficientă sau prea mare, corectîndu-se după explicațiile date (v. cap. IV „Bluze"). La partea din spate, după efectuarea nodului, se controlează dacă lărgimea cade în godeuri bogate pînă în linia de lungime a rochiei, dacă distanța dintre capetele nodului nu este prea mare sau prea mică, dacă lățimile celor două fîșii care formează nodul sînt în proporție cu modelul.

Cînd godeurile nu cad frumos în partea din spate, se va ridica partea de jos în mijlocul spatelui, pierdut într-o parte și în alta, iar corecturile acestor linii se vor face în proporție cu liniile modelului. Se controlează linia decolteului și a răscroiturii brațului, apoi se face și rotunjimea rochiei după model (fig. 126, *d*).

Rochiile de seară nu au întotdeauna o linie egală de jur-împrejur; modelul arată de multe ori rochia mult mai lungă în partea din spate și chiar trenînd pe podea.

Cusăturile acestei rochii se fac toate ascuns, fîșiile nodului se dublează din același material. La gît fiind foarte decoltată, pentru a nu se vedea bretelele combinezonului, se va face cîte o bridă pe linia de umăr prin care să treacă breteaua. Această bridă este fixată cu un capăt în partea dinspre răscroitura brațului, iar celălalt capăt se fixează printr-o capsă.

Șalul se dublează cu alt material de culoare diferită (în cazul cînd rochia este neagră), cu lame sau chiar din același material cu rochia. Se trage de jur-împrejur la mașină, lăsînd desfăcut pe o distanță de 10—12 cm, pentru a putea fi întors pe față, apoi această distanță se coase cu punctul mărunt, ascuns.

F. ROCHIA DE SARCINĂ

Pentru a nu fi stînjenită evoluția sarcinii este bine ca îmbrăcămintea să fie cît mai comodă, dînd libertate mișcărilor.

Deformarea corpului, mai ales din ultimele luni, poate fi în mare parte ascunsă printr-o îmbrăcăminte care să mascheze părțile proeminente. Rochia pentru sarcină trebuie făcută în așa fel, încît să poată permite lărgirea ei treptată paralel cu dezvoltarea sarcinii.

Modelele cele mai indicate pentru aceste rochii sînt cele cu o linie simplă, fără prea multe tăieturi și garnituri, avînd cute pe lungime, închise în partea din față uneori de sus pînă jos, gulere în lungime, revere înguste etc.

Se obișnuiesc și rochiile cu lărgimi pe șolduri sau în mijlocul spatelui, care fiind strînse pe un elastic, cedează treptat în lărgime.

În asemenea cazuri mai sînt indicate și rochiile petrecute, care dau posibilitatea lărgirii în același timp cu dezvoltarea corpului, ajungînd pînă la sfîrșit să se închidă în mijlocul feței. Un alt avantaj pe care îl au aceste rochii este și acela că sînt foarte comode la îmbrăcat și dezbrăcat. Mînecile la rochiile de sarcină se fac după anotimp, în general însă se recomandă să fie mai largi, cu răscroitura brațului mai coborîtă, avînd în vedere că această situație specială schimbă corpul în întregime și mai ales că nu trebuie stingherită circulația sîngelui prin îmbrăcămintea strînsă pe corp. Mai comode pentru timp cald sînt mînecile scurte.

Modelul din fig. 127 reprezintă o rochie închisă cu nasturi și butoniere pînă în talie. În mijlocul feței, la o distanță de cîțiva centimetri, are două cute față în față, care pornesc de sus, din linia de umăr și se fixează pe linia de talie prin nasturi și butoniere.

Partea din spate are o tăietură care avantajează, iar din liniile de subraț pornește un cordon îngust care se leagă în mijlocul spatelui. La gît se termină cu guler și rever, care formează un decolteu ascuțit, de asemenea în avantajul corpului. Mîneca este trei sferturi, iar lărgimea de la cot strînsă pe braț prin butoniere și nasturi; la nevoie se poate lărgi.

Această rochie se confecționează la începutul sarcinii (la 3—4 luni), cînd corpul începe să se dezvolte. Măsurile pentru această rochie se iau cu contimetrul lăsat mai larg.

Se desenează tiparul rochiei simple cu pensă la umăr care se va modifica după modelul indicat.

a) *Transformarea tiparului*

La partea din spate, pe linia de talie, se măsoară 2 cm, iar pe linia de lungime se măsoară în afară de linia tiparului, 4—6 cm, și se desenează linia cusăturii din spate. Se mută apoi pensa din talie, care s-a apropiat

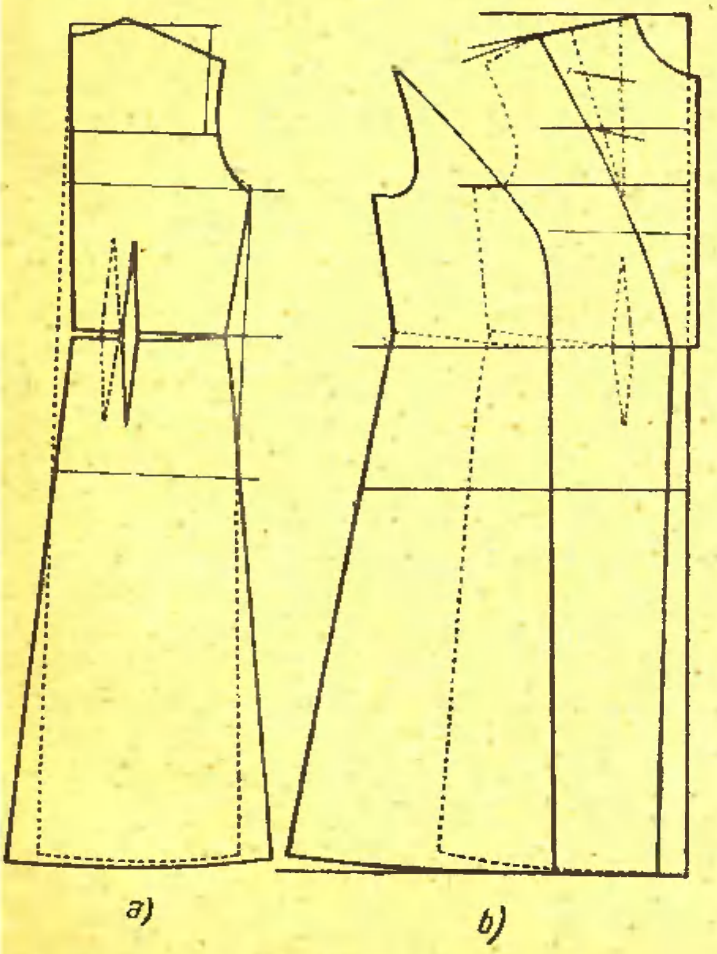

Fig. 127. Rochia de sarcină, din stofă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

din cauza cusăturii din mijlocul spatelui cu 2 cm înspre linia de subraț. Pe linia de talie se aplică 1/4 din grosimea taliei plus 1—2 cm și se desenează noua linie de subraț, lărgind-o pe linia de lungime cu 4—6 cm. Se răscroiește și linia de talie în mijlocul spatelui cu 1 cm (fig. 127, *a*).

La partea din față pentru a se desena linia cusăturii de pe corsaj se închide pensa de la umăr. Din punctul de lungime al umărului se desenează linia modelului pînă în linia de talie depărtată de mijlocul feței cu 2 cm. Se continuă prima linie a cutei, măsurîndu-se pe linia de lungime, distanța din talie plus 2—4 cm. Pe linia de talie se aplică 1/4 din grosimea taliei plus 3—4 cm și se desenează linia de subraț, lărgindu-se în partea de jos, pe linia de lungime, cu 6—7 cm. În partea din față se măsoară spre dreapta, din linia de mijlocul feței, 1,5—2 cm, lățimea fentei care se desenează pînă în linia de talie. Răscroitura brațului la partea din spate și din față se mărește, coborînd pe linia de subraț cu 1—2 cm.

Pentru a se obține adîncimea cutei necesară lărgirii rochiei prin nasturi și butoniere așa cum ne indică modelul se va tăia tiparul pe linia desenată de la umăr și pînă în linia de lungime. Aceste două părți se vor depărta adăugînd între ele o fîșie de foiță lată de 16—20 cm.

Mîneca se lărgește desenînd o linie din punctul de rotunjime și răscroitura mînecii ieșită în afară de linia cusăturii cu 1—2 cm, pierdută pînă în linia de lungime.

La partea din față acest model nu are cusătură în talie decît în mijlocul feței pe o distanță de 6—8 cm.

Rochia de sarcină lărgindu-se în linia de talie prin nasturi și butoniere după nevoie, adîncimea cutei trebuie să fie foarte mare, de 16—20 cm, de asemenea rezerva părții din față a corsajului trebuie să fie la fel. Pentru a se croi cu exactitate, este necesar să se facă un mulaj.

b) *Croitul rochiei pentru sarcină*

Mulajul decupat se așază pe material pentru croit, cu linia de mijlocul feței de la fustă pe firul dublu de lungime, continuînd cu celelalte tipare și ținînd seama ca liniile de lungime să fie fixate pe firul de lungime; totodată se lasă rezervele necesare care în această situație se recomandă să fie ceva mai mari.

Cînd lățimea materialului nu permite să se croiască toată partea din față dintr-o bucată, se poate croi separat partea din mijlocul feței cu adîncimea cutei, care se va uni apoi cu partea fustei de pe șold printr-o cusătură în vîrful cutei sau la 2—3 cm în interior. La această rochie nu se poate face cusătura în mijlocul adîncimii cutei, deoarece cînd va fi nevoie de lărgirea ei, s-ar vedea cusătura pe față.

Rezervele pentru lățimea tivului la rochiile de sarcină nu se lasă egale. La partea din față întotdeauna se prevede mai mult cu 3—5 cm, deoarece în timpul dezvoltării corpului, rochia se ridică în față, se scurtează și deci trebuie să fie rezerva necesară pentru a o putea lungi.

c) *Confecționarea rochiei pentru sarcină*

Încercatul și confecționarea acestei rochii se fac în mod obișnuit, afară de liniile cusăturii din față, unde se unește întîi rochia pe linia de talie și adîncimea cutei cu rezerva corsajului, apoi fundul cutei de la corsaj și fusta, dacă s-au croit separat.

Se coase linia cusăturii pe față pe o distanță de 10—12 cm din linia de umăr în jos, trăgînd apoi un tighel în vîrful cutei pe toată lungimea ei, de sus de la corsaj pînă în linia de tiv (fig. 127, *c*). Pe linia de talie se execută butonierele care dau posibilitatea acestei rochii să se lărgească permanent și care se fixează în linia orizontală la o distanță de 2—3 cm între ele, iar dedesubt pe adîncimea cutei se cos nasturii.

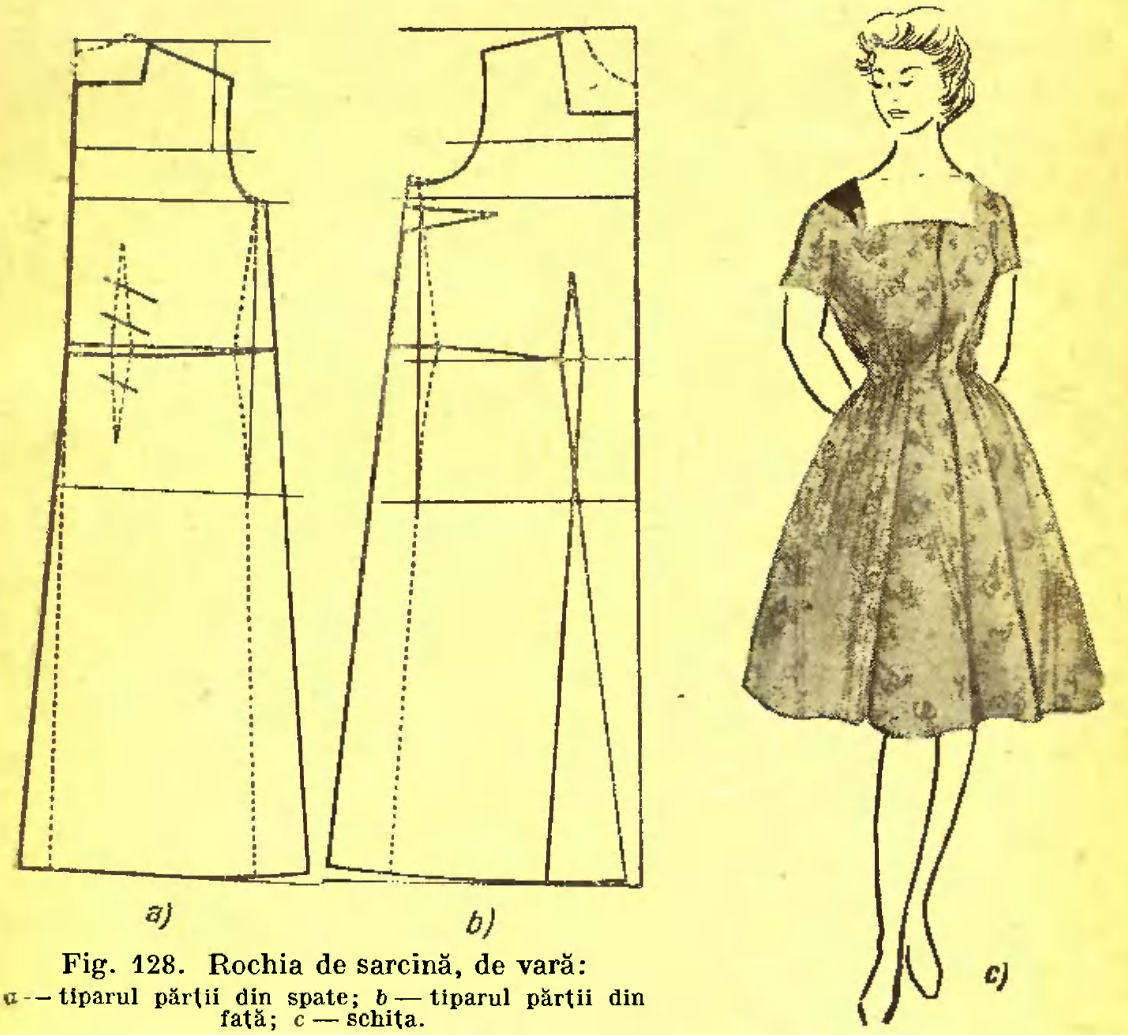

Fig. 128. Rochia de sarcină, de vară:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

Modelul din fig. 128 reprezintă o rochie ușoară de vară pentru sarcină, închisă în butoniere și nasturi pe toată lungimea ei, cu o tăietură pornită din linia de pense trecînd prin linia de talie, care dă rochiei lărgime în partea de jos. Această rochie, în mijlocul feței pe distanța dintre pense, nu are cusătură în talie, iar de la o pensă la cealaltă, de jur-împrejur, este încrețită pe un elastic. În mijlocul spatelui are o cusătură pe fustă, iar la gît se termină cu decolteu pătrat. Mîneca este scurtă și largă.

Pentru acest model se va folosi tiparul rochiei simple cu pensă la subraț, cu următoarele modificări:

La partea din spate se răscroiește fusta în mijlocul spatelui cu 1 cm și se desenează linia de mijlocul spatelui, ieșită în afara tiparului pe linia de lungime cu 4—5 cm. Pentru a avea lărgimea necesară care se strînge în talie pe elastic, se iese pe linia de bust, din linia de subraț, cu 1 cm, iar pe

linia de lungime, cu 5—7 cm, și se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică plină.

Rochia avînd creți în talie, pensele de la partea din spate nu mai sînt necesare (fig. 128,*a*).

La partea din față, din prima linie a pensei se desenează o linie depărtată pe linia de lungime cu distanța din talie plus 5—7 cm, se formează și o a doua linie a cusăturii, din linia pensei, desenîndu-se o linie depărtată pe linia de lungime de prima linie a cusăturii, spre dreapta, cu 10—12 cm. Pe linia de bust se depărtează din linia se subrați cu 2 cm, iar pe linia de lungime cu 7—10 cm și se unesc aceste două puncte formînd noua linie de subrați (fig. 128, *b*).

Se desenează și decolteul rochiei urmărind linia modelului. Se execută mulajul, observîndu-se la încercat dacă are lărgimea necesară acestei forme de rochie. Se croiește apoi rochia ținînd seama de firul drept de lungime la așezarea tiparelor, lăsînd aceleași rezerve necesare rochiei de sarcină.

Se încearcă, se corectează, apoi se confecționează după aceleași indicații ca și la celelalte rochii, iar în talie toată rezerva de lărgime se strînge pe un elastic introdus printr-o fîșie de material aplicat pe dos și tighelit pe ambele margini. Această execuție specială pe linia de talie permite lărgirea rochiei la nevoie (fig. 128, *c*).

G. ROCHIA CHIMONO TRANSFORMATĂ DIN TIPARUL BLUZEI CHIMONO ȘI TIPARUL FUSTEI SIMPLE

1. Rochia chimono cu mîneca lungă

Rochia chimono cu mîneca lungă este o rochie de după amiază, deoarece prin croiala ei și mînecile ajustate pe cot are aspectul unei rochii mai pretențioase.

Ea se poate confecționa cu partea de jos largă, în cloșuri bogate, semicloș, pe fir bie, în pliuri, clini, creți etc. Această rochie se poate face și dreaptă sau fus, cu o cută sau cu grupuri de cute introduse în cusături.

Cînd rochia este dreaptă se poate executa și fără cusătură în talie, partea de sus fiind dintr-o bucată cu cea de jos și se poate purta cu cordon sau fără.

La gît această rochie poate să aibă diferite forme de gulere sau decolteuri: pătrate, ascuțite, rotunde și mai ales ovale.

Materialele indicate pentru aceste rochii sînt stofa subțire, mătasea mai plină, taftaua, perlonul și mai ales jerseul din lînă care, datorită elasticității, dă posibilitatea să se facă mîneca foarte ajustată pe cot, fără să jeneze la mișcările brațelor.

Aceste rochii se mai pot confecționa din materiale uni, pepit, în carouri și în dungi, care la unirea cusăturilor de pe umeri fac un joc frumos de linii.

Pentru formarea rochiei chimono se folosește unul din tiparele de bluză chimono cu mîneca lungă și tiparul fustei simple.

a) *Transformarea tiparelor*

Se decupează tiparul bluzei chimono pe linia de talie și se prinde în ace cu gămălie pe linia orizontală a unghiului drept la tiparul de fustă simplă, fixîndu-se mijlocul spatelui de la bluză în mijlocul spatelui de la

fustă. Se unește punctul de sus al liniei de subraț cu punctul de pe linia de grosime a șoldurilor printr-o linie ușoară, apoi cambrată pe linia de talie cu 2 cm.

Se procedează la fel și la partea din față, aplicîndu-se linia de talie de la bluză, decupată pe linia de talie a fustei. Se unește punctul de sus de la lungimea subrațului cu punctul de pe linia de grosime a șoldurilor prin-

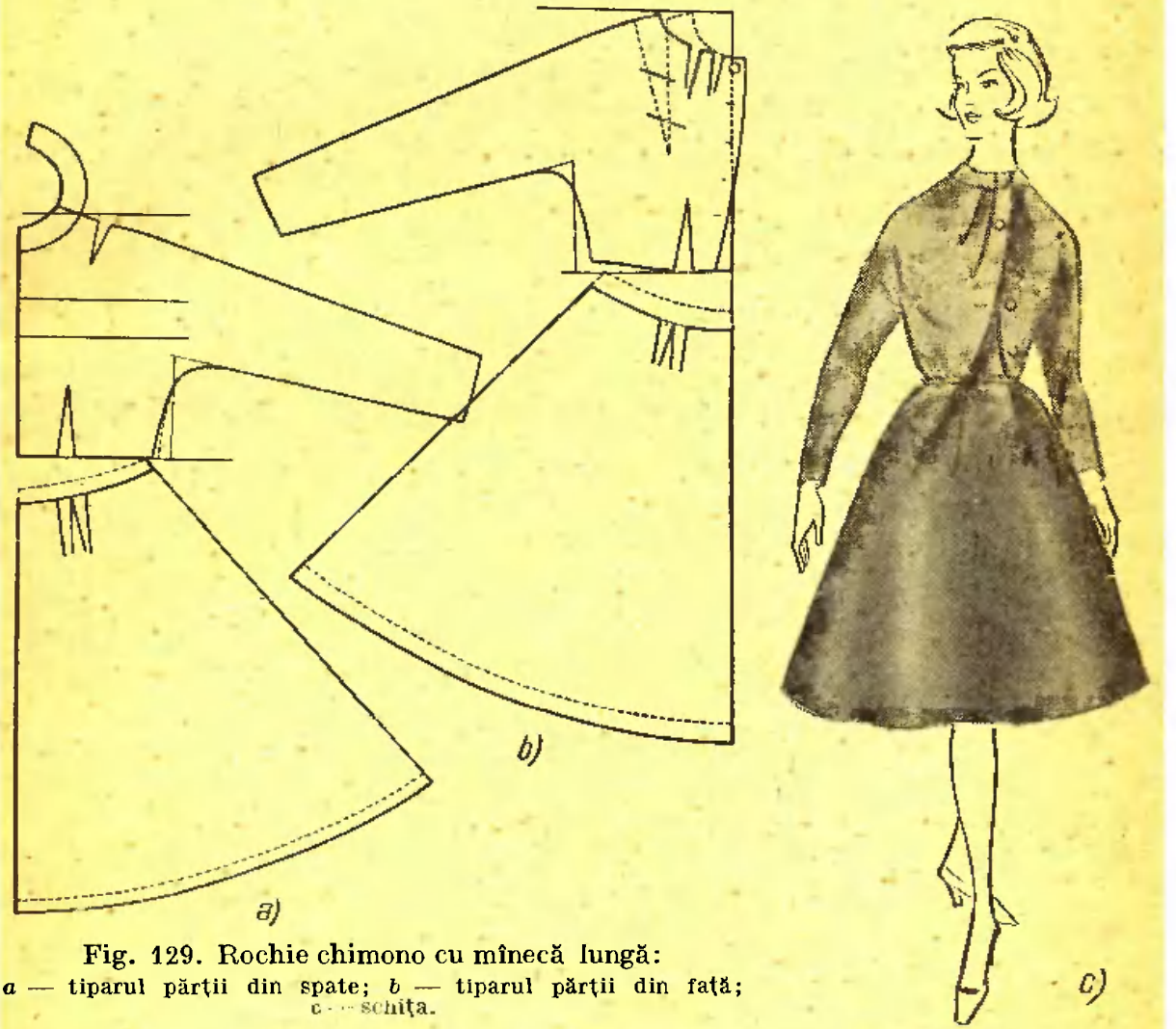

Fig. 129. Rochie chimono cu mînecă lungă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

tr-o linie ușoară, care se cambrează intrînd pe linia de talie cu 3 cm. La rochiile chimono care au cusătură în talie se poate folosi orice tipar de fustă.

Modelul din fig. 129 arată o rochie chimono cu mîneci lungi, ajustate în partea de jos, fusta largă cu două cusături pe linia de pe șold, iar în partea din spate, la corsaj, are o cusătură în mijloc. În partea din față, corsajul are o tăietură care dă impresia unei bluze deschise, avînd pe partea stîngă nasturi, iar pe partea dreaptă butonierele.

Peste pensele de la gît și banta anform din jurul gîtului se termină partea cu butoniere care prin ultimul nasture se închide cu partea stîngă.

Pentru acest model se folosește tiparul bluzei chimono cu mîneca lungă fără pavă și tiparul fustei semicloș.

Pe tiparul bluzei chimono se mută pensa de la umăr pe linia de răscroitura gîtului, în felul următor: se închide pensa de la umăr prinzînd-o în ace

cu gămălie și se desenează din răscroitura gîtului direcția cele două pense de pe model, tăindu-se cu foarfecele după desen (cele două linii ale pensei) pînă ce tiparul cedează rămînînd linia de mijlocul feței dreaptă. Se desenează apoi linia tăieturii din față urmărind modelul, depărtat pe linia de răscroitura gîtului spre dreapta, din linia de mijlocul feței, cu 2 cm, iar pe linia de talie spre stînga, cu 3 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie ușor curbă (fig. 129, *a*).

Pentru partea de jos, la tiparul fustei semicloș se coboară linia de talie cu 2—3 cm și se desenează o linie paralelă, care se controlează să aibă 1/2 grosimea taliei plus 6—7 cm (adîncimea celor patru pense din talie). Se aplică din nou lungimea fustei din spate și de pe șold, după care se desenează noua linie de rotunjime. Se procedează la fel și la partea din față, coborînd linia de talie cu 3—4 cm, controlînd să aibă 1/2 grosimea taliei plus 10 cm. După transformarea tiparelor se face un mulaj care se încearcă și se observă ca liniile lui să corespundă cu modelul (fig. 129, *b*).

b) *Croitul și confecționarea rochiei*

Mulajul încercat și decupat se așază pe material pentru croit, observînd ca liniile de mijlocul spatelui și al feței de la corsaj să fie fixate pe firul de lungime al materialului, partea mulajului din mijlocul spatelui pe firul dublu de lungime, iar mulajele de fustă la partea din spate și față, cu liniile de mijloc pe firul bie.

Rochia se însăilează și după aceea se face proba, controlînd dacă adîncimea penselor de la gît este suficientă și distanța dintre ele este bine fixată. Orice corecturi ce apar la linia chimonoului se fac după indicațiile date în cap. IV „Bluze chimono", de asemenea corecturile de la fustă se fac ca și la celelalte rochii.

Rochia corectată se confecționează făcînd mai întîi butonierele bordate, apoi se dublează liniile tăieturii pe toată lungimea lor cu o bantă croită anform. La partea cu butoniere se crestează mijlocul adîncimii primei pense, pe unde se trasează banta anform din jurul gîtului, care se fixează pe corsaj aplicîndu-se peste pensele însăilate pînă în mijlocul spatelui, unde se închide cu un fermoar (fig. 129, *c*).

Se continuă confecționarea rochiei, unind pe linia de talie cu liniile penselor în dreptul cusăturii corsajului.

2. Rochie chimono cu mîneca trei sferturi

Rochia chimono cu mîneca trei sferturi este mai puțin pretențioasă decît rochia chimono cu mîneca lungă, deoarece confecționată dintr-un material ușor sau dintr-o stofă sport, se poate îmbrăca și dimineața. O calitate în plus ce o are această formă de rochie, datorită mînecilor trei sferturi, este că dă mai multă ușurință la mișcări, făcînd-o mult mai comodă.

Și la această rochie se potrivește orice linie de fustă dreaptă sau largă, ferindu-se însă de a se face prea multe tăieturi.

De asemenea se mai poate executa cu una din părți (spate sau față) avînd chimonoul întreg, sau la una din părți cu mîneca tăiată în formă de raglan, sau cu platcă croită o dată cu mîneca etc.

Gulerele pot fi drepte, anform, cu revere, și se pot fixa de rochie pe răscroitura exactă a gîtului sau mărind această răscroitură de jur-împrejur, depărtîndu-se astfel gulerul de gît.

a) *Transformarea tiparelor de bluză chimono cu pavă și mînecă lungă în tipar de bluză chimono cu mîneca trei sferturi*

Pentru această modificare a tiparului este nevoie de două măsuri și anume: 1) *lungimea mînecii trei sferturi* care se măsoară de la răscroitura gîtului, mergînd cu panglica metrică peste linia de lungime a umărului,

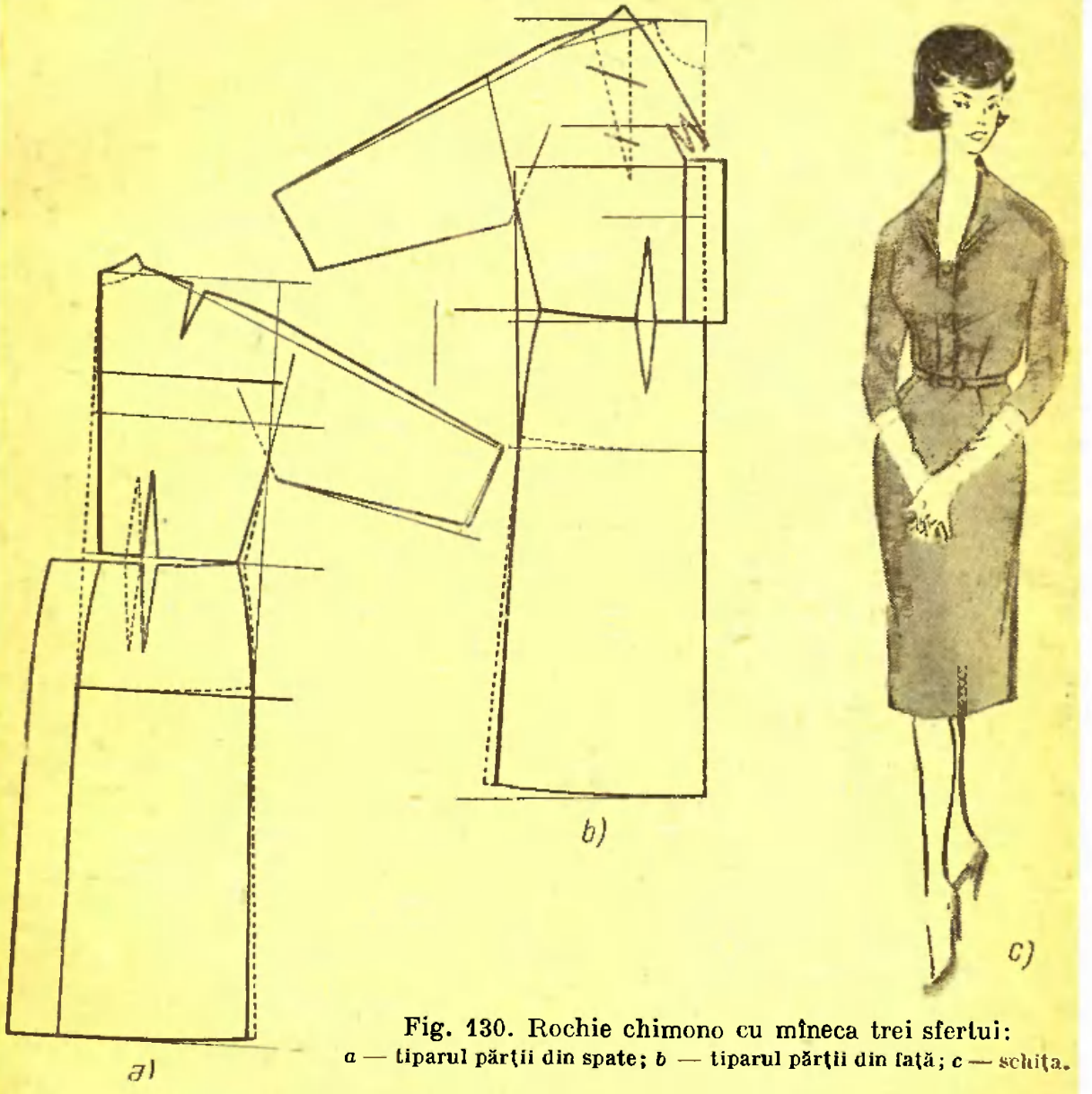

Fig. 130. Rochie chimono cu mîneca trei sferturi:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

de-a lungul brațului, mai jos de cot cu 8—10 cm, ținînd brațul îndoit spre față; 2) *grosimea brațului* sub cot, care se măsoară înconjurînd brațul cu panglica metrică în direcția unde s-a fixat lungimea mînecii trei sferturi.

Se aplică apoi pe tiparul bluzei chimono cu mînecă lungă, la partea din spate, lungimea mînecii trei sferturi și din acest punct se desenează o linie paralelă cu linia de lungime totală a mînecii.

Pe această linie se măsoară din linia mînecii de la subraţ, 1/2 grosimea braţului de sub cot plus 1/2 cm, şi se uneşte punctul aflat cu punctul de lungime al umărului. Pentru a se desena această linie de lungime şi la partea din faţă, se procedează la fel ca şi la partea din spate.

Modelul alăturat (fig. 130) arată o rochie chimono cu mîneci trei sferturi, cu o linie dreaptă ajustată pe corp şi o cusătură în talie. În mijlocul spatelui are o cusătură pe toată lungimea rochiei care se termină cu o cută. În partea de sus este ridicată pe gît, de unde formează linia unui decolteu îngust dreptunghiular, din care se formează în părţi cîte două pense. În mijlocul feţei are o fentă cu nasturi. Pe fustă, în ambele părţi (spate şi faţă), are cîte două pense libere din linia de talie.

Pentru acest model se aplică tiparul bluzei chimono cu mîneca trei sferturi pe tiparul fustei simple, după cum s-a arătat la rochia chimono cu mîneci lungi.

În mijlocul spatelui se formează cusătura intrînd pe linia de talie cu 2 cm şi se desenează o linie pînă în linia de răscroitură a gîtului, iar în jos pînă în linia de grosime a şoldurilor.

Prin desenarea acestei linii pensele rămîn prea apropiate, deci se mută cu 2 cm spre linia de subraţ. Pe linia de talie se aplică 1/4 grosimea taliei minus 1 cm, scăzînd adîncimea pensei.

Pentru a da o linie dreaptă rochiei, pe linia de lungime se intră cu 1—2 cm. Rochia fiind ridicată pe gît, se prelungeşte linia de umăr în sus cu 2 cm, la fel se ridică şi răscroitura gîtului tot cu 2 cm (fig. 130, *a*).

La partea din faţă se scoate adîncimea pensei la decolteu, se desenează linia ridicată pe gît ca şi la partea din spate, apoi cele două pense cu adîncimea lor pe linia de jos a decolteului. Se desenează în partea din faţă şi fenta lată de 3—4 cm. Pe linia de talie se aplică 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm, iar pe linia de lungime a rochiei se intră înăuntrul tiparului cu 3—4 cm (fig. 130, *b*).

b) *Croitul şi confecţionarea*

Rochia fiind simplă se face proba tiparului, se croieşte, se încearcă şi se confecţionează la fel cu celelalte rochii.

La decolteu se fixează întîi pensele, apoi se aplică o fîşie anform cu care se face curat pe dos. La această rochie fenta se execută dublă pentru ca marginile să rămînă libere. Se fixează pe rochie prin butoniere şi nasturi, formînd în acelaşi timp o garnitură (fig. 130, *c*).

După acest tipar se poate obţine şi rochia chimono, cu talia coborîtă şi neajustată, care se poartă astăzi.

Modelul din fig. 130 *d* arată o rochie dreaptă strînsă pe corp printr-un cordon de sub care apar atît la partea din spate cît şi în faţă cîte trei pense atît pe corsaj cît şi pe fustă.

La partea din spate rochia are o fentă cu butoniere şi nasturi care se prelungeşte pe fustă cu 10—12 cm. Din capătul acestei fente porneşte o cută.

Linia nouă a acestei rochii este lărgimea din talie care se strînge prin cordon şi pensele care nu sînt trase la maşină şi numai călcate. Aceste pense fiind libere prin mişcări formează un mic bluzeu.

Pentru obţinerea acestui model pe tiparul rochiei chimono cu mîneca trei sferturi se întăresc liniile de subraţ, pînă în linia de şolduri, iar pe

linia de lungime, rochia se lărgește ușor, măsurînd pe linia de lungime 2—3 cm în afara tiparului.

Atît la partea din spate cît și la partea din față se desenează cîte trei pense la o distanță între ele 2,5—3 cm.

Modelul rochiei fiind fără guler (pe gît), rămîne linia de răscroitură a gîtului de la tipar.

Această formă de rochie se croiește fără cusătură în talie, iar la confecționarea ei, atît pensele din talie cît și cele de la umăr rămînînd libere, se trag la mașină pe o distanță pe 1—2 cm din linia de talie și la umăr.

3. Rochia chimono cu mîneca scurtă

În afară de rochiile chimono cu mîneca lungă și trei sferturi, mai este și rochia chimono cu mîneca scurtă, care se poate purta la orice oră din zi și la orice ocazii.

Această rochie executată din materiale ușoare: stambă, creton, tobralco, pichet etc., se recomandă pentru dimineața.

Confecționată din stofe subțiri, perlon, nailon, mătăsuri, șantung, imprimeuri; la care se adaptează foarte bine o jachetă din același material, se obține un costum complet, elegant, pentru după amiază și chiar pentru seară.

Această formă de rochie poate fi purtată de orice siluetă și la orice vîrstă. Persoanele tinere își pot permite să îmbrace o rochie chimono cu mîneca foarte scurtă, în timp ce persoanele mai în vîrstă vor purta o rochie cu mîneca mai lungă, pînă aproape de cot.

Rochiile chimono cu mînecă scurtă se pot face drepte, dintr-o bucată, sau cu cusătură în talie. Se mai pot executa cu fuste foarte largi, la care sînt foarte indicate voalurile, nailonul, aceasta depinzînd întotdeauna de model și de material.

Pentru a se forma tiparul bluzei chimono cu mîneca scurtă se va folosi tiparul bluzei chimono cu mînecă lungă, rotundă la subraț, la care se vor aduce următoarele modificări:

La rochia chimono cu mîneca scurtă, linia de subraț se cere lungită, ceea ce necesită și ridicarea liniei cusăturii de pe umăr; de asemenea pentru ca mîneca să cadă apropiată de braț se micșorează și lărgimea ei.

a) *Tiparul de bluză chimono cu mînecă scurtă* (corsajul rochiei)

La partea din spate răscroitura gîtului, linia de mijlocul spatelui și linia de talie rămîn neschimbate.

Linia de umăr. Din punctul A_2 se măsoară lungimea umărului și se fixează punctul H, mai jos de linia orizontală cu 2,5 cm. Se unesc punctele A_2 cu H printr-o linie oblică plină. Din punctul D_1 se măsoară lungimea subrațului 17—18 cm și se fixează punctul I, din care se desenează o linie orizontală lungă de 2 cm și se notează punctul I_1. Se unesc punctele I_1 cu D_1 printr-o linie rotunjită în deschizătura unghiului I.

Din punctul I_1 se măsoară 1/2 grosimea brațului plus 3,5 cm și se fixează punctul H_1. Se unesc punctele H cu H_1 printr-o linie foarte ușor curbă în afara tiparului, în așa fel încît în direcția punctului H să nu facă unghi.

Se unesc de asemenea punctele H_1 cu I_1 printr-o linie oblică ușoară care se adîncește în mijlocul ei cu 1 cm și s-a terminat astfel tiparul de spate (fig. 131, *a*).

ID_1 = lungimea subrațului 17—18 cm

$II_1 = 2$ cm

I_1H_1 = 1/2 grosimea brațului plus 3,5 cm.

La partea din față linia de răscroitură a gîtului, mijlocul feței, linia de talie și liniile pensei de pe umăr rămîn neschimbate.

Linia de umăr. Din punctul A_1 se măsoară lungimea umărului din spate A_2H, scăzînd adîncimea pensei, și se fixează punctul H mai jos de linia orizontală cu 2,5 cm.

Din punctul E_1 se măsoară pe linia de subraț cu 17—18 cm, cu cît s-a măsurat și la partea din spate, și se notează punctul I, din care se desenează o linie orizontală lungă de 2 cm și se fixează punctul I_1. Se unesc punctele I_1 cu E_1 printr-o linie rotunjită în deschizătura unghiului I. Din punctul I_1 se măsoară cu 1/2 grosimea brațului plus 1 cm și se notează punctul H_1. Se unesc punctele H cu H_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, fără să facă unghi în direcția punctului H. Se unesc și punctele I_1 cu H_1 printr-o linie ușoară, adîncită în mijlocul ei cu 1 cm, și cu această linie s-a terminat tiparul bluzei chimono cu mîneca scurtă (fig. 131, *b*).

A_1G și G_2H_1 = A_2H_1 de la partea din spate

E_1I = lungimea subrațului 17—18 cm

$II_1 = 2$ cm

I_1H_1 = 1/2 grosimea brațului plus 1 cm.

La tiparul acestei bluze chimono cu mînecă scurtă dacă se adaugă tiparul fustei simple, așa cum s-a mai arătat, se obține tiparul de rochie chimono cu mînecă scurtă.

Modelul alăturat prezintă o rochie chimono cu mîneca scurtă, din stofă, fără cusătură în talie și strîmtă în partea de jos. În partea din spate are o cusătură pe toată lungimea rochiei, terminată cu o cută.

Atît la partea din spate, cît și la partea din față, are două pense prelungite în sus pînă în linia de bust prin care rochia se ajustează ușor pe corp. Pe linia de talie, din aceste pense, are un cordon înnodat în mijlocul feței cu o fundă. La gît decolteul formează un unghi pe linia de umăr terminat cu un bie din materialul rochiei, de sub care se desfac pensele de la umăr, iar în mijlocul feței se termină cu aceeași fundă ca și pe linia de talie.

Pentru acest model se unește tiparul de bluză chimono cu mîneca scurtă, cu tiparul de fustă simplă, așa cum s-a arătat la rochia, chimono cu mînecă lungă. Se prelungesc pensele din talie la ambele părți (spate și față) pînă în linia de bust.

Pe linia de talie, din linia de mijlocul spatelui, se măsoară 2 cm și se desenează o linie verticală pînă în linia de răscroitură a gîtului și în jos pînă în linia de grosime a șoldurilor.

Pe linia de talie se aplică la partea din spate 1/4 din grosimea taliei, iar la partea din față 1/4 din grosimea taliei, plus 3—4 cm.

Pentru a da rochiei linia strîmtă fus ca pe model, se măsoară la partea din spate pe linia de lungime, din linia de pe șold, 2—3 cm, iar la partea

din față, cu 3—5 cm. Din aceste puncte se desenează două linii drepte pînă în linia de grosime a șoldurilor. Se desenează linia decolteului măsurîndu-se pe linia de umăr, de la răscroitura gîtului, 6—7 cm, pe linia de mijlocul feței se coboară cu 2—3 cm, iar pe linia de mijlocul spatelui, 1—2 cm. Se unesc aceste puncte cu linii ușor curbate formînd linia decolteului.

Fig. 131. Rochie chimono cu mînecă scurtă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița

Pensele de la umăr se mută pe linia decolteului după model.

Această rochie fiind dreaptă, fără tăieturi, proba se poate face direct cu tiparul, apoi se croiește, se însăilează și se execută după indicațiile date mai sus. Bieul de la gît se aplică pe deasupra, prinzînd totodată și adîncimea penselor, peste care se trage un tighel, de unde pensele cad desfăcute (fig. 131, *c*).

La rochia chimono cu mîneci scurte, dacă modelul are multă lărgime în partea de jos, sînt indicate materiale subțiri cum sînt de exemplu nylonul, voalul etc.

În modelul alăturat (fig. 132) se vede o rochie cu cusătură în talie, la care corsajul este ajustat pe corp, iar în partea de jos foarte largă.

În partea din față are o tăietură orizontală sub bust, care se termină la capete prin două pense mici, iar din mijlocul acestei tăieturi pornește o cusătură pînă în linia de lungime a rochiei. Partea din față a fustei care nu are creți este croită dintr-o bucată cu corsajul, iar din punctul de unde pornesc creții, are cusătură pînă jos. Aceeași tăietură o arată modelul și la partea din spate.

Între tablieurile din spate și din față fusta este încrețită pe corsaj. Decolteul are forma pătrată, formînd un

Fig. 132. Rochie chimono din mătase cu mînecă scurtă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița

triunghi în mijlocul feței, de unde linia se petrece pînă în cusătura de sub bust.

Tiparele de bluză chimono cu mîneca scurtă unite pe linia de talie cu fusta simplă suferă următoarele modificări:

La partea din spate se desenează din liniile de pense tablieul și linia clinului. Se ajustează rochia aplicînd pe linia de talie 1/4 din grosimea taliei. Pe linia de șold a fustei se măsoară pentru lărgimea care se încrețește 4—6 cm, iar pe linia de lungime 10—12 cm.

Se desenează linia de mijlocul feței adîncită în talie cu 2 cm, iar pe linia de lungime se iese din linia tiparului cu 2—4 cm.

Pe linia de talie se ajustează rochia măsurînd 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm, se lărgește apoi rochia la fel ca și la partea din spate pe linia de talie cu 6—8 cm, iar pe linia de lungime cu 13—15 cm. Se formează și liniile laterale de unde încep creții, pornindu-se din pensele din talie (fig. 132, *a*).

Cusătura de sub bust se desenează cu o linie rotundă deasupra liniei de talie, care se crestează trăgîndu-se în interiorul ei adîncimea pensei de la umăr și formînd apoi cele două pense mici din vîrful cusăturii.

Se desenează și linia decolteului pătrat, cu unghiul din față și linia puțin petrecută (2—4 cm din linia de mijlocul feței) (fig. 132, *b*).

Întrucît această rochie are un model mai pretențios, cu tăieturi, trebuie făcut un mulaj care se încearcă pentru a se vedea dacă liniile cusăturilor sînt în proporție cu modelul și dacă lărgimea rochiei este suficientă.

b) *Croitul și confecționarea rochiei chimono cu mînecă scurtă*

Mulajul decupat se așază pentru croit în mod obișnuit; la partea din față însă, unde linia corsajului care se petrece depășește linia de mijlocul feței de la restul rochiei, va fi așezat cu linia de mijloc depărtată cu 6—8 cm de marginea materialului.

Partea din spate care nu are cusătură se fixează cu linia de mijloc pe firul dublu de lungime. Se croiește, se însăilează și se confecționează rochia. La cusătura de sub bust se ține seama să se formeze întîi pensele, apoi se execută această cusătură.

Decolteul se termină cu un bie pe dos, iar din colțul din față pînă în marginea care se petrece, rochia se dublează pentru ca linia decolteului să se așeze mai bine (fig. 132, *c*).

VI. JACHETE TRANSFORMATE DUPĂ MODELE

Jachetele sînt de mai multe feluri: jacheta largă, jacheta ajustată, jacheta largă în partea de sus și strîmtă jos, jacheta trei sferturi, jacheta scurtă etc.

Lungimea jachetelor variază după material și corpul persoanei, după modă etc.

Toate formele de jachete se confecționează din stofe mai groase sau mai subțiri, avînd diferite forme de gulere, mîneci lungi sau trei sferturi, mîneci clasice de jachetă sau largi, simple sau cu manșetă etc.

Buzunarele de asemenea pot fi aplicate sau încrustate sub formă de clapă, în formă de butonieră (la stofele mai subțiri) etc.

Jachetele se fac și după anotimp, mai groase sau mai subțiri. Cele mai groase se poartă toamna sau chiar la începutul iernii, sînt vatelinate și pot avea gulere și manșete din blană.

Mai toate însă sînt căptușite cu materiale mai subțiri decît fața, în culoare.

Ele se pot confecționa din același material cu fusta sau dintr-o stofă care se poate asorta la mai multe rochii sau fuste.

În prima parte a acestei cărți s-a explicat tiparul jachetei drepte, care este un tipar de bază, cu ajutorul căruia, prin transformare, se pot obține tipare pentru orice formă de jachetă din cele arătate mai sus.

A. JACHETA LARGĂ

Jachetele largi își păstrează forma la partea din față, iar toată lărgimea necesară se dă la partea din spate.

Mînecile potrivite pentru această jachetă sînt mînecile fantezii, mai largi și uneori mai scurte, sau chiar mînecile clasice.

Gulerele de asemenea pot avea diferite forme: prinse pe linia de răscroitură a gîtului, care cad în jurul gîtului, sau mai depărtate de gît.

Modelul din fig. 133 reprezintă o jachetă care are toată lărgimea în partea din spate, o lungime potrivită, mîneca trei sferturi și mai largă în partea de jos, și se termină printr-o manșetă. Gulerul este șal, prelungit pînă în linia de talie, unde are un cordon trasat prin două butoniere și înnodat în mijlocul feței.

Pentru a se croi această jachetă, se va transforma tiparul jachetei drepte în felul următor.

a) *Transformarea tiparului*

Se lărgește partea din spate, iar pentru partea din față se va folosi tiparul jachetei drepte fără nici o modificare.

La partea din spate linia de răscroitură a gîtului și mijlocul spatelui rămîn neschimbate. Pe linia de lățime se măsoară 1/2 din lățimea spatelui plus 4—5 cm, iar pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 6—8 cm. Se desenează răscroitura brațului, lungindu-se linia de umăr cu distanța cu care s-a mărit lățimea spatelui. Pe linia de grosime a șoldurilor se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 12—16 cm și se desenează linia de subraț, unindu-se acest punct cu punctul de la răscroitura brațului printr-o linie oblică.

Linia de lungime a jachetei rămîne aceeași, deoarece, după cum s-a văzut, și modelul alăturat are o lungime potrivită, deci lungimea jachetei drepte.

Pentru a se desena linia de rotunjime, se aplică de la răscroitura brațului lungimea subrațului de la jacheta dreaptă și se unește punctul aflat cu punctul de pe linia de lungime din mijlocul spatelui printr-o linie ușor curbă (fig. 133, *a*).

Reverul jachetei se desenează prelungind în afara tiparului linia de talie și linia de lungime cu cîte 6—8 cm, iar linia de răscroitură a gîtului, cu 5—7 cm.

Gulerul se desenează cu lungimea egală cît răscroitura gîtului din spate și din față, plus lățimea reverului, minus 1/2 cm, iar lățimea de 12—14 cm, după tiparul gulerului șal de la capod.

Tiparul de mînecă se formează copiind pe o foiță partea mică a tiparului mînecii de jachetă, care se unește cu partea mare pe linia cusăturii de la cot, începînd de sus, din linia de rotunjime a mînecii, pînă în direcția cotului, de unde liniile cusăturii se depărtează.

Se aplică lungimea mînecii trei sferturi şi se desenează noua linie de lungime a mînecii paralelă cu linia de lungime totală. Deoarece lărgimea ce s-a format pe linia de lungime în direcţia cotului, prin unirea celor două părţi ale mînecii, nu este suficientă pentru această formă de mînecă, se măsoară din liniile cusăturii din faţă, pe linia de lungime, cîte 1—2 cm, din care se desenează două linii uşor curbe, pierdute în liniile acestei cusături.

Pentru a se controla dacă lungimea, lărgimea jachetei şi forma mînecii corespund cu modelul, se face o probă tiparului.

b) *Croitul şi confecţionarea jachetei*

Această jachetă se poate croi cu cusătură sau fără cusătură în mijlocul spatelui, ceea ce depinde de lăţimea materialului şi de corpul persoanei.

Linia de mijlocul spatelui la această formă de jachetă trebuie să fie pe fir drept, pentru ca toată lărgimea să cadă spre linia de subraţ.

Cînd se aşază tiparele pentru croit este bine să se rezerve materialul necesar pentru faţa gulerului, care nu are cusătură de unire cu reverul, fiind croit dintr-o bucată şi deschis pînă în linia de talie.

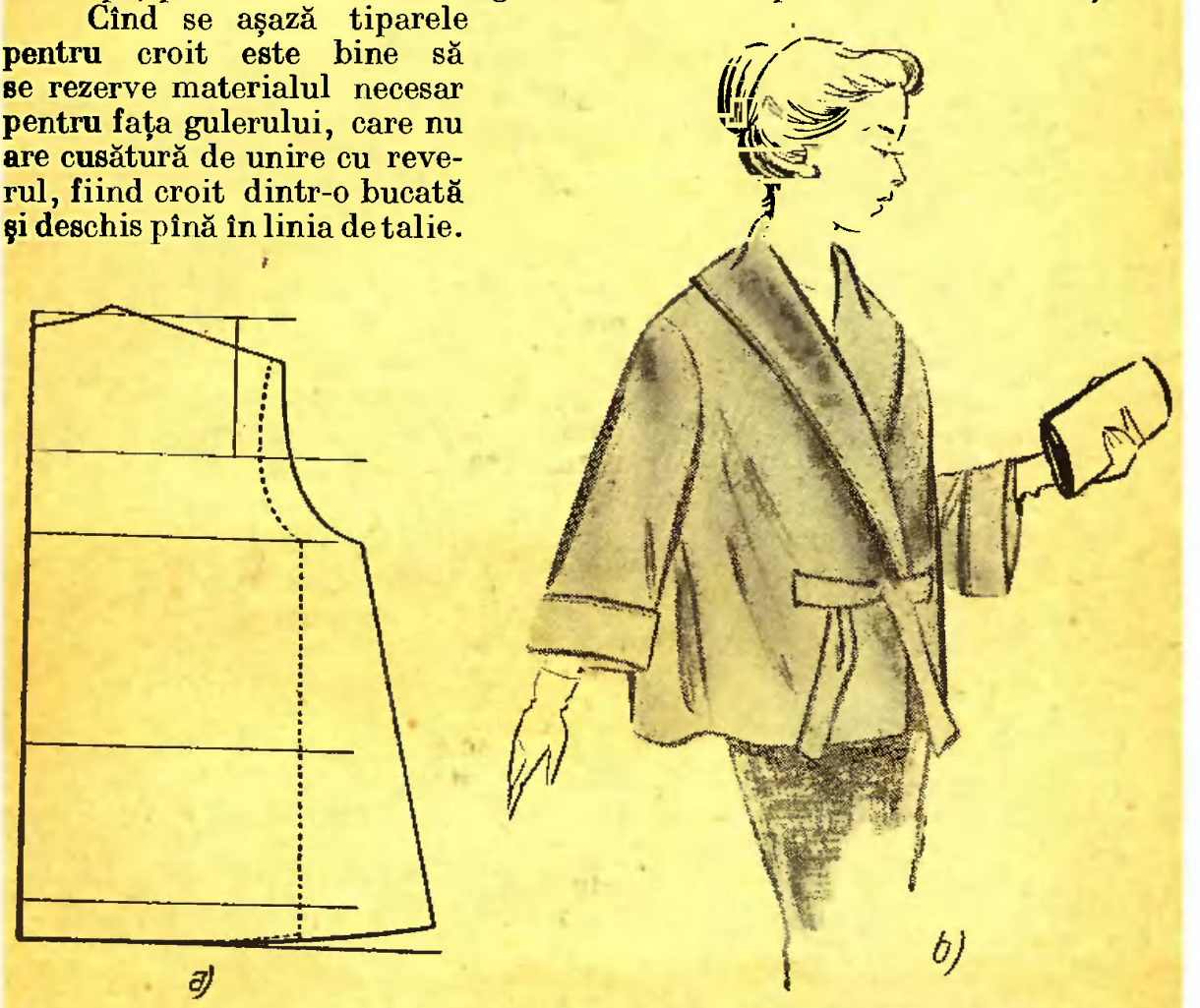

Fig. 133. Jachetă largă:
a — tiparul părţii din spate; *b* — schiţa;

La însăilatul jachetei din diferenţa de lungime dintre umărul părţii din spate şi faţă (după ce s-a susţinut la călcat) se formează o cută lîngă linia de răscroitură a braţului care se fixează numai pe linia de umăr, pentru ca toată lărgimea jachetei să fie strînsă spre linia de subraţ (fig. 133, *b*).

Se face proba jachetei la care trebuie să se observe dacă lărgimea din spate formează godeul corect, căzînd pe linia de mijlocul spatelui dreaptă, fără lărgime, şi dacă lărgimea mînecii este în proporţie cu lărgimea jachetei. Se fixează şi semnele butonierelor pentru trasarea cordonului.

În cazul cînd lărgimea jachetei trage spre mijlocul spatelui, se corectează ridicînd linia umărului din spate lîngă răscroitura braţului şi adîncind totodată şi cuta.

Celelalte corecturi şi aplicarea mînecii pe jachetă se fac după indicaţiile date în prima parte a cărţii, cap. IV „Bluze" şi cap. VIII „Jachete".

După corectat şi executarea primelor cusături se croieşte, se aplică pînza tare pe jachetă, rever şi guler, şi se pichetează după indicaţiile date în cap. VIII „Jachete". Se recomandă, de asemenea, de a se introduce în interiorul manşetei o bandă din pînză tare, croită pe fir bie.

Executarea gulerului şal se face după lămuririle date în cap. VII şi VIII.

Butonierele din talie pentru trasatul cordonului se execută după semnul de la probă, fixîndu-se lungimea cît lăţimea cordonului.

De-a lungul gulerului se trage un tighel la maşină cu ibrişin cordonet, sau ibrişin simplu cu firul dublu, la o distanţă de 1,5—2 cm din margine.

Căptuşeala se aplică cînd jacheta este gata călcată, după indicaţiile date la jacheta dreaptă.

B. JACHETA LARGĂ ÎN PARTEA DE SUS ŞI STRÎMTĂ JOS

După cum se vede jachetele se pot face largi de jur-împrejur sau cu lărgimi în partea din spate, şi se mai pot face largi în partea de sus şi strîmte jos, după cum arată modelul din fig. 134.

Lărgimea din partea de sus a acestui model completează mînecile intercalate printr-un unghi la partea din spate şi din faţă. Aceste mîneci sînt trei sferturi şi strînse în partea de jos pe linia de lungime, prin pense.

Buzunarele sînt mari şi aplicate pe deasupra.

În faţă jacheta este închisă în nasturi şi butoniere dese, de sus şi pînă jos, iar în partea de sus este ridicată pe gît.

Pe tiparul jachetei drepte se desenează liniile modelului în felul următor:

a) *Transformarea tiparului*

La partea din spate se lărgeşte jacheta pe linia de bust aplicînd 1/4 din grosimea bustului plus 4—5 cm, iar pe linia de grosime a şoldurilor se strîmtează, aplicînd 1/4 din grosimea şoldurilor exactă. Pe linia de umăr se desenează linia modelului măsurînd de la răscroitura gîtului 7 cm, din care se coboară cu o linie lungă de 17—18 cm, depărtată de linia de mijlocul spatelui cu distanţa de la umăr minus 1 cm, în aşa fel încît linia să cadă puţin oblică. Pe linia de subraţ se coboară de la răscroitura braţului cu 4—5 cm şi se uneşte acest punct cu vîrful liniei desenate printr-o linie oblică.

Se ridică linia de răscroitură a gîtului cu 2—2,5 cm, prelungindu-se linia de umăr pînă în acest punct (fig. 134, *a*).

La partea din faţă se lărgeşte la fel, deoarece la această formă de mînecă, jacheta nu permite o diferenţă prea mare între partea din spate şi faţă, avînd cusătura mînecii în continuare cu linia de subraţ.

Deci se va aplica pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 4—5 cm, iar pe linia de șolduri 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2—3 cm. Se unesc aceste două puncte formîndu-se noua linie de subraț. Se desenează și linia mînecii mutînd pensa pe linia de umăr la 7 cm de la linia de răscroitură a gîtului, iar vîrful ridicat cu 3—4 cm să fie depărtat de mijlocul feței cu distanța de la umăr minus 2 cm. Din vîrful pensei se desenează o linie oblică pînă în linia de subraț, coborîtă de la răscroitura brațului cu 5 cm (fig. 134, *b*).

Pe linia de mijlocul feței, din linia de răscroitură a gîtului, se măsoară în afara tiparului 2,5—3 cm, desenîndu-se o linie verticală pînă în linia de lungime pentru partea cu care se petrece jacheta. Se ridică la fel ca și la partea din spate linia de umăr cu 2—2,5 cm, desenîndu-se din acest punct o linie ușor curbă în afara tiparului, pierdută în linia de margine a jachetei.

Mîneca la această jachetă se desenează folosindu-se tiparul mînecii de jachetă, care se așază pe o coală de hîrtie unindu-se partea mare de cea mică, pe linia cusăturii de la cot, pînă în direcția cotului.

Se notează mîneca cu punctele *A B C D*. Din punctele *A* și *B* se coboară cîte 2 cm și se notează literele A_1 și B_1.

Liniile cusăturii din față. Pentru a se forma aceste linii se desenează din punctul A_1 spre stînga o linie orizontală lungă de 3—4 cm și se notează punctul A_2, iar pe linia de lungime din punctul *C* se măsoară 3 cm și se fixează punctul C_1. Se unesc punctele A_2 cu C_1 printr-o linie ușor curbă. Din punctul B_1 se desenează la fel o linie orizontală lungă de 3—4 cm și se notează punctul B_2, iar pe linia de lungime a mînecii, din punctul *D*, se măsoară spre dreapta tot 3 cm și se fixează punctul D_1. Se unesc punctele B_2 cu D_1 printr-o linie asemănătoare cu prima (fig. 134, *c*).

Liniile mînecii care se aplică pe jachetă se desenează ridicîndu-se cu cîte o linie dreaptă, lungă de 17 cm, din punctul A_2 și B_2, notîndu-se în partea stîngă punctul *E* și în partea dreaptă punctul *F*. Se unesc punctele *E* cu *F* printr-o linie orizontală ușoară. Din punctul *E* se măsoară spre dreapta 2,5 cm și se fixează punctul E_1 iar din punctul *F* se aplică spre stînga aceeași distanță și se notează punctul F_1. Se unesc punctele E_1 cu A_2 și F_1 cu B_2 prin două linii oblice pline, controlînd ca lungimea acestor linii să fie egală cu distanța acelorași linii de pe jachetă, unde se aplică mîneca. Distanța E_1F_1 se împarte în două și se notează punctul *G*, din care se ridică o linie ușoară lungă de 8—9 cm și se notează litera G_1. Se unesc punctele E_1, G_1 și F_1 printr-o linie curbă ca pe tipar, formîndu-se linia de rotunjime a mînecii.

Pensa care se fixează în dreptul liniei de umăr se desenează măsurîndu-se în dreapta și în stînga punctului G_1 cîte 2 cm, iar vîrful pensei se fixează deasupra punctului *G* cu 1,5 cm. Se unesc punctele de adîncime cu vîrful pensei prin două linii ușor curbe în interiorul tiparului.

Se desenează și forma buzunarului la o distanță de 4—5 cm de la linia de mijlocul feței, cu lungimea din linia de talie pînă în linia de lungime a jachetei, ia lățimea de 18—20 cm.

Această jachetă avînd o formă mai deosebită prin tăietură și aplicarea mînecii, este necesar să se facă un mulaj la care să se observe dacă lărgimea din partea de sus a jachetei cade frumos în contrast cu linia strîmtă de pe linia de lungime și dacă tăietura cu aplicarea mînecii sînt conform cu modelul (fig. 134, *d*).

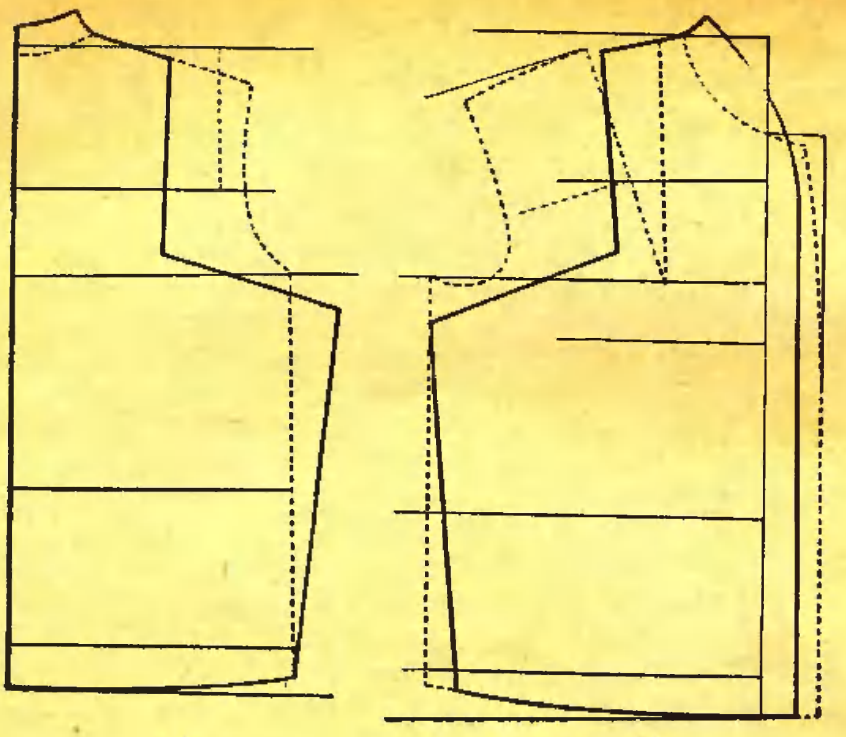

a)

b)

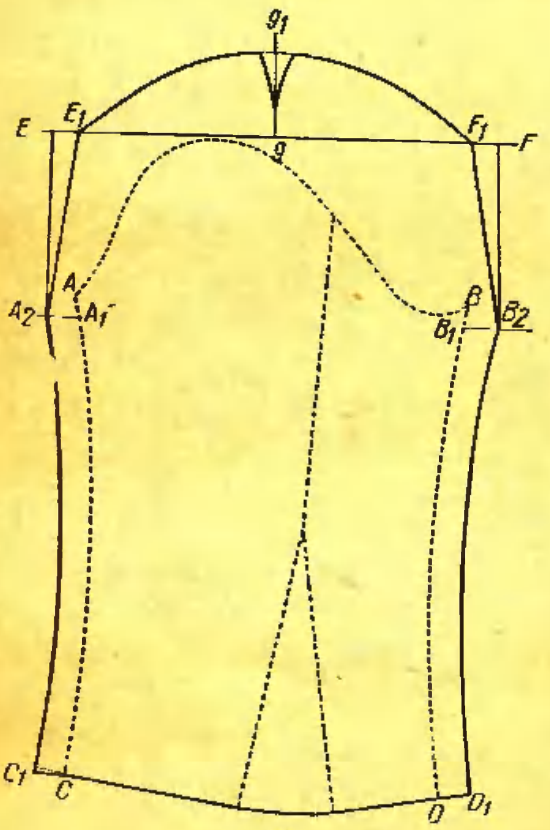

c)

d)

Fig. 134. Jachetă largă în partea de sus și strîmtă jos:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — tiparul de mînecă; *d* — schița.

b) *Croitul și confecționarea jachetei*

Mulajele corectate și decupate se așază pe material ținînd seama de toate regulile necesare croitului.

Proba acestei jachete se face cu mînecile aplicate pe liniile tăieturii, dîndu-se o atenție deosebită la lărgimea din partea de sus a jachetei și a mînecii. De asemenea se va observa dacă liniile tăieturii corespund modelului.

La confecționarea mînecilor, care sînt încrustate în jachetă, se face un feston îngust în unghiurile tăieturii, după care se crestează pînă în linia însemnată de pe tipar, apoi se însăilează mînecile pe dos, făcîndu-se o probă de control.

La această probă se definitivează linia mînecii, deci trebuie să se controleze dacă are o linie frumoasă și nu ține pe linia de subraț la mișcări și dacă lărgimea mînecii de pe linia de lungime a fost strînsă corect în pense. Defectele ivite se corectează după cum s-a mai explicat și se trece la confecționarea jachetei.

Pensele de la mînecă se trag la mașină pe dos, se calcă cu adîncimile spre față, apoi se face tivul.

La partea din față a jachetei, la răscroitura gîtului din spate și față, se aplică pînză tare, apoi se dublează cu o bucată din material, după indicațiile date în cap. VI „Rochii", la rochia ridicată pe gît. Căptușeala la această jachetă se croiește și se execută la fel cu fața, spre deosebire de celelalte jachete unde căptușeala mînecilor se prinde de jachetă ulterior.

C. JACHETA TREI SFERTURI

Jacheta trei sferturi are aspectul unei haine, este mai scurtă decît haina cu 15—20 cm și are o formă dreaptă sau largă.

De obicei se poartă peste o fustă din același material, sau dacă stofa este mai subțire, se poate îmbrăca peste o rochie dreaptă, formînd un costum complet.

Această jachetă se poate confecționa din stofă de o culoare, în carouri etc.

În față se poate executa petrecută la două rînduri de nasturi, mai puțin petrecută și închisă la un singur rînd, sau chiar margine în margine.

Gulerele la această jachetă se fac mai late și de diferite forme.

Buzunarele, ca și la celelalte jachete, sînt aplicate sau tăiate.

Căptușeala se alege în culoarea care predomină în material, în cazul cînd are mai multe culori în țesătură.

Mîneca indicată acestei forme de jachetă este mîneca clasică. Cînd se face o jachetă trei sferturi largă de culori deschise, se poate adapta și o mînecă largă, strînsă pe o manșetă sau în pense.

La tiparul de jachetă dreaptă se vor aplica liniile modelului alăturat, care arată o jachetă trei sferturi, mai scurtă din linia de lungime a fustei cu 20—25 cm, cu o cusătură în mijlocul spatelui, mai largă, petrecută în partea din față la un singur rînd de nasturi. În partea de sus, jacheta se termină cu un guler mai lat, depărtat de gît, iar buzunarele sînt mari, aplicate, cu clape.

Mîneca are forma mînecii de jachetă clasică, terminată cu o manșetă.

a) *Transformarea tiparului*

Pentru acest model se desenează întîi linia de lungime a jachetei la partea din spate și din față. Pentru a se obține lărgimea de pe model, se măsoară la partea din spate, pe linia de grosime a bustului, din linia de subraț 1 cm, iar pe linia de grosime a șoldurilor, 2—3 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică, prelungită pînă în linia de lungime a jachetei, care se ridică cu 1 cm și se desenează linia de rotunjime (fig. 135, *a*).

La partea din față se lărgește jacheta, măsurîndu-se pe linia de bust, din linia de subraț, 2 cm, iar pe linia de grosime a șoldurilor, 5—6 cm și se unesc aceste puncte printr-o linie oblică, prelungită pînă în linia de lungime. Pe această linie se aplică lungimea subrațului de la partea din spate și se desenează linia de rotunjime.

Pentru rever din linia de mijlocul feței, pe linia de răscroitura gîtului se măsoară spre dreapta 7—8 cm, iar pe linia de talie și de lungime a jachetei 3—4 cm și se unesc apoi aceste puncte prin linii oblice (fig. 135, *b*).

Gulerul fiind depărtat de gît, se mărește răscroitura gîtului, atît la partea din spate, cît și la partea din față, desenîndu-se o linie curbă paralelă, cu 1/2—1 cm mai jos de prima linie.

Pentru a se forma tiparul de guler, se desenează un dreptunghi lung cît răscroitura gîtului din spate, plus răscroitura gîtului din față trecînd de linia din mijlocul feței cu 2—3 cm, și lat de 11—13 cm. Se înseamnă acest dreptunghi cu *ABCD*. Gulerul fiind ridicat pe gît, linia care se coase de jachetă, în loc să fie răscroită în interiorul tiparului, se rotunjește în afară, deci se prelungește linia de mijlocul gulerului din punctul *C* cu 1 cm și se fixează punctul C_1. Se unesc punctele C_1 cu *D* printr-o linie ușor curbă în afara tiparului. Din punctul *A* se măsoară pe linia verticală 1 cm și se notează punctul A_1. Se unesc punctele A_1 cu *B* printr-o linie ușor curbată, prelungită din punctul *B* cu 1—2 cm și se notează punctul B_1. Se unesc și punctele B_1 cu *D* printr-o linie oblică, formîndu-se astfel gulerul (fig. 135, *c*).

Manșeta se desenează aplicîndu-se o foiță peste mînecă după ce s-a unit partea mare cu cea mică pe linia cusăturii de la cot, și se desenează linia de lungime a mînecii, liniile cusăturii din față pe o distanță de 10—12 cm, apoi linia de lățime a manșetei. Se desenează și buzunarul lung de 21 cm la un capăt, iar la celălalt de 19 cm, lățimea lui fiind de 18 cm.

După terminarea tiparului se face proba, la care se controlează dacă lungimea și lărgimea jachetei și a mînecii sînt convenabile.

b) *Croitul și confecționarea jachetei*

Tiparele corectate se așază pe material după indicațiile date. În cazul cînd materialul are păr (sens) trebuie să se observe ca la așezarea lor să fie în aceeași direcție.

Se lasă aceleași rezerve la cusături; la buzunare se vor lăsa 6—7 cm în lungime, cît reprezintă lățimea clapei (fig. 135, *d*).

Gulerul se fixează cu mijlocul lui pe firul bie, iar manșeta se croiește cu lățimea pe firul de lungime. Se croiește, se însăilează, apoi se confecționează la fel ca și celelalte jachete.

Nu trebuie să se uite să se aplice pînza tare la guler și manșete.

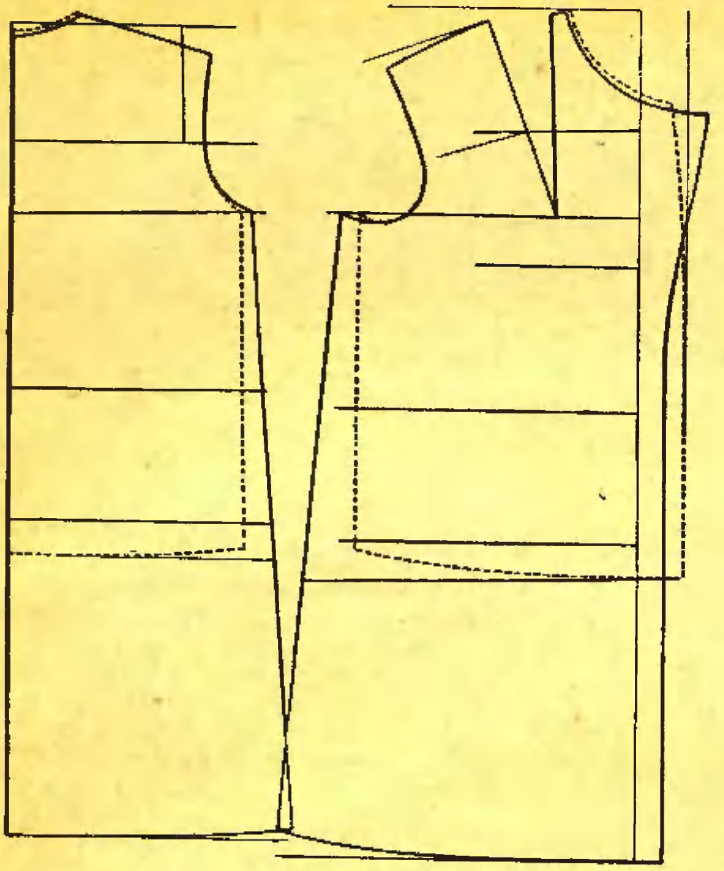

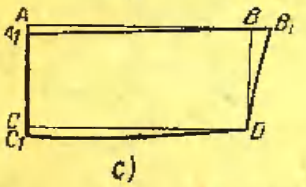

Fig. 135. Jacheta trei sferturi:
a — tiparul părţii din spate; *b*— tiparul părţii din faţă; *c*—tiparul de guler; *d*— schiţa.

D. JACHETA AJUSTATĂ

Jacheta ajustată se face potrivit de lungă (după modă) cu guler și rever, petrecută la un rînd de nasturi, cu buzunare tăiate cu clape și cu mîneci clasice.

Această jachetă nu se poartă separat ci numai cu fusta din același material, formîndu-se împreună costumul taior.

Se căptușește ca și celelalte jachete cu material mai subțire în aceeași culoare, de preferat mătase, ca să alunece la îmbrăcat.

Acest model de jachetă ajustată în talie are lungimea jachetei drepte, cu o cusătură în mijlocul spatelui, iar la partea din față o tăietură care pornește de la răscroitura brațului și se termină printr-un buzunar butonieră mai jos de talie. În partea de sus are guler și rever bărbătesc și se închide la trei nasturi (fig. 136).

a) *Transformarea tiparului*

Pe tiparul de jachetă dreaptă se face următoarea transformare: la partea din spate se măsoară din linia de mijlocul spatelui, pe linia de talie 2 cm, iar pe linia de lungime 1 cm. Din acest punct se desenează o linie oblică pînă

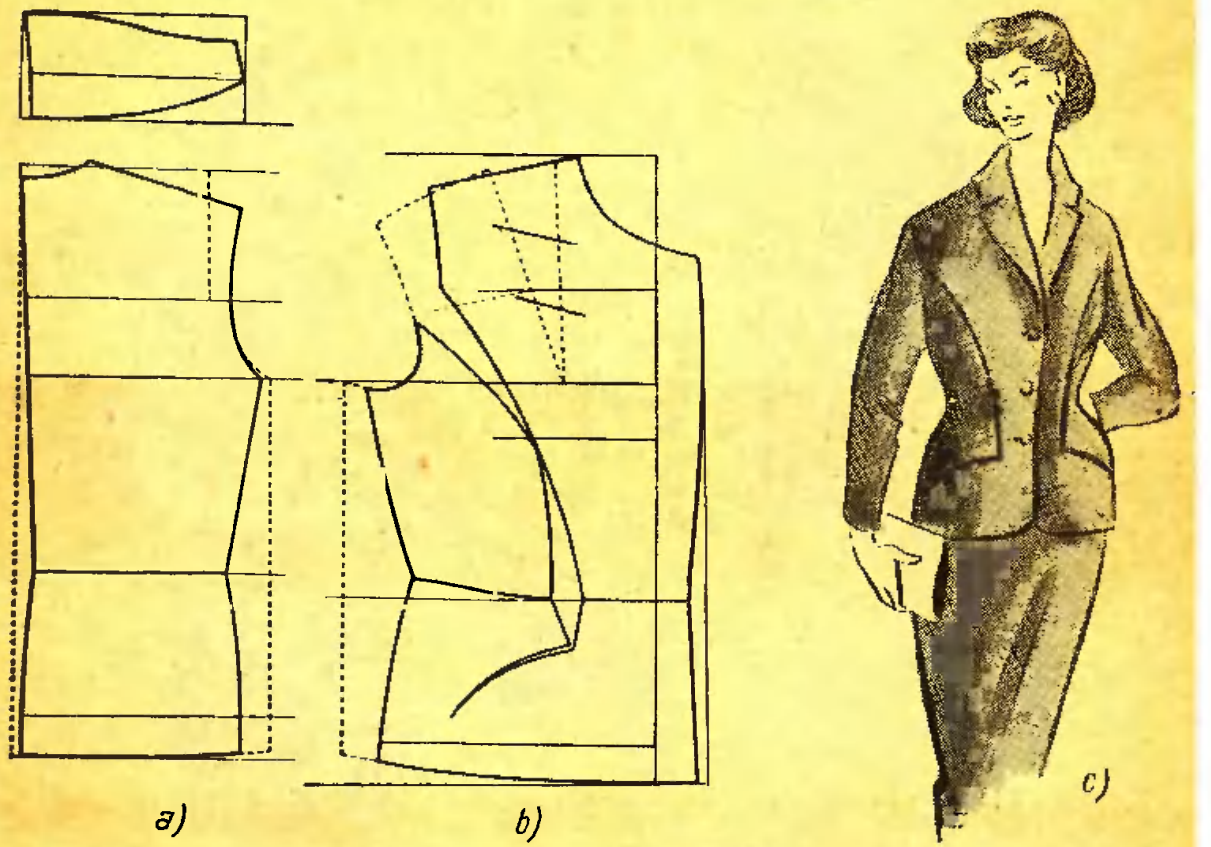

Fig. 136. Jachetă ajustată:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

în răscroitura gîtului, iar în jos o linie ușor rotunjită, pierdută pînă în linia de lungime. Pe linia de bust se măsoară 1/4 grosimea bustului, pe linia de talie 1/4 grosimea taliei, iar pe linia de șolduri 1/4 grosimea șoldurilor. Se unesc punctele de pe linia de bust și talie printr-o linie oblică, iar din

talie se desenează o linie uşor curbă în afara tiparului pînă în linia de lungime, trecînd prin punctul fixat pe linia de grosime a şoldurilor (fig. 136, *a*).

La partea din faţă, pentru a se forma linia de pe model, se măsoară din linia de umăr, pe răscroitura braţului 10—12 cm, din care se desenează o linie uşor curbată pînă în linia de talie, depărtată de linia de mijlocul feţei cu 7—8 cm. Din talie se coboară această linie cu 5—6 cm, de unde se desenează o linie curbă care reprezintă deschizătura buzunarului (fig.136, *b*).

Pe linia de talie se măsoară din linia cusăturii 3—4 cm, mutînd astfel adîncimea pensei în această cusătură. Se desenează din acest punct o linie uşor curbă, pierdută pînă în linia de pense, iar din talie în jos, pînă în linia buzunarului.

Se măsoară pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 4—5 cm, pe linia de grosimea taliei 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm, scăzînd adîncimea dintre liniile cusăturii, iar pe linia de şolduri 1/4 din grosimea şoldurilor plus 2—3 cm. Se unesc punctele fixate pe linia de bust şi talie printr-o linie oblică, iar din talie uşor rotunjită pînă în linia de lungime, trecînd prin punctul fixat pe linia de grosime a şoldurilor.

Se desenează şi linia reverului prelungind linia de talie cu 3 cm, linia de lungime cu 4 cm, iar linia de la răscroitura gîtului cu 4—5 cm. Se unesc punctele de pe linia de talie şi de lungime printr-o linie oblică şi se prelungeşte această linie pînă în punctul de lăţime al reverului (printr-o linie uşor curbă în afara tiparului).

La acest model adîncimea pensei de la umăr se mută în linia tăieturii, prinzînd-o în ace cu gămălie, apoi crestînd tiparul pe linia desenată a tăieturii pînă în direcţia bustului. Distanţa care s-a format prin această tăietură reprezintă adîncimea pensei.

Gulerul şi mîneca rămîn aceleaşi de la jacheta dreaptă (fig. 136, *c*).

Deoarece această jachetă este ajustată şi pentru a se vedea mai bine linia tăieturii şi forma buzunarelor este bine să se execute un mulaj.

b) *Croitul şi confecţionarea jachetei*

După corectarea mulajului, se croieşte, se însăilează şi se face proba.

La această probă se controlează dacă ajustarea jachetei s-a făcut exact pe linia de talie şi dacă linia cusăturii şi buzunarului sînt în proporţie cu linia jachetei.

Se prind gulerul şi mîneca făcîndu-se corecturile necesare, controlînd în acelaşi timp şi forma gulerului.

Se corectează, apoi se confecţionează. Linia cusăturii din faţă se trage la maşină ascuns pînă în punctul de unde porneşte buzunarul, iar deschizătura buzunarului se execută printr-o butonieră bordată (v. cap. IV „Bluze").

Gulerul şi reverul se confecţionează după ce s-a fixat mai întîi pînza tare şi s-a pichetat (v. cap. VII „Jachete"). Se continuă apoi confecţionarea jachetei după indicaţiile date.

E. JACHETA SCURTĂ

Jacheta scurtă este uşor ajustată, ceva mai lungă din linia de talie, puţin petrecută, cu mîneci lungi sau trei sferturi.

Prin forma ei este comodă la purtat, se execută uşor şi se confecţionează din material puţin.

Această jachetă se poate face şi prin transformarea dintr-un pardesiu sau dintr-o jachetă demodată.

a) *Transformarea tiparului*

Pe tiparul jachetei drepte se desenează linia modelului alăturat. Se aplică la partea din spate și față lungimea jachetei, care este cu 6—10 cm mai lungă din linia de talie și care uneori se ridică pe linia de mijlocul feței cu 2—3 cm.

Fig. 137. Jachetă scurtă.

Pentru a se desena linia din față a modelului se măsoară pe linia de umăr, din linia de răscroitură a gîtului, 7 cm. Din acest punct se desenează o linie oblică pînă în linia de talie, depărtată de mijlocul feței cu 5 cm. Adîncimea pensei se mută în această cusătură, de unde se desenează o linie ușor curbă pînă în linia de pense. Se formează clapa buzunarului, desenîndu-se din acest punct o linie paralelă cu lungimea jachetei pînă în linia de subraț.

Pentru a se forma partea jachetei care se petrece, se desenează la o distanță de 2 cm din mijlocul feței o linie verticală pînă în linia de lungime.

Gulerul se desenează într-un dreptunghi cu lungimea obișnuită ca și la celelalte jachete, iar lățimea de 10—12 cm

Partea care se coase de jachetă se răscroiește cu 1 cm iar colțul din față al gulerului se rotunjește ușor. Pentru mînecă se folosește tiparul mînecii de jachetă.

b) *Croitul și confecționarea jachetei*

Această jachetă se croiește la fel cu celelalte, avînd grijă la buzunare să se lase rezerva necesară de sub clapă, iar la executare, această clapă se dublează și se lasă liberă, fixîndu-se de jachetă printr-un nasture cu butonieră.

Gulerul, care are partea de dedesubt pe fir bie, se dublează dintr-o bucată cu reverul, ținîndu-se seama la croit să se așeze mijlocul lui tot pe fir bie.

După terminarea jachetei se trage un tighel pe clapele buzunarelor, pe guler și marginea jachetei de jur-împrejur, la o distanță de 1,5—2cm (fig. 137).

VII. HAINE PENTRU IARNĂ TRANSFORMATE DIN JACHETA DREAPTĂ

Haina (paltonul) se îmbracă iarna, de aceea se face groasă, cu vatelină sau chiar îmblănită. Haina acoperă corpul în întregime, în față este petrecută, mai largă și mai lungă, deoarece se îmbracă peste alt veșmînt. Ținînd seama

de anotimpul în care se poartă, se face mai întotdeauna închisă pînă sus, cu guler lat, ridicat pe gît.

Haina poate fi dreaptă, largă, ajustată, în formă de clopot adică strîmtă în partea de sus, lărgindu-se în partea de jos etc. Mînecile pot fi clasice sau largi etc. așa cum indică modelul.

A. HAINA DREAPTĂ

Haina dreaptă este cea mai comodă la purtat avînd o linie potrivită pentru orice ocazie. Executată dintr-o stofă sport este indicată pentru dimineața la serviciu și în general pentru orele de muncă.

Confecționată dintr-o stofă de culoare închisă, această formă de haină devine elegantă, putînd fi îmbrăcată în orele de după amiază. Haina dreaptă se poate face închisă la unul sau două rînduri de nasturi, cu diferite forme de gulere și buzunare.

Mîneca potrivită este mîneca clasică de la jacheta dreaptă.

Pentru a obține tiparul de haină din tiparul de jachetă, se folosesc aceleași măsuri ca și la rochie, cu deosebirea că măsurile pentru haină și mînecă se iau peste rochie și un jerseu sau o jachetă, ținîndu-se seama că haina are vatelină și căptușeală. De asemenea măsurile de lungimi sînt mai mari decît cele de la rochie cu 2 m (1 cm se ridică haina pe corp, fiind îmbrăcată pe deasupra, iar 1 cm trebuie să depășească lungimea rochiei).

1. Tiparul de haină transformat din tiparul de jachetă dreaptă

Haina dreaptă fiind la fel cu jacheta dreaptă, cu deosebirea că este mai lungă, tiparul ei se obține foarte ușor din tiparul de jachetă.

Pentru a se forma acest tipar se prelungește linia de mijlocul spatelui, pe care se aplică lungimea hainei din spate și se desenează din acest punct o linie orizontală.

Deoarece haina, după cum s-a spus, se îmbracă peste un jerseu și are unul sau două rînduri de vatelină, lărgimea ei trebuie să fie mai mare decît a jachetei. Se va lărgi deci tiparul de jachetă, aplicîndu-se pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 2 cm (după măsurile de haină), iar pe linia de grosime a șoldurilor 1/4 din grosimea șoldurilor plus 4 cm.

Se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică, prelungită pînă în linia de lungime a hainei.

Se formează linia de rotunjime ridicîndu-se pe linia de subraț cu 1 cm și se desenează o linie ușor curbă pînă în linia de mijlocul spatelui. Se prelungește și linia de răscroitură a brațului pînă în noua linie de subraț (fig. 138, *a*).

La partea din față, urmînd același procedeu, se prelungește linia de mijlocul feței, pe care se aplică lungimea hainei din față, iar din acest punct se desenează o linie orizontală.

Pe linia de bust se măsoară 1/4 din grosimea bustului plus 5—7 cm, iar pe linia de grosime a șoldurilor, 1/4 din grosimea șoldurilor plus 6—8 cm. Se unesc aceste două puncte print -o linie oblică prelungită pînă în linia de lungime a hainei, pe care se aplică lungimea aceleiași linii de pe partea din spate.

Pentru a se forma linia de rotunjime, se unește acest punct cu punctul de lungime al hainei din mijlocul feței printr-o linie ușor curbă.

Pentru linia nouă a hainei, răscroitura brațului trebuie să fie mult mai mare, de aceea se măsoară pe linia de subraț atît la partea din spate

Fig. 138. Haină dreaptă:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

cît și la partea din față 3—5 cm, coborînd răscroitura brațului pînă în aceste puncte (fig. 138, *a*, *b*).

Lățimea reverului de jachetă fiind suficientă și pentru acest tipar, se prelungește această linie pînă în linia de lungime a hainei.

Gulerul este același ca și la jachetă, cu deosebirea că este mai lat, după modelul pe care îl are haina.

Tiparul de mînecă se desenează după tiparul de mînecă de jachetă, aplicîndu-se măsurile pentru mîneca de haină ținînd seama că are vatelină și căptușeală.

Tiparul hainei drepte fiind un tipar de bază, cu ajutorul lui se poate obține orice formă de haină după modă.

Modelul de față prezintă o haină dreaptă, petrecută la două rînduri de nasturi, cu o cusătură în mijlocul spatelui, cu guler și rever lat gen bărbătesc, buzunare mari cu clape și mînecă clasică (fig. 138, *c*).

Pentru acest model fără tăieturi, tiparul hainei rămîne neschimbat, afară de rever și guler, care fiind mult mai late, se vor măsura pe linia de răscroitură a gîtului 7—8 cm, iar pe linia de lungime a hainei 9—10 cm. Se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică. Se desenează linia răscroiturii gîtului pînă în această linie, prelungindu-se la fel și linia de lungime.

Gulerul se va lungi cu distanța cu care s-a mărit reverul, iar lățimea lui va fi de 10—12 cm.

Pentru acest model de haină dreaptă proba se poate face direct cu tiparul.

B. HAINA LARGĂ

Haina largă este o haină depărtată de corp, care cade în falduri bogate, mai accentuate în partea din spate.

Această haină are o linie frumoasă și elegantă și se poate purta atît după amiază, cît și seara.

La partea din față poate avea diferite tăieturi în care să se includă pensa și din care să apară o linie de buzunar. Buzunarele se pot face și aplicate. Gulerul poate fi mare, ridicat pe gît, iar mîneca largă sau clasică. Această haină se face cu cusătură sau fără cusătură în mijlocul spatelui și se poate croi pe fir drept sau bie.

Modelul din fig. 139 arată o haină cu o cusătură în mijlocul spatelui, iar la partea din față, din linia de pense, pornește o cusătură pînă în linia de lungime, unde este fixată și deschizătura buzunarului. Această haină are gulerul șal și mîneca clasică.

Pentru lărgimea necesară acestei forme de haină, la partea din spate se măsoară pe linia de lungime, în afara tiparului, 5—7 cm și se unește acest punct cu cel de la răscroitura brațului printr-o linie oblică, controlată să fie lungă cît linia de lungime a subrațului de la haina dreaptă.

Lărgimea din mijlocul spatelui se obține măsurîndu-se pe linia de lungime din linia tiparului 8—10 cm și se unește acest punct cu punctul de la răscroitura gîtului din mijlocul spatelui, printr-o linie oblică pe care se aplică lungimea hainei din spate. Se formează linia de rotunjime unindu-se punctele de lungime din mijlocul spatelui cu cel de la subraț printr-o linie ușor curbă (fig. 139, *a*).

La partea din față se desenează prima linie a cusăturii, aplicîndu-se pe linia de lungime distanța dintre linia verticală a unghiului drept și prima linie a pensei, plus 5 m.

Partea hainei dinspre subraț, clinul, se lărgește în partea de jos măsurînd pe linia de lungime, din linia de subraț, 6—8 cm și unind acest punct cu cel de la răscroitura brațului printr-o linie oblică; se controlează să fie egală cu aceeași linie de la partea din spate.

Cealaltă linie a cusăturii din față se formează prelungind a doua linie a pensei pînă în linia de lungime a penselor, de unde se desenează o linie oblică depărtată spre dreapta de prima linie a acestei cusături cu 7—8 cm (fig. 139, *b*).

Se desenează din punctul liniei de subraț linia de rotunjime a hainei.

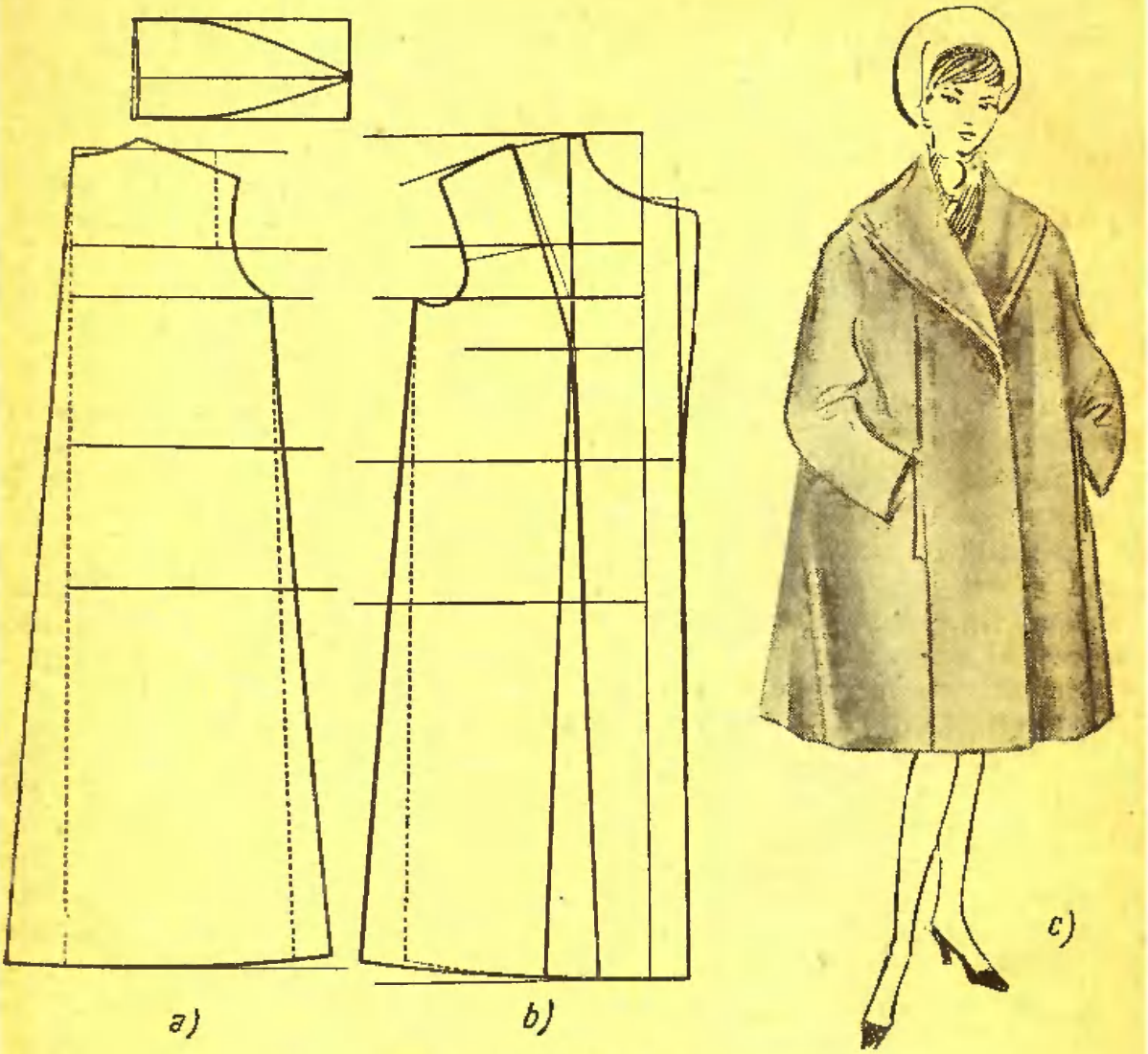

Fig. 139. Haină largă:
a — tiparul părții din sate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

Această haină fiind petrecută mai puțin, linia din margine cu care se petrece rămîne cea de pe tipar și pentru acest model.

Tiparul pentru gulerul șal se desenează măsurînd lungimea dreptunghiului după răscroitura gîtului de la haină, iar lățimea 10—12 cm.

Mîneca fiind clasică se va folosi tiparul de mînecă de la haina dreaptă.

Se recomandă la această formă de haină executarea unui mulaj pentru a se vedea dacă lărgimea corespunde cu modelul (fig. 139, *c*).

Haina ajustată se aseamănă cu jacheta ajustată pe corp, cu deosebirea că fiind mai lungă, se lărgește în partea de jos pentru a nu se deschide în timpul mersului.

Ajustarea pe corp și lărgimea din partea de jos se pot obține prin diferite tăieturi și prin cusăturile de la subraț.

Gulerul se poate face drept, anform, gen bărbătesc etc., iar mîneca clasică, largă, după modelul hainei.

Această haină se poate confecționa petrecută mai mult sau mai puțin în față, așa cum cere moda.

Haina ajustată fiind deosebită de haina dreaptă este bine să se învețe a se executa acest tipar, căci această formă de haină apare în modă destul de des.

Pentru a obține acest tipar se va folosi tiparul de haină dreaptă, la care se vor face următoarele modificări.

Partea din spate se ajustează printr-o cusătură în mijlocul spatelui, care se face măsurînd în interiorul tiparului 2—3 cm pe linia de talie. Din acest punct se desenează o linie oblică pînă în răscroitura gîtului, iar în partea de jos, pînă în linia de lungime, măsurînd spre stînga din linia de mijlocul spatelui 3—4 cm. Pe linia de talie se aplică din această linie 1/4 din grosimea taliei, iar pe linia de bust, 1/4 din grosimea bustului; se unesc aceste două puncte printr-o linie oblică.

Pe linia de grosime a șoldurilor se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor, iar pe linia de lungime se măsoară în afara liniei de subraț 3—4 cm. Se unește punctul din talie cu acest punct, trecînd prin punctul de grosime a șoldurilor (fig. 140, *a*).

Pe linia cusăturii din mijlocul spatelui se aplică lungimea hainei în spate, iar linia de subraț se controlează să fie egală cu aceeași linie a hainei drepte. Se desenează linia de rotunjime unindu-se aceste două puncte printr-o linie ușor curbă.

La partea din față se desenează linia de umăr, coborîtă din linia orizontală a unghiului cu 3 cm, lăsîndu-se adîncimea pensei în afara lungimii umărului. Se ajustează haina printr-o cusătură a cărei linie pornește de la umăr pînă în linia de lungime a hainei, depărtată pe linia de talie din mijlocul feței cu 8 cm, iar pe linia de lungime, cu distanța din talie luată de două ori (16 cm). Se desenează și linia clinului introducînd adîncimea pensei în această cusătură, pierdută pînă în linia de pense. Pe linia de talie se măsoară din prima linie a cusăturii 3—4 cm, iar pe linia de lungime din linia de mijlocul feței, 5 cm. Se prelungește linia cusăturii clinului pînă în linia de talie printr-o linie ușor rotunjită în dreptul bustului, iar din talie pînă în punctul de pe linia de lungime, printr-o linie oblică (fig. 140, *b*).

Linia de răscroitură a brațului atît la partea din spate, cît și la partea din față se mărește la fel ca și la haina dreaptă (fig. 138, *a*, *b*).

Fig. 140. Haină ajustată:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

Linia de subraț se desenează aplicîndu-se pe linia de bust 1/4 din grosimea bustului plus 5—6 cm, iar pe linia de talie, 1/4 din grosimea taliei plus 3—4 cm. Se unesc aceste puncte printr-o linie oblică, prelungită apoi pînă în linia de lungime, aplicîndu-se pe linia de grosime a șoldurilor 1/4 grosimea șoldurilor plus 3—4 cm, iar pe linia de lungime, măsurînd în afara tiparului 5—6 cm.

Se controlează lungimea acestei linii să fie egală cu aceeași linie de la partea din spate și se desenează noua linie de rotunjime (fig. 140, *b*).

Reverul urmărind linia hainei se centrează pe linia de talie măsurînd 6—7 cm, iar pe linia de lățime a reverului și lungimea hainei, 8—10 cm; se unesc apoi aceste puncte prin linii oblice.

Gulerul este drept, lat de 12—14 cm, cu colțurile din față rotunjite. Pentru mînecă se folosește tiparul mînecii clasice de la haina dreaptă.

Această haină fiind ajustată este nevoie să se facă un mulaj pentru a se vedea dacă liniile de ajustare sînt corecte, dacă lărgimea din partea de jos este suficientă, forma gulerului corespunde cu modelul, lungimea și lărgimea mînecilor sînt convenabile (fig. 140, *c*).

D. HAINA CHIMONO

Haina chimono se face dreaptă sau largă cu godeuri bogate. Mîneca este croită dintr-o bucată cu haina și jos poate fi largă sau strînsă pe o manșetă.

Această haină are o linie frumoasă, care dă o notă de eleganță și se poartă în general după amiaza și seara.

Tiparul hainei chimono, spre deosebire de tiparul hainei simple se desenează atît partea din spate cît și partea din față o dată cu mîneca. Deci această formă de haină are cîte două cusături în fiecare parte (dreapta și stînga), una la umăr și una la subraț, cusături ce se prelungesc și pe mîneci.

Măsurile necesare tiparului de haină chimono sînt aceleași de la rochia chimono cu deosebire că ele se iau peste o jachetă sau un pulover, avînd în vedere că haina are vatelină și căptușeală.

Măsurile necesare unui tipar de haină chimono se vor scrie în ordinea următoare:

— lungimea spatelui — (lungimea totală a hainei în spate);
— lungimea feței — (lungimea totală a hainei în față);
— lățimea spatelui;
— lățimea feței;
— grosimea bustului;
— grosimea șoldurilor;
— grosimea gîtului.

Mîneca

— lungimea umărului;
— lungimea totală a mînecii de pe umăr;
— grosimea brațului;
— grosimea pumnului.

Pentru haina chimono la fel ca și la rochia chimono se pot face două feluri de tipare:

Tiparul de haină chimono cu pava pe linia de subraț, care dă lărgime ce permite mișcările brațelor în voie și tiparul de haină chimono cu linie de subraț rotunjită.

1. Tiparul hainei chimono cu pava

Acest tipar se compune din trei părți: partea din spate cu mîneca, partea din față cu mîneca și pava.

a. *Tiparul de spate* (fig. 141, *a*)

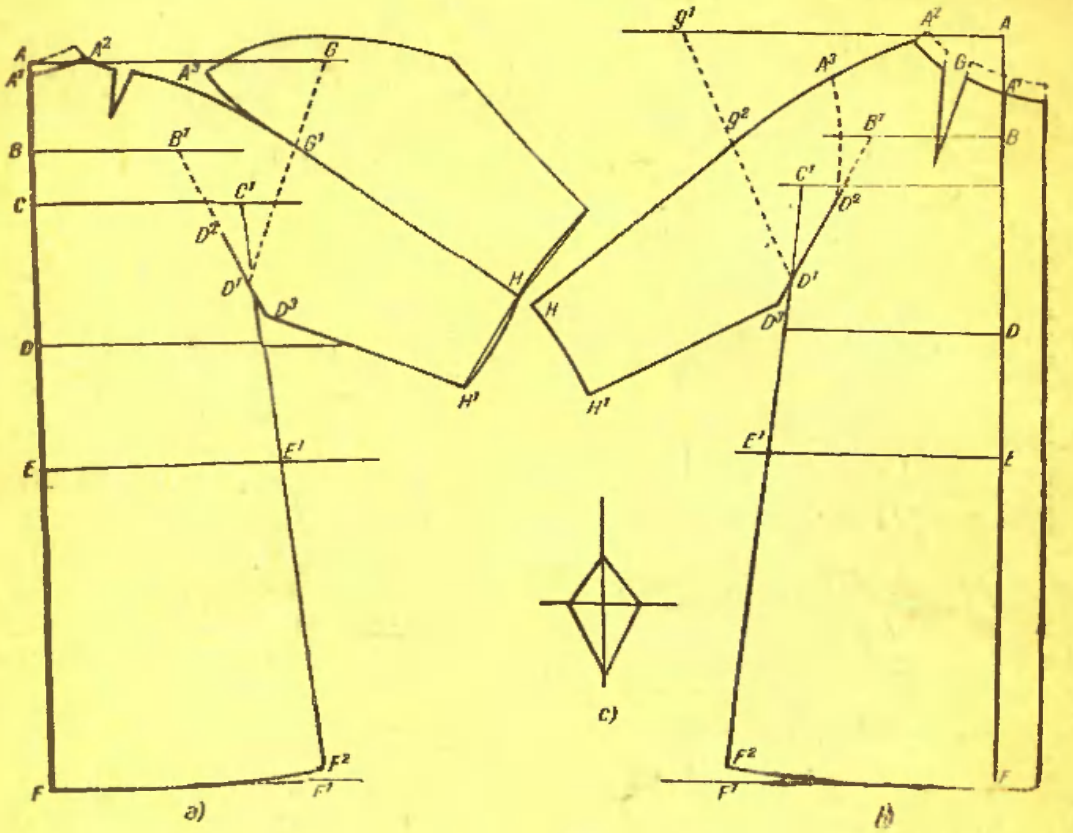

Fig. 141. Haină chimono:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — pava

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei care se notează cu litera *A*. Din acest unghi se desenează o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia de lățime. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală $^1/_3$ din lungimea spatelui și se notează punctul *B*.

Linia de bust. Tot din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală $^1/_2$ din lungimea spatelui plus 1 cm și se notează litera *C*.

Linia de talie. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea spatelui plus 2 cm și se notează punctul *D*.

Linia de șolduri. Din linia de talie se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la șolduri și se notează litera *E*.

Fig. 141.
d — schița hainei chimono

Linia de lungime a hainei. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea totală a hainei plus 2 cm și se notează litera *F*.

Din toate aceste puncte se desenează linii orizontale paralele liniei orizontale a unghiului *A*.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din punctul A se măsoară pe linia verticală 2 cm și se notează litera A_1, iar pe linia verticală 1/6 din grosimea gîtului plus 2 cm și se notează punctul A_2 deasupra liniei orizontale cu 1 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbată în interior.

$AA_1 = 1$ cm.
$AA_2 =$ 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm.

Linia de mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală pe distanța A_1F în cazul cînd haina este dreaptă. Pentru haina cu lărgime în spate, se biezează linia de mijlocul spatelui prelungind linia de lungime a hainei cu 8—12 cm în afara tiparului.

Linia de umăr. Pentru a forma linia de umăr se măsoară din punctul A_2 spre dreapta lungimea umărului plus 4—5 cm și se notează punctul A_3 mai jos de linia orizontală a unghiului cu 4—5 cm. Se unesc punctele A_2 cu A_3 printr-o linie oblică.

$A_2A_3 =$ lungimea umărului plus 4—5 cm.

Pensa de la umăr. La o distanță de 6 cm din punctul A_2 se desenează pensa adîncă de 1,5—2 cm și lungă de 6—7 cm.

Linia de subraț. Pe linia de bust din punctul C se măsoară 1/4 din grosimea bustului plus 4—5 cm și se notează punctul C_1, iar pe linia de șolduri se măsoară din punctul E 1/4 din grosimea șoldurilor plus 6—8 cm și se notează litera E_1. Se unesc puntcele C_1 cu E_1 printr-o linie oblică prelungită pînă în linia de lungime a hainei unde se notează litera F_1.

$CC_1 =$ 1/4 grosimea bustului plus 4—5 cm;
$EE_1 =$ 1/4 grosimea șoldurilor plus 6—8 cm.

Linia de rotunjime. Pentru a forma această linie se măsoară din punctul F_1 1 cm și se notează litera F_2. Se unesc punctele F cu F_2 printr-o linie ușor curbă.

Linia cusăturii de pe mînecă. Din punctul A_3 se măsoară pe linia orizontală a unghiului drept A_3 (18—20 cm) și se notează litera G. Din linia de talie se măsoară pe linia de subraț 8—10 cm și se notează litera D_1. Se unesc punctele G cu D_1 printr-o linie oblică. Pe această linie se măsoară din punctul D_1, 1/2 din grosimea brațului plus 5—7 cm și se notează litera G_1. Se unesc punctele A_3 cu G_1 printr-o linie oblică, pe care se aplică din punctul A_2 lungimea totală a mînecii și se notează litera H. Această linie se rotunjește în punctul G_1 cu 1 cm.

$A_3G =$ 18—20 cm;
$D_1G_1 =$ 1/2 grosimea brațului plus 5—7 cm.

Linia de lungime a mînecii. Din punctul H se așază linia în forma de unghi drept și se desenează o linie pe care se măsoară 1/2 grosimea pum-

mului plus 4—5 cm unde se notează litera H_1 în afara linie cu 1 cm. Se unesc punctele H cu H_1 printr-o linie ușor curbată.

HH_1 = 1/2 grosimea pumnului plus 4—6 cm.

Linia de tăietură pentru pavă. Pe linia de lățime se măsoară din punctul B 1/2 din lățimea spatelui plus 3—4 cm și se notează litera B_1. Se unesc punctele B_1 cu D_1 printr-o linie oblică și se fixează punctul D_2 în sus cu 6—8 cm și cu 4 cm în jos unde se notează litera D_3. Distanța cuprinsă între punctele D_2 și D_3 reprezintă linia de tăietură a pavei.

BB_1 = 1/2 lățimea spatelui plus 3—4 cm;
D_1D_2 = 8 cm;
D_2D_3 = 4 cm.

Linia mînecii de la subraț se formează unind punctele D_3 cu H_1 printr-o linie oblică.

b. *Tiparul de față*

Pentru partea din față se desenează un unghi drept în partea dreaptă a hîrtiei și se notează cu litera A de unde se desenează o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia de lățime. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/3 din lungimea spatelui plus 2 cm și se notează litera B.

Linia de bust. Din unghiul A se măsoară pe linie verticală 1/2 din lungimea spatelui plus 2 cm și se notează litera C.

Linia de talie. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea feței și se notează punctul D.

Linia de șolduri. Din linia de talie se măsoară lungimea pînă la șolduri și se notează litera E.

Linia de lungime a hainei. Din unghiul A se măsoară lungimea totală a hainei și se notează litera F.

Din toate aceste puncte se desenează linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm și se notează litera A_1, iar pe linia orizontală 1/6 din grosimea gîtului plus 8 cm și se notează litera A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă,

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm;
AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 8 cm.

Pensa. Se împarte distanța A_1A_2 în două și se notează litera G. Se dă adîncime pensei 4 cm (2 cm în dreapta și 2 cm în stînga punctului G). Lungimea pensei se face de 14—16 cm observînd ca vîrful pensei să fie depărtat de linia de mijlocul feței cu distanța GA_1 plus 3 cm.

Se unesc punctele de adîncime cu vîrful pensei prin linii oblice, prelungind prima linie cît linia a doua a pensei.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului drept din punctul A_1 pînă în punctul F.

Linia de umăr. Din punctul A_2 se măsoară spre stînga lungimea umărului din spate (distanța A_2A_3 minus adîncimea pensei) și se notează litera A_3 mai jos de linia orizontală cu 6—7 cm. Se unesc punctele A_2 cu A_3 printr-o linie oblică.

A_2A_3 = lungimea umărului din spate.

Linia de subraț. Pe linia de bust se măsoară 1/4 din grosimea bustului plus 5—6 cm și se notează punctul C_1, iar pe linia de șolduri 1/4 din grosimea șoldurilor plus 8—10 cm și se notează litera E_1. Se unesc punctele C_1 cu E_1 printr-o linie oblică prelungită pînă în linia de lungime a hainei unde se notează litera F_1.

CC_1 = 1/4 grosimea bustului plus 5—6 cm;
EE_1 = 1/4 grosimea șoldurilor plus 8—10 cm.

Linia de rotunjime. Din linia de talie se măsoară pe linia de subraț 8—10 cm cît s-a măsurat și la partea din spate și se fixează litera D_1. Din acest punct se aplică lungimea subrațului de la partea din spate și se notează litera F_2.

Se unesc punctele F cu F_2 printr-o linie ușor curbă.

$D_1F_2 = D_1F_2$ de la partea din spate.

Linia cusăturii de pe mînecă. Din punctul A_3 se măsoară pe linia orizontală a unghiului drept 20—22 cm și se notează litera G_1. Se unesc punctele G_1 cu D_1 printr-o linie oblică, pe care se aplică din punctul D_1 1/2 grosimea brațului plus 4—6 cm și se fixează litera G_2. Se unesc punctele A_3 cu G_2 printr-o linie oblică. Pe această linie se aplică din punctul A_2 lungimea aceleiași linii de la partea din spate (distanța A_2H minus adîncimea pensei) și se notează litera H. Această linie se rotunjește cu 1 cm, în punctul G_2.

A_3G_1 = 20—22 cm;
D_1G_2 = 1/2 grosimea brațului plus 4—6 cm.
$A_2H = A_2H$ de la partea din spate.

Linia de tăietură pentru pavă

Pe linia de lățime se măsoară din punctul B 1/2 lățimea feței plus 3—4 cm și se notează litera B_1. Se unesc punctele B_1 cu D_1 printr-o linie oblică care se întărește pe o distanță de 8 cm în sus din punctul D_1 și se

notează litera D_2 și cu 4 cm mai jos notînd litera D_3. Distanța cuprinsă între punctele D_2 și D_3 reprezintă linia de tăietură a pavei.

BB_1 = 1/2 lățimea feței plus 3—4 cm;
D_1D_2 = 8 cm;
D_1D_3 = 4 cm.

Linia mînecii de la subraț. Din punctul D_3 se aplică lungimea mînecii de la partea din spate (distanța D_3H_1) și se notează litera H_1 depărtată de punctul H cu 1/2 din grosimea pumnului plus 3—5 cm. Se unesc punctele D_3 cu H_1 printr-o linie oblică.

D_3H_1 = D_3H_1 de la partea din spate;
HH_1 = 1/2 grosimea pumnului plus 3—5 cm.

Linia de lungime a mînecii se formează unind punctele H și H_1 printr-o linie oblică (fig. 141, *b*).

Se formează și partea cu care se petrece haina desenînd o linie verticală depărtată de linia de mijlocul feței cu 4—6 cm.

c. *Pava* care are forma unui romb se formează desenînd o linie verticală întretăiată de o linie orizontală. Se măsoară din punctul unde se unesc aceste două linii în sus pe linia verticală 7 cm și în jos 11 cm. Pe linia orizontală se măsoară din același punct în dreapta și în stînga cîte 5 cm. Se unesc cele patru puncte între ele prin linii oblice două cîte două egale (fig. 141, *c*).

Haina chimono se poate termina la gît cu un guler care poate avea diferite forme (drept, anform, șal etc.), sau așa cum se vede în schița din fig. 141, *d* unde haina se ridică pe gît, atît la partea din spate cît și la partea din față, prelungind liniile de umăr cu cîte 2 cm.

Haina chimono se poate face croind partea din spate cu mîneca dintr-o bucată iar la partea din față mîneca prinsă de haină printr-o cusătură pe linia de răscroitură a brațului.

Pentru croit se prinde cusătura de pe umăr a mînecii în ace cu gămălie croindu-se astfel mîneca întreagă dintr-o bucată cu partea din spate, după cum se vede în fig. 141, *e*. Această haină, avînd croiala mai deosebită nu este nevoie să se facă și celelalte tăieturi. În față se petrece parte peste parte și se încheie cu nasturi și butoniere, sau printr-o fentă ascunsă.

2. Croitul și confecționarea hainei

Hainele de iarnă se execută din stofe de calitate mai bună, pentru a-și păstra forma și aspectul, avînd în vedere intemperiile la care sînt expuse (ploaie, ninsoare).

Stofele din care se execută hainele sînt: bucleul, stofele păroase, plușate, imitațiile de blană, (ursonul etc.) și stofele sport de colorit diferit.

Pentru a nu risca ca haina confecționată să facă diferența de culoare între părțile sale componente trebuie să se dea o mare atenție la croit.

La stofele păroase care au sens, tiparele vor fi așezate toate în aceeași direcție.

La haina chimono tiparele se vor așeza pentru croit la fel ca și la bluza chimono, bineînțeles lăsînd rezervele mai mari.

Rezervele la haină se lasă mai mari, în special la tiv, ținîndu-se seama de schimbarea modei cîteodată de la un an la altul. Pentru ca o haină să cadă frumos, tivul trebuie să fie lat de cel puțin 5—6 cm.

La prima probă a hainei drepte se observă ca liniile de subraț să cadă în linie dreaptă și cu direcția acestor linii mai spre spate, umărul bine susținut pentru a se forma cuta de lîngă răscroitura brațului.

La haina ajustată se va da multă atenție liniilor de ajustare, pentru ca să nu facă lărgimi sau crețuri pe linia de talie, de asemenea direcția cusăturilor să fie corectă, iar lărgimea din partea de jos în proporție cu restul hainei. La haina largă această lărgime trebuie să cadă de jur-împrejurul corpului cu o linie frumoasă.

La haina chimono se observă ca atunci cînd se ține brațul în jos să formeze atît la partea din spate, cît și la partea din față cîte o cută verticală în direcția răscroiturii brațului.

Mînecile la acest model de haină pot rămîne largi sau strînse pe linia de lungime, prin pense sau manșetă.

La probă mîneca de haină se prinde fără a uita să se introducă mai întîi umărul de vată. Gulerul se fixează pe răscroitura gîtului urmărindu-se forma după model.

Cînd haina se dublează cu vatelină, dacă la prima probă nu se pune vatelina, persoana pe care se face proba trebuie să fie îmbrăcată cu un pulover în plus, sau la trasul cusăturilor la mașină se va tigheli cu 0,5 cm în afara firului de însăilat, pentru a se obține lărgimea necesară vatelinei.

Vatelina se așază pe haină în două rînduri, unul pînă jos la tiv și al doilea pînă la linia de șolduri și se croiește după tiparul hainei; în partea din față vatelina vine numai pînă în marginea de lățime a reverului, iar la mînecă se pune un rînd sau două de vatelină numai la partea de deasupra.

Vatelina se așază pe haină întotdeauna cu partea pufoasă înspre căptușeală.

După ce s-a croit, se cos liniile de subraț și de umăr, fiecare parte separat, cu punct oblic, fixîndu-se margine în margine, apoi se aplică pe dosul hainei, după ce s-a fixat pînza tare, s-a executat gulerul și s-a călcat haina definitiv.

Vatelina se fixează de haină pe liniile de răscroitura mînecii, la umăr în marginea reverului și tivului, apoi se controlează pe masă sau îmbrăcînd persoana, ca să nu fie mai largă sau mai strîmtă decît haina.

În cazul cînd există vatelină mai puțină, se poate croi mai strîmtă decît haina cu 2—3 cm cît avem rezerva cusăturilor pe dosul hainei și se fixează, atît pe liniile de subraț, cît și pe liniile de umăr, de aceste rezerve.

Vatelina astfel cusută se calcă ușor la cusătură, pentru a nu se imprima pe față. La mîneci se fixează de marginea rezervelor de la cusături și de marginea tivului de la lungime.

Peste vatelină se prind și umerii din vată, ținîndu-se haina în forma umerilor persoanei, în așa fel încît după fixarea lor de haină să nu facă lărgimi pe față. Acești umeri se cos de rezervele cusăturilor de la umăr și răscroitura brațului. După ce s-a cusut vatelina de haină se aplică și căptușeala după indicațiile date la jachetă.

Această haină fiind groasă pentru iarnă, este bine ca gulerul, uneori și manșetele, să se facă aplicate din blană. În acest caz nu se mai execută fața gulerului din stofă, căci ar fi prea gros. După ce s-a tras dosul gulerului la mașină de răscroitura gîtului și s-a călcat bine, se fixează gulerul de blană, care este executat după forma gulerului din stofă.

3. Cusutul blănii

Cînd la o jachetă sau la o haină se pune o garnitură din blană (guler cu rever, manșete, buzunare), aceasta se poate executa și fără ajutorul blănarului. Dacă blana din care urmează să se lucreze gulerul este nouă, trebuie să fie întîi întinsă și apoi croită. Prin întindere, pielea se îndreaptă și în același timp își mărește suprafața. Pentru întins se moaie o bucată de vată în apă călduță și cu ea aproape stoarsă se udă pielea pe dosul ei pînă ce se observă că s-a umezit. Se fixează apoi în ace cu gămălie înfipte în margini pe o planșetă, cu părul în jos, întinsă ușor pentru ca să nu plesnească. Apoi se lasă timp de 24 ore la temperatura camerei, pentru a se usca, și după aceea se așază tiparele ținîndu-se seama de sensul părului pe care îl are blana.

Tiparul de guler pentru croit din blană, ca și manșetele, buzunarele, se fac pentru ambele părți (dreapta și stînga).

La blănurile care au părul într-o singură direcție, se așază tiparul potrivind direcția părului spre mijlocul spatelui, ținîndu-se seama ca atît partea dreaptă cît și partea stîngă să fie așezate în același sens.

La astrahan se așază întotdeauna partea din față a gulerului cu rever pe mijlocul pielii, care este spinarea animalului și are buclele cele mai frumoase. În cazul cînd mai este necesar un adaos, se face spre marginile gulerului sau reverului, ținîndu-se seama ca buclele să se potrivească ca mărime și culoare.

Tiparele astfel așezate se conturează cu creionul și se taie cu vîrful lamei la o distanță de 3—4 mm de contur, cu mare atenție să nu se taie și părul.

Se unesc cele două părți ale gulerului pe linia de mijlocul spatelui, cu punct oblic și cu un fir de ață mai rezistent, sau cu firul dublu. Cusătura cu părțile întinse pe masă se bate cu degetarul sau cu marginea unui obiect tare pentru a se presa.

De jur-împrejurul gulerului se coase un șiret sau extrafor, avînd grijă să nu se întindă. Se aplică apoi direct pe dosul pielii un strat de vatelină peste care se întoarce extraforul și se fixează în așa fel, încît să se întoarcă

și 2—3 mm din blană, pentru ca gulerul să ia o formă frumoasă. La manșete și buzunare se procedează la fel.

Manșeta se coase unindu-se cu punct oblic apoi se fixează extraforul la fel ca la guler.

Gulerul și manșetele din blană astfel executate se fixează de haină după ce s-a îndoit stofa din margine pe semn și s-a călcat. Se prinde de jur-împrejur în ace cu gămălie, se însăilează și se coase cu punct mărunt ascuns.

VIII. ÎMBRĂCĂMINTE PENTRU SPORT

A. FUSTA-PANTALON

Fusta-pantalon este o fustă sport care se poartă pe bicicletă, motocicletă, în excursii, ascensiuni pe munți etc.

Această fustă fiind dreaptă și avînd cute duble în mijlocul spatelui și al feței, care maschează partea interioară a pantalonului, dă impresia unei fuste obișnuite.

Materialele indicate pentru fusta-pantalon sînt stofele mai pline, de o singură culoare, docul, sau un material impermeabil etc.

Tiparul fustei-pantalon poate fi format din două părți; partea din spate și partea din față, avînd cusături pe linia de pe șold, sau dintr-un singur tipar, cusăturile de pe șold transformîndu-se în pense, prin suprapunerea tiparelor de spate pe față, unindu-le margine în margine pe linia de grosime a șoldurilor.

Tiparul fustei-pantalon cu cusături pe liniile de pe șold, atît partea din spate cît și cea din față, sînt formate la rîndul lor din tiparul de spate sau de față asemănător cu tiparul fustei simple, cuta și partea interioară a pantalonului.

Măsurile necesare acestui tipar de fustă sînt aceleași de la fusta simplă. Desenarea tiparului se începe cu fusta dreaptă, iar la formarea unghiului drept, se vor lăsa din marginea hîrtiei 30—40 cm pentru completarea tiparului (cuta și partea interioară a pantalonului).

1. Tiparul fustei-pantalon

a) *Tiparul părții din spate*

Liniile ajutătoare. Unghiul drept, linia de lungime a șoldurilor și linia de lungime din spate a fustei se desenează la fel ca și la fusta simplă.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și se notează punctul A_1. Se întărește linia orizontală între punctele AA_1 formîndu-se linia de talie.

AA_1 = 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm.

Linia de pe șold. Pe linia de grosime a șoldurilor, din punctul B, se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor minus 1 cm și se notează punctul B_1. Pe linia de lungime a fustei se măsoară din punctul C distanța de pe linia

de grosime a şoldurilor BB_1 plus 3—5 cm, şi se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie uşor curbă în afara tiparului, şi B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină. Pe această linie se măsoară din punctul A_1, trecînd prin punctul B_1, lungimea fustei de pe şold şi se notează punctul C_2.

BB_1 = 1/4 grosimea şoldurilor minus 1 cm

$CC_1 = BB_1$ plus 3—5 cm

$A_1B_1C_2$ — lungimea fustei de pe şold.

Linia de rotunjime. Se unesc punctele C cu C_2 printr-o linie uşor curbată în afara tiparului.

Pensele. La fusta-pantalon este necesar ca la partea din spate să se formeze două pense, pentru ca să cuprindă lărgimea necesară acestei părţi.

Pe linia de talie din punctul A se măsoară 6 cm, se dă adîncimea pensei 1,5 cm, iar lungimea 12 cm. Se desenează pensa observîndu-se ca linia dreaptă să fie în mijlocul ei. Se formează şi a doua pensă la o distanţă de 3—4 cm, cu aceeaşi adîncime şi lungime, ţinînd seama, ca şi la prima pensă, să aibă linia dreaptă în mijlocul ei.

Cuta. Din punctul A se prelungeşte linia de talie cu 14—16 cm şi se notează punctul A_2. Se prelungeşte de asemenea şi linia de lungime a fustei cu aceeaşi distanţă şi se notează punctul C_3. Se unesc punctele A_2 cu C_3 printr-o linie verticală, formîndu-se astfel cuta:

$$\left.\begin{matrix} AA_2 \\ CC_3 \end{matrix}\right\} = 14—16 \text{ cm.}$$

Partea interioară a fustei pantalon

Răscroitura pantalonului. Din punctul A_2 se coboară pe linia verticală cu 2/3 din 1/2 grosimea şoldurilor, minus 3—4 cm, şi se notează punctul B_2. Din acest punct se desenează spre stînga o linie orizontală, pe care se măsoară 1/3 din distanţa A_2B_2 plus 1—2 cm, şi se notează punctul B_3. Se unesc punctele A_2 cu B_3 printr-o linie curbă mai accentuată în direcţia unghiului B_2, formîndu-se astfel răscroitura pantalonului (fig. 142, *a*).

A_2B_2 = 2/3 din 1/2 grosimea şoldurilor minus 3—4 cm

B_2B_3 = 1/3 din A_2B_2 plus 1—2 cm.

Linia interioară a piciorului. Din punctul C_3 se măsoară spre stînga distanţa B_2B_3 plus 2—3 cm şi se notează punctul D. Se unesc punctele B_3 cu D printr-o linie oblică plină, care se controlează ca din punctul B_3 să fie egală cu distanţa B_2C_3 minus 1 cm şi se notează punctul D_1.

Se unesc punctele D_1 cu C_3 printr-o linie uşor curbă, terminîndu-se astfel partea din spate a fustei-pantalon.

$DC_3 = B_2B_3$ plus 2—3 cm

$B_3D_1 = B_2C_3$ minus 1 cm.

b) *Tiparul părţii din faţă*

Liniile ajutătoare

Unghiul drept, linia de lungime a şoldurilor, linia de lungime din faţă a fustei se desenează la fel ca şi la fusta simplă.

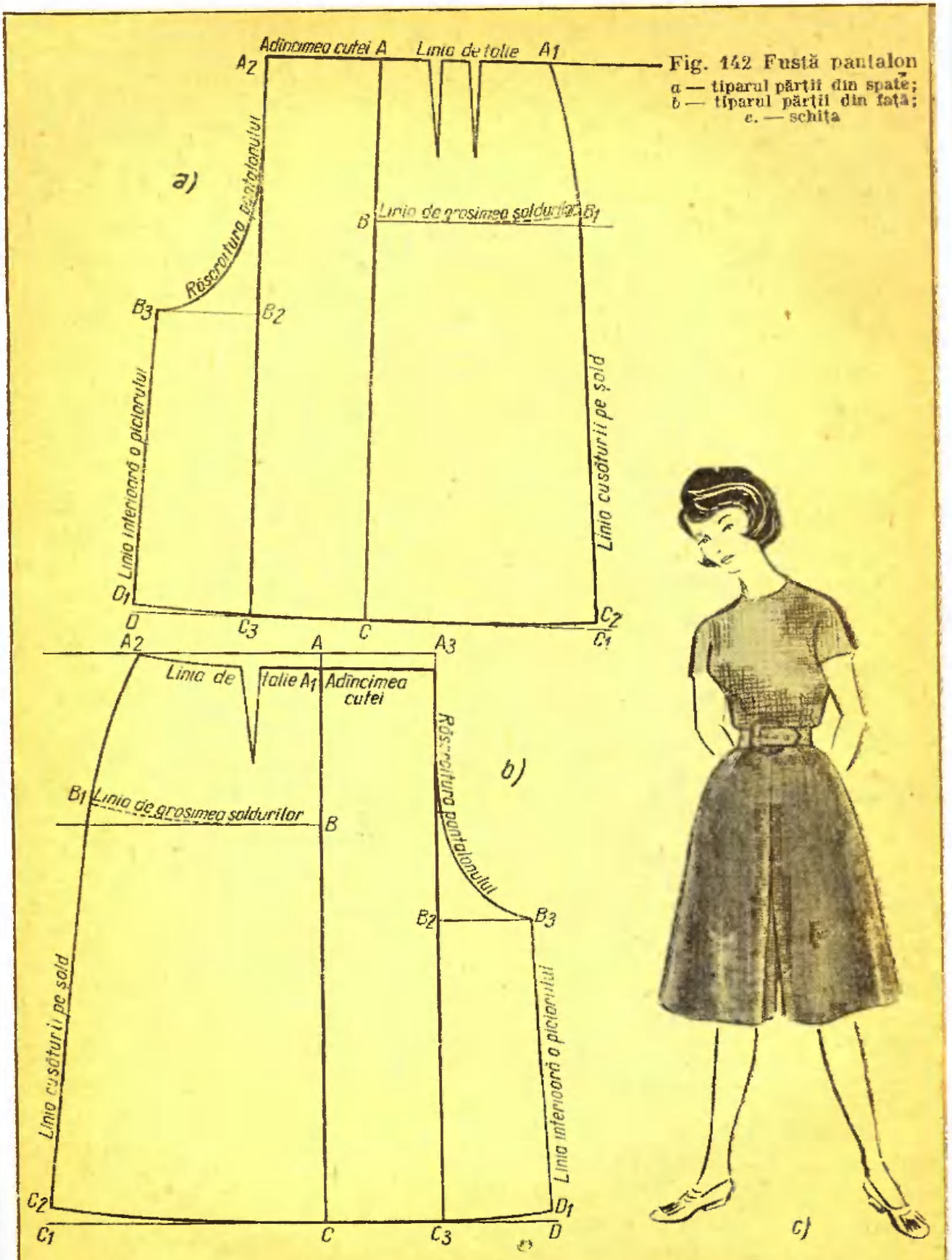

Fig. 142 Fustă pantalon

a — tiparul părții din spate;
b — tiparul părții din față;
c. — schița

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 2 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia orizontală, 1/4 grosimea taliei plus 4 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă

$$AA_1 = 2 \text{ cm}$$
$$A_1A_2 = 1/4 \text{ grosimea taliei plus } 4 \text{ cm.}$$

Linia de pe șold. Pe linia de grosime a șoldurilor, din punctul B, se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 3 cm și se notează punctul B_1.

Pe linia de lungime a fustei se măsoară din punctul C distanța de pe linia de grosime a șoldurilor BB_1, plus 5—6 cm, și se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, și B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină, pe care se măsoară din punctul A_2 lungimea fustei de pe șold, fixînd punctul C_2.

$$BB_1 = 1/4 \text{ grosimea șoldurilor plus } 3—4 \text{ cm}$$
$$CC_1 — BB_1 \text{ plus } 5—6 \text{ cm}$$
$$A_2B_1C_2 = \text{lungimea fustei de pe șold.}$$

Linia de rotunjime se formează unindu-se punctele C cu C_2 printr-o linie curbă.

Pensa. Pe linia de talie, din punctul A_1, se măsoară 7 cm, dîndu-se adîncime pensei 2 cm, iar lungimea 12 cm. Se desenează pensa observînd ca și la partea din spate, să cadă linia dreaptă în mijlocul ei.

Cuta. Din punctul A_1 se prelungește linia de talie cu 14—16 cm și se notează punctul A_3. Se prelungește de asemenea și linia de lungime din punctul C tot cu aceeași distanță și se notează punctul C_3. Se unesc punctele A_3 cu C_3 printr-o linie dreaptă

$$\left.\begin{matrix} A_1A_3 \\ CC_3 \end{matrix}\right\} = 14—16 \text{ cm.}$$

Partea interioară a fustei-pantalon

Răscroitura pantalonului. Din punctul C_3 se măsoară pe linia verticală, distanța liniei din partea din spate B_2C_3 și se notează punctul B_2. Din acest punct se desenează o linie orizontală spre dreapta pe care se măsoară distanța B_2B_3 din spate minus 1 cm și se notează punctul B_3. Se unesc punctele A_3 cu B_3 printr-o linie curbă, la fel ca și la partea din spate, mai accentuată în dreptul unghiului B_2 (fig. 142, *b*).

$$C_3B_2 = C_3B_2 \text{ de la partea din spate.}$$
$$B_2B_3 = B_2B_3 \text{ de la partea din spate minus } 1 \text{ cm.}$$

Linia interioară a piciorului. Din punctul C_3 se măsoară spre dreapta distanța B_2B_3 plus 2—3 cm și se notează punctul D. Se unesc punctele B_3D printr-o linie oblică pe care se aplică distanța B_3D_1 de la partea din spate, și se notează punctul D_1.

Se unesc și punctele C_2D_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului, terminîndu-se astfel tiparul fustei-pantalon.

$$C_3D = B_2B_3 \text{ plus } 2—3 \text{ cm}$$
$$B_3D_1 = B_3D_1 \text{ de la partea din spate.}$$

2. Croitul şi confecţionarea fustei-pantalon

Fusta-pantalon se croieşte fixîndu-se linia de mijlocul spatelui şi al feţei pe firul drept de lungime al materialului. Între liniile tiparelor se va ţine seama să se lase rezervele necesare cusăturilor în felul următor: pe linia de talie 2 cm, pe liniile de pe şold 3—4 cm, la răscroitura pantalonului şi cusătura interioară a piciorului 2—2,5 cm, pentru tiv 6—7 cm.

După croit se dau semne şi se însăilează întîi cusăturile de pe şold, apoi cusăturile interioare după care se unesc prin cusătura de răscroitură şi se însăilează şi cutele pe o distanţă de 12—14 cm.

După ce fusta-pantalon este astfel însăilată, se face proba la care trebuie să se observe: dacă lungimea şi lărgimea fustei sînt bune, dacă partea interioară a pantalonului nu jenează şi nu ţine la mişcări, dacă nu atîrnă adîncimea cutei pe linia de lungime, iar pensele la partea din spate sînt suficient de adînci şi dacă cutele nu se desfac.

În cazul cînd lărgimea fustei în direcţia şoldurilor nu este suficientă sau este prea mare, se strîmtează sau se lărgeşte din liniile de pe şold, observîndu-se la corectat să nu se schimbe direcţia cutelor de la partea din spate sau din faţă. Cînd partea interioară a pantalonului jenează la mişcări, se dă drumul din rezervele cusăturii de pe picior şi ale liniei de la răscroitură, iar dacă este prea larg în această direcţie, se ia lărgimea în aceleaşi cusături. Dacă fusta sau adîncimea cutelor atîrnă pe linia interioară, se rotunjeşte pe linia tivului; cînd pensele nu au suficientă adîncime, se completează scoţînd din rezervele cusăturii de pe şold.

Linia de talie de asemenea se corectează în cazul cînd la partea din spate este scurtă, după conformaţia corpului persoanei pentru care se lucrează.

Semnele de la încercat se corectează, se prepară din nou fusta parte peste parte, se face proba de control, apoi se confecţionează.

La acest obiect, spre deosebire de celelalte, se confecţionează fiecare parte separat (stînga şi dreapta) unindu-se partea din spate de partea din faţă prin liniile cusăturii de pe şold, apoi cusăturile interioare se trag la maşină cu lărgimea cutelor desfăcută, se descalcă şi după aceea se uneşte o parte a fustei de cealaltă prin cusătura de răscroitură. Această cusătură, pentru a nu ţine în timpul purtatului, se crestează din loc în loc, se surfilează şi se calcă cu rezervele desfăcute. Cutele se însăilează din nou margine cu margine şi se trag la maşină pe deasupra, pînă la o distanţă de 12—14 cm din linia de talie (fig. 142, *c*).

În partea stîngă se introduce fermoarul sau se închide cu nasturi şi butoniere.

Fusta-pantalon se fixează pe rejansă şi în cazul cînd se închide în ambele părţi, se procedează la fel şi cu rejansa.

B. ŞORTUL

Îmbrăcămintea cea mai comodă şi mai mult folosită pentru sport este şortul, care nu lipseşte femeilor atît la mare cît şi la munte, la ascensiuni etc. Şortul este un obiect de îmbrăcăminte uşor de confecţionat şi puţin

costisitor, deoarece necesită metraj puțin și uneori se poate executa dintr-o fustă sau o rochie ieșită din modă și al cărei material este foarte bun.

Șorturile pentru mare se confecționează din materiale ușoare: creton, olandină, doc etc., și se poartă cu bluze sau pulovere din bumbac.

Pentru munte șorturile se confecționează din stofă, doc, jersey din lînă etc., la care vin bine pulovere din lînă de culoare contrastantă, bluze sport și jachete asortate.

Aceste șorturi sînt scurte, la 25—30 cm deasupra genunchiului, ajustate pe corp din talie pînă în direcția șoldurilor de unde se lărgesc pînă în linia de lungime, căzînd depărat de picior.

Se confecționează cu platcă în față, cu cordon de jur-împrejur și întotdeauna cu buzunare ce pornesc din pense, din tăieturi etc. În partea de jos, pe picior, se termină cu manșete sau cu un tiv simplu, întors pe dos. Pe linia de talie, pentru a se îmbrăca cu mai multă ușurință, se închide cu fentă în ambele părți, în care se introduce cîte un fermoar sau se fac butoniere și nasturi care constituie și o garnitură. Din liniile penselor, atît la partea din spate, cît și la partea din față, se formează prin călcat cîte o dungă pînă în linia de lungime a șortului, la fel ca la pantalonii bărbătești.

Pentru a se croi un șort este necesar un tipar care se aseamănă cu tiparul fustei-pantalon, cu deosebirea că este mult mai scurt, lărgimea de pe picior mai mică, la partea din spate are o singură pensă din cauza cusăturii din mijlocul spatelui care nu mai rămîne pe fir drept și nu are cute.

Măsurile necesare unui tipar de șort sînt aceleași de la fusta-pantalon, însă măsura de lungime a fustei se înlocuiește cu lungimea șortului.

Șortul este format din două părți, partea din spate și partea din față.

1. Tiparul de șort

a) *Tiparul părții din spate*

Pentru a se desena tiparul părții din spate al șortului, se desenează liniile ajutătoare de la partea din spate ale fustei-pantalon și anume:

— Unghiul drept
— Linia de șolduri
— Linia de lungime a șortului.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linie orizontală 1,5 cm și se notează punctul A_1 deasupra liniei orizontale cu 1 cm. Din punctul A_1 se măsoară, tot pe linia orizontală, 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului (fig. 143, *a*).

$$AA_1 = 1{,}5 \text{ cm}$$

$$A_1A_2 = 1/4 \text{ din grosimea taliei plus } 2 \text{ cm.}$$

Linia de pe șold. Din punctul B se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea șoldurilor plus 1—2 cm și se notează punctul B_1, iar pe linia de lungime a șortului, din punctul C, se măsoară 1/4 din grosimea șoldu-

rilor plus 2—3 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă și B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină.

BB_1 = 1/4 din grosimea șoldurilor plus 1—2 cm

CC_1 = 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2—3 cm.

Răscroitura șortului. Din punctul A_1 se măsoară spre linia verticală 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor, minus 1—3 cm și se notează punctul D, din care se desenează o linie orizontală.

Pe această linie, din punctul D, se măsoară 1/3 din distanța A_1D și se notează punctul D_1. Se unesc punctele A_1 cu D_1, trecînd prin punctul B, printr-o linie curbă mai accentuată în dreptul unghiului D, formîndu-se astfel răscroitura șortului.

A_1D = 2/3 din 1/2 din grosimea șoldurilor minus 1—3 cm

DD_1 = 1/3 din distanța A_1D.

Linia interioară a piciorului. Din punctul C se prelungește linia de lungime a șortului spre stînga cu distanța D_1D, minus 1 cm, și se notează punctul C_2. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie oblică plină.

$CC_2 = DD_1$ minus 1 cm.

Linia de rotunjime. Din punctul C_1 se ridică pe linia de pe șold cu 3—4 cm și se notează punctul C_3. Se unesc punctele C_3 cu C_2 printr-o linie ușor șerpuită.

C_1C_3 = 3—4 cm.

Pensa. Pe linia de talie, din punctul A_1, se măsoară 6 cm. Adîncimea pensei este de 1,5 cm și lungimea de 12 cm. Din aceste puncte se desenează pensa, observîndu-se ca mijlocul ei să fie pe linie dreaptă.

b) *Tiparul părții din față*

Pentru formarea tiparului de față se procedează la fel ca și la tiparul de spate, desenîndu-se liniile ajutătoare de la fusta-pantalon și anume:

— Unghiul drept
— Linia de șolduri
— Linia de lungime a șortului.

Liniile de tipar

Linia de talie. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1 cm și se notează punctul A_1, mai jos de linie cu 2 cm. Din punctul A_1 se măsoară tot pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă.

AA_1 = 1 cm

A_1A_2 = 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm.

Linia de pe șold. Din punctul B se măsoară pe linia de grosime a șoldurilor 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul B_1. Din punctul C se măsoară pe linia de lungime a șortului 1/4 din grosimea șoldurilor plus

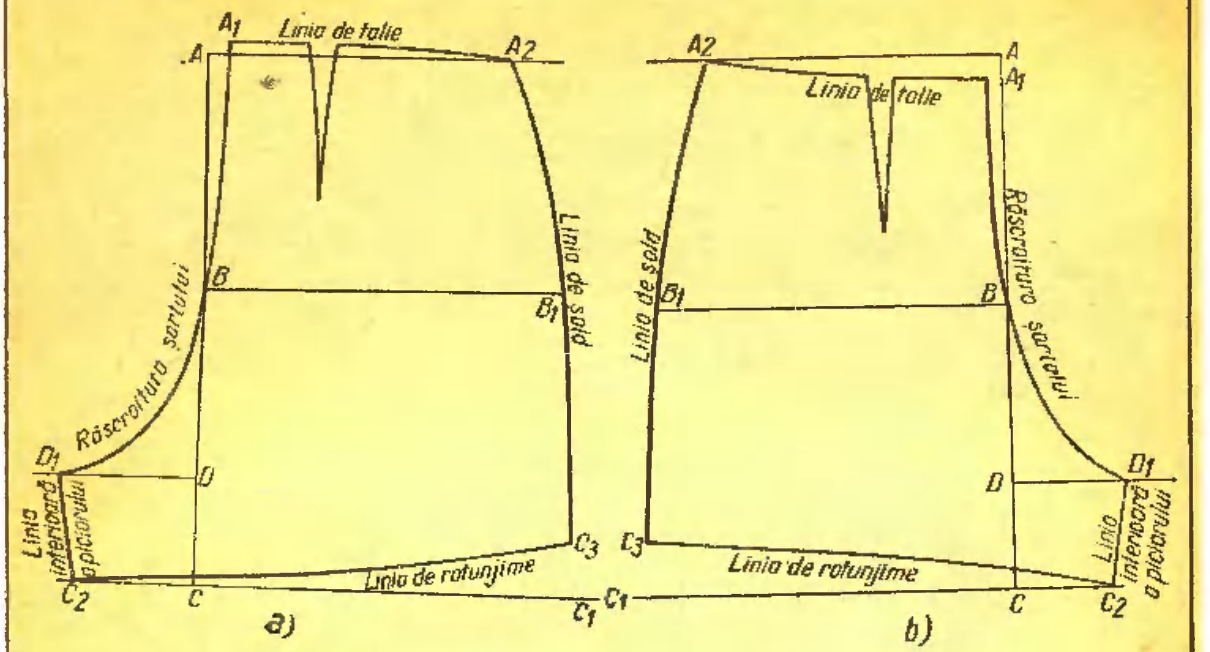

Fig. 143. Sort:
a — tiparul părții din spate;
b — tiparul părții din față;
c — schița șortului cu manșetă la picior; *d* — schița de șort fără manșetă la picior și cu buzunare.

1—2 cm, și se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă și B_1 cu C_1 printr-o linie oblică plină.

BB_1 = 1/4 din grosimea șoldurilor

CC_1 = 1/4 din grosimea șoldurilor plus 1—2 cm.

Răscroitura șortului. Din punctul C se măsoară pe linia verticală distanța CD de la partea din spate, și se notează punctul D, din care se desenează o linie orizontală pe care se aplică distanța DD_1 de la partea din spate, minus 2—3 cm, și se notează punctul D_1. Se unesc punctele A_1 cu D_1, trecînd prin punctul B, printr-o linie curbă mai accentuată în dreptul unghiului D.

CD = distanța CD de la partea din spate

DD_1 = distanța DD_1 de la partea din spate minus 2—3 cm.

Linia interioară a piciorului. Din punctul C se desenează spre dreapta o linie orizontală pe care se aplică distanța DD_1 minus 1 cm și se notează punctul C_2. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie oblică plină (fig. 143, *b*).

$CC_2 = DD_1$ minus 1 cm.

Linia de rotunjime. Din punctul A_2 se măsoară pe linia de pe șold distanța A_2C_3 de la partea din spate și se notează punctul C_3. Se unesc punctele C_3 cu C_2 printr-o linie ușor curbă înăuntrul tiparului.

$A_2C_3 = A_2C_3$ de la partea din spate.

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 7 cm. Adîncimea pensei este de 2 cm și lungimea de 12 cm. Din aceste puncte se desenează pensa, observîndu-se ca mijlocul ei să fie pe linia dreaptă și s-a terminat astfel tiparul de șort.

2. Croitul șortului

Linia verticală a unghiului drept dispărînd prin decuparea tiparului, se va desena înainte o linie verticală paralelă în interiorul tiparului care va ajuta la croit.

În cazul cînd modelul are un buzunar din tăietură, se desenează pe tipar linia buzunarului și se decupează apoi tiparul și pe linia desenată.

Tiparele decupate se așază pe material, atît partea din spate cît și partea din față, cu linia verticală pe firul drept de lungime al materialului, ținîndu-se seama de rezervele necesare care sînt aceleași ca și la fusta-pantalon.

În cazul cînd șortul se termină în partea de jos pe picior cu manșetă, se ține seama și se lasă pe linia de lungie 8—10 cm rezervă din care se îndoaie manșeta (fig. 143, *c*).

La modelul cu buzunarul în tăietură, se lasă la partea care intră sub buzunar rezerva pentru o parte din punga buzunarului (fig. 143, *d*).

3. Confecționarea șortului

După croit, se însăilează și se face proba la care se observă dacă în direcția șoldurilor șortul nu este strîmt sau prea larg, cusătura interioară nu jenează în timpul mișcărilor, iar linia de talie și de rotunjime pe picior sînt bune.

În cazul cînd este larg, se prinde în ace cu gămălie plusul de lărgime, pierdut pînă în linia de lungime; dacă este strîmt se lărgește din rezerva lăsată la cusăturile de pe șold.

Cînd cusătura interioară jenează, se dă drumul din rezervă atît pe linia de răscroitură, cît și pe linia interioară a piciorului. Se stabilesc lărgimea și linia de contur a taliei. Pentru un model care indică un buzunar în pensă, se mută adîncimea acesteia spre linia cusăturii de pe șold după proporția modelului. Dacă buzunarul este format din tăietură, se controlează dacă linia este bine fixată, se controlează apoi și linia de rotunjime.

După ce s-a încercat în felul acesta șortul, se dau semne, se corectează apoi se face proba de control. La această probă se observă dacă cusăturile au fost bine corectate, dacă liniile de pe șold cad drept, fixîndu-se totodată și lungimea fentelor. Buzunarele se execută după cum s-a arătat la capitolul „Fuste și bluze". După executarea buzunarelor se confecționează șortul procedîndu-se ca și la fusta-pantalon, adică fiecare parte separat, apoi unindu-se prin linia de răscroitură a șortului.

Pe linia de lungime se face un tiv lat de 2—2,5 cm. În cazul cînd are manșetă, se poate face din lungimea șortului sau aplicată separat. Cînd manșeta este formată din linia de lungime se execută în felul următor: se fixează lățimea manșetei de 5—6 cm și se dă un semn de la linia de lungime într-o parte și cealaltă, la o distanță de jumătate din lățimea manșetei. Din semnul de deasupra liniei de lungime, atît pe cusătura de pe șold cît și pe cusătura interioară a piciorului, se crestează rezervele cusăturilor pe dos pînă la o distanță de 2—3 mm de la tighel. Se însăilează apoi cusăturile cu rezervele pe fața șortului și se trag la mașină din acest punct.

Se calcă, se întoarce lățimea manșetei, însăilîndu-se pe ultimul semn. Marginea de lățime îndoită înăuntru la 1/2 cm se însăilează pe primul semn al manșetei și se trage la mașină un tighel în vîrf.

Se calcă din nou îndoindu-se lățimea manșetei jumătate pe șort și jumătate în afară. Se fixează această manșetă de cusături cu cîte o cheiță pe dosul șortului.

În cazul cînd lungimea șortului nu a fost suficientă și manșeta a fost croită separat, se însăilează cusăturile și se controlează dacă lărgimea ei este egală cu lărgimea șortului. Se trage la mașină în afara șularului cu 1/2 cm pentru ca manșeta să fie ceva mai largă, fiind întoarsă pe deasupra. Se calcă, se îndoaie în două pe lățime cu cusăturile înăuntru și se aplică pe șort. Se trage la mașină, apoi se prinde una din părți, iar cu cealaltă se face curat pe dos.

Pentru fenta din ambele părți, dacă se închide cu fermoar se va proceda la executarea ei ca și la fuste (v. cap. V „Fuste").

În cazul cînd se închide cu butoniere și nasturi, care formează o garnitură a șortului, se procedează în felul următor:

Părțile din față pe care se fac butonierele se dublează pe toată lungimea fentei cu o fîșie din același material, croită pe fir drept. Dacă stofa

este groasă, această fîșie se aplică dintr-un material mai subțire de aceeași culoare.

Se trage la mașină pe deasupra un tighel în vîrf și unul la o distanță de 3 cm, unite între ele la capătul fentei printr-un tighel în linie dreaptă.

La partea din spate a fentei se dă un semn de lățimea ei, 2—3 cm cît se suprapune partea din față, pe care se vor coase nasturii și care se dublează la fel ca și partea din față.

În talie, dacă șortul are platcă, se scoate un tipar urmărindu-se linia de talie, se desenează apoi forma plătcii după model (cu colț, rotund). Se croiește platca din resturile rămase, apoi se prinde de șort pe linia de talie, se însăilează pe dos, se trage la mașină și se întoarce pe față, trăgîndu-se un tighel de jur-împrejur, la aceeași distanță la care s-a tras și buzunarul.

Dacă șortul are în talie un cordon cu cataramă, se termină linia de talie aplicîndu-se o fîșie din material în fir bie pe dos, care se fixează printr-un tighel tras pe față în vîrf, și unul la o distanță de 1,5—2 cm cît lățimea bieului.

Cordonul se face dublu, introducîndu-se înăuntru o fîșie din pînză tare sau o gogrenă, apoi se trage un tighel în margine de jur-împrejur. La șorturile din materiale subțiri, cordoanele se pot tigheli pe toată lățimea, împărțind în distanțe egale.

Pentru ca acest cordon să stea fix pe linia de talie, se fac patru bride din material, lungi de două ori cît lățimea cordonului și late de 1/2 cm. Se fixează două bride în partea din spate și două în partea din față, în direcția penselor.

Dunga șortului se formează, atît la partea din spate cît și la partea din față, dîndu-se un semn din vîrful penselor pînă în linia de lungime. Se însăilează pe semne și se calcă cu cîrpa udă, presîndu-se bine pentru a rămîne o dungă bine pronunțată.

La șorturile din materiale care se spală este bine ca această dungă să fie tighelită în vîrf, pentru a se menține în timpul purtatului și totodată să nu dispară la spălat.

IX. ÎMBRĂCĂMINTE PENTRU PLAJĂ

A. COSTUMUL DE BAIE

Costumul de baie se poate face dintr-o bucată sau din două, separat chilotul și sutienul.

Costumul dintr-o bucată se poate face la rîndul lui în două feluri: dintr-o bucată cu un chilot sau dintr-o bucată cu o fustă, avînd pe dedesubt două fîșii prinse în talie care înlocuiesc chilotul.

Peste costumul de baie, pînă la plajă, se poate îmbrăca o fustă cu bolerou sau jachetă, iar în zilele răcoroase, pantalon pescăresc care ține loc de fustă și care se poartă cu un pulover sau cu o jachetă.

1. Costumul de baie dintr-o bucată cu chilotul

Acest costum este foarte ajustat, decoltat în partea de sus, unde se fixează pe corp cu un elastic introdus în marginea decolteului, cu bretele

sau cu o fîșie îngustă din același material, cu care se fixează de gît și se înnoadă în partea din spate printr-o fundă.

Costumele terminate printr-un elastic, deci fără bretele, vin bine corpurilor cu bustul frumos. Persoanele cu bustul lăsat li se recomandă costumul cu bretele, care țin loc de sutien.

Ajustarea se obține prin cusăturile de subraț și prin cusăturile montante care la partea din spate se prelungesc pînă în linia de pe picior a costumului. Se închide în partea din spate printr-un fermoar lung de 25—30 cm, sau prin copci fixate destul de des.

Costumul de baie se face din jerseu, pichet, olandină, creton etc.

Pentru a se putea croi exact un costum de baie, se folosește un tipar deosebit de cele învățate pînă acum, care necesită următoarele măsuri:

— lungimea subrațului
— lungimea pînă la șolduri
— lungimea interioară a chilotului care se măsoară din linia de talie de la partea din spate, urmărindu-se cusătura interioară a chilotului, pînă în linia de talie de la partea din față
— grosimea bustului
— grosimea taliei
— grosimea șoldurilor.

Tiparul costumului de baie se compune din două părți: partea din spate și partea din față.

a) *Tiparul părții din spate*

Se formează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei și se înseamnă cu *A*. Din vîrful lui se desenează o linie verticală și una orizontală nedefinite.

Liniile ajutătoare

Linia de talic: din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea subrațului minus 2 cm și se notează punctul *B*. *Linia de șolduri*: din punctul *B* se măsoară lungimea pînă la șolduri și se notează punctul *C*. *Linia de lungime* a costumului: tot din punctul *B* se măsoară 1/2 din lungimea interioară a pantalonului plus 2 cm și se notează punctul *D*.

Din punctele *B C D* se desenează trei linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului *A*.

AB = lungimea sutienului minus 2 cm;
BC = lungimea pensei la șolduri;
BD = 1/2 lungimea interioară a pantalonului plus 2 cm.

Liniile de tipar

Linia de mijlocul spatelui. Pe linia de talie, din punctul *B*, se măsoară în interiorul tiparului 2—3 cm și se notează punctul B_1, iar din punctul *A*, 1 cm și se notează punctul A_1, coborît de linia orizontală cu 1—4 cm, după cum trebuie să fie costumul de decoltat. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie oblică și B_1 cu *D* printr-o linie ușor curbă pînă în punctul *C*, de unde se desenează în continuare o linie dreaptă (fig. 144, *a*).

$$BB_1 = 2—3 \text{ cm}$$

$$AA_1 = 1 \text{ cm}.$$

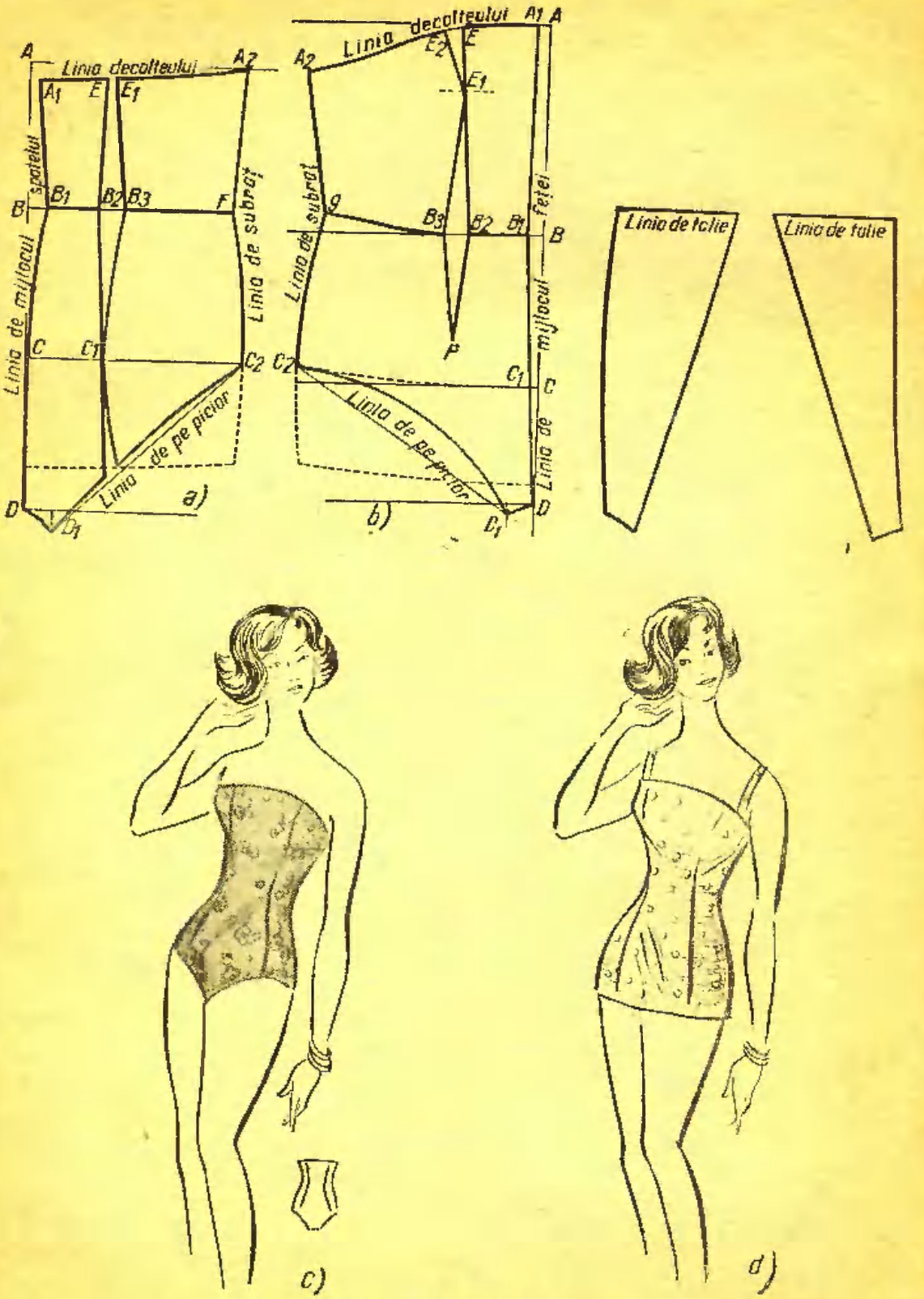

Fig 144. Costum de baie dintr-o bucată:

a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița costumului de baie dintr-o bucată cu chilotul; *d* — schița costumului de baie gen fustă.

Linia decolteului. Din punctul A_1 se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea bustului plus 1—2 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă în interiorul tiparului.

A_1A_2 = 1/4 din grosimea bustului plus 1—2 cm.

Liniile cusăturii montante. Pe linia de talie, din punctul B_1 se măsoară 6—7 cm și se fixează punctul B_2, iar pe linia de bust, distanța din talie B_1B_2 plus 2 cm și se notează punctul E. Din punctul C se măsoară pe linia de grosime a șoldurilor distanța din talie B_1B_2 plus 3—4 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele E cu B_2 și B_2 cu C_1 printr-o linie oblică, prelungită pînă în linia de lungime a costumului.

Pentru a se forma a doua linie a cusăturii montante, din punctul E se măsoară pe linia de bust 1—2 cm și se notează punctul E_1, iar pe linia de talie, din punctul B_2, 3—4 cm și se notează punctul B_3. Se unesc punctele E_1 cu B_3 printr-o linie oblică, prelungită din punctul B_3 printr-o linie ușor rotunjită în afara cusăturii montante, pînă în punctul C_1.

B_1B_2 = 6—7 cm

A_1E = distanța B_1B_2 plus 2 cm

CC_1 = distanța B_1B_2 plus 3—4 cm

EE_1 = 1—2 cm

B_2B_3 = 3—4 cm.

Linia de subraț. Pe linia de talie, din punctul B_1, se măsoară 1/4 grosimea taliei, scoțîndu-se în afară distanța dintre punctele B_2 și B_3, și se notează punctul F. Pe linia de grosime a șoldurilor se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul C_2. Se unesc punctele A_2 cu F printr-o linie oblică și punctele F cu C_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

B_1F = 1/4 din grosimea taliei minus distanța B_2B_3

CC_2 = 1/4 din grosimea șoldurilor.

Linia de lungime a chilotului. Din punctul D se măsoară pe linia orizontală 3,5—4 cm și se notează punctul D_1, coborîndu-se pe această linie cu 2 cm. Se unesc punctele D cu D_1 printr-o linie ușor curbă în interiorul tiparului.

Linia de pe picior a costumului. Se unesc punctele C_2 cu D_1 printr-o linie ușoară, iar la mijlocul ei curbată cu 1 cm.

Din prima linie a cusăturii montante se măsoară pe linia piciorului 2—3 cm și se desenează din acest punct o linie ușor curbă pînă în punctul C_1, terminîndu-se astfel tiparul de spate.

b) *Tiparul părții din față*

În partea dreaptă a hîrtiei se formează un unghi drept care se notează cu A. Din vîrful lui se desenează o linie orizontală și una verticală nedefinite.

Liniile ajutătoare

Linia de talie: din unghiul A se măsoară lungimea subrațului plus 6 cm și se notează punctul B.

Linia de grosime a şoldurilor: din punctul B se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la şolduri şi se notează punctul C.

Linia de lungime a costumului: tot din punctul B se măsoară 1/2 din lungimea interioară a chilotului minus 2 cm şi se notează punctul D.

Din punctele $B\ C\ D$ se desenează trei linii orizontale, paralele cu linia orizontală a unghiului A.

AB = lungimea subraţului plus 6 cm;
BC = lungimea pînă la şolduri;
BD = 1/2 din lungimea interioară a chilotului minus 2 cm.

Liniile de tipar

Linia de mijlocul feţei. Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 1 cm şi se notează punctul A_1.

Pe linia de talie, din punctul B, se măsoară 2—2,5 cm şi se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_1 cu B_1 printr-o linie oblică şi B_1 cu D printr-o linie uşor curbă înăuntrul tiparului, care se notează pe linia de grosime a şoldurilor cu C_1 (fig. 144, *b*).

$$AA_1 = 1 \text{ cm}$$
$$BB_1 = 2—2{,}5 \text{ cm}.$$

Linia decolteului. Din punctul A_1 se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea bustului plus 4—5 cm şi se notează punctul A_2 coborît de la linia orizontală cu 6 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie şerpuită.

$$A_1A_2 = 1/4 \text{ din grosimea bustului plus } 4—5 \text{ cm}.$$

Liniile cusăturii montante. Pe linia de talie, din punctul B_1, se măsoară 7—8 cm şi se notează punctul B_2. Pe linia decolteului se măsoară din punctul A_1 distanţa din talie B_1B_2 plus 2 cm şi se notează punctul E. Se unesc punctele E cu B_2 printr-o linie oblică, prelungită din punctul B_2 cu 12 cm, şi se notează punctul F, depărtat de linia de mijlocul feţei cu distanţa din talie B_1B_2 plus 2 cm.

Pentru a se forma a doua linie a cusăturii montante, se fixează punctul cel mai dezvoltat al bustului, ridicîndu-se din linia de talie, din punctul B_2, cu 15—17 cm şi notînd punctul E_1.

Din punctul E se măsoară pe linia decolteului 2—3 cm şi se notează punctul E_2. Pe linia de talie, din punctul B_2, se măsoară 3—4 cm şi se notează punctul B_3. Se unesc punctele E_2E_1 şi B_3 prin două linii oblice, care se rotunjesc în direcţia punctului E_1 unde se unesc. Se unesc şi punctele B_3 cu F formîndu-se astfel cusătura montantă.

$$B_1B_2 = 7—8 \text{ cm}$$
$$A_1E = B_1B_2 \text{ plus } 2 \text{ cm}$$
$$B_2F = 12 \text{ cm}$$
$$B_2E_1 = 15—17 \text{ cm}$$
$$EE_2 = 2—3 \text{ cm}$$
$$B_2B_3 = 3—4 \text{ cm}.$$

Linia de subraţ. Pe linia de talie, din punctul B_1, se măsoară 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm, scoţîndu-se în afară distanţa B_2B_3 şi se notează punctul G, cu 2 cm deasupra liniei orizontale.

Pe linia de grosime a șoldurilor, din punctul C_1, se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2 cm. Se unesc punctele A_2 cu G printr-o linie oblică, prelungită pînă în punctul C_2 printr-o linie ușor curbă, controlîndu-se ca din punctul A_2 să fie egală cu aceeași linie de la partea din spate A_2C_2, și se notează punctul C_2. Se desenează și linia de talie unindu-se punctele G cu B_1 printr-o linie șerpuită.

B_1G = 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm

C_1C_2 = 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2 cm.

$A_2C_2 = A_2C_2$ de la partea din spate.

Linia de lungime a chilotului. Din punctul D se măsoară pe linia orizontală 3,5—4 cm și se notează punctul D_1, coborît de această linie cu 1,5 cm. Se unesc punctele D cu D_1 printr-o linie ușor curbă.

Linia de pe picior a costumului. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie oblică, curbată la mijlocul ei cu 5—7 cm în interiorul tiparului, terminîndu-se astfel tiparul costumului de baie (fig. 144, *c*).

2. Costumul de baie dintr-o bucată cu fusta

Costumul de baie se mai poate executa terminat în partea de jos printr-o linie dreaptă, iar pe linia de talie se prind pe dedesubt două fîșii care înlocuiesc chilotul.

Pentru această formă de costum, care are o linie frumoasă, se folosește același tipar, căruia i se aduc următoarele modificări: din linia de talie se aplică, atît la partea din spate cît și la partea din față, lungimea pentru fustă (27—30 cm) și se desenează o linie orizontală pînă în linia de subraț.

Pentru a lua forma corpului, se intră din linia de subraț pe linia de lungime, la partea din spate și din față, cu cîte 1 cm, și se continuă liniile de subraț pînă în aceste puncte.

Fîșia care înlocuiește chilotul se formează la partea din spate, folosindu-se linia de mijlocul spatelui, linia de lungime a chilotului, iar pe linia de talie, din punctul B_1, se măsoară 11—12 cm și se desenează din acest punct o linie oblică pînă în punctul D_1. Pentru fîșia din partea din față se procedează la fel (fig. 144, *d*).

La croit se copiază tiparele acestor fîșii pentru a se putea așeza pe material fiecare separat.

3. Chilotul pentru costumul de baie

Acest chilot se face strîns pe corp, în talie fixat printr-un cordon, iar în părți se închide cu două fermoare sau cu butoniere și nasturi. Pe șolduri și în mijlocul spatelui și al feței are cusături care împreună formează cusătura interioară.

Pentru formarea tiparului de chilot se folosesc aceleași măsuri ca și la costumul de baie. Tiparul de chilot este format din două părți: partea din spate și partea din față.

a) *Tiparul părții din spate*

În partea din stînga a hîrtiei se desenează, ca și la celelalte tipare, același unghi drept A din care se prelungesc o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia de grosime a șoldurilor: din unghiul A se măsoară lungimea pînă la șolduri și se notează punctul B. *Linia de lungime a chilotului*: tot din unghiul A se măsoară 1/2 din lungimea interioară a chilotului plus 2 cm și se notează punctul C. Din punctele B și C se desenează două linii orizontale.

AB = lungimea pînă la șolduri;

AC = 1/2 din lungimea interioară a chilotului plus 2 cm.

Liniile de tipar

Linia cusăturii interioare a chilotului. Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 2—3 cm și se notează punctul A_1 deasupra liniei orizontale cu 1 cm.

Pe linia de lungime, din punctul C, se măsoară spre stînga 2—3 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele A_1 cu C_1 trecînd prin punctul B_1 printr-o linie ușor curbă (fig. 145, *a*).

$$\left.\begin{matrix} AA_1 \\ CC_1 \end{matrix}\right\} = 2\text{—}3 \text{ cm}.$$

Linia de talie. Din punctul A_1 se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 2—3 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

Pensa. Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 6 cm, se dă adîncime pensei 2—3 cm, iar lungime 12 cm. Se unesc aceste două puncte din talie cu vîrful pensei prin linii oblice.

Linia de pe șold. Din punctul B se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2 cm și se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

Linia de lungime a chilotului. Din punctul C se măsoară spre dreapta 1 cm și se notează punctul C_2 mai jos de linia orizontală cu 1,5 cm. Se unesc punctele C_1 cu C_2 printr-o linie ușor curbă.

Linia de pe picior a chilotului se formează unindu-se punctul C_2 cu B_1 printr-o linie ușoară, apoi curbată în mijlocul ei cu 1 cm în interiorul tiparului.

Pensa. Se împarte distanța C_2B_1 în două și se desenează adîncimea pensei de 2—3 cm într-o parte și alta a semnului, iar lungimea de 5—6 cm. Se unesc aceste puncte cu vîrful pensei prin linii foarte ușor curbe.

b) *Tiparul părții din față*

Ca și tiparul de spate se formează unghiul drept în partea dreaptă a hîrtiei și se înseamnă cu A. Din punctul A se desenează o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia de grosime a şoldurilor: din unghiul A se măsoară lungimea pînă la şolduri şi se notează punctul B.

Linia de lungime a chilotului: tot din unghiul A se măsoară 1/2 din lungimea interioară a chilotului minus 2 cm şi se notează punctul C. Din punctele B şi C se desenează două linii orizontale, paralele cu linia orizontală a unghiului drept.

AB = lungimea pînă la şolduri;

AC = 1/2 din lungimea interioară a chilotului minus 2 cm.

Liniile de tipar

Linia cusăturii interioare a chilotului. Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 2 cm şi se notează punctul A_1, cu 2 cm mai jos de această linie. Din punctul C se măsoară în afara tiparului 2 cm şi se notează punctul C_1. Se unesc punctele C_1 cu A_1 printr-o linie uşor curbă trecînd prin punctul B (fig. 145, *b*).

$$\left.\begin{matrix} AA_1 \\ CC_1 \end{matrix}\right\} = 2 \text{ cm}.$$

Linia de talie. Din punctul A_1 se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei şi se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie uşor curbă.

A_1A_2 = 1/4 din grosimea taliei.

Linia de pe şold. Din punctul B se măsoară 1/4 din grosimea şoldurilor şi se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie uşor curbă.

BB_1 = 1/4 din grosimea şoldurilor.

Linia de lungime a chilotului. Din punctul C_1 se aplică lungimea aceleiaşi linii de la partea din spate C_1C_2 şi se notează punctul C_2, coborît de linia orizontală cu 1 cm. Se unesc punctele C_1 cu C_2 printr-o linie uşor curbă.

$C_1C_2 = C_1C_2$ de la partea din spate.

Linia de pe picior a chilotului se formează unindu-se punctele B_1 cu C_2 printr-o linie uşoară, apoi curbată la mijlocul ei cu 5—6 cm în interiorul tiparului.

Tiparul de chilot se mai poate executa închizînd cusătura interioară, rămînînd ambele părţi (spate şi faţă) dintr-o bucată, unite numai prin cusăturile de pe şold. Această formă de chilot este mult mai simplă decît prima şi tiparul lui se poate obţine desenîndu-se tiparul părţii din spate în continuare cu tiparul prăţii din faţă în felul următor.

c) *Tiparul chilotului de baie dintr-o bucată*

Se formează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei care se înseamnă cu A. Din vîrful lui se desenează o linie orizontală şi una verticală.

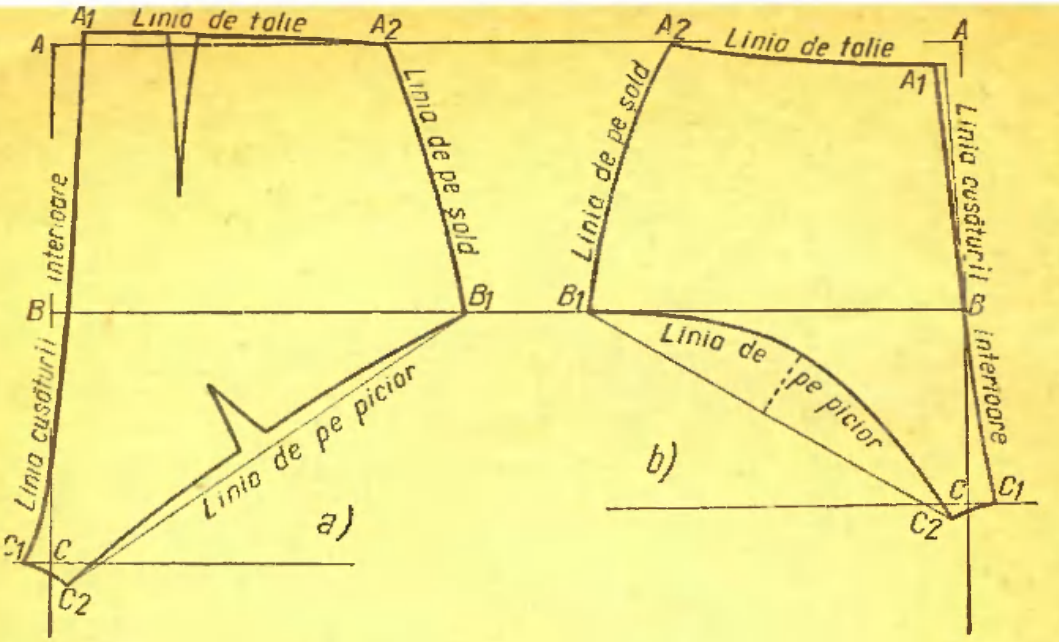

Fig. 145. Costum de baie din două bucăți:
a — tiparul părții din spate a chilotului;
b — tiparul părții din față a chilotului;
c — schița.

Liniile ajutătoare

Linia de grosime a șoldului (spate): din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală lungimea pînă la șolduri și se notează punctul *B*.

Linia de lungime a chilotului (spate): tot din unghiul *A* se măsoară 1/2 din lungimea interioară a chilotului plus 2 cm și se notează punctul *C*.

Linia de talie (față): din punctul *C* se măsoară 1/2 din lungimea interioară a chilotului minus 2 cm și se notează punctul *D*.

Linia de grosime a șoldurilor (fața): din punctul *D* se măsoară pe linia verticală, spre punctul *C*, lungimea pînă la șolduri și se notează punctul *E*.

Din punctele *B*, *C*, *D* și *E* se desenează patru linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului *A*.

Liniile de tipar

Linia de talie la partea din spate. Din unghiul *A* se ridică cu 1 cm și se notează punctul A_1. Tot din unghiul *A* se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 6—7 cm, se fixează adîncimea pensei 2 cm, iar lungimea 12 cm. Se unesc punctele de adîncime cu vîrful pensei prin două linii oblice, ținîndu-se seama să fie linia dreaptă în mijlocul ei.

Linia de pe șold. Din punctul *B* se măsoară pe linie orizontală 1/4 din grosimea șoldurilor plus 2 cm

și se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_2 cu B_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

Linia de pe picior a chilotului. Din punctul C se măsoară spre dreapta 2,5—3 cm și se notează punctul C_1. Se unesc punctele B_1 cu C_1 printr-o linie oblică ușoară care se curbează la mijlocul ei cu 1 cm.

Pensa de pe linia de lungime a chilotului. La mijlocul distanței B_1C_1 se desenează o pensă adîncă de 2—3 cm și lungă de 5—6 cm terminîndu-se astfel partea din spate a chilotului (fig. 146, *a*).

Linia de talie la partea din față. Din punctul D se măsoară pe linie verticală 2 cm și se notează punctul D_1. Tot din punctul D se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei și se notează punctul D_2. Se unesc punctele D_1 cu D_2 printr-o linie ușor curbă.

Linia de pe șold. Din punctul E se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul E_1. Se unesc punctele D_2 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

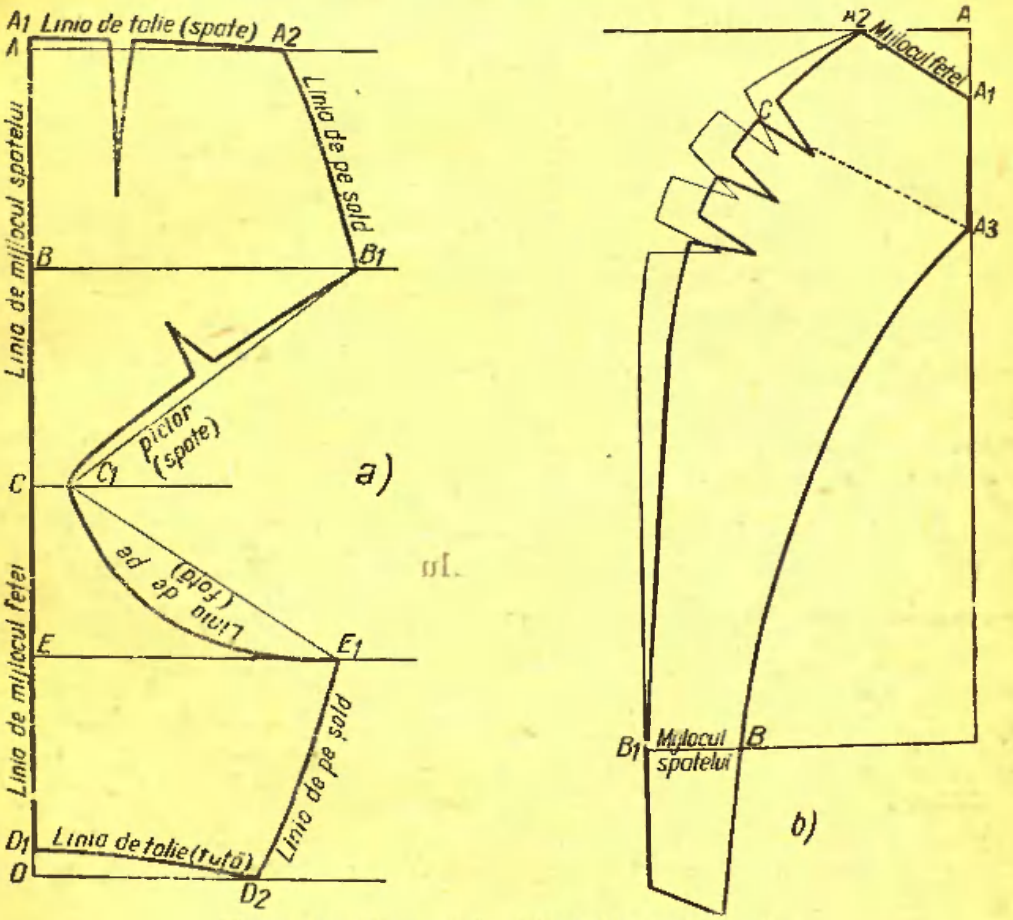

Fig. 146. Tiparul de chilot dintr-o bucată:
a — tiparul de chilot; *b* — tiparul de sutien.

Linia chilotului de pe picior se formează unindu-se punctele E_1 cu C_1 printr-o linie oblică ușoară, apoi curbată în mijlocul ei cu 5—6 cm.

4. Sutienul pentru costumul de baie

Sutienul se face strîns pe bust (prin 2 sau 3 pense — cînd bustul este dezvoltat, sau 1 pensă pentru bustul mic) în partea de jos, iar pe linia de mijlocul feței este puțin susținut. În mijlocul spatelui se înnoadă o parte

cu cealaltă fixîndu-se după grosimea bustului, iar la decolteu are două bretele sau una singură prinsă după gît.

Pentru a se forma tiparul acestui sutien este nevoie de două măsuri: 1) grosimea bustului care se măsoară de jur-împrejur exact (fără nici o lărgime) și 2) lățimea sutienului, de la bretele pînă sub bust (14—20 cm după mărimea bustului).

În partea stîngă a hîrtiei se desenează un unghi drept și se înseamnă cu A. Din vîrful lui se desenează o linie orizontală și una verticală.

Linia de mijlocul feței. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 5—6 cm și se notează punctul A_1, iar pe linia orizontală 8—10 cm și se notează punctul A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie oblică.

$$AA_1 = 5-6 \text{ cm.}$$
$$AA_2 = 8-10 \text{ cm.}$$

Linia din față a decolteului. Din punctul A_1 se măsoară pe linia verticală 10—12 cm și se notează punctul A_3. Se întărește linia pe distanța A_1A_3.

$$A_1A_3 = 10-12 \text{ cm.}$$

Linia de răscroitură. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 1/2 din grosimea bustului fixîndu-se punctul B, cu 18—20 cm mai jos de această linie.

Se unesc punctele A_3 cu B printr-o linie ușor curbă (fig. 146, *b*).

AB = 1/2 din grosimea bustului.

Linia de rotunjime. Din punctul A_3 se măsoară, paralel cu linia de mijlocul feței, lățimea sutienului (14—20 cm) și se notează punctul C. Din punctul B, care indică mijlocul spatelui, se măsoară 7—8 cm, lățimea sutienului în partea din spate, și se notează punctul B_1. Se unesc punctele A_2, C și B_1 printr-o linie curbă în afara tiparului.

A_3C = lățimea sutienului în partea din față (14—20 cm)

BB_1 = 7—9 cm (lățimea sutienului în partea din spate).

Partea din spate cu care se leagă sutienul. Se prelungesc din linia de mijlocul spatelui ambele linii cu 15—18 cm, iar la margini se unesc printr-o linie oblică.

Pensele. Din punctul C se măsoară adîncimea pensei spre linia de mijlocul feței cu 2—3 cm, iar lungimea 5—6 cm. Se unește vîrful cu cele două puncte de adîncime prin două linii oblice. Se desenează apoi și celelalte două pense egale ca lungime și adîncime și cu o distanță între ele de 3 cm.

Sutienul se fixează pe corp printr-o fîșie din material care se înnoadă în jurul gîtului.

Pentru busturile mici acest sutien se mai poate confecționa dintr-o fîșie din material croită pe fir bie, care se potrivește pe corp, formîndu-se cîte o pensă sub bust. În partea de sus i se dă o formă rotundă.

B. FUSTA DE PLAJĂ

Fusta de plajă care se îmbracă peste costum este desfăcută în partea din față, închisă cu nasturi pînă jos sau petrecută într-o parte, pentru a se îmbrăca și desbrăca ușor (fig. 147, *a*).

Ca lungime ea are măsura obişnuită a unei rochii sau se mai poate face scurtă, adică deasupra genunchiului (fig. 147, *b*).

Materialele din care se confecţionează aceste fuste sînt: cretonul, olanda, olandina, poplinul, stamba etc.

Fig. 147. Fustă şi bolerou pentru plajă:
a — schiţe pentru fustă lungă; *b* — schiţă pentru fustă scurtă; c—schiţa de jachetă de plajă din material pluşat.

Ca formă, această fustă se poate face dreaptă, cloş, în clini sau creaţă. După modelul ales, se foloseşte unul din tiparele de fustă învăţate, căruia i se va aplica lungimea ce trebuie să o aibă fusta.

C. BOLEROUL

Boleroul completează îmbrăcămintea peste costumul de baie. Se face cu mîneci scurte sau fără mîneci, cu lungimea pînă în linia de talie sau mai sus de talie, închis în mijlocul feţei, cu revere, sau decoltat. Boleroul se execută din acelaşi material cu costumul şi fusta, făcîndu-se mai

lung sau mai scurt, după model. Mînecile la acest bolerou pot fi lungi, trei sferturi sau scurte.

Pentru orice model de bolerou se urmăresc indicațiile date în cap. „Bluze" — bolerouri.

D. JACHETA DE PLAJĂ

Jacheta completează îmbrăcămintea de plajă și se poartă peste costumul de baie. Lungimea ei trebuie să acopere costumul. Mînecile se fac lungi sau trei sferturi, cu manșete întoarse din lungime (fig. 147, *c*).

În partea din față se petrece parte peste parte, iar la gît se termină cu un guler mare patrat, șal sau în forma unei glugi.

Această jachetă se poate confecționa din același material cu costumul sau din material pluşat fiind mult mai practic.

Pentru croit se folosește tiparul jachetei drepte, la care se aplică lungimea jachetei și a mînecilor după model.

E. PANTALONUL PESCĂRESC

Pantalonul pescăresc care se poartă în zilele mai răcoroase se execută din doc, jerseu sau stofă mai subțire, uni, culori diferite în armonie cu bluza sau puloverul.

Acest pantalon este lung pînă sub pulpă, la circa 20—25 cm mai sus de pămînt, strîns pe picior, unde se termină cu o manșetă sau cu o deschizătură.

Se confecționează din doc, stofă subțire, jerseu etc.

Pantalonul pescăresc are fente în ambele părți, închise prin fermoare sau butoniere cu nasturi și întotdeauna buzunare în linie verticală, ieșite din pense sau dintr-o clapă.

Din vîrful penselor, atît la partea din spate cît și la partea din față, pornesc dungile pantalonului, care se presează la fel ca și la pantalonul bărbătesc.

Pentru a se confecționa un pantalon pescăresc se folosește un tipar pentru care trebuie următoarele măsuri:

— lungimea pantalonului, care se măsoară din talie pînă sub pulpă (cu 20—25 cm mai scurt de la pămînt).
— grosimea taliei
— grosimea șoldurilor
— grosimea piciorului în direcția unde s-a luat lungimea pantalonului.

Pantalonul pescăresc este format din două părți: partea din spate și partea din față.

a) *Tiparul părții din spate*

Se formează un unghi drept care se înseamnă cu *A*, din vîrful căruia se desenează o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia pentru cusătura interioară: din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor, minus 2—3 cm, și se notează punctul *B*.

AB = 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor minus 2—3 cm.

Linia de lungime a pantalonului: tot din unghiul A se măsoară lungimea pantalonului și se notează punctul C. Din punctele B și C se desenează două linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Linia de pe șold se formează desenîndu-se mai întîi o linie ajutătoare, pentru care din punctul A se măsoară 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul D. Din acest punct se desenează o linie verticală, paralelă cu linia verticală a unghiului A, pînă în linia de lungime, și se notează punctul C_1, iar unde se întîlnește cu linia orizontală din direcția șoldurilor se notează punctul B_1. Din punctele D și B_1 se măsoară spre dreapta cîte 2 cm și se notează D_1 și B_2. Pe linia de lungime din punctul C_1 se măsoară în interiorul tiparului 4 cm și se notează punctul C_2. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie curbă în afara tiparului trecînd prin punctul B_2 (fig. 148, *a*).

$$AD = 1/4 \text{ din grosimea șoldurilor}$$

$$\left.\begin{matrix} CC_1 \\ DD_1 \\ B_1B_2 \end{matrix}\right\} = 2 \text{ cm}$$

$$C_1C_2 = 4 \text{ cm}.$$

Linia de talie. Din punctul D_1 se măsoară pe linia orizontală spre stînga 1/4 din grosimea taliei, plus 3 cm, și se notează punctul A_1, deasupra acestei linii cu 4—5 cm. Se unesc punctele A_1 și D_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

$$A_1D_1 = 1/4 \text{ din grosimea taliei plus } 3—4 \text{ cm}.$$

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 7—8 cm și din acest punct se coboară cu o linie verticală lungă de 12 cm, paralelă cu linia verticală a unghiului A. Adîncimea acestei pense se fixează de 3 cm și se desenează și a doua linie a pensei.

Linia cusăturii interioare. Din punctul B se desenează o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța AB, plus 3—5 cm, și se notează punctul B_3, coborît din linia orîzontală cu 1 cm. Se unesc punctele A_1 cu B_3 printr-o linie șerpuită.

$$BB_3 = 1/3 \text{ din } AB \text{ plus } 3—5 \text{ cm}.$$

Linia de lungime a pantalonului se formează măsurîndu-se din punctul C_2 1/2 grosimea piciorului plus 2 cm și se notează punctul C_3. Se întărește linia pe distanța C_2C_3.

$$C_2C_3 = 1/2 \text{ din grosimea piciorului plus } 2 \text{ cm}.$$

Linia cusăturii de pe picior se desenează unindu-se punctele B_3 cu C_3 printr-o linie ușoară, care se curbează la 1/3 din lungimea ei, din punctul B_3, cu 1 cm.

b) *Tiparul părții din față*

Se formează un unghi drept în partea dreaptă a hîrtiei și se înseamnă cu A. Din vîrful lui se desenează o linie orizontală și una verticală.

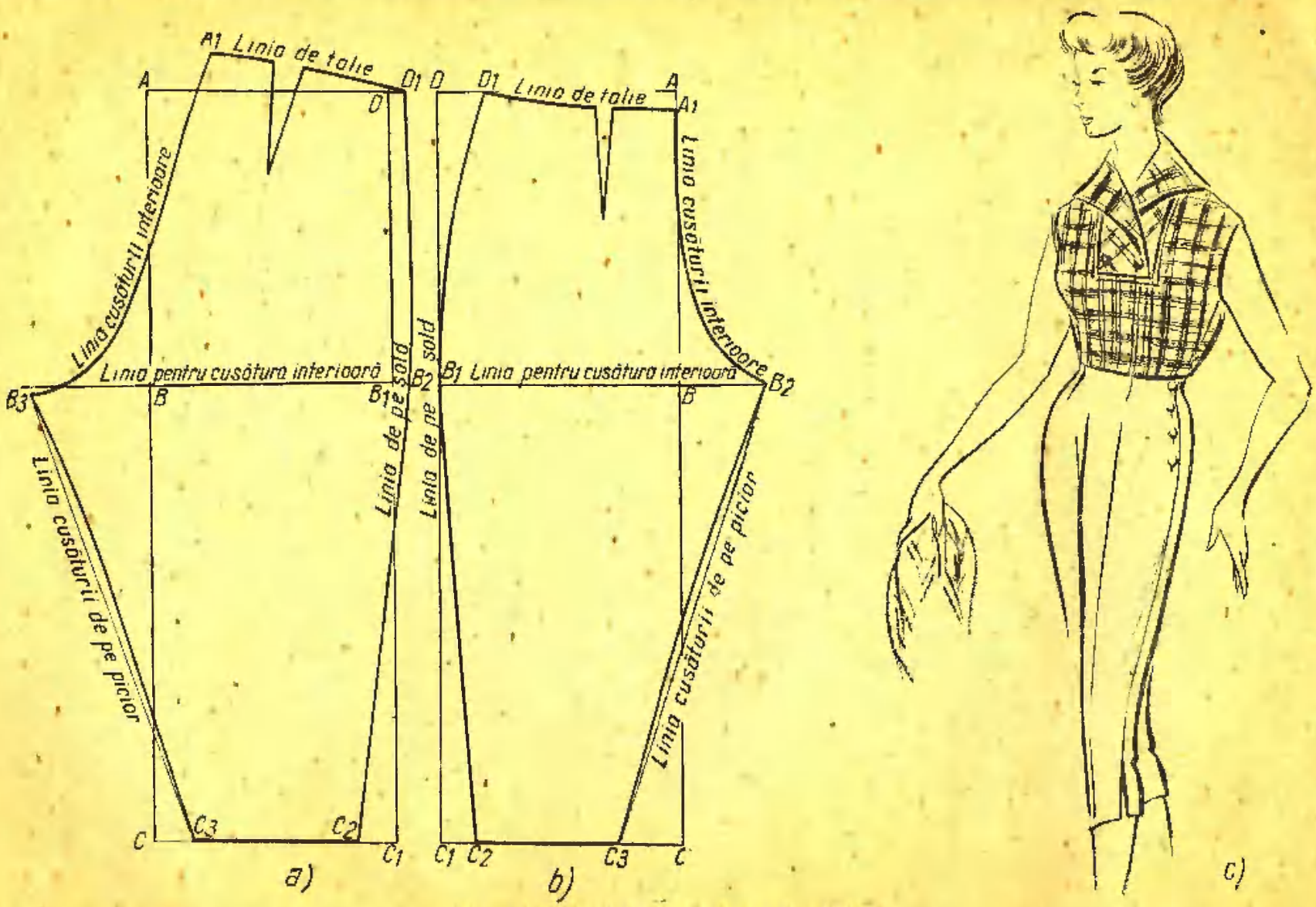

Fig. 148. Pantalon pescăresc de plajă:

a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

Liniile ajutătoare

Linia pentru cusătura interioară: din unghiul A se măsoară pe linia verticală distanța AB de la partea din spate și se notează punctul B. *Linia de lungime a pantalonului*: tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea pantalonului și se notează punctul C.

Din punctele B și C se desenează două linii orizontale, paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Linia de pe șold. Se desenează ca și la partea din spate mai întîi o linie ajutătoare. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea șoldurilor și se notează punctul D.

Din acest punct se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime a pantalonului, care se notează pe linia de grosime a șoldurilor cu B_1, iar pe linia de lungime cu C_1. Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 1/4 din grosimea taliei plus 2 cm și se notează punctul D_1, iar pe linia de lungime din punctul C_1 se măsoară 4 cm în interiorul tiparului și se notează cu C_2. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie curbă trecînd prin punctul B_1 (fig. 148, *b*).

$$\left.\begin{matrix} AD \\ BB_1 \\ CC_1 \end{matrix}\right\} = 1/4 \text{ din grosimea șoldurilor}$$

$$AD_1 = 1/4 \text{ din grosimea taliei plus 2 cm}$$

$$C_1C_2 = 4 \text{ cm.}$$

Linia de talie se formează coborînd din punctul A pe linia verticală cu 2 cm și fixînd punctul A_1. Se unesc punctele A_1 cu D_1 printr-o linie ușor curbă.

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 7—8 cm, se dă adîncime pensei 2 cm, iar lungimea de 12 cm. Se unesc punctele de adîncime cu vîrful pensei prin linii oblice, observîndu-se ca mijlocul ei să fie pe linie dreaptă.

Linia cusăturii interioare. Din punctul B se desenează spre dreapta o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța AB minus 1—2 cm și se notează punctul B_2. Se unesc punctele A_1 cu B_2, printr-o linie curbă.

$$BB_2 = 1/3 \text{ din } AB \text{ minus } 1-2 \text{ cm.}$$

Linia de lungime a pantalonului se formează măsurînd din punctul C_2 1/2 din grosimea piciorului minus 1 cm și se notează punctul C_3. Se întărește linia orizontală pe distanța C_2C_3.

$$C_2C_3 = 1/2 \text{ din grosimea piciorului minus 1 cm.}$$

Linia cusăturii de pe picior se desenează unind punctele B_2 cu C_3 printr-o linie oblică ușoară, apoi se curbează în mijlocul ei cu 1 cm terminîndu-se astfel tiparul pantalonului pescăresc (fig. 148, *c*).

Îmbrăcămintea pentru plajă se confecționează din țesături care se spală, în culori vii, dintr-o singură culoare sau înflorate, din care cele mai indicate sînt: cretonul, pichetul, stamba, docul, jerseul etc.

Această îmbrăcăminte se poate confecționa folosindu-se același material, atît pentru costumul de baie cît și pentru fustă și bolerou sau jachetă, formîndu-se astfel un costum complet.

Pantalonul pescăresc care se poartă în zilele mai răcoroase se execută din doc, jerseu sau stofă mai subțire, uni, culori diferite în armonie cu bluza sau puloverul.

Costumele de baie fiind ajustate pe corp, înainte de a fi croite, materialele trebuie ținute în apă timp de 24 ore. Se ia această măsură pentru a nu risca ca după baie costumul să-și micșoreze dimensiunile.

1. Croitul

Liniile de mijlocul spatelui și al feței la tiparele costumelor de baie și al chilotului neavînd linie dreaptă, înainte de a se decupa, se desenează în interiorul tiparelor o linie verticală paralelă cu linia verticală a unghiului drept. Tiparele decupate se fixează pe material cu această linie pe firul de lungime.

Tiparul chilotului dintr-o bucată, spatele cu fața, se așază cu linia verticală, care reprezintă mijlocul spatelui, în continuare cu mijlocul feței, pe firul dublu de lungime al materialului.

Tiparul de sutien se fixează cu linia de mijlocul feței pe firul bie al materialului.

Dacă fusta este semicloș, se așază cu liniile de pe șold pe firul de lungime sau de lățime al materialului, iar boleroul sau jacheta cu liniile de mijlocul spatelui și al feței pe firul de lungime.

Jacheta se așază pentru croit cu linia de mijlocul spatelui pe linia de îndoitură a materialului în lungime, iar fața cu linia de mijlocul feței în margine tot pe firul de lungime.

La așezarea tiparelor pantalonului pescăresc se ține seama ca liniile verticale ale unghiurilor drepte (spate și față) să fie fixate pe firul de lungime al materialului.

Rezervele necesare cusăturilor sînt aceleași de la celelalte veșminte asemănătoare.

2. Confecționarea îmbrăcămintei pentru plajă

După croit se dau semne și se însăilează cusăturile.

Proba I. La costumele de baie se observă la această probă dacă cusăturile montante sînt ajustate suficient, atît pe linia de talie cît și pe liniile de bust și șold. Cînd linia de înălțime a bustului nu a fost fixată corect, atunci în direcția bustului costumul este strîns, iar lărgimea necesară cade mai jos sau mai sus. În acest caz se desface cusătura montantă pe această distanță și se corectează, fixîndu-se mai întîi linia corectă a bustului și apoi dînd lărgimea necesară în acest punct din rezervele cusăturilor.

La chilot trebuie observat să nu țină cusăturile interioare și de lungime sau să nu atîrne, fiind prea lung. Și într-un caz și în altul se lărgește sau strîmtează din aceste cusături.

La costumul dintr-o bucată cu fusta, se observă dacă lungimea și rotunjimea fustei sînt corecte, de asemenea se controlează dacă fîșiile, care țin loc de chilot la această formă de costum, sînt bine fixate pe linia de talie.

Decolteul la costumele fără bretele se conturează la probă după model, iar la celelalte se fixează bretelele în așa fel încît să susțină bustul.

Jacheta trebuie să cadă mai largă pe corp, se fixează mînecile lungi sau trei sferturi, cu manșeta întoarsă din lungime. Se controlează ca lungimea jachetei să acopere costumul de baie, iar linia de lungime să fie corectă.

Pantalonul pescăresc trebuie să cadă ajustat pe picior, ferindu-se de a se strîmta prea mult, deoarece face cute pe linie orizontală. De asemenea se controlează și linia interioară, corectîndu-se dacă este necesar după indicațiile date la fusta-pantalon.

Linia de pe șold trebuie să cadă dreaptă în mijlocul piciorului, iar linia de talie să contureze frumos pantalonul. Se fixează lungimea fentei, deschizătura pantalonului de pe picior, precum și direcția și lungimea buzunarelor.

După ce s-au făcut corecturile necesare, se dau semnele, se însăilează din nou cusăturile și se face proba de control, la care se va observa dacă defectele apărute la prima probă s-au corectat.

Costumele de baie pentru a nu ceda luînd forma corpului din cauza elasticității materialului, este bine să se dubleze cu un material cu o țesătură deasă. După ultimele corecturi se croiește și dublura costumului sau chilotului, așezîndu-se tiparele pe material în același fir cu fața costumului.

La confecționarea costumului sau chilotului se procedează așa cum s-a mai arătat și la fusta-pantalon și șort, executîndu-se fiecare parte separat, apoi, după ce s-au călcat cusăturile, se unesc partea dreaptă cu cea stîngă prin cusăturile de mijlocul spatelui și al feței în continuare cu cusătura interioară a chilotului.

La costumul de baie fără bretele se trag două tighele de jur-împrejurul decolteului, unul în vîrf și altul la o distanță de 1—1,5 cm, pe unde se introduce elasticul pentru a se fixa de corp.

La costumul cu bretele se trage un tighel în vîrf, pentru a se menține forma.

Fermoarul se fixează în mijlocul spatelui și trebuie ales mai lung pentru a se putea îmbrăca și desbrăca costumul cu ușurință.

În lipsa unui fermoar lung, se vor folosi copcile, care se fixează pe fentă după ce s-au tras în ambele părți ale costumului cîte două tighele, unul în vîrf și altul la 1/2 cm. Pentru a se menține fenta bine închisă se recomandă ca aceste copci să fie fixate des, la o distanță de 2—2,5 cm, și inversate la cusut prin interca larea lor.

Această fentă cu copci se face întotdeauna în partea stîngă, pentru a se putea închide mai ușor (fig. 149).

În cazul cînd materialul din care s-a executat costumul este mai gros și nu se căptușește, se termină la decolteu și la răscroitura piciorului cu cîte un bieu, care se aplică întins pentru a se susține marginile acestor linii, apoi se trag două tighele pentru a se menține forma frumoasă.

Fig. 149. Fenta cu copci la costumul de baie.

Fîşiile care înlocuiesc chilotul la costumul de baie cu fustă se termină la margine cu un bieu întors, în formă de burle, iar partea de jos a costumului (fusta) cu un tiv lat de 2—3 cm, care se tighelește în vîrf și la marginea lățimii lui, formînd astfel o garnitură.

Chilotul dintr-o bucată se poate face dublu în întregime, sau cînd materialul este mai plin, se dublează numai în partea de jos, de la linia de lungime pe o distanță de 12—14 cm spre partea din spate și față. În talie se termină cu o platcă la partea din față, cu colț sau dreaptă, iar la partea din spate cu un tiv pe dos.

Fentele și linia de pe picior se confecționează la fel ca la celălalt chilot.

La sutien se trag pensele și cusătura din față la mașină, iar în margini se termină cu un bieu întors.

Pantalonul pescăresc după ce s-a tras la mașină fiecare parte separat, acestea se unesc prin cusătura interioară și apoi se execută buzunarele, care se pot face cu clape introduse în tăietură sau în adîncimea penselor. La aceste buzunare se dublează clapele după forma lor (dreaptă sau cu colț), apoi se fixează de pantalon însăilîndu-se pe semnul de buzunar. Se aplică și punga potrivit indicațiilor date. După executarea buzunarelor se fac fentele aplicîndu-se cîte un fermoar, sau cu butoniere și nasturi.

Jacheta de plajă se confecționează la fel cu jacheta nedublată de la rochie. Rezervele cusăturilor se trag la mașină îndoite, pentru a nu se destrăma la spălat.

Fenta cu butoniere, precum și linia de talie, se fac la fel ca la șort.

Partea de jos a pantalonului care are o deschizătură pe linia de pe șold se poate executa cu o fentă suprapusă și închisă în doi nasturi cu butoniere, sau terminată margine în margine, după care se trage un tighel la o distanță de 1—1,5 cm de jur-împrejur.

Calcularea materialului este făcută pentru o persoană cu o talie mijlocie, la care se adaugă pentru taliile mai mari și se scade pentru taliile mai mici, în proporție cu diferența dintre aceste corpuri.

De asemenea calcularea materialelor este făcută pentru rochiile cu lărgime potrivită, dacă însă lărgimea rochiei este prea mare se adaugă un plus de material în proporție cu această lărgime.

Materialele cu sens din țesătură sau desen se calculează la rochii pentru fiecare tipar o lungime socotind astfel un plus de 0,75—1 m pentru materialele cu lățime simplă și de 0,50 m pentru cele cu lățime dublă.

Pentru hainele și jachetele unde materialul are sens, metrajul calculat nefiind suficient se va socoti un plus ce variază între 0,50—0,75 m.

Metrajul necesar fiecărui obiect de îmbrăcăminte tratate în această carte

FELUL OBIECTULUI (mărimea obișnuită)	Lățimea materialului în metri		
	Lățime îngustă circa 0,70	Lățime obișnuită circa 0,90	Lățime dublă circa 1,40
Bluza cu mîneca scurtă	1,75—1,85	1,50— 1,60	1,00—1,10
Bluza cu mîneca lungă	2,75—2,85	2,00— 2,10	1,25—1,35
Fusta strîmtă	—	1,50— 1,60	0,75—0,80
Fusta largă	—	2,25— 2,35	1,50—1,60
Fusta în pliuri	—	3,00— 3,15	2,25—2,35
Rochia strîmtă	—	3,00— 3.15	1,50—1,60
Rochia largă	—	4,00— 4,15	2,50—2,60
Răchia de seară	—	6,00—10,00	—
Jacheta	—	—	1,65—1,75
Iacheta trei sferturi	—	—	2,25—2,35
Jacheta scurtă.....	—	—	1,20—1,30
Haina	—	—	2,70—2,80

X. SALOPETA

Salopeta este un veșmînt care acoperă îmbrăcămintea în timpul lucrului și se poate executa dintr-o bucată, pantalonul cu bluza, sau numai pantalonul prins în partea din față de un pieptar, care se fixează pe corp prin două bretele închise în spate.

Pentru vreme mai răcoroasă se recomandă salopeta dintr-o bucată, care este mai largă, cu mîneci lungi, cu guler și se încheie printr-o fentă cu nasturi sau cu fermoar, de la gît pînă mai jos de talie cu 14—16 cm.

Această salopetă se îmbracă peste rochie și chiar peste jachetă sau jerseu.

Salopeta pantalon cu pieptar, se poartă peste o bluză folosindu-se în anotimpurile mai călduroase.

Materialele indicate pentru salopete sînt: docul, balonzaide, olandină etc., de culoare albastru, bej-maron.

A. SALOPETA DINTR-O BUCATĂ (PANTALONUL CU BLUZA)

La desenarea tiparului de salopetă care îmbracă corpul în întregime, se folosesc măsurile de bluză și pantalon, care se măsoară peste îmbrăcămintea obișnuită.

Măsura de lungime a pantalonului se măsoară pînă la gleznă, iar grosimea piciorului nu mai este necesară, deoarece pantalonul în partea de jos nu se face fix pe picior, ci mai larg strîns printr-un elastic sau terminat cu o manșetă.

Măsurile necesare pentru desenarea tiparului de salopetă sînt următoarele:

lungimea spatelui
lungimea feței
lungimea subrațului
lățimea spatelui
lățimea feței

grosimea bustului
grosimea taliei
grosimea gîtului
lungimea pantalonului
grosimea șoldurilor
lungimea totală a mînecii
lungimea mînecii în față
grosimea brațului
grosimea mînecii la încheietură.

Tiparul de salopetă se compune din patru părți și anume: partea din spate, partea din față, guler și mînecă.

Partea din spate poate fi dintr-o bucată sau partea de sus separat, peste care trece pantalonul.

Pentru desenarea acestui tipar se folosesc două coli de hîrtie lipite în lungimea lor.

1. Tiparul părții din spate

Se desenează un unghi drept în partea stîngă a hîrtiei ce se notează cu litera *A* (fig. 150, *a*).

Din acest unghi se desenează o linie verticală și una orizontală cu lungimi nedefinite.

Liniile ajutătoare

linia de lățime
linia de talie
linia de bust
} Se desenează la fel ca la bluză capitolul IV.

Linia pentru cusătura interioară a pantalonului. Din punctul *C* se măsoară pe linia verticală 2/3 din 1/3 grosimea șoldurilor minus 2—3 cm și se notează litera *E*.

CE = 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor minus 2—3 cm.

Linia de lungime a pantalonului. Tot din punctul *C* se măsoară lungimea pantalonului și se notează punctul *F*.

Din punctele *E* și *F* se desenează două linii orizontale paralele cu linia de talie.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din unghiul *A* se măsoară pe linia verticală 1 cm notînd punctul A_1, iar pe linia orizontală 1/6 grosimea gîtului plus 1,5—2 cm și se fixează punctul A_2 cu 1 cm deasupra liniei orizontale. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie ușor curbă.

AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 1,5—2 cm.

Linia din mijlocul spatelui se formează întărind linia verticală din punctul A_1 pînă în punctul C de unde se prelungește cu 10 cm pentru partea bluzei care intră în pantalon.

Linia de umăr. Pe linia de lățime din punctul B se măsoară 1/2 din lățimea spatelui și se notează punctul B_1 din care se desenează o linie verticală pînă în linia orizontală a unghiului. Pe această linie se aplică din punctul B_1 distanța A_1A_2 plus 4 cm și se notează litera g. Se unesc punctele A_2 și g printr-o linie oblică prelungită cu 3 cm și se notează punctul g_1.

$BB_1 = 1/2$ lățimea spatelui, $B_1g = A_1A_2$ plus 4 cm, $gg_1 = 3$ cm.

Răscroitura brațului. Pe linia de bust se măsoară din punctul D 1/4 grosimea bustului plus 1—2 cm și se notează litera D_1.

Se unesc punctele g_1 cu D_1 printr-o linie ușor curbă depărtată pe linia de lățime de punctul B_1 cu 2 cm.

$DD_1 = 1/4$ grosimea bustului plus 1—2 cm.

Linia de pe șold. Din punctul E se măsoară 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se fixează litera E_1. Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie verticală prelungită pînă în linia de lungime a pantalonului, unde se fixează litera F_1, iar pe linia de talie se fixează punctul C_1.

$EE_1 = 1/4$ grosimea șoldurilor plus 2 cm.

Pe linia de talie se măsoară din punctul C_1 — spre dreapta 5 cm și se fixează litera C_2. Pe linia de grosime a șoldurilor din punctul E_1 se măsoară 5 cm și se notează punctul E_2, iar pe linia de lungime din punctul F_1 3 cm și se fixează litera F_2.

Se unesc punctele C_2 cu E_2 și F_2 printr-o linie verticală (fig. 150, *a*).

$$\left.\begin{matrix} C_1C_2 \\ E_1E_2 \end{matrix}\right\} = 5 \text{ cm}$$

$$F_1F_2 = 3 \text{ cm}.$$

Linia de talie a pantalonului. Din punctul C se măsoară pe linia de mijlocul spatelui 3—4 cm și se notează litera C_3. Se unesc punctele C_2 cu C_3 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului de pantalon.

$CC_3 = 3—4$ cm.

Linia cusăturii interioare a pantalonului. Din punctul E se desenează o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța CE plus 3—5 cm și se fixează litera E_3. Se unesc punctele C_3 cu E_3 printr-o linie oblică ușoară care se curbează la 1/3 din lungimea ei în interiorul tiparului cu 1—2 cm (fig. 150, *a*).

$EE_2 = 1/3\ CE$ plus 3—5 cm.

Linia cusăturii de pe picior. Din punctul F se măsoară spre stînga 2 cm și se notează punctul F_3. Se unesc punctele E_3 cu F_3 printr-o linie oblică care se curbează în interiorul tiparului cu 1—2 cm (aproximativ la mijlocul ei).

$$FF_3 = 2 \text{ cm.}$$

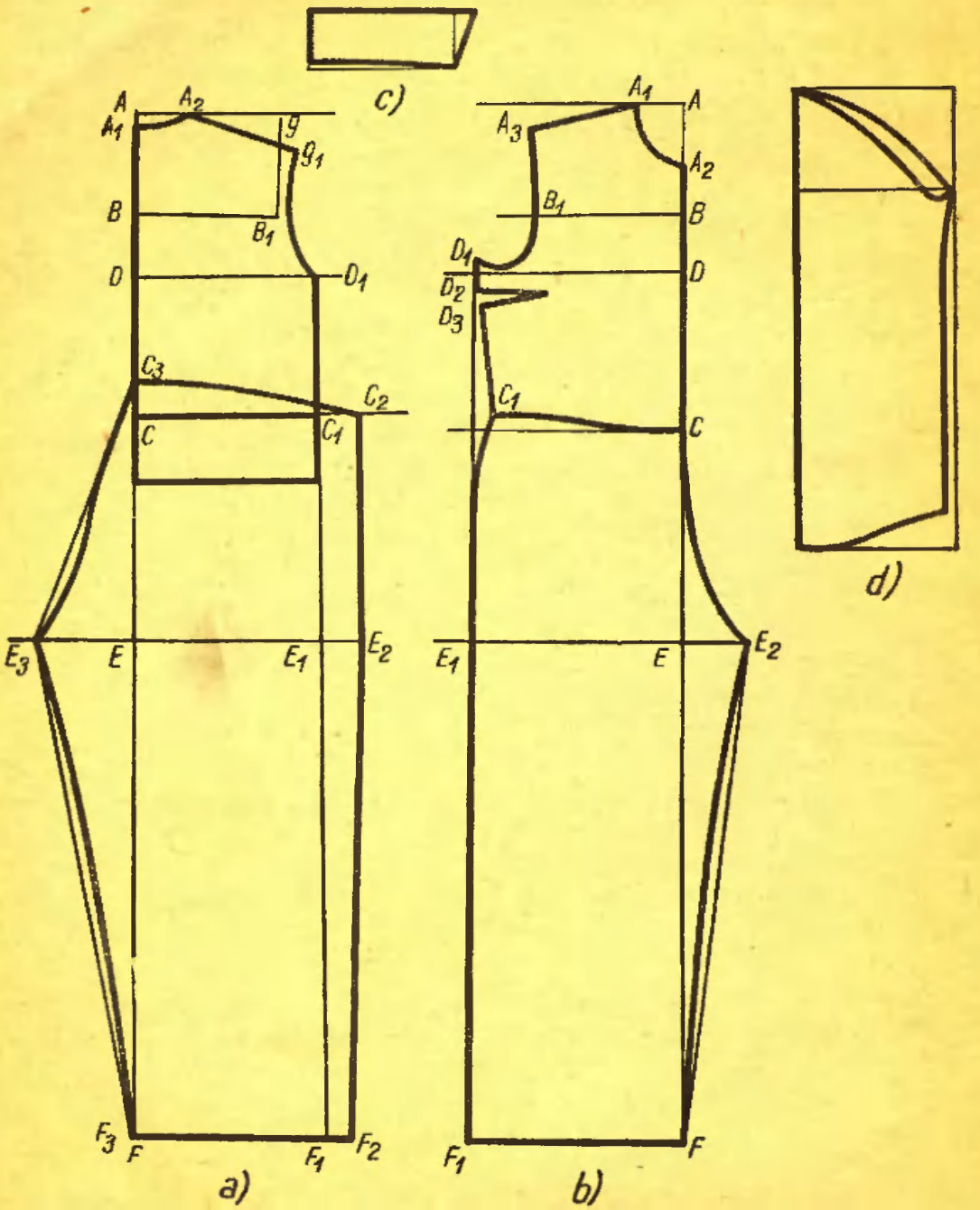

Fig. 150. Salopetă dintr-o bucată:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — gulerul; *d* — mînecă.

Linia de lungime a salopetei se formează întărind linia orizontală între punctele F_2F_3 terminînd astfel partea din spate.

2. Tiparul părții din față

Linii ajutătoare

linia de bust
linia de talie
unghiul drept
linia de lățime

} Se desenează la fel ca la bluză v. capitolul IV.

Linia pentru cusătura interioară a pantalonului. Din punctul *C* se măsoară pe linia verticală distanța *CE* de la partea din spate și se notează litera *E*.

Linia de lungime a pantalonului. Tot din punctul *C* se măsoară lungimea pantalonului și se fixează litera *F*. Din punctele *E* și *F* se desenează două linii orizontale paralele cu linia orizontală *C*.

e)

Fig. 150
c — schița.

Liniile de tipar

Răscroitura gîtului. Din punctul *A* se măsoară pe linia orizontală 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm și se notează litera A_1, iar pe linia verticală 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm fixîndu-se litera A_2. Se unesc punctele A_1 cu A_2 printr-o linie curbă.

AA_1 = 1/6 grosimea gîtului plus 2 cm

AA_2 = 1/6 grosimea gîtului plus 3 cm.

Linia de mijlocul feței se formează întărind linia verticală a unghiului drept între punctele A_2C.

Linia de umăr. Din punctul A_1 se măsoară lungimea umărului din spate minus 1,5—2 cm și se fixează litera A_3 mai jos de linia orizontală a unghiului cu 3 cm. Se unesc punctele A_1 cu A_3 printr-o linie oblică.

Răscroitura brațului. Pe linia de lățime se măsoară din punctul *B* 1/2 lățimea feței plus 2 cm și se fixează litera B_1. Pe linia de bust din punctul *D* se măsoară 1/4 grosimea bustului plus 5—6 cm și se fixează litera D_1

deasupra liniei cu 2—3 cm. Se unesc punctele A_3 cu D_1 printr-o linie curbă trecînd prin punctul B_1.

BB_1 = 1/2 lățimea feței plus 2 cm

DD_1 = 1/4 grosimea bustului plus 5—6 cm.

Linia de pe șold. Din punctul E se măsoară spre stînga 1/4 grosimea șoldurilor plus 3—4 cm și se fixează litera E_1.

Se unesc punctele D_1 cu E_1 printr-o linie verticală prelungită pînă în linia de lungime a pantalonului. Din linia de talie se măsoară pe linia verticală 2 cm și se fixează litera C_1 în interiorul tiparului cu 2 cm. Se unesc punctele D_1 cu C_1 printr-o linie oblică și C_1 cu E_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului și E_1F_1 printr-o linie dreaptă.

Se unesc de asemenea punctele CC_1 printr-o linie șerpuită formînd linia de talie a tiparului (fig. 150, *b*).

Pensa de la subraț. Din punctul D_1 se măsoară pe linia de subraț cu 4 cm și se fixează litera D_2. Se dă adîncime pensei 2—3 cm și se notează punctul D_3. Lungimea pensei se face de 8—10 cm avînd grijă ca vîrful să cadă în mijlocul adîncimii, în așa fel încît liniile pensei să fie egal de oblice. Se unesc apoi punctele D_2 și D_3 cu vîrful pensei prin linii pline.

Linia cusăturii interioare a pantalonului. Din punctul E se desenează spre dreapta o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța CE minus 1—2 cm și se fixează litera E_2. Se unesc punctele C cu E_2 printr-o linie curbă mai accentuată în partea de jos (fig. 150, *b*).

EE_2 = 1/3 CE minus 1—2 cm.

Linia cusăturii de pe picior. Se unește punctul E_2 cu F printr-o linie oblică care se curbează la mijlocul ei cu 1—2 cm.

Linia de lungime a salopetei, se formează întărind linia orizontală între punctele FF_1 terminînd astfel tiparul de față.

Tiparul de guler la salopetă se desenează la fel cu tiparul de guler al bluzei (fig. 150, *c*).

Tiparul de mînecă este la fel cu tiparul mînecii de bluză, cu deosebire că salopeta îmbrăcîndu-se peste rochie la formarea dreptunghiului se măsoară pe linia orizontală un plus mai mare adică în loc de 2 cm plusul va fi de 3—4 cm. În cazul cînd mîneca se termină fără manșetă și se fixează pe mînă printr-un elastic, se va avea în vedere ca la formarea tiparului să nu se mai scadă din lungimea mînecii lățimea manșetei (fig. 150, *d*).

B. SALOPETA PANTALON CU PIEPTAR

Această formă de salopetă se compune din pantalon și pieptar și se îmbracă numai peste o bluză, deaceea măsurile trebuie luate direct pe combinezon.

Tiparul salopetei este format din trei părți și anume: partea din spate, partea din față și pieptarul.

1. Tiparul părții din spate

Se formează un unghi drept care se notează cu litera A din vîrful căruia se desenează o linie verticală și una orizontală.

Linia pentru cusătura interioară. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor minus 2—3 cm și se fixează litera B.

AB = 2/3 din 1/2 grosimea șoldurilor minus 2—3 cm.

Linia de lungime a pantalonului. Din unghiul A se măsoară lungimea pantalonului și se notează litera C. Din punctele B și C se desenează două linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Linia de pe șold se formează desenîndu-se o linie ajutătoare, pentru care se măsoară din punctul A 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se fixează litera D. Din acest punct se desenează o linie verticală, paralelă cu linia verticală a unghiului A, pînă în linia de lungime și se notează litera C_1, iar unde se întîlnește cu linia orizontală din direcția șoldurilor se notează punctul B_1. Din punctele D și B_1 se măsoară spre dreapta 3 cm și se notează D_1 și B_2. Pe linia de lungime din punctul C_1 se măsoară în interiorul tiparului 1—2 cm și se notează litera C_2.

Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie ușor curbă trecînd prin punctul B_2 (figura 151, *a*).

AD = 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm

$\left.\begin{matrix} DD_1 \\ B_1B_2 \end{matrix}\right\}$ = 3 cm

C_1C_2 = 1—2 cm.

Linia de talie. Din punctul D_1 se măsoară pe linia orizontală spre stînga 1/4 grosimea taliei plus 6 cm și se notează litera A_1 deasupra acestei linii cu 4—5 cm. Se unesc punctele A_1 cu D_1 printr-o linie ușor curbă în afara tiparului.

A_1D_1 = 1/4 grosimea taliei plus 6 cm.

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 10—11 cm și din acest punct se coboară cu o linie verticală lungă de 12 cm paralelă cu linia verticală a unghiului A. Adîncimea acestei pense se fixează de 3 cm și se desenează apoi și a doua linie a pensei.

Linia cusăturii interioare. Din punctul B se desenează o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța AB plus 3—5 cm și se fixează litera B_3 coborîtă de linia orizontală cu 1 cm. Se unesc punctele A_1 cu B_3 printr-o linie șerpuită (fig. 151, *a*).

BB_3 = 1/3 din AB plus 3—5 cm.

Linia cusăturii de pe picior. Din punctul C se măsoară pe linia orizontală 1—2 cm și se fixează litera C_3. Se unesc punctele B_3 cu C_3 printr-o linie ușoară și apoi curbată la mijlocul ei cu 1—2 cm.

Linia de lungime a salopetei se formează întărind linia orizontală dintre punctele C_3 și C_2.

2. Tiparul părții din față

Se desenează un unghi drept în partea dreaptă a hîrtiei și se notează cu litera A. Din acest unghi se desenează o linie orizontală și una verticală.

Liniile ajutătoare

Linia pentru cusătura interioară. Din unghiul A se măsoară pe linia verticală distanța AB de la partea din spate și se notează cu litera B.

Linia de lungime a pantalonului. Tot din unghiul A se măsoară pe linia verticală lungimea pantalonului și se fixează litera C.

Din punctele B și C se desenează două linii orizontale paralele cu linia orizontală a unghiului A.

Liniile de tipar

Linia de pe șold. Se desenează o linie ajutătoare ca și la partea din spate. Din unghiul A se măsoară pe linia orizontală 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm și se fixează litera D.

Din acest punct se desenează o linie verticală pînă în linia de lungime a salopetei care se notează pe linia de grosime a șoldurilor cu litera B_1, iar pe linia de lungime cu litera C_1.

Din punctul A se măsoară pe linia orizontală 1/4 grosimea taliei plus 2 cm și se notează litera D_1, iar pe linia de lungime din punctul C_1 se măsoară 1—2 cm în interiorul tiparului și se notează litera C_2. Se unesc punctele D_1 cu C_2 printr-o linie ușor curbă trecînd prin punctul B_1 (fig. 151, *b*).

AD, BB_1, CC_1 = 1/4 grosimea șoldurilor plus 2 cm

AD_1 = 1/4 grosimea taliei plus 2 cm

C_1C_2 = 1—2 cm.

Linia de talie se formează măsurînd din punctul A pe linia verticală cu 2 cm și fixînd punctul A_1. Se unesc punctele A_1 cu D_1 printr-o linie ușor curbă.

Pensa. Din punctul A_1 se măsoară pe linia de talie 7—8 cm se dă adîncime pensei 2 cm, iar lungimea 12 cm. Se unesc punctele de adîncime cu vîrful pensei prin linii oblice, observîndu-se ca mijlocul ei să fie pe linie dreaptă.

Linia cusăturii interioare. Din punctul B se desenează spre dreapta o linie orizontală egală cu 1/3 din distanța AB, minus 1—2 cm și se notează litera B_2. Se unesc punctele A_1 cu B_2 printr-o linie curbă mai accentuată în partea de jos (v. fig. 151, *b*).

BB_2 = 1/3 din AB minus 1—2 cm.

Linia cusăturii de pe picior. Din punctul C se măsoară pe linia orizontală 1—2 cm și se fixează litera C_3. Se unesc punctele B_2 cu C_3 printr-o linie oblică care se curbează la mijlocul ei cu 1—2 cm.

Linia de lungime a salopetei se formează întărind linia orizontală dintre punctele C_2 și C_3.

3. Pieptarul

Din punctul C se desenează o linie verticală lungă de 18—20 cm și se fixează litera E din care se desenează spre stînga o linie orizontală lungă de 8—9 cm și se notează litera E_1.

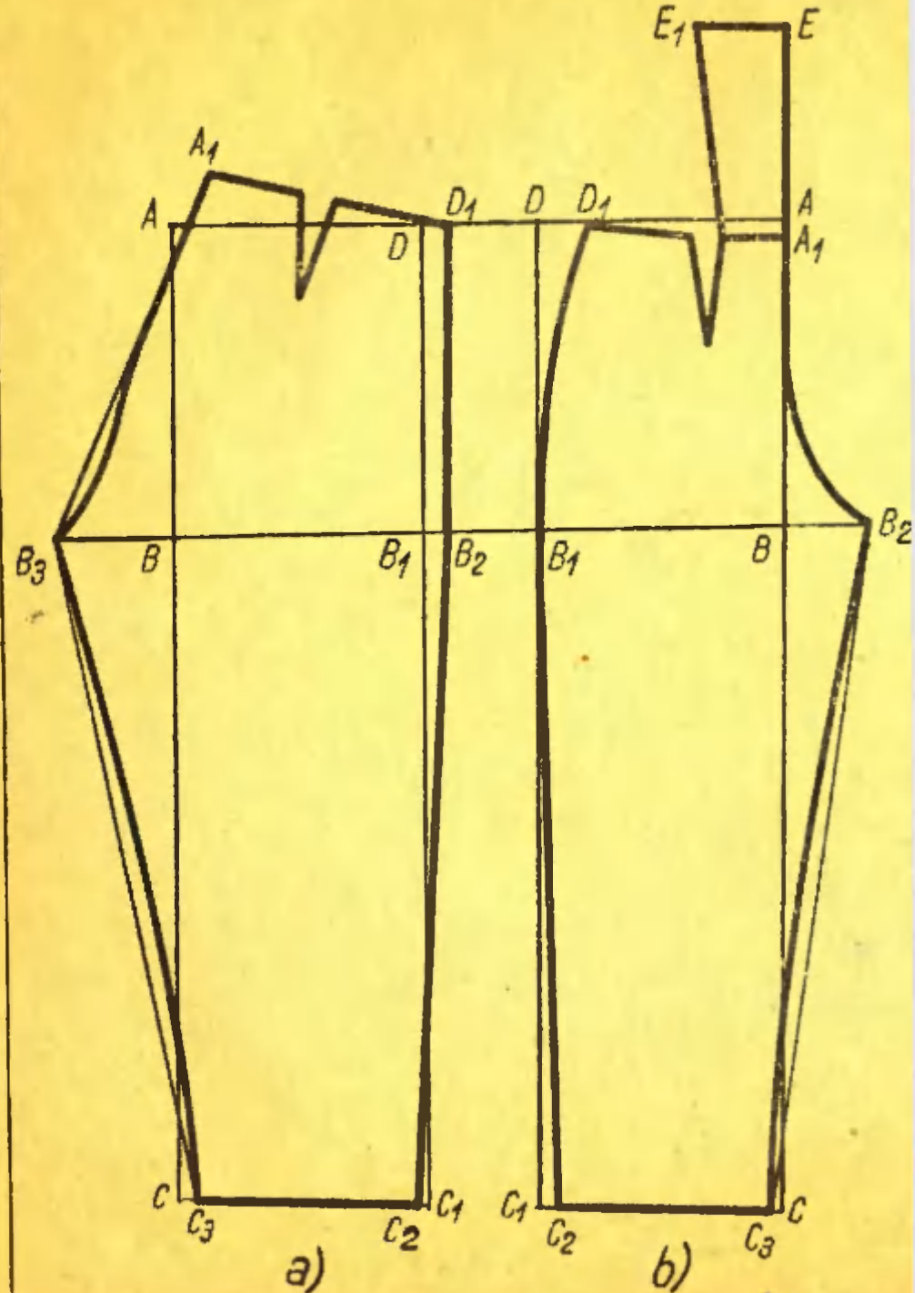
E1
E
A1
A
D1
D
D
D1
A
A1
B3
B
B1
B2
B1
B
B2
C
C3
C2
C1
C1
C2
C3
C
a)
b)

Fig. 151. Salopeta cu pieptar:
a — tiparul părții din spate; *b* — tiparul părții din față; *c* — schița.

Se unește punctul E_1 cu prima linie a pensei de pe linia de talie printr-o linie oblică. Acest pieptar se poate face și de jur împrejur, croindu-se după tiparul de bluză, pînă în linia de subraț. În partea stîngă se va închide printr-un fermoar.

C. CROITUL ȘI CONFECȚIONATUL SALOPETEI

Materialele din care se confecționează salopetele fiind din bumbac se recomandă ca înainte de a fi croite să fie ținute în apă timp de 24 ore, pentru ca obiectul confecționat să nu se micșoreze la spălat.

Croitul. Tiparele salopetei dintr-o bucată se așază pe material cu liniile de mijlocul spatelui și al feței pe firul drept de lungime. Salopeta cu pieptar se va așeza pentru croit urmînd aceleași indicații, avînd grije ca în partea de jos pe linia de lungime să se lase materialul necesar pentru manșete (8—10 cm). Rezervele la cusături sînt aceleași ca și la celelalte veșminte asemănătoare. La salopeta dintr-o bucată se lasă pe linia de lungime 3—4 cm pentru tivul pe unde se trasează elasticul pentru fixarea pantalonului pe picior (fig. 150, *e*).

Confecționatul. După croit se dau semne, se însăilează cusăturile și se probează.

Proba I. Salopeta îmbrăcată se observă dacă este suficient de largă și lungă, dacă partea interioară nu ține la mișcări și nu jenează. Corectările necesare se fac după indicațiile date la fusta-pantalon și la pantalonul pescăresc.

La salopeta dintr-o bucată se fixează gulerul și mîneca iar la salopeta cu pieptar se prinde pantalonul pe pieptar și bretelele (fig. 151, *c*). Tot la această probă se fixează și buzunarele care se execută după modelul dorit ca formă și mărime.

Semnele de la încercat se corectează, se dau din nou, se însăilează și se face proba de control, după care se confecționează. Așa cum s-a arătat și la fusta pantalon, se execută fiecare parte separat (dreapta și stînga) după care se unesc prin cusătură interioară. La salopeta dintr-o bucată se introduce în față fermoarul de la guler pînă mai jos de talie, iar în spate la pantalon se introduce pe linia de talie un elastic (dacă are tăietură în talie) de asemenea jos pe linia de lungime.

La salopeta cu pieptar, fentele se fac lateral ca și la pantalonul pescăresc, iar la spate pe linia de talie se introduce un elastic pe distanța dintre pense (fig. 151, *c*) sau pe distanța dintre liniile subrațului.

TABLA DE MATERII

Prefață 3

1. NOȚIUNI ELEMENTARE DE CROITORIE

***I.* Noțiuni introductive. Uneltele necesare croitoriei. Mașina de cusut**

A. Uneltele 5
B. Mașina de cusut 8

***II.* Țesături din lînă, bumbac, in, cînepă, mătase naturală, mătase vegetală și țesături sintetice (nylon)**

1. Țesături din lînă..... 10
2. Țesături din bumbac, in și cînepă 10
3. Mătasea naturală 11
4. Mătasea vegetală .. 11
5. Țesături sintetice 11
6. Pregătirea țesăturilor în vederea croitului .. 11

***III.* Noțiuni preliminare în vederea luării măsurilor**

1. Observarea ținutei persoanei 13
2. Conformația corpului.. 13
3. Îndreptarea defectelor prin îmbrăcăminte 4
4. Despre măsuri și importanța lor în formarea unui tipar 14
5. Împărțirea măsurilor pe categorii 14
6. Luarea măsurilor 14

***IV.* Bluze (tipare)**

A. Bluza simplă cu pensă la subraț 18
1. Măsurile necesare unui tipar de bluză 19
2. Tiparul de bluză simplă cu pensă la subraț și guler drept 19

B. Mîneca de bluză 24
1. Măsurile necesare unui tipar de mînecă de bluză 24
2. Tiparul de mînecă 24
3. Adaptarea unui model simplu de bluză cu mînecă 25

C. Bluză cu pensă la umăr .. 27
1. Explicarea pensei de la umăr și necesitatea ei .. 27
2. Despre cambrură 27
3. Folosirea măsurilor luate la bluza simplă cu pensă la subraț și măsura nouă necesară în plus pentru desenarea tiparului de bluză cu pensă la umăr 30
4. Tiparul de bluză cu pensă la umăr și guler rotund 30
5. Aplicarea unui model de bluză cu tăietura în care să intre pensa 32

D. Bluza chimono cu pavă .. 35
1. Măsurile necesare tiparului de bluză chimono 35
2. Tiparul bluzei chimono cu pavă 36

E. Bluza chimono cu linia rotundă la subraț 40
1. Tiparul de bluză chimono cu linia rotundă la subraț 40

F. Controlul tiparelor prin probă — mulajul 43
1. Executarea mulajului 43
2. Proba mulajului 43

G. Croitul și confecționarea 44
1. Modul de așezare a tiparelor pentru croit .. 44
2. Fixarea rezervelor necesare cusăturilor 45
3. Pregătirea bluzei pentru probă 46
4. Proba I 47
5. Corectatul după probă 53
6. Proba de control 54
7. Confectionarea 54
8. Proba a II-a 59

V. **Fuste**

A. Fusta simplă 62
1. Tiparul fustei simple 62
2. Aplicarea diferitelor modele de fuste pe tipar 66

B. Fusta cloș 68
1. Tiparul fustei cloș 68

C. Fusta cloș-creață 70

D. Fusta semicloș 70
1. Tiparul fustei semicloș 70

E. Controlul tiparelor prin probă — mulajul 72

F. Croitul și confecționarea fustei 73
1. Modul de așezare a tiparelor pentru croit 73
2. Pregătitul fustei pentru probă 74
3. Proba I 75
4. Proba a II-a 79

VI. **Rochii**

A. Rochia simplă 83
1. Măsurile necesare unui tipar de rochie simplă .. 83
2. Tiparul de rochie simplă 83

B. Mîneca pe cot 86
1. Măsurile necesare tiparului de mînecă pe cot 87
2. Tiparul de mînecă pe cot 87

C. Aplicarea pe tipar a diferitelor modele de rochii ușoare cu diferite forme de gulere 88

D. Controlul tiparelor sau al mulajelor prin probă 97

E. Croitul și confecționarea rochiei 98
1. Croitul 98
2. Confectionarea rochiei 100
3. Proba I 100
4. Proba a II-a 105

VII. **Capoate**

A. Capotul gen halat cu rever și guler șal .....
1. Folosirea măsurilor de bluză și fustă, aplicînd lungimile necesare unui tipar de capot 107
2. Tiparul de capot 107

B. Capotul pe talie 110
1. Tiparul de capot pe talie 110
2. Aplicarea unui model pe tipar 113

C. Controlul tiparelor sau a mulajului prin probă 114

D. Croitul 114

E. Confecționarea 115
1. Pregătitul capotului pentru probă 115
2. Proba I 115
3. Confecționarea capotului 116
4. Proba a II-a 117
5. Călcatul capotului 119

VIII. **Jachete**

A. Jacheta dreaptă cu guler gen bărbătesc 119
1. Măsurile necesare unui tipar de jachetă 120
2. Tiparul de jachetă cu rever, guler gen bărbătesc și mînecă 120

B. Mîneca de jachetă 124
1. Tiparul mînecii de jachetă 124

C. Aplicarea pe tipar a diferitelor modele de jachete 126

D. Proba tiparului sau mulajului 128

E. Croitul și confecționarea 128
1. Croitul 128
2. Confecționarea jachetei 129
3. Proba I 129
4. Proba a II-a 134

IX. **Pelerina de ploaie și pălăria**

A. Pelerina 140
1. Măsurile necesare unui tipar de pelerină 140
2. Tiparul de pelerină cu guler-glugă 140
3. Proba tiparului 145
4. Croitul și confecționarea 145

B. Pălăria 146
1. Tiparul de pălărie .. 147
2. Croitul și confecționarea pălăriei 148

2. TRANSFORMAREA TIPARELOR ÎN DIFERITE MODELE

I. Mărirea și micșorarea tiparelor

A. Îndrumări pentru mărirea și micșorarea tiparelor după diferite măsuri și conformații 149
1. Modificarea liniilor de tipar folosind liniile ajutătoare existente (cu schimbarea unora dintre ele) 149
B. Diferite schimbări ale tiparului pentru persoane a căror ținută este defectuoasă 153

II. Transformarea tiparelor de bluză

A. Bluza cu platcă 154
B. Bluza cazacă 156
C. Vesta 156
D. Boleroul 158
E. Sarafanul 160

III. Transformarea tiparelor de mînecă simplă și mînecă pe cot

A. Mîneca evazată 162
B. Mîneca pe fir bie cu pense la partea de dedesubt .. 164
C. Mîneca jigot 165
D. Mîneca trei sferturi cu pensă și manșetă 167
E. Mîneca scurtă bufantă .. 168
F. Mîneca clopot 170
G. Mîneca cu creți 172

IV. Diferite modele de fuste transformate din tiparul fustei simple

A. Fusta dreaptă 173
B. Fusta strîmtă fus 176
C. Fusta pe fir bie 177
D. Fusta biezată în față fără cusături pe șolduri 180
E. Fusta în clini 182
F. Fusta creață pe fir drept sau bie 184
G. Fustele cu cute 185
1. Fusta cu cute simple 186
2. Fusta cu cute duble 187
3. Fusta în clini-cute 189
4. Fusta semicloș cu cute 191
5. Fusta cu două cute duble în partea din spate și în partea din față .. 193
H. Fusta cu platcă și corseletă 194
I. Fusta cu tăietură în formă de platcă la partea din față 196
J. Fusta fus cu cute în formă de evantai 197
K. Fusta trei sferturi (de seară) 199

V. Diferite modele de rochii transformate din tiparul rochiei simple

A. Rochia dreaptă cu talia prelungită și cu bluzeu .. 201
B. Rochia largă cu buline mari, carouri etc. 203
C. Rochia „două piese“ 206
D. Rochia cu cusături montante 208
E. Rochia de seară 211
F. Rochia de sarcină 215
G. Rochia chimono transformată din tiparul bluzei chimono și tiparul fustei simple 219
1. Rochia chimono cu mîneca lungă 219
2. Rochia chimono cu mîneca trei sferturi 222
3. Rochia chimono cu mîneca scurtă 224

VI. Jachete transformate după modele

A. Jacheta largă 228
B. Jacheta largă în partea de sus și strîmtă jos 230
C. Jacheta trei sferturi 233
D. Jacheta ajustată 236
E. Jacheta scurtă 237

VII. Haine pentru iarnă transformate din jacheta dreaptă

A. Haina dreaptă 239
1. Tipul de haină transformat din tiparul de jachetă dreaptă 239
B. Haina largă 241

C. Haina ajustată 243
D. Haina chimono 245
1. Tiparul hainei chimono cu pavă 246
2. Croitul și confecționarea hainei 251
3. Cusutul blănii 253

VIII. **Îmbrăcăminte pentru sport**

A. Fusta-pantalon 254
1. Tiparul fustei-pantalon 254
2. Croitul și confecționarea fustei-pantalon 258
B. Șortul 258
1. Tiparul de șort 259
2. Croitul șortului 262
3. Confecționarea șortului 263

IX. **Îmbrăcăminte pentru plaja**

A. Costumul de baie 264
1. Costumul de baie dintr-o bucată cu chilotul 264
2. Costumul de baie dintr-o bucată cu fusta .. 269
3. Chilotul pentru costumul de baie 269
4. Sutienul pentru costumul de baie 273
B. Fusta de plajă 274
C. Boleroul sau jacheta 275
D. Pantalonul pescăresc 276
E. Croitul și confecționarea îmbrăcămintei pentru plajă 280
1. Croitul 280
2. Confecționarea îmbrăcămintei pentru plajă 280

X. **Salopeta**

A. Salopeta dintr-o bucată (pantalonul cu bluza) 283
1. Tiparul părții din spate 284
2. Tiparul părții din față 287
B. Salopeta pantalon cu pieptar 288
1. Tiparul părții din spate 288
2. Tiparul părții din față 289
3. Pieptarul 290
C. Croitul și confecționatul .. 292

Redactor responsabil : Ing. Bistriceanu Eudochia
Tehnoredactor : Popescu Maria

Dat la cules 10.10.1962. Bun de tipar 18.12.1962. Apărut 1962. Tiraj 45000+140 broșate. Hîrtie semivelină de 65 g/m², 700×1000/16. Coli editoriale 23. Coli de tipar 18,50. A.T. 60/80/1962. C.Z. pentru bibliotecile mari 687.1.12. C.Z. pentru bibliotecile mici 687.

Tiparul executat sub comanda nr. 21.062 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

Lei 18

AU APĂRUT:

E. TOMIDA

Lenjerie de casă

Ed. II

Lei 12,50

★

A. POPESCU

Croitorie pentru copii

Lei 7,80